NORGES OFFISIELLE STATISTIKK

STATISTISKE MEDDELELSER

1943

61. ÅRGANG

Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique du Royaume de Norvège
61e année

UTGITT AV
STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1944

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X. **Trykt 1943.**

Nr. 53. Sinnssykeasylenes virksomhet 1940. *(Statistique des hospices d'aliénés.)*
— 54. De spedalske i Norge 1936—40. *(Les lépreux en Norvège.)*
— 55. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1940. *(Rapport sur l'état sanitaire et médical.)*
— 56. Veterinærvesenet 1941. *(Service vétérinaire.)*
— 57. Meieribruket i Norge 1941. *(L'industrie laitière de la Norvège.)*
— 58. Folkemengdens bevegelse 1940. *(Mouvement de la population.)*
— 59. Norges fiskerier 1941. *(Grandes pêches maritimes.)*
— 60. Norges kommunale finanser 1939—40. *(Finances des communes.)*
— 61. Telegrafverket 1941—42. *(Télégraphes et téléphones de l'État.)*
— 62. Arbeidslønninger i industrien 1940 og 1941. *(Salaires des ouvriers industriels.)*
— 63. Postverket 1942. *(Statistique postale.)*
— 64. Skolestatistikk 1940—41. *(Instruction publique.)*
— 65. Syketrygden 1941. *(Assurance-maladie nationale.)*
— 66. Skattestatistikken 1942—43. *(Répartition d'impôts.)*
— 67. Norges industri 1941. *(Statistique industrielle.)*
— 68. Norges bergverksdrift 1942. *(Mines et usines.)*
— 69. Trafikkulykker 1939 og 1940. *(Accidents de circulation.)*

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK

STATISTISKE MEDDELELSER

1943

61. ÅRGANG

Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique du Royaume de Norvège
61e année

UTGITT AV
STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1944

Register.

Aksjeselskap, registrerte norske og kunngjorte emisjoner 1942: s. 163.
Alkoholforbruket i 1942: s. 146.
Beskjeftigelsesindeks: se Sysselsetting.
Bilulykker m. v.; se Motorvognsaker.
Boliger, nettotilvekst av: 1. kv. 1943: s. 195, 2.—.3 kv. s. 328.
Brennevin, gjær- og sulfittsprit og etyleter, tilvirkning av: s. 194, 346.
Brennevin, øl og vin, salg og skjenking av, i 1913: s. 166.
Detaljomsetningen: s. 190, 342.
Drukkenskapsforseelser i 1942: s. 147, 1943: 1. kv. s. 176, 2. kv. s. 326, 3. kv. s. 327:
Dyrevernnemndenes virksomhet i 1942: s. 311.
Elg, villrein, hjort, rådyr og bever felt i 1942: s. 308.
Engrosprisindeks: s. 182, 334.
Faste eiendommer, priser på i 1942: s. 278.
Fattigvesenet i 1942: s 154.
Ihendehaverobligasj.gjelden i 1942: s. 157.
Kjøttkontrollen i 1943: s. 170, 319.
Konkurser og akkordforhandlinger 1933—1943: s. 316.
Leveomkostninger og detaljpriser: s. 184, 336.
Lønninger i jordbruket 1942—43: s. 118.
Lønninger i 1942: s. 14.
Lønninger og arbeidsstyrke ved statens anlegg i 1942: s. 270.
Lønninger for kommunale arbeidere og hushjelp 1943: s. 276.
Meieridriften i 1942: s. 126.
Meieridriften (månedsoppgaver): febr.—juni 1943: s. 171, juli—des. s. 320.
Motorvognsaker, avsluttede (bilulykker m. v.) i 1942: s. 156.
Overformynderiene i 1942: s. 312.
Postverkets inntekter: s. 194, 346.
Private aksjebanker, månedsoppgaver: s. 177, 329.
Rusdrikklovforseelser i 1942: s. 153.
Seksualinngrep etter lov om adgang til sterilisering m. v. av 1. juni 1934: s. 229.
Sivil rettspleie 1942: s. 313.
Skilsmisser 1939—42: s. 210.
Skilsmisser i 1942: s. 145.
Skogbrann i 1942: s. 305.
Sparebanker, månedsoppgaver for større: s. 180, 332.
Strukturforhold i industrien etter produksjonsstatistikken. Analyse av de enkelte grupper: s. 17.
Sysselsetting: s. 168, 317.
Telegrafverket, trafikk og inntekter: s. 94, 346.
Tvangsauksjoner over fast eiendom i 1942: s. 142.
Tømmer og ved, priser på i 1942: s. 309.
Tømmerfløtingen i norske vassdrag i 1942: s. 291.
Verjerådene i 1942: s. 164.
Økonomiske månedstall: s. 1, 197.
Øltilvirkning: s. 194, 346.

TABLE DES MATIÈRES

Alcool, consommation de, en 1942: p. 146.
Assistance publique en 1942: p. 154.
Automobiles, affaires (accidents, etc.) en 1942: p. 156.
Banques privées par actions, résumé des données mensuelles: p. 177, 329.
Biens pupillaires, administrations générales en 1942: p. 312.
Bière, fabrication de: p. 194, 346.
Caisses d'épargne (les plus grandes), résumé des données mensuelles: p. 180, 332.
Commerce de détail: p. 190, 342.
Commissions protectrices des animaux en 1942: p. 311.
Coût de la vie et prix de détail: p. 184, 336.
Délits d'ivresse en 1942: p. 147, 1943: 1. trim. p. 176, 2. trim. p. 326, 3. trim. p. 327.
Dette d'obligations au porteur en 1942: p. 157.
Divorces 1939—42: p. 210.
Divorces en 1942: p. 145.
Eau-de-vie, vin, etc., fabrication et vente illegale, en 1942: p. 153.
Eau-de-vie, vin etc., vente et debit de, en 1943: p. 166.
Eau-de-vie et éthyléther, fabrication de: p. 194, 346.
Élans, rennes sauvages, cerfs, chevreuils et castors, tués en 1942: p. 308.
Emploi, indice d': p. 168, 317.
Enfants moralement abandonnés, en 1942: p. 164.
Faillites et concordats préventifs 1933—1943: p. 316.
Flottage du bois en 1942: p. 291.
Incendies de forêts en 1942: p. 305.
L'industrie, structure de, d'après la statistique de la production industrielle: p. 17.
L'industrie laitière: p. 171, 320.
Interventions chirurgicales d'après la loi relative à stérilisation sexuelle, etc. du 1. juin 1934: p. 229.
Justice civile en 1942: p. 313.
Laiteries en 1942: p. 126.
Logements, accroissement net: p. 195, 328.
Postes, recettes des: p. 194, 346.
Prix de bois de charpente et bois de chauffage en 1942: p. 309.
Prix de gros, indice des: p. 182, 334.
Propriétés foncières, prix moyens en 1942: p. 278.
Propriétés foncières, ventes forcées de, en 1942: p. 142.
Salaires en 1942: p. 14.
Salaires et nombre d'ouvriers d'État en 1942: p. 270.
Salaires des ouvriers agricoles 1942–43: p. 118.
Salaires des ouvriers municipaux et des domestiques 1943: p. 276.
Sociétés par actions registrées et émissions publiques en 1942: p. 163.
Structure de l'industrie d'après la statistique de la production industrielle: p. 17.
Tableaux mensuels: p. 1, 197.
Télégraphes et téléphones de l'État: p. 94, 346.
Viandes contrôlées en 1943: p. 170, 319.

Økonomiske månedstall.

År og måneder[1]	1. Norges Bank						2. Bank-klarering. Oslo. Pr. måned	3. Private aksjebanker					4. Sparebanker	
	a) Diskonto	b) Sedel-omløp	c) Folio-innskudd	d) Utlån	e) Beholdning av gull og valuta	f) Renteb. verdipapirer, norske[2]		Innskudd a) I alt	Innskudd b) Folio	c) Utlån	d) I regn. med utenl. banker[3]	e) Rediskonteringer (innenlands)	a) Innskudd	b) Utlån
	Pst.	Mill. kr.												
1929.....	5.57	306.2	91.6	257.2	213	19.4	250	1 019	129	1 220	+ 25.4	89	2 287	1 992
1930.....	4.54	304.6	70.6	219.5	218	16.2	267	1 025	132	1 128	÷ 10.0	55	2 234	935
1931.....	4.65	291.4	65.0	192.2	176	31.7	240	948	116	1 077	÷ 10.2	58	2 150	892
1932.....	4.63	307.5	83.1	261.2	175	26.5	195	852	101	1 007	÷ 3.4	41	2 114	887
1933.....	3.67	300.3	77.8	231.2	148	29.1	213	801	84	966	÷ 5.5	36	2 051	810
1934.....	3.50	316.5	70.5	265.6	175	33.0	200	800	100	921	+ 12.1	31	1 980	782
1935.....	3.50	322.8	76.6	212.6	231	28.2	239	864	[5] 119	[5] 964	+[5] 16.6	[5] 2	1 990	759
1936.....	3.54	371.9	96.3	206.7	321	43.7	265	840	128	947	+ 20.1	2	1 863	712
1937.....	4.00	412.4	100.8	158.8	414	66.8	311	939	137	991	+ 1.1	2	1 890	687
1938.....	3.50	440.9	143.7	104.1	421	110.7	328	1 011	143	1011	+ 16.4	1	1 971	681
1939.....	3.83	484.4	146.7	179.3	306	127.2	354	984	177	1 148	÷ 1.0	20	1 926	698
1940.....	3.50						375	1 401	569	969	+ 3.	1	1 820	608
1941.....	3 00						611	1 844	903	723	+ 7.2	0	2 066	507
1942.....	3.00						585				8			
1941								[4]	[4]	[4]	[4]	[4]	[4]	[4]
Jan.....	3						582	1 412	578	918	+ 4.6	0.4	1 439	471
Feb.....	3						506	1 456	603	901	+ 5.4	0.2	1 455	463
Mars	3						588	1 502	667	878	+ 7.0	0.0	1 463	454
April	3						590	1 555	717	858	+ 17.4	0.0	1 487	447
Mai	3						676	1 604	747	836	+ 7.9	0.0	1 505	442
Juni.....	3						591	1 625	759	822	+ 7.5	0.8	1 511	434
Juli	3						605	1 687	813	815	+ 8.5	0.0	1 524	432
Aug.	3						562	1 699	825	791	+ 9.3	0.0	1 549	425
Sept.	3						658	1 723	843	753	+ 10.8	0.0	1 553	417
Okt.....	3						700	1 788	897	725	+ 9.6	0.0	1 574	414
Nov.	3						590	1 844	939	705	+ 8.9	0.0	1 581	406
Des.	3						687	1 792	880	696	+ 7.7	0.0	1 608	402
1942														
Jan.....	3						666	1 898	976	662	+ 4.9	0.0	1 621	385
Feb.	3						528	1 950	1 013	682	+ 3.8	0.0	1 648	379
Mars	3						591	1 956	1 009	650	+ 4.3	0.0	1 655	374
April	3						535	1 945	988	650	+ 8.3	0.1	1 679	365
Mai	3						540	1 984	1 014	625	+ 7.9	1.0	1 699	354
Juni.....	3						612	2 037	1 048	623	+ 7.7	0.0	1 721	344
Juli	3						618	2 042	1 043	616	+ 7.2	0.0	1 747	337
Aug.	3						520	2 075	1 070	611	+ 7.4	0.0	1 775	337
Sept.	3						588	2 044	1 038	607	+ 6.7	0.0	1 802	326
Okt	3						605	2 092	1 088	600	+ 7.2	0.0	1 824	325
Nov.	3						594	2 096	1 090	602	+ 7.0	0.0	1 847	320
Des.	3						628	2 095	1 069	605	+ 6.9	0.0	1 868	320
1943														
Jan.	3						610	2 136	1 084	597	+ 6.8	0.0	1 900	311
Feb.....	3						591	2 195	1 119	587	+ 6.0	0.0	1 920	306
Mars							667	2 260	1 175	581	+ 4.6	0.0	1 956	303
April	3						554	2 321	1 230	573	+ 3.8	0.0	1 979	297
Mai	3						624	2 348	1 244	567	+ 4.0	0.0	1 994	287
Juni.....	3						654	2 317	1 210	556	+ 3.9	0.0	2 012	282
Juli	3						602	2 357	1 230	534	+ 2.8	0.0	2 040	277
Aug.....	3						518							

[1] Årsoppgavene i rubr. 1 a—d er gjennomsnittstall, i rubr. 1 e—f, 3 a—e og 4 a—b ultimotall. Månedsoppgavene i rubr. 1 b—d er gjennomsnittstall, i rubr. 1 a, 1 e—f, 3 a—e og 4 a—b ultimotall. [2] 1929—1930 rentebærende verdipapirer i innenlandsk mynt. [3] + = tilgodehavende, ÷ = gjeld. [4] Månedstallene omfatter bare større banker og sparebanker. [5] Fra og med desember 1935 er statistikken for de likv. og a dm. banker sluttet. Tallene gjelder fra da av bare de frie banker. For november var de tilsvarende oppgaver 803 108 940, + 8.4 og 2. For innskudd i alt gjelder oppgavene også før desember 1935 bare frie banker.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	5. Private aksjebanker og sparebanker. Beregnede tall for alle banker. a) Innskudd	b) Utlån ekskl. pantelån	c) Egne verdipapirer	d) I kasse og i Norges Bank	6. Omsetn. på Oslo Børs. a) Aksjer.	b) Obligasjoner	7. Omsetning av verdipapirer med utlandet[1]. Kjøp	Salg	8. Emisjon av aksjer	9. Aksjeindeks[2]. a) Industri	b) Skipsfart	c) Hvalfangst	d) Banker	e) Forsikring	f)[3] Total
	Mill. kr.				1000 kr.		Mill. kr.								
	[4]	[4]	[4]	[4]											
1929...	3 890	2 248	1 067	73.4	20 139	10 509	94	80	46.3	–	–	–	–	–	–
1930...	3 738	2 144	1 084	53.1	13 582	20 070	173	159	111.7	–	–	–	–	–	–
1931...	3 304	2 006	1 096	63.6	7 495	30 005	145	172	17.8	–	–	–	–	–	–
1932...	3 097	1 949	994	80.3	4 660	31 165	61	65	33.4	43.4	44.6	45.4	98.2	122.1	54.8
1933...	3 024	1 839	1 031	68.7	6 717	36 112	106	63	10.9	55.1	49.2	61.9	112.0	135.2	64.1
1934...	2 834	1 771	953	60.7	6 190	35 852	59	83	23.4	58.7	56.0	72.9	112.9	147.0	70.1
1935...	2 829	1 731	917	57.6	24 620	26 959	92	114	11.8	68.5	68.4	104.1	129.9	179.6	83.7
1936...	2 757	1 706	888	53.0	40 851	21 468	305	343	41.1	88.2	93.6	144.0	114.2	171.6	100.1
1937...	2 767	1 709	866	58.4	64 078	16 435	354	334	51.9	101.4	154.5	186.1	120.3	178.8	126.9
1938...	2 955	1 688	953	102	15 350	17 583	336	277	11.6	91.7	135.1	129.9	127.8	186.8	117.8
1939...	2 969	1 755	977	85	15 196	15 429			23.8	94.7	149.4	125.9	124.6	197.5	123.3
1940...	2 954	1 749	942	162	14 541	23 376				102.4	175.2	145.7	106.6	171.7	132.7
1941...	3 608	1 377	1 327	753	40 572	56 693				145.8	251 5	167.2	125.3	192.1	177.7
1942...	4 304	1 081	2 337	715	26 732	54 144				161.9	300.3	189.1	138.1	230.4	203.3
1941															
Jan....	3 263	1 538	998	532	3 379	6 428			1.1	127.1	201.2	163.2	113.6	170.1	152.3
Feb....	3 328	1 510	999	627	1 765	4 872			1.5	123.7	204.5	159.5	112.6	172.6	151.4
Mars ..	3 386	1 475	1 063	668	5 275	5 848			0.0	133.3	223.0	167.5	113.7	174 6	161.0
April ..	3 471	1 446	1 172	685	3 419	5 524			0.3	141.1	243.3	184.2	118.9	182.0	171.9
Mai ...	3 545	1 417	1 280	678	4 657	6 747			2.5	150.4	239.3	169.2	120.5	187.6	175.6
Juni...	3 575	1 392	1 459	588	2 974	4 594			0.9	155.7	238.6	164.1	126.2	189.2	179.3
Juli ...	3 654	1 380	1 454	688	3 652	3 700			0.0	156.4	247.4	171.0	126.8	196.0	182.4
Aug....	3 698	1 349	1 438	800	6 058	3 177			2.0	160.6	284.3	193.7	135.6	203.0	196.7
Sept...	3 730	1 300	1 432	894	2 458	3 914			52.2	159.9	293.4	191.3	132.3	204.7	197.3
Okt. ..	3 822	1 267	1 412	1 031	2 900	3 814			4.0	148.2	285.0	183.0	133.8	207.2	190.5
Nov. ..	3 921	1 233	1 421	1 114	1 608	4 478			0.0	147.4	282.5	181.0	136.4	209.3	190.4
Des....	3 902	1 220	1 797	725	2 426	3 597			1.5	146.1	275.5	178.9	133.4	209.4	187.1
1942															
Jan....	4 028	1 164	1 988	670	2 727	4 268			0.0	151.3	284.2	183.2	135.2	211.6	192.4
Feb....	4 116	1 177	2 017	718	2 034	3 662			0.5	156.6	280.7	177.3	133.8	216.3	193.2
Mars ..	4 130	1 137	2 151	654	1 680	4 211			5.0	152.6	275.5	175.6	133.2	220 2	191.7
April ..	4 150	1 126	2 250	575	1 853	970			0.2	154.5	277.0	174.2	133.3	222.3	192.8
Mai ...	4 216	1 086	2 221	724	1 535	1 529			0.9	156.5	285.8	182.2	134.9	221.0	195.1
Juni...	4 299	1 071	2 256	797	2 809	4 156			3.5	159.8	298.6	189.4	136.4	223.4	201.6
Juli ...	4 337	1 055	2 356	762	1 287	1 926			0.0	161.1	298.5	187.3	137.8	230.5	202.0
Aug. ..	4 406	1 049	2 501	698	1 779	981				168.8	302.4	190.8	142.6	234.8	208.3
Sept. ..	4 409	1 033	2 453	762	3 132	1 736				175.2	320.8	198.1	142.5	241.0	216.9
Okt. ...	4 486	1 024	2 507	808	1 976	3 635				175.6	323.2	196.7	142.9	247.7	217.5
Nov. ..	4 521	1 020	2 679	686	3 099	14 256				170.5	331.3	206.9	143.5	250.7	217.4
Des....	4 553	1 031	2 668	727	2 821	12 814				160.7	325.5	207.1	141.5	245.4	211.1
1943															
Jan....	4 637	1 013	2 720	741	2 402	3 515				167.4	328.9	208.5	145.0	249.0	216.0
Feb....	4 723	996	2 877	682	2 248	6 310				161.7	324.9	205.6	141.5	249.3	211.5
Mars ..	4 836	986	3 020	666	1 458	6 928				163.2	322.9	201.9	141.4	250.2	212.2
April ..	4 928	970	3 060	751	1 133	3 043				160.5	318.1	197.1	141.7	249.6	210.4
Mai ...	4 976	951	3 166	741	1 477	4 018				164.2	326.7	205.3	142.1	253.2	214.6
Juni...	4 967	933	3 286	612	1 352	3 924				169.6	330.8	207.1	144.1	259.5	219.0
Juli ...	5 044	905	3 286	745	1 269	6 902									
Aug. ..					1 619	17 408									

[1] Årsoppgavene er innhentet i forbindelse med tellingen av landets gjeld og tilgodehavender i utlandet. Månedstallene bygger på oppgaver fra større banker og meglere. Oppgavene omfatter også nye obl.lån og avbetaling på obligasjonsgjeld. [2] Veid geometrisk gjennomsnitt av kjøperkursen i pst. av innbetalt. Se Stat. Medd. 1932 nr. 2 og 3 side 76. [3] Innbefatter også handel, transport m. v. [4] Årsoppgavene er gjennomsnitt av månedstallene.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	10. Kurs på obligasjoner[1]	11. Øyeblikkelig rente på obligasjoner[2]	12. Betalingsforhold a) Konkurser	b) Akkordforhandl.	c) Eksekusjoner. Etter Creditreform	d) Vekselprotester[3]	13. Valutakurser på Oslo Børs a) London £ = (18.1595 kr.)	b) Hamburg (100 Rmk. = 88.89 kr.)	c) Paris (100 frcs. = 14.62 kr.)[4]	d) New York (1 $ = 3.7315 kr.)	e) Stockholm (100 kr. = 100 kr.)	f) København (100 kr. = 100 kr.)	14. New York $ pr. £ (4.8666 = 1 £) Gj.-snittstall
	Pst.		Antall			Pst.	Gjennomsnittstall i kr.						
1929	95.9	5.21	822	228	12 518	–	18.200	89.33	14.73	3.748	100.46	100.07	4.857
1930	99.1	5.05	723	185	10 013	2.5	18.169	89.24	14.72	3.738	100.43	100.10	4.862
1931	99.8	5.01	621	210	9 774	2.7	18.096	96.28	15.97	4.050	100.92	100.29	4.535
1932	99.6	5.02	755	333	11 275	2.6	19.463	133.10	22.01	5.583	102.99	104.83	3.506
1933	101.1	4.95	583	200	9 528	2.0	19.743	142.41	23.53	4.816	103.23	89.42	4.237
1934	[1] 96.4	[1] 4.67	482	158	7 138	1.6	19.900	156.57	26.12	3.975	102.85	89.25	5.039
1935	101.4	4.44	387	169	6 292	1.4	19.900	164.54	27.02	4.082	102.85	89.25	4.902
1936	99.6	4.52	337	115	5 881	1.3	19.900	162.58	24.70	4.025	102.85	89.25	4.971
1937	[1]101.0	[1] 4.46	286	88	5 277	1.2	19.900	162.99	16.55	4.043	102.85	89.25	4.944
1938	103.9	4.33	294	128	4 874	1.3	19.900	164.78	11.93	4.090	102.84	89.25	4.889
1939	98.6	4.58	316	101	5 365	1.4	19.110	174.09	11.09	4.315	103.65	88.07	4.437
1940	87.8	4.50	243	81	4 010	2.1	[6]17.606	177.72	[6] 9.86	4.400	105.23	85.41	3.835
1941	98.2	3.67	111	20	3 089	0.4	17.750	176.75	9.80	4.400	105.10	85.40	4.032
1942	101.8	3.54	53	2	1 569	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	91.86	4.035
1941													
Jan.	[5] 92.5	[5] 3.89	8	5	351	0.5	17.750	176.75	9.25	4.400	105.10	85.40	4.034
Feb.	93.0	3.87	9	0	325	0.5	17.750	176.75	9.00	4.400	105.10	85.40	4.030
Mars	94.6	3.80	5	2	329	0.5	17.750	176.75	9.02	4.400	105.10	85.40	4.032
April	96.9	3.73	11	4	344	0.5	17.750	176.75	9.63	4.400	105.10	85.40	4.025
Mai	99.0	3.64	11	1	227	0.4	17.750	176.75	9.96	4.400	105.10	85.40	4.031
Juni	99.9	3.61	17	0	313	0.5	17.750	176.75	10.13	4.400	105.10	85.40	4.032
Juli	99.6	3.61	9	1	287	0.5	17.750	176.75	10.20	4.400	105.10	85.40	4.032
Aug.	99.6	3.62	4	2	173	0.4	17.750	176.75	10.20	4.400	105.10	85.40	4.032
Sept.	99.8	3.61	8	2	174	0.4	17.750	176.75	10.20	4.400	105.10	85.40	4.033
Okt.	100.8	3.57	8	1	218	0.4	17.750	176.75	10.04	4.400	105.10	85.40	4.033
Nov.	101.4	3.55	5	2	173	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	85.40	4.034
Des.	101.6	3.54	2	0	175	0.4	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	85.40	4.035
1942													
Jan.	101.1	3.56	4	1	172	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	87.51	4.035
Feb.	101.6	3.54	4	0	149	0.2	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Mars	101.9	3 53	6	0	116	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
April	101.6	3.54	4	0	149	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Mai	101.8	3.54	5	0	116	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Juni	101.8	3.54	3	0	152	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Juli	102.1	3.53	2	0	145	0.4	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Aug.	102.3	3.52	8	1	146	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Sept.	102.1	3.53	5	0	95	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Okt.	102.1	3.52	4	0	123	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Nov.	101.5	3.55	5	0	87	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Des.	101.7	3.54	3	0	119	0.4	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
1943													
Jan.	102.4	3.52	5	0	72		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Feb.	101.8	3.54	6	0	76		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Mars	101.8	3.54	4	1	104		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
April	102.1	3.53	8	0	112		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Mai	102.3	3.52	10	0	103		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Juni	102.5	3.51	12	0	113		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Juli	101.8	3.54	3	0			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Aug.			4	0			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035

[1] Til des. 1933 gj.snitt av 5 pst. statsobl. 1915 I og II, 1922 og hypotekb.obl. 1915/16/17; fra jan. 1934 gj.snitt av 4½ pst. statsobl. 1931 I og II, 1933, hypotekb.obl. 1914 og kom.b.obl. 1933; fra jan. 1937 gj.snitt av 4½ pst. statsobl. 1931 I, 1936 I og II, kom.b.obl. 1933 og 1934 og hypotekb.obl. 1936. [2] Mulig kursgevinst eller kurstap er ikke tatt i betraktning. [3] Protesterte aksepter i pst. av alle forfalne aksepter i et utvalg av banker. Tallet for 1930 er gjennomsnitt for siste halvår. [4] Pari 72.00 kr. pr. 100 rcs. før 25. juni 1928. [5] Renten på obligasjonene er redusert fra 4.5 til 3.6 pst. fra 1. juni 1940. [6] 7 mnd.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	15. Utenrikshandel i alt a) Innførsel	b) Utførsel	c) Innførselsoverskudd	16. Boligbygging. Nettotilvekst av rom [1]	17. Produksjonsindeks for industrien. Beregnet for samme antall arbeidsdager i hver måned 1938 = 100. Hele industrien	Produksjonsmiddelindustri i alt	Produksjonsmiddelindustri for eksportmarked	Produksjonsmiddelindustri for hjemmemarked	Konsumsjonsindustri i alt	Konsumsjonsindustri for eksportmarked	Konsumsjonsindustri for hjemmemarked	Eksportindustri i alt	Hjemmeindustri i alt
	Mill. kr.												
1929.....	1 073	752	321	14 295									
1930.....	1 065	684	381	14 646									
1931.....	861	467	395	14 867									
1932.....	690	569	122	20 168									
1933.....	665	558	107	16 783	73.8	68.6	76.5	63.6	84.7	103.9	80.2	81.5	70.0
1934.....	737	578	159	19 355	78.6	75.6	85.3	69.4	84.9	92.7	83.1	86.6	74.7
1935.....	825	605	220	21 533	82.2	77.3	83.5	73.5	92.3	111.2	87.9	88.6	79.1
1936.....	927	685	242	28 962	91.0	86.8	92.0	83.6	99.6	119.8	95.0	97.1	88.0
1937.....	1 293	823	469	23 641	100.3	97.3	96.0	98.1	106.7	128.4	101.7	102.0	99.6
1938.....	1 193	787	406	21 721	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1939.....	1 366	808	559	24 081	106 6	104.7	99.8	108.2	110.4	119.0	108.4	103.3	108.1
1940.....	948	612	336	[3] 9 929	94.6	91.4	73.7	102.6	101.1	79.6	106.0	74.7	103.9
1941.....	[2] 1 119	[2] 575	[2] 544	[3] 2 998	94.6	95.9	74.8	109.1	91 9	72.4	96.3	74.3	104.1
1942.....				[3] 493	83.0	86.5	62.8	101.8	75.6	56.0	80.1	61.5	93.4
1941													
Jan.....					96.6	96.4	83.1	104.8	97.0	70.0	103.2	80.4	104.2
Feb.				[3] 1 240	96.9	95.4	75.0	108.2	99.9	74.6	105.6	74.8	107.1
Mars					94.9	93.0	68.4	108.5	98.6	68 9	105.4	68.4	107.3
April					94.6	94.3	66.3	111.6	95.2	45.9	106.4	62.4	109.6
Mai				[3] 469	100.6	100.3	78.1	114.0	101.2	61.1	110.4	74.8	112.6
Juni					106.7	105.3	86.1	117.0	110.1	87.5	115.3	86 3	116.4
Juli					71.7	74.1	68.8	77.4	66.9	78.2	64.2	70.5	72.3
Aug.				[3] 663	90.6	95.9	67.1	114.0	79.2	76.5	79.9	68.8	100.7
Sept.					97.6	101.6	78.3	116.1	89.4	83.8	90.7	79.2	106.2
Okt.					96.4	99 9	77.3	114.7	88.7	77 5	91.2	77 3	105.5
Nov.				[3] 626	97.1	101 0	75.3	117.8	88.8	78.3	91.2	75.8	107.4
Des.....					91.1	93.0	7.9	105.4	87.3	65.9	92.1	72.4	100.2
1942													
Jan.....					87.9	92.8	69.4	108.1	77.2	62.3	80.7	68.0	97.5
Feb.				[3] 84	88.0	91.5	64.4	109 1	80.4	76 4	81.2	66.5	98.3
Mars					82 9	84.7	52.3	105.7	79.1	72 2	80.6	55.8	95.9
April					71.8	72.5	35.1	96.6	70.1	24.7	80.5	33.2	90.4
Mai				[3] 333	88.5	91.1	56.5	113.5	82 8	33.3	94.2	62.2	105.9
Juni					86 8	88.8	57.7	108.9	82.5	51.6	89.6	56.5	101.3
Juli					68.6	68.1	61.9	72.1	69.6	86.3	65.6	66.3	69.6
Aug.....				[3] ÷ 32	83.2	87.8	67.9	100.6	73.7	51.3	78.9	64.8	92.1
Sept. ...					84.9	89.3	69.2	102.3	75.6	68.1	77.3	69.0	92.6
Okt.					84.3	90.2	72.0	102 0	71.9	55.3	75.7	68.8	91.8
Nov.				[3] 108	86 0	94.0	73 1	107.7	71.5	49.8	76.5	68.7	95.6
Des.....					82 7	87.1	74.5	95.2	73.3	40.6	80.9	68.3	89.6
1943													
Jan.....					82.7	90.0	72.9	101.2	67.2	42.5	72.8	67 2	90.0
Feb.....				[3] 158	88.1	93.0	74.5	105.1	77.7	72.3	78.9	74.0	94.8
Mars					87.7	89.9	74.0	100.1	82.9	91.5	81.0	77.3	92.6
April					86.3	90.3	76.7	99.1	77.7	40.7	86.1	70.1	94.1
Mai					88.3	92.4	71.6	105.9	79 7	42.8	88.1	66.3	98.9
Juni.....					88.1	91.3	70.7	104.6	81.3	60.4	86.0	68.8	97.4
Juli					62.8	62.2	54.7	67.1	63.9	69.6	62.5	57.4	65.3

[1] Nettotilvekst av rom (inkl. kjøkken) i alle byer med 2 000 innb. og over og i 14 større landkommuner med bymessig bebyggelse. [2] Foreløpige tall. [3] 8 krigsherjede byer (Bergen, Molde, Kristiansund, Steinkjer, Namsos, Narvik og Bodø og fra og med 2. kv. 1942 Vardø) ikke regnet med.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	Produksjonsindeks (forts.).									18. Produksjon ved elektrisitetsverk på 1000 kW og over			
	Malm- og metall-utvinning	Jern- og metall-industri	Kjemisk og elektro-kjemisk industri	Tre-masse-, cellu-lose- og papir-industri	Tekstil-industri	Skotøy-fabrik-ker	Herme-tikk-fabrik-ker	Annen nærings- og nytelses-middel-industri	Andre indu-strier	El.verk knyttet til elektrokj. og -metallurg. ind.	El.verk knyttet til annen ind.	El.verk vesentlig knyttet til den alm. el.forsyning	I alt
										Mill. kWh.			
1929.....													
1930.....													
1931.....													
1932.....													
1933....	60.8	54.3	80.5	96.9	91.9	87.7	103.6	79.7	81.0				
1934.....	72.7	58.2	78.4	107.0	103.2	91.4	66.1	81.5	87.7				
1935.....	73.5	63.5	83.6	104.5	101.7	96.0	103.7	85.5	90.9				
1936.....	81.6	75.2	85.4	113.4	110.6	98.8	122.8	92.0	100.5				
1937	87.8	93.7	87.6	125.9	115.3	106.2	118.7	96.3	106.5	4 213	585	4 208	9 006
1938.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	4 717	592	4 329	9 638
1939.....	102.6	107.1	106.7	110.5	114.1	111.5	95.9	105.9	104.4	5 022	653	4 535	10 210
1940.....	69.7	107.6	80.1	75.5	94.1	114.4	85.1	110.3	94.6	3 871	540	4 285	8 696
1941.....	57.8	122.6	76.7	78.2	73.8	80.9	77.6	108 5	91.3	3 468	606	4 888	8 962
1942.....	52.2	115.8	71.2	59.5	68.7	58.9	65.0	86.7	77.0	3 623	615	5 378	9 616
1940													
Sept.....	72.6	128.7	88.9	79.8	84.5	142.3	48.7	114.9	110.8	323	49	366	738
Okt.	72.3	121.3	74.5	90.9	85.7	144.9	110.4	120.9	115.5	326	57	449	832
Nov.	73.7	126.9	88.8	97.9	87.5	140.9	67.2	117.4	114.3	323	56	455	834
Des.....	70.5	124.3	93.1	91.4	72.0	113.1	44.9	122.3	100.3	331	54	483	868
1941													
Jan.....	63.8	120.8	85.0	89.9	75.4	113.7	72.2	104.2	90.4	331	56	490	877
Feb.	57.5	125.0	79.3	74.4	84.9	100.3	126.1	107.7	90.9	274	47	425	746
Mars	53.6	124.8	69.2	70.2	88.6	90.8	102.1	116.0	86.5	274	50	437	761
April	55.5	123.3	55.9	72.8	87.7	76.0	7.0	124.8	95 4	221	45	387	653
Mai	63.0	127.7	56.9	94.7	89.7	100.8	8.3	123.8	101.4	250	57	403	710
Juni.....	67.2	131.3	79.6	92.8	77.4	94.1	64.9	144.2	101.6	295	50	384	729
Juli	56.7	86.5	81.9	59.6	8.4	40.0	105.4	94.0	64.5	310	44	326	680
Aug.....	53.0	125.5	88.2	65.7	42.4	69.4	113.8	99.3	83.4	307	49	361	717
Sept.	57.0	127.0	85.5	80.5	85.8	70.3	107.8	97.7	98 4	311	52	402	765
Okt.....	55.9	127.7	84.4	81.9	87.1	66.8	96.1	95.7	93.9	308	53	445	806
Nov.	57.5	130.9	76.7	82.0	88.4	78.8	78.0	92.4	98.4	288	53	414	755
Des.....	53.1	121.1	77.2	73 6	69.6	69.4	50.0	102.6	90.4	300	50	415	765
1942													
Jan.....	53.9	125.2	72.2	72.1	79.6	60 7	57.4	82 6	80.3	308	55	465	828
Feb.....	51.7	127.3	63.2	59.5	80.0	53.6	138.3	82.1	83.8	259	46	412	717
Mars.....	43.6	125.0	49.4	41.8	73 1	48 8	162.1	88.4	76.9	250	44	390	684
April	47.3	113.5	11.0	30.4	68.9	51.3	9.6	91.7	69.3	141	46	357	544
Mai	50.4	129.2	72.0	40.3	76.0	67.6	5.9	105.6	85.4	282	46	426	754
Juni.....	46.2	120.7	76.2	58.8	74.4	71.7	22.0	102.2	80.8	277	52	448	777
Juli	50.8	78.8	71.4	69.3	29.8	34.8	142.6	84.5	60.1	301	48	390	739
Aug.....	53.9	111.4	83.5	65.6	54.2	64.3	41.9	90.9	77.7	343	50	387	780
Sept.	56.0	112.5	83.2	68.4	69.6	61.8	89.9	75.0	84.4	343	53	430	826
Okt.....	55.6	111.9	85.4	76 7	75.0	63.1	53.7	71.5	81.2	357	59	533	949
Nov.	59.1	123.8	91.3	68.5	78.3	72.8	37.8	75.0	76.8	358	62	586	1 006
Des.....	57.6	110.8	95.4	62.9	65.6	56.1	19.0	90.4	67.6	403	55	553	1 011
1943													
Jan.....	56.4	120.0	93.4	59.7	72.0	62.8	32.0	73.6	66.4	410	58	582	1 050
Feb.	57.5	121.7	94.1	60.9	80.3	61.6	129.7	80.1	75.4	364	57	518	939
Mars	61.1	117.7	91.0	58.2	77.0	71.2	196.4	85.8	69.1	416	62	565	1 043
April	67.0	114.4	96.0	55.5	76.1	65.8	16.0	95.4	72.5	395	51	512	958
Mai	61.9	122.1	94.4	54.4	77.3	74.8	8.3	96.6	74.9	400	55	498	953
Juni.....	65.0	120.6	92.4	46.4	78.7	78.5	102.7	98.5	68.4	374	51	404	829
Juli	47.2	74.8	68.1	47.4	39.4	39.3	133.3	78.7	51.8				

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	19. Innveid mjølkemengde[1]	20. Arbeidsledighet blant fagforeningsmedlemmer. a) 10 fag	b) Jern- og metallarb.	c) Byggningsarb.	d) Skotøyarb.	21. Arbeidsledighetsoppgaver. A. Fra de off. arb.kontorer. Arb.-søkende menn og kvinner[2]	B. Fra alle kommuner. Helt arbeidsløse[3] a) I alt	b) I industrien	22. Sysselsettingen. A. Sysselsatte arb.løshetstrygdede[4] i alle kommuner	B. Sysselsettingsindeks 1938 = 100. I alt[5]	Industri	Bygg	Statens anlegg	Handel	Landtransport
	1000 tonn	Pst. av medlemstallet													
1929	408.9	15.4	10.3	23.6	10.8	–	–	–	–						
1930	427.7	16.6	13.6	23.8	9.1	–	–	–	–						
1931	460.6	22.3	20.1	30.4	12.6	28 027	–	–	–						
1932	483.2	30.8	30.3	37.4	18.0	34 309	–	–	–						
1933	500.5	33.4	29.7	45.9	11.6	36 703	–	–	–						
1934	522.9	30.7	28.7	41.0	11.2	36 876	–	–	–						
1935	536.1	25.3	21.8	33.9	8.6	36 776	–	–	–	91	92	81	102	82	88
1936	602.9	18.8	12.7	26.7	8.1	33 517	–	–	–	94	97	103	97	86	93
1937	636.3	20.0	12.1	30.4	6.8	29 881	–	–	–	100	102	98	103	94	97
1938	710.2	22.0	14.5	31.9	7.7	30 296	–	–	–	100	100	100	100	100	100
1939	792.6	18.3	13.4	25.2	7.0	28 251	–	–	–	106	103	114	99	103	102
1940	653.1	23.1	13.8	34.3	8.7	29 099	–	–	–	103	98	136	124	98	97
1941	524.8	11.4	5.3	17.5	8.0		19 181	5 168	546 472	104	100	139	127	94	104
1942							4 747	2 032	549 016	95	95	107	111	88	112
1941															
Jan.....	44.82	16.7	8.7	24.7	4.6	–	40 956	9 504	504 917						
Feb.	41.08	17.8	8.4	27.8	5.6	–	42 227	11 303	506 746						
Mars	48.05	18.3	9.3	28.8	7.1	–	42 514	11 264	511 371	98	95	114	120	93	100
April	50.64	16.6	6.7	26.8	7.1	–	33 556	8 113	519 487						
Mai	55.02	10.0	5.1	14.8	6.3	–	16 571	4 155	549 549						
Juni	50.52	7.5	4.2	11.4	6.0	–	8 446	2 385	573 809	109	102	162	148	93	102
Juli	45.93	8.2	4.2	11.5	10.7		8 882	4 736	568 918						
Aug.	39.16	7.8	4.1	10.9	6.9		6 201	1 796	573 095						
Sept....	37.64	7.6	3.7	11.8	10.5		5 650	1 375	576 582	107	101	152	133	94	107
Okt.....	33.69	8.2	3.5	12.9	10.3		6 664	1 764	569 894						
Nov.	28.45	7.8	2.7	12.7	8 5		8 132	2 123	556 690						
Des.	30.53	10.1	2.9	15.6	12.6		10 374	3 500	546 610	102	101	126	107	94	107
1942															
Jan.....	32.93						13 202	5 995	535 808						
Feb.....	30.33						13 761	6 848	537 074						
Mars	33.12						13 879	5 438	536 416	95	95	105	104	90	107
April	39.74						5 962	2 428	540 447						
Mai	41.67						2 636	1 254	549 324						
Juni.....	46.08						1 424	597	558 930	97	94	121	125	89	114
Juli	45.05						916	381	562 732						
Aug.	36.16						1 054	350	558 345						
Sept.....	32.50						888	214	561 411	94	96	106	113	87	113
Okt.	27.25						1 095	261	547 066						
Nov.	23.35						1 088	245	546 250						
Des.	23.80						1 054	369	534 385	92	95	95	100	87	115
1943															
Jan.....	24.75						1 236	445	532 038						
Feb.....	23.23						903	242	540 126						
Mars	27.02						630	137	549 098	91	95	83	115	86	116
April	31.20						359	76	545 036						
Mai	38.8						331	?	545 919						
Juni.....	44.8						198	42	547 935						

[1] Ved meierier, ysterier og kondenseringsfabrikker. Månedstallene omfatter alle meierier og ysterier som gir rapporter svarende til vel 90 pst. av meierienes samlede mjølkemengde. [2] Pr. 15. i hver måned. Fra 1940 ved månedens utgang. Tallene for månedene etter april er beregnet da oppgaver ikke forelå for alle kontorer. For oktober, november, desember 1940 bygger oppgavene på de nye arbeidsløshetsmeldinger for det såvidt mulig tilsvarende antall kontorer. [3] Ved månedens utgang. [4] Hushjelp, fiske, sel- og hvalfangst, jordbruk og skogbruk faller utenfor trygden. [5] Unntatt sjøfart og hvalfangst.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	23. Indeks for detaljomsetningen[3] 1938 = 100			24. Norges Grossistforbunds indeks for engrosomsetningen 1938 = 100			25. Priser på landbruksprodukter[1]					
							a) Havre	b) Høy	c) Poteter	d) Smør	e) Oksekjøtt 1. kl.	f) Flesk
	Bygder	Byer	Riket	Næringsmiddelbransjen	Andre bransjer	Totalindeks	Kr. pr. 100 kg			Kr. pr. kg		
1929.....							18.65	10.01	7.46	2.85	1.70	1.53
1930.....							13.04	7.76	7.24	2.50	1.80	1.21
1931.....							11.82	5.76	8.48	2.18	1.38	0.97
1932.....							14.35	5.97	6.80	2.16	1.01	1.02
1933.....							13.39	8.36	5.43	2.09	1.01	0.96
1934.....							11.94	8.30	5.95	2.25	1.30	0.89
1935.....							14.35	7.99	8.71	2.30	1.34	1.11
1936.....							15.18	8.15	7.51	2.41	1.35	1.24
1937.....	96	93	95	95	107	100	17.41	8.71	8.84	2.58	1.66	1.32
1938.....	100	100	100	100	100	100	18.00	[1] 6.64	[1] 10.59	[1] 2.81	[1] 1.60	[1] 1.39
1939.....	105	104	105	108	135	116	17.83	7.42	9.21	2.97	1.44	1.50
1940.....	127	114	120	108	148	123	20.33	13.04	13.89	3.26	1.65	1.78
1941.....	138	111	123	124	187	149	25.92	15.41	14.17	3.65	2.25	2.40
1942.....	132	103	115	125	140	131	30.00	16.25	17.89	3.65	2.31	2.55
1941												
Mars	130	108	118	116	233	161	23.00	15.33	12.17	3.65	2.29	2.25
April							23.00	15.33	12.17	3.65	2.29	2.25
Mai	147	122	133	134	207	163	23.00	15.33	13.17	3.65	2.30	2.35
Juni.....							28.00	15.33	13.17	3.65	2.31	2.55
Juli	144	104	121	131	181	151	28.00	15.33	24.00	3.65	2.31	2.55
Aug.							28.00	15.33	15.00	3.65	2.31	2.55
Sept.	137	113	123	123	186	148	28.00	15.33	15.00	3.65	2.31	2.55
Okt.....							28.00	15.33	13.50	3.65	2.31	2.55
Nov.	155	123	137	123	156	136	28.00	16.00	14.50	3.65	2.31	2.55
Des.....							28.00	16.00	14.50	3.65	2.31	2.55
1942												
Jan.....	115	98	105	115	140	125	28.00	16.00	14.90	3.65	2.31	2.55
Feb.....	116	97	105				28.00	16.00	15.50	3.65	2.31	2.55
Mars	134	106	117	126	127	127	28.00	16.00	15.50	3.65	2.31	2.55
April	123	96	107				28.00	16.00	15.80	3.65	2.31	2.55
Mai	136	105	118	127	166	142	28.00	16.00	16.50	3.65	2.31	2.55
Juni.....	140	108	121				28.00	16.00	17.50	3.65	2.31	2.55
Juli	141	96	115	147	136	141	32.00	16.50	30.00	3.65	2.31	2.55
Aug.....	138	95	113				32.00	16.50	21.75	3.65	2.31	2.55
Sept.....	125	99	110	125	144	133	32.00	16.50	17.00	3.65	2.31	2.55
Okt.	132	105	116				32.00	16.50	16.50	3.65	2.31	2.55
Nov.	122	100	110	109	128	117	32.00	16.50	16.50	3.65	2.31	2.55
Des.....	157	126	139				32.00	16.50	17.17	3.65	2.31	2.55
1943												
Jan.....	107	97	101	107	124	114	32.00	16.50	17.50	3.65	2.31	2.55
Feb.....	107	93	99				32.00	16.83	17.83	3.65	2.31	2.55
Mars	128	108	117	120	115	119	32.00	17.50	18.50	3.65	2.31	2.55
April	124	98	109				32.00	17.50	19.10	3.65	2.31	2.55
Mai	130	108	118				32.00	17.50	20.10	3.65	2.31	2.55
	A[2]	B[2]	C[2]									
Juni.....	87	?	79				32.00	17.50	20.80	3.65	2.31	2.55
Juli	75	?	58				32.00	16.50	29.50	3.65	2.31	2.55
Aug.							32.00	16.50	21.50	3.65	2.31	2.55

[1] Oppgaver fra Landbrukets Priscentral. Prisene gjelder partisalg fra produsent for prima vare levert avsetningsstedet og er utregnet i gjennomsnitt for en rekke byer. Til og med 1937 gjelder oppgavene 20 byer, fra og med 1938 6 byer. [2] Indeksen for detaljomsetningen er ikke ferdigregnet for de senere måneder. Fra juni 1940 utarbeider Byrået en særskilt ukentlig indeks for en del større byer på grunnlag av oppgaver fra en rekke større forretninger. Tallene under A, B og C angir omsetningen i prosent av gjennomsnittet for juli—desember 1939 for bransjene Matvarer (A), Manufakturvarer (B) og Skotøy (C). [3] Indeksen er omregnet med nye vekter.

Økonomiske månedstall (forts.)

26. Indekstall for leveomkostninger

År[10] og måneder	a) Norge[1]		b) Sverige[2]		c) Danmark[5]		d) England[6]		e) Tyskland[7]		f) Frankrike, Paris[8]		g) U. S. A.[9]	
	Total uten skatt	Matvarer	Total[3]	Matvarer[4]	Total[3]	Matvarer	Total	Matvarer	Total	Matvarer	Total	Matvarer	Total	Matvarer
1929.....	96.8	96.1	108	117	173	148	163	153	154	156	556	590	100	107
1930.....	94.1	92.3	105	108	165	136	157	144	149	146	572	593	97	102
1931.....	89.1	84.9	101	100	154	119	145	128	137	130	589	642	87	84
1932.....	87.2	81.5	100	99	154	115	141	123	122	114	535	567	78	70
1933.....	86.0	79.4	98	95	160	121	139	119	119	111	516	532	75	68
1934.....	86.2	80.2	99	97	166	128	142	123	123	118	522	544	79	75
1935.....	88.1	84.1	100	102	173	141	143	126	124	123	490	491	83	82
1936.....	90.4	87.5	101	104	174	141	146	129	125	124	497	514	85	84
1937.....	96.8	96.1	104	109	180	145	155	140	126	125	606	629	89	88
1938.....	100.0	100.0	106	112	182	148	156	141	127	124	692	732	87	82
1939.....	101.3	101.7	108	115	183	150	155	137	127	125			85	78
1940.....	118.2	122.3	124	135	233	179	182	159	132	131			86	81
1941.....	138.5	146.1	140	151	275	227	199		136	134			89	
1942.....	146.8	152.3	152	167	283	235	200		140	139				
1941														
Jan.....	131.9	137.1	130	149	259	218	196	165	132	127			86	79
Feb.....	133.7	139.9		153			196		132	127			86	79
Mars	135.0	143.7		154			197		132	128			86	79
April	135.8	144.9	140	156	263	224	198		132	129			87	81
Mai	136.9	146.3		155			200		133	130			87	82
Juni.....	138.9	147.6		150			200		134	131			89	
Juli.....	139.5	148.0	140	151	275	227	199		136	134			89	
Aug.	140.5	148.9		151			199		136	133			89	
Sept.	141.4	149.1		151			199		133	128			91	
Okt.....	141.9	148.5	141	151	277	229	199		132	126				
Nov.	142.9	149.4		151			200		133	126				
Des.	143.7	150.3		158			199		133	126				
1942														
Jan.	144.3	150.4	145	160	278	230	199		134	127				
Feb.	144.7	150.3		163			199		136	130				
Mars	145.1	150.5		162			198		136	131				
April	145.8	151.4	151	162	276	233	199		137	132				
Mai	146.8	152.7		163			198		138	134				
Juni.....	147.3	153.3		164			199		139	136				
Juli	147.8	153.8	152	167	283	235	200		140	139				
Aug.	147.8	153.7		167			199		139	136				
Sept.	147.5	152.4		164			199		135	129				
Okt.....	147.8	152.5	153	162	284	236			135	128				
Nov.	148.2	152.7		163					135	129				
Des.....	148.8	153.3		163										
1943														
Jan.....	149.0	153.4	153	163	286	240			137	131				
Feb.....	149.2	153.3		164					137	132				
Mars	149.6	153.8		164					138	133				
April	150.1	154.4	153		286	239								
Mai	150.4	154.6												
Juni.....	150.6	154.8												
Juli	151.1	155.1			284	235								

[1] Pr. 15. hver måned. 1938 = 100. [2] 1935 = 100. [3] Inkl. skatter. [4] Inkl. lys og brensel. [5] Indeksen angir nivået i begynnelsen av januar, april, juli og oktober. 1935 = 100. [6] Pr. 1. i måneden etter. Juli 1914 = 100. [7] Oktober 1913, januar, april og juli 1914 = 100. Gj.snitt pr. måned. [8] 1. halvår 1914 = 100. [9] Basis 1923 = 100. Årsindekstallene er gjennomsnittstall. Månedstallene gjelder pr. 15de. [10] Tallene for årene gjelder, med unntak av Norge, bare juli måned.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	27. Indekstall for engrospriser										28. Gullbeholdning i			
	a) Norge		b) Sverige. Kom. Koll.[3]	c) Danmark. Stat. Dept.[4]	d) England		e) Tyskland. Stat. Reichsamt[7]	f) Frankrike. Stat. Gén.[6]	g) U. S. A.		a) Englands Bank	b) Den tyske Riksbank	c) Frankrikes Bank	d) Reservebankene. U. S. A
	Stat. Sentralb.[1]	Øk. Revue[2]			Board of Trade[5]	Economist[6] (Ny)			B. L. S.[8]	Irving Fisher[8]	Ved utgangen av år og måned			
											Mill. £	Mill. Rmk.	Milliard Frcs.	Mill. $
1929	97.0	148		108	- -	127	137	627	96.5	96.3	146.1	2 283	41.67	2 857
1930	89.5	138		93	100	107	125	554	86.4	86.3	148.3	2 216	53.58	2 941
1931	79.3	123		82	88	90	111	502	71.2	71.4	121.3	984	68.86	2 988
1932	79.7	125		84	86	86	96	427	64.9	61.6	120.6	806	83.02	3 149
1933	79.5	124		90	86	86	93	398	66.0	64.6	191.7	392	76.95	3 569
1934	81.0	126		98	88	90	98	376	75.0	76.6	192.8	79	82.12	5 355
1935	83.1	132	100	100	89	94	102	339	80.0	83.0	200.6	82	66.30	7 791
1936	87.4	138	102	105	95	100	104	411	80.8	83.7	314.2	66	60.36	9 112
1937	101.6	161	114	119	109	114	106	581	86.3	90.7	327.2	70	58.93	9 461
1938	100.0	156	111	112	101	99	106	653	78.6	81.2	327.2	71	[9] 87.27	12 123
1939	101.7	159	115	118	103	102	107		77.1	80.9	0.2	78	97.27	15 453
1940	133.2	212	146	172	137	134	110		78.5	83.6	0.2	78	84.62	19 921
1941	162.9	245	172	203	153		112		87.3	93.4	0.2	77	84.60	20 764
1942	172.3		189	213	160		114		98.5		0.2			
1940														
Aug.	136.0	213	146	170	141	136	111		77	81.2	0.2	77	84.62	18 922
Sept.	135.0	215	148	182	142	138	111		78	82.0	0.2	78	84.62	19 203
Okt.	137.5	217	154	185	143	137	111		79	83.0	0.2	78	84.62	19 632
Nov.	145.2	224	157	190	148	138	111		80	84.4	0.2	78	84.62	19 856
Des.	146.8	226	159	191	149	140	111		80	85.0	0.2	78	84.62	19 921
1941														
Jan.	147.5	231	162	192	150	142	111		81	85.8	0.2	77		20 285
Feb.	152.9	235	164	198	150	143	112		81	85.7	0.2	77		20 366
Mars	157.4	238	168	198	151	144	112		82	87.1	0.2	78		20 436
April	157.6	245	170	200	151	144	112		83	89 5	0.2	78		20 533
Mai	163.5	245	171	201	151	146	112		85	91.8	0.2	78		20 615
Juni	165.4	245	173	202	152	144	112		87	93.3	0.2	78		20 583
Juli	166.5	246	173	205	153	146	112		89	95.4	0.2	78	84.60	20 603
Aug.	167.3	249	174	207	153	147	113		90	96.9	0.2	77	84.60	20 571
Sept.	168.7	251	175	208	154		113		92	98.4	0.2	77	84.60	20 712
Okt.	168-5	252	176	207	154		112		92	98.3	0.2	77	84.60	20 841
Nov.	169.4	253	178	208	155		112		92	99.0	0.2	77	84.60	20 822
Des.	170.0	253	179	210	156		113		93	100.0	0.2	77	84.60	20 764
1942														
Jan.	170.2	254	182	211	156		114		95	102.0	0.2	77	84.60	20 002
Feb.	170.6	254	183	212	159	152	113		97	103.0	0.2	77	84.60	20 846
Mars	171.0	254	184	212	159	152	114		97	104.0	0.2	77	84.60	20 821
April	171.1	255	186	212	160	153	114		98	106.0	0.2	77	84.60	20 824
Mai	171.5	255	187	212	161	153	114		99	106.0	0.2	77	84.60	20 799
Juni	172.3		188	213	160	153	114		98	107.0	0.2	77	84.60	20 853
Juli	172.4		193	213	160	154	115		99		0.2	77	84.60	20 828
Aug.	172.9		192	214	159	152	115		99		0.2	77	84.60	20 809
Sept.	173.0		192	214	159		115		99		0.2	77	84.60	20 810
Okt.	174.0		193	214	160		115		100		0.2	77	84.60	20 814
Nov.	174.3		195	214	161		115		100		0.2	77	84.60	20 809
Des.	174.5		195	215	161		115		101		0.2	76	84.60	20 889
1943														
Jan.	174.1		196	214	162		116		102		0.2	77	84.60	20 952
Feb.	174.3		197	214	162		116		103		0.2	77	84.60	20 859
Mars	174.5		197	214	162		116		104		0.2	77	84.60	20 832
April	174.6		197	214							0.2	77	84.60	20 662
Mai	175.2		197	214							0.2	77	84.60	20 628
Juni	175.2		197	214							0.2	77	84.60	20 610
Juli	175.4		196	214										

[1] Pr. 15. i måneden. 1938 = 100. [2] Utgangen av måneden. Des. 1913—juni 1914 = 100. [3] Gj.snitt pr. måned. Basis 1935 = 100. [4] Basis 1935 = 100. [5] Basis 1930 = 100 [6] Utgangen av måneden. Basis 1913 = 100. [7] Gj.snitt pr. måned. Basis 1913 = 100. [8] Gj.snitt pr. måned. Basis 1926 = 100. [9] 1 franc = 0.02475 gr fint gull.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	29. Sverige										30. Danmark				
	a) Seddelomløp [1]	b) Privatbankenes utlån [1, 2]	c) Aksjeindeks [3]	d) Arb.-ledighet	e) Produksjonsindeks. S.I.F.	f) Godstransp. Statsb. (ekskl. Lappl.-malm)	g) Innførsel	h) Utførsel	i) Utførsel av: Papirmasse	i) Utførsel av: Papir og papp	a) Seddelomløp	b) Privatbankenes utlån [1, 2]	c) Aksjeindeks	d) Arb.-ledighet	e) Produksjonsindeks
	Mill. kr.		1924 = 100	Pst.	1935 = 100	Pr.mnd. 1 000 t.	Mill. kr.		1 000 tonn (tørr vekt)		Mill. kr.		Juli 1914 = 100	Pst.	1935 = 100
1929.....	569	4 420	165	10.2	–	916	1 783	1 812	1 789	478	367	1 867	101	15.5	80
1930.....	594	4 634	145	11.8	–	831	1 662	1 550	1 641	436	360	1 883	96	16.5	86
1931.....	583	4 695	106	16.7	–	748	1 428	1 122	1 567	484	346	1 868	83	17.9	80
1932.....	598	4 316	62	22.2	–	641	1 155	947	1 292	472	332	1 647	70	31.7	73
1933.....	648	3 906	61	23.4	–	691	1 095	1 079	1 916	516	375	1 670	83	28.8	84
1934.....	708	3 795	76	18.0	91	[4] 768	1 305	1 302	1 999	555	386	1 687	98	22.1	94
1935.....	786	3 828	86	15.1	100	814	1 476	1 297	2 103	608	386	1 748	101	19.7	100
1936.....	893	3 992	111	12.6	108	854	1 633	1 514	2 280	606	399	1 927	110	19.3	104
1937.....	980	4 090	130	10.8	120	965	2 124	2 000	2 560	663	417	1 968	114	21.9	109
1938.....	1 061	4 338	124	10.9	117	885	2 082	1 843	1 982	473	441	1 977	105	21.4	108
1939.....	1 422	4 956	122	9.2	124	1 042	2 499	1 889			600	2 117	103	18.5	115
1940.....	1 482	4 465	[3] 77	11.8	113	1 266	2 005	1 328			741	1 916	97	23.9	97
1941.....	1 700	4 294	90	11.3	104	1 545	1 674	1 345			842	1 754	115	14.9	94
1942.....	2 016	4 383	108	7.5	108	1 781	1 770	1 313			983	1 878	122	9.1	90
1940															
Sept.....	1 470	4 535	76	9.8	105	[5] 1 260	148	106			696	1 954	94	17.8	89
Okt.....	1 437	4 480	75	11.0	106	1 651	139	103			715	1 934	98	19.1	89
Nov.	1 399	4 475	84	12.6	107	1 667	155	124			719	1 907	99	23.2	91
Des.....	1 482	4 465	82	16.1	107	1 216	149	121			741	1 916	98	35.6	91
1941															
Jan.....	1 417	4 402	85	17.2	106	1 177	126	85			703	1 847	97	34.8	89
Feb.....	1 425	4 434	81	16.5	106	1 279	78	47			703	1 827	99	34.3	89
Mars	1 422	4 409	80	15.1	105	1 434	107	87			707	1 776	101	26.8	89
April	1 403	4 405	83	13.1	105	1 383	177	112			719	1 812	112	18.3	91
Mai	1 398	4 410	85	10.6	104	1 366	177	133			745	1 798	115	11.3	94
Juni.....	1 449	4 368	86	9.4	104	1 171	127	135			748	1 825	115	3.8	97
Juli	1 440	4 308	90	7.8	100	1 513	118	115			736	1 813	118	4.7	96
Aug.	1 495	4 288	92	7.5	100	1 616	136	130			740	1 791	124	5.9	99
Sept.	1 553	4 278	97	7.3	102	1 629	160	138			746	1 818	129	6.6	99
Okt.....	1 568	4 216	102	8.3	103	2 156	165	128			792	1 788	127	8.8	96
Nov.	1 551	4 264	98	10.0	104	2 233	140	123			791	1 767	125	9.8	93
Des.....	1 700	4 294	97	13.0	106	1 607	155	119			842	1 754	117	13.1	92
1942															
Jan.....	1 607	4 254	101	13.7	104	1 445	155	86			798	1 728	118	21.9	86
Feb.	1 598	4 248	100	12.5	106	1 426	73	42			802	1 675	119	21.6	86
Mars	1 649	4 258	106	11.1	106	1 572	50	54			815	1 669	120	17.8	84
April	1 638	4 225	108	8.1	107	1 682	99	99			835	1 660	121	8.6	86
Mai	1 629	4 221	110	6.0	107	1 658	184	125			830	1 639	123	4.1	90
Juni.....	1 705	4 211	108	4.9	109	1 590	190	142			844	1 703	125	3.2	91
Juli	1 702	4 145	112	4.3	110	1 778	165	137			839	1 768	128	3.8	89
Aug.	1 755	4 148	116	4.0	110	1 874	203	120			834	1 800	126	4.0	91
Sept.....	1 832	4 290	113	4.3	110	1 925	180	121			847	1 838	124	4.6	93
Okt.....	1 863	4 277	111	4.8	110	2 278	154	152			915	1 837	121	5.3	93
Nov.....	1 831	4 325	105	5.9	111	2 375	157	116			917	1 844	120	5.9	94
Des.....	2 016	4 387	106	10.3	111	1 760	160	122			983	1 878	119	8.8	95
1943															
Jan.....	1 913	4 355	105	8.4	110	1 581	164	77			939	1 821	121	15.4	95
Feb.....	1 916	4 421	104	7.4	111	1 800	147	74			950	1 817	119	9.5	96
Mars	1 931	4 448	107	6.4	110	2 010	152	84			964	1 814	120	6.6	97
April	1 923	4 519	107	6.0	111	1 736	131	95			1 001	1 817	121	6.0	96
Mai	1 918	4 574	107	4.4	110	1 880	143	127			1 022	1 809	124	3.1	97
Juni.....	1 969	4 560	106	4.3	109	1 586	147	132			1 058	1 758	126	2.5	95
Juli	1 969	4 504	106				186	112				1 701	128	2.8	93

[1] Ved utgangen av år og måned. [2] Inkl. rediskonteringer. [3] Rederi- og industriaksjer. Fra 1940 basis 1937 = 100. Tidligere 1924 = 100. Omregningsforhold 1940 = 77 = 99. [4] Ny serie fra og med januar 1934. I den gamle serie var tallet for 1934 818. [5] Enkelte nye baner er kommet med fra juli 1940.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	Danmark (forts.)				31. Tyskland [5]										
	f) Innførsel	g) Utførsel av innenl. varer	h) Utførsel av flesk	i) Utførsel av smør	a) Pengemengde i omløp [1]	b) Girering [2]	c) Seddelbankenes utlån [3]	d) Storbankers utlån [4]	e) Dagslånsrente	f) Aksjeindeks	g) Antall arb.-ledige [6]	h) Produksjonsindeks [7]	i) Lastede jernb.-vogner	k) Innførsel	l) Utførse
	Mill. kr.		1 000 tonn		Mill. RM.				Pst.	1924-26 = 100	1000	1928 = 100	Mill. stkr.	Mill. RM.	
1929.....	1 696	1 610	228	158	6 657	–	3 274		7.68	134	1 915	101.4	46.4	13 440	13 488
1930.....	1 634	1 515	306	169	6 379	–	2 989		5.07	109	3 139	87.1	41.1	10 395	12 036
1931.....	1 392	1 257	376	174	6 638	25.9	4 644		8.37	–	4 520	68.5	34.4	6 727	9 599
1932.....	1 089	1 079	390	158	5 642	21.9	3 136		6.23	–	5 575	54.0	30.6	4 667	5 739
1933.....	1 214	1 151	294	150	5 715	21.0	3 557		5.11	67	4 804	61.5	31.8	4 204	4 871
1934.....	1 294	1 170	223	149	5 972	23.1	4 355		4.68	77	2 719	80.9	35.6	4 452	4 167
1935.....	1 275	1 206	200	138	6 373	26.7	4 700		[8] 3.43	90	2 151	95.4	37.7	4 159	4 270
1936.....	1 433	1 327	177	146	6 964	29.7	5 584		2.94	100	1 550	107.6	41.2	4 221	4 770
1937.....	1 670	1 569	182	152	7 499	35.6	6 191		2 78	112	892	118.8	37.3	5 468	5 911
1938.....	1 624	1 528	181	156	10 404	44.1	8 289		2.62	109	407	128.0	29.3	5 449	5 257
1939.....	1 742	1 575	190	148	[9] 11 798		11422		2.48	103					
1940.....	1 374	1 508	143	108	14 033				1.95	125					
1941.....	1 312	1 266			19 325				1.78	149					
1942.....	1 207	1 039			24 375										
1940															
Nov.	128	125	8.6	5.2	13 198				1.93	139					
Des.	119	122	11.9	6.5	14 033				1.95	140					
1941															
Jan.....	108	112	10.3	5.6	13 694				1.73	143					
Feb.....	73	81	6.9	4.3	13 976				1.68	145					
Mars	104	98	9.4	4.6	14 188				1.83	143					
April	151	116	8.8	4.6	14 689				1.67	143					
Mai	131	130			15 210				1.78	145					
Juni.....	99	120			15 565				1.93	151					
Juli	124	105			16 031				1.63	156					
Aug.	113	89			16 502				1.73	157					
Sept.....	102	104			16 918				1.94	160					
Okt.....	115	115			17 432				1.76	150					
Nov.	88	98			17 793				1.75	149					
Des.....	104	98			19 325				1.98	149					
1942															
Jan.....	98	69			18 987				1.92	152					
Feb.	54	54			19 443				1.75	154					
Mars	31	81			19 774				1.95	154					
April	85	99			20 047				1.96	155					
Mai	124	114			20 548				1.71	156					
Juni.....	159	120			20 936				1.90	156					
Juli	123	74			21 344				1.75	155					
Aug.	119	87			21 808				1.68	155					
Sept.	103	72			22 037				1.83	155					
Okt.....	110	75			22 600				1.80	156					
Nov.	95	94			23 052				1.75	156					
Des.	106	100			24 375					156					
1943															
Jan.....	93	67			23 664					158					
Feb.....	104	87			24 266					158					
Mars	120	98			24 697					158					
April	97	91			25 422					158					
Mai	121	131			25 922					158					
Juni.....	96	127			26 650					158					
Juli					27 597					[1/4] 158					

[1] Ved utgangen av år og måned. [2] Årsoppgavene er gjennomsnitt av månedstallene. [3] Veksel- og lombardlån. [4] Veksler og debitorer i løp. regn. [5] Fra og med mars 1935 omfatter oppgaven også Saar. [6] Fra 31/7 1933 er ikke medregnet antall beskjeftigede i arbeidsleire. [7] Ny beregning. Eksklusive nærings- og nytelsesmiddelindustri. [8] Ny serie fra og med januar 1935. [9] Bare Riksbanksedler. Tallet for august var 10 907; for pengemengden 13 223.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	32. Storbritannia									33. Frankrike				
	a) Seddel-omløp[1]	b) 9 clearing bankers utlån	c) Dagslåns rente[2]	d) Aksje-indeks[3]	e) Arbeidsledighet[4]	f) Produksjonsindeks	g) Godstransp. på jernbaner[5]	h) Innførsel	i) Utførsel av innenl. varer.	a) Seddel-omløp[1]	b) Aksje-indeks	c) Arb.-ledige som mottar understøttelse 1000	d) Produksjonsindeks.	e) Lastede jernbanevogner
	Mill. £		Pst.	1924 = 100	Pst.	1924 = 100	10 000 tonn	Mill. £		Milliard frcs.	1913 = 100		1928 = 100	Gj.sn. antall i 1000, daglig
1929....	370	1 198	4.58	139	10.5	110.6		1 112	730	68.6	506	1	109.4	65.1
1930....	369	1 230	2.36	112	16.2	98.7		959	568	76.4	437	2	110.2	65.4
1931....	364	1 131	2.92	87	21.3	84.3		799	389	85.7	308	55	97.6	53.9
1932....	371	1 167	1.65	84	22.1	84.8		652	365	85.0	245	274	75.7	47.3
1933....	392	1 033	0.66	103	20.0	90.5		629	367	82.6	232	276	84.3	45.2
1934....	405	995	0.81	125	16.8	101.7		685	396	83.4	194	345	78.0	42.5
1935....	425	1 087	0.73	140	15.6	108.4		702	426	81.2	186	426	74.0	40.1
1936....	467	1 160	0.75	161	13.1	117.9		793	441	89.3	180	432	77.5	40.9
1937....	505	1 228	0.75	151	11.0	124.3		954	522	93.8	227	351	84	41.7
1938....	505	1 163	0.75	123	12.9	109.8		859	471	110.9				
1939....	555	1 272	1.06	114	10.6			846	439	151.3				
1940....	617		1.00	95				1 084	415	218.4				
1941....	752		1.00	101						270.1				
1942....	923		1.00	113						382.8				
1940														
Sept....	605		1.00	87	5.8			79.4	31.2	206.1				
Okt.....	592		1.00	91				84.1	23.4	213.6				
Nov. ...	593		1.00	97				72.2	21.7	214.5				
Des.....	617		1.00	95				72.9	24.4	218.4				
1941														
Jan.....	599		1.00	98						–				
Feb.....	603		1.00	96						–				
Mars ...	612		1.00	92						–				
April ...	623		1.00	93						232.0				
Mai	630		1.00	93						–				
Juni....	639		1.00	95						240.0				
Juli	658		1.00							242.0				
Aug. ...	665		1.00							244.1				
Sept. ...	671		1.00							249.0				
Okt. ...	693		1.00	107						255.7				
Nov. ...	710		1.00	109						260.8				
Des.. ..	752		1.00	110						270.1				
1942														
Jan. ...	742			112						273.3				
Feb. ...	750			107						278.4				
Mars ...	775			106						282.8				
April ..	771			106						291.7				
Mai	789			107						296.9				
Juni....	796			111						304.4				
Juli	824		1.00	109						315.6				
Aug.....	829		1.00	111						323.5				
Sept. ...	838		1.05	115						334.4				
Okt.....	851		1.05	120						348.9				
Nov.....	870		1.00	126						364.8				
Des.....	923			126						382.8				
1943														
Jan.....	908			131						387.7				
Feb.....	917			132						397.3				
Mars ...	935			132						405.4				
April ...	953			133						413.6				
Mai	945			134						419.5				
Juni....	946			132						427.0				
Juli				133										

[1] Utgangen av år og måned. Sedler i omløp utstedt av Englands Bank og staten. Fra november 1928 ble statssedlene overtatt av banken. [2] Månedstallene er gj.snitt for en uke i midten av måneden. Årsoppgavene gj.snitt av månedstallene. [3] Månedstallene gjelder midten av måneden. Årsoppgavene gj.snitt av månedstallene. [4] Blant forsikrede arbeidere. [5] Ekskl. brensel og mineraler.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	Frankrike (forts.).		34. De Forente Stater											
	f) Innførsel	g) Utførsel	a) Pengemengde i omløp [1]	b) Debitering [2,3]	c) Kreditt til næringslivet [1]	d) Rente for «Call loans» [1,4]	e) Aksjeindeks [5]	f) Produksjonsindeks [6]	g) Ind. for beskj. i industri [6]	h) Indeks for lastede jernbanevogner [6]	i) Stålprod. i pst. av kapasitet	k) Automobilproduksjon [3]	l) Innførsel	m) Utførsel
	Mill. frcs.		Mill. $	100 mill. $	Mill. $	Pst.	1926 = 100	[9]	[10]		Pst.	1000 st.	Mill. $	
1929....	58 282	50 072	4 865	779	9 344	7.61	190	110	106	107	89	447	4 416	5 208
1930....	52 345	42 831	4 890	552	8 749	2.94	141	91	92	92	63	280	3 061	3 879
1931....	42 200	30 421	5 647	402	7 327	2.73	87	75	78	74	38	199	2 091	2 424
1932....	29 826	19 684	5 676	269	5 982	2.05	46	58	66	55	20	114	1 323	1 611
1933....	28 431	18 474	5 806	266	4 774	1.16	66	69	73	58	34	161	1 449	1 675
1934....	23 061	17 822	[7] 5 536	277	4 581	1.00	81	75	86	62	37	228	1 655	2 133
1935....	20 945	15 473	5 882	313	[8] 3 404	0.75	91	87	91	64	49	330	2 048	2 282
1936....	25 397	15 453	6 543	350	4 192	0.92	127	103	99	75	69	372	2 416	2 448
1937....	42 316	23 935	6 550	361	4 877	1.00	131	113	109	78	72	401	3 084	3 345
1938....	45 981	30 586	6 851	311	3 863	1.00	99	88	91	62	40	208	1 961	3 094
1939....			7 598	325	4 400	1.00	105	108	100	70	65	297	2 318	3 177
1940....			8 731		4 993	1.00	98	123	108	76	81	372	2 187	3 352
1941....			11 160					156						
1940														
Sept....			8 151	309	4 551	1.00	94	125	109	77	91	269	195	295
Okt. ...			8 300	363	4 709	1.00	95	128	111	77	96	493	207	343
Nov. ...			8 521	358	4 885	1.00	96	132	114	83	97	487	223	328
Des.....			8 733	430	4 993	1.00	94	136	117	84	94	484	253	322
1941														
Jan.....			8 593	376		1.00	94	139	118	85	97	501	229	325
Feb.....			8 781	327		1.00	88	141	119	85	97	486	234	303
Mars ...			8 924	410		1.00	88	143	119	86	100	508	268	358
April ...			9 071	387		1.00	86	140	122	87	98	462	288	385
Mai			9 354	399		1.00	86	151	125	90	99	519	297	385
Juni....			9 612	421		1.00	88	157	128	93	98	521	280	338
Juli....			9 732	409		1.00	93	162		95		444	278	359
Aug			9 994	391		1.00		161				148	283	455
Sept....			10 163			1.00		160				234	263	417
Okt. ...			10 364			1.00		164				382	292	336
Nov. ...			10 496					167					276	482
Des.....			11 160					168					338	635
1942														
Jan.....			11 300					171					256	474
Feb.....			11 485					172					239	475
Mars ...			11 566					172					252	603
April ...			11 767					173					223	674
Mai			12 074					174					[11] 191	[11] 525
Juni ...			12 383					176					220	619
Juli			12 739					178					214	629
Aug.....			13 200					183					184	702
Sept....			13 703					187					190	718
Okt.....			14 210					191					206	776
Nov. ...			14 805					195					168	785
Des.....			15 410					197					358	807
1943														
Jan.....			15 590					199					228	698
Febr....			16 088					202					234	679
Mars ...			16 250					203					248	931
April ...			16 660					205					266	1 136
Mai			17 114					203						
Juni....			17 421											
Juli			17 799											

[1] Ved utg. av år og måned. [2] Debitering på individuelle konti i banker i 141 byer (inkl. New York). Årsoppg. er gj.snitt av månedstallene. [4] Ved fornyelse. [5] Gj.snitt for år og måned. [6] Månedstallene korrigert for sesongsvingninger. [7] Fra 1934 ikke gullmynt. [8] Ny serie. [9] Gj.snitt 1935–39=100. [10] Gj.snitt 1923–25=100. [11] Fra og med mai 1942 gjelder oppgavene generalhandelen, tidligere spesialhandelen.

Lønninger 1942.

Det har ikke vært noen endringer i tarifflønningene i 1942, men den effektive lønn kan allikevel ha forandret seg. I Byråets fullstendige lønnsstatistikk for industrien vil det bli gjort rede for endringene fra kvartal til kvartal. Her skal bare gis en oversikt over hovedtrekkene i lønnsbevegelsen i industrien fra 1940 til 1942 på grunnlag av materiale fra de enkelte arbeidsgiverforeninger.

Tabell 1. Lønnsbevegelsen i industrien 1940—42.

Time- eller dagsfortjeneste i industri og håndverk og i en del større industrigrener, akkord og overtid inkl. (3 kv.):	Lønninger			Lønnsstigning	
	1940	1941	1942	1940—1941	1941—1942
	Kr.	Kr.	Kr.	Pst.	Pst.
Eksportindustri (ekskl. papirindustri)..... pr. dag	13.65	14.47	15.18	6.0	4.9
Industri ellers ..... »	15.27	15.78	15.98	3.3	1.3
Håndverk (fagarb.)... »	17.51	17.27	17.38	÷ 1.4	0.6
Mekanisk industri:					
Fagarbeidere ..... pr. time	1.84	1.91	2.01	3.8	5.2
Hjelpearbeidere.... »	1.58	1.65	1.74	4.4	5.5
Bergverksindustri ... »	1.57	1.68	1.85	7.0	10.1
Papirindustri (4 kv.)[1] » (cellulose, tremasse, papir, papp).	1.55	1.54	1.57	÷ 0.6	1.9

[1] Papirindustrien er ikke regnet med i eksportindustrien ovenfor.

Hovedtallene viser størst stigning i eksportindustrien — 4.9 pst. — mens fortjenesten i håndverket var omtrent uforandret. Under eksportindustrien går bergverksindustrien inn og timefortjenesten viser der en stigning på 10 pst. Som nevnt i forrige oversikt ble det ved slutten av 1941 foretatt en lønnsregulering for bergverksarbeidere. I papirindustrien steg lønningene 1.9 pst. fra 4. kvartal 1941 til 4. kvartal 1942.

Utdrag av oppgavene over timelønninger for kommunale arbeidere høsten 1942 er gjengitt i tabell 2. Fra 1940 til 1941 var lønningene uforandret i 12 kommuner. I 14 kommuner var det gitt dyrtidstillegg, som regel 8 øre pr. time.

Fra 1941 til 1942 var lønningene uforandret i alle kommuner en har oppgave fra, unntagen i 3 hvor det var gitt dyrtidstillegg eller hvor dyrtidstillegget var forhøyet. I 2 av dem var disse tillegg allerede bevilget året før, men godkjenning fra Sosialdepartementet var enda ikke gitt da oppgavene for 1941 ble samlet inn.

Tabell 2.

Kommuner	Timelønninger for kommunale arbeidere høsten 1942							
	Bruleggings-arbeid		Gaterenhold		Vann- og kloakkvesen		Elektrisitetsvesen	
	Fag-arb.	Alm. arb.	Fag-arb.	Alm. arb.	Fag-arb.	Alm. arb.	Montører	Hjelpe-montører (Hjelpearb.) (Alm. arb.)
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Bykommuner:								
Oslo	1.71		1.58		1.58		1.71	1.58
Bergen	1.59	1.52	1.59	1.52	1.59	1.52	1.59—1.71	1.52
Trondheim	1.65		1.55		1.55		1.79	1.55
Stavanger	1.67		1.67		1.67		1.91—2.03	–
Drammen	1.71		1.59		1.71		1.80—1.91	1.65
Halden	1.52		1.52		1.52		1.46—1.75	1.52
Sarpsborg	1.80	1.53	1.80	1.53	1.80	1.53	1.80	1.53
Fredrikstad	1.58		1.58		1.58		–	
Hamar	1.58		1.58		1.58		–	
Kongsberg	1.45		1.45		1.45		–	
Tønsberg	1.63		1.63		1.63		–	
Larvik	1.67	1.50	1.67	1.50	1.67	1.50	1.73	1.50
Skien	[1] 1.58		[1] 1.58		[1] 1.58		[1] 1.68	[1] 1.58
Notodden	–		–		1.74		–	
Arendal	1.61		1.61		1.61		1.81	1.61
Kristiansand	1.58	1.48	1.58	1.48	1.58	1.48	1.73—2.08	1.48—1.58
Haugesund	[2] 1.69—1.71		[2] 1.69—1.71		[2] 1.69—1.71		1.91—2.00	–
Ålesund	1.60		1.60		1.60		1.73—1.83	–
Kristiansund	1.75		1.75		1.75		1.68—1.88	1.38
Bodø	1.38		1.38		1.38		1.60	–
Tromsø	1.46		1.30		1 46		1.77	1.46
Hammerfest	–		1.71		1.71		–	
Landkommuner:								
Aker	–		1.69	1.56	1.69	1.56	1.69	1.56
Lillestrøm	1.73 (vegvesen)	1.53	–		–		1.73—1.88	1.53
Elverum	1.25 (vegvesen)		–		1.25—1.00		1.67	1.30
Tinn	1.77 (stein-, jord- og fjellarb.)				–		1.98	–

[1] Topplønninger. [2] Arbeidere uten og med forsørgelsesbyrde.

Lønnsoppgavene for hushjelp med kost og losji er bygd på utskrift av de nye meldingene til trygdekassene i 18 byer i oktober måned. Det er regnet ut særskilte gjennomsnittstall for de 5 største byer. Gjennomsnittstallet for alle 18 byer under ett er veid etter byenes folkemengde. I de mindre byer er det ofte så få meldinger at en beregning av gjennomsnittstall kunde bli misvisende.

I tabell 3 er satt opp månedslønningene i de 5 største byer og gjennomsnittslønningene for 18 byer for de forskjellige aldersgrupper. For gjennomsnittslønningene er også føyd til relative tall i forhold til 1914 = 100 og 1938 = 100.

Tabell 3.

Byer Aldersgrupper	Månedslønninger for hushjelp med kost og losji, oktober								
	Absolutte tall, kr.								
	1921	1926	1927	1935	1938	1939	1940	1941	1942
Oslo 17–19 år	60	47	41	32	40	42	41	50	62
Oslo 20–24 »	70	55	51	39	49	51	48	59	71
Oslo 25–54 »	80	64	59	47	58	60	55	65	83
Bergen 17–19 »	46	35	33	24	30	31	28	39	46
Bergen 20–24 »	55	43	38	31	35	37	36	44	53
Bergen 25–54 »	61	52	50	39	42	45	40	49	59
Trondheim 17–19 »	42	31	28	23	27	29	29	42	56
Trondheim 20–24 »	49	36	34	28	33	34	37	53	66
Trondheim 25–54 »	53	41	38	31	36	35	38	54	63
Stavanger 17–19 »	44	36	31	24	29	30	29	42	50
Stavanger 20–24 »	52	42	40	29	34	34	40	47	55
Stavanger 25–54 »	58	48	47	34	37	38	40	47	56
Drammen 17–19 »	53	43	34	32	35	40	39	45	53
Drammen 20–24 »	54	48	47	36	47	50	46	51	64
Drammen 25–54 »	73	58	50	47	53	56	50	62	64
Gj.snitt for 18 byer 17–19 »	51	40	36	27	34	35	34	43	54
Gj.snitt for 18 byer 20–24 »	60	47	43	34	41	43	41	51	62
Gj.snitt for 18 byer 25–54 »	68	55	51	40	47	49	45	55	68
	Relative tall i forhold til 1914 = 100								
Gj.snitt for 18 byer 17–19 år	364	286	257	193	243	250	243	307	386
Gj.snitt for 18 byer 20–24 »	333	261	239	189	228	239	228	283	344
Gj.snitt for 18 byer 25–54 »	324	262	243	190	224	233	214	262	324
	Relative tall i forhold til 1938 = 100.								
Gj.snitt for 18 byer 17–19 år	–	–	–	–	100	103	100	126	159
Gj.snitt for 18 byer 20–24 »	–	–	–	–	100	105	100	124	151
Gj.snitt for 18 byer 25–54 »	–	–	–	–	100	104	96	117	144

Både gjennomsnittslønningene og lønningene i hver av de fem største byer viste atskillig stigning fra 1941 til 1942. De relative tall i forhold til 1914 = 100 viser i 1942 maksimumstall jevnført med årene fra 1921 av. I forhold til 1938 er stigningen gjennomsnittlig vel 50 pst. Den yngste gruppe er steget mest, den eldste minst. Av de største byer var lønningene gjennomsnittlig steget mest fra 1941 til 1942 i Oslo og Trondheim, minst i Drammen.

Lønningene lå høsten 1942 gjennomgående høyest i Oslo, Trondheim og Kristiansand. Lavest lå de i Ålesund, Haugesund, Kristiansund, Kongsberg og Narvik.

Strukturforhold i industrien etter produksjonsstatistikken.

Av byråsjef Eilif Gjermoe.

II. Analyse av de enkelte grupper.

I Statistiske Meddelelser nr. 7, 8 og 9 for 1942 er det trykt en undersøkelse av industrielle strukturforhold etter produksjonsstatistikkens tall for 1938. Undersøkelsen gjaldt de viktigste «heterograde» strukturer, det vil si forhold som kan uttrykkes direkte i måletall. Det ble beregnet likninger for funksjonsforholdet mellom produksjonsfaktorene, mellom bearbeidelsesverdien og produksjonsfaktorene, mellom de enkelte bestanddeler av bearbeidelsesverdien osv.

Grunnlaget for beregningene var tallene pr. bedrift i 71 av de 73 grupper i produksjonsstatistikken. Industrien ble så å si representert ved 71 gjennomsnittsbedrifter.

I virkeligheten er disse tallene representative i vidt forskjellig grad. Ikke bare så å forstå at det står ulike store masser bak. Men disse masser er ikke like ensartede. Det kan være så store ulikheter mellom bedriftene i en gruppe at gjennomsnittstallet for gruppen i virkeligheten ikke representerer noe.

For liknende beregninger framover er det ønskelig å ha mer representative tall. Mange av de minste gruppene har så liten betydning at en sikkert kan holde dem utenfor. Men vel de fleste større gruppene må på den annen side ganske sikkert spaltes opp i mer økonomisk ensartede delmasser.

Forholdene ligger så forskjellig an i de ulike gruppene at de faktorer som blir avgjørende for spaltningen kan komme til å veksle fra gruppe til gruppe. Ofte vil vel beliggenheten få avgjørende betydning. Markedet kan være romsligere og mer betalingsdyktig i byene enn på landet. Produksjonen kan falle billigere på landet på grunn av billigere arbeidskraft, tomteleie og bygningsutstyr. Gjelder det varer som eksporteres, vil vel eksporten som oftest ligge hos de større bedrifter. En får da spalte mellom eksportgruppe og hjemmemarkedsgruppe. Er produksjonen svært forskjelligartet, kan det bli nødvendig å spalte opp etter produksjonens art. Nærliggende er f. eks. spaltningen i nytilvirknings- og reparasjonsbedrifter. En slik spaltning etter produksjonen bør en helst holde på selvom det skulde vise seg at det ikke er noen vesentlig annen skilnad mellom bedriftene i undersøkelsesperioden. Utviklingen kan allikevel komme til å bli forskjellig. Det er heller ikke noen ulempe ved å ha flere ensartede grupper å arbeide med så lenge ikke vedkommende område av industrien er overrepresentert. Også driftsmåten kan få betydning, en har sesongbedrifter ved siden av bedrifter med jevn drift året rundt. Forskjellige slike forhold kan virke sammen og øke ulikheten mellom bedriftene.

Spørsmålet blir no hvor i oppgavene (for de enkelte bedrifter) en skal søke etter den mest avgjørende økonomiske skilnad mellom bedriftene. Dette må da bli ett eller flere av de forhold som er beskrevet i den nevnte artikkel. Sikrest blir det å støtte seg til forskjellige oppgaver som kan supplere hverandre.

Mest omfattende er forholdet mellom bearbeidelsesverdien og produksjonsfaktorene (anleggsverdien, arbeider- eller timeverkstallet osv.). Denne relative bearbeidelsesverdi, er et slags mål for den «kollektive lønnsomhet», avkastningen av produksjonsfaktorene sett under ett, eller om en vil, et mål for forholdet mellom produksjons innsats og produksjons utfall. Ved siden av dette fellesmål kan det bli spørsmål om de spesielle målene for de enkelte faktorer, forholdet mellom de ulike «deler» av bearbeidelsesverdien, kapitalavkastning, arbeiderlønn og funksjonærlønn og den produksjonsfaktor de tilfaller. Men som regel vil en ikke her få brukbare tall for andre enn arbeidsfaktoren hvor det beste målet naturligvis er lønnen pr. timeverk. Størrelsen av den relative bearbeidelsesverdi og høyden av lønnen pr. timeverk er de viktigste av de faktorer som bestemmer fordelingen av bearbeidelsesverdien. Vil en ha et eget mål for denne fordeling, tør det være best å beregne forholdet mellom den hele sum av lønninger (arbeider- og funksjonærlønninger) og bearbeidelsesverdien. I den rest som en får når en trekker summen av lønninger fra bearbeidelsesverdien, går nemlig kapitalinntekten inn som hovedparten, og det er nettopp kapitalinntekten som er den mest variable av disse inntekter. Undersøkelser, som er foretatt, har imidlertid vist at variasjonene fra bedrift til bedrift i denne «rest» av bearbeidelsesverdien blir uforholdsmessig store. Gjennomsnitts- og mediantall blir så usikre at vi finner det best å sette dette mål ut av betraktning i det følgende. Forholdet mellom arbeiderlønnen og bearbeidelsesverdien kan en iallfall skaffe seg ganske enkelt ved å dividere arbeiderlønnen pr. timeverk med bearbeidelsesverdien pr. timeverk.

Det fullstendigste mål for den relative bearbeidelsesverdi vil etter de tidligere undersøkelser for 71 industrigrupper være $\frac{B}{K^a A^b F^c}$ hvor B er bearbeidelsesverdien (i 1000 kr.), K verdien av den faste kapital (i 1000 kr.), A målet for arbeidskraften, f. eks. antallet av arbeidere, F antallet av funksjonærer, a, b og c konstante tall (se nevnte første artikkel i hefte nr. 7, 8 og 9 for 1942). Men dette målet er tungvint å regne med. Undersøkelsen for 1938 viste at forholdet mellom bearbeidelsesverdien og produksjonsfaktorene kan bestemmes med stor nok nøyaktighet etter likningen $B = a\sqrt[3]{KAF}$.

Den relative bearbeidelsesverdi kan en da sette $= \frac{B}{\sqrt[3]{KAF}}$. Og en kan gå

enda videre i forenkling av målestokken. Antallet av funksjonærer er i forholdsvis høy grad bestemt av størrelsen av kapitalen og antallet av arbeidere. Derfor gir også likningen $B = 1.867\ K^{0.395}\ A^{0.592}$ for 1937 (A = antallet (i 1000) av beregnede timeverk, dvs. 1 timeverk av kvinner satt = 0.6 timeverk av menn) en så vidt høy determinasjon som 95.8 pst. Da det ikke er så stor forskjell mellom eksponentene for K og A, vet en uten videre at også en likning av typen $B = a\sqrt{KA}$ vil gi en liknende høy determinasjon (se nevnte artikkel). Sammenhengen mellom bearbeidelsesverdien og den enkelte faktor er derimot løsere når en går ut fra tallene for de enkelte grupper. Likningen $B = 4.71\ A$[1] for 1937 gir således en determinasjon på 73.9 pst.

Nye undersøkelser, som ble foretatt for 1937 og 1938 på grunnlag av tallene for de enkelte bedrifter i sagbruks- og høvleri-gruppen, ga imidlertid andre resultater. Det viste seg for det første at den relative bearbeidelsesverdi, bestemt som forholdet mellom bearbeidelsesverdien og kvadratroten av produktet av kapitalverdien og antallet av timeverk $\left(\frac{B}{\sqrt{KA}}\right)$, varierte på bestemt måte med arbeidskraftintensiteten, uttrykt som forholdet mellom antallet av timeverk og kapitalverdien $\left(\frac{A}{K}\right)$. Dette skulde en jo ikke vente etter den enkle «produktivitetslikning»: $B = a\sqrt{KA}$. En ser det av følgende hvor tallene i hver $\frac{A}{K}$-gruppe for de to varierende er mediantall.

$\frac{A}{K}$	Hjemmemarkedsbedrifter			Eksportbedrifter		
	Antall bedrifter	$\frac{A}{K}$	$\frac{B}{\sqrt{KA}}$	Antall bedrifter	$\frac{A}{K}$	$\frac{B}{\sqrt{KA}}$
Under 0.20	48	0.14	0.58	14	0.17	0.75
0.20—0.39	65	0.31	0.84	17	0.27	0.81
0.40—0.59	42	0.48	0.97	11	0.49	1.27
0.60—0.99	20	0.66	1.09	3	0.95	1.75
Minst 1.00	12	1.96	2.13			

Her er det tydelig at bearbeidelsesverdien stiger i forhold til produksjonsinnsatsen ($\sqrt{KA}$) når antallet av timeverk stiger i forhold til kapitalen. Da forholdstallet $\frac{A}{K}$ ikke varierer så meget med kapitalen ved full drift, kommer en lett på den tanke at det er variasjonene i kapasitetsutnyttingen som er hovedårsaken til variasjonene i bearbei-

[1] A er også her antallet av beregnede timeverk. Denne likning såvel som den forrige er beregnet for de samme 71 grupper som er undersøkt for 1938 i den nevnte artikkel.

delsesverdien, bedriftene imellom. Jo mer innskrenket driften er, desto større innflytelse kan en tenke seg at variasjonene i timeverksantallet har i forhold til variasjonene i kapitalen.

Timeverksfaktorens dominerende betydning i sagbruks- og høvleriindustrien framgår mer direkte av følgende oppgaver for 1937. I samsvar med resultatene av den følgende undersøkelse er gruppen delt opp i tre undergrupper. I hver av disse undergrupper er bedriftene først ordnet etter kapitalverdien. De er så spaltet i tre like store kapitalgrupper, bedrifter med «liten», «middels» og «stor» kapital. På tilsvarende måte blir det tre timeverksgrupper, bedrifter med «lite», «middels» og «stort» antall timeverk. Da bedriftene er så ulike store i de tre undergrupper, sier det seg selv at grensene mellom kapitalgruppene likesom mellom timeverksgruppene varierer fra undergruppe til undergruppe. For hver av de 9 kombinerte kapital-timeverksgrupper i hver undergruppe er regnet ut den gjennomsnittlige kapitalverdi, det gjennomsnittlige antall timeverk og den gjennomsnittlige bearbeidelsesverdi. Da antallet av timeverk stort sett stiger med kapitalverdien, er det ikke mulig å holde kapitalverdien noenlunde fast i timeverksgruppene eller timeverkstallet noenlunde fast i kapitalgruppene. Tar en f. eks. for seg eksportbedriftene, er kapitalen i gruppen «stor kapital — stort antall timeverk» ikke langt fra dobbelt så stor som kapitalen i gruppen «stor kapital — middels antall timeverk». Minst er samvariasjonen mellom faktorene i den tredje av gruppene (hjemmemarkedsbedrifter på landsbygda), og her kommer en derfor nærmest idealet med varierende timeverkstall og konstant kapitalverdi i timeverksgruppene og varierende kapital og konstant timeverkstall i kapitalgruppene. En annen hindring for analysen er det at bedriftstallet gjennomgående er så lite at en må regne med store tilfeldige svingninger i tallene.

Antall timeverk	Liten kapital				Middels kapital				Stor kapital			
	Antall bedrifter	Pr. bedrift: Fast kapital (1000 kr.)	Timeverk (1000)	Bearb.-verdi (1000 kr.)	Antall bedrifter	Pr. bedrift: Fast kapital (1000 kr.)	Timeverk (1000)	Bearb.verdi (1000 kr.)	Antall bedrifter	Pr. bedrift: Fast kapital (1000 kr.)	Timeverk (1000)	Bearb.verdi (1000 kr.)
I. Eksportbedrifter.												
Lite	5	221	40	94	5	308	61	134	–	–	–	–
Middels	5	202	106	250	4	366	94	220	2	687	133	370
Stort	–	–	–	–	2	500	316	583	8	1263	332	698
II. Hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk.												
Lite	16	28	9	21	4	88	10	27	3	158	12	18
Middels	6	32	22	38	12	90	27	72	5	166	28	73
Stort	1	31	57	92	7	112	55	115	15	269	81	164
III. Hjemmemarkedsbedrifter på landsbygda.												
Lite	19	13	7	11	10	42	8	15	2	137	7	14
Middels	8	17	16	24	8	46	18	28	11	95	16	25
Stort	3	18	47	62	11	56	34	55	16	144	43	64

Tatt som de er, gir disse tallene allikevel bestemt inntrykk av at det er antallet av timeverk som i det vesentlige bestemmer ulikhetene i bearbeidelsesverdien mellom bedriftene.

For å komme til sikrere resultater må en beregne funksjonsforholdet mellom bearbeidelsesverdien og produksjonsfaktorene for alle bedrifter i hver undergruppe etter de minste kvadraters metode. Gjelder det bare å finne ut om kapitalen har noen merkbar selvstendig betydning som faktor ved siden av arbeidskraften, kan en nøye seg med å beregne likningen $B = aK^bA^c$ (B: bearbeidelsesverdien, K: kapitalverdien, A: antallet av timeverk, a, b og c: konstanter) og — om en vil — også direkte beregne $B = aA$ $(= aK^0A^1)$.

Gjaldt det derimot å finne den likningen som stemmer best med tallene, kan det være at funksjonsforholdet vilde ha en ganske annen form. En kan tenke som så: Det som skiller mellom bedriftene er ikke så meget en ulike teknikk, men en forskjellig grad av kapasitetsutnytting. Når den ene bedrift ifølge oppgaven har større kapital pr. arbeider enn den annen bedrift, så er det ikke fordi den etter sin teknikk må ha det, fordi kapitalen i noen grad har erstattet arbeidskraften, men det er fordi den går med mer innskrenket drift, fordi den ikke utnytter kapasiteten i så høy grad som den annen bedrift. Hadde no alle oppgavene vært helt riktige, så skulde en etter dette ha ventet at når en tok ut en del bedrifter med like stor kapital og ordnet dem etter antallet av timeverk, så vilde bearbeidelsesverdien vokse med antallet av timeverk, først sterkt, siden svakere og svakere etter hvert som en nærmet seg full drift og bedriften var mettet med arbeidskraft. Tok en så for seg en annen slik rekke bedrifter med f. eks. dobbelt så stor kapital, vilde en også der finne denne kurve for stigningen i bearbeidelsesverdien, men bearbeidelsesverdien vilde på hvert trinn av kapasitetsutnytting være dobbelt så stor her som hos bedriftene i den første rekke. Den likning som skulde gi uttrykk for dette funksjonsforhold, vilde nærmest ha formen: $B = K\left(a - \frac{b}{A}\right)$ (B, K og A som før, a og b konstanter).

Imidlertid vil vi først se på likningene av formen $B = aA$, hvor det er forutsatt at kapitalen ingen (selvstendig) betydning har, og likningene av formen $B = aK^bA^c$, hvor det er forutsatt at kapitalen på samme måte som arbeidskraften virker i forhold til sin størrelse, bare i større eller mindre grad (etter forholdet mellom eksponentene b og c). Denne siste likningen vet vi er den som gir det beste uttrykk for forholdene innenfor industrien i sin helhet fordi de ulike tekniske kravene fører til et varierende forhold mellom de to produksjonsfaktorer også ved full drift.

Utregningene etter minste kvadraters metode gir følgende resultater for de tre undergrupper av sagbruk og høvlerier i 1937:

	I. Likninger av formen $B = aA$		II. Likninger av formen $B = aK^bA^c$	
		Determinasjons-pst.		Determinasjons-pst.
Eksportbedrifter (31) ...	$B = 2.05\,A$	73.8	$B = 2.065\,K^{+0.064}A^{1.086}$	33.0
Hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk (69)	$B = 2.13\,A$	66.3	$B = 2.524\,K^{0.027}A^{0.889}$	62.3
Do. på landsbygda (88)	$B = 1.40\,A$	65.8	$B = 1.158\,K^{0.059}A^{0.994}$	62.8

Som en ser, blir resultatene overalt best når en ikke regner med kapitalverdien. Men når det gjelder hjemmemarkedsbedriftene, er skilnaden mellom determinasjonstallene så liten at en lett kan tenke seg at forholdet vilde bli det omvendte når en holdt utenfor en del bedrifter med liten bearbeidelsesverdi i forhold til kapitalen. Særlig avstikkende er likning II for eksportbedriftene. Etter likningen skal jo bearbeidelsesverdien synke når kapitalen stiger. En utregning viser da også at det faktisk er en negativ korrelasjon (på $\div$ 0.171) mellom bearbeidelsesverdien og kapitalverdien. Men det er to av bedriftene som avviker ganske sterkt fra de andre i forholdet mellom kapitalverdien på den ene siden og timeverkstallet og bearbeidelsesverdien på den andre. Holder en utenfor disse to bedriftene, hvor det er størst fare for at kapitalverdien er misvisende, blir det en positiv korrelasjon mellom bearbeidelsesverdien og kapitalverdien (+ 0.225) for de 29 bedriftene som blir igjen. For disse bedrifter får en likningene $B = 2.05\,A$ med en determinasjon på 71.1 pst. og $B = 2.399\,K^{0.072}A^{0.889}$ med en determinasjon på 74.3 pst. Resultatet blir altså no litt bedre når en tar med kapitalen.

I alle tilfelle står saken slik at kapitalen ikke har noen merkbar betydning som selvstendig faktor. En ser det av eksponentene i likningene under II. Konstanten b fjerner seg aldri synderlig fra 0 og konstanten c heller ikke så langt fra 1. Verdien av likningen $B = aK^bA^c$ faller derfor som regel ganske tett opp til de tilsvarende verdier av likningene $B = aA$ ($= aK^0A^1$). Derfor kan det heller ikke bli noen stor skilnad mellom determinasjonen i tilfelle I og tilfelle II.

At kapitalen ikke har noen merkbar betydning som selvstendig faktor utelukker jo ikke at det kan være samvariasjon mellom bearbeidelsesverdi og kapitalverdi som en måtte vente det hvis oppgavene ikke var helt urimelige. Som regel er det en ganske høy grad av positiv korrelasjon mellom kapitalen og timeverkstallet. Hos eksportbedriftene er korrelasjonen + 0.789, hos hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk + 0.800, hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda + 0.459 (+ 0.596 hvis en holder utenfor en enkelt av bedriftene). Derfor er det ikke så rart at en finner samvariasjon mellom bearbeidelsesverdien og kapitalen også. For eksportbedriftene gjelder likningen $B = 0.526\,K$ med en determinasjon på 28.1 pst., for hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk $B = 0.593\,K$ med en determinasjon

på 41.0 pst. Likningen $B = 0.341\,K$ for hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda gir derimot ikke positiv determinasjon. Holder en utenfor en enkelt bedrift, får en positiv korrelasjon, 16.5 pst., også der for likningen $B = 0.455\,K$.

Skulde det ligge noen realitet i dette at kapitalfaktoren nesten ikke har noen selvstendig betydning, måtte en som sagt nærmest tenke seg at variasjonene i forholdet mellom kapital og arbeidsvolum overveiende berodde på den varierende kapasitetsutnyttingsgrad og ikke på tekniske ulikheter mellom bedriftene. I så fall har vi sett at likninger av formen $B = K\left(a - \frac{b}{A}\right)$ var de beste. Men slike likninger passer dårlig, viser det seg faktisk. Likningen $B = K\left(0.554 \div \frac{5.9}{A}\right)$ for eksportbedriftene gir bare en determinasjon på 49.6 pst., likningen $B = K\left(0.709 \div \frac{5.1}{A}\right)$ for hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk 45.8 pst., likningen $B = K\left(0.402 \div \frac{1.2}{A}\right)$ for alle 88 hjemmemarkedsbedrifter på landsbygda 0.0 pst. og likningen $B = K\left(0.547 \div \frac{1.65}{A}\right)$ for 87 slike bedrifter 26.8 pst.

Det er da også den mulighet at det simpelthen bare skyldes de d å r l i g e og m i s v i s e n d e o p p g a v e r over anleggsverdiene når det ikke blir noen merkbar direkte sammenheng mellom bearbeidelsesverdien og kapitalverdien. At kapitalverdien er misvisende, vil ofte vise seg i et sterkt avvikende forhold mellom denne verdi og antallet av topparbeidere. No kan en ta ut f. eks. 29 hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk med et rimelig forhold mellom produksjonsfaktorene, nemlig med minst 3 000 og høyst 7 000 kr. kapital pr. topparbeider. For disse får en likningene $B' = 2.19\,A$ (konstanten a bestemt som $\frac{\sum B}{\sum A}$ for å spare tid) med en determinasjon pa 62.8 pst og likningen $B = 2.813\,K^{0.173}A^{0.689}$ med en determinasjon på 56.1 pst. Etter dette er vi fremdeles like meget på det uvisse.

Hvis det er så at kapitalens (selvstendige) betydning for bearbeidelsesverdien avtar etter som utnyttingen av kapasiteten blir mindre, skal vi stort sett finne at likningene av typen $B = aA$ passer best jamført med likningene av typen $B = aK^bA^c$ hvor det gjennomsnittlige antall arbeidere ligger lavt i forhold til topptallet. Som før nevnt ligger dette forholdstall høyest hos eksportbedriftene. Gjennomsnittsprosenten (med vanlig spredningskoeffisient) er 82 ($\pm$ 13) hos eksportbedriftene, 69 ($\pm$ 21) hos hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk cg 56 ($\pm$ 21) hos hjemmemarkedsbedrifter på landsbygda. Altså skulde likningen $B = aA$ passe forholdsvis best hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda og forholdsvis dårligst hos eksportbedriftene. Forholdet mellom determinasjonskvotienten for likningen $B = aA$ og kvotienten for likningen $B = aK^bA^c$ er 1.307 for eksportbedrifter, 1.025 for hjemme-

markedsbedrifter i bystrøk og 1.012 for hjemmemarkedsbedrifter på landsbygda. Det er altså ikke noen vesentlig forskjell i denne retning mellom de to siste gruppene. Det er også hos eksportbedriftene at likningen $B = aA$ passer forholdsvis best, men dette beror nærmest på tilfeldigheter, som før vist. Materialet er altså ikke avgjørende etter denne betraktning heller.

Andre undersøkelser, som er foretatt for året 1937, tyder på at det er likningene av typen $B = aK^bA^c$ som passer best også for de enkelte bedrifter i de forskjellige grupper. Dette gjelder således for de mekaniske verksteder og støperier hvor kapasiteten var utnyttet godt i 1937 og for sementvarefabrikkene hvor utnyttingen gjennomgående var omtrent likeså dårlig som hos sagbrukene og høvleriene.

Ikke bare sagbruks- og høvlerigruppen, men hele treindustrien ser ut til å stå i en særstilling med hensyn til forholdet mellom de to likninger. En ser dette av undersøkelser (for 1937) på grunnlag av gjennomsnittstallene for de enkelte grupper innenfor hver hovedgruppe. I jern- og metallindustrien, hvor kapitaloppgavene formodentlig hører til de beste, er det 10 grupper. Likningene blir her $B = 0.723\,K^{0.026}A^{1.298}$ med en deteminasjon på 93.9 pst. og $B = 2.78\,A$ med en determinasjon på 67.0 pst. I treindustrien er 3 av gruppene (korkfabrikker, kurvmøbelfabrikker og børstefabrikker) svært små (4—9 bedrifter) og holdes derfor utenfor. For de 5 andre gruppene får en likningen $B = 1.89\,A$ med en determinasjon på 77.9 pst., mens det overhodet ikke gis noen likning av typen $B = aK^bA^c$ med positiv determinasjon.

Vil en no nøye seg med likningene av formen $B = aA$ for sagbruks- og høvlerigruppen eller andre grupper, er det ikke sikkert at en får de «riktigste» resultater når en bestemmer konstanten a etter de minste kvadraters metode, det vil si setter den $= \frac{\sum AB}{\sum AA}$. Når oppgavene for bedriftene er så lite nøyaktige som her, kan verdien av konstanten a bestemt som $\frac{\sum AB}{\sum AA}$ komme til å ligge langt vekk fra den gjennomsnittlige bearbeidelsesverdi pr. timeverk $\left(\frac{\sum B}{\sum A}\right)$. Og det kan hende at det nettopp er denne enkle gjennomsnittsverdi som ligger nærmest den typiske verdi, altså den verdi som de fleste bedriftene samler seg om. Det har betydning å merke seg dette siden det vil spare en god del arbeid om en kan nøye seg med å regne ut den gjennomsnittlige bearbeidelsesverdi istedenfor konstanten a i likningen $B = aA$ etter de minste kvadraters metode. Skilnaden mellom de to beregninger blir særlig stor hvis bedriftene varierer sterkt i størrelse og de største bedriftene eller enkelte av dem har en uvanlig høy eller lav bearbeidelsesverdi pr. timeverk. Hvor stor innflytelse tallene for de største bedriftene kan ha, ser en av følgende: Likningen $B = 2.05\,A$, bestemt etter minste kvadraters metode, for eksportbedriftene i sagbruk- og høvlerigruppen

hadde som vi så en determinasjon på 73.8 pst. Tar en no ut de to største bedriftene, får en likningen $B = 2.15\,A$ med en determinasjon på 86.8 pst. Verdien av konstanten a er med dette også rykket betraktelig nærmere den gjennomsnittlige bearbeidelsesverdi pr. timeverk som var kr. 2.17 hos alle 31 eksportbedrifter.

Likningene $B = \frac{\sum B}{\sum A} A$ gir vel også i de fleste tilfelle en praktisk talt like så nøyaktig utjevning som likningene $B = \frac{\sum AB}{\sum AA} A$. For de nevnte eksportbedriftene er likningen $B = \frac{\sum B}{\sum A} A$ allerede bestemt til $B = 2.17\,A$. Determinasjonen er 72.9 pst., en ubetydelighet lavere enn determinasjonen etter likningen $B = 2.05\,A$ (som var 73.8 pst.). For bybedriftene med hjemmemarked hadde vi likningen $B = 2.13\,A$ med en determinasjon på 66.3 pst. Etter den gjennomsnittlige bearbeidelsesverdi pr. timeverk får vi likningen $B = 2.14\,A$ med en determinasjon på 66.2 pst. For landbedriftene med hjemmemarked hadde vi $B = 1.40\,A$ med en determinasjon på 65.8 pst. No får vi her $B = 1.52\,A$ med en determinasjon på 63.7 pst.

Alt i alt får en det inntrykk at det beror på hvor nøyaktige kapitaloppgavene er, om en bør regne med kapitalen som uavhengig variabel eller ikke. På forhånd kan en jo ikke vite hvor nøyaktige kapitaloppgavene er. Det tar tid å bestemme likningene og beregne hvor nøyaktige de er. Mest praktisk vil det vel være å bestemme variasjonene i den «relative» bearbeidelsesverdi i den gruppe som en skal analysere under forutsetning av et rettlinjet funksjonsforhold mellom bearbeidelsesverdien og antallet av timeverk. Resultatet blir sikkert nøyaktig nok om en nøyer seg med å jamføre bearbeidelsesverdien pr. timeverk i den enkelte bedrift med den gjennomsnittlige bearbeidelsesverdi pr. timeverk hos alle bedriftene i gruppen. Kan en så finne tydelige gjennomgående ulikheter i den relative bearbeidelsesverdi som henger sammen med bestemte (heterograde eller homograde) strukturer, spalter en gruppen opp etter disse i foreløbige økonomiske enheter eller primærgrupper. Så får en undersøke om det fremdeles blir noen vesentlig skilnad mellom disse undergrupper når en bestemmer den «relative» bearbeidelsesverdi idet en tar hensyn til størrelsen av kapitalen også. For ikke å gjøre arbeidet overflødig stort kan en gå ut fra den enkle forutsetning at kapitalendringene har likeså stor betydning som endringene i arbeidsvolumet (endringene sett relativt). Den relative bearbeidelsesverdi bestemmes da ved forholdstallet $\frac{B}{\sqrt{K \cdot A}}$. Det er da sikkert at en iallfall har tatt nok hensyn til kapitalen. I alminnelighet har jo endringene i kapitalen forholdsvis langt mindre betydning enn etter denne likningen. Etter formelen for hele industrien for 1937 er f. eks. den relative bearbeidelsesverdi proporsjonal

med $\frac{B}{\sqrt[5]{K^2A^3}}$. Naturligvis behøver en ikke å undersøke forholdet for hver enkelt bedrift denne gangen også. Det må være nok at de nevnte økonomiske enheter består prøven etter dette kriterium når en anvender formelen på sumtallene (eller gjennomsnittstallene). Skulde no resultatene av de to framgangsmåter til å bestemme den relative bearbeidelsesverdi bli så forskjellige at en føler seg på det uvisse, er det ikke noen annen råd enn å undersøke hva det er for en av de to likninger ($B = aA$ og $B = aK^bA^c$) som passer best på tallene for alle bedriftene i den analyserte gruppe. Den beste av likningene må en da bruke til å bestemme den relative bearbeidelsesverdi hos bedriftene for å komme fram til de økonomisk ensartede masser som en i tilfelle kan samle dem i. I og for seg er naturligvis bestemmelsen best når kapitaloppgavene er så pass gode at en kan bruke likningen med begge produksjonsfaktorer som uavhengig variable.

No kan en, som før nevnt, komme fram til økonomisk ensartede grupper også etter andre skjelnemerker. Vi har festet oss ved et enkelt slikt merke nemlig arbeiderlønnen pr. timeverk. Og det er ikke sikkert at spaltningen her blir den samme, slik at de samme bedriftene kommer sammen i en og samme gruppe. Går spaltningene på tvers av hverandre, kan en — om en vil — først dele opp etter det ene og så etter det annet synspunkt. Men en står da i fare for å pulverisere materialet slik at en ikke kan gjøre videre bruk av det. Undersøkelsene over den «kollektive» lønnsomhet kan baseres på den relative bearbeidelsesverdi for hver gruppe av bedrifter samlet (regnet ut etter sum tallene). Den relative bearbeidelsesverdi bør da være bestemt under hensyn til kapitalstørrelsen $\left(\text{som } \frac{B}{\sqrt{KA}}\right)$. Som regel vil jo nemlig kapitaloppgavene være nøyaktige nok i gjennomsnitt når bare ikke gruppene er for små.

VII.[1] *Treindustrien.*

a. Sagbruk og høvlerier.

Dette er den største av alle gruppene etter bedriftsantallet. Det var 389 bedrifter med i den offisielle produksjonsstatistikk for 1939, ikke langt fra tiendeparten av alle bedriftene i statistikken (4 449). Men gruppen er svakt representert fordi mange av de bedriftene som finnes er så små at Byrået ikke har funnet det nødvendig å ta dem med i produksjonsstatistikken. Den representerte del av produksjonen blir allikevel stor nok. Etter den fullstendige industristatistikk var det 3 098 bedrifter i gruppen i 1939 (av 14 421 bedrifter i det hele). Representasjonsgraden har bedret seg siden statistikken tok til. I 1927 var det bare 211 bedrifter i produksjonsstatistikken av 2 177 i alt etter industristatistikken. Det er overveiende mindre

[1] Gruppenummeret i produksjonsstatistikken.

bedrifter som er kommet til i denne årrekken. I 1927, som var et dårlig år, falt det på hver bedrift ca. 260 000 kr. verdi i bygninger og maskiner og 57 000 timeverk, i 1939, som var et godt år, ca. 100 000 kr. verdi i bygninger og maskiner og 34 000 timeverk. Regner en med det geometriske gjennomsnitt av tallene for disse produksjonsfaktorer, er den gjennomsnittlige bedriftsstørrelse sunket til omkring det halve (fra 122 000 til 58 000). Da småbedriftene har forholdsvis flere arbeidere og mindre kapital, er resultatet blitt at bedriftene i produksjonsstatistikken er blitt mindre kapitalintensive gjennomsnittlig tatt. Dividerer en kapitalverdien (bygninger og maskiner) med det nevnte geometriske gjennomsnitt, får en det beste målet for kapitalintensiteten.[1] Gjennomsnittlig gir det 2.16 for 1927 og 1.73 for 1939. Kapitalintensiteten hos utvalget er etter dette gått ned med om lag 20 pst.

I den følgende analyse er det en del bedrifter som er holdt helt utenfor. Dette er: 1. bedrifter med åpenbart ufullstendige oppgaver, 2. bedrifter som hører til firma med flere bedrifter som det er sendt inn felles oppgave for, 3. bedrifter som er forenet med trevarefabrikk og 4. almenningssagene, som har en avvikende driftsøkonomi.

Går en gjennom oppgavene for et enkelt år, som 1937, ser en lett at lønnen pr. timeverk ligger høyere i byene enn på landet. Det ligger nær å tro at det er en tilsvarende skilnad mellom bearbeidelsesverdien pr. timeverk i byene og på landet. De fleste eksportbedrifter ligger i byene. Da vi vet at konjunkturene kan være ulike for eksportbedrifter og bedrifter med markedet innenlands, spalter vi like godt gruppen med det samme i tre deler: 1. eksportbedrifter, 2. hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk og 3. hjemmemarkedsbedrifter pa landsbygda.

Til å skille ut eksportbedriftene gir eksportkalenderen ikke noen helt sikker vegledning. For å få en eksakt gruppering måtte en egentlig hatt oppgaver fra bedriftene over hvor stor del av produksjonen faktisk var eksportert. Særlig mange av de mindre bedriftene i eksportkalenderen arbeider vel no hovedsakelig for hjemmemarkedet. Vi har derfor satt en grense slik at bedrifter med mindre enn 200 000 kr. i anleggskapital er skilt fra. Spaltningen av hjemmemarkedsindustrien etter beliggenheten skjer lettest gjennom lønnsoppgavene. Strøk som grenser opp til byene, iallfall til de større byene, hører gjerne til samme lønnsnivå som byene. Det samme er tilfelle med enkelte tettbygg på landsbygda og enkelte bedrifter på landet med innehavere i byene, særlig vel når innehaveren har bedrift i samme bransje i byen. Det faller derfor naturlig å trekke grensen mellom «by» og «land» slik at disse bedriftène kommer med under byene. Men spaltningen kan ikke bli sikker fordi oppgavene ikke er nøyaktige nok. Er det flere

[1] Målet er ikke ganske treffende på grunn av svingningene i kapasitetsutnyttingen. Men feilen ved å bruke det blir ikke avgjørende her hvor en jamfører et godt sluttår med et dårlig begynnelsesår.

bedrifter i herredet (eller tettbygget), og allesammen har den høye lønnen, er en nokså trygg. Men en kan naturligvis gripe feil når det bare gjelder en enkelt bedrift fordi oppgaven kan være feilaktig. Hovedmassen av bedriftene blir sikkert nok riktig plasert.

I følgende oppgaver er det med 31 eksportbedrifter, 69 hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk og 88 hjemmemarkedsbedrifter på landsbygda. Oppgavene gjelder 1937.

	Bearbeidelsesverdi pr. timeverk		Arbeiderlønn pr. timeverk	
	Aritmetisk gjennomsnitt med spredning	Median	Aritmetisk gjennomsnitt med spredning	Median
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Eksportbedrifter	2.23 ± 0.75	2.27	1.17 ± 0.13	1.18
Hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk	2.25 ± 1.02	2.32	1.14 ± 0.19	1.11
—»— på landsbygda	1.62 ± 0.90	1.33	0.79 ± 0.14	0.80

Spredningsmålet angir de grenser som ca. $^2/_3$ av bedriftene ligger innenfor. Av eksportbedriftene hadde altså ca. $^2/_3$ en bearbeidelsesverdi pr. timeverk på mellom kr. 1.48 og kr. 2.98. Bedriftene ligger, som en ser, svært spredt med hensyn til bearbeidelsesverdien pr. timeverk, for en stor del som følge av feil i oppgavene på dette punkt. Tar en hensyn til denne spredning i tallene, kan en ikke si at det er noen merkbar skilnad mellom eksportbedriftene og hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk. Men hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda står avgjort tilbake både med hensyn til bearbeidelsesverdien pr. timeverk og arbeiderlønnen pr. timeverk. Med hensyn til forholdet mellom arbeiderlønn og bearbeidelsesverdi ser det ikke ut til å være noen skilnad mellom de tre undergrupper.

Da det kan skje forskyvninger mellom konjunkturene på eksportmarkedet og konjunkturene på hjemmemarkedet fra år til år, kan en ikke slå seg til ro med denne jamføring for det ene året 1937. Således var det et forholdsvis sterkt tilbakeslag i eksportkonjunkturene i 1938. Etter oppgavene side 161 i Statistisk Årbok for 1940 gikk dividenden i aksjeselskapene i hjemmeindustrien bare ned fra 6.6 i 1937 til 6.5 i 1938, mens dividenden i eksportindustrien gikk ned fra 3.9 til 3.3.

Vi tar derfor for oss de samme bedriftene i de to første undergruppene for 1938 og finner følgende tall for bearbeidelsesverdien pr. timeverk: hos eksportbedrifter 1.65 ± 0.87 og 1.72, hos hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk 2.18 ± 1.43 og 1.95. I dette år skiller altså eksportbedriftene seg avgjort ut fra hjemmemarkedsbedriftene. Etter dette er det full grunn til å opprettholde tredelingen.

Bestemmer en no den relative bearbeidelsesverdi med det en tar hensyn til anleggsverdien også, kommer en til resultater som likner i hovedsaken.

For å korte av på arbeidet vil vi ikke beregne relativtallene særskilt for hver bedrift. Derimot har vi beregnet det geometriske gjennomsnitt av de to produksjonsfaktorer ($\sqrt{KA}$, hvor K er anleggsverdien og A antallet av timeverk) særskilt for hver bedrift. I hver undergruppe har vi så summert bearbeidelsesverdien (B) og dividert summen med summen av nevnte geometriske gjennomsnittstall. Noen få bedrifter er holdt utenfor fordi skjema mangler for 1938.[1]

	Relativ bearbeidelsesverdi ($B : \sqrt{KA}$)	
	1937	1938
	Kr.	Kr.
Eksportbedrifter (31)	1.19	0.80
Hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk (68)	1.23	1.04
—»— på landsbygda (82)	0.96	0.81

Etter tallene for 1937 er rekkefølgen mellom undergruppene den samme som vi fant da vi målte lønnsomheten etter bearbeidelsesverdien pr. timeverk. Hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda står atskillig dårligere enn de andre bedriftene, hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk en ubetydelighet bedre enn eksportbedriftene. Men forskjellen mellom nivået i byene og på landet er mindre enn før. De to grupper i byene ligger her bare omkring 25 pst. høyere enn bedriftene på landet. Etter bearbeidelsesverdien pr. timeverk lå de nesten 40 pst. høyere når en brukte det aritmetiske gjennomsnitt (hvor bedriftene veier etter størrelsen) og over 70 pst. når en brukte mediantallet (hvor bedriftene veier like meget). Denne reduksjon av forskjellen beror på at det er mer kapital pr. arbeider hos bedriftene i byene enn hos bedriftene på landet. Når en tar hensyn også til kapitalen ved bestemmelsen av den relative bearbeidelsesverdi, blir forholdstallet presset forholdsvis lengst ned i byene hvor den relative bearbeidelsesverdi er høyest.

Bevegelsen i tallene er også i hovedsaken den samme for de to undergrupper vi undersøkte før. Nedgangen i den relative bearbeidelsesverdi fra 1937 til 1938 blir nemlig også etter tallene her langt større hos eksportbedriftene enn hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda. I dette skiller eksportbedriftene seg skarpt fra begge hjemmemarkedsgruppene. Tallet gikk ned 32.8 pst. hos eksportbedriftene, mot 15.4 pst. hos hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk og 15.6 pst. hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda. Nedgangen var altså praktisk talt like sterk i begge hjemmemarkedsgruppene. Etter de tidligere tall blir forskjellen mellom de to undersøkte grupper med hensyn til nedgangen noe større, etter de aritmetiske gjennomsnitt og noe mindre etter mediantallene.

[1] En av hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk og seks av hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda.

Når det gjelder så markerte ulikheter i bevegelsen fra år til år, vil forresten allerede de absolutte sumtallene for selve bearbeidelsesverdien oftest være opplysende nok. Fra 1937 til 1938 gikk således bearbeidelsesverdien ned hos eksportbedriftene med 35.2 pst., hos hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk med 13.0 pst. og hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda med 14.5 pst.

Da de to intensitetstallene, den relative bearbeidelsesverdi (målt på den ene eller andre måten) og lønnen pr. timeverk, er så ulike hos de tre undergrupper av sagbruks- og høvleriindustrien, vil slike intensitetstall bli høyst usikre når en regner dem ut etter sumtallene for hele gruppen under ett. Styrkeforholdet mellom undergruppene forandrer seg nemlig i løpet av årene.

Den årlige produksjonsstatistikk begynte i 1927. I de første årene var det forholdsvis mange eksportbedrifter i utvalget. Dette er de største bedrifter. Til gjengjeld var det forholdsvis få av småbedriftene særlig på landsbygda. Av bedriftene i eksportkalenderen var det med 58 i 1927 og 51 i 1939. Da eksporten er gått tilbake i denne tiden, kan en vel gå ut fra at representasjonsgraden her har vært noenlunde den samme ned gjennom årene. Stigningen i bedriftsantallet (fra 211 i 1927 til 389 i 1939) faller altså på hjemmemarkedsgruppene. Stigningen var sterkest fra 1934 til 1938 da tallet i disse gruppene gikk opp fra 187 til 332. Det er mest bedrifter på landsbygda som er kommet til. Etter en opptelling for årene 1932 og 1939 er antallet av hjemmemarkedsbedrifter på landsbygda steget til om lag det dobbelte i de 7 årene, mens antallet av slike bedrifter i bystrøk bare er steget med om lag 50 pst. Da disse bedriftene er så små, har denne forskyvning i utvalget ikke noe å bety når en vil studere bevegelsen i s u m-tallene i statistikken. Men forskyvningen kan bety meget for bevegelsen i slike r e l a t i v tall som forholdet mellom bearbeidelsesverdien og produksjonsfaktorene eller lønnen pr. timeverk. Når antallet av bedrifter med forholdsvis l a v relativ bearbeidelsesverdi eller lønn pr. timeverk s t i g e r forholdsvis sterkt, vil den relative bearbeidelsesverdi eller lønn etter sumtallene for hele sagbruks- og høvlerigruppen etter hvert komme til å senke seg i forhold til de tallene som en vilde ha fått om undergruppene hadde vært forholdsvis like sterkt representert hele tiden. Etter sumtallene i den offisielle statistikk kan en f. eks. regne ut at den relative bearbeidelsesverdi etter uttrykket $\frac{B}{\sqrt{KA}}$ var kr. 0.83 i 1929, kr. 1.13 i 1937 og kr. 1.09 i 1939 og etter uttrykket $\frac{B}{A}$ (ɔ: bearbeidelsesverdien pr. timeverk) kr. 1.71 i 1929, kr. 2.07 i 1937 og kr. 2.01 i 1939, mens arbeiderlønnen pr. timeverk var kr. 1.05 i 1929, kr. 1.09 i 1937 og kr. 1.17 i 1939. Vi slutter fra disse tallene at høykonjunkturårene omkring 1937 var mer florisante tider for sagbruks- og høvleriindustrien enn årene omkring 1929.[1] Men vi vet no at om gruppen

[1] I løpet av så lang tid kan det naturligvis være foregått endringer f. eks. i produksjonsfaktorenes effektivitet som gjør slutningen mindre sikker.

hadde vært delt i de tre undergrupper, vilde gjennomsnittstallene for disse ha vist sterkere stigning.

Hadde no styrkeforholdet (etter bearbeidelsesverdien) mellom undergruppene i produksjonsstatistikkens utvalg hvert år vært nøyaktig det samme som i virkeligheten, vilde de intensitetstallene som en regnet ut etter sumtallene for hele sagbruks- og høvleriindustrien forsåvidt også gitt et riktig bilde av bevegelsen i løpet av årene. Tallene vilde fortelle oss 'noe som var sant, om ikke den fulle sannhet. Men selv dette gjelder ikke for utvalget i produksjonsstatistikken siden antallet av småbedrifter med lave intensitetstall er gått forholdsvis meget sterkere opp enn i virkeligheten.

Når en på denne måten skiller mellom eksportbedriftene og de to grupper av hjemmemarkedsbedrifter, får en med det samme til en viss grad spaltet opp etter bedriftsstørrelsen. I 1937 var kapasiteten forholdsvis godt utnyttet over hele linjen. Verdien i bygninger og maskiner var da gjennomsnittlig 568 000 kr. hos eksportbedriftene, 119 000 kr. hos hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk og 62 000 kr. hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda. Det gjennomsnittlige antall arbeidere var henholdsvis 72, 16 og 10. Tar en hensyn både til kapitalen og arbeidsstyrken, kan en, som før nevnt, måle bedriftsstørrelsen med stor nøyaktighet ved å sette den lik kvadratroten av produktet av de to faktorer. Men det er det å merke at arbeidsstyrken veksler med kapasitetsutnyttingen. Arbeidertallet ved full drift er det ikke noen oppgaver over. Det som kommer nærmest, er antallet av «topparbeidere», antallet i måneden med høyest tall. I følgende tabell betyr derfor $\sqrt{KA}$ kvadratroten av produktet av anleggsverdien (i tusen kroner) og antallet av topparbeidere.

$\sqrt{KA}$	Antall bedrifter:			
	Alle bedrifter	Eksport-bedrifter	Hjemmemarkedsbedrifter	
			i bystrøk	på landsbygda
5— 19	51	–	19	32
20— 49	71	–	25	46
50— 99	35	9	17	9
100—199	18	10	7	1
200—681	13	12	1	
I alt	188	31	69	88

Så langt som bedriftsstørrelsen varierer med markedsforhold og beliggenhet, vil det ikke være mulig å skille mellom virkningene av disse ulike faktorer. Men bedriftsstørrelsen varierer jo også en del innenfor hver av markeds- og beliggenhetsgruppene. Her har det ikke latt seg gjøre å påvise noen bestemt samvariasjon mellom størrelsen og den relative bearbeidelses-

verdi, det vil si bearbeidelsesverdien satt i forhold til kvadratroten av produktet av produksjonsfaktorene.

Store bedrifter har som regel en mer kapitalintensiv struktur enn små bedrifter. En kan derfor vente seg avvikelser mellom markeds- og beliggenhetsgruppene innbyrdes med hensyn til bedriftsstrukturen. Skal en undersøke om det er noen virkelig skilnad i denne retning, må en altså spalte opp etter størrelsen. Størrelsesinndelingen blir den samme her som foran. Kapitalintensiteten måles på enklest mulig måte som anleggsverdi (i tusen kr.) pr. topparbeider. Målet er selvsagt ikke helt pålitelig fordi det ikke er sikkert at toppdrift selv i et godt år som 1937 betyr full utnytting av kapasiteten. I så henseende kan forholdet også stille seg forskjellig i de ulike gruppene. Til sammenlikning beregner vi også kapitalen pr. arbeider etter det gjennomsnittlige antall arbeidere i 1937. Regner vi ut hvor mange pst. det gjennomsnittlige antall arbeidere utgjør av topptallet, får vi nærmest et mål på det som er blitt kalt for «belastningen» («the load factor»).[1] Under forutsetning av at toppdrift i 1937 praktisk talt svarer til full utnytting av kapasiteten, går prosenttallet over til et mål for den gjennomsnittlige kapasitetsutnytting.[2] Det er et par av størrelsesgruppene hvor det bare er en enkelt bedrift. Her fører vi ikke opp noen tall. Tallene for kapitalen pr. arbeider og prosentforholdet mellom gjennomsnittlig antall arbeidere og topptall er mediantall.

Bedriftsstørrelse: $\sqrt{KA}$	Eksportbedrifter			Hjemmemarkedsbedrifter i bystrøk			Hjemmemarkedsbedrifter på landsbygda		
	Kapital pr. arbeider		Gj.snittl. antall arbeidere i pst. av topptallet	Kapital pr. arbeider		Gj.snittl. antall arbeidere i pst. av topptallet	Kapital pr. arbeider		Gj.snittl. antall arbeidere i pst. av topptallet
	etter topptallet av arbeidere (1000 kr.)	etter gjennomsnittstallet (1000 kr.)		etter topptallet av arbeidere (1000 kr.)	etter gjennomsnittstallet (1000 kr.)		etter topptallet av arbeidere (1000 kr.)	etter gjennomsnittstallet (1000 kr.)	
5— 19	–			2.5	6.6	57	1.3	3.9	50
20— 49	–	–	–	6.3	9 0	69	4.0	6.4	62
50— 99	8.2	9.0	84	4.9	6.3	78	4.0	7.6	63
100—199	5.9	6.8	84	6.3	8.4	75	–		
200—681	7.1	11.2	81		–	–			
I alt	6.6	8.3	83	5.0	6.7	68	3.1	5 6	56

[1] Egentlig forholdet mellom den gjennomsnittlige produksjon i et tidsrom og maksimalproduksjonen innenfor dette tidsrom. Se *A. B. Wolfe: Arten und Erscheinungsformen von Kosten und Erträgen* i *Weltwirtschaftliches Archiv.* Bd 40 (1934 II). s. 224.

[2] Jfr. *J. M. Clark* i artikkelen «*Inductive Evidence on Marginal Productivity*» i *The American Economic Review,* Vol. XVIII (1928), s. 459.

Det er tydelig at kapitalintensiteten (kapitalen pr. topparbeider) er størst hos eksportbedriftene og minst hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda.[1] Riktignok er det et lavere tall i størrelsesgruppen 100—199 hos eksportbedriftene enn hos hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk. Men slår en sammen gruppene 50—99 og 100—199, får en tallet 5.9 for eksportbedriftene og 5.1 for hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk. Denne skilnad mellom gruppene kommer ikke så godt fram når en setter kapitalen i forhold til det gjennomsnittlige antall arbeidere. Dette kommer av at «belastningen» eller kapasitetsutnyttigen varierer i samme retning som kapitalintensiteten. Spesielt blant hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda er det mange sesongbedrifter som bare er i gang noen få måneder i året. Det gjennomsnittlige antall arbeidere er her lite i sammenlikning med topptallet. Kapitalen pr. arbeider blir derfor forholdsvis stor når en regner med det gjennomsnittlige arbeidertall. Særlig fordi sesongbedriftene hører til de minste bedriftene, stiger prosentforholdet mellom det gjennomsnittlige antall arbeidere og topptallet sterkt med bedriftsstørrelsen i begge hjemmemarkedsgruppene. Hos eksportbedriftene er det derimot mer jevn drift året rundt, uansett størrelsen, vel fordi det arbeides mer på lager hos disse bedriftene.

Sammen med bedriftenes størrelse, beliggenhet og marked varierer enda en faktor til, nemlig produksjonens art.

En kan mest praktisk skjelne mellom følgende produksjonsgrupper etter fordelingen av produksjonsverdien.[2]

1. Rund last, det vil si mer rund last enn både skurlast, høvellast eller andre produkter, regnet hver for seg.
2. Minst 75 pst. uhøvlede kassebord.
3. Minst 75 pst. stav.
4. Minst 75 pst. planker.
5. Minst 75 pst. battens og totom.
6. Minst 75 pst. forskjellig slags skåret last.
7. Under 75 pst., men mest skåret last.
8. Under 75 pst., men mest høvlet last.
9. Minst 75 pst., forskjellig slags høvlet last.
10. Minst 75 pst. høvlede kassebord.
11. Minst 75 pst. annen høvlet last.
12. Mest andre produkter, det vil si mer «andre produkter» — ved,

[1] På landet er framfor alt tomtene billigere. En spesiell grunn til at kapitalverdien pr. topparbeider ikke er noe helt sikkert intensitetsmål når en med «intensitet» sikter til forholdet mellom produksjonsfaktorenes effektivitet.

[2] Når en regner etter produksjonsverdien, får en selvsagt ikke noe helt korrekt mål for det som det kommer an på her, nemlig den påregnelige verdi av det arbeid (og andre oppofrelser) som bedriften har lagt i produksjonen av de forskjellige artikler, fordi tilfeldige prisbevegelser kan gi en uforholdsmessig høy eller lav fortjeneste på enkelte artikler.

treull m. v. — enn både rund last, skurlast og høvellast, tatt hver for seg.

13. Bare leiearbeid.

Gruppene 1 (rund last) og 12 (andre produkter) er så små at en kan se bort fra dem. Ser en nærmere pa tallene, viser det seg at de andre 11 gruppene kan trekkes sammen til 4: 1. leiearbeid (nr. 13) 2. ensidig skur (nr. 2—6), 3. allsidig produksjon (nr. 7—8) og 4. ensidig høvling (nr. 9—11). Bedriftene i disse 4 samlegrupper er fordelt etter størrelsen i 1932 og 1939. Som mål for størrelsen er her brukt det geometriske gjennomsnitt av kapitalverdien og antallet av timeverk.[1]

	1932				1939			
	Små	Middels	Store	Alle	Små	Middels	Store	Alle
Leiearbeid	2	1	–	3	6	2	1	9
Ensidig skur	19	21	11	51	33	24	11	68
Allsidig produksjon	6	34	31	71	15	53	47	115
Ensidig høvling	1	1	18	30	5	20	18	43
Bedrifter i alt	28	57	60	155	59	99	77	235

De små bedriftene driver vesentlig med skur, hos de middels og store bedriftene er den allsidige produksjon framherskende, med helning mot skur hos de middelsstore og mot høvling hos de store bedriftene. Av eksportbedriftene i 1939 hørte 36 til de store og 5 til de middelsstore, av hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk hørte 26 til de store, 28 til de middelsstore og 8 til de små, av hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda 15 til de store, 66 til de middelsstore og 51 til de små.

Det er naturligvis så at lønnsomheten til en tid kan stille seg gunstigere for det ene slags produksjon enn for det annet slags. Men fordi det ikke er så vanskelig å legge om produksjonen i ganske stor målestokk, vil vel skilnaden i lønnsomhet på grunn av produksjonens art i det hele få angt mindre betydning enn skilnaden på grunn av markedets beliggenhet. Når en som her spalter bedriftene etter markedets beliggenhet, får en jo også en hel del av produksjonsskilnaden med på kjøpet. En klar analyse av hva produksjonsskilnaden betyr ved siden av markedsskilnaden er overhodet ikke mulig.

Opplysninger om artsstabiliteten gir følgende tabell:

[1] Kapitalverdien regnes i 1 000 kr., timeverkstallet (A) i 1 000. Bedriftene regnes for små når $\log \sqrt{KA}$ er under 1.25, middels hvor $\log \sqrt{KA}$ er 1.25—1.74, store hvor $\log \sqrt{KA}$ er minst 1.75.

Fordelingen i 1932:	Fordelingen i 1939:					I alt
	Leie-arbeid	Ensidig skur	Allsidig produk-sjon	Ensidig høvling	Ikke med	
Leiearbeid	1	–	1	–	1	3
Ensidig skur		18	20	2	10	50
Allsidig produksjon	–	12	42	5	12	71
Ensidig høvling	1	1	2	22	4	30
Ikke med	5	37	49	14		105
I alt	7	68	114	43	27	259

Artsstabiliteten stiger med bedriftsstørrelsen. Det ser vi av at prosenten av bedrifter som har samme slags produksjon i 1939 som i 1932 stiger når vi går fra den slags produksjon som er mest knyttet til drift i liten skala og kommer over til den slags produksjon som finnes mest i forening med stordrift. Av de bedriftene som virket både i 1932 og 1939 har nemlig følgende prosent holdt sin gruppe: (leiearbeid 50 pst.), ensidig skur 45 pst., allsidig produksjon 71 pst., ensidig høvling 85 pst. Alt i alt har 65 pst. eller ca. to tredjeparter av bedriftene samme slags produksjon i 1939 som i 1932. At gruppeskiftet har vært så pass stort skyldes mest bedriftene med s t a d i g o v e r v e i e n d e skur, hvor forholdet mellom skur og høvling likesom forholdet mellom de ulike slags skurlast veksler fra år til år.

Produksjonsforskyvninger foregår ikke bare ved omlegging av produksjonen innenfor bedriftene, men også ved at bedrifter slutter eller begynner sin virksomhet i det hele tatt. På samme måte som de største bedriftene, høvleriene, er de mest p r o d u k s j o n s faste, er de også de mest «e k s i s t e n s faste».[1] Av bedriftene i 1932 gikk det nemlig ut 33 pst. av slike som bare drev leiearbeid, 20 pst. av bedriftene med ensidig skur, 17 pst. av bedriftene med allsidig produksjon og 13 pst. av bedriftene med ensidig høvling. Og av bedriftene i 1939, som kom til etter 1932, var det 71 pst. av bedriftene med leieskur, 54 pst. av bedriftene med ensidig skur, 43 pst. av bedriftene med allsidig produksjon og 33 pst. av bedriftene med ensidig høvling. Småsagene, som er de minst kapitalbundne, er de mest omtumlede, de mest usikre både med hensyn til driftstidens lengde i det enkelte år, produksjonens art og selve bedriftens varighet.

Vi har dermed sett at det er en rekke forhold som varierer sammen med beliggenheten og markedet. Når intensitetstallene er ulike i hvert enkelt år eller beveger seg på forskjellig måte hos de tre beliggenhets- og markedsgrupper, kan vi ikke si hva som skyldes forhold som henger sammen med beliggenheten og markedet (prisforhold, transportforhold osv.) og hva som skyldes de andre faktorene. Men uten nærmere undersøkelse skulde en

[1] Uttrykket dekker ikke helt fordi mange bedrifter går ut bare fordi de er for små til å være med i statistikken.

vel være tilbøyelig til å tro at beliggenhets- og markedsforholdene er de avgjørende. I hvert fall er det uråd å gå til noen videre spaltning av sagbruks- og høvlerigruppen.

b. Kassefabrikker.

Det er forholdsvis mange av kassefabrikkene som er med i produksjonsstatistikken. I 1927 var det 21 bedrifter med i utvalget, eller mellom en tredjepart og en fjerdepart av tallet i industristatistikken (78). I de følgende år ble det tatt inn i utvalget forholdsvis mange bedrifter, slik at antallet hadde fordoblet seg i 1930. Da var halvparten av alle bedriftene kommet med (42 av 85). Under depresjonen sto tallet stille og representasjonsgraden sank til 40 pst. i 1934 (43 av 117). Siden er den gått videre ned trass i at antallet i utvalget er steget (47 av 136 bedrifter i 1937).

Gruppen er noe mindre ensartet enn foregående med hensyn til produksjonen. Det er bare en del av bedriftene, vel halvparten i hvert år, som virkelig lager ferdige kasser. Ellers blir produksjonen stående på forstadiet. Disse bedriftene, som kaller seg kassefabrikker, selger bare høvlede kassebord eller annen høvel- eller skurlast. Faktisk skulde de altså vært med i forrige gruppe. Så kan det være noen bedrifter som fjerner seg enda lenger fra kassefabrikkens type med det at de lager varer som burde bringe dem inn i andre grupper som tønnefabrikker eller bygningssnekkerier og trevarefabrikker.

Interessen samler seg da om de egentlige kassefabrikker, de bedriftene som har ferdige kasser som sin hovedartikkel (minst 50 pst. av produksjonsverdien). Antallet av disse bedrifter er steget i noenlunde samme forhold som totaltallet. I 1930 var det 26 (av 42) i 1939 30 (av 47). Antallet av «kassefabrikker» i industristatistikken var 85 i 1930 og 136 i 1939.

En så liten masse som 20—30 bedrifter lønner det seg ikke å spalte opp mer. En får bruke sumtallene for de egentlige kassefabrikker hvor usikre de no kan være. Her er det en fordel at bedriftene er forholdsvis «produksjonsfaste». Omlegging av produksjonen ser ut til å være sjeldnere her enn hos sagbrukene og høvleriene. En kan f. eks. ta ut følgende produksjonstyper: 1. kasseproduksjon, hvor minst 80 pst. av produksjonsverdien faller på kasser, 2. kassebordproduksjon, hvor mindst 80 pst. av verdien faller på kassebord, 3. produksjon av blandet skur- og høvellast, hvor minst 80 pst. av verdien faller på skur- og høvellast av forskjellig slags og 4. resten med blandet produksjon. Regner en med disse produksjonsarter, finner en at det av 22 bedrifter som eksisterte både i 1932 og 1939 bare var 2 som var gått over til annet slags produksjon. Bedriftsskiftet i gruppen har imidlertid vært forholdsvis stort. Av 33 bedrifter i 1932 gikk ikke mindre enn 11 ut før 1939. Av 38 bedrifter i 1939 er 16 kommet til etter 1932.[1]

[1] Det er undersøkt at ingen av disse bedrifter er ført over til eller fra sagbruks- og høvlerigruppen.

For å få en sikrere forestilling om bevegelsen i tallene bør en derfor i tilfelle holde seg til et fast utvalg av bedrifter.

Ellers er det en fordel at gruppen er forholdsvis ensartet i andre retninger.

Tomkasser er ikke noen eksportvare. Men næringen er avhengig av eksportkonjunkturene fordi den i stor utstrekning leverer emballasjen til eksportartikler (hermetikk, fisk, bær, frukt m. v.). Men det er ikke noe grunnlag for å spalte bedriftene etter disse hensyn selv om en spaltning hadde vært ønskelig.

Videre er bedriftene rent overveiende samlet i bystrøkene. De varierer ikke så meget i størrelse, de fleste er små, kapitalen (verdien av bygninger og maskiner) når i høyden opp i om lag 150 000 kr. Driften er for det meste jevn året rundt. Kapitalintensiteten varierer ikke så sterkt. For 22 «rene» kassefabrikker[1] (hvor minst 50 pst. av produksjonsverdien faller på kasser) får en for 1937 (jfr. side 32):

Bedriftsstørrelse $\sqrt{KA}$	Antall bedrifter	Mediantall:	
		Kapital (1000 kr.) pr. «topparbeider»	Gjennomsnittlig antall arbeidere i pst. av topptallet
3—10	6	1.3	79
10—19	8	2.7	69
20—51	8	4.0	80
I alt	22	2.7	76

Med hensyn til størrelsen står kassefabrikkene i klasse med hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda blandt sagbruk og høvlerier. De har også omtrent den samme kapitalintensitet. Men med hensyn til jevnheten i driften («belastningsfaktoren») står de nesten på høyde med eksportbedriftene.

I 1937 var det 27 «rene» kassefabrikker. Bearbeidelsesverdien pr. timeverk var etter det aritmetiske gjennomsnitt (med vanlig spredningsmål) kr. 2.23 $\pm$ 1.20. Spredningen er forholdsvis stor særlig på grunn av høye tall i Oslo- og Akersbedriftene. Mediantallet, som mer karakteriserer massen av bedriftene ut over landet, ligger derfor så lavt som på kr. 1.80. Etter denne målestokk stilte altså lønnsomheten seg litt dårligere enn for sagbruk og høvlerier i bystrøk. Dividerer en bearbeidelsesverdien med det geometriske gjennomsnitt av kapitalen og antallet av timeverk, får en[2] kr. 1.67. Det tilsvarende tall er kr. 1.19 for de eksporterende sagbruk og høvlerier og kr. 1.23 for sagbruk og høvlerier i bystrøk med hjemmemarked. Kassefabrikkene, som er små og kapi-

[1] Bedrifter med fullstendig kapitaloppgave og oppgave for hver måned over arbeidertallet.

[2] Hos 23 bedrifter med fullstendig kapitaloppgave.

talfattige jamført med disse sagbruk og høvlerier, har altså allikevel en lønnsommere drift når en tar hensyn til kapitalen. Arbeiderlønnen pr. timeverk var etter det aritmetiske gjennomsnitt (med spredning) kr. 1.02 ± 0.32, etter mediantallet kr. 0.94. Den lå altså lavere enn hos sagbruk og høvlerier i bystrøk på samme måte som bearbeidelsesverdien pr. timeverk lå lavere. Hos bedriftene i Oslo og Aker (7 i alt) lå nivået høyt. Den gjennomsnittlige bearbeidelsesverdi pr. timeverk var kr. 3.59, bearbeidelsesverdien dividert med det geometriske gjennomsnitt av kapital og anta timeverk kr. 2.42 og den gjennomsnittlige arbeiderlønn pr. timeverk kr. 1.441

c. Tønnefabrikker.

Også av tønnefabrikkene er det forholdsvis mange med i produksjonsstatistikken. Tallet var 21 i 1927 (mot 96 i industristatistikken) og er steget til 39 i 1938 (mot 71 i industristatistikken), 38 i 1939. Stigningen er konsentrert på høykonjunkturårene. Fra 1928 til 1929 steg tallet fra 23 ti 34 (i industristatistikken var tallet uforandret), fra 1936 til 1937 steg det fra 33 til 39 (i industristatistikken gikk tallet ned fra 74 til 72). I år hvor det er slike rykk i antallet i produksjonsstatistikken, gjør en naturligvis best i å studere de økonomiske forholdene i et fast utvalg av bedrifter.

Gruppen er likesom foregående forholdsvis ensartet med hensyn til de strukturer som kan ha betydning for økonomien.

Særlig er produksjonen ensartet. Av de 39 bedriftene i 1937 er det bare tre som skiller seg helt ut ved en mer omfattende produksjon av artikler som hører under andre grupper (den ene vaskefat, tremel, garvestoffer m. v., den annen bygningsartikler, den tredje papirsekker). Av resten var det ikke mindre enn 23 som bare tilvirket tønner og fustasjer av tre. Av de 13 bedriftene som er igjen hadde de 12 tretønner som hovedartikkel[1] (hos 10 av dem falt over $^2/_3$ av produksjonsverdien på tønner og fustasjer av tre). En enkelt bedrift hadde spesialisert seg på blikktønner.

Da produksjonen så overveiende faller på hovedartikkelen, kan det ikke bli rom for større produksjonsforskyvning ved omlegging fra den ene til den annen av de artikler som gruppen produserer. Av 23 bedrifter som var med både i 1932 og 1939 er det bare 2 som har foretatt større forandringer. Den ene gikk over fra blikktønner til tretønner som hovedartikkel, den annen tok opp blikktønnefabrikasjon ved siden av (med omkr. $^1/_3$ av hele produksjonsverdien). Bedriftsskiftet var forholdsvis mindre enn hos kassefabrikkene. Av 32 bedrifter i 1932 gikk 7 ut før 1939, av 38 bedrifter i 1939 kom 13 til etter 1932.

Med hensyn til fordelingen av bedriftene etter størrelse og kapitalintensitet, er bildet ikke så svært forskjellig fra det vi fant hos

[1] De viktigste biartikler er annet bøkkerarbeid, tønnestav og tønnebunner og kasser.

kassefabrikkene. Størrelsesmålet ($\sqrt{KA}$) ligger hos 17 av de 21 bedrifter (med tilstrekkelige oppgaver) i 1937 mellom 11 og 49. 2 bedrifter er mindre (min. 7), 2 bedrifter større (maks. 93). Disse 4 bedrifter er ikke tatt med i inndelingen i følgende oversikt, som er satt opp på samme måte som for sagbrukene og høvleriene (side 32). Tallene i de to siste rekkene er mediantall også her.

Bedriftsstørrelse $\sqrt{KA}$	Antall bedrifter	Kapital (1000 kr.) pr. «topparbeider»	Gjennomsnittlig antall arbeidere i pst. av topptallet
11—19	10	3.1	60
20—49	7	2.0	69
I alt	21	3.0	63

Bedriftene er altså små. Blandt de 21, som er med her, har den største en anleggskapital på 160 000 kr. Kapitalintensiteten er omtrent som hos kassefabrikkene. Men driften er ikke så jamt fordelt året over.

Ved jamføring med kassefabrikkene bør en egentlig ta hensyn til at forholdsvis mange av bedriftene ligger på landsbygda hvor kapitalbehovet er ringere. Men det blir få bedrifter å bygge på når en skal jamføre byene med landet så resultatene blir mer usikre. Fordelingen mellom bystrøk og landsbygda er foretatt på samme måte som for sagbruk og høvlerier (side 27).

Bedriftsstørrelse $\sqrt{KA}$	Antall bedrifter		Kapital (1000 kr.) pr. «topparbeider»		Gjennomsnittlig antall arbeidere i pst. av topptallet	
	B.	L.	B.	L.	B.	L.
11—19	6	4	3.1	2.8	54	63
20—49	4	3	4.7	1.3	87	60
I alt	[1] 13	[2] 8	4.0	2.0	63	63

[1] Herav 2 50—93. 1 under 11. [2] Herav 1 under 11.
B = Bedrifter i bystrøk. L = Bedrifter på landsbygda.

Bedriftene i bystrøk er gjennomgående litt større og er mer kapitalintensive enn bedriftene på landsbygda.[1] Men driften er likeså ujevn i byene som på landet. Heller ikke etter disse tallene er det noen grunn til å tro at det er noen vesentlig forskjell mellom kapitalintensiteten hos tønnefabrikkene og kassefabrikkene. Kapitalintensiteten er snarest litt større enn hos kassefabrikkene.

[1] Se note 1, side 33

Forholdet til eksporten stiller seg vel noenlunde på samme måte som hos kassefabrikkene. Men tønnefabrikkene er vel alt i alt knyttet sterkere til fiskeriene. Forholdsvis mange av bedriftene ligger vestpå.

En kan gå ut fra at det her som ellers blir noen skilnad mellom de økonomiske måletallene for bedrifter i byene og bedrifter på landet. Men det er ikke ventelig at en kan få sikre tall for det når det er så få bedrifter å bygge på. Av 36 bedrifter i 1937 (som ikke drev annen virksomhet i større utstrekning ved siden av fabrikasjon av tønner, tønnematerialer og annet bøkkerarbeid) lå 22 i bystrøk og 14 på landsbygda. Etter mediantallene var bearbeidelsesverdien pr. timeverk kr. 1.59 i byene og kr. 1.39 på landet, mens lønnen pr. timeverk var kr. 1.01 i byene og kr. 0.74 på landet. Jamfører en med tallene på side 28, vil en se at skilnaden mellom land og by er langt mindre utpreget her enn hos sagbruk og høvlerier når det gjelder bearbeidelsesverdien pr. timeverk. Forsåvidt er det heldigvis mindre grunn til å spalte opp tønnefabrikkene etter beliggenheten. Det ser også ut til at fordelingen av massen på land og by holder seg omtrent uforandret gjennom årene. I 1930 var det f. eks. 12 bedrifter på landsbygda og 19 i bystrøk av de 31 (ukombinerte) tønnefabrikker.

Tar en no alle tønnefabrikkene under ett, blir den gjennomsnittlige bearbeidelsesverdi pr. timeverk i 1937 etter det aritmetiske gjennomsnitt (med vanlig spredningsmål) kr. 1.55 $\pm$ 0.67, etter mediantallet kr. 1.44. Jamført med kassefabrikkene betyr dette en lav relativ bearbeidelsesverdi. Tønnefabrikkene står nærmest i klasse med sagbruk og høvlerier på landsbygda (med hjemmemarked). Hos disse var nemlig de tilsvarende tallene 1.62 ($\pm$ 0.90) og 1.33. Satt i forhold til det geometriske gjennomsnitt av kapitalverdien og antallet av timeverk blir bearbeidelsesverdien hos de 22 bedrifter som har tilstrekkelige oppgaver kr. 1.04, også nærmest i linje med de nevnte sagbruk og høvlerier (som hadde kr. 0.96). Lønnen pr. timeverk er etter tallene for hele gruppen forholdsvis høy, kr. 0.89 $\pm$ 0.29 etter det aritmetiske gjennomsnitt og kr. 0.85 etter medianen. For bedriftene på landsbygda ligger imidlertid mediantallet så lavt som kr. 0.74 etter førnevnte beregning, og bearbeidelsesverdien pr. timeverk på kr. 1.39. Etter dette er det ingen vesentlig forskjell mellom tønnefabrikkene og sagbruk og høvlerier på landsbygda når en tar hensyn til beliggenheten.

d. Møbelfabrikker.

Antallet av bedrifter i industristatistikken steg relativt jevnt fra 279 i 1927 til 628 i 1938, det vil si med 7.5 à 8 pst. pr. år. Stigningen i antallet i produksjonsstatistikken er mer konjunkturpreget, men har foregått i omtrent samme tempo. I toppåret 1929 var antallet 78 eller 25 pst. av tallet i industristatistikken, i 1937 150 eller 26 pst.

Utvalget i produksjonsstatistikken er forsåvidt representativt. Men det

er det samme tilfelle her som i sagbruks- og høvlerigruppen, at det er antallet av småbedrifter, særlig på landsbygda, som er steget mest. Samtidig har en hel del av bedriftene utvidet seg. Målt etter arbeidertallet er derfor bedriftene s t e g e t i gjennomsnittsstørrelse. I 1929 var det gjennomsnittlig 14.5 arbeidere med 31 466 timeverk pr. bedrift i produksjonsstatistikken. I 1937 er det 16.3 arbeidere med 35 385 timeverk. Både etter antallet av arbeidere og etter antallet av timeverk er gjennomsnittsstørrelsen steget med 12.5 pst. Etter industristatistikken var det 11 087 timeverk pr. bedrift i 1929 og 13 052 i 1937. Stigningen er her litt større, 17.8 pst. Etter dette tør en vel tro at utvalget i produksjonsstatistikken har vært temmelig allsidig representativt opp gjennom årene.

I den følgende analyse for 1937 har en holdt helt utenfor 45 bedrifter. Av disse var det 4 som hadde misvisende oppgaver. De andre 41 skilte seg ut etter produksjonen, hos 33 var møbelfabrikasjonen kombinert med bygningssnekkerarbeid (ofte innredningsarbeid), 4 drev fabrikasjon av likkister (eller likkisteføtter), 2 sports- eller turnartikler, 1 høvelbenker, trillebører m. v., og en enkelt bedrift drev utelukkende reparasjonsarbeid.

Når en holder utenfor disse 45 bedriftene, blir det igjen 105. Av disse var det 22 som ikke hadde fullstendige kapitaloppgaver og som en derfor ikke kan ta med i selve hovedberegningene.

I produksjonsstatistikken var det opp til 1938 bare skjelnet mellom følgende 5 grupper av artikler: stoler, bord, senger, hele møblementer og andre møbler. Stoppede møbler var altså ikke skilt ut, og heller ikke råstoffoppgavene var spesifisert nok til det. I mange av de bedriftene som leverer stoppede møbler (en slags blanding av trevare- og tekstilindustri) er det beskjeftiget kvinner, men det gjelder altså ikke overalt. Møbelindustrien er en forbruksvareindustri, og det er derfor rimelig at det er store kvalitet- og stilvariasjoner. I store bedrifter vil produksjonen ofte være standardisert. Dette er formodentlig langt viktigere økonomiske skillemerker mellom bedriftene enn spaltningen i statistikken etter møblets funksjon.

Trekker en fra 7 bedrifter med uspesifisert produksjon i 1937, var det bare 24 av de resterende 98 som bare produserte en enkelt slags artikler (13 hele møblementer, 4 stoler, 1 bord og 6 andre artikler). 44 bedrifter produserte de fleste slags artikler, herav 31 bedrifter alle slags. Produksjonen er altså overveiende mer eller mindre blandet, noe som også gjør en inndeling etter produksjonens art etter spaltningen i statistikken mindre nødvendig. Også i råstofforbruket er det alminnelige en blanding av hovedstoffene (nåletre, hardere trésorter, finér og kryssfinér).

Etter spaltningen i statistikken vil en derfor ikke kunne vente seg noen synderlig produksjonsforskyvning fra år til annet. Regner en f. eks. med følgende produksjonsgrupper: 1. minst 75 pst. (av produksjonsverdien) hele møblementer, 2. minst 75 pst. stoler, 3. minst 75 pst. bord og 4. blanding

(resten av bedriftene), var det av 52 rene møbelfabrikker med spesifisert produksjonsoppgave i 1932 bare 7 som kom i en annen gruppe i 1937.

Som før nevnt har denne industri vært i rask utvikling. Mellom 1932 og 1937 kom det til 42 rene møbelfabrikker, mens det bare var 6 som gikk ut. Blant de nye bedriftene er det forholdsvis mange spesialfabrikker (13 av 42 mot 11 av 56 blant de gamle), særlig for stoler. Stolfabrikasjonen er også den gren som er gått mest fram etter oppgavene over produksjonsverdiens fordeling i statistikken. Men noen vesentlig forskyvning mellom artiklene er det ikke, naturlig nok.

Også for møbelindustrien må spaltningen etter bedriftenes b e l i g g e n h e t bli utgangspunktet. Følgende tall for 1937 viser straks skilnaden mellom bedrifter i bystrøk og bedrifter på landsbygda:

	Antall bedrifter i alt	Bearbeidelsesverdi pr. timeverk (kr.): Antall bedrifter med: under kr. 1.00	kr. 1.00—1.24	kr. 1.25—1.49	kr. 1.50—1.74	kr. 1.75—1.99	kr. 2.00—2.24	kr. 2.25—2.49	kr. 2.50—2.74	Mediantall kr.
Bystrøk.....	73	4	14	20	18	4	9	3	1	1.48
Landsbygda...	32	4	11	11	4	1	1	–		1.27
Riket.....	105	8	25	31	22	5	10	3	1	1.42

Nærmere undersøkelser viser videre at det både i byene og på landet er variasjoner mellom bedriftene som går parallelt med variasjonene i s t ø r r e l s e n, målt som før med kvadratroten av produktet av anleggsverdien (i 1 000 kr.) og antallet av «topparbeidere» i 1937. Med en grov tredeling etter størrelsen får en f. eks følgende mediantall for bearbeidelsesverdien pr. timeverk:

Bedriftsstørrelse ($\sqrt{KA}$)	Antall bedrifter			Bearbeidelsesverdi pr. timeverk		
	Riket	Bystrøk	Landsbygda	Riket	Bystrøk	Landsbygda
				Kr.	Kr.	Kr.
5— 19.	31	20	10	1.27	1.37	1.06
20— 49.....	30	19	11	1.46	1.47	1.35
50—317.....	22	15	8	1.63	1.73	1.25
Alle	83	54	29	1.39	1.47	1.23

Iallfall i byene stiger den relative bearbeidelsesverdi fra trinn til trinn. På landsbygda går det ikke så jevnt oppover med tallene, men her er også antallet av bedrifter så lite at en ikke kan vente å få tendensen tydelig fram.

Med bedriftsstørrelsen stiger gjerne kapitalen pr. topparbeider. Bearbeidelsesverdien pr. timeverk må derfor også stige uten at dette behøver å bety noen skilnad i bedriftenes «kollektive» lønnsomhet. For å få avgjort — så vidt materialet tillater det — om denne lønnsomhet virkelig stiger med bedriftsstørrelsen, må en ty til det annet mål for den relative bearbeidelsesverdi, bearbeidelsesverdien dividert med det geometriske gjennomsnitt av anleggsverdien og antallet av timeverk. Samtidig er det verd å se på lønnen pr. timeverk.

Bedriftsstørrelse ($\sqrt{KA}$)	Bearbeidelsesverdi pr. timeverk		Bearbeidelsesverdi dividert med det geometr. gjenn.snitt av kapital og ant. timeverk, gj.snitt	Arbeiderlønn pr. timeverk	
	Gjennomsnitt (med vanlig spredningsmål)	Median		Gjennomsnitt (med vanlig spredningsmål)	Median
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Bystrøk:					
Høyst 19	1.34 ± 0.33	1.37	1.00	0.95 ± 0.19	0.94
20—49	1.56 ± 0 46	1.47	1.15	1.09 ± 0.20	1.01
Minst 50	1.73 ± 0.34	1.73	1.25	1.12 ± 0.19	1.12
Landsbygda:					
Høyst 19	1.09 ± 0.27	1.06	0.94	0.75 ± 0.13	0.75
20—49	1.35 ± 0.29	1.35	1.36	0.76 ± 0.12	0.77
Minst 50	1.40 ± 0.35	1.32	1.36	0.75 ± 0.17	0.71

Fremdeles er det tydelig at lønnsomheten stiger med størrelsen i byene. Men det blir mer tvilsomt om det er noen skilnad mellom trinnene på landsbygda.[1]

For å bli tryggere kan vi jamføre med andre år. Som nevnt kom det mange nye bedrifter til i årene 1933—36. Lå oss derfor undersøke hvordan det stiller seg med bearbeidelsesverdien pr. timeverk i et år som 1932. No vet vi at 1932 som regel var et dårlig år, og det er derfor ikke sikkert at topptallet av arbeidere svarer til full drift i det år i den grad som i høykonjunkturåret 1937. Hvis dette var tilfelle, skulde det vise seg i at bedrifter med samme kapital i 1932 som i 1937 hadde samme (eller på grunn av den høyere kroneverdi m. v. litt høyere) topparbeiderantall i 1932 som i 1937. En undersøkelse av dette for 43 bedrifter med fullstendig kapitaloppgave i begge år ga følgende resultat:

[1] Innenfor hver størrelsesgruppe stiger den relative bearbeidelsesverdi $\left(\frac{B}{\sqrt{KA}}\right)$ etter som antallet av timeverk pr. 1 000 kr. kapital $\left(\frac{A}{K}\right)$ stiger. En kan altså ikke bevise med disse tallene at de fabrikkmessige bedrifter lønner seg bedre enn de håndverksmessige.

Endring i anleggsverdien	Antall bedrifter	Gjennomsnittlig antall topparheidere	
		1932	1937
Verdien økt med minst 100 pst.	9	17	49
» —»— 50—99 pst.	7	26	46
» —»— mindre enn 50 pst.	3	20	23
» uforandret	17	18	[1] 18
» minket	7	11	10

[1] 3 bedrifter har samme tall som i 1932, 9 har lavere tall og 5 høyere tall.

Etter dette er det ganske god sammenheng mellom topparbeidertallet og kapitalstørrelsen trass i ulikheten mellom de to år, jamføringen gjelder. Men denne forbruksvareindustri ser ikke ut til å ha vært videre berørt av depresjonen omkring 1932. Etter beregning på grunn av sumtallene for bearbeidelsesverdi og timeverk i produksjonsstatistikken var bearbeidelsesverdien pr. timeverk enda litt høyere i 1932 (kr. 1.58) enn i 1937 (kr. 1.57).

For 54 bedrifter med fullstendige kapitaloppgaver i 1932 får vi no følgende mediantall for bearbeidelsesverdien pr. timeverk:

Bedriftsstørrelse ($\sqrt{KA}$)	Antall bedrifter			Bearbeidelsesverdi pr. timeverk		
	Riket	Bystrøk	Landsbygda	Riket	Bystrøk	Landsbygda
				Kr.	Kr.	Kr.
8—19	13	11	2	1.41	1.41	1.37
20—49	28	21	7	1.43	1.57	1.00
50—83	13	10	3	1.66	1.82	1.28
Alle	54	42	12	1.45	1.59	1.24

Også i 1932 er det da tydelig stigning i den relative bearbeidelsesverdi med størrelsen i byene, men ikke på landet. Men antallet av bedrifter på landsbygda er svært lite.

Så lenge antallet av bedrifter på landsbygda ikke er kommet opp i det dobbelte av det det var i 1937, lønner det seg ikke å spalte disse bedriftene opp etter størrelsen. Men bybedriftene må en iallfall spalte opp. Etter sakens natur kan en ikke nå fram til fullt homogene masser når det gjelder en målbar faktor som bedriftsstørrelsen. Praktisk talt er jo alle bedriftene da forskjellige. En får gå så langt med størrelsesdelingen at det blir bedrifter nok igjen i hver undergruppe.

En slik spaltning krever beregning av det geometriske gjennomsnitt av anleggsverdien og topparbeidertallet ($\sqrt{KA}$) for hver bedrift. Dette er litt tungvint. For en gruppe med forholdsvis jevne konjunkturer, som her, kan en vel spare seg dette arbeidet ved å ta antallet av topparbeidere som mål på størrelsen. Antallet av toppar-

beidere stiger stort sett jevnt med det nevnte geometriske gjennomsnitt ($\sqrt{KA}$). Topparbeidertallet (A) kan en beregne med ganske stor nøyaktighet av størrelsen $\sqrt{KA}$ etter følgende likninger: for 1932 $A = \frac{4}{9}(\sqrt{KA} + 2)$ og for 1937 $A = \frac{2}{5}(\sqrt{KA} + 1)$.[1] Som enkle gruppegrenser ved en tredeling etter topparbeidertallet kan en f. eks. ta 10 og 25 topparbeidere. Etter formlene $\sqrt{KA} = \frac{9}{4} A \div 2$ for 1932 og $\sqrt{KA} = \frac{5}{2} A \div 1$ for 1937 svarer det til disse grensetall henholdsvis 20.5 og 54.25 for 1932 og 24 og 61.5 for 1937. Teller en opp antallet av bedrifter i riket etter begge inndelinger, får en:

Spaltning etter A	Spaltning etter $\sqrt{KA}$:					
	1937			1932		
	Under 25	25—61	Minst 62	Under 21	22—55	Minst 56
Høyest 10	26	5	–	12	5	1
11—25	3	17	7	5	18	2
Minst 26		5	20		1	10

Spalter en etter topparbeidertallet, kan en altså være sikker på at det helt overveiende antall bedrifter i en undergruppe (her 63—91 pst.) hører til den tilsvarende størrelsesgruppe etter $\sqrt{KA}$-spaltningen.

Etter det som er utredet under behandlingen av de foregående trevaregrupper, kan en betrakte by og land som gjennomgående særpregede økonomiområder. For møbelindustrien blir det imidlertid spørsmål om hva det er som betinger skilnaden mellom størrelsesgruppene.

En kan dele opp etter produksjonen, f. eks. ved å skille mellom tre produksjonsgrupper, som i følgende tabell, hvor bedriftene 1937 i hver størrelsesgruppe er fordelt prosentvis:

Bedriftsstørrelse $\sqrt{KA}$	Bystrøk			Landsbygda		
	Minst 75 pst. hele møblementer	Minst 75 pst. andre enkeltartikler	Blandet produksjon	Minst 75 pst. hele møblementer	Minst 75 pst. andre enkeltartikler	Blandet produksjon
5— 19	26	21	53	9	18	73
20— 49	32	21	47	45	18	37
50—317	33	7	60	50	25	25

Disse tallene beveger seg ikke på en slik måte fra trinn til trinn at en kan si at en stigning i størrelsen er ledsaget av en tydelig bestemt endring

[1] Bestemt grafisk på grunnlag av 3 mediantall.

i produksjonens art. Tallene går delvis i motsatt retning i byene og på landet.

Derimot kan en nok tenke seg at skilnaden mellom størrelsesgruppene med hensyn til de økonomiske forhold det gjelder, kan henge sammen med motsetningene mellom spesialisert og uspesialisert arbeid og mellom fabrikkmessig standardproduksjon og håndverksmessig drift og med de nevnte variasjoner i kvalitet og stil (og dermed i kundekrets) som en ikke kan finne noe mål for i de statistiske oppgavene. Det er sikkert større rom for slike motsetninger og variasjoner innenfor møbelindustrien enn det er i de andre grupper av treindustrien.

Sammen med skilnaden etter bedriftenes beliggenhet går den vanlige skilnad med hensyn til kapitalintensitet som en kan se av følgende mediantall for 1937.

Bedriftsstørrelse ($\sqrt{KA}$)	Antall bedrifter			Kapital (1000 kr.) pr. topparbeider			Gjennomsnittlig antall arbeidere (i året) i pst. av topptallet		
	Riket	Bystrøk	Landsb.	Riket	Bystrøk	Landsb.	Riket	Bystrøk	Landsb.
5— 9	9	6	3	2.8	3.0	1.0	93	97	82
10— 19	21	13	8	3.8	4.2	3.4	93	93	96
20— 49	30	19	11	2.8	3.4	2.1	92	95	93
50— 99	18	11	7	3.9	5.0	2.1	90	91	88
100—317	5	4	1	3.1	2.8	3.1	90	91	81
I alt	83	53	30	3.3	3.8	2.3	92	93	91

Driften har vært svært jevn i løpet av året, det gjelder også bedriftene på landsbygda. Ingen av de større grupper i treindustrien kan måle seg med møbelfabrikkene i dette stykke. Kapitalintensiteten er nærmest som hos tønnefabrikkene. Men den stiger ikke så tydelig med størrelsen som f. eks. hos tønnefabrikkene. Men skilnaden mellom by og land i dette stykke er tydelig trass i det ringe antall bedrifter i mange av størrelsesgruppene.

e. Andre snekkerier og trevarefabrikker.

Dette er en samlegruppe, som navnet viser. Da bygningssnekkeriene er i overveiende flertall, kunde en likeså godt kalle denne gruppen for «bygningssnekkerier m. v.».

Antallet av bedrifter i produksjonsstatistikken er steget nokså jamt helt fra 1927 og med om lag 8 pst. pr. år eller likeså sterkt som antallet i forrige gruppe. I de første årene var stigningen relativt sterkest jamført

med tallene i industristatistikken. Det var 94 bedrifter i 1927 mot 513 i industristatistikken. I 1934 er tallene 151 og 624, i 1938 222 og 871. Slik som gruppen er bygd opp med hovedmassen av bedriftene samlet i bygningssnekkeriet i bystrøkene, og resten splittet på en hel del småbransjer, er det lite trolig at selve tilveksten i antallet av bedrifter skulde ha brakt noen merkbare forskyvninger i produksjonen og de økonomiske forhold som henger sammen med den.

I industristatistikken er gruppen delt i følgende 6: 1. ski- og kjelkefabrikker, 2. hjulmakerier og blokkmakerier, 3. tresko- og trebunnfabrikker, 4. liste- og rammefabrikker, 5. dreierverksteder o. l. og 6. andre snekkerier og trevarefabrikker. Antallet av bedrifter var henholdsvis 58, 26, 33, 11, 42 og 701.

Men også innenfor disse undergruppene er virksomheten sterkt blandet. Ikke bare så at bedriftene har forenet produksjon av de artikler som er karakteristiske for denne gruppen. Men enda mer faller det i øynene hvor ofte det tilvirkes artikler som hører til de foregående grupper, først og fremst møbler. En finner endog bedrifter som for tiden bare produserer møbler, eller bare trelast. Av 206 bedrifter i 1937 var det ikke mindre enn 47 som tilvirket (mer eller mindre) møbler og 21 som tilvirket skåret og høvlet last.

I oppgaveskjemaet for denne gruppe skjelnes det mellom følgende slags p r o d u k t e r: 1. skåret og høvlet last, 2. lister og rammer, 3. tønner og fustasjer (herunder likkister), 4. bygningssnekkerarbeider, 5. møbelsnekkerarbeider og 6. andre artikler (kjøreredskap, ski m. v., andre sportsartikler, tresko m. v., leketøy og annet dreiearbeid). Av artikler som ikke er nevnt i skjemaet, er de viktigste parkettstav, kryssfinér, treull og tremel. I oppregningen i tabellen i det følgende beholder vi denne inndeling. Bedriftene i gruppen «blandede trevarer» har fra 1932 til 1937 alle hver for seg opprettholdt forholdet mellom de produkter, de tilvirker, uten vesentlige endringer. Bedriftene i gruppen «andre produkter» er overveiende spesialfabrikker (kryssfinér, parkettstav, treull, tremel, likkister, barnevogner, kleshengere m. m.) som også alle har holdt sin spesielle produksjon vesentlig uforandret (uten overgang fra det ene til det annet av disse produkter). Enhver bedrift regnes med under det slags produkter som den produserer m e s t av (etter produksjonsverdien). Dette behøver da ikke være så meget som 50 pst. (hvis bedriften tilvirker mer enn t o ulike slags). Inndelingen innenfor bygningssnekkerarbeidet er annerledes idet betingelsene for å komme i en spesialgruppe er satt strengere. Det kreves at minst 75 pst. av produksjonsverdien skal falle på vedkommende artikler. Er ikke dette tilfelle, kommer bedriften i undergruppen «blandet produksjon».

Produkter	Bedrifter som er med både i 1932 og 1937 fordelt etter produksjonen i 1932:			Bare tilstede i 1932:		Bare tilstede i 1937:	
	I alt	Uten annet slags produksjon	Med samme slags prod. i begge år	I alt	Uten annet slags produksjon	I alt	Uten annet slags produksjon
Skåret og høvlet last	5	–	4			4	
Lister og rammer	4	3	4		–	1	–
Bygningsnekkerarbeider	67	27	65	8	5	49	26
Møbler	4	–	2	1		8	1
Ski o. l.	9	3	9	2		6	6
Tresko o. l.	9	7	8	1		–	–
Blandede trevarer	3	1	2	1		3	3
Andre produkter	15	9	15	1	1	15	13
Uspesifisert	1	1	1			3	3
I alt	117	51	110	14	6	89	52
Bygn.snekkerarbeider:							
Dører og vinduer	23	1	16	2	–	19	1
Innredningsarbeid	8	2	3	2	2	5	1
Hele hus	2	–	–			2	[2] 1
Blandet produksjon	34	13	[1] 20	4	3	23	13
I alt	67	16	[1] 39	8	5	49	16

[1] Av de resterende er 2 gått over til produksjon av skåret og høvlet last.
[2] Driver dog ombygging og reparasjon ved siden av nybygging.

Av de 131 bedrifter som var med i utvalget i 1932, er 14 gått ut før 1937. Dette er ikke så meget. Endringene i massen fra 1932 til 1937 skyldes vesentlig tilgangen på nye bedrifter, 89 i alt. Men denne store tilgangen faller ikke ensidig på et enkelt eller noen få slags produkter, selv om den kan bevirke forskyvninger mellom tallene i de små undergruppene, f. eks. i forholdet mellom ski- og treskogruppen.

I det hele tatt viser tabellen at produksjonsomlegging innenfor bedriftene har liten betydning. Innenfor en enkelt undergruppe som bygningssnekkeriet er det naturligvis en del forskyvning mellom de enkelte artiklene. Men forskyvningen mellom så sterkt produksjonsbeslektede artikler kan ikke få noen større betydning for de økonomiske forhold, det her gjelder.

Gruppen beskjeftiger forholdsvis flere kvinner enn de foregående gruppene. Pr. 10 000 timeverk i 1937 falt det på kvinner i gruppene sagbruk og høvlerier 6, kassefabrikker 0, tønnefabrikker 6, møbelfabrikker 119, andre snekkerier og trevarefabrikker 230. Her som hos møbelfabrikkene er kvinnene samlet på noen få bedrifter i spesielle bransjer (tresko, lister og rammer, barnevogner, treull og blyanter). Det er ingen kvinner i den viktigste av undergruppene, bygningssnekkeriet. Hvor det er kvinner i en bedrift, er lønnen pr. timeverk regnet ut bare for menn, og antallet av time-

verk i bedriften er satt til summen av timeverk utført av menn plus 0.6 ganger summen av timeverk utført av kvinner.

Det er en del eksport av artikler fra gruppen. Forholdsvis viktigst er ski og skistaver, finér, parkettstav, treull, tremel og gullister. Det ble utført for over 3 mill. kr. av disse varer i 1937. Men antallet av eksporterende bedrifter er alt i alt så lite at det ikke lønner seg å lage noen særskilt eksportgruppe.

Heller ikke kan det være nødvendig å spalte etter beliggenheten siden de allerfleste bedrifter er samlet i bystrøkene.

Hovedbransjen, det egentlige bygningssnekkeri, blir da en forholdsvis ensartet undergruppe av mindre bedrifter med en anleggskapital som sjelden går opp over 100 000 kr. Produktene er snart produksjonsvarer, snart konsumsjonsvarer. Leverer bedriften til byggmesterer som arbeider for egen regning, blir produktene produksjonsvarer, men leverer den til private, blir det konsumsjonsvarer. Det er vel så at de fleste bedriftene leverer snart det ene, snart det andre. Av de mindre bransjene hører enkelte (ski-, sportsartikkel-, tresko- og barnevognfabrikkene) til konsumsjonsvareindustrien, andre (kjøreredskap-, treull- og tremelfabrikkene) til produksjonsvareindustrien; mens atter andre (liste- og rammefabrikkene) er blandet som hovedbransjen.

Disse ulikheter med hensyn til varenes formål virker sikkert til at det blir en skilnad mellom bransjene i konjunkturbevegelsen. Men da særlig konsumsjonsvaregruppen blir svært fåtallig, lønner det seg lite å undersøke dette nærmere.

Spalter en gruppen i to, bygningssnekkerarbeidet på den ene siden og de andre bransjene samlet på den andre siden, vil en formodentlig kunne få et inntrykk av om varenes art i og for seg spiller noen rolle for økonomien, siden begge de to undergrupper blir en blanding av produksjonsvare- og konsumsjonsvareindustri. Da produksjonsslektskapet (rent teknisk sett) mellom varene er stort, skulde en etter tidligere erfaringer ikke ha grunn til å vente dette.

For å undersøke dette skiller vi fra ikke bare bedrifter med ufullstendige eller åpenbart feilaktige oppgaver, men alle bedrifter som overhodet har produsert varer av den slags som hører inn under de foregående grupper (møbler, skåret og høvlet last osv.). En går altså fram etter samme prinsipp som tidligere. Men i dette tilfelle fører det riktignok til at forholdsvis mange bedrifter faller ut. Ved framtidige undersøkelser, hvor det gjelder å følge utviklingen, vil det vel være bedre å ta med alle bedrifter hvor minst 50 pst. av produksjonsverdien faller på gruppens egne varer. En får da større masse å regne med.

Som ventet er det ikke noen vesentlig forskjell mellom de to undergrupper med hensyn til den relative bearbeidelsesverdi. Når en skal undersøke bevegelsen i denne verdi, er det altså ikke nødvendig å begrense seg til bygningssnekkeriet. Derimot ser det ut til å være en utpreget skilnad

mellom de to undergrupper med hensyn til arbeiderlønnen pr. timeverk. Bygningssnekkerne har en forholdsvis høy lønn.

Produksjon	Antall bedrifter	Bearbeidelsesverdi pr. timeverk		Bearbeidelsesverdi dividert med det geom. gjennomsnitt av kapital og timeverk (etter sumtallene)	Arbeiderlønn pr. timeverk	
		Median	Aritm. gjennomsnitt (med spredning)		Median	Aritm. gjennomsnitt (med spredning)
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Bygningssnekkerarbeider	45	1.82	1.90 ± 0.66	1.25	1.14	1.21 ± 0.26
Andre produkter...	40	1.91	1.90 ± 0.71	1.13	0.98	1.00 ± 0.27

Ofte er det slik at lønnen for menn ligger forholdsvis lavt der hvor det er kvinnearbeid ved siden av. No er det som nevnt kvinnearbeid i en del av de bransjene som kommer inn under den annen undergruppe. For å se hva dette betyr skiller en fra disse bransjene (tresko, lister og rammer, barnevogner, treull, blyanter). Det er i alt 17 bedrifter. Resten, 23 bedrifter, fordeler seg på en hel rekke bransjer (ski, sportsartikler, parkettstav, kjøreredskap, kjøleskap, skafter, kleshengere, klesklyper, trerør, diverse dreierarbeid, tremel). Her er også med et par bedrifter med helt uspesifisert oppgave.

Det viser seg at det er en gjennomgående skilnad mellom disse to nye undergrupper. Tallene ligger overalt lavest i de bransjene hvor det er kvinnearbeid. Etter mediantallene er her bearbeidelsesverdien pr. timeverk kr. 1.79, bearbeidelsesverdien dividert med det geometriske gjennomsnitt av kapital og timeverk kr. 1.00 og arbeiderlønnen pr. timeverk (for menn) kr. 0.88. Hos de andre 23 bedriftene (skifabrikker m. v.) er tallene henholdsvis kr. 2.18, kr. 1.19 og kr. 1.03. Også disse bedriftene har altså allikevel lavere lønninger enn bygningssnekkeriet. Da «kvinnebransjene» ser ut til å ligge lavere enn bygningssnekkeriet også med hensyn til relativ bearbeidelsesverdi, vil det vel være tryggest å begrense seg til bygningssnekkeriet ved nøyaktigere dynamiske undersøkelser.

De tre produksjonsgrupper bygningssnekkeriet, kvinnebransjene og de andre bransjene skiller seg ikke synderlig fra hverandre med hensyn til bedriftsstørrelse, kapitalintensitet eller «kapasitetsutnytting».[1]

Den mest utpregede skilnad ligger i det at bedriftene i det hele tatt er litt mindre i bygningssnekkerbransjen enn i de andre bransjene.

I kapitalintensitet står bygningssnekkeriet ikke tilbake for andre av gruppene i det foregående enn eksportbedriftene i sagbruks- og høvlerigruppen. Med hensyn til jamn drift er det bare møbelfabrikkene som kommer foran.

[1] Tabellen er utarbeidet på samme måte som tabellene for de foregående grupper. Se side 32.

Bedriftsstørrelse ($\sqrt{KA}$)	Bygningssnekkeri			Kvinnebransjer			Andre bransjer		
	Antall bedrifter	Kapital pr. topparbeider 1000 kr.	Gjennsnittl. ant. arbeidere i pst. av topptallet	Antall bedrifter	Kapital pr. topparbeider 1000 kr.	Gjennsnittl. ant. arbeidere i pst. av topptallet	Antall bedrifter	Kapital pr. topparbeider 1000 kr.	Gjennsnittl. ant. arbeidere i pst. av topptallet
8—19	22	3.7	87	4	4.1	88	6	3.8	93
20—49	18	4.7	89	7	4.7	90	11	4.2	82
50—99[1]	5	7.9	89	4	3.1	75	3	4.9	91
Minst 100[2] ...				2	5.0	94	3	7.4	71
Alle.....	45	4.3	89	17	4.2	90	23	4.2	82

[1] Maksimum i bygningssnekkeriet er 89. [2] Maksimum er 200 i kvinnebransjene og 233 i de andre bransjer (mest eksport).

Det ser ikke ut til at bedriftsstørrelsen har noen betydning for den relative bearbeidelsesverdi. Mediantallene for bearbeidelsesverdien dividert med det geometriske gjennomsnitt av kapital og timeverk er kr. 1.25, kr. 1.18 og kr. 1.09 i de tre grupper innenfor bygningssnekkeriet (kr. 1.20 for alle de 45 bedriftene). Skilnaden er ikke større enn at den kan skyldes tilfeldigheter. En kan ta ut de samme bedriftene for 1936. Det var 35 av dem med i dette året, 16 i første, 14 i annen og 5 i tredje størrelsesgruppe (ingen av bedriftene skifter gruppe). Mediantallene for den relative bearbeidelsesverdi blir henholdsvis kr. 0.99, kr. 1.33 og kr. 1.15 (kr. 1.19 for alle de 35 bedriftene). Innenfor de andre bransjene er det enda klarere at mediantallene for den relative bearbeidelsesverdi ikke kan ha noen bestemt tendens. For de 4 grupper innenfor kvinnebransjene er tallene: kr. 1.09, kr. 0.95, kr. 1.02, kr. 1.53 (kr. 1.03 for alle 17 bedriftene), for de 4 grupper innenfor de andre bransjene: kr. 1.18, kr. 1.21, kr. 1.34, kr. 0.87 (kr. 1.19 for alle 23 bedriftene).

Derimot ser det ut til at lønnen pr. timeverk stiger med bedriftsstørrelsen i bygningssnekkerbransjen. Mediantallene for 1937 er nemlig kr. 1.04, kr. 1.16 og 1.53. Det er mulig at dette henger sammen med beliggenheten (i tredje størrelsesgruppe er det 3 bedrifter i Oslo med omegn og 2 i bystrøk forresten, i annen gruppe 1 bedrift i Oslo med omegn, 14 i andre bystrøk og 3 på landsbygda, i første gruppe henholdsvis 1, 15 og 6). Tendensen kommer ikke tydelig fram i de andre bransjene. Ved lønnsundersøkelser hvor bygningssnekkeriet går inn som enhetsmasse, kan det være grunn til å være merksam på forholdet.

f—h. Korkfabrikker, kurvmøbelfabrikker og børste- og penselfabrikker.

Dette er tre ganske små grupper. I 1937 var det med i produksjonsstatistikken 9 korkfabrikker, 4 kurvmøbelfabrikker og 7 børste- og penselfabrikker. Tallene i industristatistikken er 17, 6 og 13.

Det kan vanskelig bli spørsmål om å ta med disse gruppene i oversikter over hele industrien som bare stiler mot de store trekkene. Det er derfor strengt tatt ikke behov for noen analyse av hensyn til en mulig spaltning. Men en ganske kort karakteristikk kan ikke være av veien.

Korkfabrikker. Alle disse fabrikkene ligger i bystrøk, ikke mindre enn 5 i Oslo. De fleste beskjeftiger kvinner ved siden av menn. Produksjonen er ensartet: kork og korkprodukter. En enkelt bedrift lager litt perlepapp ved siden av. Størrelsen kan bare bestemmes for 4 bedrifter som alle er av hva en vil kalle middelsstørrelse, med et antall topparbeidere som varierer mellom 11 og 34, en kapital på fra 141 000 til 359 000 kr. og et størrelsesmål ($\sqrt{KA}$) på 44—110. De er forholdsvis kapitalintensive, med en kapital pr. topparbeider på 7 000—22 000 kr. Av de andre bedriftene er 2 ganske små med et timeverkstall på under 10 000. Kapasitetsutnyttingen var god, gjennomsnittlig antall arbeidere i pst. av topptallet var i de fleste tilfelle over 90 pst.

Bearbeidelsesverdien pr. timeverk ligger høyt, svinger mellom kr. 1.53 og kr. 5.21 med en median på kr. 3.51. Bearbeidelsesverdien dividert med det geometriske gjennomsnitt av kapital og timeverk ligger på grunn av kapitalintensiteten ikke fullt så høyt, jamført med tallene i andre grupper, mellom kr. 1.06 og kr. 2.36. Etter gjennomsnittstallene for de 4 bedrifter med fullstendig kapitaloppgave blir dette forholdstall kr. 1.67 mot en gjennomsnittlig bearbeidelsesverdi pr. timeverk på kr. 4.26. Mannslønnen pr. timeverk ligger som regel ikke under kr. 1.30, mediantallet er kr. 1.42.

Kurvmøbelfabrikker. Bedriftene faller sterkt fra hverandre med hensyn til produksjonen. En er faktisk å regne som møbelfabrikk, kurvmøbeltilvirkning ble bare drevet ved siden av. En lager likeså mye spånkurver som møbler, en annen bare spånkurver. Om selve kurvmøbelproduksjonen gjelder det samme som ble sagt om møbelproduksjonen at kvalitetsvariasjonen er stor.

Av bedriftene ligger her de fleste på landsbygda. Også her beskjeftiger de fleste av bedriftene kvinner ved siden av menn. Det er store ulikheter mellom bedriftene med hensyn til størrelse, kapitalintensitet og kapasitetsutnytting. Ikke i noen av disse retninger kan en karakterisere gruppen som et hele ved et enkelt tall.

Det samme gjelder med hensyn til de to økonomiske størrelser den relative bearbeidelsesverdi og lønnen pr. timeverk. Nivået ligger naturligvis gjennomgående lavere enn hos korkfabrikkene. Bearbeidelsesverdien pr. timeverk når i maksimum opp i kr. 2.21, bearbeidelsesverdien dividert med det geometriske gjennomsnitt av kapital og timeverk i kr. 1.24 og mannslønnen pr. timeverk i kr. 1.12.

Børste- og penselfabrikker. Alle disse bedrifter ligger i byene og ikke mindre enn 6 av dem i Oslo. En kan derfor vente forholdsvis høye tall for den relative bearbeidelsesverdi. Med hensyn til arbeiderlønnen

pr. timeverk er det å merke at alle bedriftene beskjeftiger forholdsvis mange kvinner, to av dem flere kvinner enn menn. Produksjonen er forholdsvis ensartet, bare børster og pensler. De fleste av bedriftene leier lokale, og størrelsen kan derfor som regel ikke bestemmes. Etter det mål som er brukt her ($\sqrt{KA}$), hører treindustriens største bedrift hit. Tallene for denne bedrift vil dominere hele gruppen, og bevegelsen i tallene kan derfor bli sterkt preget av tilfeldigheter. Kapasitetsutnyttingen var på 71—100 pst., hos ikke mindre enn 4 av bedriftene på 100 pst. (bestemt etter forholdet mellom gjennomsnittlig antall arbeidere og antall topparbeidere).

Bearbeidelsesverdien pr. timeverk lå i de fleste tilfelle på mellom 2 og 3 kr. med et mediantall på kr. 2.33. Mannslønnen pr. timeverk lå i de fleste tilfelle forholdsvis lavt med et mediantall på kr. 0.81, noe som stemmer med regelen om lønnen i bransjer med sterk tilgang på kvinnearbeid.

Treindustrien fortsatt. Tallbevegelsen 1930—39.

Foran ble det undersøkt hvorledes gruppene i produksjonsstatistikken bør deles opp i mer økonomisk ensartede undergrupper. Ser en bort fra de ganske små grupper korkfabrikker, kurvmøbelfabrikker[1] og børste- og penselfabrikker, får en følgende fullstendige inndeling:

1. Sagbruk og høvlerier
   a) eksportbedrifter.
   b) hjemmemarkedsindustri på landet.
   c) hjemmemarkedsindustri i byene.
2. Kassefabrikker
   a) på landsbygda.
   b) i bystrøk.
3. Tønnefabrikker
   a) på landsbygda.
   b) i bystrøk.
4. Bygningssnekkeri
   a) på landsbygda.
   b) i bystrøk.
5. Møbelfabrikker
   a) store bedrifter på landsbygda.
   b) små bedrifter på landsbygda.
   c) store bedrifter i bystrøk.
   d) små bedrifter i bystrøk.

Rekkefølgen er litt annerledes enn i produksjonsstatistikken med det en har tatt konsumsjonsvaregruppen møbelfabrikker til slutt, etter bygningssnekkeriet som slekter mer på de 3 første produksjonsvaregrupper. En skiller overalt fra de økonomisk mest avvikende bedrifter, som nevnt i forrige artikkel, f. eks. alle bedrifter med vesentlig leie- eller reparasjonsarbeid. Mest begrenset blir på denne måte gruppen «andre snekkerier og trevarefabrikker»[2] hvor det

[1] Gikk inn i gruppen møbelfabrikker i 1939.

[2] Innredningsarbeid, tilvirking av dører, vinduer, hele hus, ski, kjelker, tresko, lister, rammer, kjøreredskap, treull, tremel m. v.

bare blir igjen bedrifter med overveiende tilvirking av dører, vinduer og trapper eller innredningsarbeid.

Etter planen for den årlige observasjon av industrien; som er lagt fram i den første artikkel om dette emne i Stat. Medd. nr. 7—9, 1942 side 167 skal alle de økonomiske primærgrupper, som en kommer fram til, ordnes i rekker etter målene for de forskjellige strukturforhold for å fastslå generelt hvorledes disse forhold og de størrelser som henger sammen med dem, endrer seg fra år til år. Dermed får en sjaltet ut de mange tilfeldigheter som virker på tallene for hver enkelt gruppe. Da mange av gruppene kommer til å romme få bedrifter, kan disse tilfeldigheter ha meget å si for bevegelsen av tallene hos den enkelte gruppe.

Etter det som utredningen i den nevnte artikkel har vist, vil en begrense seg til å regne ut følgende tall for hver av primærgruppene (alle tall pr bedrift):

1. bruttoproduksjonsverdien (i 1000 kr.),
2. bearbeidelsesverdien eller den tillagte verdi (i 1000 kr),
3. bruttoverdien ÷ bearbeidelsesverdien i pst. av bruttoverdien,
4. arbeiderlønnen (i 1000 kr.),
5. funksjonærlønnen (i 1000 kr.),
6. restverdien, det vil si det som blir igjen av bearbeidelsesverdien når en trekker fra arbeiderlønn og funksjonærlønn (i 1000 kr.),
7. verdien av den faste kapital, brannforsikringsverdien av bygninger og maskiner (i 1000 kr.) + antatt verdi av annen fast eiendom, brukt i årets drift (transportanlegg, vannfall, gruver m. v.)
8. kapitalutnyttingen, forholdet mellom det gjennomsnittlige antall arbeidere og antallet av «topparbeidere»,[1]
9. utnyttet fast kapital, verdien i nr. 7 multiplisert med forholdstallet i nr. 8,
10. antallet av timeverk (i 1000),
11. antallet av funksjonærer,
12. den fullstendige produksjonsinnsats, målt ved kubikkroten av produktet av kapital, timeverk og funksjonærer,
13. den fullstendige produksjonsinnsats, beregnet etter kapitalverdien i nr. 9,
14. «kapitalintensiteten», forholdstallet mellom kapitalen i nr. 9 og den fullstendige produksjonsinnsats i nr. 13,
15. «arbeidskraftintensiteten», forholdstallet mellom timeverkene og den fullstendige produksjonsinnsats i nr. 13,
16. «funksjonærintensiteten», forholdstallet mellom funksjonærene og den fullstendige produksjonsinnsats i nr. 13,
17. kapital-arbeidsinnsatsen, kvadratroten av produktet av kapital og timeverk, beregnet etter den ureduserte kapitalverdi i nr. 7,
18. kapital-arbeidsinnsatsen, beregnet etter den utnyttede kapital i nr. 9,

[1] Jfr. *J. M. Clark, American Economic Review*, 1928, side 459.

19. prosentforholdet mellom timeverk og kapital,
20. prosentforholdet mellom funksjonærer og kapitalarbeidsinnsatsen (nr. 17),
21. forholdstallet mellom bearbeidelsesverdien og den fullstendige produksjonsinnsats (nr. 12),
22. forholdstallet mellom bearbeidelsesverdien og kapital-arbeidsinnsatsen (nr. 17),
23. kapitalavkastning i pst. av bearbeidelsesverdien,
24. arbeiderlønnen i pst. av bearbeidelsesverdien,
25. funksjonærlønnen i pst. av bearbeidelsesverdien,
26. bearbeidelsesverdien (kr.) pr. timeverk,
27. kapitalavkastning (kr.) pr. 100 kr. kapital,
28. arbeiderlønn (kr.) pr. timeverk,
29. funksjonærlønn (kr.) pr. årsverk.

Når en trekker bearbeidelsesverdien fra bruttoverdien, framkommer en rest som består av utgiftene til emballasje, råstoffer, hjelpestoffer (kull, bensin, smøreoljer m. v.), kraft og bortsatt arbeid. Det overveiende her er utgiftene til råstoffer. Størrelsen i nr. 3 kan en derfor praktisk kalle for «råstoffprosenten». Trekker en summen av arbeider- og funksjonærlønninger fra bearbeidelsesverdien, får en den restverdi som skal dekke renter av kapitalen, utgifter til amortering og vedlikehold, forsikring og reklame m. v. foruten bedriftsinntekten. Mesteparten av dette utgjør bruttoinntekt av kapitalen, og størrelsen i nr. 6 kan en derfor kalle «kapitalavkastning (m. v.)». I nr. 7 er det tatt med verdien av ikke brannforsikret eiendom når en har kunnet gå ut fra at den har spilt noen rolle for driften i året (i motsetning til «ubrukte» tomter som er beregnet på framtidige utvidelser). Om 7 og 11 gjelder det at tallene er oppgitt for u t g a n g e n av hvert år. Men en kan gå ut fra at det ikke har noen betydning at en her ikke har middeltall for hele året. Feilen er iallfall liten i forhold til de andre mangler ved disse oppgavene. Foruten det fullstendige mål for innsatsen av produksjonsfaktorer i nr. 12 og 13 har vi tatt med det enklere målet i nr. 17 og 18. Forutsatt at antallet av funksjonærer retter seg etter størrelsen av kapitalen og antallet av arbeidere (eller timeverk) har målet en viss logisk berettigelse. Det er heller ikke avgjort om det ikke er bedre i praksis siden funksjonæroppgavene er så mangelfulle. Intensitetstallene i nr. 14—16 bygger på forutsetningen om faktorenes likeverdighet. Tallene i nr. 19—20 forutsetter derimot funksjonærtallet som avledet av tallene for de to andre produksjonsfaktorer, kapitalen og kroppsarbeidet. Ved beregningen av intensitetstallene er det tatt hensyn til kapitalutnyttingen. Da forholdet mellom faktorene (ved toppdrift) skulde være forholdsvis fast, er disse tallene bare regnet ut for 1937 som er det år da det gjennomgående for industrien i det hele har vært jevnest drift. I nr. 21 og 22 finner en de to økonomiske hovedmål, målene for den r e l a t i v e b e a r b e i d e l s e s v e r d i, i nr. 21 er forholdstallet regnet ut for hele faktorinnsatsen, i nr. 22 for kapital-arbeidsinnsatsen. Summen av fordelingstallene i nr. 23—25 gir naturligvis 100. Tallet i nr. 26 er nærmere besett

(praktisk talt) et forholdstall mellom relativtallene i nr. 21 og nr. 15. Til slutt finner en enhetsinntektene for de tre produksjonsfaktorer. Det viktigste av disse er tallet i nr. 28, timeverksfortjenesten for arbeiderne.

For årene 1937, 1938 og 1939 vil en finne disse tallene i slutten av denne artikkel (side 106). Når tilsvarende beregninger er utført for alle hovedgrupper av industrien, vil den egentlige årlige undersøkelse begynne med året 1937. En av primærgruppene i den fullstendige inndeling mangler, som en vil se, nemlig kassefabrikker på landsbygda. Det var nemlig bare noen ganske få av disse bedriftene som hadde brukbare oppgaver. Også i noen av de gruppene, som vi har tatt med, er antallet blitt lite. Kassefabrikker i bystrøk er således bare 11—12, tønnefabrikker på landsbygda 10—12, tønnefabrikker i bystrøk 11—14 og store møbelfabrikker på landsbygda 17—18.

Alle de bedriftene som er tatt med, har fullstendige kapitaloppgaver. Men en del av dem mangler funksjonæroppgaver. For disse bedriftene er da antallet av funksjonærer og den samlede funksjonærlønn beregnet etter forholdet mellom antallet av bedrifter u t e n og antallet av bedrifter m e d oppgave. I enkelte av gruppene var antallet av bedrifter med oppgave forholdsvis stort. Her kunde det vise seg at funksjonærenes antall og lønn steg regelmessig med bedriftsstørrelsen (målt som $\sqrt{KA}$). Den nevnte forholdsberegning ble i så fall begrenset til bedrifter i samme størrelsesklasse i hvert tilfelle.

Går en gjennom tallene i tabellen, vil en finne bekreftet den korte karakteristikk av gruppene som vi har gitt i forrige artikkel. En kan også utvide denne karakteristikken, om en vil. Men det er bedre å vente med dette til beregningene er ferdig for hele industrien og en så kan bygge jamføringen på de generelle likningene.

Det som vi egentlig vil undersøke her er spørsmålet om de viktigste av tallene er så sikre at de kan gi et treffende bilde av utviklingen for den e n k e l t e gruppe. Skulde det vise seg at dette ikke er tilfelle, så vil en forstå at arbeidet ikke er bortkastet for det. Selv om tallene ikke kan hjelpe oss fram til sikker kunnskap om utviklingen innenfor hver enkelt av alle gruppene, vil vi allikevel ved hjelp av de generelle funksjonsforhold få et overblikk over sammenhengen mellom de enkelte størrelser (strukturforhold og verdier) og den betydning som samspillet mellom dem har for utviklingen innenfor industrien tatt i sin helhet.

En slik undersøkelse kan en få for årene bakover til 1930. Toppåret i konjunkturen omkring 1930 er 1929, men dette året kan vi dessverre ikke få med fordi oppgavene fra årene før 1930 er tilintetgjort.

Når en skal gå gjennom så mange år, må en begrense seg til de viktigste tallene. Dette er først og fremst den r e l a t i v e b e a r b e i d e l s e s v e r d i. Vi bestemmer den her på enkleste måte, som forholdstallet mellom bearbeidelsesverdien og det geometriske gjennomsnitt av kapital og timeverk.[1] For

[1] Hvor det var kvinner i bedriftem er antallet av timeverk, som falt på disse redusert med 40 pst.

å beregne verdien må vi først ha tallene for bearbeidelsesverdien, kapitalen og timeverkene hver for seg, og så det nevnte geometriske gjennomsnitt. Det viktigste av de andre intensitetstallene er arbeiderlønnen pr timeverk For å få den må vi ha arbeiderlønnen. Etter tallene for kapital og timeverk regner vi ut det enkle målet for arbeidskraftintensiteten (A : K) som, bestemt på denne måten, er det omvendte av kapitalintensiteten. Til jamføring med lønnen pr. timeverk er det også godt å ha bearbeidelsesverdien pr. timeverk og arbeiderlønnen i pst. av bearbeidelsesverdien. Svingningene i denne lønnsprosenten vil også kunne tillate slutninger om bevegelsen i «profittprosenten» fordi den som regel går i motsatt retning.

En kan no spørre om en skal ta med alle bedrifter med brukbare oppgaver, altså for årene 1937—39 de samme bedriftene som er tatt med i grunnlaget for tabellen side 106. Dette kunde la seg høre hvis en visste at disse utvalg var representative. Men i forrige artikkel har vi vist at dette ikke er tilfelle med selve produksjonsstatistikkens utvalg. Og det er derfor ikke tenkelig at det skulde være tilfelle med disse engere utvalg.

Vi må derfor gi opp å få belyst de fullstendige virkninger av konjunkturene. Dette er for det første virkningene innenfor den faste, overlevende bedrift, på totalomsetningen, på forholdet mellom produktpriser og råstoffpriser, på avkastningen til de enkelte faktorer og på omfanget av driften. Men dernest virker konjunkturene også gjennom tilgangen og avgangen av bedrifter, med tilsvarende utvidelser og innskrenkninger i driftsomfang og produksjon for den hele gruppe av bedrifter. Denne virkningen kan vi ikke få sikkert fastslått når utvalgene ikke er representative. Vi må nøye oss med den første, virkningen innenfor et fast utvalg av overlevende bedrifter. Her står vi igjen fritt med hensyn til hvor mange år vi skal bestemme utvalget for. Vi kan, om vi vil, nøye oss med to år som er minimum. Vi tar da de bedriftene som var med både i 1930 og 1931, de bedriftene som var med både i 1931 og 1932 osv. Vi får da to utvalg for hvert år, et retrospektivt og et prospektivt. For å få en fullstendig sammenhengende rekke tall må vi da til slutt foreta omregninger etter kjedeindeksmetoden. Dette blir jo litt brysomt især når beregningene skal føres bakover en rekke av år på en gang. En kan forenkle arbeidet ved å la det faste utvalg gjelde for flere år. F. eks. ta ut et utvalg hvert 5te år, første gang for de bedrifter som var med i alle årene 1930—34, annen gang for 1934—39. Jo lengre perioden blir, desto færre bedrifter får en med. En kan også la det bero på konjunkturene hvor lenge det faste utvalg skal bli stående, f. eks. her skifte utvalg i 1933.

Når det gjelder en statistikk som går bakover i tiden, er det lettest å ta et fast utvalg for hele perioden under ett så sant det bare blir bedrifter nok. Det er da også gjort her. Det er først tatt ut alle bedrifter som det var oppgave for både i 1930 og 1937. Av disse bedriftene har en så utelatt noen få bedrifter som det manglet oppgave for i minst to på hinnannen følgende år. Andre bedrifter uten oppgave i et enkelt år er tallene det år beregnet for (tallene er satt i samme forhold til gjennomsnittstallene for de to naboår som en

fant for alle bedrifter i samme gruppe med oppgave). En får da omtrent bare halvparten av de bedriftene som var med i de førnevnte utvalgene for årene 1937—39. Der var nemlig med 384 bedrifter for 1937, 406 for 1938 og 416 for 1939. Her er det bare 197. En av gruppene, små møbelfabrikker på landsbygda, måtte en la gå ut helt fordi det bare ble et par bedrifter igjen. Mange av gruppene blir så fåtallige at det sier seg selv at tallene må bli sterkt preget av tilfeldigheter. Ved å skifte utvalg hvert år og bruke kjedeindeksmetoden er det likevel mulig at en kan komme ut over disse vanskeligheter i statistikken for framtiden hvis de resultater som denne undersøkelse gir, skulde friste til det.

Antallet av bedrifter som er med i de faste utvalg 1930—39 for primærgruppene er: sagbruk og høvlerier, eksport 26, sagbruk og høvlerier, hjemmeindustri på landsbygda 35, sagbruk og høvlerier, hjemmeindustri i bystrøk 49, kassefabrikker i bystrøk 10, tønnefabrikker på landsbygda 6, tønnefabrikker i bystrøk 11, bygningssnekkeri på landsbygda 6, bygningssnekkeri i bystrøk 13, store møbelfabrikker på landsbygda 11, store møbelfabrikker i bystrøk 20, små møbelfabrikker i bystrøk 10.

Går en no gjennom tallrekkene for disse 11 primærgrupper, finner en, som en måtte vente det, at tallenes gang for det meste er nokså urolig, slik at bevegelsen ofte for kortere eller lengre tid går mot det som er hovedtendensen i den tids konjunkturer. Naturligvis kan konjunkturene virke forskjellig, likesom det kan være spesialkonjunkturer. Men svært ofte vil det vel vise seg at det er de rene tilfeldigheter som spiller inn. I det store og det hele ser det ut til at tallene følger de alminnelige industrikonjunkturer med nedgang til 1932 eller 1933, svak oppgang til 1935, sterk oppgang i 1936—37, tilbakeslag i 1938 (første halvår) og ny oppgang i 1939 og med en så sterk oppgang alt i alt etter 1932 at nivået i 1937—39 kommer til å ligge atskillig høyere enn i 1930 iallfall for hovedtallene. Mest usikre er årene 1931, da det var lengre tids arbeidsstans som fikk forskjellig betydning for de ulike grupper og de ulike tall, og 1938 da konjunkturen virket forskjellig blant annet for eksportindustri og hjemmemarkedsindustri. Omslaget fra nedgangen før 1933 til oppgangen etter 1932 kan også falle litt forskjellig f. eks. etter produksjonens art.

Da altså tallene s t o r t s e t t følger de alminnelige konjunkturer, blir det mulig å skaffe seg et utgangspunkt for undersøkelsen ved hjelp av gjennomsnittstall for alle 11 gruppene. Det vil da være best å ta hensyn til antallet av bedrifter, legge større vekt på bevegelsen i de store gruppene og mindre vekt på de små. Holder en seg til det vanlige sikkerhetsmål, kvadratroten av antallet av telleenheter (her bedrifter) og reduserer vekttallene forholdsmessig til 1 blir minste vekt, får en følgende vekttall: sagbruk og høvlerier, eksport 2, sagbruk og høvlerier, hjemmeindustri på landsbygda 2, sagbruk og høvlerier, hjemmeindustri i bystrøk 3, møbelfabrikker, store bedrifter i bystrøk 2, de 7 andre primærgrupper 1 hver, vektsum 16.[1]

[1] I og for seg vilde det vært riktigere å bruke v a r i e r e n d e vekter siden styrkeforholdet mellom gruppene har forandret seg i virkeligheten. Men som regel vil det ikke være mulig å ta hensyn til dette. Om e k s p o r t e n vet en at verdien av utførselen av sagbruks- og høvleriprodukter i seinere år dreier seg om $^1/_{15}$ av bruttoproduksjonsverdien, men i 1930—31 om $^1/_4$ eller vel så det.

Først vil vi ved hjelp av disse veide gjennomsnittstall undersøke om vi i det hele tatt vinner noe ved å operere med disse faste bedriftene fordelt på 11 grupper istedenfor simpelthen å regne med tallene i de 5 gruppene i produksjonsstatistikken som de faste bedriftene er tatt ut av.

Vi kan ikke ta tallene helt som de står i produksjonsstatistikken. For det første må de naturligvis regnes om til tall p r . b e d r i f t (etter det som er sagt foran). For det annet må en regne om antallet av timeverk i de grupper hvor kvinnearbeidet i det hele tatt har noen betydning. Dette er no bare gruppene møbelfabrikker og «andre snekkerier og trevarefabrikker» (bygningssnekkeri m. v.). I den siste av disse gruppene var det omtrent samme prosent av timeverkene som falt på kvinner i årene 1930 og 1937 etter industristatistikken. For årene 1930—36, da produksjonsstatistikken har slått menn og kvinner sammen, er antallet av timeverk derfor blitt redusert etter forholdet for 1937. I møbelindustrien var det etter industristatistikken slett ingen eller bare en helt ubetydelig prosent kvinner opp til 1934. I 1935 var prosenten omtrent halvparten så stor som i de følgende årene. Tallet for 1936 i produksjonsstatistikken er derfor redusert etter forholdet for 1937, mens endringen for 1935 er satt til det halve og tallene for de tidligere år latt uforandret. Endringene er forresten i alle tilfelle ganske små, dreier seg om 1 pst. Videre er kurvmøbelfabrikkene i 1939 slått sammen med møbelfabrikkene i produksjonsstatistikken. Tallene for 1939 er derfor redusert her etter forholdet i 1938 mellom tallene for møbelfabrikkene alene og sumtallene for møbelfabrikkene og kurvmøbelfabrikkene.

Tallene for disse 5 gruppene må så utjevnes i et veid gjennomsnitt som svarer til det veide gjennomsnitt for de 11 primærgruppene. Vektene blir da: $2 + 2 + 3 = 7$ for sagbruk og høvlerier, 1 for kassefabrikker, $1 + 1 = 2$ for tønnefabrikker, $1 + 1 = 2$ for andre snekkerier og trevarefabrikker og $1 + 2 + 1 = 4$ for møbelfabrikker.

I forrige avsnitt så vi at det var en sterk tilgang på s m å bedrifter opp gjennom årene i flere av gruppene i treindustrien og særlig i den største av gruppene, sagbruk og høvlerier. Alle de tallene som henger sammen med b e d r i f t s s t ø r r e l s e n får derfor en sterk tendens til å s y n k e ned gjennom årene. Da tilgangen har vært forholdsvis størst i de beste årene, blir tendensen til å falle størst nettopp i de årene da en skulde vente at tallene vilde stige mest. En kan derfor allerede på forhånd vente seg at det veide gjennomsnitt for bearbeidelsesverdien, kapitalen, timeverkene og lønningssummen pr. bedrift for de 5 gruppene i produksjonsstatistikken ikke vil kunne fortelle oss noe videre om konjunkturenes virkninger. Det samme blir tilfelle med det avledede tall, kvadratroten av produktet av kapital og timeverk. Et blikk på figur 1 vil også fortelle at det bilde en får blir et ganske annet etter det veide gjennomsnitt for de faste bedrifter i de 11 primærgruppene enn etter det veide gjennomsnitt for de 5 gruppene i produksjonsstatistikken. På figuren er de forskjellige tall avsatt som logaritmiske kurver. Målestokken er ens gradert alle steder så at ikke bare to og to, men alle ti kurver kan jamføres direkte med hensyn på den r e l a t i v e bevegelse.

Tilgangen av de mange småbedrifter i produksjonsstatistikken har hatt mest å si for k a p i t a l tallene. Her ligger det veide gjennomsnitt for de 5 gruppene i 1937 over 40 pst. under tallet for 1930. Tallene for de 11 grupper med faste bedrifter følger heller ikke helt ut det vanlige konjunkturbilde. En ser f. eks. at nedgangen i 1931 er forholdsvis sterk. Ser en nærmere etter, viser det seg også at den skyldes noen få større bedrifter (4 sagbruk og høvlerier). Holder en disse bedriftene utenfor, blir nedgangen i kapitalen fra 1930 til 1931 redusert fra 12 til 5 pst., og tallet for 1937 kommer til å ligge et par pst. høyere enn tallet for 1930, ikke lavere som etter kurven. En kan ikke alltid lite på kapitaltallene når en har med enkelte bedrifter med millionverdier. Men stort sett tør det veide gjennomsnitt for de 11 gruppene gi et riktig bilde. Prisnivået lå i 1937 bare et par pst. høyere enn i 1930. Men da brannforsikringsverdiene skulde rette seg etter prisnivået, kan en si at kapitalbevegelsen etter disse tallene fra 1930 til 1937 er omtrent som en måtte vente det når en ser bort fra de 4 bedriftene med deres sterke nedgang i 1931. I 1938 gikk bearbeidelsesverdien og andre tall sterkt ned, mens kapitaltallene etter dette veide gjennomsnitt ble stående. Dette kan nok også stemme med det virkelige siden prisnivået i slutten av 1938 lå omtrent i høyde med nivået i slutten av 1937. Men sikker på saken kan en ikke være siden bevegelsen i det veide gjennomsnitt 1937—38 ikke er typisk. I de fleste av gruppene gikk kapitalen ned. Derimot steg den f. eks. hos de eksporterende sagbruk og høvlerier som var mest berørt

Fig. 1.

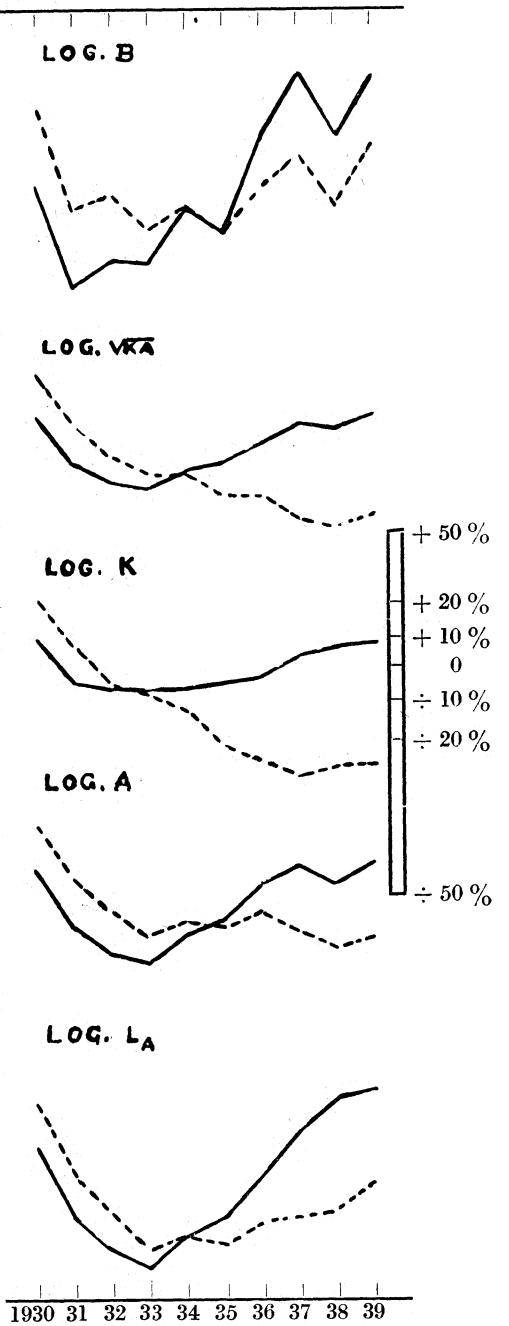

De 5 grupper i prod.stat.

De 11 primærgrupper.

B: bearb.verdi pr. bedrift.
K: fast kapital —»—
A: timeverk —»—
L_A: arbeiderlønn —»—

av tilbakeslaget. Tallene i tabellen på side 106 bekrefter dette. Når det gjelder de mindre gruppene er det derimot ofte forskjell mellom tallene for det videre utvalg (alle bedrifter med fullstendig oppgave) og det snevrere utvalg (de faste bedrifter). Heller ikke fra 1931 til 1932 og fra 1933 til 1934 er bevegelsene i kurven typiske. Men i disse årene var det jo nærmest stillstand i tallene, og en kan langtfra si at omslagstiden er bestemt. Noen avvikelser mellom bevegelsen i gruppene må det jo kunne være i disse årene selv om en ser bort fra tilfeldighetene. I et utpreget oppgangsår som 1937 følger alle de 11 gruppene hovedtendensen slik som den kommer til uttrykk i det veide gjennomsnitt. Men det er åpenbart at tilfeldighetene spiller stor rolle i de mindre gruppene. For bare å nevne et eksempel gikk kapitalen hos kassefabrikkene sterkt ned i 1935 slik at tallene i de følgende år kommer til å ligge i et lavere plan. Dette skyldes bare at kapitalen hos en enkelt bedrift etter oppgavene gikk ned fra 200 000 kr. til 65 000 kr. i 1935. På den annen side kan det nok være at de kurvene som en kan trekke opp for de enkelte primærgrupper kan røpe virkelige karakteristiske ulikheter. Således når en finner sterk stigning i kapitalen opp til et høyt nivå fra 1936 av hos møbelfabrikkene, mens det f. eks. er nesten stillstand i tallene i hele årrekken i bygningssnekkeriet. Det er nemlig rimelig at den sterke utvikling i møbelindustrien som er omtalt i forrige artikkel, også har gjort seg gjeldende i form av utvidelser av anleggene hos mange av bedriftene.

Antallet av timeverk pr. bedrift etter produksjonsstatistikken er ikke så sterkt påvirket som kapitaltallet av forskyvningen mot mindre bedrifter i utvalget. Tallet for 1937 ligger her bare 28 pst. under tallet for 1930. Og særlig har en ikke her den sterke nedgang i tallene i oppgangsårene 1934—37. Men det viser hvor villedende disse tallene er at det er nedgang i et høykonjunkturår som 1937. Det veide gjennomsnittstall for de 11 primærgruppene er også mer representativt enn kapitaltallet var. Det er ikke et eneste år hvor ikke timeverkstallet går samme veg (opp eller ned) for flertallet av gruppene som gjennomsnittet. En kan regne ut at gruppetallene i 65 pst. av alle tilfelle går samme veg som gjennomsnittet, mens prosenten bare er 54 for kapitaltallene. Men så er jo timeverkstallet mer konjunkturbetont enn kapitaltallet. Dette kommer til uttrykk i at forholdstallet $\frac{A}{K}$ ganske nøye følger de alminnelige konjunkturer. De veide gjennomsnitt for de 11 primærgrupper er:

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
K: fast kapital (1000 kr.) pr. bedrift..	170	150	148	147	148	150	153	162	167	170
A: timeverk (1000) —»— .	53.3	44.9	41.4	40.1	44.0	45.8	51.4	54.4	51.0	54.8
$\frac{A \cdot 100}{K}$ = timeverk × 100 : kapital	33.3	31.2	29.7	29.5	31.0	31.9	35.9	36.1	34.2	35.6

1933 er året med det laveste tall for timeverkene som for kapitalen. Året med den lange arbeidsstans, 1931, ligger ikke så lavt som en kanskje hadde ventet. Men treindustrien var en av de industrigrupper som ble minst berørt

av arbeidsstansen i 1931 (se Stat. Medd. 1932, side 349). Også her må en, som for kapitalen, regne med et visst feilspillerom for kurven. 1937 var et bedre år enn 1936, men antallet av timeverk stiger langt sterkere fra 1935 til 1936 enn fra 1936 til 1937. Da høykonjunkturen fører med seg at det blir vanskeligere og vanskeligere å få mer arbeidshjelp, er det ikke utenkelig at arbeidsvolumet i virkeligheten ble utvidet mer i 1936 enn i 1937. Tallene for de fleste gruppene følger også gjennomsnittstallet i dette stykket. Heller ikke kan en ubetinget slutte fra gjennomsnittstallet om volumet var større eller mindre i 1939 enn i 1937. Tallene for de enkelte gruppene peker her i forskjellig retning.

Om timeverkstallet for de enkelte primærgrupper gjelder det samme som om kapitaltallet at det ikke uten videre lar seg bruke som konjunkturtegn. En må se nøye etter om gjennomsnittstallet for alle bedriftene er representativt. I gruppen eksporterende sagbruk og høvlerier har f. eks. året 1930 det høyeste tall. Men allerede når en trekker fra 4 større bedrifter får en høyere tall for 1937 enn for 1930. Hos kassefabrikkene går antallet av timeverk ned fra 1936 til 1937. Men holder en utenfor en enkelt bedrift, stiger tallet. Når en derimot finner nedgang i b e g g e bygningssnekkerigruppene, kan det være en realitet i dette. Bevegelsen går nemlig igjen hos de fleste bedriftene. Det kan også være en realitet i den forskjell som kommer fram i forholdet mellom store og små møbelfabrikker. I begge gruppene av s t o r e møbelfabrikker stiger tallet sterkt fra 1933 til 1937, slik at årene 1937—39 ligger langt over 1930. Hos de s m å møbelfabrikker (i bystrøk) har derimot tallene stort sett en tendens til å synke, og ligger meget lavere 1937—39 enn 1930. Det er vanskelig å føre dette motsetningsforhold tilbake på noen enkelte bedrifter. Dessuten er samme motsetning til stede i bevegelsen i kapitaltallene. Som nevnt i forrige artikkel stiller lønnsomheten, målt etter den relative bearbeidelsesverdi, seg gunstigere for de store enn for de små møbelfabrikker. Den relative bearbeidelsesverdi er imidlertid s t e g e t i de små likesåvel som i de store fabrikkene.

De logaritmiske kurver på figur 1 for p r o d u k s j o n s i n n s a t s e n ($\sqrt{KA}$) inntar naturligvis en mellomstilling mellom kapitalkurvene og timeverkskurvene. Da forholdet mellom kurveparene i hovedtrekkene er det samme for de to produksjonsfaktorer, er det en selvfølgelighet at det også går igjen hos det geometriske gjennomsnitt av tallene for de to faktorer. Da timeverkstallet er det mest bevegelige, har kurven for de faste bedriftene størst likhet med den tilsvarende kurve for timeverkstallet. Nedgangen fra 1930 til 1933 er således jevnere fordelt på alle tre årene enn når det gjelder kapitalen, oppgangen 1933—37 er likeledes jevnere, og det er nedgang i 1938. En kan stille sammen tallene for disse to rekker:

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
$\sqrt{KA}$ = geometrisk gjennomsnitt av kapital og timeverk pr. bedrift....	94.9	81.6	77.7	76.3	80.2	82.4	88.2	93.3	91.6	95.9
A = timeverk (1000) —»— ...	53.3	44.9	41.4	40.1	44.0	45.8	51.4	54.4	51.0	54.8

Det veide gruppegjennomsnitt for de faste bedriftene er nesten likeså representativt for målet for produksjonsinnsatsen som for timeverkstallet. I 63 pst. av alle tilfelle går gruppetallene i bevegelsen fra år til år samme veg som gjennomsnittet, mens det tilsvarende prosenttall var 65 for timeverkene og 54 for kapitalen.

Det gjelder om produksjonsinnsatsen som for arbeidsvolumet at utvidelsen var sterkere i 1936 enn i 1937, men ikke i så utpreget grad. Også på dette punkt er gjennomsnittstallet representativt. Og videre finner en igjen hos flertallet av gruppene at innsatsen var større i 1939 enn i 1937.

Med skilnaden mellom gruppene forholder det seg som med skilnaden etter kapital- og timeverkstallene. Som regel er det mer eller mindre usikkert om skilnaden er reell, det vil si om den henger sammen med forhold som skyldes særskilte gruppeårsaker. Det er to grupper hvor tallene i a l l e år følger det veide gruppegjennomsnitt forsåvidt angår r e t n i n g e n av bevegelsen. Det er de eksporterende sagbruk og høvlerier og de store møbelfabrikker i byene. Overensstemmelsen kan i begge tilfelle føres tilbake til en tilsvarende overensstemmelse for timeverkstallene, mens kapitaltallene et og annet år viser tilfeldige uregelmessigheter. Men i d e t l a n g e l ø p er det den gjennomgripende forskjell mellom kurvene for de eksporterende sagbruk og høvlerier og de store møbelfabrikker i byene at den første nærmest har en synkende tendens, eller iallfall høyere tall i 1930 enn i 1937—39, mens den siste har en sterk tendens til stigning. Denne skilnaden er vel for størstedelen reell, etter det som er sagt om dette før.

Forholdsvis sikre er vel også kurvene for de to andre grupper av sagbruk og høvlerier. Dette er jo også blant de større grupper som har fått høyere vekt ved utregningen av gjennomsnittet. Kurven for hjemmeindustrien på landsbygda (mest små sagbruk) avviker fra det veide gjennomsnitt i 1933 da produksjonsinnsatsen øker istedenfor å minke. Forholdet går igjen i timeverkene. Men bevegelsene i det år er i det hele tatt små, enten de går opp eller ned. Bevegelsen i det veide gjennomsnitt fra 1932 til 1933 er heller ikke typisk. Tallet stiger i 5 av gruppene og synker i 5. Avvikelsen hos sagbrukene på landsbygda kan også være reell idet den kan bero på at omslaget fra depresjonen etter 1930 kom før på det forutgående produksjonstrinn i sagbruket, enn på det etterfølgende trinn, i høvleriet. Arbeidsledigheten blant høvleriarbeidere var større i gjennomsnitt for 1933 enn i 1932 (se tab. 155 i Statistisk Årbok for 1934). Og ifølge produksjonsstatistikken (som forresten ikke behøver å være representativ nok) steg produksjonen av rund og skåret last fra 528 000 m³ i 1932 til 532 000 m³ i 1933, mens produksjonen av høvlet last gikk ned fra 610 000 m³ til 543 000 m³.

Kurven for hjemmeindustrien i bystrøk blant sagbrukene og høvleriene avviker fra det veide gjennomsnitt i 1938 da produksjonsinnsatsen her øker istedenfor å minke. Også her beror forholdet på bevegelsen i timeverkene. Det er vanskelig å finne noen reell forklaringsgrunn for dette. Det var også ned-

gang i timeverkstallet hos de fleste av bedriftene (nemlig hos 24 mot oppgang hos 19).

Mer lunefulle i bevegelsen fra år til år er kurvene for de resterende 7 grupper. Her er det gjennomgående slik at bevegelsen i gruppekurven omtrent likeså ofte går mot som med bevegelsen i det veide gjennomsnitt. I det lange løp slår som regel den alminnelige konjunkturtendens gjennom. Et skarpt unntak har en i kurven for de små møbelfabrikker i bystrøk som stort sett går nedover. Om dette gjelder det samme som ble sagt om den tilsvarende bevegelse i timeverkskurven.

Vi kommer no til tallene for bearbeidelsesverdien (den tillagte verdi) pr. bedrift. Ifølge figur 1 er det omtrent samme forhold mellom kurven for gruppene i produksjonsstatistikken og kurven for gruppene av faste bedrifter som etter kapital og timeverkstallene. Det er bare den forskjell at bearbeidelsesverdien har steget i forhold til produksjonsinnsatsen slik at kurven for gruppene av faste bedrifter gjennomgående stiger istedenfor å holde seg vannrett og kurven for gruppene i produksjonsstatistikken holder seg vannrett istedenfor å synke. I bevegelsen fra år til år følges de to kurvene for bearbeidelsesverdien forsåvidt som det er oppgang begge steder i årene 1932, 1934, 1936, 1937 og 1939.

Kurven for de faste bedrifter er likeså sikker som den tilsvarende kurve for produksjonsinnsatsen når en dømmer etter samme målestokk. Også her går gruppetallene i bevegelsen fra år til år i 63 pst. av alle tilfelle samme veg som gruppegjennomsnittet. Også her er det to grupper hvor bevegelsen i alle årene har samme retning som hos gruppegjennomsnittet. Men her er de to gruppene sagbruk og høvlerier av hjemmemarkedsindustrien i bystrøk og store møbelfabrikker på landsbygda. De eksporterende sagbruk og høvlerier avviker i 1933 da bearbeidelsesverdien der går opp istedenfor ned. Det er imidlertid nedgang hos flertallet av bedriftene i gruppen så avvikelsen er vel tilfeldig. Nedgangen i gruppegjennomsnittet i 1933 er jo ubetydelig. Ellers finner en det vanlige, at avvikelsene er nesten likeså hyppige som eller endog hyppigere enn sammentreffene.

Det som en minst ventet, var vel den markerte nedgang i bearbeidelsesverdien pr. bedrift i 1935. En finner den igjen hos 6 av de 11 gruppene med faste bedrifter, nemlig hos de tre sagbruks- og høvlerigruppene, de to bygningssnekkerigruppene og hos de store møbelfabrikker på landsbygda. Men det er bare i to av disse gruppene at en finner den igjen hos flertallet av bedriftene, nemlig hos de eksporterende sagbruk og høvlerier og hos sagbruk og høvlerier av hjemmeindustrien på landsbygda. I virkeligheten var konjunkturene noe avvikende for iallfall de eksporterende høvlerier i 1935. Mens utførselen av rund last og skåret last ifølge handelsstatistikken steg, gikk utførselen av høvellast ned fra 111 000 til 81 000 m³. Det var sterk svikt i prisene på det engelske marked (se Byråets oversikt over året 1935, side 32). Dette virket tilbake på markedet i Norge trass i at byggevirksomheten her var i stigende. Det heter

således i Norges Banks beretning for året fra Fredrikstad avdeling: «Endog i forhold til det meget dårlige år 1934, ble produksjonen og omsetningen redusert med 20 à 25 pst. Det var prisfall til i november Det innenlandske behov var forholdsvis meget tilfredsstillende, men heller ikke her sies prisene å være regningssvarende fordi eksportbrukene konkurrerer om markedene.»[1]

En annen tvilsom ting som en fester seg ved er at bearbeidelsesverdien hos de faste bedrifter s t i g e r fra 1931 til 1933, slik at allerede 1931 er vendepunktet i bevegelsen. Dette er i strid med alle de andre kurvene, spesielt kurven for arbeidslønnen som nettopp går sterkt ned i disse årene. Heller ikke dette forholdet er typisk. Av de 11 gruppene med faste bedrifter er det bare 5 hvor bearbeidelsesverdien pr. bedrift ligger høyere i 1933 enn i 1931. Mest utpreget er forholdet hos de eksporterende sagbruk og høvlerier. Her ligger bearbeidelsesverdien pr. bedrift 33 pst. høyere i 1933 enn i 1931, mens lønnssummen pr. bedrift ligger 20 pst. lavere i 1933 enn i 1931. I de andre gruppene er det derimot et visst samsvar mellom bevegelsen i bearbeidelsesverdien og bevegelsen i lønningssummen i disse årene. Det er f. eks. 4 grupper hvor bearbeidelsesverdien i gjennomsnitt er s t e g e t med 8.5 pst. Her er arbeiderlønnen steget med 3.4 pst. i gjennomsnitt. Det er 3 grupper med n e d g a n g i bearbeidelsesverdien på mindre enn 10 pst., gjennomsnittlig 7.1 pst. Her er det også nedgang i lønnen, gjennomsnittlig 10.5 pst. To andre grupper har en nedgang i bearbeidelsesverdien på mellom 10 og 20 pst., gjennomsnittlig 12.2 pst. Lønnen er her gått ned gjennomsnittlig 13.9 pst. En enkelt gruppe har en nedgang i bearbeidelsesverdien på 48.7 pst. og en nedgang i lønnen på 37.5 pst. Det er bare to grupper hvor en finner igjen misforholdet mellom bevegelsen i bearbeidelsesverdien og lønnen fra 1931 til 1933. Dette er de eksporterende sagbruk og høvlerier og sagbruk og høvlerier av hjemmeindustrien i bystrøk. Men i den siste gruppen er misforholdet mindre utpreget, lønnen er nok gått sterkt ned, med 14.5 pst., men det er bare en stigning på 2 pst. i bearbeidelsesverdien. En forholdsvis sterk nedgang i lønnen er det no forresten i alle de 3 gruppene av sagbruk og høvlerier. For eksportbedriftene står dette i samklang med Arbeidsgiverforeningens oppgaver som viser at fortjenesten i eksportindustrien gikk ned med ca. 1.5 pst. i årene 1932 og 1933, mens fortjenesten i resten av industrien gikk opp med ca. 1.7 pst. (se Stat. Medd. 1933, side 133 og 1934, side 113). På den annen side gikk bearbeidelsesverdien sterkt ned i 1931 hos en rekke bedrifter, mens det kom en bedring i årene etterpå. Særlig gjelder dette de eksporterende sagbruk og høvlerier. Hos disse 26 bedriftene er faktisk den samlede sum av arbeiderlønninger i 1931 (4.7 mill. kr.) større enn den samlede bearbeidelsesverdi etter oppgavene (3.8 mill. kr.). Dette misforholdet rettet seg allerede i 1932. Og det skyldes ikke bare noen få, men en rekke av bedrifter. I den annen av gruppene, altså sagbruk og høvlerier av hjemmeindustrien i bystrøk, er oppgangen i bearbeidelsesverdien fra 1931 til 1933 mer tilfeldig, verdien går opp hos halvparten av be-

[1] Jfr. Farmand 1935, side 302, 530, 822, 1234 og 1306.

driftene og ned hos halvparten. Holder en gruppen eksporterende sagbruk og høvlerier utenfor ved beregningen av gruppegjennomsnittene, får en at bearbeidelsesverdien er gått n e d med 4 pst. fra 1931 til 1934 (istedenfor 8 pst. o p p).

Kurvene for a r b e i d e r l ø n n e n på fig. 1 viser i store trekk den samme forskyvning som kurvene for bearbeidelsesverdien. Det lønner seg å se på disse tallene i sammenheng for de 11 grupper med faste bedrifter.

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
B = bearb.verdi (1000 kr.) pr. bedrift	76.5	55.8	61.3	60.2	70.5	67.0	87.6	107.2	89.5	108.0
A = arbeiderlønn (1000 kr.) —»—	57.3	46.8	42.2	39.9	43.9	46.2	53.0	60.9	67.3	69.2
$\frac{A \cdot 100}{B}$ = arb.lønn i pst. av bearb.verdi	66.9	72.4	64.0	63.7	62.3	64.4	60.4	59.7	66.0	60.9

Gjennomgående er stigningen i bearbeidelsesverdien noe sterkere enn stigningen i lønnen så at lønnsprosenten stort sett går litt nedover. Bevegelsen i lønnen er langt roligere enn bevegelsen i bearbeidelsesverdien. Det er ikke nedgang i lønnen hverken i 1935 eller i 1938. De særlige forhold i eksportindustrien betyr i det hele tatt mindre for lønnsbevegelsen. Lønnen går derfor ned til det alminnelige lavpunkt i 1933.

Lønnskurven er også sikrere enn noen av de kurvene som er nevnt før. Det er nemlig ikke mindre enn 74 pst. av alle tilfelle hvor bevegelsen fra år til år går i samme retning i de enkelte gruppene som i det veide gjennomsnitt. Dette er naturlig siden den kollektive tariffpolitikk binder lønssatsene sammen. Samme retning som det veide gjennomsnitt har bevegelsen i a l l e år hos sagbruk og høvlerier av hjemmeindustrien i bygstrøk og store møbelfabrikker i bygstrøk. Avvikelsene i de andre gruppene beror vel oftest på tilfeldigheter. Men innimellom ser det også ut til at virkelige spesielle gruppeforhold har gjort seg gjeldende. Når f. eks. lønnssummen hos de eksporterende sagbruk og høvlerier ligger lavere i 1939 enn i 1930, kan dette komme av at satsene i 1930 ikke var tilpasset til den inntrådte depresjon som brakte bearbeidelsesverdien for det år ganske sterkt ned i mange av bedriftene. Og når det i denne gruppe er nedgang i lønnssummen i 1938, kan dette henge sammen med at tilbakeslaget i dette år rammet denne eksportgruppe forholdsvis hardt. Hos sagbruk og høvlerier av hjemmeindustrien på landsbygda snur lønnsbevegelsen allerede i 1932, et år før den snur i de to andre grupper av sagbruks- og høvleriindustrien. Dette kan også henge sammen med reelle forhold som nevnt før (side 63). Tønnefabrikkene på landsbygda utmerker seg ved et sterkt fall i 1932 og 1933 og en enda sterkere stigning i 1936—38. Her stemmer bevegelsen i lønnen fullstendig med bevegelsen i bearbeidelsesverdien i samme gruppe. Det samme gjelder om kurvene i begge bygningssnekkerigruppene som faller (med avbrytelser) helt til 1935. Endelig kan en nevne den sterke stigning i de store møbelfabrikker

i motsetning til den forholdsvis stillestående lønningssum hos de små (jfr. side 62).

Den foregående analyse av bevegelsen i de forskjellige absolutte tall (pr. bedrift) for å belyse utviklingen i de enkelte bransjer har brakt som resultat at tallene fra produksjonsstatistikken ikke lar seg bruke på denne måten fordi gruppene der er åpne, noe som lett vil føre med seg at bedriftenes gjennomsnittsstørrelse går ned i de beste årene slik at tallene faller nettopp når de burde stige hvis de skulde gi det rette bilde av tidene. Dette var no en ting som lot seg rette hvis en for hvert år delte bedriftene i gamle og nye, og dessuten tok sumtallene for fjoråret for de bedriftene som var gått ut. Men hovedinteressen ved denne undersøkelse lå jo egentlig på et ganske annet punkt. Det var spørsmål om hva en vel kunde vinne ved en gjennomført gruppering etter økonomiske synspunkter. Og her er det å si at de mer detaljerte tallene nok kan fortelle et og annet som en ellers ikke vilde få vite. Men det koster arbeid fordi tallene i det store og hele blir nokså usikre. En kan få nokså sikre tall for hele treindustrien under ett gjennom de veide gjennomsnitt av gruppetallene, men iallfall når det er en avvikende bevegelse i en av gruppene, kan en ikke være sikker på at den beror på tilfeldigheter før en har gått gjennom hele rekken av bedrifter i gruppen. Dette er et såpass tungvint apparat at en vel aldri vil komme til å bruke disse tallene for å belyse utviklingen gruppevis i sin alminnelighet. Det eneste kan være at det en og annen gang gjelder å få bekreftet en formodning om en avvikende bevegelse i en eller annen av de større gruppene når dette har så stor betydning at det er arbeidet verd.

Når vi no kommer til relativtallene, forholdstallene mellom de ulike absolutte tall, er det et spørsmål om den nevnte hovedmangel ved produksjonsstatistikkens tall overhodet gjør seg gjeldende her. Den mangel som knytter seg til nevneren i forholdstallet, vil jo også klebe ved telleren. Vi undersøker først forholdet for det viktigste av alle tallene, det «kollektive» lønnsomhetsmål, den relative bearbeidelsesverdi, eller forholdstallet mellom bearbeidelsesverdien (B) og målet for produksjonsinnsatsen $(\sqrt{KA})$. Vi går fram på samme måte som for de absolutte tallene idet vi stiller sammen det veide gjennomsnitt for de 5 grupper i produksjonsstatistikken med det veide gjennomsnitt for de 11 nye grupper med faste bedrifter.

Vi har fra før et mål for lønnsomheten i hele industrien, fordelt på eksport- og hjemmeindustri, som det kan ha interesse å jamføre det nye målet med. Dette er den gjennomsnitts dividende for bedriftene i Kierulfs Håndbok som Byrået regner ut og trykker hvert år i Statistisk Årbok (tallene for 1930—39 vil en finne i årboken for 1940, tabell 149, side 161). For jamføringen regner vi ut et veid gjennomsnitt idet vi tillegger tallene for hjemmeindustrien vekten 7 og tallene for eksportindustrien vekten 1. Vektforholdet her vil da praktisk talt svare til vektforholdet i utvalget av de faste bedrifter i produksjonsstatistikken.

No er jo dividenden ikke noe kollektivmål for lønnsomheten av produksjonsbidrag, men et spesialmål for de bidrag som representeres av bedriftseierne (i aksjeselskap). Bedre vilde det vært om en hadde hatt hele bedriftsinntekten (dividende + opplagt til fond + overført i ny regning). Men tidligere undersøkelser har vist at det er samsvar mellom bevegelsen i dividenden og bevegelsen i den hele bedriftsinntekt (se *Eilif Gjermoe: Fabrikkindustrien i efterkrigstiden* I, side 91 flg.). Og videre er det påvist en høy grad av samsvar mellom bevegelsen i bedriftsinntekten og bevegelsen i bearbeidelsesverdien, selv om inntekten kan ligge litt foran bearbeidelsesverdien i bevegelsen (*Eilif Gjermoe: Den økonomiske utvikling i fabrikkindustrien* 1932—37, side 147 flg.). Men bevegelsene i dividenden er framfor alt forholdsvis sterke, svingningene store. Derfor er det best under jamføring med den relative bearbeidelsesverdi å bruke de standardmålte tall, altså forholdstallene mellom avvikelsene fra gjennomsnittet i hver rekke og kvadratavvikelsen som enhet.[1]

Rekkene, som vi skal jamføre, er da:

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
	Faktiske tall.									
1. Relativ bearb.verdi etter det veide gjennomsnitt for de 5 gruppene i produksjonsstatistikken ...	0.95	0.84	0.91	0.87	0.91	0.92	1.05	1.21	1.07	1.23
2. Do. etter do. for de 11 gruppene av faste bedrifter	0.86	0.79	0.82	0.81	0.85	0.84	0.96	1.09	1.05	1.19
3. Veid gjennomsnitt av dividendene i eksport- og hjemmeindustrien, pst.	4.31	3.23	3.71	3.62	[2] 4.24 / [3] 5.38	4.44	4.83	6.26	6.10	6.61
	Standardmålte tall.									
1. Relativ bearb.verdi etter det veide gjennomsnitt for de 5 gruppene i produksjonsstatistikken ...	÷ 0.34	÷ 1.18	÷ 0.63	÷ 0.96	÷ 0.69	÷ 0.57	0.40	1.62	0.59	1.79
2. Do. etter do. for de 11 gruppene av faste bedrifter	÷ 0.47	÷ 1.05	÷ 0.82	÷ 0.86	÷ 0.57	÷ 0.66	0.29	1.22	0.95	2.01
3. Veid gjennomsnitt av dividendene i eksport- og hjemmeindustrien, pst.[4]	÷ 0.38	÷ 1.34	÷ 0.91	÷ 0.99	÷ 0.42	÷ 0.27	0.08	1.35	1.20	1.65

De standardmålte tallene vil en finne i kurveform på figur 2. En ser straks den gjennomgående likhet mellom de tre kurvene. Det er etter dette klart

[1] En har ikke funnet det nødvendig å foreta de korreksjoner som er gjort ved beregningen i det følgende (side 79). Eksportindustrien, hvor tallene svinger sterkt og er misvisende for et enkelt år, spiller nemlig en underordnet rolle ved beregningen her.

[2] Ekstraordinært utbytte av disposisjonsfondet i et større selskap ikke regnet med.

[3] Utbytte, nevnt i note 1 regnet med.

[4] Det er regnet med tallet etter note 2.

nok at lønnsomheten i treindustrien i dette tiår har vært behersket av de samme faktorer som har bestemt lønnsomheten i industrien i det hele Det kan vel være noen ulikhet mellom konjunkturene f. eks. i eksportindustrien og hjemmemarkedsindustrien, i produksjonsmiddelindustrien og konsumsjonsvareindustrien. Men treindustrien er, som vi har sett, ganske allsidig sammensatt, dessuten er det ved selve beregningen tatt hensyn til den ulike sammensetning av eksport- og hjemmemarkedsindustri hvor konjunkturforskjellen vel spiller størst rolle.

De to veide gjennomsnitt for den relative bearbeidelsesverdi i treindustrien følges ganske nøye, som en kunde vente det. Det er bare et år hvor bevegelsen går i motsatt retning i de to kurvene. Dette er 1935. I det år var konjunkturene forholdsvis dårlige for sagbrukene og høvleriene (se side 64). Den relative bearbeidelsesverdi gikk også ned der både hos hele utvalget i produksjonsstatistikken og i hvert av de tre utvalgene av faste bedrifter. Holder en utenfor disse gruppene, finner en at det veide gjennomsnitt for resten av treindustrien stiger med 7 pst. etter tallene for de faste utvalg og med 10 pst. etter tallene fra produksjonsstatistikken. Avvikelsen i 1935 beror da på at de eksporterende sagbruk og høvle-

Fig. 2.

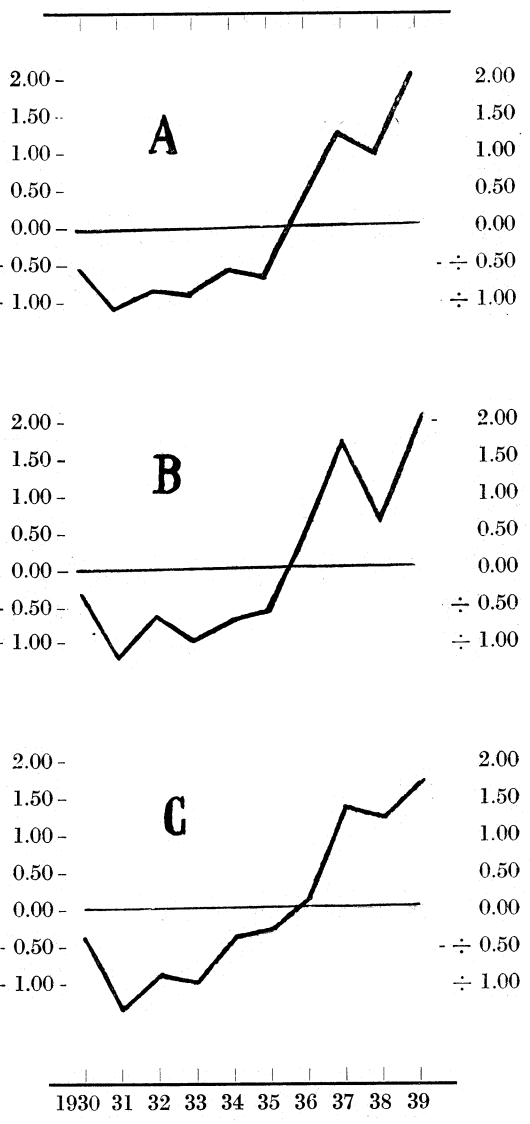

A: Rel. bearb.verdi i de 11 treindustrigrupper med faste bedrifter.
B: Rel. bearb.verdi i de 5 treindustrigrupper i prod.stat.
C: Gjenn.sn.dividende i hele industrien.

rier, hvor nedgangen i den relative bearbeidelsesverdi var størst, har større vekt blant de faste bedrifter enn i produksjonsstatistikken. Dette er ikke noen mangel ved selve metoden. Det er en fordel i det hele tatt å få eksportindustrien skilt ut, og det er alltid en mulighet for å komme ganske nær det riktige vektforhold hvis det er om å gjøre.

Men stort sett kommer en altså til det resultat at når det gjelder bevegelsen i lønnsomheten i treindustrien sett under ett kan en likeså godt bli stående ved tallene i produksjonsstatstikken. Felleskurven for de faste utvalg i de 11 økonomiske grupper gir ikke noe vesentlig annet bilde enn felleskurven for de 5 gruppene med skiftende bedrifter i produksjonsstatistikken.

Spørsmålet er no videre om tallene for de 11 primærgrupper gir et riktigere og fyldigere bilde av ulikhetene i bevegelsen innenfor treindustrien. Følger en tallene for de enkelte år i de 5 grupper i produksjonsstatistikken, vil en finne at den mest påfallende ulikhet mellom gruppene knytter seg til de første fem år av perioden. Her er det gjennomgående oppgang i enkelte grupper og gjennomgående nedgang i andre grupper. Dette kan jo tolkes derhen at depresjonen varte lenger i noen av gruppene enn i andre. En kan få dette forholdet karakterisert ved å beregne gjennomsnittstall for årene 1930—32 og 1933—35 og beregne den årlige endringspst. for tiden 1931—34 etter disse tallene. Disse beregninger vil selvsagt være usikre siden svingningene i tallene fra år til år er forholdsvis store.

	Relativ bearbeidelsesverdi					
	Gjennomsnitt			Årlig endringsprosent		
	1930-32	1933-35	1937-39	1930/32-1933/35	1933/35-1937/39	1930/32-1937/39
A. Grupper i produksjonsstatistikken.						
1. Sagbruk og høvlerier	0.713	0.823	1.080	+ 4.9	+ 7.0	+ 6.1
2. Kassefabrikker	0.940	1.013	1.440	+ 2.6	+ 9.1	+ 6.3
3. Tønnefabrikker	1.023	0.767	0.980	÷ 9.2	+ 6.3	÷ 0.7
4. Andre snekkerier og trevarefabr.	1.100	1.103	1.320	+ 0.2	+ 4.6	+ 2.7
5. Møbelfabrikker	1.063	0.967	1.283	÷ 3.2	+ 7.3	+ 2.7
B. Primærgrupper med faste bedrifter.						
1. Sagbr. og høvl.: eksportbedrifter	0.620	0.753	0.977	+ 6.7	+ 6.7	+ 6.7
2. —»— hjemmemarkeds-ind. på landsbygda	0.577	0.667	0,870	+ 5.0	+ 6.9	+ 6.1
3. —»— hjemmemarkeds-ind. i bystrøk	0.763	0.860	1.180	+ 4.0	+ 8.3	+ 6.4
4. Kassefabrikker i bystrøk	0.943	1.020	1.530	+ 2.6	+10.7	+ 7.2
5. Tønnefabrikker på landsbygda	0.683	0.503	0.733	÷ 9.6	+ 9.8	+ 1.0
6. —»— i bystrøk	0.800	0.710	0.900	÷ 3.9	+ 6.1	+ 1.7
7. Bygningssnekkeri på landsbygda	0.993	0.867	1.280	÷ 4.4	+10.2	+ 3.7
8. —»— i bystrøk	1.100	1.033	1.413	÷ 2.0	+ 8.1	+ 3.7
9. Møbelfabr.: store på landsbygda	0.943	1.007	1.337	+ 2.2	+ 7.3	+ 5.1
10. —»— store i bystrøk	1.150	1.033	1.213	÷ 3.5	+ 4.1	+ 0.8
11. —»— små i bystrøk	0.737	0.727	0.883	÷ 0.4	+ 5.0	+ 2.6

Regelen er tydelig den som en måtte vente: svakere oppgang etterfulgt av sterkere. Det er to unntak blant gruppene i produksjonsstatistikken. Det er tønnefabrikkene og møbelfabrikkene. Nedgangen til omkring 1934 hos møbelfabrikkene er vel tenkelig siden produktene her er langvarige forbruksgjenstander. Men det inntrykk som tallene for primærgruppene gir, er ikke så bestemt. Tallene for de store bedrifter på landet følger helt ut regelen, og i de to andre gruppene er det i hvert fall ikke så sterk kontrast mellom nedgang og oppgang som etter produksjonsstatistikken. En oppdeling i primærgrupper vil altså, om ikke annet, ha gjort en forsiktig med å trekke forhastede slutninger. På den annen side er det vanskelig å innse at utviklingen i møbelindustrien skulde være så forskjellig på landet og i byene. Det er tvilsomt om tallene for primærgruppene her virkelig bringer noe positivt nytt.

Den sterke nedgang fra 1931—34 i tønnefabrikkene (i motsetning til f. eks. oppgangen i kassefabrikkene) måtte i hvert fall skyldes svært spesielle forhold. I Norges Banks beretning for 1934 meldes fra Kristiansund distrikt om «dumpingsalg». Men slike lokale meldinger om uheldige forhold kommer det også om bransjer som etter tallene å dømme har vært i oppgang landet over. At tønnefabrikkene danner en avvikende type bekreftes imidlertid av tallene for de to primærgrupper: nedgangen til omkring 1934 er sterk og den følgende oppgang bringer ikke tallene vesentlig opp over nivået fra omkring 1931 som i de andre gruppene. Men de viser også at det ikke er sikkert når tallene fra produksjonsstatistikken forteller at nivået lå høyere omkring 1931 enn omkring 1938.

I produksjonsstatistikkens gruppe «andre snekkerier og trevarefabrikker» synes oppgangen fra 1931 til 1938 liten når en tar i betraktning den sterke utvikling av byggevirksomheten i denne periode. Etter Byråets oppgaver over nettotilveksten av beboelsesrom steg tilveksten med om lag 5 pst. både fra 1930—32 til 1933—35 og fra 1933—35 til 1937—39. Men byggevirksomheten i produksjonsøyemed har vel vært langt sterkere etter enn før 1934. Nedgangen fra ca. 1931 til ca. 1934 etter tallene for begge primærgruppene er derimot sikkert tilfeldig og skyldes lave tall hos et par bedrifter i 1934 og 1935 på landsbygda og høye tall hos et par bedrifter i 1932 i bystrøkene. Her viser det seg mest tydelig at tallene for de små primærgruppene er for usikre til å bygge på ubetinget når det gjelder bevegelsen fra år til år i hver enkelt av gruppene.

Om kassefabrikkene gjelder det at tallene for primærgruppen ikke forteller noe annet enn tallene fra produksjonsstatistikken.

Derimot er det en del ulikhet mellom tallene for de enkelte primærgrupper av sagbruk og høvlerier som nok kan bero på virkelig gjennomgående forhold. En vil se at i eksportgruppen er stigningen pr. år fra 1933—35 til 1937—39 ikke større enn stigningen fra 1930—32 til 1933—35. Dette henger sammen med det sterke tilbakeslag i eksportindustrien i 1938. Til 1937 var stigningen

sterkest i eksportindustrien. Tallet for 1937 (2.38) ligger 73 pst. over gjennomsnittet 1930—35 (1.37), hos hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk derimot bare 49 pst. over (3.63 og 2.44) og hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda 30 pst. over (1.62 og 1.24). Hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda gikk den relative bearbeidelsesverdi ikke engang n e d i 1938. Men her er tallet ikke representativt idet tallet gikk ned hos 20 av bedriftene og opp hos bare 12.

B e a r b e i d e l s e s v e r d i e n p r . t i m e v e r k kan en oppfatte som et enklere mål for den relative bearbeidelsesverdi. Det er som regel ikke noen stor forskjell mellom bevegelsen i antallet av timeverk og bevegelsen i det geometriske gjennomsnitt av kapitalverdien og antallet av timeverk, iallfall innenfor kortere tidsrom. Og det er derfor ikke så rart når vi finner at bearbeidelsesverdien pr. timeverk stort sett følger forholdstallet mellom bearbeidelsesverdi og produksjonsinnsats ganske nøye. Vi ser dette når vi stiller sammen de veide gjennomsnitt for de to målene:

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
A. Veide gjennomsnitt for de 5 grupper i produksjonsstatistikken:										
B: $\sqrt{KA}$ = relativ bearbeidelsesverdi (med hensyn på kapital og timeverk)	0.95	0.84	0.91	0.87	0.91	0.92	1.05	1.21	1.07	1.23
B: A = bearb.verdi (kr.) pr. timeverk	1.67	1.49	1.61	1.54	1.57	1.51	1.62	1.91	1.75	1.98
B. Veide gjennomsnitt for de 11 primærgrupper:										
B: $\sqrt{KA}$ = relativ bearb.verdi	0.86	0.79	0.82	0.81	0.85	0.84	0.96	1.09	1.05	1.19
B: A = bearb.verdi (kr.) pr. timeverk	1.52	1.44	1.51	1.52	1.55	1.51	1.63	1.85	1.81	2.03

Ser en på gjennomsnittene for de 11 primærgrupper, er det overhodet bare et eneste år da rekkene går hver sin veg, nemlig i 1933. Men den relative forskyvning mellom rekkene er snarest forholdsvis liten i dette året, og ingen statistiker vilde falle på å trekke «sikre» slutninger om bevegelsens retning fra en forandring på en eller to tiendedeler i disse tallene.

Forholdsvis sterkere er forskyvningen mellom rekkene fra produksjonsstatistikken i 1935, særlig på grunn av den markerte nedgang i bearbeidelsesverdien pr. timeverk. Men forholdet er ikke representativt. Det går bare igjen i en enkelt av gruppene, nemlig hos møbelfabrikkene hvor det er sterk motstrid mellom bevegelsen i kapitalen og timeverkstallet i 1935. Dette beror nok også på tilfeldigheter siden det ikke går igjen i noen av de tre primærgruppene i møbelindustrien. Ellers forklares forskyvningen mellom de veide gjennomsnitt derved at bearbeidelsesverdien p r . t i m e v e r k er forholdsvis større enn den r e l a t i v e bearbeidelsesverdi (med hensyn på både kapital og timeverk) hos sagbrukene og høvleriene hvor de spesielle konjunkturer brakte en sterk nedgang i 1935.

Selv når en går til tallene for de enkelte primærgrupper, finner en over-

veiende samsvar i bevegelsen hos de to rekker. Det er således overhodet bare i 2 av de 99 tilfelle (11 rekker i 9 år) at bevegelsen i de to rekkene går hver sin veg. Størst er forskyvningen hos tønnefabrikkene på landsbygda i 1936 da den relative bearbeidelsesverdi gikk 14 pst. opp mens bearbeidelsesverdien pr. timeverk gikk 13 pst. ned. Kapitalverdien var det år uforandret mens antallet av timeverk gikk en del opp. Oppgangen skyldes imidlertid vesentlig en enkelt bedrift. Forskyvningen her beror derfor nærmest på tilfeldigheter.

Annerledes kan det være med «kryssbevegelsen» hos sagbruk og høvlerier av hjemmemarkedsindustrien på landsbygda i 1934. Her er det også motstrid mellom nedgang i kapitalverdien og oppgang i timeverkstallet, og den er temmelig utbredt blant bedriftene. En finner den også utbredt hos den tilsvarende gruppe i bystrøkene. Og i denne gruppen er det også en sterk forskyvning mellom den relative bearbeidelsesverdi og verdien pr. timeverk i 1934, selv om det ikke er noen motstrid i bevegelsesretningen. Fra det som en ellers vet om konjunkturvirkningene, ligger det no nær å slutte at timeverkstallet i et begynnende oppgangsår som 1934 har hatt en tilbøyelighet til å stige i forhold til kapitalverdien, og at en i sin alminnelighet må være forberedt på å treffe slike «kryssbevegelser» med stigning i den relative bearbeidelsesverdi (med hensyn på både kapital og timeverk) samtidig med fall i bearbeidelsesverdien pr timeverk i de tidlige oppgangsårene.

Vi kommer no til det viktigste spesielle lønnsomhetsmål, fortjenesten pr timeverk for arbeiderne. De veide gjennomsnittstall er (i kr. pr. t.v.):

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
De 5 grupper i produksjonsstatistikken	1.065	1.018	0.984	0.961	0.962	0.963	0.962	1.054	1.132	1.163
De 11 primærgrupper	1.005	0.992	0.956	0.959	0.955	0.961	0.982	1.065	1.179	1.220

Gangen i bevegelsen er overordentlig rolig, særlig etter tallene for de 11 primærgrupper, hvor vendepunktet i bevegelsen er 1934. Det var ingen vesentlige forandringer i tarifflønningene i årene 1932—35 (se Stat. Medd. 1933, side 132 og 1937, side 134), de første konjunkturpålegg kom i 1936. I dette år stiger også gjennomsnittet for de 11 primærgrupper opp over lavnivået 1933—35. Derimot holder gjennomsnittet for de 5 grupper i produksjonsstatistikken seg lavt helt til 1936. I virkeligheten var det stigning i alle disse gruppene unntatt møbelfabrikkene. Hos møbelfabrikkene var lønnen pr. timeverk 3.84 i 1933—34, 3.80 i 1935, 3.56 i 1936 og igjen 3.84 i 1937. Men det kom forholdsvis mange nye bedrifter inn i utvalget i årene 1935—37 så at tallene fra år til år ikke kan jamføres.

Ellers er den vesentligste skilnad mellom de to gjennomsnitt den vanlige: gjennomsnittet for de 11 grupper med faste bedrifter stiger jevnt i forhold til

gjennomsnittet for de 5 åpne grupper i produksjonsstatistikken hvor bedriftenes gjennomsnittsstørrelse har en tendens til å synke og dermed også deres lønningsevne. Dette får stor betydning i det lange løp. I 1939 ligger gjennomsnittsfortjenesten bare 9.2 pst. over gjennomsnittsfortjenesten i 1930 etter tallene fra produksjonsstatistikken, mens den ligger 21.4 pst. over etter tallene for de faste bedrifter i de 11 primærgrupper. Og her har vi da et punkt hvor vi kan si at det ubetinget har sin selvstendige praktiske interesse å følge tallene for faste utvalg av bedrifter som kontroll med tallene fra produksjonsstatistikken. Går en først til dette, vil det falle av seg selv å holde seg til de økonomiske primærgrupper.

Skilnaden mellom tallene for de faste bedrifter og tallene etter produksjonsstatistikken finner en igjen i de enkelte gruppene. Stigningsprosenten fra 1930 til 1939 er således hos sagbruk og høvlerier i produksjonsstatistikken 11, i primærgruppene 15—23, hos kassefabrikkene henholdsvis 2 og 11, hos tønnefabrikkene 1 og 22—33, hos «andre trevarefabrikker og snekkerier» 18 og 24—26, hos møbelfabrikker 7 og 14—43. På enkelte punkter ser det ut til at de nye tall for primærgruppene gir virkelig fyldigere opplysninger. Som regel er f. eks. stigningen 1930—39 størst i byene, noe som stemmer med tidligere erfaringer om at konjunkturene gjør seg sterkere gjeldende i byene enn på landet. Således er stigningen 33 pst. hos tønnefabrikkene i byene og 22 pst. hos tønnefabrikkene på landet, 23 pst. hos sagbruk og høvlerier av hjemmemarkedsindustrien i byene og 19 pst. hos sagbruk og høvlerier av hjemmemarkedsindustrien på landet, 33 pst. hos bygningssnekkeriet i byene, 24 pst. hos bygningssnekkeriet på landet. Et unntak er de store møbelfabrikker på landsbygda som har en stigning på 43 pst. mot bare 14 pst. hos de store møbelfabrikker i bystrøk. Det er visstnok så at 3 av de 11 møbelfabrikkene på landet har hatt en overordentlig sterk utvikling. Men selv om en holder disse 3 bedriftene utenfor, er stigningsprosenten (31) fremdeles dobbelt så stor som i byene. Den lave pst. her (14) ser også ut til å være ganske representativ. Et tilsynelatende unntak fra regelen om at stigningen er sterkest i byene finner en blant sagbrukene og høvleriene. De fleste av eksportbedriftene ligger i bystrøk. Men stigningsprosenten 1930—39 er bare 15 mot 19 hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda. Også denne skilnaden tør imidlertid være reell idet den er begrunnet i de uheldige eksportforhold. Lønningene har hele tiden ligget høyest i eksportindustrien, og særlig sett i forhold til bearbeidelsesverdien.

Mer tvilsomt er det her som ellers om arbeidet med primærgruppene kan gi en økt kunnskap om bevegelsen fra et år til det neste. Et viktig datum er f. eks. vendeåret i bevegelsen. Både hos sagbruk og høvlerier og hos «andre trevarefabrikker og snekkerier» er 1933, altså det alminnelige vendeår, lavpunktet i lønnskurven ifølge produksjonsstatistikken. Men hos tønnefabrikkene er det 1934, hos kassefabrikkene 1935 og hos møbelfabrikkene ubestemt (1932 eller 1936). Går en så til primærgruppene, stusser en ved å se at lavpunktet

kommer så sent som i 1935 hos sagbruk og høvlerier av hjemmemarkedsindustrien på landsbygda. Etter det vi har sett før (side 63 og 66) skulde vi nærmest ha ventet at denne gruppe hadde ligget foran de andre sagbruks- og høvlerigrupper i bevegelsen. Hos bygningssnekkeriet er det et liknende forhold mellom land- og bygruppene idet lavpunktet er 1933 i byene men først 1936 på landet. Derimot er det omvendt hos tønnefabrikkene hvor lavpunktet er 1932 på landet, men 1934 i byene. Gruppene er sikkert for små til å trekke bestemte slutninger om dette. Det samme gjelder om de tilsynelatende avvikende forhold innenfor møbelindustrien hvor en finner lavpunktet så seint som i 1936 både hos de store bedrifter på landsbygda og hos de store bedrifter i bystrøk, mens de små bedrifter på landsbygda har lavpunktet så tidlig som i 1932.

Også andre ulikheter mellom primærgruppene i bevegelsen fra år til år skyldes antagelig bare tilfeldigheter. Således når det er et tilsynelatende toppunkt i 1938 hos de eksporterende sagbruk og høvlerier og hos de små møbelfabrikker i bystrøk. Begge steder er det flere bedrifter hvor timefortjenesten gikk opp enn det er bedrifter hvor den gikk ned fra 1938 til 1939.

Som regel følger lønningssummen med bearbeidelsesverdien i bevegelsen, bare at bevegelsen i bearbeidelsesverdien er langt sterkere. Som følge derav kommer forholdstallet, arbeiderlønnen i pst. av bearbeidelsesverdien, stort sett til å svinge mot konjunkturene. Dette er også det inntrykk en får av de veide gjennomsnitt for de 5 og de 11 grupper:

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
De 5 grupper i produksjonsstatistikken	65.9	71.8	62.4	62.7	60.9	64.4	59.7	55.7	65.4	58.8
De 11 primærgrupper	66.9	72.4	64.0	63.7	62.3	64.4	60.4	59.7	66.0	60.9

At bevegelsen går mot konjunkturene ser en straks når en jamfører med tallene for den relative bearbeidelsesverdi eller tallene for bearbeidelsesverdien pr. timeverk på side 72.

Skilnaden i bevegelsen mellom de to rekker innbyrdes er ganske ubetydelig. En får heller ikke noe vesentlig nytt å vite om en går over fra tallene for den samlede gruppe i produksjonsstatistikken til tallene for de primærgrupper den er spaltet i. Lønnssummen følger som sagt stort sett bearbeidelsesverdien. Men nettopp derfor har det lett for å komme små tilfeldige «kryssbevegelser» som gir for holdsvis store, men altså tilfeldige utslag i forholdstallet mellom de to størrelser.

Mest nøye fulgte lønnssummen bearbeidelsesverdien i produksjonsstatistikkens to grupper møbelfabrikker og «andre snekkerier og trevarefabrikker». Svingningene i forholdstallet mellom arbeiderlønnen og bearbeidelsesverdien er derfor små og tilfeldige. Hos møbelfabrikkene er yttergrensene for prosenten 58.5 og 64.2, hos «andre snekkerier og trevarefabrikker» 51.6 og 59.4. I primær-

gruppene av møbelfabrikkene er det lite samsvar mellom bevegelsen i lønnssummen og bevegelsen i bearbeidelsesverdien fra år til år hos de store møbelfabrikker på landsbygda og de små møbelfabrikker i bystrøk. Men avvikelsene bærer overalt preg av tilfeldigheter. I det lange løp stemmer bevegelsene nøye her likesom i de to grupper av bygningssnekkeriet. Forholdstallet mellom lønnssummen og bearbeidelsesverdien har derfor ikke noen utpreget konjunkturtendens.

Hos tønnefabrikkene i produksjonsstatistikken var det et forholdsvis sterkt fall i bearbeidelsesverdien i 1933 som brakte forholdstallet mellom lønnssummen og bearbeidelsesverdien opp i et høyere nivå. Også dette er vel tilfeldig. Tilsvarende bevegelse finnes i hvert fall ikke i primærgruppene.

Men konjunkturpreget er bevegelsen i forholdstallet hos sagbrukene og høvleriene og hos kassefabrikkene forsåvidt som tallet stort sett synker i de seinere år under høykonjunkturen. Går en til primærgruppene, finner en dette forhold mest utpreget hos kassefabrikker i bystrøk og hos de eksporterende sagbruk og høvlerier. Hos de eksporterende sagbruk og høvlerier er svingningene i forholdet mellom lønnssum og bearbeidelsesverdi fra år til år overordentlig sterke. I årene 1931—34 (jfr. foran side 65) gikk prosenten ned fra 125.7 (lønnssummen oversteg bearbeidelsesverdien!) til 65.7. I 1938 steg prosenten fra 56.6 til 83.2. Alt i alt ligger prosenten høyt her, gjennomsnittlig på 79.6 for årene 1930—39, mens den bare er 60.0 hos hjemmemarkedsbedriftene i bystrøk og 57.3 hos hjemmemarkedsbedriftene på landsbygda.

I. *Malm- og metallutvinning.*

Bergverksdriften er betinget av de malmer som finnes på stedet, den elektrometallurgiske industri utnytter vannkraften med kostbare, spesialiserte anlegg. Stort sett er derfor virksomhetens art gitt og det blir ikke andre forskyvninger mellom de ulike produksjonsgrener enn dem som følger av at konjunkturene kan falle forskjellig ut for de forskjellige metaller eller av at driften støter på tekniske vanskeligheter. Men det er ikke så sjelden at driften må innstilles, særlig i de små og kapitalfattigere bergverkene.

For det meste er bedriftene så store at de kommer med i produksjonsstatistikkens utvalg. I 1939 var det f. eks. med 32 bedrifter med gruvedrift og 30 med elektrometallurgisk eller annen metallproduksjon, mot henholdsvis 36 og 27 bedrifter i trygdestatistikken (hvor gruppedelingen kan falle litt annerledes). I tidligere år var driften i gruvene oftere innstilt og tallene for bergverk derfor forholdsvis mindre. Det var f. eks. i 1928 bare 20 av 36, i 1929 25 av 39 og i 1930 26 av 40 trygdede bedrifter. Antallet av bedrifter som er i virksomhet i de beste år, varierer ikke stort fra konjunktur til konjunktur.

I nesten alle bransjer er det en enkelt eller noen få bedrifter som har den overveiende del av produksjonen. Dette kan lett gi anledning til tilfeldige svingninger i tallene. Selv de største bedriftene er utsatt for konjunkturer som tvinger

dem til å innstille driften. Ifølge bergmestrenes beretninger var således den regulære drift innstilt av Dunderland Iron Ore Company Ltd. i alle årene 1932—36.

Derimot faller det av seg selv at det ikke så ofte blir tale om å legge om produksjonen i den enkelte bedrift. Selv prosentforholdet mellom de ulike produkter av oppberedning, skeiding m. v. av samme malm i en gruve ligger som regel forholdsvis fast. Innenfor den årrekke, som kommer til behandling her, er det overhodet bare inntruffet et betydeligere tilfelle av produksjonsomlegging, nemlig da Det norske nitridaktieselskap i 1934 gikk over til å framstille sink ved siden av aluminium.

Slike forandringer virker svært forstyrrende fordi det er så få bedrifter i de enkelte bransjene. Av bergverk var det jo 32 i 1939. Disse fordeler seg på minst 10 bransjer etter som det utvinnes sølverts, kobbermalm, svovelkis, jernmalm, sink- og blymalm, nikkelmalm, titanmalm, molybdén, wolfram eller krom. Omtrent likeså mange bransjer er det innenfor den elektrometallurgiske produksjon (sølv, kobber, nikkel, aluminium, forskjellige ferrolegeringer, sink, rujern, bly, klorater).

Innenfor de enkelte bransjer varierer igjen driftsforholdene så sterkt at hver enkelt bedrift får sitt økonomiske særpreg. Karakteristisk er derfor den sterke spredning i bearbeidelsesverdien pr. timeverk innenfor bransjene. I bergverksgruppen var spredningen etter gjennomsnittstallene for de enkelte bedrifter for årene 1937—39 kr. 1.54 (28 bedrifter med fullstendige oppgaver). Spredningen for gjennomsnittene for de 10 bransjene var litt, men ikke meget mindre, nemlig kr. 1.35. Tar en no ut de 8 av disse bedriftene som utvant svovelkis, var spredningen heller ikke her mindre enn kr. 1.56, og for 9 jernmalmprodusenter var den 1.34. I den elektrometallurgiske industri var det med 23 bedrifter. Spredningen i bearbeidelsesverdien pr. timeverk var også her kr. 1.54 etter tallene for alle de enkelte bedriftene. Det var 11 bransjer, og gjennomsnittstallene for disse hadde en spredning på kr. 1.12. Tallene for de 4 bedrifter som produserte aluminium hadde en spredning på kr. 1.60, tallene for de 8 bedrifter som tilvirket ferrolegeringer hadde en spredning på kr. 1.11.

No er det jo så at spredningen i bearbeidelsesverdien pr. timeverk kan henge sammen med variasjoner i forholdet mellom den kapitalverdi som det regnes med, og antallet av timeverk. Disse variasjoner er ganske store. I svovelkisbransjen f. eks. er det bedrifter hvor antallet av timeverk dreier seg om ¼ av kapitalverdien, mens det på den annen side er en bedrift hvor forholdstallet ikke engang når opp i $^1/_{20}$. Vi vil derfor allikevel gå til en analyse av de fire nevnte bransjene.

De bedriftene, vi vil undersøke, tar vi ut etter samme prinsipper som for treindustrien[1]. I aluminiumsgruppen tar vi imidlertid med Det norske nitridaktieseslskap trass i at det produserer sink ved siden av aluminium. Ellers vilde denne gruppen bli for ufullstendig. Mindre har det å bety at vi i svovelkis-

[1] Noen smågruver i det østafjelske distrikt er imidlertid holdt utenfor.

gruppen tar med alle svovelkisgruvene uansett hvor kobberholdig kisen er, i jernmalmgruppen en bedrift som utvinner titanjernstein og i ferrolegeringsgruppen alle bedrifter uansett om hovedproduktet er ferrosilicium, ferrokrom, ferromangan eller elektrodemasse. Ellers er å merke at vi i kapitalverdien tar med ikke bare den brannforsikrede eiendom, men også gruveverdien som en fast og uunnværlig bestanddel av anlegget.[1] Elektrisitetsverkene er derimot skilt fra i statistikken, og det er beregnet et fradrag fra bearbeidelsesverdien for forbruket av elektrisk kraft (innbefattet beregnet amortering).

Til karakteristikk av gruppene har vi først og fremst den relative bearbeidelsesverdi (bearbeidelsesverdien i tusen kr. dividert med det geometriske gjennomsnitt av anleggsverdien i tusen kr. og antallet av timeverk i tusen), bearbeidelsesverdien pr. timeverk og arbeiderlønnen pr. timeverk. Dernest er det de tekniske oppgaver over driftsforholdene, selve bedriftsstørrelsen bestemt som det geometriske gjennomsnitt av anleggsverdien i tusen kr. og antallet av topparbeidere, kapitalintensiteten bestemt som forholdet mellom anleggskapitalen i tusen kr. og antallet av topparbeidere og «belastningen» bestemt som forholdet mellom det gjennomsnittlige antall arbeidere og topptallet. Om begrepet topparbeidere finner en nærmere i forrige artikkel (Stat. Medd. nr. 7—9, 1942, side 167). Uttrykkene kapitalintensitet og «belastning» er også drøftet der.

For å få sikrere tall har vi overalt lagt til grunn gjennomsnittet for årene 1937—39. Dette gjelder altså også antallet av topparbeidere. En kan ikke her godt ta det høyeste tall i perioden, fordi tallet selvsagt varierer frå år til år særlig på grunn av utvidelser i driften og rasjonalisering. Alle disse tallene er regnet ut for hver enkelt bedrift og tallene i den følgende tabell er gjennomsnitt av disse tall for de enkelte bedrifter.

	Geometrisk gjenn.snitt av kapital og topparbeidertall	Kapital dividert med antall topparbeidere	Gjenn.snittl. antall arbeidere i pst. av topptallet	Relativ bearbeidelsesverdi	Bearbeid.-verdi pr. timeverk	Arbeiderlønn pr. timeverk
		Tusen kr.			Kr.	Kr.
Svovelkisgruver	1 975	20.7	90.1	1.24	3.61	1.46
Jernmalmgruver	1 372	13.1	84.0	1.35	3.26	1.41
Aluminiumfabrikker...	1 699	21.0	86.3	1.29	3.87	1.67
Ferrolegeringsfabrikker	1 199	24.6	82.9	1.44	4.72	1.61

En vil se at både bearbeidelsesverdien og arbeiderlønnen pr. timeverk ligger avgjort høyere i den elektrometallurgiske industri enn hos bergverkene. Her

[1] Strengt økonomisk sett er g r u v a ikke «realkapital». Her, hvor det gjelder å finne den «relative bearbeidelsesverdi» som mål for det økonomiske resultat av alle produksjonsfaktorers bidrag til prosessen innenfor bedriften, er det nettopp om å gjøre å få det bredest mulige fundament for driftsherre- og eierbidragene. I en annen stilling står l a g e r b e h o l d n i n g e n e. De angår nærmest etterfølgende og forutgående produksjonstrinn.

spiller det inn at kapitalintensiteten er noe større i den elektrometallurgiske industri. Det er nemlig ingen avgjort forskjell mellom bergverkene og den elektrometallurgiske industri med hensyn til den relative bearbeidelsesverdi. Dette er det heller ikke med hensyn til bedriftsstørrelsen og belastningen.

Ellers kan en ikke si at det er noen klar skilnad mellom de enkelte grupper. Både den relative bearbeidelsesverdi og verdien pr. timeverk ligger høyere hos ferrolegeringsfabrikkene enn hos aluminiumfabrikkene. Men det er en enkelt av disse som i alle årene har hatt så lave tall i forhold til andre bedrifter at en må anta at oppgavene sleper på en konstant feil.

Heller ikke med hensyn til markedet er det noen særlig skilnad mellom disse gruppene. De hører allesammen til eksportindustrien. Derimot kan det være noen forskjell med hensyn til bedriftenes beliggenhet. Flere av bedriftene i den elektrokjemiske industri ligger nemlig i byene. Men gruvene er store bedrifter med mange arbeidere, og selv om de ligger på landet, gir de lett egnen karakteren av bystrøk. Variasjonen i gjennomsnittsfortjenesten pr. timeverk er heller ikke på langt nær så stor som f. eks. i sagbruks- og høvlerigruppen. Men trass i all denne likhet mellom gruppene innbyrdes, kan vi ikke slå dem sammen til en da skilnaden i produksjonens art og dessuten også i eiendomsforholdene kan gi en ulike økonomisk utvikling.

For å se litt på dette har vi regnet ut den relative bearbeidelsesverdi og lønnen pr. timeverk i årene 1930—39 for alle 4 gruppene[1]. Forholdstallene er regnet ut etter de absolutte sumtall for kapital, timeverk, bearbeidelsesverdi og arbeiderlønn. Tallene kan stilles sammen med den beregnede gjennomsnittsdividende i eksportindustrien (tab. 149, s. 161 i Statistisk Årbok for 1940). Her er å merke at dividendetallet for 1934 ikke er representativt. På grunn av langvarig driftsstans ble det ikke utdelt utbytte i Norsk Hydro for 1933. Da dette selskap har over fjerdeparten av den representerte kapital, går den beregnede gjennomsnittsdividende sterkt ned fra 1933 til 1934 trass i at dividenden i virkeligheten har vært uforandret eller er gått opp i de fleste av selskapene[2]. Det er også å merke at dividendens høyde blir sterkt påvirket av forholdene og utsiktene på den tid da den blir fastsatt. Dividenden for 1939 ble utdelt våren 1940 og gjenspeiler derfor for en stor del forholdene på dette tidspunkt. På den annen side vil den ikke stemme med gjennomsnittsforholdene for hele året 1940. Også dividenden for 1940, utdelt våren 1941, kaster et visst lys over forholdene i 1940. Det beste ser da ut til å være at en beregner et veid gjennomsnitt av disse to dividender. Vekten får en sette i omvendt forhold til den gjennomsnittlige avstand fra utdelingen (eg. fastsettelsen) og til årets midte. En vil så noenlunde treffe det riktige ved å la året 1939 representere av $^3/_4$ ganger dividenden i 1939 plus $^1/_4$ ganger dividenden i 1940. Utbytteprosenten i eksportindustrien er:

[1] Bogen jernmalmgruver er ikke tatt med her fordi de gikk over på ny hånd i 1938 da den gamle eier gikk konkurs.

[2] Når en ikke tar med Norsk Hydro, blir utbytteprosenten i eksportindustrien 2.6 i 1934 mot 2.1 i 1933.

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
Utdelt i året	3.7	0.6	1.0	2.4	[1] 1.7	2.6	2.9	3.9	3.3	4.6	4.2
Veid gjennomsnitt av årets og følgende års prosent	3.0	0.7	1.4	2.4	2.5	2.7	3.2	3.8	3.6	4.5	

[1] Se note 2 foregående side.

Ved beregningen av det veide gjennomsnitt for 1934 er det regnet med en utdelt dividende i det år på 2.5 pst.

Den relative bearbeidelsesverdi i de fire gruppene som er tatt ut, er:

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Svovelkisgruver	0.71	0.30	0.51	0.60	0.56	0.68	0.91	0.94	1.00	1.13
Jernmalmgruver	0.72	0.59	0.55	0.60	0.86	0.90	0.92	1.14	1.76	1.31
Ferrolegeringsfabrikker	1.21	0.59	0.22	0.58	0.95	0.85	1.06	1.57	1.24	1.54
Aluminiumfabrikker	1.13	1.17	1.39	1.54	1.39	1.32	1.31	1.32	1.50	1.65

Jamføringen med utbytteprosenten i eksportindustrien skjer best ved hjelp av de standardmålte tall (jfr s. 68) som blir:

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Utbytteprosent i eksportindustrien	0.21	÷ 1.94	÷ 1.29	÷ 0.36	÷ 0.26	÷ 0.07	0.39	0.95	0.77	1.61
Relativ bearbeidelsesverdi:										
Svovlkisgruver	÷ 0.10	÷ 1.79	÷ 0.92	÷ 0.55	÷ 0.72	÷ 0.22	0.72	0.85	1.09	1.63
Jernmalmgruver	÷ 0.60	÷ 0.96	÷ 1.07	÷ 0.93	÷ 0.21	÷ 0.10	÷ 0.04	0.57	2.29	1.04
Ferrolegeringsfabrikker	÷ 0.56	÷ 0.95	÷ 1.85	÷ 0.97	÷ 0.08	÷ 0.32	0.19	1.43	0.63	1.36
Aluminiumfabr.	÷ 1.59	÷ 1.33	0.12	1.10	0.12	÷ 0.34	÷ 0.41	÷ 0.34	0.84	1.83

Tallene for svovelkisgruvene følger stort sett nøye utbytteprosenten i hele eksportindustrien. En avvikelse i retning er det i 1934 da den relative bearbeidelsesverdi går ned hos svovelgruvene mens utbytteprosenten i hele eksportindustrien går opp. Men bevegelsen er begge steder svak. Uoverensstemmelsen kan derfor være tilfeldig. Holder en utenfor den største bedriften, stiger den relative bearbeidelsesverdi hos svovelkisgruvene fra 1933 til 1934. Produksjonen gikk sterkt opp i 1934, men det var prisfall og verdien av produksjonen sank. Uoverensstemmelsen i 1938 ser derimot ikke ut til å være tilfeldig idet den relative bearbeidelsesverdi viser samme bevegelse hos det overveiende flertall (70 pst.) av gruvene.

Hos jernmalmgruvene sank den relative bearbeidelsesverdi helt til 1932.

Dette er jo egentlig det som en skulde vente etter utviklingen på verdensmarkedet. Den lave dividende i eksportindustrien i 1931 er preget av arbeidsstansen i det år. Den største jernmalmprodusent, A/S Sydvaranger, stod utenfor Arbeidsgiverforeningen og var ikke berørt av konflikten. Bevegelsen i den relative bearbeidelsesverdi hos jernmalmgruvene følger i det hele tatt utførselsverdien ganske nøye. Dette gjelder også med hensyn til den sterke stigning i 1938 og fallet etterpå i 1939.

Annerledes når den relative bearbeidelsesverdi gikk ned fra 1931 til 1932 hos ferrolegeringsfabrikkene. Dette skyldes vesentlig den største produsenten. Holder en denne utenfor, stiger tallet fra 1931 til 1932. Utførselsverdien gikk imidlertid også sterkt ned i 1932. I 1935 gikk den relative bearbeidelsesverdi ned mens utførselsverdien gikk opp. Det er ikke godt å få noe bestemt inntrykk av forholdene det år, oppgavene faller nokså spredt. Ellers gjelder det samme her som for jernmalmgruvene, at den relative bearbeidelsesverdi følger bevegelsene i utførselsverdien.

Helt avvikende er bevegelsen i den relative bearbeidelsesverdi hos aluminiumfabrikkene. Både priser og produksjon har vært sterkt regulert i denne industri. Prisene på verdensmarkedet var jevnt svakt synkende både under depresjonen etter 1929 og under den følgende oppgang (se Norges Bergverksdrift 1939, side 4, jfr. 1938, side 4). Utførselen fra Norge svinget nok litt med konjunkturene, men høydepunktet etter krisen ligger ikke mer enn 100 pst. over lavpunktet, mens det for ferrolegeringer og jernmalm ligger 4—5 ganger så høyt. I forhold til utførselsverdien ligger den relative bearbeidelsesverdi lavt i 1930 og 1931, og videre i 1937 og 1938. Fra 1938 til 1939 er det nedgang i utførselsverdien, men oppgang i den relative bearbeidelsesverdi. Det er omtrent ikke noe samsvar med bevegelsen i dividenden i hele eksportindustrien. Bevegelsen i den relative bearbeidelsesverdi er så forskjellig hos de enkelte produsenter at det for en stor del må bli helt tilfeldig hva det kommer ut av en summering. Tar en gjennomsnittet av tallene for de enkelte bedrifter, får en følgende rekke for årene 1930—39: 1.04, 0.99, 1.06, 1.11, 0.95, 0.90, 0.88, 1.18, 1.33 og 1.30. Denne rekke følger bevegelsen i utførselsverdien fra 1932 hvis en ser bort fra at den har en tendens til å synke relativt (på grunn av stigende råstoffprosent i produksjonen). Men tallene for de to første årene ligger fremdeles lavt. Dette skyldes igjen en enkelt av bedriftene. Tar en ut denne bedriften, blir tallene for de første årene: 1.15, 0.89 og 0.87.

Det ble nevnt at antallet av bedrifter i bergverksdriften og den elektrometallurgiske industri ikke har variert noe større i dette tiåret. Utvalget er forholdsvis fast. En kan derfor vente en høy grad av samsvar mellom bevegelsen i den relative bearbeidelsesverdi etter utvalgene i produksjonsstatistikken og etter de utvalgene som er tatt ut her. For å vise dette veier vi tallene her med den representerte bearbeidelsesverdi i tiåret. Vektene blir da i bergverksdriften 3 for svovelkisgruvene og 2 for jernmalmgruvene, i den elektrometallurgiske industri 1 for ferrolegeringsfabrikkene og 1 for aluminiumfabrikkene.

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Bergverkene i prod.statistikken	0.68	0.44	0.58	0.66	0.64	0.79	0.93	0.94	1.17	1.15
Veid gj.snitt av de to primærgr. av bergverk	0.71	0.42	0.53	0.60	0.68	0.77	0.91	1.02	1.30	1.20
Den elektrometallurgiske industri i prod.statistikken	0.98	0.83	0.94	1.14	1.13	1.14	1.20	1.51	1.37	1.53
Veid gj.snitt av de to primærgr. av elektrometallurgisk industri	1.17	0.88	0.81	1.06	1.17	1.09	1.19	1.45	1.37	1.60

I hovedsaken stemmer rekkene med hverandre i gangen. Men det er avvikelser i enkelte år, i 1934 for bergverkene og i 1932 og 1934 for den elektrometallurgiske industri. Her er det i 1932 det veide gjennomsnitt for p r i m æ r gruppene som avviker fra dividenden i eksportindustrien som følge av den nevnte tilfeldighet hos ferrolegeringsfabrikkene. I 1934 er det derimot nedgangen i tallene etter produksjonsstatistikken som avviker fra bevegelsen i dividenden både hos bergverkene og i den elektrometallurgiske industri. Hovedinntrykket blir som etter undersøkelsen av treindustrien at en ikke kommer så meget lenger i beskrivelsen av utviklingen innenfor h v e r e n k e l t g r u p p e når en opererer med de faste utvalg i de økonomiske primærgrupper. En får det riktige bilde i de store trekkene, men står like usikker når det gjelder bevegelsen fra år til år.

Noe sikrere er også her tallene for arbeiderlønnen pr. timeverk. En kan stille disse tallene sammen med oppgavene fra arbeidsgiverforeningene i Statistisk årbok. En finner her (tab. 205, side 207 i årboken for 1940) dagsfortjenesten for voksne menn i den del av eksportindustrien som sokner til Norsk Arbeidsgiverforening (som regel for 3. kvartal i året) og timefortjenesten etter oppgavene fra Papirindustriens arbeidsgiverforening (som regel for 4. kvartal). Tallene for primærgruppene gjelder lønnen pr. beregnet timeverk av menn (timeverk utført av kvinner er redusert med 40 pst).

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Svovelkisgruver	1.37	1.31	1.20	1.15	1.16	1.19	1.27	1.40	1.51	1.55
Jernmalmgruver	1.23	1.26	1.21	1.22	1.25	1.27	1.35	1.38	1.44	1.44
Ferrolegeringsfabrikker	1.56	1.58	1.57	1.49	1.48	1.49	1.72	1.66	1.73	1.81
Aluminiumfabrikker	1.50	1.57	1.54	1.44	1.48	1.47	1.52	1.58	1.74	1.77
Hele eksp.industrien under Norsk Arbeidsgiverforening (pr. dag)	11.51	11.21	11.10	11.05	10.83	10.78	11.08	11 79	12.91	12.95
Papirindustrien	1.30	1.20	1.20	1.21	1.22	1.24	1.35	1.46	1.43	1.46

I hovedsaken er det godt samsvar mellom rekkene. Stigningen fra 1930 til 1939 er 12.5 pst. etter begge de to rekker fra arbeidsgiverforeningene. Den er, etter de tall som er beregnet her, 13.2 pst. for svovelkisgruver, 14.3 pst.

for jernmalmgruver, 14.6 pst. for ferrolegeringsfabrikker, 12.7 pst. for alu niumfabrikker. Fra lavpunktet til 1939 er stigningen 20.1 pst. etter rek fra Arbeidsgiverforeningen og 21.7 pst. etter rekken fra Papirindustriens arbe giverforening. Den er 25.5 pst. for svovelkisgruver, 19.0 pst. for jernma gruver, 22.3 pst. for ferrolegeringsfabrikker og 22.9 pst. for aluminiumfabrik Men i bevegelsen fra år til år er det naturligvis avvikelser. Eiendommelig er at tallene kommer så lavt ned i 1934 og 1935 etter oppgavene fra Arbeidsg foreningen.

Jamfører en tallene for primærgruppene innbyrdes, er det vel den ulike vegelse i 1931 som stikker mest i øynene. Svovelkisgruvene følger reg som er nedgang. Men i de andre gruppene går timeverksfortjenesten o p 1931. Hos jernmalmgruvene kan dette bero på en tilfeldighet, med det blir nedgang om en holder utenfor en enkelt bedrift. Men ellers går forh igjen hos flertallet av bedriftene. Videre vil en se at vendepunktet i beveg faller på forskjellige år, 1932, 1933 eller 1934. Men lønnsbevegelsen var hele tatt ytterst svak i disse årene så at tilfeldighetene lett vil spille inn. kan ikke si noe sikkert om vendeåret i de ulike gruppene.

På samme måte som for den relative bearbeidelsesverdi kan en stille sam lønnstallene for de to grupper i produksjonsstatistikken med veide gjen snitt for de tilsvarende primærgrupper. Vektene blir de samme etter l summen som etter bearbeidelsesverdien.

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Bergverkene i produksjonsstatistikken	1.27	1.23	1.17	1.15	1.16	1.18	1.26	1.35	1.44
Veid gjennomsnitt av de to primærgrupper av bergverk	1.31	1.29	1.20	1.18	1.20	1.22	1.30	1.39	1.48
Den elektrometallurgiske industri i produksjonsstatistikken	1.50	1.53	1.48	1.41	1.43	1.43	1.48	1.58	1.70
Veid gj.snitt av de to primærgrupper av elektrometallurgisk industri	1.53	1.58	1.56	1.47	1.48	1.48	1.52	1.62	1.74

De to par rekker følger hverandre ganske nøye i bevegelsen. Vendeår i alle tilfelle 1933. Stigningen fra 1930 til 1939 er 17.3 pst. for bergve etter produksjonsstatistikken og 15.3 pst. etter primærgruppene. Den er 15. for den elektrometallurgiske industri etter produksjonsstatistikken og 17.(etter primærgruppene. Stigningen fra 1933 til 1939 er henholdsvis 29.6 og 28. for bergverkene og 22.7 og 21.8 pst. for den elektrometallurgiske industri. fører en rekkene for bergverksdriften med rekkene for den elektrometallu industri, er den mest utpregede forskjell den, at lønnen pr. timeverk gikk i 1931 i den elektrometallurgiske industri, mens den gikk ned (som vanlig hos bergverkene. Det er forresten først i 1933 at det er noe utpreget fall ningene i den elektrometallurgiske industri.

II. *Jord- og steinindustri.*

a. Mineralgruver og mineralmøller

Dette er en forholdsvis liten gruppe med sterkt splittet produksjon. Gruvedriften gjelder nemlig mange forskjellige mineraler: feltspat, kvarts, glimmer, flusspat, kalkspat, kleberstein, kiselgur, grafitt, mineralitt osv. Og produksjonen er dessuten fordelt på de to trinn: ekstraksjonen i gruvene og foredlingen i møllene. Med 80—90 bedrifter i det hele kan det ikke bli mange bedrifter i den enkelte primærgruppe.

Stabiliteten i tallene forminskes også ved den sterke stigning det har vært i antallet av bedrifter, særlig under den siste oppgangen. Regnet ut etter antallet av bedrifter i årene 1927—30 og 1936—39 (1935—38 for industristatistikken) har det vært en gjennomsnittlig stigning i bedriftstallet på 6 pst. pr. år. Tallene i produksjonsstatistikken har omtrentlig fulgt tallene i industristatistikken så at utvalget forsåvidt har vært like representativt hele tiden. Det er også med forholdsvis mange, nemlig vel 60 pst. av de bedrifter som eksisterer ifølge industristatistikken.

For å se hvor forskjelligartet produksjonen er, kan en ta de bedrifter som hadde fullstendige og ikke helt misvisende oppgaver i et av årene 1937—39 og dele dem opp etter produksjonens art. Da kvarts og feltspat ofte brytes i forening, slår vi likeså godt disse to slags produksjon sammen. Bedriftstallet fordeler seg da slik: kvarts og feltspat: 6 rene gruver, 1 gruve kombinert med mølle og 4 rene møller, flusspat: 2 gruver, magnesitt: 1 gruve, kombinert med mølle, kleberstein: 1 gruve, 3 gruver kombinert med mølle og 1 mølle, grafitt: 1 gruve og 1 gruve med mølle, kiselgur: 2 møller, malt jernslagg: 1 «gruve» med mølle.

Stigningen i bedriftstallet skyldes no for en stor del at det er blitt tatt opp n y produksjon. Det er særlig produkter som grafitt og kiselgur. Forskyvninger i hele gruppens produksjon er også framkommet ved at utvinningen er økt mer for enkelte av de gamle mineraler, som kvarts og kleberstein, enn for f. eks. feltspat. Ikke langt fra halvparten av produksjonsverdien i 1930 falt på feltspat og feltspatmel, men i 1939 var det bare åttendeparten. Den økonomiske struktur har derfor forskjøvet seg, ikke minst fordi enkelte av produktene (feltspat og feltspatmel, talkum og klebermel, grafitt) søker det utenlandske marked i langt større utstrekning enn de andre.

Derimot er den økonomiske struktur fast forsåvidt som de enkelte bedrifter er ganske fast bundet til den slags produksjon, de har tatt opp. Særlig gjelder dette naturligvis her som ellers i gruvedriften. En kan se det av følgende tabell hvor bedriftene er fordelt på 10 ulike slags produksjon med det en bare har tatt hensyn til hovedproduktene:

Produksjonens art	Antall bedrifter		Av bedriftene i 1930 var til 1939		Samme slags produksjon i 1930 og 1939	Av bedriftene i 1939 var siden 1930	
	1930	1939	gått ut	gått over til annen produksjon		kommet inn	kommet over fra annen produksj.
Feltspat og kvarts	13	10	7		6	2	[5] 2
Feltspat . .	8	6	4	[4] 1	3	3	
Kvarts . .	9	21	4	[4] 1	4	17	
Andre	4	[3] 18			4	14	
I alt	[2] 34	55	15	2	17	36	2

[1] 3 flusspat og 1 kleberstein. [2] En av de 35 bedriftene i statistikken er seinere slått sammen med en av samme slags. [3] 3 flusspat, 1 flusspat og kalkspat, 1 magnesitt, 7 kleberstein, 3 kiselgur, 2 grafitt, 1 malt jernslagg. [4] Gått over til kombinert kvarts- og feltspatutvinning. [5] Se note 4.

En vil se at bare 19 av bedriftene var med i utvalget både i 1930 og 1939. Nesten halvparten av bedriftene er altså gått ut i løpet av de 10 år og nesten to tredjeparter av bedriftene i 1939 er kommet inn i de 10 år. Bedriftsskiftet er altså forholdsvis stort. Men en vil også se at det i det hele tatt bare er 2 av de 19 faste bedriftene som har skiftet produksjon i løpet av de 10 årene. Og selv dette er tvilsomt. Det kan være at oppgavene for de 2 bedriftene ikke har vært fullstendige for 1930.

Skulde en ta ut noen av bedriftene som egen primærgruppe, måtte det bli produsentene av f e l t s p a t o g k v a r t s (i rå og malt tilstand). Men en ble da nødt til å skille ut iallfall de rene møllene. Mens gruvene allesammen ligger på landet, ligger halvparten av møllene i bystrøk. Møllene har også gjennomgående høyere relativ bearbeidelsesverdi og høyere arbeiderlønn enn gruvene. Bearbeidelsesverdien pr. timeverk, regnet ut etter gjennomsnittstallene 1937—39 for de enkelte bedrifter, var kr. 2.22 hos møllene og kr. 1.18 hos gruvene. Skilnaden var mindre etter den relative bearbeidelsesverdi ($B : \sqrt{KA}$, hvor B er bearbeidelsesverdien i 1000 kr. som sumtall for alle bedrifter, K den faste kapital (innbefattet gruveverdien) i 1000 kr. og A antallet av timeverk i 1000, begge de siste tall også sumtall). Tallene var her henholdsvis 0.98 og 0.76. Ytter-grensene for bearbeidelsesverdien pr. timeverk var kr. 2.50 og kr. 1.98 hos møllene og kr. 1.98 og kr. 0.66 hos gruvene.

Når skilnaden mellom møller og gruver blir mindre etter den relative bearbeidelsesverdi enn etter bearbeidelsesverdien pr. timeverk, henger dette sammen med at møllene er mer kapitalkrevende. Kapitalen pr. topparbeider var i gjennomsnitt for 1937—39 8 800 kr. (varierende fra 4 700 til 14 500 kr.) hos møllene og bare 2 700 kr. (300—5 800 kr.) hos gruvene eller 2 200 kr. når en holder en enkelt av gruvene utenfor. Dette trass i at møllene gjennomgående var noe mindre enn gruvene med det det geometriske gjennomsnitt av kapital og

topparbeidertall var 44.1 hos gruvene og 25.2 hos møllene. Det er også den skilnad mellom gruver og møller, at driften er jevnere året rundt hos de siste. Gjennomsnittlig antall arbeidere var nemlig i pst. av topptallet (gjennomsnitt 1937—39) 87 hos møllene mot bare 63 hos gruvene.

Gjennomsnittslønnen pr. timeverk var kr. 1.17 hos møllene og kr. 0.92 hos gruvene. Men det er et spørsmål om en kan bli stående ved kvarts- og feltspatgruvene som særskilt primærgruppe. Feltspaten er nemlig en eksportvare i motsetning til kvartsen. Også denne gruppe måtte derfor spaltes opp videre i eksportbedrifter og bedrifter med hjemmemarked. Sålenge bedriftstallet i det hele er så lite som no, vil det derfor være det sikreste å sette hele mineralproduksjonen ut av betraktning.

b. Steinbrott og steinhoggerier.

Også i denne gruppe er produksjonen og markedsforholdene uensartede. På den ene side har en urproduksjonen i steinbrottene, på den annen side foredlingen i forskjellige grader like opp til skulpturarbeider («A/S Eidsvollssøilen»). Varene er bestemt dels for produksjonen og dels for konsumsjonen. Selv varer av en og samme art går snart til det ene og snart til det annet formål. Bygningsstein er et produksjonsgode hvis steinen går til byggmestere som arbeider for egen regning, men konsumsjonsgode hvis den går til private som skal bygge bolig for seg selv (derimot ikke økonomihus). Det er en hel del eksport fra gruppen (labradorstein, gatestein, kantstein m. v.). Eksportfirmaene omfatter mest mange bedrifter da de tekniske enheter oftest er ganske små. De gir til dels sine oppgaver for hele firmaet under ett. Dette legger vanskeligheter i vegen for analysen av bedriftsforholdene, mens de gjennomsnittlige gruppeforhold lar seg fastslå siden antallet av bedrifter alltid er kjent. Oppgavene er i det hele tatt ikke så gode. Av funksjonærer er det en tilbøyelighet til å ta med dem som er knyttet til den enkelte tekniske bedriftsenhet, verksmestere og formenn. Brottene er oftest leid, og en får derfor mangelfulle kapitaloppgaver. De kan bli supplert ved analogiberegninger, men en får da usikre tall.

Antallet av bedrifter er ikke steget så sterkt her som i forrige gruppe. Det var sterk nedgang mot slutten av den store depresjon i 1932 og 1933. På grunnlag av gjennomsnittstallene for 1928—30 og 1936—38 kan en regne seg til en årlig stigning på 4.8 pst. i antallet i produksjonsstatistikkens utvalg og 3.1 pst. for hele bedriftstallet i landet ifølge industristatistikken. I produksjonsstatistikken var det 102 bedrifter i 1927 og 180 i 1938 (178 i 1939), i industristatistikken 206 i 1927 og 282 i 1938. Til å begynne med var det altså bare halvparten av bedriftene som var med i produksjonsstatistikken, men i de seinere år er det to tredjeparter. Langt de fleste bedrifter som er kommet til etter 1927 arbeider for hjemmemarkedet, og når tallene er steget sterkere i produksjonsstatistikken enn i virkeligheten, er det sannsynlig at forskyvningen mellom hjemmemarkedsgruppen og eksportgruppen blir litt forsterket i produksjonsstatistikken.

Forskyvningen mellom hjemmevarer og eksportvarer kan en se av følgende tabell:

	Produksjonsverdi i 1000 kr.		
	1930	1937	1939
Labrador	671	1 067	312
Annen råstein	538	735	713
Klebermel og talkum	231	295	307
Gatestein, kantstein m. v.	5 934	3 161	1 939
Bygningsstein	620	997	1 959
Gravrammer og gravmonumenter	1 234	1 204	1 383
Annen hoggen og polert stein	337	312	286
Pukkstein, kultstein og steinavfall	181	158	176
I alt	9 746	7 929	7 075

Når produksjonsverdien er gått ned, skyldes dette eksporten, særlig eksporten av gatestein og kantstein. Dette er især gått ut over steinbrottene i Østfold og Vestfold[1]. De viktigste konsumsjonsartikler, «gravsakene», holder en forholdsvis stabil omsetning. Men i følge med det sterke oppsving i byggevirksomheten er det sterk stigning i omsetningen av bygningsstein.

Innskrenkningen i eksporten skjer nok for en del ved at enkelte brott legger ned driften helt. Men overveiende skjer det ved at den skjæres ned til det kvantum som hjemmemarkedet kan ta. Selve bedriftsantallet behøver derfor ikke gå ned. I produksjonsstatistikken er antallet steget også i de mest utpregede eksportgrupper. Av liknende grunner som gjelder for bergverkene er bedriftene forholdsvis produksjonsfaste. Holder en seg til artsfordelingen i tabellen foran, er det bare 8 bedrifter av 95 som har skiftet produksjon i årene 1928—37 (bedrifter med blandet produksjon da regnet med der hvor det produkt som de produserte mest av hører hjemme). Men bedriftsskiftet i løpet av årene er naturligvis forholdsvis stort her hvor bedriftene er små, for en stor del sluttet sammen under større firmaer og omsetningsforholdene vanskelige. Av de 132 bedrifter fra 1930 gikk 37, eller nesten tredjeparten ut før 1939, og av de 178 bedrifter, som er med i 1939, er 83, eller henimot halvparten, kommet inn etter 1930.

Dette er altså en gruppe som i stor utstrekning har forandret sin økonomiske struktur i løpet av tiåret.

Når en no skal analysere variasjonene i bearbeidelsesverdien pr. timeverk, er det naturlig å spalte gruppen etter produksjonens art og beliggenheten (bystrøk—landsbygda). En spaltning etter produksjonens art gir samtidig den nødvendige oppdeling etter markedets beliggenhet. Labradorgruppen er en utpreget eksportgruppe. Slår en sammen produksjonen av gatestein, kantstein og fortausheller, kai- og dokkstein, vil dette bli en blandet hjemmemarkeds-

[1] Staten måtte gripe inn med regulering av eksporten ved lovene av 29 mars 1935 og 25 mars 1938.

og eksportgruppe, men helt gjennom eksportpåvirket siden avsetning og priser hjemme vil bli påvirket av svingningene i eksporten. Og her viser det seg at det er eksportbedriftene som leverer de fullstendige oppgavene. Når en bare tar med bedrifter med fullstendige oppgaver, ble utvalget av seg selv begrenset til eksportbedriftene. Andre faktorer som kan virke på lønnsomheten, bedriftsstørrelsen f. eks., er det ingen grunn til å ta hensyn til fordi det ikke er så stor skilnad mellom bedriftene i hver bransje i disse retninger.

En får da følgende gjennomsnittstall for treåret 1937—39:

Produksjonens art m. v.	Antall bedrifter	Median bearb.-verdi pr. timeverk	Antall bedrifter med en bearbeidelsesverdi pr. timeverk på		
			Minst kr. 3.00	Kr. 2.00 —2.99	Under kr. 2.00
Labradorstein, rå	13	2.26	2	7	4
Annen stein, rå	4	1.54		1	3
Gatestein, kantstein m. v.	14	1.40			14
Bygningsstein	4	2.46		4	
Gravrammer og gravmonumenter:					
Bedrifter på landsbygda	6	1.22		1	5
– i bystrøk	23	2.40	6	9	8
Andre produkter	8	1.94	1	3	4
I alt	72	1.93	9	25	38

Den eneste noenlunde tallrike gruppen er bedrifter som produserer gravrammer o. l. Bedriftene er her jevnt spredt ut over landet, som rimelig kan være, og oppdeling etter beliggenheten er derfor foretatt. I de andre gruppene ligger bedriftene som regel på landsbygda. Det er øyensynlig at lønnsomheten varierer ikke så ganske lite med produksjonen og det på en måte som en allerede på forhånd måtte vente etter det en vet om de forhold som de ulike bransjene har arbeidet under.

De grupper, som det kan lønne seg å bearbeide videre fordi bedriftstallet er stort nok, blir da 1) labradorbrottene, 2) produsentene av gatestein m. v. og 3) bedrifter i bystrøk som hogger gravrammer o. l. De to første grupper er eksportgrupper, den siste er hjemmemarkedsbedrifter.

Vi vil så undersøke om det er noen skilnad mellom disse gruppene med hensyn til bedriftsstørrelse, kapitalintensitet eller gjennomsnittlig «belastning». Vi regner ut målene på samme måte som før. Bedriftsstørrelsen er det geometriske gjennomsnitt av anleggsverdien (gruveverdi i tilfelle regnet med) og antallet av topparbeidere, kapitalintensiteten er anleggsverdien pr. topparbeider og den gjennomsnittlige «belastning» er det gjennomsnittlige antall arbeidere i pst. av topptallet. De tall som er lagt til grunn, er også her gjennomsnittstallene for årene 1937—39 for hver bedrift. Det gjennomsnittlige topptall blir imidlertid mindre brukbart for eksportgruppene fordi depresjonen etter 1937

ble så langvarig i disse bransjene. Ved beregningen av belastningstallene har en derfor her brukt topptallet i 1937 ved siden av (tallene i parentesene):

	Bedriftsstørrelse			Kapitalintensitet (1000 kr.)			Gj.snittl. «belastning» (pst.)		
	Gjennomsnitt	Høyeste	Laveste	Gjennomsnitt	Høyeste	Laveste	Gjennomsnitt	Høyeste	Laveste
Labradorstein	19.5	28.4	[1] 5.5	2.9	7.6	0.8	62.0 (50.5)	82.8 (80.0)	16.7 (16.7)
Gatestein m. v.	[2] 23.7	[3] 145.0	2.2	0.2	0.43	0.04	43.3 (39.1)	55.8 (50.0)	30.0 (27.1)
Gravrammer m. v. (i bystrøk)	11.8	48.3	1.4	3.7	16.0	0.5	68.4	86.0	53.5

[1] Uten den minste bedriften 11.8. [2] Uten den største bedriften 12.6. [3] Likeså 30.4.

Det er klart at det er en del skilnad mellom gruppene. Ser en bort fra en enkeltstående bedrift, er steinbrottene så omtrent like store enten de bryter labradorstein eller gatestein. Men steinhoggeriene er mindre. Det vilde gjelde enda mer om brottverdiene hadde vært tatt med i alle tilfelle.[1] Med hensyn til kapitalintensiteten er det omvendt, den er større hos steinhoggeriene enn hos steinbrottene. Særlig uanselig er den hos gatesteinbrottene (gatesteinen er håndslått, ikke maskinslått[2]). Den gjennomsnittlige belastning, som en kan ta som et mål for kapasitetsutnyttingen, var naturligvis størst i hjemmemarkedsgruppen, hvor prosenten lå omkring 70. I eksportgruppene var den forholdsvis lav, 50—60 pst. hos labradorprodusentene og om lag 40 pst. hos gatesteinsprodusentene.

I tabellen på side 106 vil en finne de tallene som skal brukes i den kommende undersøkelse for hele industrien. Her er det tatt med noen flere bedrifter enn foran, nemlig de tilfelle hvor det var fellesoppgave for alle bedrifter under samme firma forsåvidt oppgaven var fullstendig og ikke misvisende. Det er i alt 13—14 labradorbrott, 54—56 gatestein- og kantsteinbrott og 22—23 bedrifter som tilvirker gravrammer og gravmonumenter (i bystrøk).

Ser en no på tallene for bearbeidelsesverdien pr. timeverk $\left(\frac{B}{A}\right.$ i rubrikk nr. 26$\left.\right)$, vil en finne at forholdet mellom disse gruppene ble det samme som etter tabellen på forrige side. Tar en nemlig gjennomsnittet for de tre år blir bearbeidelsesverdien pr. timeverk kr. 2.26 hos labradorbrottene mot kr. 2.26 etter tabellen foran, kr. 1.54 mot kr. 1.40 hos gatestein- og kantsteinbrottene og kr. 2.56 mot kr. 2.40 hos produsentene av gravrammer og gravmonumenter.

[1] Mens kapitaloppgavene hos brottene er for lave blir til gjengjeld topparbeidertallet litt for høyt. Brytningen avhenger nemlig av værforholdene så at det vil være umulig å holde toppdrift hele året rundt.

[2] Se *Innstilling fra Steinindustriens krisekomité*, side 15.

Men en ser videre at disse tallene ikke gir noe godt bilde av lønnsomhetsskilnaden mellom disse gruppene. Det kommer av at forholdet mellom produksjonsfaktorene veksler nokså sterkt. Særlig vil gatestein- og kantsteinbrottene, som er en utpreget arbeidsintensiv gruppe, komme langt høyere opp når en regner ut den relative bearbeidelseverdi med det en tar hensyn til alle produksjonsfaktorene. Disse tallene $\left(\frac{B}{O}\right)$ vil en finne i rubrikk 21. Tar en gjennomsnittet for de tre årene, blir det kr. 4.64 for gatestein- og kantsteinbrottene, kr. 4.36 for labradorbrottene og kr. 3.97 for produsentene av gravrammer og gravmonumenter. Men tallene ligger i virkeligheten for høyt for de to steinbrottgruppene fordi brottverdien for det meste ikke er regnet med. Arbeiderlønnen pr. timeverk $\left(\frac{L_A}{A}\right.$ i rubr. 28$\left.\right)$ ligger, som rimelig kan være, lavest i den mest arbeidsintensive gruppen, altså hos gatestein- og kantsteinbrottene, hvor den i gjennomsnitt for de tre årene bare blir kr. 1.10, mens den er kr. 1.50 hos labradorbrottene og kr. 1.45 hos produsentene av gravrammer og gravmonumenter (i bystrøk).

c. Tilvirking av mølle- og slipesteiner file-skiver etc

Dette er en ganske liten gruppe av bedrifter. Antallet har i de siste årene dreid seg om 7, og tallet er ikke vokst i løpet av perioden. Praktisk talt alle eksisterende fabrikker er med i produksjonsstatistikken.

Produksjonen er litt forskjelligartet. Hovedartiklene er tresliperisteiner (1), møllesteiner (2), slipe- og fileskiver (2), smergellerret og flintpapir (1). Bedriftene er spesialfabrikker som har holdt seg til hver sin produksjon ned gjennom årene. En møllersteinsfabrikk er gått ut siden 1930, ellers er bedriftene no de samme som dengang.

Alle bedriftene ligger i bystrøk. Men det er noen forskjell med hensyn til markedet. En enkelt er overveiende eksportbedrift, de fleste er blandede eksport- og hjemmemarkedsbedrifter og et par rene hjemmemarkedsbedrifter.

Bearbeidelsesverdien pr. timeverk varierer sterkt, for en del formodentlig på grunn av ufullstendige hjelpestoffoppgaver. I gjennomsnitt for årene 1937—39 varierer tallene mellom kr. 2.08 og kr. 7.27. Variasjonene i den relative bearbeidelsesverdi (bearbeidelsesverdien dividert med kvadratroten av anleggsverdien og antallet av timeverk) er forholdsvis mindre, går fra kr. 1.14 til kr. 2.79. Arbeiderlønnen pr. timeverk ligger mellom kr. 1.12 og kr. 1.56. Disse variasjonene ser ikke ut til å bero på produksjonens art eller markedets beliggenhet.

Da gruppen er så liten og de rent individuelle ulikheter mellom bedriftene så store, setter vi den ut av betraktning.

d. Kalkbrott og kalkverk.

Mellom 50 og 60 prosent av bedriftene i industristatistikken er med i produksjonsstatistikkens utvalg. Fra ca. 1929 (1928—30) til 1937 (1936—38) er tallet steget med 4.6 pst. pr. år i utvalget mot 6.8 pst. etter industristatistikken.

Det har vært noen omlegging av produksjonen som har gått i retning av økt bearbeiding. Råproduktet kalkstein hadde i 1930 71 pst. av den hele produksjonsverdi, men i 1939 bare 61 pst. Et produkt som kalkmørtel derimot har 13—14 pst. i 1939 mot bare det halve i 1930. Denne omlegging står i forbindelse med forskyvningene mellom hjemmemarked og utemarked. Kalkstein er nemlig råstoff for en rekke av eksportbedrifter (elektrokjemisk industri, cellulosefabrikker og greiner av elektrometallurgisk industri). Flere av disse bedriftene driver eget kalksteinsbrott. Ikke mindre enn 80 pst. av verdien i 1930 falt på disse hjelpebedriftene. Kalkstein er også råstoff til sementfabrikasjonen. Men sementfabrikkene har vært hjulpet av den sterke utvidelse av byggevirksomheten. Det er denne utvidelse på hjemmemarkedet som har brakt økingen i de mer bearbeidede kalkvarer.

Omleggingen skyldes mest innskrenking og utvidelse av produksjonen i de større bedrifter. Den går ikke så tydelig igjen i forandringene i antallet av bedrifter av de ulike slag. I 1930 var det 32, i 1939 43 bedrifter. Men også antallet av kalksteinsbrott er steget, nemlig fra 17 til 22, eller omtrent tilsvarende. En finner imidlertid at det er tre ganger så mange kalkmørtelfabrikker i 1939 som i 1930. Heller ikke er det mange eksempler på omlegging av produksjonen innenfor de enkelte bedrifter. Av 31 bedrifter som var med både i 1930 og i 1939, var det bare 5 som hadde omlagt produksjonen i de mellomliggende år. Hos 2 av disse bedriftene bestod omleggingen bare i at de solgte en del av kalksteinen i rå tilstand ved siden av kalk i et av årene, 1 bedrift gikk over fra kalkstein til kalkmel og 2 bedrifter fra bare ulesket kalk til ulesket kalk i forbindelse med gjødningskalk. Bedriftene har vært ganske «eksistensfaste». Av de 32 bedriftene i 1930 er det bare en enkelt som er gått ut.

Forsøket på å ta ut økonomisk ensartede undergrupper fører til en sterk oppstykking fordi det er så mange momenter å ta hensyn til her. For det første blir det allerede mange grupper når en deler opp etter produksjonens art selv om en begrenser seg slik at en bare tar hensyn til hovedproduktet (det produkt som det produseres m e s t av selv om det ikke har minst halvparten av den hele produksjonsverdi). Mange av bedriftene ligger i bystrøk så det er nødvendig å dele opp etter land og by. Av kalksteinsbrottene er det en god del av de nevnte hjelpebedriftene til større industrielle anlegg som utmerker seg ved sterk maskinell drift, stor kapitalintensitet og høy bearbeidelsesverdi og arbeiderlønn pr. timeverk. Det er derfor nødvendig å spalte kalksteinbrottene i selvstendige og uselvstendige.

En får følgende tall for de bedrifter som har vært med i minst to av årene

1937—39 og som har brukbare oppgaver. Tallene for hver bedrift er regnet ut etter sumtallene for de år, bedriften har vært med.

	Antall bedrifter	Kapital pr. topparbeider 1000 kr.			Bearbeidelsesverdi pr. timeverk Kr.			Lønn pr. timeverk Kr.		
		Med.	Maks.	Min.	Med.	Maks.	Min.	Med.	Maks.	Min.
Kalksteinsbrott:										
a) Selvstendige... Land.	9	3.6	7.0	0.3	2.17	3.38	1.00	0.95	1.13	0.60
a) Selvstendige... By...	3	[1] –	[1] –	[1] –	2.29	2.69	1.89	1.37	1.45	1.28
b) Uselvstendige . Land.	5	5.6	33.0	3.8	1.86	5.30	1.64	1.45	2.03	1.18
b) Uselvstendige . By...	4	36.0	42.1	5.3	3.99	6.55	2.26	1.85	2.06	0.92
Ulesket kalk og ... Land.	6	3.7	5.6	1.6	1.81	2.30	1.55	1.07	1.19	1.00
gjødningskalk .. By...	4	6.6	14.6	5.4	2.19	2.70	1.75	1.47	1.68	1.14
Kalkmørtel..... By. .	5	17.0	25.5	3.8	5.64	7.93	4.40	2.12	2.22	2.00

[1] Bare en av bedriftene har fullstendig kapitaloppgave.

En har ikke funnet grunn til å skille mellom produksjonen av ulesket kalk og produksjonen av gjødningskalk. Disse produkter er ofte gjenstand for fellesproduksjon og variasjonene i bearbeidelsesverdien pr. timeverk er ikke merkbart påvirket av hvorledes produksjonen fordeler seg på disse to stoffer. Derimot er det nødvendig å skille ut de bedrifter som tilvirker mørtel. De ligger forresten allesammen i Oslo og Aker og har derfor allerede av denne grunn f. eks. et høyt lønnsnivå. Likeså kan det være grunn til å skille ut bedrifter som tilvirker kalkmel og bedrifter med allsidig produksjon (singel, kalk osv.). Men det er så få av disse bedriftene at mediantallene vilde bli preget av rene tilfeldigheter.

En ser tydelig av tabellen at mørtelprodusentene skiller seg ut ved sterk kapitalintensitet og høy bearbeidelsverdi og arbeiderlønn pr. timeverk. Hvor lite antallet av bedrifter enn er, ser en også at det vanlige forhold mellom by og land går igjen overalt: større kapitalintensitet, høyere bearbeidelsesverdi og arbeiderlønn pr. timeverk i bystrøkene enn på landsbygda. Videre utmerker de uselvstendige kalkbrottene seg ved forholdsvis høy grad av kapitalintensitet. Derimot er det ikke noen sikker skilnad med hensyn til lønnsomheten mellom de ulike produksjonsgruppene innbyrdes når en ser bort fra mørtelfabrikkene. Dette bekrefter seg når en regner ut den relative bearbeidelsesverdi (bearbeidelsesverdien dividert med det geometriske gjennomsnitt av anleggsverdi og timeverk). Mediantallene er her kr. 2.15 hos selvstendige kalkbrott på landsbygda (7 bedrifter), kr. 1.70 hos uselvstendige kalkbrott på landsbygda (5), kr. 2.04 hos uselvstendige kalkbrott i bystrøk (3), kr. 1.86 hos kalkprodusenter på landsbygda (6), kr. 1.35 hos kalkprodusenter i bystrøk og kr. 4.26 hos mørtelfabrikkene i Oslostrøket. Tallene blir naturligvis svært usikre siden antallet av bedrifter er så lite. Men også her skiller mørtelfabrikkene seg tydelig ut fra de andre

bedriftene. Den høye bearbeidelsesverdi pr. timeverk hos mørtelfabrikkene skyldes altså ikke bare kapitalintensiteten.

Da tallene som regel er for usikre til å avgjøre om det er noen skilnad med hensyn til lønnsomheten mellom gruppene, må en opprettholde dem som selvstendige enheter. De fleste blir da for små til å ta med i de videre undersøkelser. En har bestemt seg for bare å beholde den ene av gruppene, de selvstendige kalkbrott på landsbygda. Hovedtallene for denne gruppen vil en derfor finne i tabellen på side 106. Ved jamføring med de foregående gruppene er det særlig å merke at brottverdien som regel er oppgitt hos kalkbrottene i motsetning til hva tilfellet var i de foregående grupper. Bedriftsstørrelsen og kapitalintensiteten blir derfor forholdsvis høy, den relative bearbeidelsesverdi forholdsvis lav.

e. Sementfabrikker

Det er tre store bedrifter som behersker produksjonen. Disse bedrifter har vært med i produksjonsstatistikken i alle årene. Dessuten eksisterer det et par mindre bedrifter hvorav den ene var med i de første årene.

Gruppen er ensartet med hensyn til produksjonen. Hovedproduktet er i alle tilfelle sement. Sementen ble tidligere for en vesentlig del eksportert. Enno i 1929 ble halvparten av produksjonen eksportert. Men under den store depresjon etter 1930 gikk det sterkt tilbake med utførselen, og sementfabrikkene ble etter hvert en mer og mer utpreget hjemmemarkedsgruppe.

Noen forskjell mellom bedriftene er det med hensyn til beliggenheten, idet to av bedriftene ligger i «bystrøk», den tredje på landsbygda. Arbeiderlønnen pr. timeverk er imidlertid forholdsvis høy i alle tilfelle, nemlig over kr. 1.50 som gjennomsnitt for årene 1937—39. Det er derfor ikke så stor grunn til å skille fra den ene bedriften, så meget mindre som det ikke er grunn til å vente seg noen større forskyvninger i forholdet mellom disse bedriftene.

Av samme grunn er det neppe nødvendig å ta hensyn til ulikhetene i størrelse, kapitalintensitet eller lønnsomhet. Bedriftene må i det hele tatt karakteriseres som store og kapitalintensive, noe som vil ses av tabellen side 106. Etter gjennomsnittstallene for 1937—39 er bearbeidelsesverdien pr. timeverk kr. 6.38 i gjennomsnitt for de tre bedrifter, altså forholdsvis høy. Det kommer av kapitalintensiteten. Den relative bearbeidelsesverdi ligger på et alminneligere nivå, kr. 1.69. Egentlig skulde tallet ligge høyere siden arbeiderboliger til dels er regnet med i kapitalverdien. Arbeiderlønnen pr. timeverk blir i gjennomsnitt kr. 1.80 og ligger altså forholdsvis høyt.

f. Sementvarefabrikker

Den årlige stigning i antallet av bedrifter etter tallene for 1928—30 og 1936—38 er 4.3 pst. for den hele masse av bedrifter i industristatistikken og 4 pst. for utvalget i produksjonsstatistikken. En kan si at utvalget har vært

like representativt hele tiden. Representasjonsgraden er 60 pst. for årene 1927—30 under ett og 62 pst. for årene 1935—38 under ett.

Det har vært nokså sterke forskyvninger innenfor produksjonen i disse årene. De henger sammen med endringer i etterspørselen her i landet idet varen ikke er gjenstand for utførsel. Størst rolle spiller det at sementen fortrenger eller erstatter annet bygge- og konstruksjonsmateriale, stein, tre og metaller. Forholdsvis minst er produksjonen steget for noen av de «gamle» varene. Fra 1927—29 til 1937—39 er således stigningen bare omkring 40 pst. for sementtakstein og sementrør. Derimot er det en stigning på 180 pst. for bygningsstein av sement. Likeledes er det sterk stigning for «andre sementvarer», nemlig 120 pst. Her dukker det opp «nye» varer som betongmaster. Rent voldsom er stigningen for en del andre nyere varer, isolasjonsplater, hvor produksjonen nesten er 8-doblet.

Begrenser en utvalget til produsentene av de «gamle» artikler, takstein, bygningsstein og rør, får en med de fleste bedriftene. Følger en de samme prinsipper som før, vil en også få et utvalg med ganske konstant fordeling av produksjonen på de ulike varer. Den store stigning i produksjonen av bygningsstein skyldes nemlig en bibedrift som er kommet inn i statistikken etter 1930. Varene er alle sammen i hovedsaken produksjonsvarer. Men særlig fordi en del går til landbruket og en del til bynæringene, vil gruppen ikke være helt økonomisk ensartet.

De enkelte bedrifter holder som regel fast ved sin bestemte produksjon og de har stort sett vært forholdsvis levedyktige. Av de 41 bedrifter, som var med i produksjonsstatistikken i 1930, er det bare 5 eller 16 pst. som er gått ut før 1939. Derimot er det kommet til 29 så at bruttoøkingen er 70 pst. Av de 36 bedriftene som var med i statistikken både i 1930 og 1939, hadde ikke mindre enn 31 eller 86 pst. samme slags produksjon i begge årene (når en fører hver bedrift opp under produksjonen av den artikkel som den produserer mest av).

Vi tar altså ut de bedrifter som hovedsakelig tilvirker sementtakstein, annen bygningsstein av sement og sementrør. Holder vi utenfor bedrifter med ufullstendige kapitaloppgaver m. v., blir det igjen 40 bedrifter som er med i alle de tre årene 1937—39. Funksjonæroppgavene er meget ufullstendige særlig for de små bedriftene ut over landsbygda. De administreres oftest i forening med andre bedrifter eller av folk som er opptatt med annet arbeid ved siden av. En må da nøye seg med å beregne et beløp for funksjonærlønn etter tallet for de få bedrifter som har gitt opp noe beløp (i forhold til bearbeidelsesverdien). Det tilsvarende funksjonærtall må en sette skjønnsmessig etter antatt gjennomsnittslønn pr. år pr. funksjonær. Prinsipielt kommer en da riktignok fram til det gjennomsnittlige funksjonærarbeid i løpet av et år, ikke til antallet av funksjonærer ved årets utgang som det spørres etter i skjemaene.

En undersøkelse av bedriftenes fordeling etter bearbeidelsesverdien pr. timeverk har vist at den eneste oppdeling som kan komme i betraktning, er spaltningen etter beliggenheten. Lønnen pr. timeverk følger stort sett be-

arbeidelsesverdien pr. timeverk som følgende tabell viser (hvor tallene utenfor parentesene er aritmetiske gjennomsnitt, tallene i parentesene mediantall):

	Landsbygda				Bystrøk			
	Alle bedrifter	Bedrifter med en bearb.verdi pr. timeverk på			Alle bedrifter	Bedrifter med en bearb.verdi pr. timeverk på		
		0.63—1.00	1.01—1.49	1.50—2.50		0.92—1.49	1.50—2.49	2.50—5.33
Antall bedrifter	18	3	8	7	22	5	9	8
Bearbeidelsesverdi pr. timeverk	1.52 (1.37)	0.77 (0.69)	1.29 (1.31)	2.10 (2.00)	2.38 (2.00)	1.17 (1.14)	1.90 (1.92)	3.68 (3.17)
Lønn pr. timeverk	0.77 (0.78)	0.63 (0.63)	0.79 (0.78)	0.81 (0.83)	1 41 (1.52)	1.06 (1.05)	1.46 (1.50)	1.58 (1.62)

Skilnaden mellom bedriftene på landsbygda og bedriftene i bystrøk er, som en ser, ganske utpreget. Dette vil en også lett se av tallene i tabellen på side 106. Her er tatt med alle bedrifter med fullstendige kapitaloppgaver og ellers rimelige oppgaver som var med i det begrenste utvalg i det enkelte år. Den gjennomsnittlige bearbeidelsesverdi pr. timeverk 1937—39 blir 2,93 kr. for bedriftene i bystrøk og 1.41 kr. for bedriftene på landsbygda. No er bedriftene i byene mer kapitalintensive enn bedriftene på landet, som en ser av tallene i rubrikkene nr. 14 og 19. Dette forklarer en del av skilnaden. Men det blir forskjell også når en setter bearbeidelsesverdien i forhold til et eller annet mål for hele produksjonsapparatet. Regner en med alle tre produksjonsfaktorer (og kapitalverdien i sin helhet), får en kr. 3.70 pr. enhet for byene og kr. 2.83 pr. enhet for landet. Regner en bare med kapitalen og kroppsarbeidet, får en kr. 1.21 pr. enhet for byene og kr. 0.87 pr. enhet for landet. Tallene for landet utgjør her om lag $^3/_4$ av tallene for byene, mens bearbeidelsesverdien pr. timeverk på landet ikke utgjør så meget som det halve av bearbeidelsesverdien pr. timeverk i byene.

Etter tallene i rubrikk 12 på side 107 hører sementvarefabrikkene til de mindre bedrifter, særlig bedriftene på landsbygda. Det er allerede nevnt i forrige artikkel at den årlige driftsperiode ofte er kort. De små bedrifter er ofte utpregede sesongbedrifter. Det gjennomsnittlige antall arbeidere i pst. av topptallet var i gjennomsnitt for årene 1937—39 81 hos bedriftene i bystrøk og 70 hos bedriftene på landsbygda. Dette er lite i forholdsvis så gode år. Lavere tall finner en bare i eksportgruppene (60 pst. hos labradorbrottene, 52 pst. hos gatesteinsbrottene).

g. Teglverk, sjamottefabrikk og pottemakerier

Av de større grupper i jord- og steinindustrien er dette den som er best representert. Om lag 75 pst. av bedriftene i industristatistikken er med i utvalget i produksjonsstatistikken. Oppgavene fra disse bedrifter er også gjennom-

gående bedre enn vanlig. Det er få bedrifter som en ikke kan ta med her fordi oppgavene er ufullstendige eller misvisende.

Utviklingen har vært en ganske annen enn hos sementvarefabrikkene og de fleste andre grupper. Det som først og fremst faller i øynene er at bedriftsantallet praktisk talt har stått stille, eller endog gått ned hvis en ser på de egentlige teglverk. Gjennomsnittlig pr. år var det i industristatistikken 75 bedrifter 1928—30 (og 1927—30) og 70 bedrifter 1936—38 (67 1935—38), i produksjonsstatistikken 55 bedrifter 1928—30 (53 1927—30) og 53 bedrifter 1936—38 (og 1935—38). Hos sementvarefabrikkene var det sterk stigning i produksjonen. Produksjonen av sementrør steg fra 1928—30 til 1937—39 med 50 pst., produksjonen av sementtakstein med over 60 pst. mens produksjonen av bygningsstein er mer enn 7-doblet hvis en regner med stykktallet, og iallfall nesten 4-doblet hvis en regner med at stykkvekten er sunket til det halve (under hensyn til mernedgangen i prisen i forhold til de andre varene). Annerledes med teglverksproduksjonen. Holder en seg til de egentlige teglverk, er det bare noen få av de mindre viktige artikler, produksjonen er steget noe vesentlig for (håndformet murstein, 2½ toms og over 3 toms drensrør). For hovedproduktet, maskinformet murstein, er det en rent ubetydelig produksjonsøking (på 5 pst). Produksjonen av takstein, mønestein og drensrør (i alt) er gått ned. Regner en med et veid gjennomsnitt (etter produksjonsverdien) av stigningskvotienten for de enkelte artikler, finner en at produksjonen hos sementvarefabrikkene er om lag fordoblet, mens produksjonen hos teglverkene bare er steget med ca. 10 pst. Til gjengjeld er prisene steget på de fleste teglverksprodukter, mens de er falt hos sementvarefabrikkene.

Med hensyn til forskyvningene mellom de ulike artiklers produksjonsverdi er det som hos sementvarefabrikkene at det er enkelte spesialartikler som er steget mest, mens forskyvningene hos den store masse av bedrifter ikke har noen større betydning. Produksjonsverdien er omtrent fordoblet for sjamottevarer og «annet teglarbeid» og for pottemaker- og keramikkarbeid. Men forholdet mellom murstein, takstein og drensrør er ikke noe videre forskjøvet (skjønt det er sterk stigning for håndformet murstein).

Begrenser en seg til de egentlige teglverk, får en altså en gruppe som ikke har forandret sin økonomiske karakter på grunn av produksjonsomlegging. De enkelte bedrifter er også sterkt «produksjonsfaste», i enda høyere grad enn sementvarefabrikkene. Men så er det heller ikke noen større variasjon i hovedproduktet hos teglverkene. Det er bare noen ganske få teglverk hvor det ikke er mursteinen som spiller hovedrollen. Tar en ut de 42 bedrifter (med sjamottefabrikk og pottemakerier) som var med i utvalget både i 1930 og 1939, var det i det hele tatt bare 2 som hadde et annet hovedprodukt i 1939 enn i 1930 (1 gikk over fra takstein til murstein, 1 fra murstein til brent kalk). Bedriftsskiftet er forholdsvis mindre enn hos sementvarefabrikkene, det er større avgang og mindre tilgang. Av 58 bedrifter som var med i 1930 er 16 eller 27.6 pst. gått ut. Men det er bare kommet til 9 eller 15.5 pst.

Antallet av egentlige teglverk som hadde brukbare oppgaver for alle de tre år 1937—39 er 35. Her er ikke tatt med noen bedrifter som hørte til et enkelt firma og som det ble sendt inn felles oppgave for. Disse bedrifter er derimot tatt med i tabellen på side 106, hvor tallene pr. bedrift regnes ut etter sumtallene for hver gruppe. Her som ellers er det nødvendig å skille mellom bedrifter på landet og i byene, men noen andre grunner til spaltning kan en ikke finne at det er.

		Landsbygda	Bystrøk			
				Med bearb.verdi pr. timeverk		
		Alle	Alle	1.27—1.99	2.00—2.49	2.50—3.99
Antall bedrifter		11	24	6	9	9
Bearbeidelsesverdi pr. timeverk	Aritm. gj.snitt	1.81	2.44	1.73	2.30	3.06
	Median	1.78	2.36	1.79	2.35	2.85
Lønn pr. timeverk	Aritm. gj.snitt	1.06	1.58	1.30	1.53	1.81
	Median	1.14	1.51	1.22	1.44	1.80

Forskjellen mellom landsgruppen og bygruppen er omtrent som hos sementvarefabrikkene, tallene for landsgruppen ligger 25—30 pst. lavere enn tallene for bygruppen. No er det forholdsvis få bedrifter i landsgruppen. En vil derfor begrense seg til bedrifter i bystrøk. Spredningen i bearbeidelsesverdien pr. timeverk er her ikke så stor som den pleier være i utvalgene. Det henger vel for en del sammen med at oppgavene er forholdsvis pålitelige. Men produksjonsforholdene er jo også nokså ensartede. Det er også forholdsvis utpreget samsvar mellom bearbeidelsesverdien og arbeiderlønnen. Den beregnede korrelasjon mellom disse to størrelser for de 24 bedriftene er 0.533 ($\pm$ 0.162).

Etter tallene i tabellen på side 106 er bedriftene gjennomgående større enn i noen av de tidligere behandlede grupper i denne industri når en ser bort fra sementfabrikkene (ikke brannforsikret eiendom er regnet med til kapitalen som uunnværlig produksjonsmiddel). Etter det mest omfattende mål for bedriftsstørrelsen $\left(\sqrt[3]{\text{KAF}}\right)$, er bedriftene gjennomsnittlig tre ganger så store som sementvarefabrikkene med samme beliggenhet. Teglverkene er utpregede sesongbedrifter og forholdet mellom det gjennomsnittlige arbeidertall og topptallet ligger derfor lavt, omtrent så lavt som hos gatesteinbrottene. Kapitalintensiteten står omtrent på høyde med sementvarefabrikkenes.

h Porselensfabrikker

Det er bare tre fabrikker i landet, og de har alle tre vært med i produksjonsstatistikken helt siden den begynte i 1927. Det er bybedrifter, som sysselsetter mange kvinner og som produserer for hjemmemarkedet. Det er forholds-

vis store bedrifter $(\sqrt[3]{KAF^1}: 222—345)$ med jevn sysselsetting året rundt. I alle disse retninger er gruppen ensartet. Lønnsomheten er også ganske jevn, å dømme etter tallene for 1937. Den relative bearbeidelsesverdi ligger mellom kr. 3.73 og kr. 4.19, bearbeidelsesverdien pr. timeverk[1] mellom kr. 1.72 og kr. 1.94 og arbeiderlønnen pr. timeverk[1] mellom kr. 1.06 og kr. 1.38. Men det er noen skilnad med hensyn til kapitalintensiteten (kapitalen pr. topparbeider varierer mellom 3 og 8 tusen kr.). Avgjørende er det at bedriftene produserer for ulike markedsgrupper slik at de blir konjunkturpåvirket i forskjellig grad: to av bedriftene tilvirker nemlig husholdningsfajanse, den tredje derimot elektroteknisk porselen. En finner det derfor best å sette gruppen ut av betraktning.

i. Glassverk

Også denne gruppe er liten. Antallet av bedrifter har i det seinere vært 7, hvorav 5 har vært med i produksjonsstatistikken. Bearbeidelsesverdien var vel 5 mill. kr. i 1939 eller litt mer enn porselensfabrikkenes, men bare det halve av sementfabrikkenes. Det er sysselsatt en del kvinner også i denne industri, men det er ikke mer enn 6—7 pst. av timeverkene som faller på dem. Beliggenheten veksler mer enn hos porselensfabrikkene, men de fleste av bedriftene ligger i bystrøk. Produksjonen går til hjemmemarkedet. Tre av bedriftene er på størrelse med porselensfabrikkene, men to er mindre $(\sqrt[3]{KAF^1} = 39—319)$. Lønnsomheten varierer en god del etter tallene for 1937, den relative bearbeidelsesverdi fra kr. 4.20 til kr. 11.33, bearbeidelsesverdien pr. timeverk[1] fra kr. 1.17 til kr. 6.74 og arbeiderlønnen pr. timeverk[1] fra kr. 0.88 til kr. 2.04. Forskyvninger i styrkeforholdet vil derfor kunne bringe nokså store svingninger fra år til år i disse tallene. Med hensyn til produksjonen har bedriftene spesialisert seg sterkt. Hovedproduktene er vindusglass, flasker, glassmatter og husholdningsglass. Det blir altså arbeidet dels for privatforbruket, dels for bygningsindustrien og dels for annen industri. Bedriftene blir altså helt forskjellig berørt av konjunkturene. Også denne gruppe er derfor satt ut av betraktning.

III. *Jern- og metallindustrien.*

De gruppene som er gransket hittil, er (VII) treindustrien, (I) malm- og metallutvinningen og (II) jord- og steinindustrien. Treindustrien ble tatt først skjønt den kommer langt ut i rekken (som nr. 7) i produksjonsstatistikken fordi den inneholder gruppene med de fleste bedrifter, hvor en derfor kan gå lengst med spaltningen uten å bli forstyrret av tilfeldighetene. Treindustrien ble da også gjenstand for de vidløftigste undersøkelser. Det ble f. eks. undersøkt om bearbeidelsesverdien varierer med de enkelte produksjonsfaktorer hos bedriftene innenfor den enkelte gruppe på samme måte som hos de 71 gruppene i hele industrien. Og det ble undersøkt om symptomtallene for lønnsomheten

[1] Timeverk utført av kvinner redusert med 40 pst.

i den enkelte gruppe gav noe tydelig bilde av konjunkturbevegelsen. Disse undersøkelser gav slike resultater at det ikke var nødvendig å fortsette med dem ut gjennom rekken av grupper.

For alle de tre nevnte hovedgrupper ble det videre foretatt visse undersøkelser for å slå fast i hvilken grad de enkelte undergrupper hadde bevart sin økonomiske karakter ned gjennom årene. Resultatet blir her nærmest det at en ikke kan være sikker når det gjelder grupper hvor bedriftsantallet stiger sterkt. Skal en bli sikker, må en skille fra alle nytilkomne bedrifter for de seinere år og alle utgåtte bedrifter for de tidligere år. Gjelder det en ganske kort periode, vil det være sjelden at en større gruppe forandrer seg noe vesentlig. Disse undersøkelser vil bli sløyfet i det følgende. Likeså visse undersøkelser over spredningen i de primærgrupper, som en kommer fram til med hensyn til bedriftenes størrelse, og de enkelte størrelsesklassers kapitalintensitet og kapitalutnytting. Som regel er ikke virkningene av disse faktorer så sterke at de får noen merkbar betydning.

Undersøkelsen vil derfor no bli sterkt forenklet. Det har vist seg at det er enkelte spaltninger som går igjen bestandig. Det er spaltningen mellom bedrifter i bystrøk og bedrifter på landsbygda og mellom eksportbedrifter og bedrifter som arbeider for hjemmemarkedet. Forskjellen mellom disse masser vil omtrent alltid komme fram selv om en bare følger et enkelt måletall som bearbeidelsesverdien pr. timeverk. En tredje spaltning som en også kan foreta uten videre gransking, er hovedinndelingen etter produksjonens art, nemlig mellom produksjonsvarer og konsumsjonsvarer. Men her er det ikke så ofte at en kan trekke noe skille mellom bedriftene i den enkelte undergruppe (av produksjonsstatistikken). Særlig om jern- og metallindustrien gjelder det at de enkelte bedrifter ofte produserer begge slags varer samtidig. Bedriftene i denne hovedgruppe har forresten gjennomgående en sterkt variert produksjon. Skulde en følge det tidligere prinsipp å dele opp etter de enkelte hovedartikler, vilde en ikke få mange primærgrupper som var store nok. Skal en ta det strengt, er det f. eks. knapt to mekaniske verksteder som har samme hovedartikkel, langt mindre ensartet sammensatt produksjon. Sikkerheten mot tilfeldige svingninger i karaktertallene kan her ikke ligge i at produksjonen er ensartet, men nettopp i at den er så mangfoldig. Mangfoldigheten skaffer en viss risikoutjamning, går det dårlig med et produkt, kan det gå godt med et annet.

Når en har foretatt de f a s t e spaltninger, som en kan, etter bedriftenes beliggenhet, markedets beliggenhet og produksjonens art, vil en ha fått noen f o r e l ø b i g e primærgrupper som hver for seg er karakterisert ved sin bestemte bearbeidelsesverdi pr. timeverk. Som regel må en også bli stående ved disse. Det vil fremdeles være atskillig spredning mellom bedriftene i bearbeidelsesverdien pr. timeverk. Men dette vil mest skyldes forhold som ikke lar seg gripe statistisk, som ledelsens dyktighet, gode forbindelser, tekniske fortrinn, hell osv. Men ved siden av de nevnte bestemmende faktorer kommer det iallfall til e n ny faktor for jern- og metallindustrien. Hvor antallet av

bedrifter i en av de nevnte foreløbige primærgrupper er stort nok, lar det seg påvise at bearbeidelsesverdien pr. timeverk ligger høyere hos moderniserte bedrifter enn hos andre bedrifter. Noe bestemt mål for «moderniseringsgraden» har en naturligvis ikke. Men Byrået har fått skjønnsmessige opplysninger fra Mekaniske Verksteders Landsforening. Disse opplysninger gjelder nok ikke på langt nær alle bedrifter. Men hvor antallet av bedrifter var stort nok, viste det seg at bearbeidelsesverdien pr. timeverk hos de «ukjente» bedrifter nærmest lå i nivå med verdien hos de bedrifter som ikke var modernisert etter oppgavene.

I det følgende vil vi no beskrive de enkelte nye primærgrupper så kort som mulig med det vi samler dem under de nuværende undergrupper i produksjonsstatistikken. I hovedtabellen på side 106 er rekkefølgen litt endret med det karosserifabrikkene er tatt ut av sin plass og stilt foran bilreparasjonsverkstedene.

a. Mekaniske verksteder (ikke skipsbyggerier), støperier og andre jern- og stålvarefabrikker er en samling av de tidligere grupper: 1. jern- og stålstøperier, 2. smier, 5. andre jern- og stålvarefabrikker, 7. mekaniske verksteder, 10. vognfabrikker (ikke jernbanevognfabrikker), 12. våpen- og ammunisjonsfabrikker og 15. tilvirking av andre apparater og instrumenter.

Alt i alt er slektskapet størst mellom de 4 førstnevnte av disse gruppene. Støperiene er i stor utstrekning førstehåndsbedrifter som leverer forskjellige halvfabrikater videre til de mekaniske verksteder og andre bedrifter. Men en del av dem tilvirker også ferdigvarer (ovner, komfyrer og husholdningsstøpegods). Teknisk sett er det skarpt nok skille mellom støperiene og de andre. Men de mekaniske verksteder er ofte forbundet med støperi. Og her kan støperidriften tre mer eller mindre tilbake for verkstedsdriften. Mellom de tre andre gruppene er det ikke noe slikt skarpt teknisk skille. Produktene f. eks. er alle steder overveiende grove apparater, verktøy, redskaper og maskiner. Men smiene er for små til å gi seg i kast med maskiner og hos de mekaniske verksteder på den annen side er maskinproduksjonen hovedsaken. Kort sagt er det mest maskinutstyret og kapasiteten som endrer seg etter som en går fra smier over andre jern- og stålvarefabrikker til mekaniske verksteder.

Produksjonen er mest ensartet hos støperiene. I de andre nevnte gruppene er det gjerne slik at den enkelte bedrift tilvirker en rekke artikler, hos enkelte bedrifter går tallet opp i hundrer. Men overveiende er det produksjonsmidler som tilvirkes. De bedrifter som bare tilvirker konsumsjonsvarer er ytterst få. En har ikke funnet noen grunn til å skille disse bedriftene fra. Derimot er reparasjonsverkstedene skilt fra. Kombinerte mekaniske verksteder og støperier er ikke tatt med. Da bedriftene på landsbygda er forholdsvis få, har en ikke kunnet danne noen primærgrupper av dem. Faktisk er med dette omtrent alle de bedrifter som tilvirker landbruksredskap skilt fra. Produksjonen blir hovedsakelig avsatt på det hjemlige marked. Det er vel ikke noen av disse bedriftene som normalt eksporterer så meget som 50 pst. av produksjonsverdien.

Etter oppgavene fra Mekaniske Verksteders Landsforening er bedriftene delt i fire klasser: M. 1, første grads modernisering, M. 2, annen grads modernisering, M. 3, umoderne, M. 0, ukjent grad. Følgende tabell gir den mediane bearbeidelsesverdi pr. timeverk for disse fire klasser i de foreløbige primærgrupper hvor det er et større antall bedrifter (med brukbare oppgaver) enn fire i noen av klassene etter tallene for 1939:

	M. I		M. II		M. III		M. 0		M. I + II		M. III + 0	
	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk
		Kr.		Kr.		Kr		Kr.		Kr.		Kr.
Jern- og stålstøperier i bystrøk	5	2.85	6	2.87	5	2.07	19	2.26	11	2.86	24	2.22
Reparasjonsverksteder i bystrøk	5	3.14	2	1.81	1	2.04	17	2.47	7	2.76	18	2.44
Smier i bystrøk	2	2.26	–	–	–	–	9	1.62	2	2.26	9	1.62
Tilv. av landbruksredskap på landsbygda	3	1.84	6	1.67	–	–	–	–	9	1.72	–	–
Andre jern- og stålvarefabrikker i bystrøk	8	3.52	5	3.24	1	2.00	11	2.62	13	3.41	12	2.57
Mek. verksteder i bystrøk	6	4.81	17	2.88	18	2.84	17	2.21	23	3.38	35	2.53

Som en ser, gjelder det ikke unntaksfritt at tallene stiger fra M. III til M. I. Slår en derimot sammen alle mer eller mindre moderniserte bedrifter (M. I + II) og ser dem i motsetning til resten (M. III + 0), er bearbeidelsesverdien pr. timeverk overalt høyere hos de moderniserte.[1] Videre vil en se at det praktisk talt ikke blir noen skilnad mellom «andre jern- og stålvarefabrikker» og mekaniske verksteder når en holder seg til tallene for disse to samleklassene. Vi slår derfor disse to produksjonsgrupper sammen under navnet mekaniske verksteder. Og vi får de «moderniserte mekaniske verksteder i bystrøk» med 36 bedrifter i 1939 og «andre mekaniske verksteder i bystrøk» med 47 bedrifter i 1939. Utenfor disse to primærgrupper er det mest grunn til å ta med de 11 moderniserte jern- og stålstøperier i bystrøk og de 24 andre jern- og stålstøperier i bystrøk. Da de moderniserte reparasjonsverksteder er så få, vil vi ikke ta med dem, og det er da ikke større grunn til å ta med de andre reparasjonsverkstedene, så meget mer som reparasjonsvirksomheten vil bli forholdsvis sterkt representert i jern- og metallindustrien gjennom en del andre bransjer. De resterende grupper er for små og betydningsløse til å ta med.

Vognfabrikkene driver no mest med tilvirking av bilkarosserier. Det tilvirkes dessuten andre bildeler, som styrehus, lasteplaner og biltipper. Ganske få bedrifter fortsetter tilvirkingen av de eldre kjøreredskap, hestevogner, vognhjul, barnevogner, tømmerrustninger, håndkjerrer, trillebører, sparkstøttinger

[1] Da kapitalen pr. arbeider stiger med moderniseringsgraden, vil skilnaden bli mindre hvis en holder seg til den nøyaktigere målestokk, bearbeidelsesverdien pr. enhet av $\sqrt{KA}$.

o. likn. Et par driver bare reparasjonsvirksomhet. Da de egentlige karosserifabrikker overveiende er samlet i bystrøkene, får vi en forholdsvis stor ensartet gruppe hvis vi begrenser oss til disse bedriftene. Det blir, som de fleste andre primærgrupper i denne industri en blandet produksjons- og konsumsjonsvaregruppe med avsetning på hjemmemarkedet. Det er ikke opplyst noe om moderniseringen her.

Våpen- og ammusjonsfabrikkene er for en stor del på statens hender. Disse bedrifter har ikke brukbare kapitaloppgaver. Ellers er det bare 3 bedrifter i 1939, og den hele bearbeidelsesverdi hos disse bedrifter er ikke så stor at en kan bygge noe på deres oppgaver.

Tilvirking av andre apparater og instrumenter (finere apparater som kunstige lemmer og instrumenter som kompasser, peilskiver, manometre og vakuummetre) er små bedrifter i storbyene med oftest leid lokale. Det er overhodet bare 2 bedrifter med brukbare oppgaver og med forskjelligartet produksjon.

b. Trådstift- og spikerfabrikker. Også her er produksjonen mangeartet. Særlig blir det tilvirket både halvfabrikater som ståltråd (en bedrift har endog stål- og valseverk) og ferdigvarer (spiker, skruer, gjerder m. v.). Det er mest produksjonsvarer, men også konsumsjonsvarer iblant (gjerder til privatboliger f. eks.). Noen oppdeling etter produksjonens art lønner det seg neppe å foreta. Men en holder utenfor den nevnte sterkt integrerte bedrift hvor produksjonen begynner med selve råvaren. Navnet «trådstift- og spikerfabrikker» rommer for lite, og vi velger isteden «tilvirking av ståltråd, spiker, gjerder m. v.»

Det blir utført en god del spiker, men hovedeksportøren er nettopp den nevnte bedrift som er holdt utenfor av andre grunner. Omtrent alle bedriftene ligger i bystrøk, de få som ligger på landsbygda er holdt utenfor. Mange bedrifter mangler fullstendige kapitaloppgaver så at av 29 bedrifter i 1939 blir det bare 19 igjen. Ikke så langt fra halvparten av disse bedrifter skal være modernisert etter hva Mekaniske Verksteders Landsforening opplyser. Men en spaltning i moderniserte og ikke moderniserte bedrifter vil gi nokså små elementærgrupper. En undersøkelse for 1939 viser dessuten at det ikke blir noen større forskjell mellom bearbeidelsesverdien pr. timeverk hos de moderniserte og hos de ikke moderniserte bedrifter. Denne spaltning er derfor ikke foretatt.

c. Motorfabrikker. De fleste bedriftene med nyproduksjon tilvirker vesentlig båtmotorer. Det er derfor best å begrense det nye utvalg til bedrifter med den slags tilvirking. Av disse bedrifter er det 2 på landsbygda og 13 i bystrøk med brukbare oppgaver for 1939. Dessuten er det 4 reparasjonsverksteder på landsbygda og 6 i bystrøk. Ser en no nærmere på de 13 bedriftene med nyproduksjon i bystrøk, faller de i 2 grupper med hensyn til størrelsen. Det er 8 større bedrifter med en bearbeidelsesverdi på fra ca. 100 000 til ca. 1 000 000 kr. og 5 mindre bedrifter med under 30 000 kr. (1939). I den første gruppen svinger bearbeidelsesverdien pr. timeverk mellom kr. 1.65 og kr. 6.01, i den siste mellom kr. 0.92 og kr. 1.80. Det kan derfor være grunn til å skille fra disse småbedriftene. Her som i andre deler av jern- og metallindustrien beror spredningen

i bearbeidelsesverdien pr. timeverk sikkert for en stor del på moderniseringen. Men det har ikke vært mulig å få klassifisert motorfabrikkene etter dette forhold. Hvis en i det hele tatt vil ha gruppen representert, får en begrense den til de større nyprodusenter i bystrøk. Denne primærgruppe vil være karakterisert som bedrifter med hjemmemarked og tilvirking av produksjonsmidler. Den arbeider for en stor del for fiskerinæringen, og de økonomiske resultater vil for så vidt bli preget av vekslingene i de store fiskerier.

d. Skipsbyggerier og skipsverft. Også dette er bedrifter som hovedsakelig arbeider for produksjonen. Det vil overhodet ikke være mulig å skille fra bedrifter som overveiende tilvirker lystfartøyer. Det er heller ikke mulig å ta hensyn til om bedriftene er mer eller mindre påvirket av eksporten og den utenrikske skipsfart. Det er her naturlig nok forholdsvis få bedrifter med ufullstendige kapitaloppgaver. En har funnet grunn til å regne med den antatte verdi av eiendom som ikke er brannforsikret.

Gruppen faller naturlig i 8 underavdelinger etter som tilvirkingen består i nybygg eller reparasjon, etter som den gjelder jern- og stålskip eller treskip og båter og etter som bedriftene ligger på landsbygda eller i bystrøk. Men skilnaden mellom nybygg og reparasjon er ikke bestemt. Grensen veksler med konjunkturene. Her har en som regel regnet med til nybyggingsgruppene de bedrifter hvor over halvparten av produksjonsverdien i noe av årene 1937—39 faller på nybygget. Men en mindre bedrift (reparasjonsverksted for et dampskipsselskap) er ført over på reparasjonsgruppen.

Tar en så videre hensyn til om bedriftene etter de opplysninger som en har er modernisert eller ikke, får en følgende primærgrupper. Det er ført opp antall bedrifter med brukbare oppgaver for 1939 og mediantall for bearbeidelsesverdien pr. timeverk.

	Jern- og stålskip				Treskip og båter			
	Nybygg		Reparasjon		Nybygg		Reparasjon	
	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk	Bedrifter	Bearb.verdi pr. timeverk
		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.
Bedrifter på landsbygda			3	1.39	14	1.19	11	1.27
Herav: Moderniserte			–	–	–	–	–	–
Andre		–	3	1.39	14	1.19	11	1.27
Bedrifter i bystrøk	8	2.15	28	1.95	19	1.45	21	1.78
Herav: Moderniserte	4	1.93	5	2.45	3	1.87	–	–
Andre	4	2.67	23	1.85	16	1.35	21	1.78

Den vanlige forskjell mellom bedrifter på landsbygda og bedrifter i bystrøk går igjen over hele linjen. Videre er det den skilnad mellom byggerier og reparasjonsverksteder når det gjelder treskip og båter at lønnsomheten er større hos

reparasjonsverkstedene. Men denne forskjell finner en ikke for jern- og stålskipsarbeidet hvor antallet av bedrifter forresten er lite i de fleste av gruppene. Heller ikke er det noen sikker skilnad mellom de moderniserte bedriftene og de andre. En vil derfor ikke foreta denne spaltning. Men spaltningen i byggerier og reparasjonsverfter finner en tryggest å ta. Det blir da 6 grupper som blir store nok: 1. jern- og stålskipsbyggerier i bystrøk, 2. reparasjonsverksteder for jern- og stålskip i bystrøk, 3. treskips- og båtbyggerier på landsbygda, 4. treskips- og båtbyggerier i bystrøk, 5. reparasjonsverksteder for treskip og båter på landsbygda og 6. reparasjonsverksteder for treskip og båter i bystrøk.

e. Framstilling av elektriske maskiner og apparater. Etter sin art er produksjonen her svært spredt. Det er også stor spredning i bearbeidelsesverdien pr. timeverk. Det blir tilvirket både for produksjons- og for konsumsjonsbehov. Produksjonsvarene er ofte større og mer sammensatte gjenstander (generatorer, transformatorer, kabler, radioanlegg) som krever større bedrifter. Men det er allikevel ikke mulig å ta opp noe skille her. Alle bedrifter med brukbare oppgaver for 1939 ligger i bystrøk og arbeider vesentlig for hjemmemarkedet. Noen få reparasjonsverksteder og en bedrift med forenet produksjon av komfyrer, gjerder og porter er holdt utenfor.

Etter de oppgaver, en har, var det 10 moderniserte og 21 andre bedrifter med brukbare oppgaver i 1939. Mediantallene for bearbeidelsesverdien pr. timeverk var kr. 4.95 for de moderniserte bedrifter og kr. 3.28 for de andre. Det er derfor grunn til å ta opp denne spaltningen.

f. Automobilreparasjonsverksteder og flyfabrikker. Bilreparasjonsverkstedene er en forholdsvis ensartet gruppe. Men det er enkelte av bedriftene som driver litt nytilvirking av karosserier og andre bildeler ved siden av. De er her skilt fra hvis ikke denne nytilvirkingen var helt ubetydelig (opp til 3 000 kr.). Nesten alle bedriftene er samlet i bystrøkene så at en likeså godt kan holde bedriftene på landsbygda helt utenfor. Heller ikke i denne gruppen kan en spalte etter som det hovedsakelig blir arbeidet for produktive eller konsumtive formål. Antallet av bedrifter, som en kan anse for moderniserte, er så lite at det ikke lønner seg å skille dem ut. Selv om en holder disse bedriftene utenfor, ligger bearbeidelsesverdien pr. timeverk forholdsvis spredt. Det er forresten vanskelig å få riktige oppgaver over bearbeidelsesverdien særlig fordi bedriftene ikke alltid holder nøyaktig regnskap over reservedeler som blir solgt til forskjell fra reservedeler som blir brukt til reparasjon. Da bedriftene er små og ligger i bystrøk, er det svært ofte at lokalene blir leid slik at det mangler fullstendige kapitaloppgaver.

g. Sykkelfabrikker. Når en holder utenfor de mange bedrifter med ufullstendige kapitaloppgaver, videre 2 bedrifter som var ganske små (2 à 3 arbeidere) og en bedrift med overveiende reparasjonsarbeid, blir det bare 9 bedrifter igjen i 1939. Hadde no disse bedriftene vært noenlunde jamstore, kunde en til nød laget en gruppe på dem. Men i virkeligheten blir gruppen helt dominert av den største av bedriftene. En må derfor gjøre regning med at de tilfeldige

bevegelser i tallene vil bli forholdsvis store, og gruppen vil derfor bli strøket av listen.

h. Blikkvarefabrikker og andre metallvarefabrikker. De viktigste artikler hos blikkvarefabrikkene er hermetikkemballasje og annen blikkemballasje, bygningsartikler, jernhalvfabrikater, crownkork, blikkbøtter og baljer. Det er for det meste produksjonsvarer. Den direkte eksport er ubetydelig, men emballasjefabrikkene er naturligvis allikevel sterkt påvirket av eksportforholdene. Hermetikkeksporten er igjen avhengig av råstofftilgangen, og denne er så uregelmessig at den alminnelige konjunkturbevegelse ikke vil komme fram i lønnsomhetstallene. Nesten alle bedriftene ligger i bystrøk. I 1939 var det 12 bedrifter med brukbare oppgaver. Av disse var de 8 emballasjefabrikker, tilvirket altså bare produsentvarer. Spredningen i bearbeidelsesverdien pr. timeverk var forholdsvis liten innenfor denne engere gruppe. Variasjonskoeffisienten var nemlig 39.4 pst. når en tar med alle de 12 bedriftene, men bare 11.8 pst. for emballasjefabrikkene. Det skulde da lønne seg å begrense utvalget til emballasjefabrikkene. Bare 2 av disse bedriftene er etter opplysningene modernisert, og de skiller seg ikke ut fra de andre med hensyn til bearbeidelsesverdien pr. timeverk. En behøver derfor ikke ta hensyn til dette moment.

De andre metallvarefabrikkene har en noe mer spredt produksjon. De viktigste artikler er metallhalvfabrikater, kokekar o. likn. av aluminium, sølvmynt (statsbedrift), kapsler, tuber og metallfolier, andre mindre metallvarer og jernvarer. Også bearbeidelsesverdien pr. timeverk varierer sterkt, variasjonskoeffisienten er 47.1 pst. Bedriftsantallet er lite, det er bare 11 bedrifter med brukbare oppgaver i 1939. En enkelt bedrift har nesten halvparten av bearbeidelsesverdien i gruppen. Tallene vil derfor bli usikre, og en gjør best i å sette gruppen ut av betraktning.

i. Armaturfabrikker og metallstøperier. Det var bare 3 armaturfabrikker og 4 metallstøperier som hadde brukbare oppgaver i 1939. Den hele bearbeidelsesverdi nådde ikke stort opp over 1 mill. kr. i noen av gruppene. En blir derfor nødt til å se bort fra disse bedriftene.

j. Tilvirking av musikkinstrumenter. I 1939 var det bare 4 små bedrifter på landsbygda og 2 bedrifter i bystrøk med brukbare oppgaver. Det er derfor ikke mulig å få gruppen representert.

k. Gull- og sølvvarefabrikker. Dette er en utpreget konsumsjonsvaregruppe (med salg av produksjonsvarer til hoteller, restauranter m.v.) med hjemmemarked og typiske bybedrifter. Det er arbeider i sølv og plett som er de viktigste gjenstander for tilvirkingen. Av 11 bedrifter med brukbare oppgaver i 1939 var det 3 som bare tilvirket sølvvarer og 7 hvor sølvarbeidene var hovedsaken (63—99 pst. av nytilvirkingsverdien). Av disse 7 bedrifter var det 5 som tilvirket plettvarer ved siden av, 4 tilvirket gullvarer og 3 tinnvarer ved siden av. Skal en sette et navn på denne gruppen, bør det derfor snarest være «sølv- og plettvarefabrikker». Det er ikke noen opplysninger om moderniserte bedrifter.

Hovedtallene pr. bedrift i de enkelte primærgrupper. (II) Jord- og steinindustri. (III) Jern-

Primærgrupper. (Romertallene viser til inndelingen i produksjonsstatistikken.)	1 Bruttoproduksjonsverdi P	2 Bearbeidelsesverdi (tillagt verdi) B	3 Råstoff og hjelpestoffprosent (P ÷ B) 100 / P	4 Kapitalavkastning m. v. L_K
	1000 kr.	1000 kr.	Pst.	1000 kr.
(VII). Treindustri.				
1. Sagbruk og høvlerier med eksport	1 350	398.2	70.5	145.0
2. —»— » hjemmemarked på landsbygda	113	34.2	69.9	13.6
3. —»— » – i bystrøk	241	73.6	69.3	26.8
4. Kassefabrikker i bystrøk	115	49.2	57.4	20.5
5. Tønnefabrikker på landsbygda	82	31.6	61.3	10.4
6. —»— i bystrøk	127	35.1	72.4	9 9
7. Bygningssnekkeri på landsbygda	73	32.8	55.1	9.2
8. —«— i bystrøk	100	51.4	48.6	12.4
9. Store møbelfabrikker på landsbygda	207	116.3	44.0	48.6
10. Små —»—	43	23.2	46.4	7.4
11. Store møbelfabrikker i bystrøk	196	113.5	42.3	31.8
12. Små —»—	34	19.8	12.4	4.3
(I). Malm- og metallutvinning.				
1. Svovelkisgruver	3 117	2 793.0	10.4	1 430.0
2. Jernmalmgruver	3 491	2 592.0	25.7	1 269.0
3. Ferrolegeringsfabrikker	5 875	2 544.0	56.9	1 628.0
4. Aluminiumfabrikker	7 577	2 819.0	62.8	1 374.0
(II). Jord- og steinindustri.				
1. Labradorsteinbrott	66	60.0	9.0	17.9
2. Tilvirking av gatestein, kantstein m. v.	48	46.4	3.3	9.1
3. —»— » gravrammer og gravmonumenter i bystrøk	26	22.9	12.3	7.6
4. Selvstendige kalkbrott på landsbygda	59	50.1	14.4	17.0
5. Store sementfabrikker	4 364	2 672.0	38.8	1 685.0
6. Sementvarefabrikker på landsbygda	13	7.2	43.8	2.0
7. —»— i bystrøk	58	36.0	37.6	12.3
8. Teglverk i bystrøk	159	138.7	12.8	40.9
(III). Jern- og metallindustri.				
1. Moderniserte selvstendige jern- og stålstøperier i bystrøk	724	497.8	31.3	185.8
2. Andre —»— —»—	124	84.5	31.6	28.2
3. Moderniserte mekaniske verksteder i bystrøk	1 675	913.8	45.5	422.5
4. Andre —»— —»—	276	153.4	44.3	64.5
5. Tilvirking av ståltråd, spiker, gjerder m. v. i bystrøk	1 065	579.5	45.6	295.7
6. Større motorfabrikker i bystrøk	670	406.4	39.3	215.7
7. Jern- og stålskipsbyggerier i bystrøk	5 916	2 886.1	51.2	659.7
8. Reparasjonsverfter for jern- og stålskip i bystrøk	960	611.0	36.4	162.1
9. Treskips- og båtbyggerier på landsbygda	60	26.5	55.8	5.8
10. —»— i bystrøk	93	44.1	52.6	11.6
11. Reparasjonsverfter for treskip og båter på landsbygda	58	36.8	36.6	8 4
12. —»— —»— i bystrøk	68	44.8	34.1	9.6
13. Moderniserte bedrifter i bystrøk som framstiller elektriske maskiner og apparater	3 476	1 971.8	43.3	972.4
14. Andre do.	395	213.2	46.0	119.0
15. Karosserifabrikker i bystrøk	111	61.3	44.8	13.4
16. Bilreparasjonsverksteder i bystrøk	119	69.2	41.8	16.9
17. Blikkemballasjefabrikker i bystrøk	1 384	693.5	49.9	307.6
18. Sølv- og plettvarefabrikker i bystrøk	557	362.2	35.0	184.1

(VII) Treindustri. (I) Malm- og metallutvinning.
og metallindustri. Året 1937.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Arbeiderlønn	Funksjonærlønn	Fast kapital (bygninger, maskiner og nødvendig grunn)	Kapitalutnytting	Utnyttet fast kapital	Timeverk	Funksjonærer	Fullstendig produksjonsinnsats: a) etter hele kapitalen	Fullstendig produksjonsinnsats: b) etter den utnyttede kapital	«Kapitalintensitet»	«Arbeidskraftintensitet»
L_A	L_F	K	U	K.U	A	F	$O = \sqrt{KAF}$	$O_U = \sqrt{KUAF}$	$KU : O_U$	$A : O_U$
1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	Pst.	1000 kr.	1000					
227.0	26.30	625.0	79	493.8	187.0	5.39	79.8	79.3	6.23	2.36
17.0	3.62	57.5	51	29.3	21.4	1.40	12.0	9.6	3.06	2.23
39.1	7.65	133.0	63	83.8	34.4	2.06	21.1	18.1	4.63	1.90
21.3	7.42	61.1	74	45.2	18.9	2.00	13.2	11.9	3.78	1.58
18.0	3.20	49.6	49	24.3	19.4	1.10	10.2	8.0	3.02	2.41
19.4	5.82	59.5	51	30.3	18.0	1.64	12.1	9.6	3.14	1.87
19.7	3.94	48.5	77	37.3	21.0	1.33	11.1	10.1	3.68	2.07
34.3	4.72	89.4	79	70.6	25.2	1.47	14.9	13.8	5.12	1.83
62.3	5.12	105.0	83	87.2	76.5	1.82	24.5	23.0	3.83	3.33
13.4	2.35	26.2	72	18.9	19.2	1.78	9.0	8.6	2.19	2.22
73.0	8.24	164.0	85	139.4	68.1	2.52	30.9	28.8	4.84	2.36
13.3	2.22	39.8	80	31.8	13.6	1.13	8.5	7.9	4.04	1.73
1 171.0	192.00	10 526.0	89	9 368.0	839.0	29.10	636.0	612.0	15.32	1.37
1 173.0	150.00	3 977.0	81	3 221.0	838.0	25.40	439.0	409.0	7.87	2.05
765.0	151.00	5 686.0	85	4 833.0	462.0	25.10	404.0	383.0	12.63	1.21
1 149.0	296.00	6 953.0	85	5 910.0	735.0	41.20	595.0	563.0	10.49	1.30
37.4	4.69	32.4	85	27.5	26.5	1.08	9.8	9.2	2.98	2.87
34.5	2.77	34.6	63	21.8	33.8	0.64	9.1	7.8	2.80	4.34
12.5	2.77	18.4	70	12.9	9.0	1.09	5.7	5.0	2.57	1.79
30.1	3.00	68.4	77	52.7	34.4	1.00	13.8	12.2	4.33	2.82
716.0	271.00	6 288.0	86	5 408.0	407.0	36.00	451.7	429.5	12.59	0.95
4.4	0.80	15.8	65	10.3	5.8	0.27	2.9	2.5	4.08	2.30
19.6	4.07	82.1	82	67.3	13.5	1.22	11.1	10.4	6.50	1.30
87.4	10.37	338.2	55	186.0	57.7	2.53	36.7	30.1	6.19	1.92
254.6	57.40	538.5	93	499.2	173.2	10.10	98.0	95.6	5.22	1.81
47.4	8.89	96.7	95	91.4	38.9	1.95	19.4	19.1	4.79	2.04
372.4	118.94	1 389.9	91	1 269.0	260.6	23.58	204.4	198.3	6.40	1.31
71.2	17.70	209.5	87	182.9	57.3	4.02	36.4	34.8	5.26	1.65
219.4	64.35	684.9	93	639.7	143.5	10.47	101.0	98.7	6.48	1.45
160.4	30.25	364.8	91	332.7	123.1	7.00	68.0	65.9	5.05	1.87
1 914.6	311.75	5 010.4	88	4 404.1	1 337.0	66.50	763.7	731.6	6.02	1.83
396.1	52.81	892.1	73	650.3	318.7	11.07	146.6	131.9	4.93	2.42
19.1	1.60	26.1	78	20.3	24.6	0.80	8.0	7.4	2.76	3.34
28.6	3.93	65.5	69	45.1	30.5	1.31	13.8	12.2	3.71	2.51
26.2	2.22	54.3	72	38.9	31.7	1.11	12.4	11.1	3.50	2.86
31.2	4.00	72.1	66	47.7	28.0	1.33	13.9	12.1	3.94	2.31
636.9	362.50	2 327.3	92	2 138.8	428.9	81.90	434.0	422.0	5.07	1.02
68.0	26.20	191.7	90	171.8	60.2	5.95	41.0	39.5	4.35	1.52
42.0	5.91	67.9	84	57.2	40.2	1.73	16.8	15.9	3.61	2.54
42.1	10.16	119.5	90	107.3	31.2	3.00	22.4	21.6	4.97	1.45
321.8	64.13	1 003.0	90	897.7	254.9	12.75	148.3	142.9	6.28	1.78
151.6	26.50	354.1	91	323.6	111.6	9.50	72.1	70.0	4.62	1.59

Hovedtallene pr. bedrift i de enkelte primærgruppe
(II) Jord- og steinindustri. (III) Jern

Primærgrupper. (Romertallene viser til inndelingen i produksjonsstatistikken.)	16 «Funksjonærintensitet» $F:O_U$	17 Kapital og arb.innsats a) etter hele kapitalen $O' = \sqrt{KA}$	18 Kapital og arb.innsats b) etter den utnyttede kapital $O'_U = \sqrt{KUA}$	19 Forhold mellom timeverk og kapital $A.100:K$	20 Forhold mellom antall funksjonærer og kapital-arbeidsinnsats $F.100:C$
				Pst.	Pst.
(VII). Trevareindustri.					
1. Sagbruk og høvlerier med eksport	0.068	341.8	303.9	29.9	1.58
2. —»— » hjemmemarked på landsbygda	0.146	35.1	25.0	37.2	3.99
3. —»— » — i bystrøk	0.114	67.6	53.7	25.9	3.05
4. Kassefabrikker i bystrøk	0.167	34.0	29.2	34.9	5.88
5. Tønnefabrikker på landsbygda	0.137	31.0	21.7	39.1	3.55
6. —»— i bystrøk	0.170	32.7	23.4	30.3	5.02
7. Bygningssnekkeri på landsbygda	0.131	31.9	28.0	43.3	4.17
8. —»— i bystrøk	0.107	47.5	42.2	28.2	3.09
9. Store møbelfabrikker på landsbygda	0.079	89.6	81.7	72.9	2.03
10. Små —»—	0.206	22.4	19.0	73.3	7.95
11. Store møbelfabrikker i bystrøk	0.087	105.7	97.4	41.5	2.38
12. Små —»—	0.143	23.3	20.8	34.2	4.85
(I). Malm- og metallutvinning.					
1. Svovlkisgruver	0.048	2 972.0	2 803.0	8.0	0.98
2. Jernmalmgruver	0.062	1 826.0	1 643.0	21.1	1.39
3. Ferrolegeringsfabrikker	0.066	1 621.0	1 495.0	8.1	1.55
4. Aluminiumfabrikker	0.073	2 261.0	2 085.0	10.6	1.82
(II). Jord- og steinindustri.					
1. Labradorsteinbrott	0.117	29.3	26.9	81.8	3.69
2. Tilvirking av gatestein, kantstein m. v.	0.082	34.2	27.1	97.7	1.87
3. —»— » gravrammer. og gravmonumenter i bystrøk.	0.217	12.9	10.8	48.9	8.45
4. Selvstendige kalkbrott på landsbygda	0.082	48.5	42.6	50.3	2.06
5. Store sementfabrikker	0.084	1 600.0	1 484.0	6.5	2.25
6. Sementvarefabrikker på landsbygda	0.107	9.6	7.7	36.7	2.81
7. —»— i bystrøk	0.118	33.3	30.1	16.4	3.66
8. Teglverk i bystrøk	0.084	139.7	103.6	17.1	1.81
(III). Jern- og metallindustri.					
1. Moderniserte selvstendige jern- og stålstøperier i bystrøk	0.106	305.4	294.0	32.2	3.31
2. Andre —»— —»—	0.102	61.3	59.6	40.2	3.18
3. Moderniserte mekaniske verksteder i bystrøk	0.119	601.8	575.1	18.7	3.92
4. Andre —»— —»—	0.116	109.6	102.4	27.4	3.67
5. Tilvirking av ståltråd, spiker, gjerder m. v. i bystrøk	0.106	313.5	303.0	21.0	3.34
6. Større motorfabrikker i bystrøk	0.106	211.9	202.4	33.7	3.30
7. Jern- og stålskipsbyggerier i bystrøk	0.091	2 588.2	2 426.6	26.7	2.57
8. Reparasjonsverfter for jern- og stålskip i bystrøk	0.084	533.2	455.2	35.7	2.08
9. Treskips- og båtbyggerier på landsbygda	0.109	25.3	22.3	94.3	3.16
10. —»— i bystrøk	0.108	44.7	37.1	46.6	2.93
11. Reparasjonsverfter for treskip og båter på landsbygda	0.100	41.5	35.1	58.2	2.67
12. —»— —»— i bystrøk	0.110	44.9	36.5	38.8	2.96
13. Moderniserte bedrifter i bystrøk som framstiller elektriske maskiner og apparater	0.194	999.0	957.8	18.4	8.20
14. Andre do	0.151	107.4	101.7	31.4	5.54
15. Karosserifabrikker i bystrøk	0.109	52.2	48.0	59.2	3.31
16. Bilreparasjonsverksteder i bystrøk	0.139	61.1	57.9	26.1	4.91
17. Blikkemballasjefabrikker i bystrøk	0.089	505.6	478.4	25.4	2.52
18. Sølv- og plettvarefabrikker i bystrøk	0.136	198.8	190.0	31.5	4.78

(VII) Treindustri. (I) Malm- og metallutvinning.
og metallindustri. Året 1937.

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Bearbeidelsesverdi pr. fullstendig innsatsenhet	Bearbeidelsesverdi pr. kapitalarbeidsinnsatsenhet	Kapitalavkastning i pst. av bearbeidelsesverdien	Arbeiderlønn i pst. av bearbeidelsesverdien	Funksjonærlønn i pst. av bearbeidelsesverdien	Bearbeidelsesverdi pr. timeverk	Kapitalavkastning pr. 100 kapitalenheter	Arbeiderlønn pr. timeverk	Funksjonærlønn pr. årsverk	Antall bedrifter
B : O	B : O′	$L_K 100 : B$	$L_A 100 : B$	$L_F 100 : B$	B : A	$L_K 100 : K$	$L_A : A$	$L_F : F$	
Kr.	Kr.	Pst.	Pst.	Pst.	Kr.	Pst.	Kr.	1000 kr.	
4.64	1.16	36.4	57.0	6.6	2.13	23.2	1.21	4.88	28
2.85	0.97	39.7	49.7	10.6	1.60	23.7	0.79	2.59	84
3.49	1.09	36.4	53.1	10.5	2.14	20.2	1.14	3.71	66
3.73	1.45	41.7	43.3	15.0	2.60	33.6	1.13	3.71	12
3.10	1.02	32.9	57.0	10.1	1.63	21.0	0.93	2.91	10
2.90	1.07	28.2	55.3	16.5	1.95	16.6	1.08	3.55	11
2.95	1.03	28.0	60.1	11.9	1.56	19.0	0.94	2.96	33
3.45	1.08	24.1	66.7	9.2	2.04	13.9	1.36	3.21	43
4.73	1.29	41.9	53.7	4.4	1.52	46.3	0.81	2.81	17
2.42	1.04	31.9	57.9	10.2	1.21	28.2	0.70	1.32	23
3.72	1.07	28.1	64.6	7.3	1.66	19.4	1.07	3.27	25
2.33	0.85	21.7	67.2	11.1	1.46	10.8	0.98	1.96	32
4.39	0.94	51.2	41.9	6.9	3.33	13.6	1.40	6.60	7
5.90	1.42	48.9	45.3	5.8	3.09	31.9	1.40	5.91	5
6.30	1.57	64.0	30.0	6.0	5.51	28.6	1.66	6.02	8
4.74	1.25	48.7	40.8	10.5	3.84	19.8	1.56	7.18	5
6.15	2.05	29.8	62.3	7.9	2.26	55.3	1.41	4.34	13
5.11	1.36	19.6	74.4	6.0	1.37	26.3	1.02	4.33	56
4.05	1.78	33.3	54.6	12.1	2.54	41.3	1.39	2.54	22
3.62	1.03	33.9	60.1	6.0	1.46	24.9	0.88	3.00	8
5.92	1.67	63.1	26.8	10.1	6.56	26.8	1.76	7.53	3
2.47	0.75	27.8	61.1	11.1	1.24	12.7	0.76	2.96	19
3.25	1.08	34.3	54.4	11.3	2.67	15.0	1.45	3.34	23
3.78	0.99	29.5	63.0	7.5	2.40	12.1	1.51	4.10	30
5.08	1.63	37.4	51.1	11.5	2.87	34.5	1.47	5.68	10
4.35	1.38	33.4	56.1	10.5	2.17	29.2	1.22	4.56	15
4.47	1.52	46.2	40.8	13.0	3.51	30.4	1.43	5.04	36
4.21	1.40	42.0	46.4	11.6	2.68	30.8	1.24	4.40	47
5.74	1.85	51.0	37.9	11.1	4.04	43.2	1.53	6.15	17
5.98	1.92	53.1	39.5	7.4	3.30	59.1	1.30	4.32	8
3.78	1.12	22.9	66.3	10.8	2.16	13.2	1.43	4.69	8
4.17	1.15	26.5	64.8	8.7	1.92	18.2	1.24	4.77	27
3.31	1.05	21.9	72.1	6.0	1.08	22.2	0.78	2.00	10
3.20	0.99	26.3	64.8	8.9	1.45	17.7	0.94	3.00	16
2.97	0.89	22.8	71.2	6.0	1.16	15.5	0.83	2.00	9
3.22	1.00	21.4	69.7	8.9	1.60	13.3	1.11	3.00	18
4.54	1.97	49.3	32.3	18.4	4.60	41.8	1.48	4.43	10
5.21	1.99	55.8	31.9	12.3	3.54	62.0	1.13	4.40	20
3.65	1.17	21.9	68.5	9.6	1.52	19.7	1.04	3.42	11
3.09	1.13	24.5	60.8	14.7	2.22	14.1	1.35	3.39	50
4.68	1.37	44.3	46.4	9.3	2.72	30.7	1.26	5.03	8
5.02	1.82	50.8	41.9	7.3	3.25	52.0	1.36	2.79	10

Hovedtallene pr. bedrift i de enkelte primærgrupper. (II) Jord- og steinindustri. (III) Jern-

Primærgrupper (Romertallene viser til inndelingen i produksjonsstatistikken)	1 Bruttoproduksjonsverdi P	2 Bearbeidelsesverdi (tillagt verdi) B	3 Råstoff og hjelpestoffprosent $\frac{(P \div B)\,100}{P}$	4 Kapitalavkastning m.v. L_K
	1000 kr.	1000 kr.	Pst.	1000 kr.
(VII). Treindustri.				
1. Sagbruk og høvlerier med eksport	1 199	251.7	79.0	3.6
2. —»— » hjemmemarked på landsbygda.	119	30.2	74.7	7.8
3. —»— » — i bystrøk	243	65.2	73.3	16.3
4. Kassefebrikker i bystrøk	99	42.0	57.7	13.5
5. Tønnefabrikker på landsbygda	84	32.7	61.2	9.5
6. —»— i bystrøk	132	33.9	74.2	6.5
7. Bygningssnekkeri på landsbygda	80	36.8	54.1	9.5
8. —»— i bystrøk	109	59.8	45.0	15.8
9. Store møbelfabrikker på landsbygda	204	115.2	43.6	43.4
10. Små —»—	36	20.2	44.5	3.9
11. Store møbelfabrikker i bystrøk	206	125.7	38.8	37.0
12. Små —»—	35	20.4	41.5	2.6
(I). Malm- og metallutvinning.				
1. Svovelkisgruver	3 284	2 946.0	10.3	1 494.0
2. Jernmalmgruver	4 695	3 613.0	23.0	2 022.0
3. Ferrolegeringsfabrikker	5 651	2 171.0	61.6	1 203.0
4. Aluminiumfabrikker	9 396	3 736.0	60.2	1 920.0
(II). Jord- og steinindustri.				
1. Labradorsteinbrott	40	35.4	10.6	6.3
2. Tilvirking av gatestein, kantstein m. v.	37	35.7	3.5	6.7
3. —»— » gravrammer og gravmonumenter i bystrøk.	31	26.8	12.1	8.4
4. Selvstendige kalkbrott på landsbygda	62	54.3	11.9	22.8
5. Store sementfabrikker	4 581	2 739.0	40.2	1 619.0
6. Sementvarefabrikker på landsbygda	13	7.4	43.5	2.5
7. —»— i bystrøk	59	37.7	36.4	12.4
8. Teglverk i bystrøk	141	121.9	13.4	23.9
(III). Jern- og metallindustri.				
1. Moderniserte selvstendige jern- og stålstøperier i bystrøk	709	498.0	29.8	175.5
2. Andre —»— —»—	129	92.1	28.4	33.3
3. Moderniserte mekaniske verksteder i bystrøk	1 462	836.9	42.8	325.2
4. Andre —»— —»—	270	158.6	41.2	66.6
5. Tilvirking av ståltråd, spiker, gjerder m. v. i bystrøk	961	540.8	43.7	254.7
6. Større motorfabrikker i bystrøk	741	440.5	40.6	232.7
7. Jern- og stålskipsbyggerier i bystrøk	6 763	3 987.3	41.0	1 225.2
8. Reparasjonsverfter for jern- og stålskip i bystrøk	1 019	667.6	34.5	190.2
9. Treskips- og båtbyggerier på landsbygda	51	24.3	52.4	5.5
10. —«— i bystrøk	99	48.8	40.6	16.6
11. Reparasjonsverfter for treskip og båter på landsbygda	58	35.9	38.1	8.9
12. —»— —»— i bystrøk	65	45.4	30.2	12.0
13. Mod. bedr. i bystr. som framst. elektr. mask. og appar.	3 546	2 194.6	38.1	1 038.2
14. Andre —»— —»—	381	224.8	41.0	128.5
15. Karosserifabrikker i bystrøk	102	58.1	43.0	13.1
16. Bilreparasjonsverksteder i bystrøk	123	71.5	41.9	17.4
17. Blikkemballasjefabrikker i bystrøk	1 449	707.5	51.2	265.2
18. Sølv- og plettvarefabrikker i bystrøk	447	272.5	39.0	103.1

(VII) Treindustri. (I) Malm- og metallutvinning. og metallindustri. Året 1938.

5	6	7	8	9	10	11	12	13
Arbeider-lønn	Funksjo-nærlønn	Fast kapital (bygninger, maskiner og nødvendig grunn)	Kapital-utnytting	Utnyttet fast kapital	Timeverk	Funksjo-nærer	Fullstendig produksjonsinnsats: a) etter hele kapitalen	Fullstendig produksjonsinnsats: b) etter den utnyttede kapital
L_A	L_F	K	U	K · U	A	F	$O = \sqrt[3]{KAF}$	$O_U = \sqrt[3]{KUAF}$
1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	Pst.	1000 kr.	1000			
221.0	27.40	641.0	72	461.5	168.0	5.79	85.4	76.5
18.4	4.03	60.6	54	32.7	20.9	1.49	12.8	10.1
41.2	7.67	132.0	60	79.2	33.5	2.03	20.8	17.5
20.5	8.00	58.4	71	41.5	16.6	1.91	12.3	11.0
18.0	5.18	45.2	50	22.6	19.3	1.18	10.1	8.0
21.5	5.91	59.9	47	28.2	19.0	1.64	12.3	9.6
23.1	4.19	55.2	79	43.6	22.2	1.53	12.3	11.4
38.8	5.24	82.1	78	64.0	26.2	1.55	14.9	13.7
66.1	5.47	104.0	81	84.2	71.6	1.88	24.1	22.5
13.8	2.54	30.4	82	24.9	21.5	1.81	10.6	9.9
80.7	8.29	168.0	81	136.1	64.7	2.54	30.2	28.1
14.8	3.00	39.1	79	30.9	14.5	1.35	9.1	8.4
1 257.0	195.0	10 445.0	82	8 565.0	831.0	27.40	620.0	580.0
1 422.0	169.0	4 949.0	92	4 553.0	994.0	27.80	515.0	501.0
799.0	169.0	6 598.0	83	5 476.0	462.0	25.00	424.0	399.0
1 468.0	348.0	7 699.0	89	6 851.0	848.0	45.40	667.0	642.0
24.8	4.29	29.9	62	18.5	16.0	1.14	8.2	7.0
26.2	2.76	31.6	47	14.9	23.8	0.68	8.0	6.2
15.4	3.04	22.8	74	16.9	10.2	1.09	6.3	5.7
27.7	3.78	93.3	78	72.8	28.4	1.33	15.2	14.0
830.0	290.00	6 986.0	89	6 218.0	437.0	40.00	496.1	477.2
4.2	0.70	16.4	71	11.6	5.5	0.27	2.9	2.6
21.3	4.04	84.3	78	65.8	13.9	1.22	11.3	10.4
86.9	11.13	326.1	53	172.8	53.2	2.60	35.6	28.8
256.5	66.00	585.9	89	520.3	155.9	10.60	98.9	95.1
49.5	9.32	102.1	89	90.8	37.4	2.00	19.7	18.9
378.7	133.43	1 406.2	90	1 268.4	232.7	22.83	195.5	188.9
72.4	19.55	204.4	86	175.2	54.1	4.05	35.5	33.7
221.8	64.28	681.6	90	615.5	130.2	10.67	98.2	94.9
172.0	35.75	383.8	95	365.4	125.3	7.38	70.8	69.7
2 399.0	363.13	4 895.3	88	4 293.2	1 486.5	71.50	804.3	769.9
420.5	56.86	874.8	73	640.4	303.4	11.04	143.1	129.0
17.3	1.50	25.3	71	18.0	20.3	0.75	7.3	6.5
27.8	4.41	57.5	67	38.3	27.6	1.47	13.3	11.6
24.8	2.18	50.1	72	35.9	29.3	1.09	11.7	10.5
29.3	4.14	73.3	73	53.4	25.5	1.38	13.7	12.3
735.7	420.70	2 635.0	89	2 355.7	442.8	82.20	457.7	441.0
69.8	26.50	198.0	88	174.4	55.5	5.95	40.3	38.6
40.2	4.79	60.2	81	48.5	32.7	1.71	15.0	14.0
43.6	10.45	126.6	89	112.2	29.8	3.05	22.6	21.7
367.5	74.75	1 010.5	81	817.5	255.1	15.00	157.0	146.3
143.6	25.76	358.7	92	328.9	92.5	8.73	66.2	64.3

Hovedtallene pr. bedrift i de enkelte primærgrupper. (II) Jord- og steinindustri. (III) Jern- og

Primærgrupper (Romertallene viser til inndelingen i produksjonsstatistikken)	17 Kapital og arb.innsats a) etter hele kapitalen $O' = \sqrt{KA}$	18 Kapital og arb.innsats b) etter den utnyttede kapital $O'_U = \sqrt{KUA}$	19 Forhold mellom timeverk og kapital $A \cdot 100 : K$	20 Forhold mellom antall funksjonærer og kapitalarbeidsinnsats $F \cdot 100 : O'$
			Pst.	Pst.
(VII). Treindustri.				
1. Sagbruk og høvlerier med eksport	328.2	278.4	26.2	1.77
2. —»— » hjemmemarked på landsbygda	35.6	26.1	34.5	4.19
3. —»— » — i bystrøk	66.5	51.5	25.4	3.05
4. Kassefabrikker i bystrøk	31.1	26.2	28.4	6.14
5. Tønnefabrikker på landsbygda	29.5	20.9	42.7	4.00
6. —»— i bystrøk	33.7	23.1	31.7	4.87
7. Bygningssnekkeri på landsbygda	35.0	31.1	40.2	4.37
8. —»— i bystrøk	46.4	41.0	31.9	3.34
9. Store møbelfabrikker på landsbygda	86.3	77.6	68.8	2.18
10. Små —»—	25.6	23.1	70.7	7.07
11. Store møbelfabrikker i bystrøk	104.3	93.8	38.5	2.44
12. Små —»—	23.8	21.2	37.1	5.67
(I). Malm- og metallutvinning.				
1. Svovelkisgruver	2 946.0	2 669.0	8.0	0.93
2. Jernmalmgruver	2 218.0	2 127.0	20.1	1.25
3. Ferrolegeringsfabrikker	1 746.0	1 591.0	7.0	1.43
4. Aluminiumfabrikker	2 555.0	2 409.0	11.0	1.78
(II). Jord- og steinindustri.				
1. Labradorsteinbrott	21.9	17.2	53.5	5.21
2. Tilvirking av gatestein, kantstein m. v.	27.4	18.8	75.3	2.48
3. —»— » gravrammer og gravmonumenter i bystrøk	15.2	13.1	44.7	7.17
4. Selvstendige kalkbrott på landsbygda	51.5	45.4	30.4	2.58
5. Store sementfabrikker	1 747.0	1 648.0	6.3	2.29
6. Sementvarefabrikker på landsbygda	9.5	8.0	33.5	2.84
7. —»— i bystrøk	34.2	30.2	16.5	3.57
8. Teglverk i bystrøk	131.7	95.9	16.3	1.97
(III). Jern- og metallindustri.				
1. Moderniserte selvstendige jern- og stålstøperier i bystrøk	302.2	284.8	26.6	3.51
2. Andre —»— —»—	61.8	58.3	36.6	3.24
3. Moderniserte mekaniske verksteder i bystrøk	572.0	543.3	16.5	3.99
4. Andre —»— —»—	105.2	97.4	26.5	3.85
5. Tilvirking av ståltråd, spiker, gjerder m. v. i bystrøk	297.9	283.1	19.1	3.58
6. Større motorfabrikker i bystrøk	219.3	214.0	32.6	3.37
7. Jern- og stålskipsbyggerier i bystrøk	2 697.6	2 526.2	30.4	2.65
8. Reparasjonsverfter for jern- og stålskip i bystrøk	515.2	440.8	34.7	2.14
9. Treskips- og båtbyggerier på landsbygda	22.7	19.1	80.2	3.30
10. —»— i bystrøk	39.8	32.5	48.0	3.69
11. Reparasjonsverfter for treskip og båter på landsbygda	38.3	32.4	58.5	2.85
12. —»— —»— i bystrøk	43.2	36.9	34.8	3.19
13. Mod. bedr. i bystr. som framst. elektr. mask. og appar.	1 080.2	1 021.3	16.8	7.61
14. Andre —»— —»—	104.8	98.4	28.0	5.68
15. Karosserifabrikker i bystrøk	44.4	39.8	54.3	3.85
16. Bilreparasjonsverksteder i bystrøk	61.4	57.8	23.5	4.97
17. Blikkemballasjefabrikker i bystrøk	507.7	456.7	25.2	2.95
18. Sølv- og plettvarefabrikker i bystrøk	182.2	174.4	25.8	4.79

(VII) Treindustri. (I) Malm- og metallutvinning. metallindustri. Året 1938. (Forts.).

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Bearbeidelsesverdi pr. fullstendig innsatsenhet	Bearbeidelsesverdi pr. kapitalarbeidsinnsatsenhet	Kapitalavkastning i pst. av bearbeidelsesverdien	Arbeiderlønn i pst. av bearbeidelsesverdien	Funksjonærlønn i pst. av bearbeidelsesverdien	Bearbeidelsesverdi pr. timeverk	Kapitalavkastning pr. 100 kapitalenheter	Arbeiderlønn pr. timeverk	Funksjonærlønn pr. årsverk	Antall bedrifter
B : O	B : O′	L_K 100 : B	L_A 100 : B	L_F 100 : B	B : A	L_K 100 : K	L_A : A	L_F : F	
Kr.	Kr.	Pst.	Pst.	Pst.	Kr.	Pst.	Kr.	1000 kr.	
2.95	0.77	1.4	87.7	10.9	1.50	0.6	1.32	4.73	29
2.44	0.85	25.8	60.9	13.3	1.44	12.9	0.88	2.70	87
3.13	0.98	25.0	63.2	11.8	1.95	12.3	1.23	3.78	69
3.41	1.35	32.1	48.8	19.1	2.53	23.1	1.23	4.19	11
3.24	1.11	29.1	55.0	15.9	1.69	21.0	0.93	4.39	11
2.76	1.01	19.2	63.4	17.4	1.78	10.9	1.10	3.60	11
2.99	1.05	25.8	62.8	11.4	1.66	17.2	1.04	2.74	32
4.01	1.29	26.4	64.9	8.7	2.28	19.2	1.48	3.38	49
4.77	1.33	37.7	57.5	4.8	1.61	41.7	0.92	2.91	17
1.91	0.79	19.2	68.3	12.5	0.94	12.8	0.64	1.40	26
4.17	1.21	29.4	64.0	6.6	1.95	22.0	1.25	3.26	24
2.24	0.86	12.7	72.5	14.8	1.41	6.6	1.02	2.90	37
4.75	1.00	50.8	42.6	6.6	3.55	14.3	1.51	7.12	7
7.02	1.63	55.9	39.4	4.7	3.63	40.9	1.43	6.08	5
5.12	1.24	55.4	36.8	7.8	4.70	18.2	1.73	6.76	8
5.60	1.46	51.4	39.3	9.3	4.41	24.9	1.73	7.67	5
4.33	1.62	17.8	70.1	12.1	2.21	21.1	1.55	3.76	14
4.46	1.30	18.8	73.4	7.8	1.50	21.2	1.10	4.06	54
4.23	1.76	31.2	57.5	11.3	2.63	36.8	1.51	2.79	23
3.57	1.05	42.0	51.0	7.0	1.91	24.4	0.98	2.84	9
5.52	1.57	59.1	30.3	10.6	6.27	23.2	1.90	7.25	3
2.55	0.78	33.8	56.7	9.5	1.35	15.2	0.76	2.60	20
3.34	1.10	32.9	56.5	10.6	2.71	14.7	1.53	3.31	23
3.42	0.93	19.6	71.3	9.1	2.29	7.3	1.63	4.28	30
5.03	1.65	35.2	51.5	13.3	3.19	30.0	1.65	6.23	10
4.68	1.49	36.2	53.7	10.1	2.46	32.6	1.32	4.66	15
4.28	1.46	38.9	45.2	15.9	3.60	23.1	1.63	5.85	35
4.47	1.51	42.0	45.6	12.4	2.93	32.6	1.34	4.83	55
5.51	1.82	47.1	41.0	11.9	4.15	37.4	1.70	6.02	18
6.22	2.01	52.8	39.1	8.1	3.52	60.6	1.37	4.84	8
4.96	1.48	30.7	60.2	9.1	2.68	25.0	1.61	5.08	8
4.67	1.30	28.5	63.0	8.5	2.20	21.7	1.39	5.15	28
3.34	1.07	22.6	71.2	6.2	1.20	21.7	0.85	2.00	12
3.68	1.23	34.0	57.0	9.0	1.77	28.9	1.01	3.00	19
3.07	0.94	24.8	69.1	6.1	1.23	17.8	0.85	2.00	11
3.31	1.05	26.4	64.5	9.1	1.78	16.4	1.15	3.00	21
4.79	2.03	47.3	33.5	19.2	4.96	39.4	1.66	5.12	10
5.58	2.15	57.2	31.0	11.8	4.05	64.9	1.26	4.45	22
3.88	1.31	22.6	69.2	8.2	1.78	21.8	1.23	2.80	14
3.17	1.16	24.4	61.0	14.6	2.40	13.7	1.46	3.43	55
4.51	1.39	37.5	51.9	10.6	2.77	26.2	1.44	4.98	8
4.12	1.50	37.8	52.7	9.5	2.95	28.7	1.55	2.95	11

Hovedtallene pr. bedrift i de enkelte primærgrupper. (II) Jord- og steinindustri. (III) Jern- og

Primærgrupper. (Romertallene viser til inndelingen i produksjonsstatistikken)	1 Bruttoproduksjonsverdi P	2 Bearbeidelsesverdi (tillagt verdi) B	3 Råstoff og hjelpestoffprosent (P÷B) 100 / P	4 Kapitalavkastning m.v. L_K
	1000 kr.	1000 kr.	Pst.	1000 kr.
(VII). Treindustri.				
1. Sagbruk og høvlerier med eksport	1 309	333.7	74.5	74.4
2. —»— » hjemmemarked på landsbygda	128	38.0	70.3	13.6
3. —»— » - i bystrøk	279	92.2	67.0	37.7
4. Kassefabrikker i bystrøk	110	41.9	61.8	10 2
5. Tønnefabrikker på landsbygda	80	27.8	65.2	5.5
6. —»— i bystrøk	150	44.2	70.7	9.2
7. Bygningssnekkeri på landsbygda	107	47.5	55.6	15.5
8. —»— i bystrøk	135	67.4	50.1	16.5
9. Store møbelfabrikker på landsbygda	222	118.7	46.4	40.3
10. Små —»—	42	22.9	45.2	6.3
11. Store møbelfabrikker i bystrøk	229	137.5	39.8	45.0
12. Små —»—	36	22.4	38.5	5.9
(I). Malm- og metallutvinning.				
1. Svovelkisgruver	3 588	3 297.0	8.1	1 836.0
2. Jernmalmgruver	4 287	2 985.0	30.4	1 418.0
3. Ferrolegeringsfabrikker	6 615	2 818.0	57.4	1 784.0
4. Aluminiumfabrikker	10 063	4 342.0	56.9	2 449.0
(II). Jord- og steinindustri.				
1. Labradorsteinbrott	19	15.7	18.7	0.2
2. Tilvirking av gatestein, kantstein m. v.	32	30.8	3.1	7.2
3. —»— » gravrammer og gravmonumenter i bystrøk.	24	20.7	15.2	5.8
4. Selvstendige kalkbrott på landsbygda	75	66.6	11.2	30.2
5. Store sementfabrikker	5 767	3 463.0	40.0	2 163.0
6. Sementvarefabrikker på landsbygda	18	10.5	42.6	4.6
7. —»— i bystrøk	80	52.5	34.1	21.7
8. Teglverk i bystrøk	187	160.1	14.3	43.1
(III). Jern- og metallindustri.				
1. Moderniserte selvstendige jern- og stålstøperier i bystrøk	843	600.2	28.8	229.7
2. Andre —»— —»—	144	102.5	28.7	40.0
3. Moderniserte mekaniske verksteder i bystrøk.	1 670	923.2	44.7	395.2
4. Andre —»— —»—	326	190.1	41.8	81.4
5. Tilvirking av ståltråd, spiker, gjerder m. v. i bystrøk.	1 109	618.3	44.3	323.7
6. Større motorfabrikker i bystrøk	799	429.6	46.2	206.6
7. Jern- og stålskipsbyggerier i bystrøk	6 647	3 305.4	50.3	645.1
8. Reparasjonsverfter for jern- og stålskip i bystrøk	1 089	657.0	39.7	170.8
9. Treskips- og båtbyggerier på landsbygda.	54	25.9	52.0	8.2
10. —»— i bystrøk	98	46.1	53.0	15.1
11. Reparasjonsverfter for treskip og båter på landsbygda	56	34.0	39.3	7.5
12. —»— —»— i bystrøk	71	48.4	31.8	13.0
13. Mod. bedr. i bystr. som framst. elektr. mask. og appar.	3 929	2 324.5	40.8	1 095.8
14. Andre —»— —»—	407	231.1	43.2	130.7
15. Karosserifabrikker i bystrøk	99	54.9	44.6	9.5
16. Bilreparasjonsverksteder i bystrøk	121	71.3	41.1	16.1
17. Blikkemballasjefabrikker i bystrøk	1 781	900.5	49.4	413.3
18. Sølv- og plettvarefabrikker i bystrøk	505	311.0	38.4	133.2

(VII) Treindustri. (I) Malm- og metallutvinning. metallindustri. Året 1939.

5	6	7	8	9	10	11	12	13
							Fullstendig produksjonsinnsats	
Arbeiderlønn	Funksjonærlønn	Fast kapital (bygninger, maskiner og nødvendig grunn)	Kapitalutnytting	Utnyttet fast kapital	Timeverk	Funksjonærer	a) etter hele kapitalen	b) etter den utnyttede kapital
L_A	L_F	K	U	K · U	A	F	$O = \sqrt[3]{KAF}$	$O_U = \sqrt[3]{KUAF}$
1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	Pst.	1000 kr.	1000			
232.0	27.60	633.0	71	449.4	176.0	5.55	85.2	76.0
20.1	4.31	65.2	53	34.6	21.9	1.56	13.1	10.6
46.0	8.49	140.0	64	89.6	36.9	2.10	22.1	19.1
23.3	8.42	63.5	75	47.6	18.3	2.00	13.2	12.0
16.6	5.67	38.1	52	19.8	18.3	1.17	9.5	7.6
27.6	7.43	77.9	58	45.2	22.7	1.64	14.3	11.9
28.0	4.03	46.6	81	37.7	25.4	1.45	12.0	11.2
45.4	5.48	81.8	77	63.0	29.3	1.52	15.4	14.1
72.8	5.94	101.0	76	76.8	71.6	2.00	24.4	22.3
14.1	2.52	27.3	81	22.1	20.0	1.78	9.9	9.2
85.3	7.67	162.0	82	132.8	66.6	2.46	29.8	27.9
14.0	2.54	36.4	79	28.8	13.2	1.22	8.4	7.8
1 267.0	194.00	10 340.0	95	9 823.0	819.0	26.60	608.0	598.0
1 383.0	184.00	5 669.0	85	4 819.0	913.0	29.80	536.0	508.0
862.0	172.00	6 985.0	89	6 217.0	477.0	27.00	448.0	431.0
1 529.0	364.00	8 344.0	90	7 510.0	869.0	46.60	697.0	673.0
10.5	5.00	29.8	34	10.1	6.8	1.08	6.0	4.2
20.8	2.75	30.9	46	14.2	17.5	0.66	7.1	5.5
11.8	3.09	20.7	63	13.1	8.2	1.09	5.7	4.9
30.9	5.50	107.0	71	76.0	31.5	1.38	16.7	14.9
982.0	318.00	7 774.0	89	6 919.0	499.0	40.00	537.4	516.9
5.1	0.80	14.4	75	10.8	6.4	0.30	3.0	2.8
25.3	5.50	84.3	83	70.0	15.4	1.22	11.7	11.0
104.8	12.17	350.9	57	200.0	61.8	2.53	38.0	31.5
299.3	71.20	664.7	92	611.5	178.3	11.60	111.2	108.1
52.8	9.74	111.4	92	102.2	38.6	2.16	21.0	20.4
388.9	139.08	1 512.8	90	1 360.0	239.8	23.94	205.6	198.4
86.9	21.80	247.4	86	213.8	62.9	4.43	41.0	39.1
230.5	64.11	767.5	91	694.6	134.9	9.68	100.1	96.8
183.0	40.00	388.4	95	368.6	124.9	8.25	73.7	72.4
2 268.5	391.75	5 297.3	88	4 666.9	1 385.8	74.25	816.9	783.1
423.9	62.32	962.5	77	738.2	296.8	11.68	149.4	136.8
16.1	1.58	25.4	69	17.4	19.9	0.79	7.4	6.5
26.9	4.11	65.8	67	43.9	26.9	1.37	13.4	11.7
24.5	2.00	59.8	67	40.2	27.8	1.00	11.9	10.4
31.0	4.44	82.1	74	60.9	25.2	1.48	14.5	13.2
784.1	444.55	2 743.2	92	2 512.8	461.2	86.18	477.7	464.0
75.3	25.13	210.9	91	191.9	58.4	5.61	41.0	39.8
40.6	4.81	75.4	81	61.1	30.8	1.44	15.0	13.9
43.7	11.46	140.0	84	117.3	28.4	3.02	22.9	21.6
398.9	88.25	1 182.0	78	926.7	268.8	16.50	173.7	160.2
148.5	29.27	365.1	96	352.0	91.1	9.45	68.0	67.2

Hovedtallene pr. bedrift i de enkelte primærgrupper. (II) Jord- og steinindustri. (III) Jern- og

Primærgrupper (Romertallene viser til inndelingen i produksjonsstatistikken)	17 Kapital og arb.innsats a) etter hele kapitalen $O' = \sqrt{KA}$	18 Kapital og arb.innsats b) etter den utnyttede kapital $O'_U = \sqrt{KUA}$	19 Forhold mellom timeverk og kapital $A \cdot 100 : K$	20 Forhold mellom antall funksjonærer og kapital-arbeidsinnsats $F \cdot 100 : O'$
			Pst.	Pst.
(VII). Treindustri.				
1. Sagbruk og høvlerier med eksport	333.6	281.2	27.8	1.66
2. —»— » hjemmemarked på landsbygda	37.8	27.5	33.6	4.13
3. —»— » – i bystrøk	71.9	57.5	26.4	2.92
4. Kassefabrikker i bystrøk	34.1	29.5	28.8	5.87
5. Tønnefabrikker på landsbygda	26.4	19.0	48.0	3.60
6. —»— i bystrøk	42.1	32.0	29.1	3.90
7. Bygningssnekkeri på landsbygda	34.4	30.9	54.5	4.22
8. —»— i bystrøk	49.0	43.0	35.8	3.10
9. Store møbelfabrikker på landsbygda	85.0	74.2	70.9	2.35
10. Små —»—	23.4	21.0	73.3	7.61
11. Store møbelfabrikker i bystrøk	103.9	94.0	41.1	2.37
12. Små —»—	21.9	19.5	36.3	5.57
(I). Malm- og metallutvinning.				
1. Svovelkisgruver	2 910.0	2 837.0	7.9	0.91
2. Jernmalmgruver	2 275.0	2 098.0	16.1	1.31
3. Ferrolegeringsfabrikker	1 825.0	1 721.0	6.8	1.48
4. Aluminiumfabrikker	2 693.0	2 556.0	10.4	1.73
(II). Jord- og steinindustri.				
1. Labradorsteinbrott	14.2	8.3	22.8	7.61
2. Tilvirking av gatestein, kantstein m. v.	23.3	15.8	56.6	2.83
3. —»— » gravrammer og gravmonumenter i bystrøk	13.0	10.4	39.6	8.38
4. Selvstendige kalkbrott på landsbygda	58.0	48.9	29.4	2.38
5. Store sementfabrikker	1 970.0	1 858.0	6.4	2.03
6. Sementvarefabrikker på landsbygda	9.6	8.3	44.4	3.13
7. —»— i bystrøk	36.0	32.8	18.3	3.39
8. Teglverk i bystrøk	147.3	111.2	17.6	1.72
(III). Jern- og metallindustri.				
1. Moderniserte selvstendige jern- og stålstøperier i bystrøk	344.3	330.2	26.8	3.37
2. Andre —»— —»—	65.6	62.8	34.6	3.29
3. Moderniserte mekaniske verksteder i bystrøk	602.3	571.1	15.9	3.97
4. Andre —»— —»—	124.8	116.0	25.4	3.55
5. Tilvirking av ståltråd, spiker, gjerder m. v. i bystrøk	321.8	306.1	17.6	3.01
6. Større motorfabrikker i bystrøk	220.3	214.6	32.2	3.74
7. Jern- og stålskipsbyggerier i bystrøk	2 709.4	2 543.1	26.2	2.74
8. Reparasjonsverfter for jern- og stålskip i bystrøk	534.5	468.1	30.8	2.19
9. Treskips- og båtbyggerier på landsbygda	22.5	18.6	78.3	3.51
10. —»— i bystrøk	42.1	34.4	40.9	3.25
11. Reparasjonsverfter for treskip og båter på landsbygda	40.8	33.4	46.5	2.45
12. —»— —»— i bystrøk	45.5	39.2	30.7	3.25
13. Mod. bedr. i bystr. som framst. elektr. mask. og appar.	1 124.6	1 076.5	16.8	7.66
14. Andre —»— —»—	111.0	105.9	27.7	5.05
15. Karosserifabrikker i bystrøk	48.2	43.4	40.8	2.99
16. Bilreparasjonsverksteder i bystrøk	63.1	57.7	20.3	4.79
17. Blikkemballasjefabrikker i bystrøk	563.7	499.1	22.7	2.93
18. Sølv- og plettvarefabrikker i bystrøk	182.4	179.1	25.0	5.18

(VII) Treindustri. (I) Malm- og metallutvinning. metallindustri. Året 1939. (Forts.).

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Bearbeidelsesverdi pr. fullstendig innsatsenhet	Bearbeidelsesverdi pr. kapitalarbeidsinnsatsenhet	Kapitalavkastning i pst. av bearbeidelsesverdien	Arbeiderlønn i pst. av bearbeidelsesverdien	Funksjonærlønn i pst. av bearbeidelsesverdien	Bearbeidelsesverdi pr. timeverk	Kapitalavkastning pr. 100 kapitalenheter	Arbeiderlønn pr. timeverk	Funksjonærlønn pr. årsverk	Antall bedrifter
B : O	B : O′	L_K 100 : B	L_A 100 : B	L_F 100 : B	B : A	L_K 100 : K	L_A : A	L_F : F	
Kr.	Kr.	Pst.	Pst.	Pst.	Kr.	Pst.	Kr.	1000 kr.	
3.92	1.00	22.3	69.5	8.2	1.90	11.8	1.32	4.97	29
2.90	1.01	35.8	52.9	11.3	1.74	20.9	0.92	2.76	90
4.17	1.28	40 9	49.9	9.2	2.50	26.9	1.25	4.04	71
3.17	1.23	24.3	55.6	20.1	2.29	16.1	1.28	4.21	12
2.93	1.05	19.8	59.7	20.5	1.52	14.4	0.91	4.85	12
3.09	1.05	20.8	62.4	16.8	1.95	11.8	1.22	4.53	14
3.96	1.38	32.6	58.9	8.5	1.87	33.3	1.10	2.78	33
4.38	1.38	24.5	67.4	8.1	2.30	20.2	1.55	3.61	56
4.88	1.40	33.8	61.2	5.0	1.66	39.9	1.02	2.97	18
2.31	0.98	27.5	61.6	10.9	1.15	23.1	0.71	1.42	23
4.63	1.33	32.6	61.8	5.6	2.07	27.8	1.28	3.12	24
2.67	1.02	26.3	62.5	11.2	1.70	16.2	1.06	2.08	37
5.42	1.13	55.7	38.4	5.9	4.03	17.8	1.55	7.29	7
5.57	1.31	47.5	46.3	6.2	3.27	25.0	1.51	6.17	5
6.29	1.54	63.3	30.6	6.1	5.91	25.5	1.81	6.37	8
6.23	1.61	56.4	35.2	8.4	5.00	29.4	1.76	7.81	5
2 61	1.11	1.3	66.9	31.8	2.31	0.7	1.54	4.63	13
4.34	1.32	23.4	67.6	9.0	1.76	23.3	1.19	4.17	56
3.63	1.59	28.0	57.0	15.0	2.52	28.8	1.44	2.83	23
3.99	1.15	45.3	46.4	8.3	2.11	28.0	0.98	3.99	8
6.44	1.76	62.4	28.4	9.2	6.94	27.8	1.97	7.95	3
3.48	1.09	43.8	48.6	7.6	1.64	31.9	0.80	2.67	17
4.50	1.46	41.3	48.2	10.5	3.41	25.7	1.64	4.51	23
4.21	1.09	26.9	65.5	7.6	2.59	12.3	1.70	4.81	30
5.40	1.74	38.2	49.9	11.9	3.37	34.6	1.68	6.14	10
4.88	1.56	39.0	51.5	9.5	2.66	35.9	1.37	4.51	19
4.49	1.53	42.8	42.1	15.1	3.85	26.1	1.62	5.81	36
4.64	1.52	42.8	45.7	11.5	3.02	32.9	1.38	4.92	51
6.18	1.92	52.3	37.3	10.4	4.58	42.2	1.71	6.62	19
5.83	1.95	48.1	42.6	9.3	3.44	53.2	1.47	4.85	8
4.05	1.22	19.5	68.6	11.9	2.39	12.2	1.64	5.28	8
4.40	1.23	26.0	64.5	9.5	2.21	17.8	1.43	5.34	28
3.52	1.15	31.7	62.2	6.1	1.30	32.3	0.81	2.00	14
3.43	1.10	32.8	58.3	8.9	1.71	23.0	1.00	3.00	19
2.87	0.83	22.1	72.1	5.8	1.22	12.5	0.88	2.00	11
3.33	1.06	26.8	64.0	9.2	1.92	15.8	1.23	3.00	21
4.87	2.07	47.1	33.7	19.2	5.04	40.0	1.70	5.16	11
5.63	2.08	56.6	32.6	10.8	9.96	62.0	1.29	4.48	23
3.67	1.14	17.3	74.0	8.7	1.78	12.6	1.32	3.34	16
3.11	1.13	22.6	61.3	16.1	2.51	11.5	1.54	3.79	54
5.18	1.60	45.9	44.3	9.8	3.35	35.0	1.48	5.35	8
4.57	1.71	42.8	47.8	9.4	3.41	36.5	1.63	3.10	11

Lønningene i jordbruket 1942/43.

Oppgaver over lønningene i jordbruket er hentet inn årlig siden 1915/16 ved spørreskjemaer som blir sendt ut til 4 gårdbrukere i hvert herred. For dette driftsåret er det kommet inn i alt 1 496 oppgaver. Oppgavene skal gjelde den arbeidslønnen som alminnelig blir betalt i bygda.

Tabellen side 122—125 viser gjennomsnittslønnen for bygdene i 1942/43 sammenliknet med 1941/42, og gjennomsnittslønnen fylkesvis i 1942/43 for alle de lønnsformene disse oppgavene omfatter. Det er en gjennomsnittlig stigning i lønningene siste året på 19 pst. for menn og 18 pst. for kvinner, mot i fjor 31 pst. for menn og 28 pst. for kvinner og i forfjor 12 pst. for menn og 10 pst. for kvinner. Siden 1938/39 er lønningene steget med gjennomsnittlig 87 pst. for menn og 80 pst. for kvinner.

Årslønnen for tjenestegutter var i 1942/43 gjennomsnittlig kr. 1 093, mot kr. 892 i 1941/42 og kr. 576 i 1938/39. Det er 23 pst. stigning fra 1941/42 og 90 pst. stigning fra 1938/39.

Oppgavene over lønnen for tjenestegutter skal egentlig bare gjelde tjenere på full lønn; i mange distrikter er det så få slike, at oppgavene mest gjelder yngre og mindre øvde folk. Dette forholdet gjør seg mest gjeldende i kyststriktene på Vestlandet, og her er da også gjennomsnittslønnen lavest. I Møre og Romsdal var den siste året kr. 854 og i Hordaland kr. 876, i alle de andre fylkene over kr. 1 000, i Akershus, Opland, Buskerud, Aust-Agder og Rogaland mellom kr. 1 200 og kr. 1 300. Sterkest stigning siste året er det i Opland, Rogaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Nordland og Troms — mellom 25 og 30 pst. Stigningen er minst i Akershus, Hedmark, Telemark og Vest-Agder — 14—16 pst.

Siden 1938/39 er årslønnen for tjenestegutter som nevnt steget med 90 pst. Stigningen er sterkest i de fem nordligste fylkene, 110—130 pst. Minst er stigningen i Hedmark, Telemark og Hordaland — mellom 60 og 70 pst. Mellom 70 og 80 pst. er stigningen i Østfold, Akershus, Vestfold og Agderfylkene. Se også tabellen side 119.

Årslønnen for tjenestegjenter var i 1942/43 kr. 648, mot kr. 535 i 1941/42 og kr. 382 i 1938/39, henholdsvis 21 og 70 pst. stigning.

For tjenestegjentene er lønningene lavest i Nord-Norge og i Hordaland og Møre og Romsdal. Her var årslønnen under 600 kr. Høyest er årslønnen for tjenestegjenter på Østlandet, i Akershus og Vestfold således over kr. 800. I Vestfold, Rogaland og Troms er stigningen siste året over 25 pst., minst er den i Telemark, 13 pst.

Siden 1938/39 er årslønnen for tjenestegjenter steget med i alt 70 pst. Også for tjenestegjentene er lønningene steget mest i de fem nordligste fylkene. I Sør-Trøndelag, Nordland og Troms er lønningene mer enn fordoblet, i Nord-Trøndelag og Finnmark nesten fordoblet siden 1938/39. Minst er stigningen i Østfold, Akershus og Telemark — mellom 45 og 50 pst. Tabellen side 119 viser årslønnen for tjenestegjenter fylkesvis i de fem siste årene.

Årslønn for tjenere.

	Menn					Kvinner				
	1942/43	1941/42	1940/41	1939/40	1938/39	1942/43	1941/42	1940/41	1939/40	1938/39
Østfold	1 188	981	801	756	691	773	649	568	552	522
Akershus	1 270	1 096	881	790	721	820	698	612	591	547
Hedmark	1 072	926	793	696	664	668	573	510	489	444
Opland	1 222	973	782	719	649	739	638	516	503	452
Buskerud	1 231	1 005	830	757	671	765	650	587	553	498
Vestfold	1 158	973	803	733	669	819	646	585	536	513
Telemark	1 089	955	713	701	647	643	569	496	478	442
Aust-Agder	1 200	1 018	800	712	678	666	555	487	451	441
Vest-Agder	1 028	900	698	625	600	652	557	449	411	390
Rogaland	1 237	957	758	675	644	694	552	472	437	419
Hordaland	876	717	615	567	521	558	468	403	377	354
Sogn og Fjordane	1 008	798	647	606	542	614	501	428	398	378
Møre og Romsdal	854	672	528	473	440	537	434	361	344	308
Sør-Trøndelag	1 043	843	587	552	466	650	527	388	354	320
Nord-Trøndelag	1 143	961	669	594	534	683	558	407	381	345
Nordland	1 173	923	632	558	510	554	455	323	288	267
Troms	1 191	936	662	558	532	596	453	323	276	261
Finnmark	1 031	847	616	492	492	580	482	344	309	295
Bygdene i alt	1 093	892	690	624	576	648	535	438	411	382

Daglønn i slåttonna på egen kost.

Østfold	9.64	8.18	6.94	6.30	6.10	7.05	5.99	4.99	4.35	4.53
Akershus	9.67	8.22	6.88	6.29	5.81	6.09	5.86	5.01	4 46	4.11
Hedmark	8.45	7.65	6.23	5.42	5.32	5.70	5.13	4.16	3.83	3.63
Opland	8.41	7.21	6 04	5.42	5.10	5.69	5.13	4.04	3.81	3.47
Buskerud	9.91	7.93	6.82	6.61	5.92	6.40	5.13	4.42	4.27	3.97
Vestfold	10.23	8.88	7.25	7.10	6.37	7.23	6.08	5.14	4.78	4.15
Telemark	9.70	8.12	6.44	6.31	6.06	6.06	5.04	4.26	3.87	3.79
Aust-Agder	10.12	9.16	7.43	6.45	6.21	5.64	5.12	4.33	3.74	3.63
Vest-Agder	11.42	10.32	8.00	7.11	6.80	6.79	5.90	4.87	4.40	4.06
Rogaland	10.87	9.06	6.72	6.24	5.96	7.23	6.17	4.65	4.25	4.04
Hordaland	9.18	8.02	6 26	5.91	5.51	5.75	4.91	4.18	3.87	3.62
Sogn og Fjordane	8.69	7.50	5.67	5.27	4.80	5.57	4 99	3.83	3.51	3.35
Møre og Romsdal	9.70	8.18	6.01	5.87	5.30	6.19	5.53	3.98	3.87	3.53
Sør-Trøndelag	12.09	10.44	6.21	5.32	5.07	7.96	6.70	4.45	3.83	3.56
Nord-Trøndelag	10.30	9.54	6.67	5.65	5.09	6.93	6.13	4.29	3 63	3.43
Nordland	12.07	10.47	6.67	5.99	5.54	6.45	5.69	3.83	3.32	3.10
Troms	13.80	12.83	7.33	5.85	5.28	8.38	6.54	3.88	3.17	2.93
Finnmark	15.02	11.19	8.08	6.68	6.20	8.46	6.73	4.31	3.68	3.76
Bygdene i alt	10.39	9.01	6.70	6.05	5.68	6.54	5.65	4.33	3.89	3.65

Årslønnen for mannlige fjøsrøktere var i 1942/43 kr. 1 379, mot kr. 1 152 i 1941/42 og kr. 759 i 1938/39, en øking på 20 pst. siste år og 82 pst. fra 1938/39.

For kvinnelige fjøsrøktere var årslønnen i 1942/43 kr. 849, mot kr. 752 i 1941/42 og kr. 508 i 1938/39, en stigning på henholdsvis 13 og 67 pst.

Oppgavene over arbeidslønnen for tjenestegutter og -gjenter og fjøsrøktere gjelder kontantlønnen. Hertil kommer verdien av kost og losji.

Den gjennomsnittlige daglønnen for onnearbeid i sommerhalvåret var i 1942/43 for menn på arbeidsgiverens kost kr. 7.23

i våronna, kr. 8.23 i slåttonna og kr. 7.28 i skuronna, på egen kost henholdsvis kr. 9.78, kr. 10.39 og kr. 9.67, 15—20 pst. stigning fra 1941/42. Stigningen fra fjoråret er sterkest i Buskerud, Vestfold, Rogaland og Finnmark, vel 25 pst., minst — under 15 pst. — i Akershus, Hedmark, Agderfylkene og Troms.

For kvinner var den gjennomsnittlige daglønnen for onnearbeid i 1942/43 i våronna kr. 4.39, i slåttonna kr. 4.87 og i skuronna kr. 4.62 på arbeidsgiverens kost, mot henholdsvis kr. 6.26, kr. 6.54 og kr. 6.34 på egen kost, 16—21 pst. stigning fra foregående år. For kvinnene er stigningen siste året størst — over 25 pst. — i Østfold, Rogaland, Sør-Trøndelag, Troms og Finnmark. Minst — under 15 pst. — i Akershus, Hedmark, Vest-Agder og Nordland.

Nederste delen av tabellen side 119 viser daglønnen i slåttonna på egen kost fylkesvis de fem siste årene, for menn og kvinner. For bygdene i alt er det en stigning siden 1938/39 på 83 pst. for menn, 79 pst. for kvinner.

Også daglønnen er steget sterkest i de fem nordligste fylkene, hvor den er mer enn fordoblet siden 1938/39. Hele resten av landet viser en stigning på under 85 pst. for menn, under 80 pst. for kvinner. Mellom 80 og 85 pst. stigning er det for menn i Rogaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal, mellom 70 og 80 pst. stigning for kvinner i Vestfold, Rogaland og Møre og Romsdal. Mindre enn 60 pst. stigning er det for menn bare i Østfold og Hedmark, for kvinnene i Østfold, Akershus, Hedmark, Telemark, Aust-Agder og Hordaland.

For h å n d v e r k e r e ligger daglønnen også no atskillig høyere enn for gårdsarbeidere. For murere er daglønnen i sommerhalvåret på arbeidsgiverens kost kr. 9.87, på egen kost kr. 12.49, og for tømmermenn henholdsvis kr. 10.14 og kr. 12.84, 15 à 16 pst. høyere enn foregående år. Siden 1938/39 er daglønnen for håndverkere steget litt mindre enn for jordbruksarbeiderne. For håndverkerne er stigningen mellom 75 og 80 pst.

S k o g s a r b e i d. For riket under ett er hogstprisen pr. m^3 gått opp fra kr. 3.26 til kr. 3.48 og for favneved fra kr. 10.40 til kr. 12.95 i vinterhalvåret. Den gjennomsnittlige daglønnen for skogskjøring (mann og hest) er steget fra kr. 14.81 til kr. 18.29 og for skogsarbeid fra kr. 8.80 til kr. 10.56 i vinterhalvåret. Disse oppgavene viser en stigning fra foregående år på henholdsvis 7, 25, 24 og 20 pst. Denne gangen innhentet en også oppgaver over hogstprisen for reisved (1 meters reis). For hele landet er gjennomsnittsprisen kr. 1.00 pr. reis (i vinterhalvåret).

K o s t d a g s v e r d i e n. Den verdi en tillegger kost og hus, finner en ved å sammenholde oppgavene over den lønnen som blir betalt for arbeid på egen kost og for arbeid på arbeidsgiverens kost. For de lønnskategoriene en har slike oppgaver for, varierer kostdagsverdien for menn (rikstallet) mellom kr. 2.16 og kr. 2.70 mot kr. 2.05 og kr. 2.41 i 1941/42, for kvinner siste året mellom kr. 1.67 og kr. 1.90 mot kr. 1.57 og kr. 1.65

forrige år. Tabellen nedenfor viser kostdagsverdien fylkesvis for gårds-arbeid i sommerhalvåret i kr. pr. dag. (Gjennomsnitt for våronn, slåttonn skuronn og ellers.) Kostdagsverdien for menn er steget siste år med 1[illegible] pst., for kvinner med 11 pst., fra 1938 er det en stigning på 64 pst. for menn og 63 pst. for kvinner.

Kostdagsverdien for gårdsarbeid i sommerhalvåret.
Kr. pr. dag.

	Menn					Kvinner				
	1942	1941	1940	1939	1938	1942	1941	1940	1939	1938
Østfold	2.36	2 41	1.90	1.68	1.89	2.04	2.05	1.57	1.28	1.4[illegible]
Akershus	2.77	2.08	2.06	1.71	1.55	1.63	1.76	1.66	1.33	1.2[illegible]
Hedmark	2.27	1.98	1.72	1.32	1.42	1.82	1.64	1.31	1.24	1.1[illegible]
Opland	2.27	2.12	1.89	1.55	1.45	1.85	1.90	1.37	1.30	1.2[illegible]
Buskerud	2.60	2.03	1.68	1.77	1.39	2.05	1.47	1.36	1.40	1.1[illegible]
Vestfold	2.36	2.36	1.94	1.88	1.63	1.76	1.76	1.53	1.48	1.3[illegible]
Telemark	2.23	1.99	1.47	1.47	1.56	1.50	1.39	1.13	1.02	1.0[illegible]
Aust-Agder	2.07	1.98	1.55	1.33	1.36	1.42	1.51	1.22	0.94	0.9[illegible]
Vest-Agder	2.19	2.04	1.88	1.60	1.56	1.72	1.47	1.32	1.14	1.1[illegible]
Rogaland	2.46	2.13	1.43	1.43	1.43	1.86	1.74	1.18	1.20	1.0[illegible]
Hordaland	2.21	2.09	1.53	1.46	1.35	1.62	1.45	1.23	1.13	1.1[illegible]
Sogn og Fjordane	2.31	1.96	1.52	1.38	1.17	1.66	1.51	1.21	1.09	1.0[illegible]
Møre og Romsdal	2.62	2.11	1.51	1.40	1.32	1.79	1.84	1.16	1.08	1.0[illegible]
Sør-Trøndelag	2.82	2.48	1.36	1.07	1.23	2.14	1.54	1.13	0.89	0.9[illegible]
Nord-Trøndelag	2.48	2.71	2.08	1.52	1.39	2.07	1.87	1.27	0.96	1.0[illegible]
Nordland	2.28	1.88	1.52	1.35	1.19	1.72	1.43	1.02	0.86	0.8[illegible]
Troms	2.17	2.17	1.46	1.01	1.07	1.90	1.55	0.99	0.73	0.9[illegible]
Finnmark	3.05	2.15	1.75	1.41	1.17	2.39	1.62	1.13	1.10	1.0[illegible]
Rikets bygder	2.42	2.14	1.73	1.51	1.48	1.79	1.61	1.28	1.13	1.1[illegible]

Lønninger i

Menn	Rikets bygder		Bygdene					
	1942—43	1941—42	Østfold	Akershus	Hedmark	Opland	Buskerud	Vestfold
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
I. *Tjenere på arbeidsgiverens kost.*								
Hele året	1 093	892	1 188	1 270	1 072	1 222	1 231	1 158
Sommerhalvåret	632	509	648	696	606	684	679	621
Vinterhalvåret	495	405	517	590	508	549	592	539
II. *Fjøsrøktere på arbeidsgiverens kost.*								
Hele året	1 379	1 152	1 407	1 529	1 382	1 309	1 367	1 451
Sommerhalvåret	701	595	709	784	705	631	706	762
Vinterhalvåret	687	579	705	754	695	659	690	749
III. *Dagarbeidere på arbeidsgiverens kost.*								
I sommerhalvåret.								
I våronna	7.23	6.01	7.08	6.81	5.67	5.89	6.67	7.40
I slåttonna	8.23	6.96	7.15	6.99	6.61	6.22	7.72	8.07
I skuronna	7.28	6.23	6.96	7.03	5.86	6.26	7.20	7.90
Ellers	6.86	5.75	6.32	6.32	5.22	5.70	6.43	7.14
Gråsteinsmuring	9.87	8.51	10.61	9.81	8.54	9.40	11.15	11.11
Tømmermannsarbeid	10.14	8.85	10.84	10.09	8.39	9.23	11.06	10.91
Grøfting	8.29	6.96	9.12	7.06	6.67	6.89	8.30	9.95
Skogsarbeid	8.46	6.91	8.96	8.00	6.86	7.32	8.13	8.58
I vinterhalvåret.								
Alm. gårdsarbeid	6.10	5.08	5.74	5.55	4.93	4.82	5.74	6.31
Gråsteinsmuring	8.93	7.58	9.71	8.38	7.75	8.49	9.13	10.92
Tømmermannsarbeid	9.35	8.05	9.75	8.62	7.65	8.36	9.90	10.53
Grøfting	7.31	6.21	8.25	6.75	5.84	6.12	7.25	9.67
Skogsarbeid	7.92	6.44	8.50	7.36	6.38	6.35	7.44	7.98
IV. *Dagarbeidere på egen kost.*								
I sommerhalvåret.								
I våronna	9.78	8.20	9.59	9.60	8.10	8.18	9.59	9.47
I slåttonna	10.39	9.01	9.64	9.67	8.45	8.41	9.91	10.23
I skuronna	9.67	8.38	9.02	9.75	8.30	8.50	9.79	9.86
Ellers	9.44	7.91	8.68	9.21	7.59	8.04	9.14	9.26
Gråsteinsmuring	12.49	10.75	14.07	13.38	11.46	11.93	13.01	13.53
Tømmermannsarbeid	12.84	11.08	13.78	13.06	11.77	11.96	14.21	12.93
Grøfting	10.90	9.19	11.83	10.08	9.58	10.23	10.50	12.10
Skogsarbeid	11.02	9.20	11.51	10.08	9.55	9.87	10.92	10.34
Skogskjøring (hest og mann)	18.38	14.87	19.08	17.72	16.77	16.59	17.18	17.71
I vinterhalvåret.								
Alm. gårdsarbeid	8.66	7.31	7.85	7.88	7.34	7.20	8.90	8.50
Gråsteinsmuring	11.57	9.98	12.83	11.86	10.40	11.26	12.42	13.43
Tømmermannsarbeid	11.96	10.46	12.41	11.43	10.74	11.28	12.51	13.21
Grøfting	9.82	8.46	11.00	8.83	8.11	9.08	9.20	11.25
Skogsarbeid	10.56	8.80	10.73	10.16	8.86	9.38	10.17	10.24
Skogskjøring (hest og mann)	18.29	14.81	19.17	18.11	16.81	16.35	17.57	18.64
V. *Hogstpris.*								
pr. m.³ sommerhalvåret	3.48	3.25	3.21	3.45	3.56	3.54	3.79	3.42
pr. m.³ vinterhalvåret	3.48	3.26	3.18	3.48	3.67	3.52	3.80	3.48
pr. favn ved sommerhalvåret	12.91	10.24	9.29	9.82	8.52	9.63	10.88	11.70
pr. favn ved vinterhalvåret	12.95	10.40	9.33	10.04	8.67	9.57	11.33	11.87
pr. reis sommerhalvåret	0.98	-	1.03	1.05	0.92	0.90	1.04	
pr. reis vinterhalvåret	1.00	-	1.06	1.06	0.92	0.91	1.09	

jordbruket. I. Menn.

fylkesvis 1942—43

Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 089	1 200	1 028	1 237	876	1 008	854	1 043	1 143	1 173	1 191	1 031
609	662	605	690	522	615	492	644	666	707	735	667
549	526	474	515	380	446	370	478	520	553	545	475
1 392	1 152	.	1 731	1 193	.	1 183	1 302	1 350	1 529	1 567	
680	570	.	883	619	.	546	635	702	854	767	
668	570	.	833	594	.	532	612	668	807	800	
6.67	7.51	8.36	8.03	6.51	6.13	6.43	6.53	6.72	8.82	10.12	10.48
7.41	8.21	9.23	8.44	7.05	6.47	7.45	9.35	8.06	10.14	11.84	12.05
7.22	7.95	8.49	8.12	6.56	6.27	6.52	7.00	6.76	8.60	10.81	–
6.71	7.25	8.24	7.79	6.59	6.08	6.24	6.01	6.18	8.15	9.51	9.33
9.91	9.58	10.49	10.61	8.61	8.37	8.82	9.55	9.91	11.56	12.94	11.83
10.08	10.41	10.65	11.15	8.95	8.80	8.92	10.13	9.75	11.34	13.21	13.22
7.86	7.89	8.85	8.58	7.04	6.99	7.16	8.33	8.69	9.49	11.10	12.09
7 80	7.89	9.11	10.29	7.57	7.46	7.31	8.74	8.45	9.15	11.37	11.50
6.63	7.13	7.73	7.08	5.72	5.08	5.69	5.41	5.55	7.31	7.76	8.89
10.03	10.39	10.03	9.08	7.53	7.38	8.03	9.24	8.66	10.55	12.14	11.20
9.65	10.28	10.10	10.08	8.08	8.02	8.23	9.64	8.95	10.67	12.95	12.33
8.72	7.75	8.27	7.32	6.27	5.96	6.69	7.50	7.61	8.67	10.38	11.33
7.82	7.84	8.96	9.33	7.20	6.94	6.73	8.74	8.01	8.60	10.89	11.50
8.94	9.67	10.51	10.51	8.77	8.51	9.53	9.22	8.94	11.15	12.37	13.85
9.70	10.12	11.42	10.87	9.18	8.69	9.70	12.09	10.30	12.07	13.80	15.02
9.45	9.88	10.74	10.71	8.65	8.40	9.06	9.97	9.26	10.82	12.83	–
8.82	9.51	10.41	10.13	8.94	8.60	8.83	8.90	9.12	10.79	11.95	12.15
12.15	12.78	12.69	12.97	10.95	10.86	11.39	12.11	12.57	13.87	16.90	14.56
12.13	12.52	12.77	13.84	11.13	11.08	11.43	12.77	12.89	13.99	17.61	15.96
9.84	10.01	11.05	11.27	9.53	9.53	9.69	10.97	11.54	12.06	14.77	15.00
9.92	10.14	11.39	13.19	10.21	10.56	9.86	11.80	11.49	11.81	13.94	15.42
16.71	16.31	18.23	21.83	16.85	15.08	16.34	22.67	19.26	18.65	22.80	27.80
8.89	9.39	10.19	9.18	7.89	7.38	8.15	8.54	8.01	9.79	10.75	12.75
12.02	12.66	12.16	11.49	9.89	9.70	10.60	12.16	11.32	13.06	15.30	14.00
11.90	12.71	11.98	12.47	10.35	10.01	10.96	12.55	11.65	13.35	15.88	15.29
10.38	9.83	10.69	9.97	8.54	8.38	9.03	10.55	9.81	11.37	13.33	13.75
9.90	10.09	11.30	12.33	9.74	9.94	9.41	11.47	11.26	11.14	12.60	15.17
16.51	16.59	17.66	22.49	15.34	14.71	15.70	22.37	20.11	18.49	20.28	29.40
3.25	3.17	3.64	.				3.43	3.69	-	-	
3.23	3.10	3.63	–	–	–		3.48	3.57	–	–	–
10.30	11.80	13.45	22.22	22.87	19.33	14.40	12.53	11.31	14.35	13.05	15.20
10.32	11.89	13.63	21.50	22.15	19.72	15.20	12.09	11.30	14.40	14.68	15.27
1.00	0.94	.	.	.			0.97	0.98	-	-	
1.04	1.00	.	.	.	.		0.97	1.01	-	-	

Lønninger i

Kvinner	Rikets bygder		Bygdene					
	1942—43	1941—42	Østfold	Akershus	Hedmark	Opland	Buskerud	Vestfold
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
I. *Tjenere på arbeidsgiverens kost.*								
Hele året	648	535	773	820	668	739	765	819
Sommerhalvåret	360	295	396	439	358	384	412	427
Vinterhalvåret	310	257	366	418	346	365	383	401
II. *Fjøsrøktere på arbeidsgiverens kost.*								
Hele året	849	752	1 004	1 109	934	1 016	971	1 083
Sommerhalvåret	440	396	506	577	477	508	518	573
Vinterhalvåret	422	384	512	557	469	515	500	552
III. *Dagarbeidere på arbeidsgiverens kost.*								
I sommerhalvåret.								
I våronna	4.39	3.63	5.04	4.59	3.72	3.72	4.20	5.04
I slåttonna	4.87	4.08	5.05	4.51	4.00	3.77	4.44	5.17
I skuronna	4.62	3.88	4.86	4.59	3.91	4.04	4.60	5.12
Ellers	4.11	3.42	4.70	4.29	3.57	3.50	3.94	4.62
I vinterhalvåret.								
Alm. gårdsarbeid	3.81	3.12	4.80	4.10	3.41	3.22	3.47	4.79
IV. *Dagarbeidere på egen kost.*								
I sommerhalvåret.								
I våronna	6.26	5.26	7.04	6.23	5.58	5.55	6.49	7.07
I slåttonna	6.54	5.65	7.05	6.09	5.70	5.69	6.40	7.23
I skuronna	6.34	5.45	7.01	6.21	5.74	5.81	6.35	7.05
Ellers	6.01	5.07	6.71	5.96	5.45	5.36	6.14	6.74
I vinterhalvåret.								
Alm. gårdsarbeid	5.68	4.69	6.74	6.03	5.27	5.08	5.81	7.00

jordbruket. II. Kvinner.

fylkesvis 1942—43

Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
643	666	652	694	558	614	537	650	683	554	596	580
342	376	357	389	323	369	300	367	376	317	364	340
325	319	288	327	256	291	252	283	330	269	279	273
781	816	753	912	730	746	638	804	828	783	647	676
389	426	380	510	366	439	317	401	419	372	365	360
393	416	403	468	329	378	293	376	411	367	330	350
4.22	4.25	4.56	5.20	3.87	3.82	4.03	4.44	4.30	4.46	5.57	5.49
4.50	4.25	5.03	5.45	4.11	3.96	4.59	6.01	4.95	5.00	6.45	6.29
4.33	4.23	4.71	5.30	3.95	4.00	4.39	5.36	4.64	4.66	6.36	–
4.12	4.10	4.54	4.95	3.76	3.48	3.67	4.22	3.88	4.16	4.98	5.29
4.05	4.07	4.31	4.34	3.36	3.17	3.59	3.85	3.53	3.68	4.61	5.63
5.67	5.62	6.33	7.10	5.53	5.48	6.22	6.45	6.27	6.13	7.58	8.08
6.06	5.64	6.79	7.23	5.75	5.57	6.19	7.96	6.93	6.45	8.38	8.46
5.92	5.64	6.50	7.05	5.53	5.54	6.00	7.74	6.82	6.46	7.93	–
5.53	5.62	6.08	6.97	5.35	5.31	5.43	6.45	6.02	6.13	7.06	7.71
5.50	5.37	6.15	6.23	4.71	5.08	5.52	6.08	5.36	5.16	6.05	8.63

Meieridriften i 1942.

På samme måte som for tidligere år er det gjort et sammendrag av de månedsrapporter som har vært innhentet fra meierier med selvstendig drift. Rapportene omfatter mjølkemengde, produksjon og lager av smør, ost og mysost og oppnådde gjennomsnittspriser. For hver måned er det gjort et sammendrag av rapportene. Dette er sendt til meieriene og interesserte institusjoner. Etter hvert er oversiktene også trykt i Statistiske Meddelelser.

I 1942 er det gjennomsnittlig pr. måned kommet inn 302 rapporter hver måned mot 298 i 1941. I begynnelsen av året var tallet på rapporter 306, mens det ved utgangen av året var 309. I sætertiden, særlig i månedene juli, august og september, er det mange meierier som stanser driften. I august måned, da det alltid har vært færre rapporter enn ellers, kom det inn 288 rapporter. Stans på grunn av sæterdriften er ikke så alminnelig no som det har vært før.

Det er utført enkelte korreksjoner av oppgavene etter at oversiktene for de enkelte måneder var sendt ut. For enkelte tall stemmer derfor ikke dette sammendrag med direkte summering av månedsoversiktene.

De innsendte rapportene over mjølkemengde og produksjon skal foruten driften ved hovedmeieriet også omfatte driften ved de underavdelinger og mottakerstasjoner som er tilsluttet dette. Månedsrapportene kommer derved til å omfatte ca. $^5/_6$ av alle meierier. Det er de små meieriene som det ikke blir krevd rapporter fra. Som det viser seg seinere i oversikten har en derfor med mye mer av mjølkemengden og produksjonen enn av meierier.

Fra begynnelsen av 1935 har en brukt oppgavene fra fjoråret til supplering for de meierier som sender rapportene for seint til å bli med i sammendragene for den enkelte måneden. Oversiktene blir derved fullstendigere enn før, og den suppleringen som ble gjort ved slutten av året faller bort. De rapporter som således blir erstattet med oppgaver fra fjoråret omfatter sjelden over en halv prosent av den innveide mjølkemengden.

Månedssammendragene omfatter således de samme meieriene fra måned til måned. En oppnår derved at en også kan sammenlikne de absolutte tallene. Forskjellen i tallet på rapporter fra måned til måned kommer, som en har nevnt før, vesentlig av stans i setertiden. Likeså vil sammenslutning av meierier bety en del. Når en tar med de nye meieriene etter hvert som de kommer i drift, vil oppgavene vise utviklingen i meieridriften.

Fullstendige sammendrag av månedsrapportene ble gjort første gang for 1928. Til sammenlikning summerte en med det samme årsoppgavene for 1927 for de meieriene som hadde levert månedsrapporter i 1928. Følgende tabell viser mjølkemengde og produksjon for årene 1927—1942 for de meieriene som har levert månedsrapporter:

År	Innveid mjølke-mengde	Produsert					
		Smør	Magerost	Feitost	Kasein og reveost	Geit- og fløte-mysost	Mager mysost og prim
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
1927 .	309 741	2 761	2 588	4 383	1 331	3 117	2 757
1928 .	314 141	2 795	2 657	4 649	988	3 006	2 687
1929 .	328 130	3 302	2 553	4 549	1 296	3 172	2 283
1930 .	349 459	3 499	2 483	5 560	1 209	3 472	2 185
1931 .	402 338	5 580	2 716	6 911	837	3 469	1 963
1932 .	431 920	7 057	2 190	6 554	900	3 625	1 932
1933 .	451 864	8 088	2 255	6 787	1 115	3 846	1 959
1934 .	468 160	8 442	1 867	7 239	1 645	4 047	1 929
1935 .	489 658	8 644	2 568	7 439	1 375	4 448	2 235
1936 .	571 535	11 124	2 315	7 623	3 023	4 947	2 216
1937 .	605 985	11 850	2 202	7 800	2 921	5 201	2 195
1938 .	687 756	14 394	1 998	8 693	2 983	5 438	2 078
1939 .	766 733	17 557	1 823	8 331	2 609	5 739	1 872
1940 .	625 285	13 254	1 932	6 447	1 793	4 680	1 617
1941 .	505 512	8 200	5 701	1 269	1 114	4 641	1 604
1942 . . .	412 816	11 091	4 178	331	372	3 621	1 212

Inntil 1941 ble andre ostsorter ført sammen med feitost. Siden en fikk skilt ut normannaosten for seg har en no ført andre ostsorter sammen med magerost. Reveosten har en ført sammen med kasein. Prim for oppkoking er ikke tatt med.

I 1941 hadde månedsrapportene med 97.9 pst. av den innveide mjølkemengden ved alle meierier og ysterier (utenom kondenseringsfabrikkene), mot 97.3 pst. i 1940.

For smørproduksjonen var prosenten i 1941 97.3 mot 98.7 i 1940, for magerost 98.6 i 1941 mot 99.8 i 1940, for feitost 88.7 i 1941 mot 95.1 i 1940, for geit- og fløtemysost 96.2 i 1941 mot 96.9 i 1940 og for mysost og prim 96.6 i 1941. Oppgavene i månedsrapportene skiller ikke mellom feite og magre ostsorter i gruppen: andre ostsorter slik som en kan gjøre med oppgavene fra årsskjemaet. De prosenter som blir regnet ut for magerost og feitost blir derfor noe usikre.

De tidligere oversikter som var utarbeidet over månedsrapportene hadde sammenlikninger med de tilsvarende måneder det foregående år og med gjennomsnittet for den samme måned i de tre foregående år. I 1942 har en også sammenliknet med 1941, men derimot ikke med 1939/41 både på grunn av de direkte krigshandlinger i 1940 og på grunn av sidevirkninger som følger med rasjonering, fôringsvanskeligheter m. m. I stedet er det fortsatt sammenliknet med 1937/39.

Sammenliknet med de samme måneder i 1941 viste den innveide mjølkemengden for månedene januar—mai nedgang til forholdstallene mellom 69 og 78. For månedene juni—september var forholdstallet mellom 86 og 97 og lå for de tre siste måneder av året på henholdsvis 80, 82 og 77. Sammenliknet med gjennomsnittet av de samme måneder i de tre år 1937/39 lå forholdstallet

for den innveide mjølkemengden i det første halvåret mellom 55 og 66. Forholdstallet steg til 73 i juli, men gikk så nedover i slutten av året og var i desember gått ned til 46.

Etterfølgende tabell viser den innveide mjølkemengden månedsvis i tonn for årene 1936 til 1942.

Måned	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942
Januar	44 938	47 481	53 020	56 828	61 098	44 817	33 220
Februar	44 322	45 338	51 573	55 573	59 023	41 075	30 593
Mars	49 845	50 931	63 709	66 944	63 569	48 048	33 404
April	52 468	58 220	63 908	67 791	54 533	50 643	39 738
Mai	58 690	60 377	70 460	79 388	49 640	55 019	41 668
Juni	56 320	59 919	68 624	78 521	58 094	50 517	46 080
Juli	47 930	51 792	61 843	70 047	56 378	45 925	45 051
August	43 521	47 934	56 294	63 869	51 778	39 159	36 163
September	43 501	46 996	51 959	60 828	46 377	37 637	32 504
Oktober	43 536	44 473	48 212	58 145	42 446	33 688	27 247
November	41 437	44 265	46 987	53 245	40 120	28 451	23 349
Desember	45 027	48 259	51 167	55 554	42 229	30 533	23 799
Sum	571 535	605 985	687 756	766 733	625 285	505 512	412 816

Nedgangen i mjølkeleveransen til meieriene i april, mai og juni måneder 1940 skyldes hovedsakelig transportvanskeligheter mens krigshandlingene pågikk. Seinere var det sviktende tilgang av kraftfôr sammen med små avlinger som var hovedårsaken til nedgangen.

De tre siste år — 1940, 1941 og 1942 — har hatt stråfôravlinger som for hele landet under ett har vært atskillig under middels. Dette har gjort fôrsituasjonen meget vanskelig. Mangelen på kraftfôr har i noen grad vært forsøkt avhjulpet ved bruk av fôrcellulose. Sammen med sildemel synes dette fôrstoff ernæringsmessig sett å gi et noenlunde godt erstatningsfôr til mjølkeproduksjonen, men det har enda ikke på langt nær vært brukt i så store mengder at det svarer til forbruket av innførte fôrstoffer. I 1942 har det til dels også vært vanskelig å få de nødvendige kvanta sildemel til bruk ved siden av cellulosen. Beitene var gode den første del av sesongen i 1942. Seinere på sommeren ble det tørt og kjølig så beitene ble dårlige.

Mengden av tilbakesendt skummetmjølk og kjernemjølk og skummetmjølk etter den direkte innveide fløten har gått ned fra 72 315 tonn i 1941 til 53 448 tonn i 1942, dvs. en nedgang på i alt 18 867 tonn svarende til 26.1 pst. Den samlede nedgang i tilbakesendt skummetmjølk i årene 1940, 1941 og 1942 er 261 430 tonn etter månedsrapportene fra meieriene.

Tilbakesendt myse har gått ned fra 14 576 tonn i 1941 til 7 229 tonn i 1942, dvs. en nedgang på 7 347 tonn svarende til 50.4 pst.

Ved forskrifter av 25. februar 1942 fastsatte Forsyningsdepartementet nye og strengere regler for lægeattester på mjølk og fløte til syke m. v. Reglene brakte en sterk innskrenking i den tidligere adgang til å utskrive mjølk og fløte til syke m. v.

Forsyningsdepartementet gav 5. mars 1942 forskrifter for omsetningen av kondensert mjølk og mjølkepulver. Forutsetningen er at dette skal brukes til supplering av frisk mjølk hvor tilførslen av denne ikke er tilstrekkelig. Særlige kvoter vil bli tildelt fylkesforsyningsnemndene til bruk for skogsarbeidere og fiskere. Disse får kort eller anvisninger fra den lokale forsyningsnemnd. Salg til skipsbruk skjer også mot anvisning eller særskilt utførselstillatelse.

Ved forskrifter av 25. mars 1942 ble det gitt følgende nye bestemmelser om regulering av ostproduksjonen gjeldende fra 1. april 1942:

1. Det er forbudt å framstille ost av noe slag (herunder mysost og margarinost) med høyere fettprosent i tørrstoff enn 12 pst. Unntatt fra forbudet er:

a. Framstilling av sveitserost og normannaost med inntil 48 pst. fett i tørrstoffet.
b. Framstilling av blandet geitmysost (B.G. 28) med inntil 30 pst. fett i tørrstoffet.
c. Framstilling av fløtemysost (H. 20) med inntil 22 pst. fett i tørrstoffet.
d. Framstilling av ekte geitmysost.

Bortsett fra de nevnte unntak vil det således i alminnelighet bare bli framstilt ost som er av mager eller M. 10 typer.

Det har i 1942 vært i alt 8 tildelinger av ost. Rasjonene har variert noe ved de ulike tildelinger, men har som regel vært følgende: Av gammalost eller ost med 20 pst. fettinnhold og mer har rasjonene vært 200 eller 250 gram. Av smelteost og eskeost med 20 pst. fettinnhold eller mer har rasjonen vært 250 eller 300 gram. Av ost med fettinnhold under 20 pst. (unntatt gammalost, kjernemjølksost og kaseinost [søtost]) har rasjonen vært 500 eller 600 gram — og for kjernemjølksost og kaseinost har rasjonen for enkelte utdelinger i hvert fall vært 1 000 gram.

Forbudet mot framstilling og omsetning av fløte har vært opprettholdt også i 1942. Likedan har rasjonene av mjølk og smør (feitt) vært uforandret siden desember 1941.

Produksjonen av smør gikk opp fra 8 200 tonn i 1941 til 11 091 tonn i 1942 eller med 35 pst. I første kvartal var produksjonen 4 til 9 pst. høyere i 1942 enn i 1941 og den steg meget sterkt i de følgende måneder til den nådde forholdstallet 195 i juli. For månedene august—november vekslet forholdstallet for smør mellom 137 og 171, men det gikk helt ned i 90 for desember.

Månedsrapportene for 1942 viser i forhold til rapportene for 1941 en nedgang for feitost under ett fra 1 269 tonn til 331 tonn eller med 74 pst. For sveitserost er det nedgang fra 186 til 95 tonn. Halvfeit gaudaost har gått ned fra 259 tonn i 1941 til 5 tonn i 1942; for halvfeit nøkkelost har produksjonen gått ned fra 100 tonn i 1941 til 2 tonn i 1942 og for normannaost er det nedgang fra 255 tonn i 1941 til 188 tonn i 1942. For de andre feitoster har det vært liten produksjon i begge disse år.

For de magre ostsorter har produksjonen sunket fra 5 701 tonn i 1941 til 4 178 tonn i 1942 eller med ca. 26.7 pst. Endringene i ystingsreglementet fra 1. april 1942 førte til at det er sterk nedgang for de kvartfeite ostsorter. Produksjonen av kvartfeit edamerost har således gått ned fra 198 tonn i 1941 til 33 tonn i 1942 og for kvartfeit gaudaost er det nedgang fra 2 873 tonn i 1941 til 334 tonn i 1942. I steden er det satt i gang produksjon av typene M. 10 og mager edamer- og nøkkelost. Av denne siste er det produsert 1 192 tonn i 1942. Produksjonen av mager nøkkelost har økt fra 396 tonn i 1941 til 1 649 tonn i 1942. Pultost og gammalost viser derimot begge betydelig nedgang fra 1941 til 1942. Likedan er det sterk nedgang i produksjonen av kasein. Produksjonen av reveost er helt opphørt i 1942.

Oppgavene for de brune ostsorter viser for geit- og fløtemysostene nedgang i produksjonen fra 4 641 tonn i 1941 til 3 621 tonn i 1942. Mager mysost og prim viser nedgang fra 1 604 tonn i 1941 til 1 212 tonn i 1942. Nedgangen er sterkest for helfeit fløtemysost og prim hvorav det i 1942 bare ble produsert 30—32 pst. av produksjonen i 1941 og den er minst for mysost og surprim med bare ca. 8 pst.

Lagrene av hvit ost var 462 tonn ved begynnelsen av året og de steg så de var noe over 1000 tonn ved utgangen av månedene juni—august. Deretter gikk mengden ned så lagrene av hvit ost bare var 279 tonn ved utgangen av 1942.

Av de brune ostsorter var det 211 tonn på lager ved begynnelsen av året. Dette gikk ned til 104 tonn ved utgangen av februar måned for igjen å stige til 246 tonn ved utgangen av august. Deretter var det nedgang så lagrene ved årets utgang var 143 tonn.

Etter oppgavene i månedsoversiktene har en i de følgende tabeller ført opp hvor stor del de enkelte ostsorter har i produksjonen.

År	Sveitserost	Edamerost				Gaudaost				Nøkkelost				Normannaost	Pultost	Gammalost	Andre ostesorter	Kasein og reveost
		helfeit	halvfeit	kvartfeit	mager	helfeit	halvfeit	kvartfeit	mager	helfeit	halvfeit	kvartfeit	mager					
1925....	3.5			-	-	30.7	8.1	–	–	–	12.6	10.4	12.9	-	10.9	2.6	2.2	6.1
1926....	4.7			-	-	27.9	8.7	–	–	1.0	7.8	9.5	15.5	-	11.4	2.8	1.4	9.3
1927....	4.4			-	-	26.1	8.3	–	–	0.6	11.9	9.1	12.0	-	10.2	2.3	0.8	14.3
1928....	4.3			-	-	29.0	8.3	–	–	1.0	12.4	9.3	10.9	-	9.2	2.6	1.1	11.9
1929....	4.3	–		-	-	28.5	8.7	–	–	0.8	10.9	8.4	10.4	-	9.3	2.3	1.0	15.4
1930....	5.4	2.1		-	-	28.6	7.9	–	–	1.4	13.8	7.1	9.2	-	8.4	2.5	0.5	13.1
1931....	5.4	2.3		-	-	32.0	12.5	–	–	1.2	12.1	6.1	9.0	-	8.8	2.0	0.6	8.0
1932....	5.7	2.9		-	-	28.9	14.7	–	–	1.5	12.7	6.0	7.4	-	7.0	2.3	1.6	9.3
1933....	6.1	2.2		-	-	32.1	11.1	–	–	1.4	11.6	5.8	7.2	-	7.3	1.9	2.3	11.0
1934....	5.7	3.2		-	-	34.9	9.0	–	–	1.4	11.2	4.2	5.5	-	5.9	1.7	2.0	15.3
1935....	5.6	3.7		-	-	31.2	8.9	–	–	1.7	12.0	6.8	7.1	-	7.0	1.7	2.2	12.1
1936....	5.1	3.3		-	-	30.2	6.9	–	–	1.9	9.1	4.9	4.8	-	6.5	1.7	2.3	23.3
1937....	4.6	3.4		-	-	31.2	6.8	–	–	1.9	9.6	5.3	4.7	-	5.4	1.6	2.9	22.6
1938....	4.1	3.7		-	-	32.1	6.3	–	–	2.4	10.4	4.6	3.3	-	4.8	1.9	4.6	21.8
1939....	4.0	4.1		-	-	35.3	5.8	–	–	2.6	10.4	4.5	2.6	-	5.1	2.1	3.0	20.5
1940....	2.4	4.1		–	–	31.2	9.6	–	–	2.1	10.5	6.4	3.3	–	7.3	2.0	3.5	17.6
1941....	2.3	0.1	0.2	2.5	–	0.5	3.2	35.6	–	–	1.2	15.7	4.9	3.2	10.9	1.0	4.9	13.8
1942....	1.9	0.2	0.1	0.7	1.6	0.5	0.1	6.9	24.4	0.1	–	3.2	33.8	3.9	6.1	0.9	8.0	7.6

Endringene av ystingsreglementet gir seg tydelig til kjenne i de relative tall for andel i produksjonen. De relativt høye prosenter for de kvartfeite ostsorter i 1941 er således for 1942 skjøvet over på de magre ostsorter. De hel- og halvfeite ostsorters andel er gått ytterligere tilbake fra 10.7 pst. av hvitosten i 1941 til 6.8 pst. i 1942.

År	Geitmysost		Fløtemysost		Mysost og surprim	Prim	
	ekte helfeit	blandet	helfeit	halvfeit		for salg	for oppkoking
1925	–	30.5	2.5	5.1	45.8	6.5	9.6
1926	0.6	33.7	3.1	6.5	45.1	7.7	3.3
1927	0.4	39.7	2.9	8.1	38.6	6.5	3.8
1928	1.1	38.9	1.5	9.2	38.6	6.7	4.0
1929	1.7	43.1	1.5	9.3	33.3	6.8	4.3
1930	2.5	44.2	0.9	9.8	29.7	6.4	6.5
1931	3.5	46.6	0.7	11.0	28.5	6.5	3.2
1932	3.4	45.7	2.0	13.0	27.9	6.3	1.7
1933	3.7	46.3	2.4	12.3	26.6	6.3	2.4
1934	3.8	48.0	1.6	13.0	25.6	6.1	1.9
1935	3.9	46.6	1.3	13.8	26.4	6.6	1.4
1936	5.0	47.7	1.0	14.0	23.5	6.8	2.0
1937	4.1	49.3	1.2	15.0	22.6	6.7	1.1
1938	3.8	52.5	0.9	14.5	20.9	6.5	0.9
1939	3.8	54.8	16.8		18.6	5.3	0.7
1940	3.5	47.6	22.9		19.1	6.5	0.4
1941	3.4	41.2	6.7	22.5	18.6	6.9	0.7
1942	3.7	41.5	2.9	26.5	22.1	2.8	0.5

De prosentvise andeler for geitmysost og fløtemysost av den samlede produksjon brun ost viser en svak stigning fra 1941 til 1942. For fløtemysostene dog ved at den halvfeite ost har gått opp med omtrent samme prosentdel som den helfeite har gått ned. Ellers er det noe stigning for mysost og surprim og nedgang for prim.

Fra 1. oktober 1940 ble det satt maksimalpriser for mjølk i utsalg og meieriprodukter. Disse har stort sett vært uforandret både i 1941 og 1942. De viktigste endringer var at prisklasse V for mjølk ble opphevet fra 1. august 1941 og forhøyelsen på 4 øre pr. liter for skummetmjølk fra 2. desember 1941. For kjernemjølk og skummet kulturmjølk ble prisen satt til 3 øre mer enn for skummetmjølk. Samtidig fikk kontrollnemndene adgang til å forhøye tillegget for levering av mjølk på flasker fra 3 til 4 øre pr. flaske.

Maksimalpriser på mjølk og fløte i utsalg fra 1. oktober 1940.
Prisendring på skummetmjølk og kjernemjølk fra 2. desember 1941.

Prisgruppe	I	II	III	IV
Helmjølk	42	40	38	36
Uskummet kulturmjølk	45	43	41	39
Skummet mjølk	20	18	17	16
Kjernemjølk og skum. kulturmjølk	23	21	20	19
Fløte, maks. 16 pst.	235	220	210	200
Ster. fløte (1/4 fl.)	46	46	46	46

For å kunne motvirke den stadige synking i mjølkemengden ved meieriene ble det ved Prisdirektoratets kunngjøring nr. 208 av 29. november 1941 vedtatt regler for statstilskudd for økt levering av mjølk. Grunnlaget for tilskuddsberegningen skulde være den mjølkemengden som ble innveid ved meieriet den tilsvarende måned i foregående år med fradrag av 35 pst. For den mjølkemengde som ble innveid over dette grunnkvantum ble det så gitt et ekstra pristillegg som varierte etter økingen i mjølkemengden. Tillegget ble således beregnet for hele mjølkemengden ved meieriet under ett. Det hevet seg derfor straks røster for en endring i disse regler fordi man mente at den enkelte leverandør som økte sin levering ikke ble nok tilgodesett derved at tilskuddet ble fordelt også til de leverandører som ikke hadde økt sin levering av mjølk. Ved kunngjøring nr. 234 av 24. januar 1942 endret Prisdirektoratet reglene for statstilskudd til øking av mjølkeleveringen til meieriene til følgende:

1. Meieriene vil bli tilstått tilskudd i forhold til økt innveid mjølkemengde etter følgende regler:

Grunnlaget for tilskuddsberegningen skal være den mjølkemengde som ble innveidd ved meieriet i den tilsvarende måned i 1941 med fradrag av 35 pst. For øking utover det fastsatte grunnkvantum gis følgende tilskudd:

For den del av økingen som er over 0 pst. og til og med 10 pst. 2 øre pr. liter.

For den del av økingen som er over 10 pst. og til og med 20 pst. 4 øre pr. liter.

For den del av økingen som er over 20 pst. 6 øre pr. liter.

Tilskuddene blir å anvende av meieriet til øking av utbetalingsprisen til alle leverandørene ved meieriet.

2. I tillegg til de tilskudd som er nevnt under 1), vil det av Landbruksdepartementet bli tilstått tilskudd til de enkelte meierileverandører for økt levering av mjølk til meieriene etter følgende regler:

Grunnlaget for tilskuddsberegningen skal være hva vedkommende leverandør har levert til meieriet i den tilsvarende måned i 1941 med følgende fradrag:

a) For leverandører som i kalenderåret 1941 har levert under 5 000 liter 40 pst.
b) For leverandører som i kalenderåret 1941 har levert 5 000 liter eller mer opptil 10 000 liter 35 pst..
c) For leverandører som i kalenderåret 1941 har levert 10 000 liter eller mer 30 pst.

For nye leverandører som ikke foretok levering til meieri i 1941, skal meieristyret fastsette grunnkvantumet. Tvist om styrets avgjørelse kan innbringes for vedkommende mjølkesentral.

For økt levering utover det grunnkvantum som er fastsatt for vedkommende måned, skal tilskuddet være:

For den del av økingen som er over 0 pst. til og med 10 pst. 2 øre pr. liter.

For den del av økingen som er over 10 pst. til og med 20 pst. 4 øre pr. liter.

For den del av økingen som er over 20 pst. 6 øre pr. liter.

Tilskuddene blir utbetalt etterskuddsvis etter regler som fastsettes av Landbruksdepartementet. Tilskuddene etter post 2 vil bli utbetalt gjennom meieriene.

Reglene om tilskudd vil kunne bli revidert etter utgangen av hver måned etter bestemmelse av Prisdirektoratet.

Bestemmelsene trer i kraft straks og utbetalingen av tilskudd gjelder fra og med 1. januar 1942. Bestemmelsene endrer ikke reglene om tilskudd til godkjente smørlag og om ekstratilskudd for Nord-Norge. Disse regler ble fastsatt ved Prisdirektoratets kunngjøring nr. 208 av 29. november 1941 og var gjeldende fra 2. desember 1941.

For tilskuddet til godkjente smørlag gjaldt følgende regler:

Grunnlaget for tilskuddsberegningen skal være en tredjedel av det smørkvantum som laget omsatte gjennomsnittlig pr. måned i 1939. For øking av det månedlige salgskvantum utover dette grunnlag gis slike tilskudd:

For den del av økingen som er over	0	pst.	og til og med	10	pst.	50 øre	pr kg.
—»— —»—	10	»	—»—	20	»	100	—»—
—»— —»—	20	»	—»—	30	»	150	—»—
—»— —»—	30	»	—»—	40	»	200	—»—
—»— —»—	40	»				250	—»—

Tilskuddene beregnes etter smørlagets gjennomsnittsomsetning for 3 måneder ad gangen.

Til heving av utbetalingsprisen på mjølk i Nord-Norge vil departementet gi til meieriene i Nordland, Troms og Finnmark fylker et ekstratilskudd av 3 øre pr. liter for all innveid mjølk.

Likeledes vil departementet til øking av produksjonen av fjell- og gårdssmør i Nord-Norge betale et ekstratilskudd av 50 øre pr. kg for fjell- og gårdssmør som omsettes gjennom godkjent smørlag i Nordland, Troms og Finnmark fylker.

Ved foredrag på pressekonferanse den 16. mai 1942 meddelte prisdirektøren at gårdbrukernes inntekt på mjølkeproduksjonen skulde heves med omkring 4.6 øre pr. liter ved statstilskudd. Dette tilskudd kommer i tillegg til de statsbevilgninger som tidligere er gitt til dette formål. De beløp som er bevilget til kompensasjon av minsket fløte- og mjølkesalg, vil således bli utbetalt. Likeledes opprettholdes den ordning som ble vedtatt i november 1941 med tilskudd til premiering av økte mjølk- og smørleveringer. Den 29. juni 1942 fastsatte Landbruksdepartementet regler for tildeling av statstilskudd til landsutjevning og øking av mjølkeprisen. Samme dag fastsattes også reglene for statstilskudd til utjevning og øking av prisen på fjell- og gårdssmør.

Den 24. juli 1942 fastsatte Landbruksdepartementet regler for tildeling av statstilskudd til gårds- og seterost gjeldende fra 1. juli 1942. Tilskuddet utgjør 70 øre pr. kg for ekte geitmysost og 50 øre pr. kg for blandet geitmysost.

Etter de nye regler for landsutjevning og økt betaling for mjølka har Landbruksdepartementet den 16. november 1942 bestemt følgende:

«Statstilskott til støtte for melkeproduksjonen er betinget av at meieriet (ysteriet) betaler den enkelte meierileverandørs melk etter fettinnholdet og at det til enhver tid blir brukt en korreksjon pr. 0.1 pst. fett som er så mange tiendedels øre pr. kg melk som smørnoteringen er kroner, avrundet nedover til nærmeste hele krone.»

Denne bestemmelse skal gjennomføres fra 1. januar 1943.

Meierienes priser for salg av smør og ost til detaljister og store forbrukere.

	Børsnotering 13/10 1939	Børsnotering 2/2 1940	Maksimalpriser 1/10 1940	Maksimalpriser 23/12 1941
Kløvermerket meierismør	kr. 3.60	kr. 3.60	kr. 4.10	kr. 4.10
Off. godkjent gårds- og fjellsmør	» 3.15	» 3.15	» 3.75	» 3.75
Sveitserost. helfeit F. 45	» 3.00	» 3.15	» 3.35	» 3.35
Edamerost, helfeit F. 45	» 2.20	» 2.35	» 2.55	» 2.55
— feit F. 40			» 2.45	» 2.45
— . kvartfeit K. 20	–	–	–	» 2.00
Gaudaost, helfeit F. 45	» 2.00	» 2.15	» 2.35	» 2.35
– halvfeit H. 30	» 1.70	» 1.85	» 2.05	» 2.05
— , kvartfeit K. 20	–	–	–	» 1.80
Nøkkelost, helfeit F. 45	» 2.05	» 2.20	» 2.40	» 2.40
— halvfeit H. 30	» 1.70	» 1.85	» 2.05	» 2.05
— kvartfeit K. 20	» 1.45	» 1.50	» 1.80	» 1.80
– mager M. 10	» 1.25	» 1.30	» 1.50	» 1.50
— , mager M. 0	–	–	–	» 1.35
Normannaost, helfeit F 45	» 2.60	» 2.75	» 2.95	» 2.95
Pultost, gjæret	» 1.20	» 1.35	» 1.55	» 1.55
Kjernemjølkost	–	–	–	» 1.45
Gammalost	» 1.95	» 2.10	» 2.30	» 2.30
Hvit geitost, helfeit				» 3.00
— halvfeit				» 2.20
— , mager			–	» 1.50
Ekte geitmysost, helfeit F. 28	–	–	» 3.65	» 4.10
Blandet geitmysost, helfeit B.G. 28	» 2.10	» 2.25	» 2.50	» 2.50
Fløtemysost, helfeit F. 28	–	–	» 2.35	» 2.35
— , halvfeit H. 20	» 1.50	» 1.55	» 1.75	» 1.75
Mager mysost	» 0.80	» 0.85	» 1.10	» 1.10
Prim, vanlig			» 1.05	» 1.05
Karamellprim			» 1.40	» 1.40

Disse oppgaver over priser på meieriprodukter omfatter ikke alle ostsorter. Særlig må nevnes at det er flere prisklasser for mysostene og av disse vil en spesielt fremheve navnemerket ost av geit- og fløtemysostgrup-

pene. Dette er gårds- og sæterost som er merket med produsentens navn og ystingsherred m. m.

Bortsett fra forhøyelsen av prisen på ekte helfeit geitmysost var det ingen endring i prisene ved kunngjøringen 23. desember 1941, men det ble da satt priser på en rekke ostsorter som det tidligere ikke hadde vært prisregulering for.

Innførsel av meieriprodukter 1933—1942.

År	Smør	Ost	Kondensert sukret mjølk	Kondensert usukret mjølk	Mjølkepulver
	kg	kg	kg	kg	kg
1933	66 075	88 625	444	61 236	45 274
1934	1 922	98 320	42	46 671	26 323
1935	2 441	115 352	17 680	61 289	80 923
1936	100	122 672	7 127	12 387	16 348
1937	15	195 119	45	484	40 080
1938	36	236 122	–	267	40 032
1939	86	294 746	10	4 204	39 677
1940	900	117 815	4 938	43 774	8 546
1941	101	124 819	11 240	31 907	173 132
1942	950 528	382 327	44	18 121	163 208

Utførsel av meieriprodukter 1933—1942.

År	Smør	Mysost, geitost	Annen ost	Sterilisert mjølk	Sterilisert fløte	Kondensert sukret mjølk	Kondensert usukret mjølk
	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
1933	410 252	168 797	1 563 493	1 243 113	75 921	1 806 039	62 553
1934	247 978	183 126	1 826 128	887 954	54 403	1 429 151	49 192
1935	188 758	179 994	1 256 643	774 685	55 690	2 056 079	80 430
1936	192 152	193 179	1 351 442	1 037 564	52 740	1 749 659	63 577
1937	200 786	225 875	1 456 032	1 412 277	59 494	2 277 061	29 923
1938	815 421	205 152	1 447 038	1 178 198	64 443	2 788 591	60 257
1939	56 799	226 835	1 572 407	1 249 163	57 081	1 973 671	81 978
1940	21 820	34 927	612 356	433 564	12 060	339 304	71 499
1941	1 612	833	1 293	–		–	44 320
1942			–	–		–	

På de følgende sider meddeles et tabellarisk sammendrag av månedsrapportene for 1942.

Månedsrapporter for meierier og ysterier i året 1942.

A. Tallet på oppgaver, innveid mjølkemengde m. v.

		Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktbr.	Novbr.	Desbr.
Meierier og ysterier med oppgave		306	305	305	306	306	306	293	288	294	304	309	309
Innveid helmjølk	i alt . . . . kg	33 220 188	30 593 384	33 404 171	39 737 513	41 667 597	46 080 124	45 051 297	36 162 661	32 504 085	27 247 331	23 348 677	23 798 843
	i forhold til 1941 .	73	74	69	78	75	90	97	92	86	80	82	77
	i forhold til s. md. 1937–39	63	59	55	62	59	66	73	64	60	54	48	46
Tilbakelevert skum. mjølk	i alt . . . . kg	4 095 582	3 818 440	4 297 485	5 036 972	5 921 339	6 465 660	6 324 170	5 041 428	4 404 077	3 240 158	2 289 258	2 513 014
	i forhold til 1941 .	56	58	53	64	70	88	107	89	85	79	70	74
	i forhold til s. md. 1937–39	23	21	20	22	22	24	26	25	23	18	14	14
Tilbakelevert myse	i alt . . . . kg	314 271	302 572	209 222	872 664	1 304 817	1 170 362	1 189 143	744 278	531 350	356 568	146 585	86 708
	i forhold til 1941 .	17	17	12	41	63	79	122	102	70	75	66	40
	i forhold til s. md. 1937–39	11	10	6	24	35	37	41	29	23	16	6	4
Produsert smør	i alt . . . . kg	834 463	754 688	864 989	1 057 016	1 172 447	1 381 865	1 216 276	1 006 998	956 787	721 709	573 194	548 968
	i forhold til 1941 .	109	104	107	120	135	172	195	151	145	137	171	90
	i forhold til s. md. 1937–39	76	69	68	77	78	87	86	86	83	70	56	53

B. Ystet i alt kg.

	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktbr.	Novbr.	Desbr.
Sveitserost	5 518	5 718	5 397	6 155	6 454	25 082	24 638	8 626	6 083	913	–	–
Edamerost helfeit	833	863	836	344	165	–	1 105	1 071	1 557	1 663	1 746	841
Edamerost halvfeit	–	–	3 850	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Edamerost kvartfeit	13 844	10 211	7 909	1 178	–	–	–	–	–	–	–	–
Edamerost mager	–	–	–	7 125	7 461	28 139	15 463	5 093	2 246	3 118	4 851	3 755
Gaudaost helfeit	378	368	1 237	422	2 156	6 853	7 582	1 665	70	149	–	1 416
Gaudaost halvfeit	–	106	–	–	135	643	1 679	–	128	747	355	1 177
Gaudaost kvartfeit	139 168	75 394	78 165	37 003	572	621	2 099	1 008	–	–	399	–
Gaudaost mager	–	–	12 000	151 765	204 577	236 786	243 568	155 134	107 275	57 877	14 696	7 877
Nøkkelost helfeit	40	–	–	–	–	2 652	725	–	–	140	–	279
Nøkkelost halvfeit	–	–	–	423	–	–	–	851	705	–	–	
Nøkkelost kvartfeit	82 101	39 487	26 993	3 499	446	4 198	461	–	–	–	172	–
Nøkkelost mager	58 493	57 249	97 230	209 244	315 702	355 657	203 401	116 893	103 500	63 416	33 000	34 928
Normannaost	17 276	13 181	17 137	17 649	22 352	31 120	28 377	19 784	18 470	–	1 465	1 550
Pultost	45 390	13 032	10 416	22 014	50 117	56 672	55 749	15 278	5 811	3 285	5 589	13 748
Gammalost	6 995	9 846	8 311	6 545	4 709	2 341	1 341	1 100	1 150	388	488	3 432
Andre ostsorter	39 241	38 740	54 326	119 447	46 121	15 034	12 234	19 178	14 812	12 153	12 001	8 755
Sum hvit ost	409 277	264 195	323 807	582 813	660 967	765 798	598 422	345 681	261 807	143 849	74 762	77 758
Reveost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Kasein	19 130	31 705	14 040	750	30 947	67 024	89 892	71 078	26 351	11 466	5 530	4 546
Geitmysost ekte	–	210	3 756	8 003	10 122	27 111	41 295	38 685	31 403	17 666	5 268	985
Geitmysost blandet	179 458	188 476	236 777	285 287	306 005	232 042	237 812	157 894	67 328	49 588	30 921	46 800
Fløtemysost helfeit	42 069	31 691	35 254	10 102	2 385	1 239	3 091	–	–	–	–	
Fløtemysost halvfeit	99 313	56 964	68 872	149 381	223 163	228 167	219 542	131 884	109 207	4 547	1 146	548
Mysost	93 841	55 421	61 411	117 436	166 379	206 995	160 604	55 223	43 285	56 365	25 529	32 962
Prim for salg	14 830	5 909	5 510	20 032	25 731	22 998	16 578	5 123	3 989	4 298	5 411	5 682
Prim for oppkoking	–	500	2 000	392	2 470	9 529	5 190	6 518	–	–	–	490
Sum brun ost	429 511	339 171	413 580	590 633	736 255	728 081	684 112	395 327	255 212	132 464	68 275	87 467

C. På lager i alt kg.

	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktbr.	Novbr.	Desbr.
Smør	97 579	56 772	87 846	187 589	153 006	201 835	125 769	126 423	126 169	110 467	97 675	95 121
Sveitserost	34 175	31 236	32 173	21 056	31 666	47 920	60 823	68 282	62 773	49 097	30 907	22 273
Edamerost helfeit	1 538	2 138	2 798	2 124	1 765	1 092	2 323	1 147	2 325	4 924	2 723	3 569
Edamerost halvfeit	–	–	3 730	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Edamerost kvartfeit	16 424	13 649	13 622	1 423	940	–	530	–	–	–	–	–
Edamerost mager	–	–	–	7 359	12 954	29 391	26 751	11 087	9 047	3 893	6 554	5 379
Gaudaost helfeit	1 518	1 837	2 883	3 216	4 378	10 449	13 383	11 648	7 662	7 248	4 975	3 502
Gaudaost halvfeit	721	793	682	500	2 152	860	2 160	2 150	2 200	1 055	1 340	1 500
Gaudaost kvartfeit	190 398	162 288	155 691	96 516	17 369	16 673	12 901	11 192	12 950	5 849	4 629	3 379
Gaudaost mager	–	–	7 900	144 951	248 992	295 789	322 998	308 425	222 149	173 885	72 333	35 545
Nøkkelost helfeit	13	–	40	–	–	2 477	2 947	2 689	2 285	2 374	1 931	1 297
Nøkkelost halvfeit	738	290	75	518	448	410	410	1 176	1 690	1 703	1 468	845
Nøkkelost kvartfeit	104 560	105 127	76 156	54 655	44 509	17 171	10 901	9 972	7 729	6 503	12 141	2 151
Nøkkelost mager	39 830	51 526	85 651	238 280	382 519	514 844	488 028	517 365	402 450	233 852	198 638	151 516
Normannaost	32 722	26 762	29 484	32 412	36 425	39 495	40 873	41 203	31 400	18 821	10 273	6 535
Pultost	63 920	51 201	32 398	33 916	35 381	52 926	59 471	62 655	55 440	48 452	30 445	33 895
Gammalost	9 716	11 481	8 144	5 131	3 333	5 189	5 275	4 750	1 450	188	600	3 387
Andre ostsorter	10 719	16 059	8 545	15 125	6 339	5 850	3 833	8 980	3 530	12 401	5 810	3 948
Sum hvit ost	506 992	474 387	459 972	657 182	829 170	1 040 536	1 053 607	1 062 721	825 080	570 245	384 667	278 721
Reveost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Geitmysost ekte	35 899	28 091	19 247	15 418	12 152	27 508	34 655	55 495	64 621	74 789	66 151	59 965
Geitmysost blandet	150 935	39 576	57 165	99 641	119 997	79 501	64 973	53 142	27 747	24 097	24 556	28 348
Fløtemysost helfeit	13 643	8 875	13 552	5 912	525	945	2 449	1 033	808	991	2 611	924
Fløtemysost halvfeit	19 138	8 100	15 204	37 529	29 469	59 993	50 548	72 771	65 022	54 081	33 447	17 790
Mysost	25 163	13 664	21 871	31 364	38 940	49 691	31 252	29 768	12 994	19 934	27 088	19 627
Prim for salg	2 371	3 607	2 146	6 948	9 001	13 755	10 589	12 510	8 153	8 000	7 240	6 015
Prim for oppkoking	7 297	2 370	300	392	2 390	11 810	24 598	20 914	19 257	14 945	20 121	9 888
Sum brun ost	254 446	104 283	129 485	197 204	212 474	243 203	219 064	245 633	198 602	196 837	181 214	142 557

D. Produksjon av ost i forhold til samme måned a) 1941, b) 1937—39 (= 100).

	Januar		Februar		Mars		April		Mai		Juni		Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Desbr.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Sveitserost	33	12	35	12	27	10	21	11	20	11	101	40	146	50	119	19	87	15	15	3	–	–	–	–
Edamerost helfeit	16	8	76	6	32	2	–	–	127	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	–	–	104	4
Edamerost halvfeit	–	–	–	–	98	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Edamerost kvartfeit	–	–	97	–	48	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Edamerost mager .	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gaudaost helfeit	2	–	6	–	15	–	8	1	55	–	–	–	–	–	225	0.8	–	–	–	–	–	–	306	0.6
Gaudaost halvfeit	–	–	1	–	–	–	–	–	4	2	9	1	256	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gaudaost kvartfeit	119	–	33	–	27	–	9	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gaudaost mager .	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nøkkelost helfeit	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	737	9	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nøkkelost halvfeit	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	381	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Nøkkelost kvartfeit	42	203	23	107	16	52	2	6	–	1	3	7	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nøkkelost mager	103	165	181	290	288	308	554	543	1 568	745	1 777	621	1 002	426	208	351	279	241	254	219	226	101	79	66
Normannaost . . .	54	–	58	–	81	–	56	–	69	–	113	–	109	–	139	–	170	–	52	–	12	–	9	–
Pultost	37	81	11	21	48	15	17	34	87	97	97	118	178	165	83	40	14	9	10	5	24	8	33	31
Gammalost	30	21	70	31	58	25	83	24	80	24	98	20	85	21	–	–	–	190	18	3	14	2	89	12
Andre ostsorter . .	261	120	118	122	116	152	303	353	95	129	78	42	80	31	74	38	27	37	28	28	32	28	39	20
Sum hvit ost . . .	44	51	40	37	37	37	64	57	95	65	114	67	124	67	79	45	57	29	44	19	36	11	27	11
Reveost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kasein	26	7	41	13	11	5	1	0	16	8	59	25	73	38	91	38	85	21	35	9	33	5	25	3
Geitmysost ekte . .	–	–	32	12	22	44	73	53	97	43	71	52	90	75	92	72	103	66	104	57	150	87	207	123
Geitmysost blandet	83	67	75	64	67	61	76	64	73	63	90	51	101	59	99	52	102	30	58	21	46	15	42	20
Fløtemysost helfeit	214	577	96	93	69	100	18	145	4	207	2	214	8	254	–	–	–	–	–	–	–	1	–	0.7
Fløtemysost halvfeit	52		41		51		100		157		175		188		132	186	99	118	7	5	2		0.7	
Mysost	62	73	43	41	45	38	84	76	124	108	161	144	171	148	87	59	50	34	116	48	96	20	80	26
Prim for salg . .	24	44	11	13	9	12	30	46	43	61	73	59	130	49	44	16	20	10	28	12	48	12	21	18
Prim for oppkoking	–	–	160	35	–	113	20	6	40	27	92	94	50	68	112	119	–	–	–	–	–	–	41	8
Sum brun ost. . .	67	80	56	59	55	58	74	76	89	90	111	90	124	99	100	69	78	47	50	25	40	14	31	17

E. Storleiken på lagrene i forhold til samme måned a) 1941, b) 1937—39 (= 100).

	Januar		Februar		Mars		April		Mai		Juni		Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Desbr.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Sveitserost	30	13	26	12	30	27	25	8	29	11	47	15	68	19	87	22	117	27	92	17	91	11	14	2
Edamerost helfeit	12	5	22	6	43	38	178	3	170	3	164	2	–	–	401	1	–	–	–	–	198	3	341	5
Edamerost halvfeit	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Edamerost kvartfeit	729	–	116	–	107	–	8	–	5	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Edamerost mager	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gaudaost helfeit	2	–	3	–	4	3	7	3	10	–	50	1	65	1	58	0.8	120	0.9	114	0.5	102	0.4	236	0.3
Gaudaost halvfeit	–	–	1	–	1	3	2	1	12	1	5	–	360	1	26	0.9	100	1	48	0.4	95	0.6	41	0.6
Gaudaost kvartfeit	176	–	57	–	43	–	19	–	3	–	3	–	2	–	21	–	5	–	2	–	2	–	2	
Gaudaost mager	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Nøkkelost helfeit	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	104	3	220	3	403	3	–	3	–	3	–	–	–	–
Nøkkelost halvfeit	1	–	1	–	–	–	3	–	3	–	5	–	7	1	18	0.3	36	0.6	36	0.5	24	0.5	19	0.3
Nøkkelost kvartfeit	46	61	40	67	27	26	19	33	17	25	8	9	6	6	8	5	11	7	9	4	18	8	3	1
Nøkkelost mager	28	27	52	38	179	67	352	180	830	276	1382	326	1595	298	525	122	–	308	778	179	896	167	342	106
Normannaost	80	–	71	–	86	–	69	–	108	–	74	–	76	–	95	–	186	–	111	–	41	–	21	–
Pultost	83	84	79	77	59	54	54	50	75	49	76	64	74	63	77	67	88	151	77	58	49	43	57	41
Gammalost	46	32	100	38	77	29	51	23	57	19	183	41	135	65	332	71	91	15	12	2	13	3	75	13
Andre ostsorter	18	14	467	23	69	11	191	22	70	8	103	8	115	5	104	12	59	4	210	21	77	10	38	5
Sum hvit ost	39	22	41	21	42	20	56	27	78	32	86	34	102	33	110	13	82	24	107	20	85	17	57	10
Reveost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Geitmysost ekte	274	156	297	202	177	223	106	225	98	97	81	98	62	98	90	107	91	107	110	110	82	135	106	157
Geitmysost blandet	287	297	70	79	75	105	91	145	109	123	127	72	101	53	102	53	83	46	72	43	55	43	60	42
Fløtemysost helfeit	1142	665	90	54	157	118	50	207	5	128	8	245	38	204	15	17	12	18	15	18	20	224	5	79
Fløtemysost halvfeit	104		63		78		113		131		214		352		34	37	273	414	228	270	110		49	
Mysost	127	80	71	61	79	117	100	154	181	189	154	192	230	128	209	115	59	68	91	94	111	122	94	54
Prim for salg	56	46	145	60	27	23	78	99	210	122	235	159	540	136	307	143	459	244	451	90	97	104	28	89
Prim for oppkoking	154	18	45	8	14	13	4	2	17	7	83	27	75	54	59	48	101	74	79	59	160	98	84	41
Sum brun ost	223	136	90	77	66	73	90	124	108	108	129	101	114	83	124	95	102	95	113	96	85	99	68	68

F. Fordeling av ystingen, prosent.

	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktbr.	Novbr.	Desbr.
Sveitserost	1.3	1.9	1.6	1.1	0.9	3.0	3.6	2.1	2.1	0.6	–	–
Edamerost helfeit	0.2	0.3	0.2	–	–	–	0.2	0.3	0.6	1.1	2.1	1.5
Edamerost halvfeit	–	–	1.1	–	–	–	–	–	–	–	–	
Edamerost kvartfeit	3.2	3.5	2.3	0.2	–	–	–	–	–	–	–	–
Edamerost mager	–	–	–	1.2	1.1	3.4	2.2	1.2	0.8	2.0	6.1	4.5
Gaudaost helfeit	0.1	0.1	0.4	0.1	0.3	0.8	1.1	0.4	–	0.1	–	1.7
Gaudaost halvfeit	–	–	–	–	–	0.1	0.2	–	–	0.5	0.5	1.4
Gaudaost kvartfeit	32.5	25.5	23.1	6.3	–	0.1	0.3	0.2	–	–	0.5	–
Gaudaost mager	–	–	3.6	26.0	29.6	28.4	35.4	37.2	37.2	37.3	18.3	9.5
Nøkkelost helfeit	–	–	–	–	–	0.3	0.1	–	–	0.1	–	0.3
Nøkkelost halvfeit	–	–	–	0.1	–	–	–	0.2	0.3	–	–	
Nøkkelost kvartfeit	19.2	13.3	8.0	0.6	–	0.5	0.1	–	–	–	0.2	–
Nøkkelost mager	13.6	19.4	28.8	35.9	45.6	42.7	29.6	28.0	35.9	40.8	41.1	42.4
Normannaost	4.0	4.5	5.1	3.0	3.2	3.7	4.1	4.7	6.4	–	1.8	1.8
Pultost	10.6	4.4	3.1	3.8	7.2	6.8	8.1	3.7	2.0	2.1	7.0	16.7
Gammalost	1.6	3.3	2.4	1.1	0.7	0.3	0.2	0.3	0.4	0.2	0.6	4.1
Andre ostsorter	9.2	13.1	16.1	20.5	6.8	1.8	1.8	4.6	5.2	7.8	14.9	10.6
Sum hvit ost	95.5	89.3	95.8	99.9	95.4	91.9	87.0	82.9	90.9	92.6	93.1	94.5
Reveost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kasein	4.5	10.7	4.2	0.1	4.6	8.1	13.0	17.1	9.1	7.4	6.9	5.5
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Geitmysost ekte	–	0.1	0.9	1.4	1.4	3.7	6.0	9.8	12.3	13.3	7.7	1.1
Geitmysost blandet	41.8	55.6	57.3	48.3	41.6	31.9	34.8	39.9	26.4	37.4	45.3	53.5
Fløtemysost helfeit	9.8	9.3	8.5	1.7	0.3	0.2	0.5	–	–	–	–	–
Fløtemysost halvfeit	23.1	16.8	16.7	25.3	30.3	31.3	32.1	33.4	42.8	3.4	1.7	0.6
Mysost	21.8	16.3	14.8	19.9	22.6	28.4	23.5	14.0	16.9	42.6	37.4	37.7
Prim for salg	3.5	1.8	1.3	3.4	3.5	3.2	2.4	1.3	1.6	3.3	7.9	6.5
Prim for oppkoking	–	0.1	0.5	–	0.3	1.3	0.7	1.6	–	–	–	0.6
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tvangsauksjoner over fast eiendom i 1942.

Oppgaver over tvangsauksjoner ble før trykt i Statistiske Meddelelser for femt år ad gangen (se sakregisteret fra 1924). En tilbakegående oversikt finnes i Statistikken over betalingsforholdene 1887—1929 (N. O. S. VIII. 120). For 1930 ble det ikke hentet inn oppgaver. For de siste år er det oppgaver i Statistiske Meddelelser.

Tallet på tvangsauksjoner over fast eiendom er gått sterkt ned også i 1942. Tallet på endelig solgte eiendommer er bare 173 i 1942 mot 618 i 1941, 924 i 1940, 1 380 i 1939 og 6 985 i 1932.

I bygdene var det 13.5 tvangsauksjoner pr. 1 000 skyldsatte landeiendommer (br.nr.) i 1932, 2.2 i 1939, 1.5 i 1940, 0.9 i 1941 og 0.3 i 1942.

Både nedgangen i siste året og nedgangen i det hele fra 1932 har vært svært ulik i de forskjellige fylkene (se tabellen nedenfor).

Tvangsauksjoner i bygdene pr. 1000 skyldsatte landeiendommer (br.nr.).

	1917—19 gj.snitt	1932	1941	1942
Østfold	1.5	8.4	0.5	0.1
Akershus	0.8	9.5	0.7	0.1
Hedmark	1.4	43.5	1.5	0.6
Opland	0.5	19.6	0.8	0.2
Buskerud	0.5	10.2	0.6	0.2
Vestfold	0.9	5.7	0.3	0.3
Telemark	1.3	14.8	0.6	0.3
Aust-Agder	0.9	4.6	0.2	0.3
Vest-Agder	0.4	2.3	0.3	0.2
Rogaland	0.8	3.9	0.3	0.1
Hordaland	0.3	1.7	0.3	0.1
Sogn og Fjordane	0.2	4.2	0.8	0.1
Møre og Romsdal	0.3	5.3	0.6	0.2
Sør-Trøndelag	2.1	7.6	0.5	0.1
Nord-Trøndelag	0.8	17.6	0.6	0.1
Nordland	1.3	17.0	2.1	0.7
Troms	1.6	39.8	3.4	0.8
Finnmark	1.6	18.7	5.8	1.0
Riket	0.9	13.5	0.9	0.3

De ugunstigst stilte fylker er no — som før — de 3 nordligste fylker og Hedmark. Den gjennomsnittlige auksjonspromille er for disse fylkene 0.8, mens den for de andre fylker er 0.1—0.3.

Stillingen er no meget bedre enn i de gode år 1917—19. For hele riket under ett ligger således auksjonspromillen i 1942 hele 67 pst. lavere enn i 1917—19. Tallene ligger i det hele jamnere no. De tre fylker Østfold, Telemark og Sør-Trøndelag hadde dengang langt høyere tall enn nabofylkene, likeså høye eller høyere tall enn de vanligvis ugunstigst stilte fylker.

Tvangsauksjoner over fast eiendom[1] 1941 og 1942.

	Endelig[2] solgte eiendommer		1942 Eiendommer solgt til:		
	1941	1942	Saksøkeren	Garanterende kommuner	Andre
Riket	618	173	64	6	103
Bygdene:					
Alle eiendommer	550	154	61	5	88
E. på under 3 skyldmark	541	145	58	5	82
» » minst —»—	9	9	3	–	6
Byene	68	19	3	1	15
Bygdene fylkesvis:					
Østfold	15	3	–	1	2
Akershus	49	7	5	–	2
Hedmark	83	31	12	1	18
Opland	31	9	5	1	3
Buskerud	22	6	2	1	3
Vestfold	9	9	1		8
Telemark	16	7	2		5
Aust-Agder	4	5	1	–	4
Vest-Agder	8	5	1		4
Rogaland	10	4	3		1
Hordaland	16	6	1		5
Sogn og Fjordane	18	2	1		1
Møre og Romsdal	19	5	1	–	4
Sør-Trøndelag	15	3		1	2
Nord-Trøndelag	14	1	–		1
Nordland	70	23	10		13
Troms	66	14	5	–	9
Finnmark	85	14	11		3
Byene fylkesvis:					
Østfold	4	1			1
Akershus	3				–
Oslo	8	4			4
Hedmark	–				
Opland	–			–	
Buskerud	2				
Vestfold	6	–	–		–
Telemark	10	2	1		1
Aust-Agder	4	1			1
Vest-Agder	8	–	–	–	
Rogaland	4	3	1	1	1
Bergen	6	4			4
Sogn og Fjordane	–	–			–
Møre og Romsdal	5	1	–		1
Sør-Trøndelag	5	1	1		
Nord-Trøndelag		–			–
Nordland	–	1			1
Troms	2	1			1
Finnmark	1				

[1] Hjemmelsauksjoner og auksjoner for konkursboer er ikke tatt med.
[2] Dvs. at salget er stadfestet av namsretten.

Antallet av tvangsauksjoner i bygdene er gått ned fra 550 i 1941 til 154 i 1942 eller med 72 pst. I 1941 var tallet 32.8 pst. Nedgangen faller på de små bruk. Antallet av solgte eiendommer på minst 3 skyldmark var 9 både i 1941 og 1942. Nedgangen i byene er den samme som i bygdene, vel 72 pst. Tvangsauksjonstallet gikk her ned fra 68 til 19. I 1941 var fallet 35.2 pst.

Antallet av eiendommer som det er begjært auksjon over, er gått ned fra 10 198 i 1941 til 5 395 i 1942 eller med 47.1 pst. Nedgangen er størst i byene, fra 2 833 til 1 342 eller med 52.6 pst., og mindre for bygdene, fra 7 365 til 4 053 eller med 45.0 pst.

Da antallet av endelig solgte eiendommer i bygdene er gått sterkere ned enn antallet av begjæringer om tvangsauksjon er salgsprosenten sunket i det siste året, fra 7.5 i 1941 til 3.8 i 1942. I 1937 var salgsprosenten 16.7, i 1938 10.0 og i 1939 9.2. For byene har salgsprosenten holdt seg mer konstant — 1.4 i 1942, 2.4 i 1941, 3.3 i 1940, 3.9 i 1939, 3.2 i 1938 og 3.7 i 1937.

Av de 154 solgte eiendommer på landet ble 61 eller 39.6 pst. overtatt av saksøkeren, 5 eller 3.3 pst. overtatt av garanterende kommune og 88 eller 57.1 pst. av andre kjøpere. I 1941 var tallene henholdsvis 54.4 pst., 4.2 pst. og 41.4 pst. Tidligere har en enda større del gått til saksøkeren og en forholdsvis mindre del til andre kjøpere — i 1937 således hele 68.4 pst. til saksøkeren og 25.2 pst. til andre kjøpere. Av de 9 solgte større eiendommer gikk de 3 til saksøkeren og de 6 til andre kjøpere.

I byene ble 15.8 pst. av eiendommene overtatt av saksøkeren, 5.3 pst. av garanterende kommune og 78.9 pst. av andre kjøpere. I 1941 gikk en forholdsvis større del til saksøkeren, ca. 35.3 pst., og en mindre del til andre kjøpere, ca. 63.2 pst. I 1937 ble ca. 46 pst. av de solgte eiendommer overtatt av saksøkeren og 48 pst. av andre kjøpere.

Den vesentligste del av de solgte eiendommer blir kjøpt tilbake av tidligere eiere (eller pårørende). Av 334 eiendommer som ble solgt ved Småbruk- og Boligbankens hovedsete i 1941/42 ble således 280 eller ca. 84 pst. solgt tilbake til tidligere eiere.

Skilsmisser i 1942.

Tabell 1. Antall skilsmisser og separasjoner 1933—1942.

	1942	1941	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933
1. Separasjoner (bevilling og dom)[4]	1125 [6]	1067	912	1252	1246	1094	1070	1020	1030	951
2. Skilsmissebevillinger	719	728	668	833	972	931	944	907	987	774
3. Skilsmisser ved dom [5]	482 [6]	376	307	306	274	118	62	76	56	63
4. Skilsmisser (l. § 43 1. l.) etter forutgående legal separasj.	635	638	625	682	714	674	622	598	638	498
5. Do. i pst. av gj.snittet av 5 forutgående års separasjoner[1]	57.0	57.2	55.0	62.4	69.1	67.1	62.8	60.3	65.3	51.4
6. Separasjoner i promille av bestående ekteskap[2,3]	[3] 1.89	[3] 1.82	[6] 1.61	2.28	2.32	2.08	2.07	2.01	2.07	1.94

[1] Se Statistiske Meddelelser 1935, s. 300 flg. [2] Beregnet antall ekteskap. [3] Foreløbige tall. [4] Herav 312 ved dom. [5] Herav 479 ved sivil dom (hvorav 108 etter § 43. 2. punkt, 118 etter § 43, 2. ledd, 202 etter § 48, 34 etter § 53 og 17 etter §§ 45, 46, 49, 50 og 51). [6] Rettet.

Tabell 2. Skilsmisser i 1942 fordelt etter rettslig karakter.

		I alt	Bevilling			Dom		
			Sk.m. begjært av			Sk.m. begjært av:		
			mannen	hustruen	begge	mannen	hustruen	begge
Faktisk separasjon	l. § 43, 2. ledd	[1] 310	62	58	72	74	44	
Fylkesseparasjon	l. § 43, 1. punkt	231	–	–	231	–	–	
	l. § 43, 2. punkt	[2] 251	56	61	89	34	11	
Riksseparasjon	l. § 43, 1. punkt	39	–	–	39	–	–	
	l. § 43, 2 punkt	[3] 114	17	12	22	47	16	–
Uten separasjon	l. § 48	202		–		132	68	2
	l. §§ 45—47, 49—53	51	–	–	–	27	24	–
	Tilsammen	1 198	135	131	453	314	163	2

[1] Herav 38 etter § 43.3 i. f. [2] Likeså 6. [3] Likeså 2.

Tabell 3. Skilsmisser i 1942 fordelt etter hustruens skilsmissealder og ekteskapets varighet.

Skm. alder (år)	Ekteskapets varighet (år)										I alt	Herav barnløse
	1–2	Herav barnløse	3–5	Herav barnløse	6–10	Herav barnløse	11–20	Herav barnløse	Minst 21	Herav barnløse		
Under 25	32	21	66	17	7	1	–	–	–	–	105	39
25—34	27	22	152	91	202	57	78	13	–	–	459	183
35—44	2	1	25	18	68	32	229	45	40	2	364	98
45—54	–		5	5	15	11	55	23	112	17	187	56
Minst 55	–	–	3	3	5	5	9	7	66	13	83	28
I alt	61	44	251	134	297	106	[1] 371	88	[2] 218	32	1 198	404

[1] Herav 158 16—20 år. [2] Herav 117 minst 26 år.

Tabell 4. Skilsmisser i 1942 fordelt etter barnetallet.[1]

	Med antall barn:								
	0	1	2	3	4	5	6	Minst 7	I alt
Absolutte tall	404	385	203	100	40	34	16	16	1 198
Pst. av hele antallet	33.7	32.2	17.0	8.4	3.3	2.8	1.3	1.3	100.0

[1] Antall barn i de oppløste ekteskap var i det hele 1 640.

Alkoholforbruket i 1942.

Tabell 1. Det lovlige forbruk.

	1942		1941		1940	
	Vare	Alkohol[1]	Vare	Alkohol[1]	Vare	Alkohol[1]
	1 000 l	1 000 l	1 000 l	1 000 l	1 000 l	1 000 l
Sprit 60 pst.	–	–	1	1	696	418
Brennevin	5 024	1 987	6 171	2 504	4 983	2 000
Vin	1 996	300	2 796	454	3 652	622
Øl	32 823	307	54 256	1 429	47 080	2 131
Tilsammen ren alkohol		2 594		4 388		5 171
Lovlig forbruk pr. innb.[2]		0.87 l		1.48 l		1.76 l

[1] Ved beregningen av alkoholmengden er brukt følgende prosentsatser: For brennevin i 1942: 39.56, i 1941: 40.57 og i 1940: 40.14. For øl av sk.kl. I 0.93 i 1942, 1.40 i 1941 og 2.04 i 1940, kl. II 0.00 i 1942, 3.45 i 1941 og 4.28 i 1940 og kl. III 0.00 i 1942 og 1941 og 6.00 i 1940. For fruktvin i 1942: 17.6, i 1941: 17.6, og i 1940: 17.6. For sterk vin er alle år regnet med 19.0, svak vin 10.0. [2] Beregnet etter heimehørende middelfolkemengde.

Tabell 2. Forbrukernes utgifter (lovlig forbruk) og literpriser.[1]

	Forbrukernes utgifter			Gjennomsnittsprisen		
	1942	1941	1940	1942[2]	1941	1940
	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	Kr. pr. l	Kr. pr. l	Kr. pr. l
I alt	165 190	193 383	187 886			
Brennevin og sprit 60 pst.	71 758	74 886	71 624	14.28	12.13	12.61
Vin	36 841	37 566	41 295	18.46	13.43	11.31
Øl	56 591	80 931	74 967	[3] 1.72	1.49	1.59

[1] Se Alkoholstatistikk 1926—27, side 22—24. [2] Alkoholliteren kom på kr. 36.11 for brennevin og 60 pst. sprit, kr. 122.82 for vin og kr. 184.52 for øl. [3] Sk.kl. I: kr. 1.65 for innenl. øl og for utl. øl: kr. 4.98.

Tabell 3. Statens alkoholinntekter.[1]
(Beregningen bygger på omsatte mengder, unntagen for øl, hvor den gjelder årets produksjon og innførsel.)

	1942[2]	1941	1940
	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
1. Tilvirkningsavgift av brennevin og fruktvin	12 570	15 057	11 758
2. Toll av brennevin og vin	3 853	3 199	5 619
3. Omset.avg. av brennevin og avg. av med. sprit	18 078	20 094	18 352
4. Skjenkeavgift og omsetningsskatt av br.vin og vin	14 786	16 496	10 684
5. Krigstilleggsavgift	17 662	–	–
6. Overskudd av Vinmonopolet	8 800	14 250	18 680
7. Statsskatt og alderstrygd (Vinmonopolet)	7 145	8 327	7 075
8. Rusdrikk- og bevillingsavgifter	3 821	4 751	4 756
A. I alt av sprit, brennevin, vin og fruktvin	86 715	82 174	76 924
1. Tilvirkningsavgift av øl	19 211	28 304	24 600
2. Toll av øl	406	202	2
3. Skjenkeavgift og omsetningsskatt av øl	7 323	13 400	6 750
4. Krigstilleggsavgift	11 361	–	–
B. I alt av øl[3]	38 301	41 906	31 352
C. Hovedsum (A + B)	125 016	124 080	108 276
Dessuten Finnmarksavgift	4.6	8.5	9.2

[1] Avgift til «Prisdirektoratets ølfond» ikke tatt med. [2] Foreløbige tall. [3] Under A. 8 er også med avgifter av øl. Dessuten hadde A/S Vinmonopolet litt omsetning av øl (se A. 6 og 7).

Anm. I tabellene 1 og 2 er ikke regnet med det som A/S Vinmonopolet har levert til tyske myndigheter (og for 1940 til norske militære myndigheter). Det som bryggeriene har solgt mot rekvisisjon til tyske tropper er holdt utenfor. For 1940 er det norske ølforbruk beregnet.

Drukkenskapsforseelser[1] i 1942.

Tallet på drukkenskapsforseelser har i de seinere år vært:

	1929	1933	1934	1935	1938	1939	1940	1941	1942
Bygdene	5 219	4 302	4 244	4 196	5 426	5 414	3 817	2 913	2 200
Byene	33 062	27 293	27 488	27 386	31 936	32 430	29 177	15 962	14 402
Oslo	14 853	12 504	12 441	12 505	13 939	14 055	12 159	5 380	5 462
Andre byer med lovlig brennevinssalg (i 1940)	11 687	10 308	10 407	10 303	12 708	12 867	11 704	6 530	5 936
Byer uten lovlig brennevinssalg.	6 522	4 481	4 640	4 578	5 289	5 508	5 314	4 052	3 004

Tallet på drukkenskapsforseelser er gått ned også i 1942. Nedgangen siden 1939 er om lag 55 pst. i byene og 60 pst. i bygdene. Også i Oslo ligger tallet no omkring 60 pst. under tallet for 1939, men her har det vært stigning i 1942. Nedgangen siden 1939 har alt i alt vært større i byene med lovlig brennevinssalg (54 pst.) enn i byene uten salg (46 pst.). Foruten i Oslo har tallet steget også i Bergen i 1942. Men her, som i Oslo, var tallet kommet særlig langt ned under nivået i 1939. Relativt høyt, jamført med 1939 ligger tallene no i Stavanger, Trondheim og de fleste byene i Nord-Norge (ikke Narvik og Vardø). Også de omliggende bygdene har for det meste høye tall jamført med 1939, det er tilfelle med bygdene i fylkene Rogaland, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Troms.

De fleste steder hvor det er liten nedgang i tallene siden 1939, har prosenten av utenbys (bygds) boende steget. Mens prosenten for byene uten brennevinssalg, unntatt Stavanger, er 41.1 i 1942 mot 46.9 i 1939, er den i Stavanger 36.5 i 1942 mot 21.3 i 1939. I byene med brennevinssalg er den 49.2 i 1942 mot 47.7 i 1939 (eller når en holder utenfor Oslo, Bergen og Trondheim 54.3 og 59.6), men i Trondheim er den steget fra 28.1 til 48.1, i Bodø fra 32.8 til 73.0 og i Tromsø fra 50.3 til 62.4. I bygdene har det for det meste vært stigning i prosenten fra 1939 til 1942, men stigningen har vært forholdsvis størst i Rogaland, Nord-Trøndelag, Nordland og Troms.

I følge tabell 7 er det mindre nedgang i tallene for kvinner enn i tallene for menn. Tallet for kvinner er endog steget i 1942.

[1] Statistikken omfatter både drukkenskaps- og andre rusdrikkforseelser.

Tabell 1. Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer 1940—1942.

Byer	Alle forseelser			Forseelser begått av innenbysboende			Arrestasjoner		
	1942	1941	1940	1942	1941	1940	1942	1941	1940
Byer med lovl. br.-vinsomsetning . .	11 398	11 910	23 863	[1] –	[1] –	[1] –	10 499	10 831	21 828
Samme unntatt Oslo	5 936	6 530	11 704	3 014	3 529	6 211	5 488	6 152	11 063
Oslo	5 462	5 380	12 159	[1] –	[1] –	[1] –	5 011	4 679	10 765
Fredrikstad . . .	319	406	604	136	171	238	281	380	582
Moss	109	66	264	64	40	133	107	60	261
Hamar	67	94	194	21	25	55	60	91	183
Gjøvik	72	97	115	44	49	46	53	79	105
Drammen	325	320	816	143	131	341	278	288	723
Kongsberg	47	63	114	28	30	50	30	51	105
Horten	85	87	177	71	40	88	85	51	175
Tønsberg	285	294	477	101	114	179	272	264	435
Larvik	80	80	148	51	35	62	71	67	135
Arendal	260	261	492	73	46	270	255	261	477
Kristiansand . . .	331	820	1 093	219	564	476	203	809	986
Bergen	1 535	1 204	3 182	886	735	1 852	1 495	1 180	3 119
Trondheim . . .	1 871	2 108	3 230	971	1 238	2 091	1 864	2 076	3 128
Bodø	100	79	104	27	27	25	67	61	53
Narvik	107	151	218	50	113	82	61	67	200
Tromsø	343	400	476	129	171	223	306	367	396
Andre byer	3 004	4 052	5 314	1 818	2 128	2 883	2 505	3 241	4 440
Halden	110	93	164	70	60	105	90	87	150
Sarpsborg	140	109	217	130	99	196	71	71	154
Drøbak	6	18	27	1	6	7	–	6	18
Andre Follobyer og Holmsbu . .	11	10	4	7	2	2	2	4	4
Kongsvinger . . .	25	41	133	4	5	23	21	29	91
Lillehammer . . .	37	31	81	25	17	49	28	26	42
Hønefoss	17	35	83	6	10	13	10	28	74
Holmestrand . . .	7	13	58	5	4	38	5	7	16
Sandefjord . . .	73	58	112	39	14	22	73	51	87
Andre i Vestfold .	1	12	19	1	3	4	1	1	6
Kragerø	20	36	26	12	32	16	19	30	19
Porsgrunn	199	194	309	110	78	97	187	190	298
Skien	261	231	394	149	105	169	249	206	357
Notodden	35	43	65	27	37	46	16	22	42
Andre i Telemark .	53	44	31	14	11	14	39	28	15
Andre i A.-Agder .	62	85	136	15	28	44	51	61	82
Andre i V.-Agder .	91	141	219	51	59	147	60	74	136
Stavanger	1 069	1 533	1 846	679	816	1 085	1 008	1 380	1 784
Haugesund . . .	68	174	302	48	90	179	68	161	278
Andre i Rogaland	134	189	273	58	46	62	90	157	214
Ålesund	170	335	307	149	262	253	116	259	243
Kristiansund . . .	103	142	195	84	130	169	66	90	151
Florø, Molde . . .	24	42	25	15	28	18	2	7	6
Andre i Trøndelag	74	82	63	29	46	27	63	62	55
Andre i Nordland	54	193	111	9	59	22	30	69	51
Harstad	72	84	44	30	33	29	72	80	30
Hammerfest . . .	57	36	40	26	20	29	51	18	17
Vadsø	16	28	19	10	15	13	11	20	11
Vardø	15	20	11	15	13	5	6	17	9

[1] Ikke oppgitt for Oslo.

Tabell 2. Drukkenskapsforseelser i bygdene i de enkelte fylker 1940—1942.

Bygder (Fylker)	Alle forseelser			Forseelser begått av innenbygds-boende			Arresta-sjoner		
	1942	1941	1940	1942	1941	1940	1942	1941	1940
Østfold	182	124	273	159	101	219	64	65	143
Akershus	614	691	1 277	293	409	758	553	515	1 088
Hedmark	212	237	256	191	221	238	54	60	109
Opland	94	211	193	75	180	163	14	38	39
Buskerud	81	93	145	57	77	114	19	22	60
Vestfold	21	97	113	15	57	68	11	31	78
Telemark	96	104	159	69	95	147	46	21	48
Aust-Agder	8	21	20	5	16	7	2	7	18
Vest-Agder	95	170	132	67	110	91	29	64	65
Rogaland	147	169	196	119	143	163	52	54	66
Hordaland	135	216	300	73	165	250	98	91	127
Sogn og Fjordane	30	70	44	30	59	38	4	2	6
Møre og Romsdal	75	87	85	43	68	70	–	–	–
Sør-Trøndelag	88	156	95	69	121	72	2	37	23
Nord-Trøndelag	62	101	104	30	36	101	23	49	73
Nordland	87	81	129	17	43	97	43	6	3
Troms	41	27	59	9	17	57	1	–	2
Finnmark	132	258	237	120	251	196	92	138	77
Tilsammen	2 200	2 913	3 817	1 441	2 169	2 849	1 107	1 200	2 025

Tabell 3. Drukkenskapsforseelser (alle) i enkelte kvartaler 1939—1942 i enkelte bygdegrupper.

Bygdegrupper	1942				1941		1940	1939
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	4. kvartal
Østfold	51	42	50	39	13	36	61	84
Vestfold	2	3	11	5	36	20	33	37
Aker—Follo	90	141	144	118	90	109	110	180
Tils.	143	186	205	162	139	165	204	301
Rest Akershus	17	22	48	34	78	59	161	102
Hedmark, Opland	47	80	63	116	73	128	120	174
Buskerud	14	8	32	27	18	18	31	42
Tils.	78	110	143	177	169	205	312	318
Telemark	24	25	20	27	16	26	37	65
Aust-Agder—Rogaland	77	49	54	70	122	92	84	87
Hordaland—Romsdal	44	48	64	84	100	61	113	150
Trøndelagen	15	39	57	39	62	85	93	45
Nord-Norge	46	47	88	79	80	81	140	148
Bygdene	427	504	631	638	688	715	983	1 114

Tabell 4. Drukkenskapsforseelser (alle) i enkelte kvartaler 1939—1942 i de enkelte byer.

Byer	1942				1941		1940	1939
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	4. kvartal
Byer med lovl. br.omsetning	2 626	3 020	2 842	2 910	2 940	3 319	4 744	7 739
Samme unntatt Oslo	1 275	1 581	1 517	1 563	1 521	1 805	2 510	3 844
Oslo	1 351	1 439	1 325	1 347	1 419	1 514	2 234	3 895
Fredrikstad	88	91	68	72	104	103	120	232
Moss	22	30	27	30	5	21	44	98
Hamar	17	8	21	21	11	37	54	38
Gjøvik	22	24	8	18	24	26	21	44
Drammen	73	103	91	58	74	82	199	272
Kongsberg	1	12	8	26	7	27	22	55
Horten	18	21	23	23	19	34	25	121
Tønsberg	67	50	88	80	83	52	113	250
Larvik	13	24	29	14	21	13	39	95
Arendal	44	86	74	56	58	73	97	168
Kristiansand	60	84	79	108	170	198	345	367
Bergen	353	412	371	399	287	297	556	1 208
Trondheim	383	511	483	494	528	627	679	623
Bodø	25	16	32	27	17	22	22	46
Narvik	21	28	37	21	20	39	21	108
Tromsø	68	81	78	116	93	154	153	119
Andre byer	761	758	792	693	734	973	1 507	1 427
Halden	14	32	38	26	32	19	34	52
Sarpsborg	28	28	68	16	24	20	56	97
Drøbak	–	5	–	1	–	5	5	24
Andre Follobyer.[1] Holmsbu	3	4	4	–	4	4	2	5
Kongsvinger	7	4	3	11	10	17	42	12
Lillehammer	8	12	9	8	6	14	16	10
Hønefoss	2	2	9	4	4	5	32	13
Holmestrand	1	3	2	1	4	2	12	22
Sandefjord	18	26	16	13	13	12	26	48
Andre i Vestfold[2]	–	–	–	1	–	7	–	2
Kragerø	2	9	4	5	8	13	6	13
Porsgrunn	55	63	51	30	38	50	53	111
Skien	78	67	51	65	41	32	105	110
Notodden	12	6	5	12	10	9	16	22
Andre i Telemark[3]	7	27	7	12	6	12	12	9
Andre i Aust-Agder[4]	20	14	16	12	25	32	30	34
Andre i Vest-Agder[5]	25	21	32	13	18	36	43	31
Stavanger	284	245	252	288	270	412	574	393
Haugesund	20	16	10	22	18	27	59	64
Andre i Rogaland[6]	43	20	39	32	29	44	99	43
Ålesund	30	58	52	30	55	66	120	83
Kristiansund	19	26	37	21	32	24	66	131
Florø, Molde[7]	10	–	8	6	15	19	12	9
Andre i Trøndelag[8]	25	20	16	13	12	18	20	15
Andre i Nordland[9]	12	10	15	17	23	32	38	13
Harstad	12	23	20	17	15	18	15	30
Hammerfest	13	8	23	13	11	13	9	6
Vadsø	7	3	3	3	6	8	3	6
Vardø	6	6	2	1	5	3	2	19

[1] Holmsbu 3, 3, 0, 0, Son 0, 1, 2, 0 og Hølen 0, 0, 2, 0. [2] Svelvik 0, 0, 0, 1 og Åsgårdstrand 0, 0, 0, 0, [3] Langesund 3, 20, 3, 3, Stathelle 0, 0, 2, 0 og Brevik 4, 7, 2, 9. [4] Risør 6, 2, 7, 2, Tvedestrand 3, 1, 1, 0, Grimstad 1, 6, 3, 8 og Lillesand 10, 5, 5, 2. [5] Mandal 18, 10, 15, 9, Farsund 3, 7, 5, 2 og Flekkefjord 4, 4, 12, 2. [6] Sogndal 0, 0, 0, 0, Egersund 21, 10, 19,6, Sandnes 22, 10, 20, 23, Kopervik 0, 0, 0, 3 og Skudeneshavn 0, 0, 0, 0. [7] Florø 5, 0, 3, 1 og Molde 5, 0, 5, 5. [8] Levanger 3, 9, 6, 9, Steinkjer 14, 6, 9, 3 og Namsos 8, 5, 1, 1. [9] Brønnøysund 0, 0, 0, 0, Mosjøen 3, 3, 1, 3, Mo 9, 2, 10, 9 og Svolvær 0, 5, 4, 5.

abell 5. Drukkenskapsforseelser (alle) i de enkelte kvartaler i årene 1929 og 1938—1942.

	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.
	Byene.				Bygdene.			
942.....	3 603	3 634	3 778	3 387	638	631	504	427
941.....	3 718	4 278	4 292	3 674	758	752	715	688
940.....	6 771	7 462	8 693	6 251	930	794	1 110	983
939.....	7 123	7 943	8 198	9 166	1 138	1 510	1 652	1 114
938.....	7 393	8 131	8 211	8 201	1 192	1 408	1 385	1 441
929.....	7 200	8 512	8 585	8 765	1 099	1 401	1 425	1 294
	Oslo.				Byene utenfor Oslo.			
942.....	1 347	1 325	1 439	1 351	2 256	2 309	2 339	2 036
941.....	1 081	1 366	1 514	1 419	2 637	2 912	2 778	2 255
940.....	2 777	3 547	3 601	2 234	3 994	3 915	5 092	4 017
939.....	3 285	3 377	3 498	3 895	3 838	4 566	4 700	5 271
938.....	3 476	3 387	3 456	3 620	3 917	4 744	4 755	4 581
929.....	3 173	3 817	3 813	4 050	4 027	4 695	4 772	4 715
	Bergen.				Trondheim.			
942.....	399	371	412	353	494	483	511	383
941.....	317	303	297	287	425	528	627	528
940.....	1 084	893	649	556	440	794	1 317	679
939.....	866	797	830	1 208	426	543	582	623
938.....	856	867	922	908	557	704	562	633
929.....	966	820	822	827	499	571	554	688
	Stavanger.				Kristiansand.			
942.....	288	252	245	284	108	79	84	60
941.....	445	406	412	270	165	287	198	170
940.....	242	301	729	574	265	129	354	345
939.....	392	417	377	393	223	279	357	367
938.....	235	311	376	360	242	282	272	226
929.....	306	403	444	399	215	235	356	331
	Drammen.				Tønsberg, Sandefjord og Larvik.			
942.....	58	91	103	73	107	133	100	98
941.....	81	83	82	74	125	113	77	117
940.....	225	203	189	199	194	208	157	178
939.....	202	257	254	272	256	381	345	393
938.....	193	218	262	296	311	437	511	294
929.....	166	199	194	270	215	483	465	263
	Byer med lovl. br.omsetn.[1]				De andre byer.[2]			
942.....	2 910	2 842	3 020	2 626	693	792	758	761
941.....	2 553	3 098	3 319	2 940	1 165	1 180	973	734
940.....	5 738	6 385	6 996	4 744	1 033	1 077	1 697	1 507
939.....	5 880	6 500	6 803	7 739	1 243	1 443	1 395	1 427
938.....	6 243	6 784	6 863	6 757	1 150	1 347	1 348	1 444
929.....	5 755	6 674	6 897	7 214	1 445	1 838	1 688	1 551

[1] Med Larvik og Narvik. [2] Uten Larvik og Narvik.

Tabell 6. Drukkenskapsforseelser (alle) i enkelte måneder 1942 i bygdene, byene og enkelte byer.

Måned	Bygdene	Byene	Byer ÷ Oslo	Byer med lovl. br.vin	Byer uten lovl. br.vin	Oslo	Bergen	Trondheim	Stavgr.
Januar	259	1 225	749	1 022	203	476	140	157	76
Februar	174	1 177	734	951	226	443	119	201	95
Mars	205	1 201	773	937	264	428	140	136	117
April	217	1 037	627	806	231	410	88	124	81
Mai	199	1 474	1 010	1 147	327	464	168	220	104
Juni	215	1 123	672	889	234	451	115	139	67
Juli	197	1 338	825	1 092	246	513	130	194	79
August	148	1 104	640	849	255	464	105	129	79
September	159	1 336	874	1 079	257	462	177	188	87
Oktober	168	1 027	603	798	229	424	94	97	91
November	128	1 142	708	897	245	434	133	144	91
Desember	131	1 218	725	931	287	493	126	142	102

	Drammen	Kr.-sand	Fr.-stad	Horten	Tønsberg	Larvik	Arendal	Narvik	Tromsø
Januar	20	49	31	4	21	3	19	9	46
Februar	15	24	33	1	25	4	13	5	39
Mars	23	35	8	18	34	7	24	7	31
April	33	19	18	4	5	10	28	16	22
Mai	32	32	36	13	48	18	38	8	38
Juni	26	28	14	6	35	1	8	13	18
Juli	38	48	33	9	20	10	28	6	30
August	23	5	29	3	12	7	25	5	16
September	42	31	29	9	18	7	33	17	35
Oktober	31	19	36	3	16	5	9	5	21
November	23	29	24	9	28	8	18	4	18
Desember	19	12	28	6	23	–	17	12	29

Tabell 7. Drukkenskapsforseelser fordelt på menn og kvinner, alle forseelser og arrestasjoner pr. 1000 innb. i årene 1926 og 1929—1942.

År	Menn	Kvinner	Pst. begått av kvinner	Alle forseelser	Arrestasjoner	Alle forseelser pr. 1000 innb.[1]	Arrestasjoner pr. 1000 innb.[1]
1942	15 506	1 096	6.60	16 602	14 111	[2] 5.6	[2] 4.7
1941	17 943	932	4.94	18 875	15 272	6.4	5.2
1940	31 621	1 373	4.16	32 994	28 298	11.2	9.6
1939	36 331	1 513	4.00	37 844	30 742	12.9	10.5
1938	35 872	1 490	3.99	37 362	29 917	12.8	10.3
1937	33 304	1 495	4.30	34 799	27 909	12.0	9.6
1936	31 915	1 581	4.72	33 496	26 956	11.6	9.3
1935	30 140	1 442	4.57	31 582	25 018	11.0	8.7
1934	30 232	1 500	4.73	31 732	24 905	11.1	8.7
1933	30 115	1 480	4.68	31 595	24 124	11.1	8.5
1932	31 086	1 416	4.36	32 502	24 431	11.5	8.6
1931	29 798	1 431	4.58	31 229	23 468	11.1	8.3
1930	35 323	1 483	4.03	36 806	27 264	13.1	9.7
1929	36 883	1 398	3.65	38 281	28 628	13.7	10.2
1926	34 599	1 412	3.92	36 011	26 244	13.0	9.5

[1] Årsgjennomsnitt. [2] Foreløbig tall.

Rusdrikklovforseelser i 1942.

Det er en sterk stigning i antallet av straffelte for ulovlig renaturering eller drikk av denaturert sprit, særlig i byene. Her er det også sterk stigning i antallet av straffelte for ulovlig salg av denaturert sprit. Stigningen har vært sterkest i byene i egnen om Oslofjorden. Det er også vesentlig stigning i tallene for en del andre rusdrikklovforseelser. Tallene for heimebrenning, som er sunket helt siden 1933, er således steget igjen. Likeledes har det vært flere tilfelle av ulovlig kjøp og salg av sprit og brennevin, hvor nedgangen begynte i 1934. Antallet av straffelte for ulovlig fortæring av medbrakt brennevin er steget i byene.

Antall straffelte[1] for de forskjellige slags rusdrikklovforseelser.

År	Heimebrenning	Smugling m. v.[2]	Ulovlig kjøp, salg m. v. av: Sprit, br.vin	Vin	Øl	Sats	Ulovl. skjenking, utdeling m. v. L. § 62	Ulovl. drikkelag § 65	Ulovl. fortæring av medbrakt br.vin § 66	Ulovl. fort. i foreninger, klubber o. l. av sprit og br.vin	Reseptmisbruk (brennev.-resept)	Ulovl. renaturering ell. drikk av denat. sprit	Ulovl. salg av denat. sprit
Riket:													
1942	343	41	300	20	10	17	89	39	204	7	12	1 428	122
1941	162	53	201	14	37	17	90	63	188	10	25	596	42
1940	378	56	374	47	120	21	205	115	206	21	13	544	43
1939	1 161	255	880	76	186	54	611	209	303	46	39	768	71
1938	1 135	234	914	91	161	96	513		282	37	36	783	58
Bygder:													
1942	260	13	105	8	7	9	65	5	58	2	8	264	13
1941	136	26	80	7	25	10	71	8	90	9	3	102	9
1940	350	10	192	25	51	16	182	31	102	18	6	178	12
1939	1 094	67	500	29	128	27	526	47	150	41	25	297	26
1938	1 060	63	531	40	96	54	416		159	37	29	256	21
Byer:													
1942	83	28	195	12	3	8	24	34	146	5	4	1 164	109
1941	26	27	121	7	12	7	19	55	98	1	22	494	33
1940	28	46	182	22	69	5	23	84	104	3	7	366	31
1939	67	188	380	47	58	27	85	162	153	5	14	471	45
1938	75	171	383	51	65	42	97	–	123	–	7	527	37

Landsdeler	Heimebrenning				Ulovlig kjøp og salg m. v. av sprit og br.vin				Ulovlig renaturering eller drikk av denaturert sprit			
	1942		1941		1942		1941		1942		1941	
	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
I. Riket	260	83	136	26	105	195	80	121	264	1 164	102	494
	343		162		300		201		1 428		596	
II. Større landsdeler.												
Egnen om Oslofjorden[3]	50	32	17	4	15	94	14	56	115	686	22	155
Oplandene[4]	117	–	60	3	22	–	9	5	50	55	26	33
Telemark	7	13	17	2	3	8	1	–	28	136	10	62
Sørvest-Norge[5]	14	13	12	10	15	66	23	34	41	202	25	176
Møre og Trøndel.	31	17	11	4	21	19	14	19	15	65	6	54
Nord-Norge[6]	41	8	19	3	29	8	19	7	15	20	13	14

[1] Straffelte for flere slags forseelser samtidig er oppført under hver av overtredelsene. [2] Ulovlig innførsel av sprit og brennevin, straffbar forberedelse av ulovlig innførsel, ulovlig sjøtransport, utlossing m. v. av sprit og brennevin (l. §§ 47—52). [3] Fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold. [4] Fylkene Hedmark og Opland. [5] Fylkene langs kysten fra Aust-Agder til Sogn og Fjordane. [6] De tre nordligste fylker.

Fattigvesenet i 1942.

Statistikken over tallet på understøttede, årsakene til trangen m. v. ble trykt i særskilte publikasjoner til og med 1926—27 (N. O. S. VIII. 113). Publikasjonene for hvert femte år 1925, 1920 osv. inneholdt utførligere oppgaver. Seinere har oppgavene vært trykt i Statistiske Meddelelser.

Oppgaver over utgiftene til fattigvesenet og forsorgsvesenet i det hele vil finnes i statistikken over de kommunale finanser. Oppgaver over den kommunale alderstrygd m. v. finnes s. 132 i Stat. Medd. nr. 3 for 1936.

Det er foretatt noen endringer i statistikken. Tidligere var det alle første gangs understøttede som ble fordelt etter årsaken til trangen (i arbeidsledige og andre), no er det bare de første gangs understøttede som har hjemstavn i stønadskommunen som blir fordelt slik. For personer uten hjemstavn i stønadskommunen var oppgavene for usikre. Videre er fordelingen av de hjemstavnsløse etter beløpets størrelse (stønad på under 20 kr. og minst 20 kr.) sløyfet. Dette har ført med seg en endring i beregningen av antallet av særskilte personer. Dette tall fikk en før ved å legge sammen antall understøttede med hjemstavn i oppgavekommunen, antall understøttede utenfor kommunen som det kreves refusjon for, $^1/_4$ av hjemstavnsløse understøttet med småbeløp og $^1/_2$ av hjemstavnsløse understøttet med større beløp. No legger en til de to første $^1/_3$ av hjemstavnsløse innlendinger og $^1/_2$ av hjemstavnsløse utlendinger. De to beregningsmåter gir praktisk talt samme resultater for tidligere år.

Hovedtallene for de siste ti år er (uttrykt i tusen):

	1942	1941	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933
Antall tilfelle av stønad ..	63.9	91.7	151.3	137.8	140.5	148.8	156.2	158.2	157.0	152.9
Antall særskilte personer (beregnet)	62.7	[1]88.9	139.7	124.4	127.0	135.6	142.0	143.7	143.1	139.8
Arbeidsledige, understøttet for første gang	[2] 0.4	3.2	20.2	9.0	10.0	9.9	10.4	11.4	12.2	14.3

Det er nedgang på nesten 30 pst. i tallet av understøttede i 1942. Tallet er no, når en ser det i forhold til hele befolkningen, kommet ned i samme lavnivå som i den beste tid etter forrige verdenskrig (se Stat. Medd. 1942, side 275). Nedgangen var størst for hjemstavnsløse innlendinger (47 pst.). Den er i det hele tatt noe større i byene enn i bygdene.

[1] Se Stat. Medd. 1942, side 275, note 2. [2] Av personer med hjemstavn i oppgavekommunen. Personer uten hjemstavn i kommunen var i det hele ca. 1 300.

Antall fattigunderstøttede hovedpersoner i 1942.

	Alle understøttede hovedpersoner						For første gang[1] understøttede hovedpersoner					
	Understøttede i oppgavekommunen					Understøttede utenfor oppgavekommunen som understøttelseskommunen krever refusjon for	Tilsammen	Med hjemstavn i kommunen og understøttet der				Andre
	Tilsammen	Med hjemstavn i kommunen	Med hjemstavn i andre kommuner	Uten hjemstavn i Riket				Tilsammen	Arbeidsledige		Underst. av annen årsak	
				Innlendinger	Utlendinger				Menn	Kvinner		
Riket	63 939	51 976	9 284	1 216	1 463	9 635	5 214	3 915	267	112	3 536	[2] 1 299
Bygder	39 397	31 886	6 082	658	771	5 692	3 099	2 524	125	41	2 358	575
Byer	24 542	20 090	3 202	558	692	3 943	2 115	1 391	142	71	1 178	724
Byer utenfor Oslo	17 943	14 769	2 455	335	384	2 646	1 497	988	105	61	822	509
Bygdene fylkesvis.												
Østfold	3 137	2 359	566	44	168	607	179	146	26	4	116	33
Akershus	4 787	3 164	1 362	88	173	1 279	488	311	16	4	291	177
Hedmark	4 675	4 010	587	40	38	538	326	275	12	13	250	51
Opland	2 478	1 978	389	91	20	340	144	116	3	–	113	28
Buskerud	3 065	2 521	404	69	71	344	129	112	10	7	95	17
Vestfold	1 906	1 570	257	26	53	371	173	122	7	3	119	44
Telemark	2 587	2 220	270	45	52	268	200	162	31	4	127	38
Aust-Agder	1 028	881	96	41	10	102	46	37	1	2	34	9
Vest-Agder	636	545	69	16	6	79	29	23	–	–	23	6
Rogaland	1 191	974	179	23	15	166	125	108	5	–	103	17
Hordaland	2 438	1 828	532	45	33	362	166	137	–	–	137	29
Sogn og Fjordane	1 181	997	155	26	3	103	112	104	3	–	101	8
Møre og Romsdal	1 530	1 352	142	19	17	108	137	118	2	2	114	19
Sør-Trøndelag	1 936	1 579	313	20	24	251	146	120	4	–	116	26
Nord-Trøndelag	1 700	1 471	156	31	42	118	100	84	–	–	84	16
Nordland	3 048	2 566	443	17	22	437	333	290	2	2	286	43
Troms	1 019	931	71	11	6	121	150	142	1	–	141	8
Finnmark	1 055	940	91	6	18	98	116	110	2	–	108	6
Byene fylkesvis.												
Østfold	1 990	1 490	361	21	118	322	161	110	33	10	67	51
Akershus	69	54	13	–	2	14	11	11	–	–	5	–
Oslo	6 599	5 321	747	223	308	1 297	618	403	37	10	356	215
Hedmark	171	143	24	4	–	42	9	6	–	–	6	3
Opland	229	173	49	4	3	35	9	8	–	–	8	1
Buskerud	915	735	132	22	26	104	96	72	–	2	70	24
Vestfold	1 744	1 344	307	44	49	181	223	142	2	4	136	81
Telemark	1 614	1 367	194	24	29	197	130	110	17	5	88	20
Aust-Agder	677	561	85	18	13	68	34	31	–	1	30	3
Vest-Agder	575	327	200	28	20	82	107	25	–	–	25	82
Rogaland	2 094	1 757	247	52	38	207	154	88	40	27	21	66
Bergen	3 617	3 232	293	64	28	699	237	172	–	–	172	65
Sogn og Fjordane	87	81	4	2	–	5	31	31	–	3	28	–
Møre og Romsdal	1 332	1 137	160	19	16	169	50	43	2	2	39	7
Sør-Trøndelag	1 452	1 247	165	21	19	290	136	64	–	–	64	72
Nord-Trøndelag	241	213	25	–	3	22	7	5	1	–	4	2
Nordland	539	436	90	2	11	131	58	49	4	7	38	9
Troms	295	230	54	9	2	31	41	19	–	–	19	22
Finnmark	302	242	52	1	7	47	3	2	–	–	2	1

[1] En person er regnet som understøttet for første gang i 1942, hvis han ikke har vært understøttet tidligere i løpet av årene 1938—1942. [2] Herav utlendinger og andre uten hjemstavn 155. Med hjemstavn i andre kommuner 1 144.

Avsluttede motorvognsaker[1] (bilulykker m. v.) i 1942.

Tallet på saker fortsetter med å falle og er no kommet ned i mindre enn fjerdeparten av tallet i toppåret 1938. Nedgangen har vært forholdsvis minst i Rogaland, Troms og Bergen. Særlig stor er nedgangen for saker hvor det ikke skjedde noen skade. Under oppgangen 1933—38 steg sakene med skade noe sterkere enn de andre sakene, og under den seinere nedgang er de ikke gått ned på langt nær så meget. Forholdsvis enda mindre nedgang har det vært i tallet på skadede mennesker, og tallet er steget igjen i 1942. Det er på den anden side forholdsvis sterk nedgang i antallet av straffede førere og inndratte førerkort. Antallet av straffelte førere som det ble fastslått for at de hadde vært alkoholpåvirket er gått enda sterkere ned enn det hele antall straffelte førere.

Oversikt for året og sammenlikning med tidligere år.

Fylker	Antall avsluttede saker			Antall førere, straffelte			Skadede mennesker[2]	Endelig inndratte førerkort		
	i alt	hvor skade-skjedde	hvor ingen skade skjedde	i alt	for alkohol-påvirkning[1]	ellers		i alt	for alltid	for en tid
Østfold	294	155	139	114	6	108	49	15	3	12
Akershus	471	342	129	186	12	174	123	20	1	19
Oslo	991	956	35	187	10	177	567	25	10	15
Hedmark	222	109	113	79	6	73	42	7	–	7
Opland	259	99	160	160	4	156	39	2	–	2
Buskerud	280	200	80	91	3	88	57	5	1	4
Vestfold	339	185	154	127	5	122	49	25	2	23
Telemark	260	130	130	83	6	77	28	6	–	6
Aust-Agder	126	47	79	56	3	53	16	3	–	3
Vest-Agder	260	192	68	108	7	101	71	8	4	4
Rogaland	760	330	430	348	20	328	94	41	5	36
Hordaland	173	113	60	75	5	70	33	7	2	5
Bergen	413	224	189	188	7	181	44	14	2	12
Sogn og Fjordane	48	32	16	9	–	9	9	4	–	4
Møre og Romsdal	178	100	78	100	4	96	35	5	–	5
Sør-Trøndelag	573	412	161	113	4	109	122	8	1	7
Nord-Trøndelag	79	49	30	53	5	48	11	5	–	5
Nordland	152	62	90	47	2	45	11	8	–	8
Troms	163	68	95	45	1	44	18	1	–	1
Finnmark	51	21	30	14	3	11	7	3	1	2
I alt 1942	6 092	3 826	2 266	2 183	113	2 070	1 425	212	32	180
— 1941	8 234	4 746	3 488	3 291	181	3 110	1 323	323	52	271
— 1940	11 627	6 702	4 925	3 919	341	3 578	1 626	643	97	546
— 1939	24 034	10 653	13 381	9 425	772	8 653	2 534	1 129	146	983
— 1938	25 032	10 452	14 580	10 290	795	9 495	2 476	1 242	227	1 015
— 1937	21 002	8 896	12 106	8 545	666	7 879	2 259	1 081	197	884
— 1936	19 055	7 788	11 267	7 095	677	6 418	1 956	1 166	241	925
— 1935	19 560	6 760	12 800	6 885	606	6 279	1 744	1 089	190	899
— 1934	16 316	6 182	10 134	6 340	710	5 630	1 536	1 266	233	1 033
— 1933	15 032	5 550	9 482	5 927	543	5 384	1 472	1 188	208	980

[1] Antall førere som har vært ilagt straff, og som det ble fastslått for at de hadde vært påvirket (ikke edru). [2] Herunder drepte.

Ihendehaverobligasjonsgjelden 1942.

Ihendehaverobligasjonsgjelden på markedet er steget 7.9 pst. eller 292.7 mill. kr. fra 3 715.9 mill. kr. til 4 008.6 mill. kr.

Stigningen er størst for Staten som har økt sin gjeld med 22.6 pst. eller 362.7 mill. kr. Deretter kommer bankene (utenfor det offentlige) som har økt sin gjeld med 18.7 pst. eller 4.2 mill. kr. og kredittforeningene med 8.4 pst. eller 27.0 mill. kr. De andre gruppene har redusert sin gjeld — skipsrederiene med 10.8 pst. eller 0.7 mill. kr., offentlige banker og trygd med 7.5 pst. eller 76.3 mill. kr., industriselskap med 5.7 pst. eller 14.2 mill. kr., sporvegselskap med 3.9 pst. eller 1.8 mill. kr. og kommunene med 1.9 pst. eller 8.2 mill. kr.

Det er utstedt obligasjoner for 736.9 mill. kr. Herav faller 425.0 mill. kr. på Staten, 167.7 mill. kr. på offentlige banker og trygd, 65.3 mill. kr. på kredittforeninger, 40.2 mill. kr. på kommuner, 33.7 mill. kr. på industriselskap og 5.0 mill. kr. på andre banker.

Av de utstedte obligasjoner er 57.6 mill. kr. ikke sendt ut på markedet. Det meste tilhører Staten, industriselskap og offentlige banker med hen holdsvis 25.0 mill. kr., 15.6 mill. kr. og 13.1 mill. kr.

Av egenbeholdningen er det solgt for 30.4 mill. kr. Herav har offentlige banker solgt for 29.2 og kommunene for 1.2 mill. kr.

Størsteparten av de nye lån — nemlig 425 mill. kr. eller 57.7 pst. skal brukes til styrkelse av Statskassens kontantbeholdning, 229.1 mill. kr. eller 31.1 pst. skal brukes til konvertering av eldre obligasjonsgjeld, 57.3 mill. kr. eller 7.8 pst. skal danne basis for nye utlån (kredittforeningene 52.3 mill. kr. og Kristiania Hypotek- og Realkredittbank 5.0 mill. kr.), 7.4 mill. kr. eller 1.0 pst. skal brukes til forskjellige kommunale formål, 6.9 mill. kr. eller 0.9 pst. til industrielle formål og 4.4 mill. kr. eller 0.6 pst. til betaling av gjeld. For 6.7 mill. kr. er formålet ikke kjent. Den virkelige bruttoutvidelse av gjelden — når utstedelsene til konverteringer og obligasjoner som ikke er sendt ut på markedet — er trukket fra — blir 450.2 mill. kr. De tilsvarende tall var i 1941 352.9 mill. kr., i 1940 139.2 mill. kr. og i 1939 26.7 mill. kr.

Regner en også med obligasjoner som er solgt av egenbeholdningen, blir økingen av nye obligasjoner på markedet i 1942 480.6 mill. kr., i 1941 379.5 mill. kr., i 1940 148.9 mill. kr. og i 1939 78.6 mill. kr.

Ihendehaverobliga-

	Rentefri obl.	3 pst. obl.	3.25 pst. obl.	3.50 pst. obl.	3.75 (3.5)[1] pst. obl.	4 (3.5)[1] pst. obl.	4.125(3.5)[1] pst. obl.	4.25 (3.5)[1] pst. obl.
	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
Obligasjonsgjeld $^1/_1$ 1942.								
Staten	–	94 891	–	459 701	–	424 920	–	117 420
Kommuner	1 246	10 909	–	17 740	–	113 399	–	3 094
Offentlige banker og trygd	–	10 005	44 546	226 935	26 459	318 520	–	–
Andre banker	–	–	–	3 694	–	–	–	–
Kredittforeninger	–	–	–	8 917	–	117 932	–	–
Industriselskap	–	–	–	15 565	–	89 997	1 500	–
Skipsrederier	–	–	–	–	–	–	–	–
Sporvegsselskap	–	–	–	–	–	7 791	–	–
Tilsammen	1 246	115 805	44 546	732 552	26 459	[2]1072559	1 500	[3]120 514
Utstedte obl. i 1942.								
Staten	–	–	–	425 000	–	–	–	–
Kommuner	–	–	–	39 685	–	–	–	500
Offentlige banker og trygd	–	–	–	167 650	–	–	–	–
Andre banker	–	–	–	5 000	–	–	–	–
Kredittforeninger	–	–	–	49 401	[5]13 000	[5] 340	–	–
Industriselskap	–	–	–	28 000	–	[5] 750	–	[5] 4 951
Tilsammen	–	–	–	714 736	13 000	1 090	–	5 451
Herav utstedt til konvertering av ihendehaver-obl.-gjeld:								
Kommuner	–	–	–	31 972	–	–	–	–
Offentlige banker og trygd	–	–	–	162 176	–	–	–	–
Kredittforeninger	–	–	–	–	13 000	–	–	–
Industriselskap	–	–	–	16 996	–	–	–	4 951
Tilsammen	–	–	–	211 144	13 000	–	–	4 951
Utst. obl. ikke uts. på markedet.								
Staten	–	–	–	25 000	–	–	–	–
Kommuner	–	–	–	3 844	–	–	–	–
Offentlige banker og trygd	–	–	–	13 146	–	–	–	–
Industriselskap	–	–	–	14 868	–	750	–	–
Tilsammen	–	–	–	56 858	–	750	–	–
Omstemplede obl. i 1942 (nuværende rente).								
Kommuner	–	–	–	11 248	–	–	–	–
Offentlige banker og trygd	–	43 750	–	–	–	–	–	–
Sporvegsselskap	–	–	–	13 490	–	–	–	–
Tilsammen	–	43 750	–	24 738	–	–	–	–
Solgt av egen beholdn. i 1942.								
Kommuner	–	–	–	–	–	90	–	–
Offentlige banker og trygd	–	–	–	19 328	–	1 738	–	–
Andre banker	–	–	–	27	–	–	–	–
Industriselskap	–	–	–	–	–	–	–	–
Tilsammen	–	–	–	19 355	–	1 828	–	–

[1] Tallene i parentes er rentesatsen etter Adm.rådets bestemmelse av $^{28}/_5$ 1940. [2] 186 290 000 kr. berøres ikke av rentenedsettelsen. [5] Berøres ikke av rentenedsettelsen.

sjonsgjelden 1942

4.50 (3.6)[1] pst. obl.	4.75 (3.8)[1] pst. obl.	5.00 (4)[1] pst. obl.	5.25 (4.2)[1] pst. obl.	5.5 (4.4)[1] pst. obl.	6 (4.5)[1] pst. obl.	6.5 (4.5)[1] pst. obl.	7 (4.5)[1] pst. obl.	Obl. med bev. rente	I alt
1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
365 721	–	89 023	–	–	56 871	–	–	–	1 608 547
141 712	–	146 287	262	3 900	671	1 604	–	3 733	444 557
235 422	–	153 573	–	–	–	–	–	–	1 015 460
350	–	17 855	–	634	–	–	–	–	22 533
163 864	–	30 692	–	994	–	–	–	–	322 399
42 900	–	61 021	–	25 455	10 380	783	2 250	–	249 851
635	–	3 569	–	2 294	358	–	–	–	6 856
4 900	–	33 059	–	–	–	–	–	–	45 750
[4] 955 504	–	535 079	262	33 277	68 280	2 387	2 250	3 733	3 715 953
–	–	–	–	–	–	–	–	–	425 000
–	–	–	–	–	–	–	–	–	40 185
–	–	–	–	–	–	–	–	–	167 650
–	–	–	–	–	–	–	–	–	5 000
2 090	–	492	–	–	–	–	–	–	65 323
–	–	–	–	–	–	–	–	–	33 701
2 090	–	492	–	–	–	–	–	–	736 859
–	–	–	–	–	–	–	–	–	31 972
–	–	–	–	–	–	–	–	–	162 176
–	–	–	–	–	–	–	–	–	13 000
–	–	–	–	–	–	–	–	–	21 947
–	–	–	–	–	–	–	–	–	229 095
–	–	–	–	–	–	–	–	–	25 000
–	–	–	–	–	–	–	–	–	3 844
–	–	–	–	–	–	–	–	–	13 146
–	–	–	–	–	–	–	–	–	15 618
–	–	–	–	–	–	–	–	–	57 608
–	–	–	–	–	–	–	–	–	11 248
–	–	–	–	–	–	–	–	–	43 750
–	–	–	–	–	–	–	–	–	13 490
–	–	–	–	–	–	–	–	–	68 488
1 000	–	140	–	–	–	–	–	–	1 230
7 673	–	425	–	–	–	–	–	–	29 164
–	–	–	–	–	–	–	–	–	27
–	–	1	–	–	–	–	–	–	1
8 673	–	566	–	–	–	–	–	–	30 422

berøres ikke av rentenedsettelsen. [3] 1 000 000 kr. berøres ikke av rentenedsettelsen. [4] 28 164 000 kr.

I hende haver obliga-

	Rentefri obl.	3 pst. obl.	3.25 pst. obl.	3.50 pst. obl.	3.75 (3.5)[1] pst. obl.	4 (3.5)[1] pst. obl.	4.125(3.5)[1] pst. obl.	4.25 (3.5)[1] pst. obl.
	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
Innfridde obl. i 1942.								
Staten	–	2 942	–	17 952	–	2 698	–	–
Kommuner	863	181	–	1 230	–	2 761	–	185
Offentlige banker og trygd	–	6 955	303	11 067	8 734	36 458	–	
Andre banker	–	–	–	–	–	–	–	–
Kredittforeninger	–	–	–	20	270	4 258	–	–
Industriselskap	–	–	–	13 015	–	640	120	–
Skipsrederier	–	–	–	–	–	–	–	–
Sporvegsselskap	–	–	–	839	–	74	–	–
Tilsammen	863	10 078	303	44 123	9 004	46 889	120	185
Herav konvertert:								
Kommuner	–	–	–	–	–	–	–	–
Offentlige banker og trygd	–	–	–	–	–	29 132	–	–
Kredittforeninger	–	–	–	–	–	–	–	–
Tilsammen	–	–	–	–	–	29 132	–	–
Omstemplede obl. i 1942 (tidligere rente).								
Kommuner	–	–	–	–	–	–	–	
Offentlige banker og trygd	–	–	–	–	–	43 750	–	
Sporvegsselskap	–	–	–	–	–	–	–	–
Tilsammen	–	–	–	–	–	43 750	–	–
Oppkjøpte obl. tillagt egen beholdning i 1942.								
Staten	–	127	–	7 633	–	62	–	–
Kommuner	–	–	–	789	–	659	–	–
Offentlige banker og trygd	–	10 090	–	539	–	1 919	–	–
Andre banker	–	–	–	–	–	–	–	–
Kredittforeninger	–	–	–	–	–	–	–	–
Industriselskap	–	–	–	–	–	–	–	–
Skipsrederier	–	–	–	–	–	–	–	–
Sporvegsselskap	–	–	–	365	–	–	–	–
Tilsammen	–	10 217	–	9 326	–	2 640	–	–
Obligasjonsgjeld $^{31}/_{12}$ 1942.								
Staten	–	91 822	–	834 116	–	422 160	–	117 420
Kommuner	383	10 728	–	62 810	–	110 069	–	3 409
Offentlige banker og trygd	–	36 710	44 243	389 161	17 725	238 131	–	–
Andre banker	–	–	–	8 721	–	–	–	–
Kredittforeninger	–	–	–	58 298	12 730	114 014	–	–
Industriselskap	–	–	–	15 682	–	89 357	1 380	4 951
Skipsrederier	–	–	–	–	–	–	–	
Sporvegsselskap	–	–	–	12 286	–	7 717	–	–
Tilsammen	383	139 260	44 243	1 381 074	30 455	981 448	1 380	125 780

Tallene i parentes er rentesatsen etter Adm.rådets bestemmelse av $^{28}/_{5}$ 1940.

sjonsgjelden 1942 (forts.).

4.50 (3.6)[1] pst. obl.	4.75 (3.8)[1] pst. obl.	5.00 (4)[1] pst. obl.	5.25 (4.2)[1] pst. obl.	5.5 (4.4)[1] pst. obl.	6 (4.5)[1] pst. obl.	6.5 (4.5)[1] pst. obl.	7 (4.5)[1] pst. obl.	Obl. med bev. rente	I alt
1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
4 432	–	1 414	–	–	–	–	–	–	29 438
9 518	–	23 350	19	528	226	10	–	887	39 758
98 732	–	73 548	–	–	–	–	–	–	235 797
58	–	386	–	379	–	–	–	–	823
15 961	–	16 850	–	994	–	–	–	–	38 353
574	–	9 695	–	5 763	200	90	–	–	30 097
95	–	200	–	428	–	–	–	–	723
–	–	491	–	–	–	–	–	–	1 404
129 370	–	125 934	19	8 092	426	100	–	887	376 393
4 503	–	18 378	–	–	–	–	–	–	22 881
93 100	–	52 302	–	–	–	–	–	–	174 534
–	–	13 000	–	994	–	–	–	–	13 994
97 603	–	83 680	–	994	–	–	–	–	211 409
–	–	11 248	–	–	–	–	–	–	11 248
–	–	–	–	–	–	–	–	–	43 750
4 900	–	8 590	–	–	–	–	–	–	13 490
4 900	–	19 838	–	–	–	–	–	–	68 488
–	–	–	–	–	–	–	–	–	7 822
2 946	–	1 654	–	–	–	–	–	–	6 048
10 690	–	965	–	–	–	–	–	–	24 203
–	–	–	–	–	–	–	–	–	
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
302	–	239	–	1 015	–	561	–	–	2 117
–	–	–	–	–	18	–	–	–	18
–	–	–	–	–	–	–	–	–	365
13 938	–	2 858	–	1 015	18	561	–	–	40 573
361 289	–	87 609	–	–	56 871	–	–	–	1 971 287
130 248	–	110 175	243	3 372	445	1 594	–	2 846	436 322
133 673	–	79 485	–	–	–	–	–	–	939 128
292	–	17 469	–	255	–	–	–	–	26 737
149 993	–	14 334	–	–	–	–	–	–	349 369
42 024	–	51 088	–	18 677	10 180	132	2 250	–	235 721
540	–	3 369	–	1 866	340	–	–	–	6 115
–	–	23 978	–	–	–	–	–	–	43 981
818 059	–	387 507	243	24 170	67 836	1 726	2 250	2 846	4 008 660

Renten for en del av de opptatte lån har vært:

	Nominell rentesats					
	3.50	3.60	3.75	4.00	4.25	I alt
Lånebeløp i mill. kr.	647.2	2.1	13.00	0.8	5.4	668.5[1]
Effektiv rente (beregnet på gr.lag av nominell rente og salgskurs)	3.49	3.57	3.75	3.98	4.25	3.51

[1] Salgskursen ikke kjent for 68.3 mill. kr.

Den gjennomsnittlige effektive rente som i 1941 var 3.65 er for 1942 gått ned til 3.51. I 1940 var den tilsvarende renten 4.07 og 1939 3.79. I 1942 er den effektive rente noenlunde ens for de forskjellige låntagere. De dyreste lån er — etter disse beregninger — opptatt av industriselskap og kommunene. Den effektive rente for deres lån var henholdsvis 3.74 og 3.61. For Staten og kredittforeningene var den effektive rente 3.51, for offentlige banker og trygd 3.46 og for andre banker 3.42. Når en også tar hensyn til omkostninger og betalingsvilkår var den effektive rente for det første statslånet på 200 mill. kr. 3.522. For det andre lånet på 225 mill. kr. mangler en disse oppgaver.

Det er innfridd obligasjoner i 1942 for 376.4 mill. kr. Herav faller 211.4 mill. kr. på konverteringer. Dessuten er det kjøpt opp obligasjoner på markedet for 40.6 mill. kr. som er lagt til egenbeholdningen. Beløpet av gamle obligasjoner på markedet er således gått ned 417.0 mill. kr.

Gjelden i fremmed valuta er i løpet av året gått ned fra 915.7 mill. kr. til 906.6 mill. kr. Av totalbeløpet faller nå 418.5 mill. kr. på dollarobligasjoner, 200.4 mill. kr. på pundobligasjoner og 179.7 mill. kr. på svenske obligasjoner (alt omregnet etter pari kurs).

Registrerte norske aksjeselskap og kunngjorte emisjoner av aksjer i 1942.

	Registreringer [1]			Kunngjorte emisjoner av aksjer			
				Nye selskap		Nye emisjoner i eldre selskap	
	Nye aksje-selskap	Kapital-forhøyelser i eldre aksje-selskap	Ansvar-lige o. l. firmaer	Alle emisjoner	Off. utlagte	Alle emisjoner	Off. utlagte
Antall.							
Skipsfart	22	10	3	2	2	2	2
Hvalfangst og fiske	9	–	–	–	–	–	–
Handel	300	28	1 029	–	–	–	–
Industri	153	62	120	3	3	11	11
Pelsdyravl	1	1	·	–	–	–	–
Byggevirksomhet	57	8	–	–	–	1	1
Biltrafikk	5	3	2	1	1	–	–
Andre formål	164	142	111	2	2	4	4
I alt	711	254	1 265	8	8	18	18
Innbetalt kapital i 1000 kr.							
Skipsfart	1 373	973	–	50	30	255	180
Hvalfangst og fiske	89	–	·	–	–	–	–
Handel	3 649	414	·	–	–	–	–
Industri	7 914	8 612	·	400	271	8 145	4 119
Pelsdyravl	3	20	·	–	–	–	–
Byggevirksomhet	1 066	103	·	–	–	71	45
Biltrafikk	93	110	·	100	61	–	–
Andre formål	4 663	10 203	–	155	131	2 387	1 904
I alt	18 850	20 435	–	705	493	10 858	6 248

		2net halvår 1939	1ste halvår 1940	2net halvår 1940	1ste halvår 1941	2net halvår 1941	1ste halvår 1942	2net halvår 1942
Innbetalt kapital i alt i 1000 kr.								
Skipsfart	Registrert	6 715	4 690	3 143	3 459	1 827	1 668	678
	Emittert	2 908	410	–	1 800	1 000	150	155
Hvalfangst og fiske	Registrert	27	–	48	129	36	25	64
	Emittert	–	–	15	–	–	–	–
Handel	Registrert	2 052	2 297	2 621	3 161	1 976	2 697	1 366
	Emittert	–	–	100	374	–	–	–
Industri	Registrert	3 726	2 234	[2] 7 947	10 627	10 242	10 622	5 904
	Emittert	692	383	614	3 155	58 692	7 719	826
Pelsdyravl	Registrert	51	–	3	–	8	23	
	Emittert	15	–	–	–	–	–	–
Byggevirksomhet	Registrert	1 562	536	1 537	1 952	1 108	726	443
	Emittert	474	290	290	40	20	–	71
Biltrafikk	Registrert	119	103	55	33	138	90	113
	Emittert	–	–	–	–	–	100	–
Andre formål	Registrert	5 109	1 956	[3] 4 735	5 126	5 810	8 257	6 609
	Emittert	10 292	40	–	1 000	45	2 142	400
Tilsammen	Registrert	19 361	11 816	20 089	24 487	21 145	24 108	15 177
	Emittert	14 381	1 123	1 019	6 369	59 757	10 111	1 452

[1] Hvis hele aksjekapitalen ikke er innbetalt med en gang, blir restbeløpene senere ført i rubr. «Kap. forhøyelser». [2] Herav A/S Schous Bryggeri forhøyet med 1 400 000 kr. besl. 12. juni 1939 og Jahres Kjemiske Fabrikker A/S med kapital 1 000 000 kr. vedt. 4. april 1940. [3] Herav Wilhelmsens Linjeagenturer A/S med kapital 2 100 000 kr. vedt. 3. desember 1940.

Verjerådene i 1942.

Årgangene 1925 og 1926 er trykt som særskilt publikasjon (Norges Offisielle Statistikk. VIII. 56) sammen med en spesialundersøkelse for Oslo 1926. Årgangene 1923 og 1924 er trykt i Statistiske Meddelelser 1926 (nr. 4), side 152, årg. 1927 og 1928 i Stat. Medd. 1929 (nr. 10—12), side 341 (også i særtrykk), seinere en årg. hvert år i Stat. Medd. For tidligere år se fortegnelsen på titelbladet i førstnevnte publikasjon.

Tabell 1. Antallet av avgjorte saker og barn i disse saker.

	Riket		Bygder		Oslo		Andre byer	
	Antall avgjorte saker	Antall barn i disse saker	Antall avgjorte saker	Antall barn i disse saker	Antall avgjorte saker	Antall barn i disse saker	Antall avgjorte saker	Antall barn i disse saker
1933.....	741	1 427	310	595	106	184	325	648
1934[1].....	936	1 764	331	641	147	239	458	884
1935.....	969	1 885	402	731	157	292	410	862
1936.....	992	1 742	422	727	143	217	427	798
1937.....	967	1 779	398	717	172	322	397	740
1938.....	1 051	1 725	451	761	153	251	447	713
1939.....	959	1 668	424	751	125	221	410	696
1940.....	829	1 455	349	621	139	225	341	609
1941.....	1 432	2 522	672	1 143	182	326	578	1 053
1942.....	1 459	2 399	[2] 687	1 141	201	332	[3] 571	926

[1] Lov nr. 1 av 6. juni 1930, som ga verjerådene adgang til å gripe inn overfor barn i høyere alder enn før (grense 18 år mot før 16), ble satt i kraft fra 1. oktober 1934. [2] Fordeler seg på 212 av de 682 verjeråd. [3] Fordeler seg på 47 av de 64 verjeråd.

Tabell 2. Årsaken til verjerådets inngrep.

	Antall barn i saker som skyldes (helt eller delvis) forholdene i heimen			Antall barn i saker som skyldes (utelukkende) barnets eget forhold		
	Gutter	Piker	I alt	Gutter	Piker	I alt
Riket:						
1938.....	357	278	635	966	124	1 090
1939.....	336	229	565	993	110	1 103
1940.....	281	191	472	845	138	983
1941.....	463	342	805	1 452	265	1 717
1942.....	467	353	820	1 269	310	1 579
Bygder:						
1938.....	220	158	378	343	40	383
1939.....	204	133	337	369	45	414
1940.....	132	84	216	336	69	405
1941.....	258	199	457	576	110	686
1942.....	255	194	449	562	130	692
Oslo:						
1938.....	36	41	77	154	20	174
1939.....	36	22	58	147	16	163
1940.....	34	20	54	149	22	171
1941.....	51	26	77	195	54	249
1942.....	62	42	104	171	57	228
Andre byer:						
1938.....	101	79	180	469	64	533
1939.....	96	74	170	477	49	526
1940.....	115	87	202	360	47	407
1941.....	154	117	271	681	101	782
1942.....	150	117	267	536	123	659

Tabell 3. Beslutningene.

	Riket		Bygder		Oslo		Andre byer	
	Gutter	Piker	Gutter	Piker	Gutter	Piker	Gutter	Piker
A. Beslutninger om barn.								
1. Bortsatte i alt	575	401	271	181	109	73	195	147
— i tvangsskole..	47	10	9	3	21	7	17	–
— i skoleheim ...	193	138	97	45	49	45	47	48
— i barneheim ...	150	121	62	49	35	20	53	52
— i familie	162	105	91	71	2	–	69	34
— i arbeid	18	17	7	6	2	1	9	10
— ellers	[1] 5	[2] 10	5	7	–	–	–	3
2. Henstilling om at barnet skal refses	74	4	61	4	–	–	13	–
3. Alvorlig advarsel og formaning til barnet	952	157	385	63	122	23	445	71
4. Ingen[3]	135	101	100	76	2	3	33	22
I alt	1 736	663	817	324	233	99	686	240
	Saker		Saker		Saker		Saker	
B. Beslutninger om foreldre eller hjem	255		198		5		52	
1. Foreldrene (forsørgerne) tildeles alvorlig advarsel og formaning	135		99		3		33	
2. Foreldrene (forsørgerne) berøvet foreldremakten	94		76		–		18	
3. Tilsyn med heimen[4] ..	26		23		2		1	

[1] 4 i pleieheim for åndssvake og 1 til psykiatrisk undersøkelse. [2] 1 i pleieheim for åndssvake, 6 i verneheim og redningsheim, 2 i arbeidstjeneste og 1 til folkehøgskole. [3] Bare alvorlig advarsel og formaning til foreldrene (forsørgerne). [4] Med heimens samtykke (uten annet inngrep).

Tabell 4. Antall barn i forpleining ved årets utgang.

		I familie	I arbeid eller tjeneste	I barneheim	I skoleheim	I tvangsskole	Ellers	I alt i forpleining
Riket	I alt .	1 298	236	1 091	698	79	38	3 440
	Gutter	714	122	598	439	63	[1] 20	1 956
	Piker	584	114	493	259	16	[2] 18	1 484
Bygder	I alt .	694	66	437	291	20	20	1 528
	Gutter	397	29	232	192	17	12	879
	Piker	297	37	205	99	3	8	649
Oslo	I alt .	200	117	204	182	38	–	741
	Gutter	109	63	110	109	25	–	416
	Piker	91	54	94	73	13	–	325
Andre byer	I alt .	404	53	450	225	21	18	1 171
	Gutter	208	30	256	138	21	8	661
	Piker	196	23	194	87	–	10	510

[1] Alle i pleieheim for åndssvake. [2] 9 i pleieheim for åndssvake, 6 i verneheim og redningsheim, 1 i epilektikerheim og 2 i arbeidsstjeneste.

Salg og skjenking av brennevin, vin og øl i 1943.

Byer og herreder fordelt etter den viktigste slags lokalhandel.[1]

	Byer				Herreder	
	1943		1942		1943	1942
	Antall	Hj.hør. folkemengde 1/12 1930[2]	Antall	Hj.hør. folkemengde 1/12 1930[2]	Antall	Antall
A. Kommunale bevillinger og bryggerisalg.						
1. Salg og skjenking av brennevin	6	449 297	6	449 297	–	–
2. Salg av brennevin	15	139 377	11	113 215	–	–
3. Salg og skjenking av vin	5	25 127	9	37 238	2	2
4. Salg av vin	–	–	1	14 646	–	–
5. Skjenking av vin a. med ølsalg[3]	5	35 014	6	36 354	13	22
5. Skjenking av vin b. uten ølsalg	11	48 375	6	20 385	81	63
6. Salg av alt slags øl[3]	5	53 092	5	50 571	6	6
7. Salg av øl unnt. bokkøl	–	–	2	6 454	5	9
8. Skjenking av alt slags øl	1	2 012	2	4 365	9	24
9. Skjenking av øl unnt. bokkøl	–	–	1	2 387	1	6
10. Ingen rusdrikkhandel	[4] 19	51 312	[5] 18	68 694	[6] 565	[7] 550
Tilsammen	67	803 606	67	803 606	682	682
B. Departementsbevillinger til høyfjells- og turisthoteller.[8]						
5. b. Skjenking av vin og øl					23	–
1. i herreder uten komm. bev. av samme slag					7	–
2. —»— med —»—					16	–

[1] Det er ikke tatt hensyn til sesongbevillinger. Også bevillinger som ikke blir utøvd for tiden, er med. Se tekstnotene 1—3. [2] Det er tatt hensyn til senere byutvidelser. [3] Herunder kommuner med bryggeri. [4] Herav 3 byer med 3 891 innb. salg av alkoholsvakt øl. [5] Herav 4 byer med 24 122 innb. salg av alkoholsvakt øl. [6] Herav har 71 salg av alkoholsvakt øl. [7] Likeså 32. [8] Pr. 27/3 43. Det er dessuten gitt departementsbevillinger i Trondheim og Lillehammer.

Byer og herreder hvor det er gitt rusdrikkbevillinger.[1]

(Sesongbevillinger unntatt. Byer med bryggeri tatt med.)

Byer med:

I. Salg og skjenking av brennevin: Oslo, Hamar, Drammen, Tønsberg, Bergen og Trondheim.

II. Salg av brennevin: Fredrikstad, Moss, Kongsvinger, Lillehammer, Gjøvik, Hønefoss, Kongsberg, Horten, Larvik, Skien, Arendal, Kristiansand, Bodø[2], Narvik[2] og Tromsø.

III. Salg og skjenking av vin: Fredrikstad, Moss, Drøbak, Oslo, Hamar, Lillehammer, Gjøvik, Hønefoss, Drammen, Kongsberg, Holmestrand, Horten, Åsgårdstrand, Tønsberg, Sandefjord, Larvik, Skien, Arendal, Kristiansand, Bergen, Kristiansund[3], Trondheim og Bodø[3].

IV. Salg av vin: Kongsvinger og Tromsø.

V. Skjenking av vin: Halden, Sarpsborg, Son, Holmsbu, Kragerø, Porsgrunn, Notodden, Langesund, Risør, Mandal, Ålesund, Kristiansund, Levanger, Namsos, Mo, Svolvær og Harstad.

[1] I herreder merket * er det bare gitt dept.bevilling til høyfjells- og turisthoteller. Ølbevillingene kan for tiden ikke utøves. [2] Bevillingen utøves ikke. [3] Salgsbevillingen utøves ikke.

VI. Salg og skjenking av alt slags øl: Halden, Sarpsborg, Fredrikstad, Oslo, Hamar, Kongsvinger, Lillehammer, Hønefoss, Drammen, Holmsbu, Kongsberg, Svelvik, Horten, Tønsberg, Sandefjord, Larvik, Porsgrunn, Skien, Arendal, Kristiansand, Bergen, Trondheim, Steinkjer, Bodø og Svolvær.

VII. Salg av alt slags øl: Moss, Åsgårdstrand, Tvedestrand, Stavanger, Brønnøysund og Tromsø.

VIII. Salg av øl unntatt bokkøl: Gjøvik.

IX. Skjenking av alt slags øl: Gjøvik, Langesund, Kragerø, Risør, Mandal, Kristiansund, Levanger, Namsos og Mosjøen.

Herreder med:

I. Salg og skjenking av vin: Akershus: Bærum. Nordland: Vågan.

II. Skjenking av vin: Østfold: Rygge og Jeløy. Akershus: Ås, Ullensaker, Ski, Vestby, Aker, Asker, Eidsvoll og Hurdal. Hedmark: Ringsaker, Stange, Vang, Furnes, Åsnes, Ytre Rendal, Tynset, Åmot, Engerdal og Alvdal. Opland: Lesja, Lom, Biri, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Øyer, Ø. Gausdal, Fåberg, Fluberg, Jevnaker, N. Land, S. Land, Ø. Slidre, V. Slidre, S. Aurdal, N. Aurdal, Brandbu, V. Toten, Snertingdal, Ringebu og Vang. Buskerud: Norderhov, Hole, Hol, Gol, Modum, Tyristrand, Hemsedal, Nes, Hurum, Ådal, Krødsherad og Uvdal. Vestfold: Tjølling, Skoger, Borre*, Brunlanes, Stavern, Sem, Strømm og Nøtterøy. Telemark: Tinn, Gransherad, Lårdal, Kviteseid, Vinje, Rauland og Hjartdal. Aust-Agder: Bykle. Rogaland: Lund. Hordaland: Kinsarvik, Kvam*, Ulvik, Granvin, Eidfjord, Ullensvang, Voss, Samnanger, Os og Odda. Sogn og Fjordane: Aurland og Borgund. Møre og Romsdal: Surnadal. Sør-Trøndelag: Strinda, Røros bergstad og Tiller. Nord-Trøndelag: Klinga. Nordland: Hadsel, Evenes, Bodin og Sortland. Troms: Storfjord. Finnmark: Tana, Sør-Varanger og Polmak.

III. Salg og skjenking av alt slags øl: Akershus: Aker, Bærum, Asker og Lillestrøm. Hedmark: Ringsaker. Opland: Vestre Slidre og Nordre Land. Buskerud: Lier og Hurum. Vestfold: Tjøme, Nøtterøy, Sem og Strømm. Telemark: Kviteseid. Nordland: Bodin.

IV. Salg av alt slags øl: Opland: Ringebu. Telemark: Holla. Aust-Agder: Hisøy. Nordland: Moskenes.

V. Salg av øl unntatt bokkøl: Akershus: Rælingen, Fet og Setskog. Buskerud: Røyken og Nedre Eiker, Vestfold: Skoger.

VI. Skjenking av alt slags øl: Østfold: Mysen. Akershus: Hurdal*, Eidsvoll og Ullensaker. Hedmark: Vang, Furnes, Åsnes, Alvdal, og Ytre Rendal. Opland: Øystre Slidre, Vestre Gausdal, Østre Gausdal*, Fluberg*, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Vang, Brandbu, S. Land, V. Toten, Biri, Snertingdal, Jevnaker, Fåberg, Øyer, Sør-Fron, Nord-Fron, Sel, Lom og Dovre. Buskerud: Rollag, Krødsherad, Gol, Tyristrand, Øvre Sandsvær, Ytre Sandsvær, Hol, Hole, Ådal, Norderhov, Modum og Ål. Vestfold: Borre*, Stavern, Tjølling og Skoger. Telemark: Lårdal, Gransherad*, Tinn, Vinje, Rauland og Hjartdal. Aust-Agder: Bykle. Rogaland: Lund. Hordaland: Ullensvang, Odda, Granvin, Ulvik, Eidfjord, Voss, Kinsarvik, Os og Kvam*. Sogn og Fjordane: Aurland og Borgund. Møre og Romsdal: Surnadal. Sør-Trøndelag: Tiller, Strinda og Røros bergstad. Nord-Trøndelag: Klinga. Nordland: Sortland, Evenes, Bodin og Hadsel. Troms: Storfjord, Lyngen og Kåfjord. Finnmark: Sør-Varanger*.

VII. Skjenking av øl unntatt bokkøl: Buskerud: Nes, Hemsedal, Røyken og Uvdal. Vestfold: Brunlanes. Telemark: Gransherad. Nord-Trøndelag: Grong. Finnmark: Tana og Polmak.

Sysselsetting.

Statistisk Sentralbyrås kvartalsvise indeks over sysselsatte med basis gjennomsnittet for året 1938 = 100 viser for mars 1943 et hovedindekstall for alle grupper på 91 poeng mot 95 i mars 1942 og 92 i desember 1942, altså et fall på 4 poeng fra mars 1942 og på 1 poeng fra desember 1942.

Indekstallet for industrien var 95 i mars 1943, det samme som i mars 1942 og desember 1942.

Bevegelsen innen de enkelte industrigrupper er svært ujevn. Gruppene malm- og metallutvinning, polygrafisk industri, kjemisk og elektrokjemisk industri viser størst stigning fra mars 1942 til mars 1943, gruppene olje- og fettindustri, gassverk, jord- og steinindustri og bekledningsindustri viser størst fall. Også fra desember 1942 til mars 1943 var bevegelsen svært ujevn selv om de fleste grupper da viste uforandrede eller så godt som uforandrede tall. Hermetikkindustrien viste sterk stigning, olje- og fettindustrien en del. Jord- og steinindustrien, treindustrien, gassverkene og tremasse-, cellulose- og papirindustrien viste fall.

Timeverksindeksen for industrien var 94 i mars 1943, det samme i mars 1942 og 95 i desember 1942, altså et fall på 1 poeng fra desember. Også for timeverksindeksen var bevegelsen i gruppetallene ujevn. Fra mars 1942 til mars 1943 var det størst stigning i gruppene kjemisk og elektrokjemisk industri, malm- og metallutvinning og tremasse- cellulose- og papirindustri, størst fall i gruppene olje- og fettindustri, gassverk, polygrafisk industri og nærings- og nytelsesmiddelindustri. Fra desember 1942 til mars 1943 var det sterk stigning i gruppen hermetikkindustri og en del stigning i olje- og fettindustri. Størst fall var det i gruppene polygrafisk industri, tremasse-, cellulose- og papirindustri, treindustri og jord- og steinindustri.

Indekstallet for bygge- og anleggsvirksomheten var i mars 1943 83 mot 105 i mars 1942 og 95 i desember 1942, altså et fall på 22 poeng fra mars 1942 og på 12 poeng fra desember 1942.

For Statens anleggs- og vedlikeholdsarbeider var indekstallet i mars 1943 115 mot 104 i mars 1942 og 100 i desember 1942, altså en stigning på 11 poeng fra mars 1942 og på 15 poeng fra desember 1942. Stigningen i siste kvartal skyldes vegvesenet.

For Handelsvirksomhet var indekstallet for sysselsettingen 86 i mars 1943, 90 i mars 1942 og 87 i desember 1942, altså et fall på 4 poeng fra mars 1942 og på 1 poeng fra desember 1942.

Indekstallet for Hotell- og restaurantvirksomhet var 100 i mars 1943, 108 i mars 1942 og 99 i desember 1942, et fall på 8 poeng fra mars 1942 og en stigning på 1 poeng fra desember 1942.

Indekstallet for Landtransport var 116 i mars 1943 mot 107 i mars 1942 og 115 i desember 1942, en stigning på 9 poeng fra mars 1942, og på 1 poeng fra desember 1942.

Kvartalsvis sysselsettingsindeks.

Grupper	Indeks for arbeidertall Basis: gjennomsnitt 1938 = 100							Indeks for utførte timeverk Basis: gjennomsnitt 1938 = 100						
	1941		1942				1943	1941		1942				1943
	Sept.	Des.	Mars	Juni	Sept.	Des.	Mars	Sept.	Des.	Mars	Juni	Sept.	Des.	Mars
Alle grupper uten hvalfangst og sjøfart	107	102	95	97	94	92	91	–	–	–	–	–	–	–
Industri	101	101	95	94	96	95	95	100	104	94	94	93	95	94
Malm- og metallutvinning	83	86	86	80	85	90	95	86	92	87	79	83	94	96
Jord- og steinindustri	117	111	90	101	93	90	83	126	90	64	74	69	68	62
Jern- og metallindustri	120	121	121	122	117	121	121	114	122	119	122	107	115	115
Kjemisk og elektrokj. ind.	118	114	111	124	118	122	119	109	112	102	111	109	114	114
Olje- og fettindustri	96	125	129	101	97	103	114	101	139	143	108	101	110	125
Gassverk	104	100	112	104	103	105	101	103	100	110	95	99	100	97
Elektrisitetsverk	111	104	99	105	110	103	105	117	116	110	117	115	113	115
Treindustri	120	120	105	108	112	108	102	126	125	102	109	110	106	100
Trem.-, cell.- og papirind.	76	79	65	68	71	74	70	88	95	73	77	80	88	81
Lær- og gummivareind.	75	73	75	77	79	75	76	78	81	81	85	81	84	81
Tekstilindustri	90	93	91	84	83	86	87	90	95	84	83	80	87	85
Bekledn.- og rensingsind.	86	81	75	70	68	67	68	74	73	61	63	61	64	64
Nærings- og nytelsesmiddelind. unnt. hermetikkind.	96	91	90	93	94	88	89	92	91	88	91	89	85	82
Hermetikkindustri	84	95	97	36	99	56	96	86	98	100	37	102	59	103
Polygr. ind. og bokbinderier	93	94	96	96	95	108	105	92	99	98	97	97	99	91
Bygg og anlegg	152	126	105	121	106	95	83	153	127	105	126	105	93	87
Statens anleggs- og vedl.h.arb.	133	107	104	125	113	100	115	–	–	–	–	–	–	–
Statsbanene	281	228	182	220	207	201	182	242	196	161	189	176	166	156
Vegvesenet	100	80	84	100	86	72	97	–	–	–	–	–	–	–
Havnevesenet	144	38	19	73	77	21	17	138	36	19	76	81	24	24
Telegraf og telefon	116	115	106	116	121	123	117	118	119	107	114	122	124	112
Handelsvirksomhet	94	94	90	89	87	87	86	–	–	–	–	–	–	–
Funksjonærer	84	85	82	81	79	79	77	–	–	–	–	–	–	–
Arbeidere	113	112	107	104	103	102	103	–	–	–	–	–	–	–
Hotell- og rest.virksomhet	112	109	108	108	103	99	100	–	–	–	–	–	–	–
Landtransport	107	107	107	114	113	115	116	–	–	–	–	–	–	–
Statsbanene	119	122	125	127	127	130	133	–	–	–	–	–	–	–
Sporvegsdrift	102	106	112	117	120	124	123	–	–	–	–	–	–	–
Lasting og lossing	60	56	50	67	62	62	63	–	–	–	–	–	–	–
Automobiltransport	98	101	104	104	105	104	104	–	–	–	–	–	–	–

Kjøttkontrollen i 1. og 2. kvartal 1943.

I 1. og 2. kvartal 1943 var tallet på kontrollerte slakt ved alle låndets kjøttkontrollstasjoner:

	Hest	Storfe	Svin	Sau	Geit	Spekalv	Gjøkalv
Januar	520	4 957	376	876	78	8 372	379
Februar	325	6 777	515	808	103	9 172	561
Mars	232	6 951	555	670	126	16 371	804
April	90	4 535	368	364	78	20 179	702
Mai	102	2 891	258	195	91	11 518	617
Juni	218	2 806	230	92	18	5 847	475
1. kvartal 1943	1 077	18 685	1 446	2 354	307	33 915	1 744
—»— 1942	899	15 595	11 173	1 164	574	29 902	718
—»— 1941	809	15 998	23 493	4 056	3 280	22 230	2 165
—»— 1940	1 285	50 067	76 089	20 972	6 167	67 146	11 030
—»— 1939	1 288	43 863	82 505	25 700	5 879	61 672	12 086
2. kvartal 1943	410	10 232	856	651	187	37 544	1 794
—»— 1942	509	7 954	2 639	235	176	29 068	504
—»— 1941	343	11 274	11 602	428	790	15 173	1 315
—»— 1940	991	39 059	61 951	5 297	964	50 343	10 272
—»— 1939	911	45 822	83 231	14 947	993	57 416	18 004

Meieridriften i februar måned 1943.

		Kg	I forhold til februar[1] 1942	1937—39
1.	Innveid mjølkemengde	23 232 465	76	47
2.	Tilbakelevert skummet mjølk	2 324 274	61	13
3.	—»— myse	96 451	32	3

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

		Produksjon:				På lager[2]		
		I alt	I forhold til februar[1]		Av ostprod.	I alt	I forhold til februar[1]	
			1942	1937—1939			1942	1937—1939
		kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør		525 146	69	50		55 910	98	
Sveitserost		300	5	0.7	0.2	13 142	42	5
Edamerost	helfeit	307	36	1	0.3	2 468	115	4
	halvfeit	–				–		
	kvartfeit	–				–		
	mager	1 020			0.8	2 170		
Gaudaost	helfeit	837	227	0.3	0.7	4 944	269	0.5
	halvfeit	168	158	0.3	0.1	510	64	0.2
	kvartfeit	330	0.4		0.3	1 326	0.8	
	mager	31 993		–	26.2	55 737		
Nøkkelost	helfeit	–				556		
	halvfeit	–				–		
	kvartfeit	–				951	0.9	0.6
	mager	35 728	62	181	29.3	65 171	126	48
Normannaost		5 481	42		4.5	13 252	50	
Pultost		5 985	46	10	4.9	19 445	38	29
Kjernemjølkost		6 682			5.5	307		
Gammalost		6 082	62	19	5.0	6 299	55	20
Andre ostsorter		15 193	39	48	12.4	1 915	12	3
Sum hvit ost		110 106	42	15	90.2	188 193	40	8
Reveost		–				–		
Kasein		11 941	36	5	9.8	–		
Geitmysost	ekte	2 199			1.4	32 504	116	233
	blandet	99 613	53	34	65.0	20 211	50	40
Fløtemysost	helfeit	–				–		
	halvfeit	9 711	17	16	6.4	6 845	85	46
Mysost		24 957	44	18	16.3	12 297	89	54
Prim	for salg	13 280	225	30	8.7	5 414	150	90
	» oppkoking	3 400			2.2	5 738	242	19
Sum brun ost		153 160	45	27	100	83 009	80	54

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i februar 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 312 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport).

Mars.

		Kg	I forhold til mars[1] 1942	1937—39
1.	Innveid mjølkemengde	27 017 967	80	44
2.	Tilbakelevert skummet mjølk	2 776 411	65	13
3.	—»— myse	89 182	43	3

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

		Produksjon: I alt	Produksjon: I forhold til mars[1] 1942	Produksjon: I forhold til mars[1] 1937—1939	Produksjon: Av ostprod.	På lager[2] I alt	På lager[2] I forhold til mars[1] 1942	På lager[2] I forhold til mars[1] 1937—1939
		kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør		599 553	69	47		74 780	85	
Sveitserost		250	5	0.5	0.2	11 293	35	4
Edamerost	helfeit	535	64	8	0.4	965	34	4
	halvfeit	–				–		
	kvartfeit	133	2		0.1	133	1	
	mager	5 989			4.0	6 545		
Gaudaost	helfeit	1 991	161	0.6	1.3	5 523	192	0.6
	halvfeit	–				1 365	200	0.7
	kvartfeit	–				1 017	0.7	
	mager	28 874	240		19.2	30 293	383	
Nøkkelost	helfeit	187			0.1	915		
	halvfeit	–				264		
	kvartfeit	–				461	0.6	0.3
	mager	46 045	47	146	30.6	67 629	79	53
Normannaost		4 814	28		3.2	12 974	44	
Pultost		10 746	103	15	7.1	23 712	73	39
Kjernemjølkost		8 069			5.4	226		
Gammalost		6 891	83	21	4.6	6 655	82	24
Andre ostsorter		16 125	30	45	10.7	1 085	13	1
Sum hvit ost		130 649	40	15	86.9	171 055	37	8
Reveost		–				–		
Kasein		19 645	140	6	13.1	–	–	–
Geitmysost	ekte	10 550	281	122	5.3	26 660	146	324
	blandet	138 766	59	35	69.6	25 978	46	48
Fløtemysost	helfeit	–				–		
	halvfeit	10 356	15	15	5.2	5 771	38	45
Mysost		27 320	44	17	13.7	10 647	49	57
Prim	for salg	9 353	170	20	4.7	3 643	170	39
	» oppkoking	2 963	148	168	1.5	4 261		
Sum brun ost		199 308	48	28	100	76 960	59	55

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i mars 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 312 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport.)

April.

		Kg	I forhold til april[1] 1942	1937—39
1.	Innveid mjølkemengde	31 197 523	78	49
2.	Tilbakelevert skummet mjølk	3 359 936	67	15
3.	—»— myse	273 299	31	8

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

	Produksjon:				På lager[2]		
	I alt	I forhold til april[1]		Av ostprod.	I alt	I forhold til april[1]	
		1942	1937—1939			1942	1937—1939
	kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør	738 999	70	55		148 671	79	
Sveitserost	623	10	1	0.2	10 633	51	3
Edamerost helfeit	888	258	2	0.3	1 826	86	3
Edamerost halvfeit	–						
Edamerost kvartfeit	–				133	9	
Edamerost mager	9 808	138		3.4	10 159	138	
Gaudaost helfeit	2 366			0.8	7 453	232	0.7
Gaudaost halvfeit	967			0.4	2 075		
Gaudaost kvartfeit	–				861	0.9	
Gaudaost mager	98 455	65		34.4	105 984	73	
Nøkkelost helfeit	339			0.1	1 178		
Nøkkelost halvfeit					240	46	0.1
Nøkkelost kvartfeit	50	1	0.1		403	0.7	0.3
Nøkkelost mager	79 159	38	205	27.6	99 303	42	75
Normannaost	4 766	27		1.7	15 352	47	
Pultost	31 340	142	49	10.9	47 248	139	70
Kjernemjølkost	12 777			4.5	1 366		
Gammalost	6 292	96	23	2.2	4 934	96	22
Andre ostsorter	8 660	7	26	3.0	5 249	35	8
Sum hvit ost	256 490	44	25	89.5	314 397	48	13
Reveost	–				–		–
Kasein	30 116		9	10.5			
Geitmysost ekte	26 729	334	177	7.8	28 474	194	435
Geitmysost blandet	166 668	58	37	48.6	65 149	65	52
Fløtemysost helfeit	–						
Fløtemysost halvfeit	60 669	41	59	17.7	22 274	59	122
Mysost	62 165	53	40	18.1	29 045	93	142
Prim for salg	22 913	114	53	6.7	11 284	162	161
Prim » oppkoking	3 870			1.1	4 092		
Sum brun ost	343 014	58	44	100	160 318	81	100

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i april 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 312 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport.)

Mai.

	Kg	I forhold til mai[1] 1942	1937—39
1. Innveid mjølkemengde	38 842 178	93	59
2. Tilbakelevert skummet mjølk	4 280 475	72	16
3. —«— myse	488 173	37	13

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

	Produksjon: I alt	I forhold til mai[1] 1942	I forhold til mai[1] 1937—1939	Av ostprod.	På lager:[2] I alt	I forhold til mai[1] 1942	I forhold til mai[1] 1937—1939
	kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør	975 459	83	65		173 622	113	
Sveitserost	7 018	109	12	1.4	8 555	27	3
Edamerost helfeit	734			0.2	2 657	150	5
Edamerost halvfeit	–				–		
Edamerost kvartfeit	–				133	14	
Edamerost mager	9 776	131		2.0	9 929	76	
Gaudaost helfeit	1 613	75	0.3	0.3	8 193	187	0.7
Gaudaost halvfeit	836			0.3	3 055	142	1
Gaudaost kvartfeit	–				1 097	6	
Gaudaost mager	218 456	107		44.8	245 285	99	
Nøkkelost helfeit	150				1 047		
Nøkkelost halvfeit	–				240	54	0.1
Nøkkelost kvartfeit	238	53	0.4	0.1	735	2	0.4
Nøkkelost mager	102 971	32	244	21.1	132 218	34	96
Normannaost	7 031	31		1.5	19 993	55	
Pultost	38 247	76	74	7.8	65 338	185	91
Kjernemjølksost	27 486			5.6	2 729		–
Gammalost	5 032	107	24	1.0	4 152	125	22
Andre ostsorter	23 556	51	66	4.8	4 956	78	6
Sum hvit ost	443 144	67	42	90.9	510 312	62	19
Reveost	–				–		
Kasein	44 517	140	12	9.1	–		
Geitmysost ekte	14 594	144	63	2.8	25 001	214	207
Geitmysost blandet	252 133	82	52	48.1	57 059	47	58
Fløtemysost helfeit	–				–		
Fløtemysost halvfeit	127 173	57	118	24.2	43 455	147	189
Mysost	106 583	64	70	20.3	34 405	88	168
Prim for salg	17 074	66	41	3.3	16 602	184	225
Prim » oppkoking	6 924	280	76	1.3	8 078	338	22
Sum brun ost	524 481	71	64	100	184 600	87	94

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i mai 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 309 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport.)

Juni.

		Kg	I forhold til juni[1] 1942	1937—39
1.	Innveid mjølkemengde	44 810 449	97	65
2.	Tilbakelevert skummet mjølk	5 492 840	86	21
3.	—»— myse	782 358	66	25

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

		Produksjon:				På lager:[2]		
		I alt	I forhold til juni[1]		Av ostprod.	I alt	I forhold til juni[1]	
			1942	1937—1939			1942	1937—1939
		kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør		1 265 189	92	80	-	250 417	124	
Sveitserost		9 928	39	16	1.4	15 589	33	5
Edamerost	helfeit	809			0.1	1 382	126	2
	halvfeit	–			-	–	–	
	kvartfeit	–			-	47		–
	mager	14 359	51		2.0	19 150	65	–
Gaudaost	helfeit	5 574	81	0.9	0.8	12 110	120	0.9
	halvfeit	960	149	1.2	0.1	3 905	454	2
	kvartfeit	–	-		-	834	5	–
	mager	354 733	150		49.7	405 542	137	
Nøkkelost	helfeit	–		–	-	856	35	0.9
	halvfeit	–			-	240	58	0.1
	kvartfeit	–			-	356	2	0.2
	mager	154 305	43	271	21.6	210 137	41	134
Normannaost		11 673	38		1.7	20 221	51	
Pultost		57 520	101	120	8.1	76 666	145	93
Kjernemjølksost		30 159			4.2	1 442		–
Gammalost		1 499	64	13	0.2	1 182	23	9
Andre ostsorter		22 756	153	65	3.2	6 765	119	10
Sum hvit ost		664 275	87	58	93.1	776 424	74	25
Reveost		–			-	–	–	–
Kasein		49 472	72	18	6.9	–	–	–
Geitmysost	ekte	32 180	122	65	5.1	28 496	106	104
	blandet	210 462	90	46	33.2	55 410	69	50
Fløtemysost	helfeit	–			-	–		–
	halvfeit	197 618	87	186	31.2	46 911	78	192
Mysost		151 178	73	106	23.8	50 897	102	197
Prim	for salg	33 892	147	87	5.4	12 708	92	147
	» oppkoking	8 552	90	84	1.3	11 947	101	27
Sum brun ost		633 882	87	79	100	206 369	84	86

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i juni 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 306 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport.)

Drukkenskapsforseelser i 1. kvartal 1943.

	Bygdene	Byene	Byene uten Oslo	Oslo	Byer med br.vins-omsetn.	Samme uten Oslo	Byer uten br.vins-omsetn.
1943. 1. kv. ...	665	4 631	3 124	1 507	3 795	2 288	836
1942. 4. » ..	427	3 387	2 036	1 351	2 704	1 353	683
— 3. » ..	504	3 778	2 339	1 439	3 087	1 648	691
— 2. » ..	631	3 634	2 309	1 325	2 893	1 568	741
— 1. » ..	638	3 603	2 256	1 347	2 975	1 628	628
1941. 4. » ..	688	3 674	2 255	1 419	2 981	1 562	693
— 3. » ..	715	4 292	2 778	1 514	3 351	1 837	941
— 2. » ..	752	4 278	2 912	1 366	3 180	1 814	1 098
— 1. » ..	758	3 718	2 637	1 081	2 629	1 548	1 089

	1943	1942			1943	1942	
	1. kv.	4. kv.	1. kv.		1. kv.	4. kv.	1. kv.
Byer.				Egersund	16	21	6
Halden	23	14	26	Sandnes	24	22	23
Sarpsborg	39	28	16	Stavanger	317	284	288
*Fredrikstad	117	88	72	Skudeneshavn			–
*Moss	31	22	30	Kopervik	–	–	3
Son	4		–	Haugesund	17	20	22
Hølen	–			*Bergen	581	353	399
Hvitsten	–	–	–	Florø	5	5	1
Drøbak	2	–	1	Ålesund	33	30	30
*Oslo	1 507	1 351	1 347	Molde	6	5	5
*Hamar	31	17	21	Kristiansund	37	19	21
Kongsvinger	5	7	11	*Trondheim	633	383	494
Lillehammer	12	8	8	Levanger	6	3	9
*Gjøvik	24	22	18	Steinkjer	6	14	3
Hønefoss	15	2	4	Namsos	17	8	1
*Drammen	140	73	58	Brønnøysund	–	–	–
Holmsbu	–	3	–	Mosjøen	7	3	3
*Kongsberg	21	1	26	Mo	5	9	9
Svelvik	–	–	1	*Bodø	40	25	27
Holmestrand	1	1	1	*Narvik	20	21	21
*Horten	24	18	23	Svolvær	3	–	5
Åsgårdstrand	–	–	–	Harstad	22	12	17
*Tønsberg	105	67	80	*Tromsø	142	68	116
Sandefjord	37	18	13	Hammerfest	5	13	13
*Larvik	66	13	14	Vadsø		7	3
Kragerø	12	2	5	Vardø	5	6	1
Langesund	9	3	3	Byene	4 631	3 387	3 603
Stathelle	1	–					
Brevik	5	4	9				
Porsgrunn	58	55	30	**Bygdegrupper.**			
*Skien	105	78	65	Østfold	59	51	39
Notodden	15	12	12	Vestfold	7	2	5
Risør	6	6	2	Aker—Follo	188	90	118
Tvedestrand	–	3	–	Rest Akershus	58	17	34
*Arendal	89	44	56	Hedmark, Opland	87	47	116
Grimstad	12	1	8	Buskerud	18	14	27
Lillesand	2	10	2	Telemark	40	24	27
*Kristiansand	119	60	108	Aust-Agder–Rogaland	51	77	70
Mandal	42	18	9	Hordaland—Møre	53	44	84
Farsund	3	3	2	Trøndelag	37	15	39
Flekkefjord	2	4	2	Nord-Norge	67	46	79
Sogndal	–	–	–	Bygdene	665	427	638

* Betyr at byen har (lovlig) brennevinssalg. (A/S Vinmonopolet har for tiden ikke utsalg i Bodø og Narvik). Det har vært brennevinssalg i Skien fra 4 januar.

Sammendrag av månedsoppgaver innsendt til Bank- og Sparebank-inspeksjonen fra private norske aksjebanker.[1]

	Juni 1942	Juli 1942	Aug. 1942	Sept. 1942	Okt. 1942	Nov. 1942	Des. 1942
	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker
Aktiva.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Kassebeholdning	55 495	43 385	44 369	48 809	43 582	51 520	48 049
Innestående i Norges Bank	579 305	547 488	474 499	532 529	564 497	437 352	470 666
Utenlandske sedler og mynter	601	539	538	537	534	528	580
I mellomregn. med innenlandske banker og sparebanker	209 402	204 973	202 986	203 883	206 865	199 926	201 415
I mellomregning med utenlandske banker — nostro	30 958	30 683	30 783	30 716	30 734	30 757	30 636
I mellomregning med utenlandske banker — loro	710	511	613	480	771	551	424
Debitorer i utenlandsk mynt	28 065	28 924	28 594	28 614	28 626	28 231	28 303
Ihendehaverobligasjoner o. l.	1 267 644	1 333 000	1 458 871	1 384 567	1 429 228	1 561 273	1 532 778
Aksjer	30 985	34 210	33 997	34 661	35 270	35 846	33 746
Pantobligasjoner	143 191	145 654	148 437	150 575	148 643	150 017	151 484
Innenlandske veksler, vekselobligasjoner og sjekker	205 780	198 733	198 572	197 239	190 799	186 941	188 285
Forskj. debit., kassekred. m. v.	416 020	416 514	411 533	409 126	408 602	414 339	416 102
Utenl. veksler og sjekker	3 199	3 454	3 050	3 194	3 067	2 490	2 513
Løpende remburser	19 442	16 274	15 907	13 822	13 500	13 444	30 620
Bankbygning eller aksjer i fast eiendom og inventar	22 472	22 476	22 476	22 508	22 421	22 375	22 762
Overtatt fast eiendom	868	831	831	835	920	762	769
Ikke innbetalt aksjekapital	–	–	–	–	–	–	–
Rekambioveksler m. v.	673	634	654	466	497	411	379
I regning med eget hovedkontor, filial eller avdeling	6 525	7 963	8 893	6 797	7 980	7 665	1 893
Omkostninger m. v.	13 663	15 885	18 572	24 219	26 789	29 877	8 696
Andre debetposter	9 654	10 023	10 642	12 139	12 716	13 832	16 240
Tilsammen aktiva	3 044 652	3 062 154	3 114 817	3 105 716	3 176 041	3 188 137	3 186 340
Passiva.							
Aksjekapital	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316
Fond	78 949	78 949	78 949	78 949	78 949	78 949	79 579
Ansvarlig lånekapital	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Innskudd fra almenheten — på anfordring	1 047 531	1 043 428	1 070 313	1 037 749	1 087 637	1 089 599	1 068 859
Innskudd fra almenheten — på oppsigelse ell. bestemt tid	988 990	998 840	1 004 394	1 005 817	1 003 814	1 006 182	1 025 719
I mellomregn. med innenlandske banker og sparebanker	542 731	553 539	571 491	583 604	597 692	601 537	596 881
I mellomregning med utenlandske banker — nostro	3 971	3 877	3 970	3 864	3 840	4 149	3 875
I mellomregning med utenlandske banker — loro	20 008	20 143	20 024	20 611	20 467	20 208	20 237
Kreditorer i utenlandsk mynt	44 235	44 808	44 779	44 785	44 780	43 009	44 420
Postremisser	31 194	27 857	23 134	27 735	28 416	27 139	43 698
Forskjellige kreditorer	51 938	50 867	53 466	54 393	57 056	58 798	60 447
Løpende remburser	20 449	16 447	15 741	14 634	14 751	14 918	31 712
Aksepter — for egen regning	–	–	–	–	–	–	–
—»— — for andres regn.	2 037	2 975	3 556	2 486	1 906	1 256	1 456
Rediskonterte veksler, vekselobligasjoner m. v. — innenl.	–	–	–	–	–	–	
Rediskonterte veksler, vekselobligasjoner m. v. — utenl.	163	163	163	163	163	163	163
Pantegjeld i bankbygning og overtatt fast eiendom	347	346	346	346	322	322	249
I regning med eget hovedkontor, filial eller avdeling	654	1 004	460	652	23	1 058	1 291
Renter, diskonto m. v.	31 616	38 912	42 635	48 371	55 238	58 197	23 177
Andre kreditposter	5 523	5 683	7 080	7 241	6 671	8 337	10 261
Tilsammen passiva	3 044 652	3 062 154	3 114 817	3 105 716	3 176 041	3 188 137	3 186 340

[1] Disse banker representerer 97 pst. av alle aksjebankers forvaltningskapital.

Sammendrag av månedsoppgaver innsendt til Bank- og Sparebank-inspeksjonen fra private norske aksjebanker.[1]

	Jan. 1943	Febr. 1943	Mars 1943	April 1943	Mai 1943	Juni 1943	Juli 1943
	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker
A k t i v a.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Kassebeholdning	44 400	41 287	48 194	52 225	55 952	82 037	44 692
Innestående i Norges Bank	500 687	455 577	420 623	496 498	483 613	328 565	475 509
Utenlandske sedler og mynter	517	512	500	502	508	563	561
I mellomregn. med innenlandske banker og sparebanker	206 787	206 048	203 462	211 949	202 073	206 764	209 183
I mellomregning med utenlandske banker - nostro	30 522	30 313	30 176	30 119	29 956	29 942	29 817
I mellomregning med utenlandske banker -- loro	493	981	518	667	781	1 017	740
Debitorer i utenlandsk mynt	28 306	28 345	28 544	28 546	28 534	28 560	28 562
Ihendehaverobligasjoner o. l.	1 525 550	1 637 034	1 756 790	1 767 262	1 841 185	1 947 577	1 921 936
Aksjer	31 995	31 686	31 289	30 783	30 514	30 263	30 326
Pantobligasjoner	150 681	151 120	153 459	153 281	154 955	154 399	155 333
Innenlandske veksler, vekselobligasjoner og sjekker	183 793	181 742	180 372	175 301	173 358	167 359	161 815
Forskj. debit., kassekred. m. v.	413 017	405 009	400 236	396 631	393 050	387 955	371 229
Utenl. veksler og sjekker	2 429	2 543	2 578	2 833	3 105	3 185	2 689
Løpende remburser	21 066	18 519	17 547	12 825	14 974	12 316	12 484
Bankbygning eller aksjer i fast eiendom og inventar	22 426	22 428	22 453	22 595	22 886	22 651	22 628
Overtatt fast eiendom	768	817	815	823	822	818	814
Ikke innbetalt aksjekapital	–	–	–	–	–	–	–
Rekambioveksler m. v.	544	374	417	551	374	530	668
I regning med eget hovedkontor, filial eller avdeling	6 579	8 209	5 513	7 983	6 663	4 727	5 329
Omkostninger m. v.	2 838	4 846	7 169	9 404	11 567	13 746	16 094
Andre debetposter	11 530	12 666	12 288	11 446	12 326	12 985	9 756
Tilsammen aktiva	3 184 928	3 240 056	3 322 943	3 412 224	3 467 196	3 435 959	3 500 165
P a s s i v a.							
Aksjekapital	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316
Fond	82 582	82 536	82 536	82 536	82 536	82 536	82 536
Ansvarlig lånekapital	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Innskudd fra almenheten — på anfordring	1 083 740	1 118 648	1 174 779	1 230 113	1 244 062	1 210 207	1 230 470
Innskudd fra almenheten — på oppsigelse ell. bestemt tid	1 052 359	1 076 033	1 085 639	1 090 363	1 103 483	1 106 995	1 126 458
I mellomregn. med innenlandske banker og sparebanker	594 345	593 358	597 290	614 440	634 034	625 787	658 498
I mellomregning med utenlandske banker -- nostro	3 728	3 730	3 730	3 729	3 738	3 731	3 732
I mellomregning med utenlandske banker -- loro	20 469	21 587	22 333	23 259	22 952	23 355	24 040
Kreditorer i utenlandsk mynt	44 540	44 759	45 195	44 963	44 979	44 985	44 969
Postremisser	29 076	31 279	32 334	32 668	31 392	36 851	28 892
Forskjellige kreditorer	55 105	53 587	59 558	68 194	72 588	69 706	67 511
Løpende remburser	21 609	18 536	17 708	13 617	16 584	14 073	14 054
Aksepter -- for egen regning	–	–	–	–	–	–	
—»— — for andres regn.	2 167	2 832	2 610	1 926	1 156	1 214	1 501
Rediskonterte veksler, vekselobligasjoner m. v. — innenl.	–	–	–	–	–	–	
Rediskonterte veksler, vekselobligasjoner m. v. — utenl.	163	163	163	163	163	163	163
Pantegjeld i bankbygning og overtatt fast eiendom	250	250	250	475	475	475	475
I regning med eget hovedkontor, filial eller avdeling	648	466	864	1 488	442	–	13
Renter, diskonto m. v.	8 146	11 175	17 817	24 444	28 924	36 130	41 488
Andre kreditposter	11 685	6 801	5 821	5 530	5 372	5 435	1 049
Tilsammen passiva	3 184 928	3 240 056	3 322 943	3 412 224	3 467 196	3 435 959	3 500 165

[1] Disse banker representerer 97 pst. av alle aksjebankers forvaltningskapital.

Geografisk fordeling av innskuddene i private aksjebanker

Bankenes beliggenhet	Antall banker siste måned	Innskudd ved utgangen av: Juni 1942 63 banker	Juli 1942 63 banker	Aug. 1942 63 banker	Sept. 1942 63 banker	Okt. 1942 63 banker	Nov. 1942 63 banker	Des. 1942 63 banker
		1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Oslo	12	1 183 416	1 172 234	1 183 222	1 152 242	1 184 397	1 197 251	1 191 933
Østfold, Buskerud, Vestfold	15	122 836	124 612	129 743	129 789	133 019	131 222	131 638
Hedmark, Opland	7	44 077	46 709	47 938	48 537	48 579	49 082	49 445
Telemark, Agder	7	49 219	53 236	53 792	55 329	56 385	56 583	55 849
Vestlandet	14	501 754	512 170	520 075	517 716	522 496	518 859	520 599
Trøndelag, Nordland, Troms	8	135 219	133 307	139 937	139 953	146 575	142 784	145 114
I alt	63	2 036 521	2 042 268	2 074 707	2 043 566	2 091 451	2 095 781	2 094 578

Bankenes beliggenhet	Antall banker siste måned	Innskudd ved utgangen av: Jan. 1943 63 banker	Febr. 1943 63 banker	Mars 1943 63 banker	April 1943 63 banker	Mai 1943 63 banker	Juni 1943 63 banker	Juli 1943 63 banker
		1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Oslo	12	1 211 529	1 247 957	1 290 859	1 341 967	1 354 474	1 330 375	1 364 819
Østfold, Buskerud, Vestfold	15	135 102	136 803	140 904	140 971	145 468	145 403	147 207
Hedmark, Opland	7	51 365	52 361	52 733	53 671	55 087	55 465	56 681
Telemark, Agder	7	56 746	57 575	59 703	59 548	60 272	60 927	62 368
Vestlandet	14	539 414	550 118	570 521	572 064	575 741	573 000	574 585
Trøndelag, Nordland, Troms	8	141 943	149 867	145 698	152 255	156 503	152 032	151 268
I alt	63	2 136 099	2 194 681	2 260 418	2 320 476	2 347 545	2 317 202	2 356 928

Sammendrag av månedsoppgaver innsendt til Bank- og

Ved ut-

	Juni 1942 157 banker	Juli 1942 157 banker	Aug. 1942 157 banker	Sept. 1942 157 banker	Okt. 1942 157 banker
Aktiva.	**1000 kr.**	**1000 kr.**	**1000 kr.**	**1000 kr.**	**1000 kr.**
1. Kassebeholdning	26 208	23 219	24 375	25 896	23 382
2. Innestående i og i regning med innenlandske banker i alt	355 187	366 846	380 504	392 227	421 289
a. Norges Bank	103 093	112 917	118 907	117 758	136 033
b. Private aksjebanker	212 490	213 201	221 741	231 048	244 010
c. Andre sparebanker	39 604	40 728	39 856	43 421	41 246
3. Innestående i og i regn. med utenl. banker	1 267	1 267	1 281	1 285	1 286
4. Egne verdipapirer	862 763	891 044	907 792	932 869	939 154
5. Pantobligasjoner i faste eiendommer	408 207	407 239	405 646	404 639	403 046
6. Beholdning av veksler	19 882	19 424	23 712	17 520	16 286
7. Utlån mot vekselobl. og gjeldsbevis	275 553	271 263	267 197	263 654	258 411
8. Utlån på kassekreditt	48 310	46 682	45 578	45 090	50 137
9. Faste eiendommer og inventar	22 733	22 724	22 685	22 648	22 706
10. Omkostningskonto	7 314	8 357	9 815	12 447	14 452
11. Andre debetposter	17 825	16 540	17 828	21 552	19 597
Forvaltningskapital	2 045 249	2 074 605	2 106 413	2 139 827	2 169 746
Passiva.					
1. Sparebankenes fond (grunnfond og andre)	199 865	199 850	199 827	199 789	198 628
2. Innskudd i alt	1 721 154	1 746 444	1 774 570	1 801 764	1 824 252
a. Innskudd på folio	272 210	274 108	288 188	305 365	315 383
b. Innskudd på alm. sparebankvilkår og på oppsigelse	1 448 944	1 472 336	1 486 382	1 496 399	1 508 869
3. I regning med innenlandske banker i alt	66 617	65 881	67 309	69 308	70 500
a. Private aksjebanker	16 312	17 180	16 820	19 195	17 074
b. Andre sparebanker	50 305	48 701	50 489	50 113	53 426
4. I regning med utenlandske banker	1	1	1	1	1
5. Andre kreditorer i løpende mellomregning	12 772	11 398	10 941	11 109	13 639
6. Egne lån og rediskonteringer	–	–	–	–	–
7. Konto for renter, diskonto m. v.	29 581	35 488	38 754	42 406	49 526
8. Andre kreditposter	15 259	15 543	15 011	15 450	13 200
Forvaltningskapital	2 045 249	2 074 605	2 106 413	2 139 827	2 169 746

Anm. De sparebanker som tas med, representerer ca. 80 pst. av alle sparebankers forvaltningskapital.

Geografisk fordeling av

Innskudd ved

Sparebankenes beliggenhet	Antall banker siste måned	Juni 1942 157 banker	Juli 1942 157 banker	Aug. 1942 157 banker	Sept. 1942 157 banker	Okt. 1942 157 banker
		1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Oslo	3	334 755	340 842	345 839	348 282	352 673
De andre østlandsbyer	12	165 946	167 823	168 358	171 503	175 371
Østlandsbygdene	34	296 638	300 788	310 161	315 635	318 756
Oplandet : Byer	3	27 010	27 611	28 007	27 478	28 492
—»— : Bygder	17	117 132	120 885	122 255	124 468	128 178
Sørlandet : Byer	14	112 870	112 285	114 064	117 088	118 696
—»— : Bygder	12	56 416	57 630	59 468	60 902	62 782
Vestlandet : Byer	9	208 583	211 061	212 786	216 689	219 445
—»— : Bygder	25	135 711	137 547	138 976	140 484	142 436
Trøndelagen : Byer	5	90 603	91 711	93 034	94 610	94 186
—»— : Bygder	10	64 159	64 840	65 750	66 580	68 260
Nord-Norge : Byer	5	49 174	50 134	51 366	53 058	51 692
—»— : Bygder	8	62 157	63 287	64 506	64 987	63 285
I alt: Byer	51	988 941	1 001 467	1 013 454	1 028 708	1 040 555
— : Bygder	106	732 213	744 977	761 116	773 056	783 697
I alt	157	1 721 154	1 746 444	1 774 570	1 801 764	1 824 252

Sparebankinspeksjonen fra større sparebanker.

gangen av:

Nov. 1942 157 banker	Des. 1942 157 banker	Jan. 1943 157 banker	Febr. 1943 157 banker	Mars 1943 157 banker	April 1943 157 banker	Mai 1943 157 banker	Juni 1943 157 banker	Juli 1943 157 banker	
1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	
24 911	27 433	31 264	28 639	30 546	28 753	28 691	30 372	26 932	1
414 078	416 636	401 380	389 072	408 919	424 103	429 947	426 256	467 154	2
132 602	141 207	127 110	121 342	129 837	134 180	133 431	133 913	156 467	a
240 189	235 760	233 116	227 719	239 092	249 839	253 894	249 894	266 553	b
41 287	39 669	41 154	40 011	39 990	40 084	42 622	42 449	44 134	c
1 974	1 287	1 296	1 303	1 307	1 306	1 310	1 313	1 324	3
975 172	976 784	1 031 775	1 071 292	1 092 260	1 118 883	1 146 767	1 159 000	1 182 298	4
401 599	395 063	391 350	392 124	390 159	387 305	385 843	381 326	378 261	5
15 215	13 765	14 689	13 942	13 467	13 303	12 934	12 852	12 270	6
254 335	250 201	245 555	241 612	236 881	233 116	227 099	221 667	217 860	7
50 218	55 293	51 090	50 778	52 806	50 314	47 386	47 471	46 435	8
22 716	22 529	22 601	22 622	22 634	22 593	22 625	22 605	22 608	9
15 717	8 176	2 146	3 030	4 862	6 285	6 666	7 591	8 663	10
19 796	19 002	8 910	12 309	14 235	14 696	14 361	37 388	19 359	11
2 195 731	2 186 169	2 202 056	2 226 723	2 268 076	2 300 657	2 323 629	2 347 841	2 383 164	
198 348	198 875	199 440	199 473	198 992	198 991	198 989	199 000	198 389	1
1 846 941	1 868 061	1 899 631	1 919 914	1 955 765	1 979 060	1 994 249	2 011 550	2 039 973	2
326 067	318 933	321 006	325 433	340 920	344 685	340 461	341 115	341 914	a
1 520 874	1 549 128	1 578 625	1 594 481	1 614 845	1 634 375	1 653 788	1 670 435	1 698 059	b
71 368	71 856	72 222	71 749	73 262	75 218	77 925	78 940	80 520	3
17 468	18 260	15 786	14 956	14 849	15 793	17 365	17 929	16 853	a
53 900	53 596	56 436	56 793	58 413	59 425	60 560	61 011	63 667	b
1	1	1	1	1	1	1	1	1	4
11 977	11 565	12 073	11 877	12 302	12 624	12 791	13 104	13 002	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
53 000	25 594	7 479	9 833	13 703	20 465	24 495	30 924	36 804	7
14 096	10 217	11 210	13 876	14 051	14 298	15 179	14 322	14 475	8
2 195 731	2 186 169	2 202 056	2 226 723	2 268 076	2 300 657	2 323 629	2 347 841	2 383 164	

innskuddene i sparebanker.

utgangen av:

Nov. 1942 157 banker	Des. 1942 157 banker	Jan. 1943 157 banker	Febr. 1943 157 banker	Mars 1943 157 banker	April 1943 157 banker	Mai 1943 157 banker	Juni 1943 157 banker	Juli 1943 157 banker
1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
356 638	355 810	365 456	368 882	376 748	380 590	381 704	390 402	399 026
178 492	181 449	181 482	181 332	185 029	187 295	188 356	191 438	193 460
325 465	327 202	333 225	340 116	342 524	347 544	350 525	352 712	355 164
28 435	29 171	29 551	29 691	30 530	31 014	30 886	30 043	30 696
131 353	132 929	136 360	138 965	141 557	141 748	143 365	143 376	147 952
120 165	121 669	123 734	125 041	127 261	130 460	135 465	137 433	136 014
62 881	64 450	64 598	64 862	65 361	66 339	66 729	67 524	69 686
219 948	225 086	229 497	229 973	234 254	237 307	235 611	237 840	241 269
145 201	147 250	149 164	152 577	155 052	156 509	158 140	156 414	157 712
93 649	95 462	97 656	98 430	100 406	101 204	103 077	103 965	106 125
68 234	69 850	71 123	71 468	72 023	73 210	73 676	74 225	76 157
53 303	53 951	55 873	54 775	56 739	56 695	55 467	56 734	55 765
63 177	63 782	61 912	63 802	68 281	69 145	71 248	69 444	70 947
1 050 630	1 062 598	1 083 249	1 088 124	1 110 967	1 124 565	1 130 566	1 147 855	1 162 355
796 311	805 463	816 382	831 790	844 798	854 495	863 683	863 695	877 618
1 846 941	1 868 061	1 899 631	1 919 914	1 955 765	1 979 060	1 994 249	2 011 550	2 039 973

Engrosprisindeksen april—august 1943.

Statistisk Sentralbyrås beregninger over engrosprisnivået pr. 15 april viste et generalindekstall på 174.6 mot 174.5 for måneden før. I mai gikk tallet opp til 175.2, mens det for juni var uforandret. I juli steg tallet til 175.4, men gikk i august igjen ned til 175.2. Fra mars til og med august har stigningen i alt vært 0.4 pst. Det er gruppene gummiprodukter og tremasse, cellulose og papir som er steget mest i dette tidsrommet med henholdsvis 5.7 og 5.4 pst. Deretter kommer gruppen stein-, leirvarer o. l. med 1.1 pst., trevarer med 1.0 pst., huder, lær og skotøy med 0.8 pst., vegetabilske næringsmidler med 0.5 pst., brensel og oljer med 0.3 pst. og jern og metaller og jern- og metallvarer med 0.2 pst. Fôrstoffer og gjødning er gått ned 0.7 pst. De andre gruppene er uforandret.

Industrivarer i alt er steget 0.5 pst. — råvarer og halvfabrikata 0.7 pst. og helfabrikata 0.4 pst.

Jordbruksvarer i alt er gått opp 0.3 pst. — de vegetabilske 1.2 pst., mens de animalske er uforandret.

Kolonialvarene er uforandret.

Statistisk Sentralbyrås engrosprisindeks.
1938 = 100.

	Gjennomsnitt								1943					
	1936	1937	1938	[1]1939	[2]1939	1940	1941	1942	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.
Animalske næringsmidler .	85.2	95.0	100.0	101.3	101.8	119.9	140.0	147.0	148.0	148.0	148.0	148.0	148.0	148.0
Vegetabilske næringsmidler	93.6	108.1	100.0	99.7	99.8	118.0	149.6	161.9	161.5	162.3	163.1	163.1	163.9	162.3
Vegetabilske nytelsesmidler			100.0		101.9	114.8	123.3	126.6	126.6	126.6	126.6	126.6	126.6	126.6
Fôrstoffer og gjødning ...	83.6	94.3	100.0	99.0	98.9	115.1	129.3	132.6	134.2	134.2	134.2	134.2	133.5	133.3
Brensel og oljer	82.6	101.2	100.0	104.8	104.2	191.2	287.1	313.1	313.1	313.1	314.1	314.1	314.1	314.1
Jern og metaller og jern- og metallvarer	78.7	104.1	100.0	103.0	102.9	139.3	153.5	153.9	157.7	157.9	157.9	157.9	157.9	158.0
Stein-, leirvarer o. l. ...	99.0	101.9	100.0	104.3	103.9	123.0	137.2	142.2	142.4	144.0	144.0	144.0	144.0	144.0
Trevarer	75.4	97.2	100.0	104.8	104.2	130.5	138.5	147.3	153.2	153.2	154.8	154.8	154.8	154.8
Tremasse, cellulose og papir	81.5	113.5	100.0	92.8	92.1	119.1	119.9	123.8	129.0	129.0	136.3	136.3	136.3	136.3
Tekstilvarer	96.3	105.0	100.0	102.7	102.4	135.6	174.3	184.6	189.7	189.7	189.7	189.7	189.7	189.7
Huder, lær og skotøy	95.3	108.6	100.0	99.5	100.0	128.5	141.0	151.3	151.4	151.4	151.4	151.4	152.6	152.6
Gummiprodukter			100.0		110.6	123.8	134.6	151.9	162.7	162.7	165.0	165.0	172.5	172.5
Kjemiske og tekniske varer	95.0	104.2	100.0	105.2	106.8	161.4	210.6	224.5	239.0	239.0	239.0	239.0	239.0	239.0
Generalindeks	87.4	101.6	100.0	101.5	101.7	133.2	162.9	172.3	174.5	174.6	175.2	175.2	175.4	175.2
Jordbruksvarer:														
Animalske	85.6	94.4	100.0	98.6	99.2	117.6	142.7	148.9	150.4	150.4	150.4	150.4	150.4	150.4
Vegetabilske	86.9	109.5	100.0	91.0	90.6	100.5	104.7	108.0	110.2	111.5	112.7	112.7	113.9	111.5
I alt	86.0	99.3	100.0	96.1	96.6	112.5	131.4	136.7	138.4	138.8	139.2	139.2	139.5	138.8
Fôrstoffer og gjødning ...	83.6	94.3	100.0	99.0	98.9	115.1	129.3	132.6	134.2	134.2	134.2	134.2	133.5	133.3
Kolonialvarer	103.6	106.3	100.0	113.4	113.2	137.2	189.5	205.2	200.5	200.5	200.5	200.5	200.5	200.5
Industrivarer:														
Råvarer og halvfabrikata	82.3	106.1	100.0	102.8	103.0	154.6	177.3	182.5	185.8	185.8	187.0	187.0	187.2	187.2
Helfabrikata	90.2	101.2	100.0	103.2	102.6	131.6	173.3	187.9	190.5	190.7	191.1	191.1	191.3	191.3
I alt	86.9	103.2	100.0	103.0	102.8	142.1	175.1	185.5	188.4	188.4	189.2	189.2	189.4	189.4
Innførselsvarer	89.0	103.5	100.0	104.5	105.7	[3]157.4	–	–	–	–	–	–	–	–
Innenlandske varer	86.5	100.5	100.0	99.8	99.7	[3]119.1	–	–	–	–	–	–	–	–

[1] Gammel beregning. [2] Ny beregning. [3] Gj.sn. januar—november 1940.

Leveomkostninger og detaljpriser februar—juli 1943.

Statistisk Sentralbyrås beregninger over leveomkostningene pr. 15. februar viste et hovedindekstall på 149.2 mot 149.0 måneden før. I mars gikk tallet opp til 149.6, i april til 150.1, i mai til 150.4, i juni til 150.6 og i juli til 151.1. Fra januar til og med juli har stigningen vært 1.4 pst.

Matvareutgiftene er i alt steget 1.1 pst. i samme tidsrommet. Indekstallet er gått opp fra 153.4 til 155.1. Gruppen poteter, grønnsaker, mel, gryn o. l. er steget 11.1 pst. og gruppen kjøtt og kjøttvarer 0.1 pst. Utgiftene til fisk er gått ned 2.1 pst. og kolonialvarer 0.9 pst. De andre matvaregruppene er uforandret.

Utgiftene til drikkevarer og tobakk er steget 1.0 pst., fra 131.1 til 132.4.

Brenselsutgiftene er steget 5.4 pst., fra 286.4 til 302.8.

Bekledningsposten er gått opp 1.2 pst., fra 188.3 til 190.5 og posten «andre utgifter» 2.6 pst., fra 135.7 til 139.3.

Tabell 1. Beregnede årlige leveomkostninger for en arbeiderfamilie på vel 4 personer (4.46) med et utgiftsbudsjett på ca. 3600 kr. i 1938.

Varesort	Gjennomsnitt 1938	1943						Indekstall 1938 = 100					
								1943					
		Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.						
I. Matvarer:													
Kjøtt og kjøttvarer	281.67	418.28	418.28	418.28	418.28	418.84	418.84	148.5	148.5	148.5	148.5	148.7	148.7
Flesk	64.73	115.67	115.67	115.67	115.67	115.67	115.67	178.7	178.7	178.7	178.7	178.7	178.7
Fisk og fiskeboller . .	126.63	274.53	272.63	273.52	273.65	274.15	274.58	216.8	215.3	216.0	216.1	216.5	216.8
Melk, smør, ost og egg	568.07	824.84	824.84	824.84	824.84	824.84	824.84	145.2	145.2	145.2	145.2	145.2	145.2
Poteter, grønnsaker, mel, gryn o. l. .	187.03	300.74	311.22	320.57	324.31	326.18	331.98	160.8	166.4	171.4	173.4	174.4	177.5
Brød	270.91	319.94	319.94	319.94	319.94	319.94	319.94	118.1	118.1	118.1	118.1	118.1	118.1
Kolonialvarer .	161.00	290.12	290.12	290.12	289.64	289.64	289.64	180.2	180.2	180.2	179.9	179.9	179.9
Matvarer ellers . . .	37.77	57.90	58.09	58.32	58.39	58.47	58.58	153.3	153.8	154.4	154.6	154.8	155.1
Matvarer i alt	1697.81	2602.02	2610.79	2621.26	2624.72	2627.73	2634.02	153.3	153.8	154.4	154.6	154.8	155.1
II. Drikkevarer og tobakk	131.28	172.07	173.87	173.87	173.87	173.87	173.87	131.1	132.4	132.4	132.4	132.4	132.4
III. Lys og brensel:													
1. Kull, koks, ved og petroleum[1]. . . .	95.19	274.62	276.62	277.19	279.38	281.00	288.24	288.5	290.6	291.2	293.5	295.2	302.8
2. Gass og elektrisitet	105.04	106.60	106.60	106.60	106.60	106.60	106.60	101.5	101.5	101.5	101.5	101.5	101.5
IV. Bekledning. .	505.89	954.93	956.11	958.29	960.04	962.37	963.83	188.8	189.0	189.4	189.8	190.2	190.5
V. Husleie . .	494.30	465.63	465.63	465.63	465.63	465.63	465.63	94.2	94.2	94.2	94.2	94.2	94.2
VI. Andre utgifter . a	569.44	698.50	699.42	704.73	705.64	705.94	709.67	122.7	122.8	123.8	123.9	124.0	124.6
VI. Andre utgifter . b	450.89	615.63	616.55	621.86	622.77	623.07	627.99	136.5	136.7	137.9	138.1	138.2	139.3
Hovedsum a	3598.95	5274.37	5289.04	5307.57	5315.88	5323.14	5341.86	146.6	147.0	147.5	147.7	147.9	148.4
Hovedsum b	3480.40	5191.50	5206.17	5224.70	5233.01	5240.27	5260.18	149.2	149.6	150.1	150.4	150.6	151.1

[1] Fra og med oktober 1940 er kull og koks erstattet med ved.

a. Med fagforeningskontingent. b. Uten fagforeningskontingent.

Tabell 2. Priser i småsalg i gjennomsnitt for en del av Rikets byer fra desember 1942 til juli 1943, sammenlignet med gjennomsnittet for 1938.

Varesort	Mengde-enhet	Gjennom-snitt 1938	Des. 1942	Jan. 1943	Febr. 1943	Mars 1943	April 1943	Mai 1943	Juni 1943	Juli 1943	Stigning fra 1938 til juli 1943
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Pst.
A. Matvarer og drikkevarer.											
Oksekjøtt, ferskt, mellomstek	Kg	269	388	388	388	388	388	388	390	390	45.0
— » høyrygg	–	233	338	338	338	338	338	338	338	338	45.1
— » bibringe		213	312	312	312	312	312	312	312	312	46.5
Kalvekjøtt, ferskt, gjøkalv, stek		283	362	362	362	362	362	362	364	364	28.6
— — — bryst		242	315	315	315	315	315	315	315	315	30.2
— — spekalv, forpart		176	230	230	230	230	230	230	230	230	30.7
— — — bakpart		192	256	256	256	256	256	256	256	256	33.3
Sauekjøtt, ferskt, forpart		221	351	351	351	351	351	351	351	351	58.8
— » stek		242	385	385	385	385	385	385	385	385	59.1
Kjøttdeig, alminnelig		241	344	344	344	344	344	344	344	344	42.7
Karbonadedeig		307	434	434	434	434	434	434	434	434	41.4
Middagspølser, ferske		209	321	321	321	321	321	321	321	321	53.6
— røykte		189	292	292	292	292	292	292	292	292	54.5
Skinkestek		247	415	415	415	415	415	415	415	415	68.0
Flesk, ferskt, norsk, sideflesk		220	408	408	408	408	408	408	408	408	85.5
— saltet, — —		229	443	443	443	443	443	443	443	443	93.4
Torsk, nyslaktet		78	155	153	148	148	148	148	148	148	89.7
— sløyd, uten hode		56	127	126	121	121	121	121	120	120	114.3
— saltet		64	164	164	159	159	159	159	159	159	148.4
Hyse (kolje), fersk, nyslaktet		65	134	134	130	130	126	127	129	129	98.5
— — røykt		90	191	190	190	196	196	196	196	197	118.9
Sei, nyslaktet		55	132	131	130	130	128	128	128	128	132.7
— sløyd, uten hode		50	126	124	124	124	124	124	123	123	146.0
Kveite, stor, oppskåret		235	437	440	440	441	441	441	441	447	90.2
Makrell, fersk (ikke småmakrell)		88	–	–	–	–	–	143	144	144	63.6
Sild, fersk (ikke småsild)		57	120	120	109	98	105	104	107	107	87.7
Spekesild, norsk, $^{10}/_{12}$ stk. pr. kg	-	87	198	198	194	194	193	193	194	195	124.1
Klippfisk, Møre		100	245	245	246	246	246	248	248	248	148.0
— Sørlandet		123	223	221	222	222	222	223	223	223	81.3
Uer, saltet		63	129	129	124	124	124	126	126	126	100.0
Fiskeboller, prima		98	192	194	197	197	199	199	199	199	103.1
Melk, nysilt, i løst mål	Liter	31	41	41	41	41	41	41	41	41	32.3
— — på flasker		33	44	44	44	44	44	44	44	44	33.3
— skummet	–	10	19	19	19	19	19	19	19	19	90.0
Kondensert melk, usukret	$^1/_1$ boks	55	83	83	83	83	83	83	83	83	50.9
Smør, meierismør	Kg	360	505	505	505	505	505	505	505	505	40.3
— fjellsmør	–	328	464	464	464	464	464	464	464	464	41.5
Margarin, mellomste prisklasse		168	240	240	240	240	240	240	240	240	42.9
— billigste —		138	215	215	215	215	215	215	215	215	55.8
Ost, norsk sveitser, imit.		353	467	467	467	467	467	467	467	467	32.3
— gauda K 20		–	243	243	243	243	243	243	243	243	–
— geitemysost B. G. 28		227	333	333	333	333	333	333	333	333	46.7
— nøkkelost K 20	–	–	246	246	246	246	246	246	246	246	–
— kumysost	–	80	167	167	167	167	167	167	167	167	108.8
— pultost	–	140	214	214	214	214	214	214	214	214	52.9

Tabell 2 (forts.). Priser i småsalg i gjennomsnitt for en del av Rikets byer fra desember 1942 til juli 1943, sammenlignet med gjennomsnittet for 1938.

Varesort	Mengde-enhet	Gjennomsnitt 1938	Des. 1942	Jan. 1943	Febr. 1943	Mars 1943	April 1943	Mai 1943	Juni 1943	Juli 1943	Stigning fra 1938 til juli 1943
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Pst.
Egg, norske, friske	Kg	199	382	382	382	382	382	382	382	382	92.0
Hvetemel, finsiktet	–	42	52	52	52	52	52	52	52	52	23.8
— 95 % formaling			41	41	41	41	41	41	41	41	
Bakemel	–	40	40	40	40	40	40	40	40	40	–
Byggmel, norsk		39	42	42	42	42	42	42	42	42	7.7
Havremel, norsk, finsiktet		54	57	57	57	57	57	57	57	58	7.4
Potetmel, superior ell. lign.		71	128	137	138	138	141	141	141	142	100.0
Alm. husholdningsbrød (rug)		45	52	52	52	52	52	52	52	52	15.6
Hveteloff, lys		84	114	114	114	114	114	114	114	114	35.7
— mørk		–	99	99	99	99	99	99	99	99	–
Kneipbrød		48	62	62	62	62	62	62	62	62	31.3
Grovbrød		43	52	52	52	52	52	52	52	52	20.9
Havregryn, norske, pressede		47	67	67	67	67	67	67	67	67	42.6
Byggryn, hele, norsk formaling		45	45	45	45	45	45	45	45	45	0
Risengryn, prima		78	170	170	170	170	170	170	170	170	117.9
Semulegryn (av hvete)	–	65	72	72	72	72	72	72	72	72	10.8
Makaroni pr. pk. à 1/4 kg	1/4 kg	36	41	41	41	41	41	41	41	41	13.9
Poteter	3 kg	52	87	87	88	91	93	95	96	99	90.4
Hodekål	Kg	32	29	35	40	48	56	58	58	58	81.3
Gulrøtter	–	33	47	52	56	64	74	77	77	77	133.3
Bønner, brune		64	178	178	178	178	178	178	178	178	178.1
Erter, gule		58	184	183	183	183	183	183	184	185	219.0
Kaffeerstatning, Norcaf			326	326	326	326	326	326	326	326	
— Trio			325	325	325	325	325	325	325	325	
— Rika		–	328	328	328	328	328	328	328	328	–
Farin		65	170	166	163	163	163	162	162	162	149.2
Raffinade		75	192	192	192	192	192	192	192	192	156.0
Sjokolade, alm., norsk, koke nr. 3		283	376	376	377	377	377	377	377	377	33.2
Kakao, norsk (pr. pk. à 1 kg)		276	368	368	368	368	368	368	368	368	33.3
Sirup, lys		49	146	146	146	146	146	147	147	147	200.0
Salt, kjøkkensalt	–	16	32	32	32	32	32	32	32	32	100.0
Landsøl (detaljpris i alm. utsalg)	1/2 fl.	35	44	44	44	44	44	44	44	44	25.7
Selters —»—	–	31	39	39	39	39	39	39	39	39	25.8
B. Lys og brensel.											
Petroleum, Water white	5-liter	116	390	391	391	391	391	391	391	391	237.1
Kull, husholdnings-	100 kg	450	1 166	1 157	1 157	1 157	1 157	1 157	1 177	1 177	161.6
Koks, nr. 2	Hl	334	750	760	761	761	761	763	776	776	132.3
— » 3	–	320	719	727	727	727	727	727	730	730	128.1
Granved, hel, 60 cm lang	Mf	2 798	6 574	6 640	6 671	6 712	6 730	6 762	6 861	7 062	152.4
— hogd		3 322	7 490	7 563	7 659	7 750	7 781	7 839	7 839	8 070	142.9
Bjørkeved, hel, 60 cm lang	–	3 516	7 966	7 977	8 019	8 051	8 071	8 139	8 229	8 441	140.1
— grovhogd		4 007	8 682	8 705	8 777	8 858	8 871	8 981	8 981	9 221	130.1

Tabell 2 (forts.). Priser i småsalg i gjennomsnitt for en del av Rikets byer fra januar 1943 til juli 1943, sammenlignet med gjennomsnittet for 1938.

Varesort	Mengde-enhet	Gjen-nom-snitt 1938	Jan. 1943	Febr. 1943	Mars 1943	April 1943	Mai 1943	Juni 1943	Juli 1943	Stignin fra 1938 til juli 1943
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Pst.
C. Bekledningsartikler og skotøy.										
Blått kamgarn, norsk, vekt ca. 550 gr	M.	1 258	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988	58.0
Helullent ensfarget kjoletøy, 90 cm bredt, vekt ca. 110 gr	»	453	949	949	949	955	955	955	955	110.8
Cell.ull kjoletøyer (Vistra), trykt, 70 cm, vekt 85 gr	»	214	426	430	430	430	430	430	430	100.9
Cell.ull kjoletøyer (Vistra), ensfarget, 70 cm., vekt 110 gr	»	259	450	450	450	450	450	455	455	75.7
Helullent norsk kåpetøy, mønstret, 140 cm bredt, vekt ca. 600 gr	»	903	1 830	1 830	1 830	1 835	1 835	1 835	1 835	103.2
Bleikt lerret, norsk, ca. 140 cm bredt, vekt ca. 240 gr	»	220	493	493	493	502	505	505	506	130.0
Ubleikt lerret, norsk, ca. 140 cm bredt, vekt ca. 240 gr	»	178	348	349	349	350	351	351	351	97.2
Blåtøy, norsk, mønstret, vaskekte, ca. 65 cm bredt, vekt ca. 100 gr	»	115	255	257	257	258	260	262	262	127.8
Staut, 70 cm bredt, vekt ca. 100 gr.	»	100	251	251	251	251	251	251	251	151.0
Håndkledreil, norsk hellin, 55 cm bredt, vekt ca. 180 gr	»	184	366	366	366	366	366	366	366	98.9
Dobbelt ullteppe, alm. mellomkvalitet, mønstret, vekt ca. 2.4 kg	Stk.	1 806	4 295	4 292	4 303	4 368	4 385	4 385	4 385	142.8
Ullgarn 4-tråders (alm. strømpegarn)	Kg	1 212	2 660	2 670	2 677	2 677	2 677	2 677	2 677	120.9
Dress (konfeksjon) av kamgarn, ca. 500 gr.s vare, utstyr B	Stk.	8 334	18427	18478	18478	18478	18478	18523	18523	122.3
Dress (konfeksjon) av norsk slitestoff, utstyr C	»	6 212	14283	14312	14337	14337	14376	14439	14468	132.9
Vinterfrakk (konfeksjon), dobbeltspent, utstyr C	»	6 646	15923	15945	15945	15945	15945	16045	16045	141.4
Herreregnfrakk av helullent stoff (med bomullsfôr)	»	7 451	15075	15079	15079	15079	15213	15213	15213	104.2
Herrevindjakke (av norsk vindtøy)	»	1 297	2 259	2 259	2 259	2 259	2 268	2 268	2 268	74.9
Overall, dobbelt søm, norsk xxx	»	625	1 465	1 475	1 478	1 490	1 490	1 490	1 494	139.0
Arbeidsskjorte (blåskjorte)	»	478	1 180	1 185	1 187	1 211	1 211	1 211	1 211	153.3
Mansjettskjorte, kulørt, med 2 snipper	»	734	1 875	1 896	1 900	1 901	1 901	1 901	1 906	159.7
Herretrøye, trikotasje av ull	»	644	1 074	1 073	1 073	1 073	1 080	1 082	1 085	68.5
Herrebenklær, — » »	Par	640	1 078	1 077	1 077	1 077	1 080	1 082	1 084	69.4
Herretrøye, — » makko	Stk.	383	741	746	746	746	747	747	747	95.0
Herrebenklær, — » »	Par	382	741	747	747	753	755	755	755	97.6
Dametrøyer, trikotasje av makko, str. 44, uten erme	Stk.	210	385	388	392	398	399	402	402	91.4
Damebenklær, trikotasje av makko, str. 44	Par	295	470	473	473	475	477	477	477	61.7
Damebenklær av kunstsilketrikot, middels kvalitet, uten pynt, norsk, nr. 44	»	429	580	576	576	577	577	577	577	34.5
Underkjole av kunstsilketrikot, middels kvalitet, uten pynt, norsk, nr. 44	Stk.	716	1 095	1 095	1 096	1 112	1 114	1 124	1 128	57.5
Damestrømper av kunstsilke, middels kvalitet, norsk, nr. 9½	Par	317	506	506	508	508	508	508	508	60.3
Damestrømper av ull, fasongstrikt, middels kvalitet, norsk, nr. 9½	»	372	804	804	804	804	804	804	804	116.1
Ullstrømper, lange, maskinstrikte, norske, av 4-tråders garn	»	348	665	665	665	665	665	665	665	91.1
Herresokker av ull, norske	»	237	419	419	419	419	419	419	419	76.8
Alm. bløt herrehatt (hårhatt)	Stk.	1 410	2 164	2 164	2 164	2 164	2 164	2 164	2 164	53.5

Tabell 2 (forts.). Priser i småsalg i gjennomsnitt for en del av Rikets byer fra januar til juli 1943, sammenlignet med gjennomsnittet for 1938.

Varesort	Mengde-enhet	Gjennomsnitt 1938	Jan. 1943	Febr. 1943	Mars 1943	April 1943	Mai 1943	Juni 1943	Juli 1943	Stigning fra 1938 til juli 1943
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Pst.
rrefettlærstøvler, plugget	Par	1 864	3 415	3 415	3 415	3 418	3 423	3 427	3 432	84.1
kskalvsko,svarte,alm.snøre,herre nr. 42	»	2 060	3 559	3 561	3 567	3 568	3 573	3 577	3 591	74.3
—»— — —»— dame » 39	»	1 809	3 243	3 258	3 270	3 269	3 279	3 286	3 297	82.3
mmisko, grå, nr. 32	»	320	474	474	474	474	474	481	490	53.1
rrekalosjer, alm. svarte, norske	»	507	878	879	891	893	900	900	902	77.9
mekalosjer, —»— —	»	478	792	795	796	796	798	798	798	66.9
lvsåling og flikking av: herrestøvler	»	655	981	985	990	994	998	1 001	1 001	52.8
—»— —»— : damestøvler	»	499	768	771	774	780	782	790	790	58.3
D. Diverse.										
ssedivan, prima kvalitet, enkelt	Stk.	5 646	11220	11220	11259	11373	11373	11373	11407	102.0
—»— —»— dobbelt	»	9 633	18153	18153	18332	18741	18741	18741	18764	94.8
rnseng med kjedebunn, norsk fabrikat, buede fotstykker, ca. 80 cm bred og 190 cm lang	»	4 194	6 133	6 133	6 133	6 133	6 133	6 133	6 133	46.2
lkelt spisestuemøblement i eik (buffet, dekketøyskap, bord og 6 stoler)	»	58128	102661	102754	103125	104848	106417	107426	107426	84.8
ørk røykebord, polert, rundt ell. firk., 70 cm	»	5 339	8 636	8 651	8 651	8 651	8 651	8 651	8 651	62.0
ıdalstol, umalt, uten arm	»	698	1 185	1 195	1 195	1 195	1 195	1 195	1 195	71.2
jøkkenbord, umalt, 90 cm × 60 cm, uten skuff	»	1 394	2 351	2 383	2 426	2 451	2 455	2 477	2 495	79.0
maljert oppvaskbalje, 46 cm lang	»	613	1 001	1 001	1 001	1 001	1 001	1 001	1 001	63.3
orsk aluminium kasserolle med ører, 8 l	»	560	799	799	799	799	799	799	799	42.7
orsk aluminium kaffekjele, 3 l	»	560	756	756	756	756	756	756	756	35.0
alvanisert bøtte, 12-toms	»	233	386	386	387	388	388	388	390	67.4
luminiumspann, 3 l	»	433	579	579	579	579	579	579	579	33.7
ıoksyd. gryte, 28 cm i diameter	»	749	1 146	1 146	1 146	1 146	1 146	1 146	1 146	53.0
ɔtul jernpanne (stekepanne), 230 mm	»	477	694	694	694	694	694	694	694	45.5
alvanisert koksboks nr. 7	»	420	658	668	668	668	669	669	669	59.3
usholdningsvekt, 10 kg, nr. 1233	»	651	922	922	924	924	924	924	924	41.9
ordkniver, engelske, med rustfritt blad og hvitt celluloid skaft	Dusin	1 862	2 513	2 513	2 513	2 513	2 513	2 513	2 513	35.0
piseskjeer, rustfritt stål	»	1 161	1 841	1 841	1 841	1 841	1 841	1 841	1 841	58.6
—»— sølvplett 20 gr	»	2 383	3 093	3 093	3 093	3 093	3 093	3 093	3 093	29.8
lm. glatte, hvite steintøytallerkener, flate, ca. 23 cm i diameter	»	579	905	905	940	950	950	950	950	64.1
lm. glatte, hvite steintøykopper	»	584	843	843	868	868	868	868	868	48.6
» » ølglass uten stett	»	475	594	601	618	618	631	643	643	35.4
rimaskiner, Empire 302	Stk.	3 317	4 420	4 420	4 420	4 420	4 420	4 420	4 420	33.3
ink vaskebrett nr. 3	»	142	251	251	251	251	253	253	253	78.2
ks, Mustad nr. 12, med skaft	»	473	821	821	821	821	821	821	821	73.6
lammer, alminnelig størrelse	»	302	540	542	542	542	542	542	542	79.5
lektriske lamper, 25 watt, klar pære	»	109	127	127	127	127	127	127	127	16.5
rønnsåpe	Kg	77	116	116	116	116	119	119	119	54.5
oda	»	21	31	31	31	32	32	32	32	52.4
ut	Liter	35	44	44	44	44	44	44	44	25.7
lminnelig karbad	–	89	115	115	115	115	115	115	115	29.2
årklipping, herre	–	146	192	192	192	192	192	192	192	31.5
—»— dame	–	125	163	165	165	165	165	165	168	34.4
arbering	–	47	66	66	66	66	67	67	68	44.7

Detaljomsetningen i januar—april 1943.[1]

Indeks for Rikets byer og landdistrikter.
1938 = 100.

	1942												1943			
	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Febr.	Mars	April
Riket i alt	105	105	117	107	118	121	115	113	110	116	110	139	101	99	117	109
Landdistrikter	113	117	133	125	137	142	143	140	124	132	124	158	107	107	130	126
Forstadsstrøk	124	114	135	120	133	135	133	131	128	134	118	158	108	111	124	121
Bygdene i alt	115	116	134	123	136	140	141	138	125	132	122	157	107	107	128	124
Byene i alt	98	97	106	96	105	108	96	95	99	105	100	126	97	93	108	98
Herav:																
Nærings- og nytelsesmidler	96	96	100	85	97	95	99	95	100	101	98	110	101	93	109	99
A. Matvarer	93	92	101	92	101	100	101	100	100	106	97	111	86	83	92	89
1. Kolonialvarer	89	86	98	86	99	95	95	102	96	101	91	111	81	79	88	83
2. Kjøtt og pølsevarer	65	70	82	78	90	84	92	71	87	105	107	114	75	63	72	80
3. Delikatesseforretn.	113	121	110	106	111	118	109	96	100	99	89	95	93	88	93	92
4. Bakervarer	133	130	143	128	130	135	137	141	143	149	140	152	142	135	152	138
5. Frukt og grønnsaker	126	120	146	137	142	159	198	164	178	194	159	144	94	98	148	154
B. Nytelsesmidler	106	107	95	58	83	77	89	73	100	84	100	105	150	125	163	126
1. Tobakk	102	103	108	85	95	100	93	92	98	97	94	126	93	100	109	107
2. Sjokolade, drops	87	107	129	87	101	81	95	94	103	97	77	125	66	74	82	71
3. Vin, spirituosa	110	109	85	42	76	65	87	63	100	76	104	94	174	133	185	132
Bekledning og tekstilvarer[2]	78	80	98	104	106	115	74	69	72	87	78	101	64	69	82	71
A. Klær og tekstilvarer	74	76	93	98	98	108	71	65	70	86	77	100	62	68	80	69
1. Metervarer, bånd o. a.	70	76	83	85	83	90	64	60	64	77	65	93	54	52	64	53
2. Konfeksjon, trikotasje o. a.	78	77	103	109	112	124	78	71	76	95	88	116	71	82	94	82
B. Skotøy	84	87	109	128	141	145	99	81	80	95	91	102	69	74	97	86
Isenkram og husgeråd[2]	150	135	140	122	140	154	120	159	145	143	140	176	125	124	146	123
1. Isenkram og sportsart.	151	142	151	130	156	163	139	176	155	153	151	166	148	138	161	137
2. Steintøy og glassvarer	100	102	102	87	92	112	86	99	117	118	108	199	75	104	129	103
Diverse	164	152	166	145	148	164	149	167	188	189	207	398	168	164	190	183

[1] Byrået har regnet om indeksen idet de enkelte bransjer ved beregningen av gruppe- og hoved-indekstallene er tillagt vekter etter deres omsetning i «Bedriftstelling i Norge 1936». [2] De store magasiner er bare tatt med i beregningen for hovedgruppene, fordi deres omsetning ikke kan fordeles på de enkelte bransjer.

Indeks for Oslo.

	1942												1943			
	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Febr.	Mars	April
Oslo i alt ..	81	78	85	79	86	88	76	78	83	89	87	110	81	73	84	73
Nærings- og nytelsesmidler	77	76	78	69	80	76	80	79	85	87	85	97	85	73	84	75
A. Matvarer	70	69	78	74	81	77	81	83	85	89	82	98	74	63	69	68
1. Kolonialvarer	76	72	82	78	86	80	78	89	84	88	82	99	74	66	71	68
2. Kjøtt og pølsevarer	46	50	59	58	66	64	76	61	77	80	74	90	59	43	44	53
3. Delikatesseforretn..	70	80	68	64	71	72	64	60	57	56	54	65	59	58	62	61
4. Bakervarer	97	99	107	95	95	99	124	118	135	144	135	148	136	112	143	129
5. Frukt og grønnsaker	88	89	105	94	102	103	113	117	109	126	96	95	74	76	106	89
B. Nytelsesmidler	106	101	78	45	71	67	75	62	86	78	95	93	134	115	148	105
1. Tobakk	90	89	97	79	91	96	77	79	41	89	89	112	87	100	101	104
2. Sjokolade, drops	94	118	138	109	115	116	122	107	107	102	81	127	77	85	89	72
3. Vin, spirituosa	109	102	72	37	66	60	74	58	94	75	96	88	143	118	157	105
Bekledning og tekstilvarer[1].	61	61	74	78	79	85	52	47	51	67	59	70	49	47	52	47
A. Klær og tekstilvarer	55	51	64	68	69	75	44	37	45	63	56	66	44	43	48	42
1. Metervarer, bånd o. a.	52	54	64	59	58	62	46	40	53	56	47	58	36	33	40	36
2. Konfeksjon, trikotasje o. a.	59	51	67	76	78	85	44	36	42	70	62	73	50	50	54	47
B. Skotøy	71	71	85	100	107	111	76	52	50	63	64	67	44	45	62	59
Isenkram og husgeråd[1].	147	120	126	116	128	146	102	150	141	124	136	178	122	109	129	106
1. Isenkram og sport	103	95	99	93	111	109	107	148	144	102	139	160	147	88	103	90
2. Steintøy og glassvarer.	122	134	214	197	198	231	189	163	189	194	200	418	154	284	319	236
Diverse.	133	138	139	126	123	145	112	136	148	156	176	340	147	151	175	137

[1] De store magasiner i Oslo er bare tatt med i beregningen for hovedgruppene, fordi deres omsetning ikke kan fordeles på de enkelte bransjer.

Indeks for landsdelene.

	1942												1943			
	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Febr.	Mars	April
Landsdel 1. Østfold, Akershus, Oslo.																
Nærings- og nyt.mid.	78	77	80	70	82	77	81	80	85	88	85	98	85	74	85	77
A. Matv., tobakk, sjokolade	72	72	80	75	84	79	82	83	83	89	82	99	74	66	72	71
B. Vin, spirituosa.....	109	102	73	37	67	60	75	58	93	76	96	89	145	119	160	107
Bekledning og tekstilvarer	63	62	76	81	83	88	54	49	54	70	60	72	49	48	54	49
Isenkram og husgeråd ...	153	121	128	119	131	148	104	152	144	129	136	177	125	110	129	109
Diverse	137	142	144	129	126	148	114	141	153	161	180	347	150	155	179	140
Byene i alt	82	80	86	81	89	90	77	79	84	90	87	111	81	74	85	75
Landdistrikter	114	114	131	127	141	135	136	136	124	130	118	153	101	103	116	116
Forstadsstrøk.....	117	120	137	121	140	130	129	129	123	131	112	146	103	109	114	116
Bygdene i alt	115	117	134	124	140	132	133	133	123	130	115	149	102	106	115	116
Byer og bygder i alt	90	89	98	91	102	100	91	93	94	100	94	120	87	82	92	85
Landsdel 2. Opland, Hedm., Buskerud.																
Nærings- og nyt.mid.	99	99	109	87	108	109	114	103	106	107	98	104	94	99	106	103
A. Matv., tobakk, sjokolade	96	96	109	96	113	116	117	109	106	108	92	102	69	71	78	88
B. Vin, spirituosa.....	118	121	113	46	86	80	104	77	112	103	133	123	264	215	297	208
Bekledning og tekstilvarer	80	87	106	119	122	124	80	86	74	106	87	120	67	58	95	72
Isenkram og husgeråd...	132	130	134	119	119	136	109	181	122	128	136	150	115	110	122	115
Diverse	129	113	118	93	96	103	106	124	119	128	150	384	142	118	129	109
Byene i alt	98	98	110	97	110	113	102	104	98	108	101	137	91	84	105	95
Landdistrikter	121	133	154	133	161	163	163	163	141	155	144	181	120	122	144	140
Forstadsstrøk	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bygdene i alt	121	133	154	133	161	163	163	163	141	155	144	181	120	122	144	140
Byer og bygder i alt	112	119	137	119	141	143	138	139	124	136	127	164	109	107	130	123
Landsdel 3. Vestfold.																
Nærings- og nyt.mid.	79	88	86	77	87	82	90	77	79	77	71	84	74	69	81	72
A. Matv., tobakk, sjokolade	75	85	85	79	87	83	89	77	76	76	67	82	63	65	70	69
B. Vin, spirituosa.....	126	121	92	44	81	77	100	71	111	90	115	103	173	117	184	108
Bekledning og tekstilvarer	72	70	99	103	110	118	76	93	87	91	82	109	59	59	81	77
Isenkram og husgeråd....	147	153	175	153	207	165	191	161	161	164	140	185	120	141	139	123
Diverse	185	155	186	139	130	159	139	249	184	235	239	416	197	211	211	144
Byene i alt	90	95	102	93	104	101	99	96	93	95	88	113	81	80	93	82
Landdistrikter	100	101	111	105	120	119	127	126	107	111	101	132	94	92	124	112
Forstadsstrøk	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bygdene i alt	100	101	111	105	120	119	127	126	107	111	101	132	94	92	124	112
Byer og bygder i alt	93	97	105	96	109	107	107	105	97	100	92	119	85	84	103	91
Landsdel 4. Telem., Aust- og Vest-Agder.																
Nærings- og nyt.mid.	88	92	104	79	102	99	107	103	106	113	105	112	93	91	115	104
A. Matv., tobakk, sjokolade	87	92	107	82	104	103	110	107	107	118	105	116	82	89	107	100
B. Vin, spirituosa.....	97	92	61	48	67	52	76	46	88	49	100	56	230	109	214	142
Bekledning og tekstilvarer	91	113	111	152	152	163	113	108	78	124	115	145	82	88	99	96
Isenkram og husgeråd...	197	176	150	165	208	206	190	204	153	163	163	190	129	121	148	135
Diverse	177	158	176	137	151	150	148	176	183	215	220	399	168	160	186	145
Byene i alt	104	108	114	106	124	125	118	118	110	127	121	149	100	98	120	108
Landdistrikter	91	95	109	102	113	127	154	147	111	112	114	125	89	87	120	108
Forstadsstrøk	103	91	119	109	115	120	131	140	114	129	113	138	101	97	115	119
Bygdene i alt	92	94	110	103	113	125	149	145	111	115	113	127	91	89	119	110
Byer og bygder i alt	100	103	113	105	120	125	130	129	111	122	118	141	96	94	120	109

Indeks for landsdelene (forts.).

	1942												1943			
	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Febr.	Mars	April
Landsdel 5. Rogaland, Hordaland, Bergen, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal.																
Nærings- og nyt.mid. ...	126	121	130	113	126	123	126	123	127	135	136	143	129	122	141	127
A. Matvarer, tobakk, sjokolade	126	119	131	119	129	128	128	129	128	141	137	148	118	117	132	121
B. Vin, spirituosa	122	138	122	56	103	75	108	73	118	87	131	94	226	166	222	176
Bekledning og tekstilvarer	96	98	122	116	120	137	84	84	87	93	87	126	76	91	113	96
Isenkram og husgeråd....	140	134	142	115	136	154	122	139	136	156	139	166	110	122	145	119
Diverse	158	141	161	141	155	154	147	171	198	184	193	394	168	154	195	158
Byene i alt	125	121	135	119	131	134	120	122	128	134	133	173	122	120	143	125
Landdistrikter.....	104	104	115	104	114	120	116	121	116	116	102	141	95	88	117	111
Forstadsstrøk	117	102	121	105	113	118	122	114	115	125	109	148	100	98	117	103
Bygdene i alt	107	103	116	104	114	119	118	119	116	118	104	143	96	91	117	109
Byer og bygder i alt	117	113	126	112	123	127	119	121	123	127	119	159	110	106	131	118
Landsdel 6. Sør- og Nord-Trøndelag.																
Nærings- og nyt.mid. ...	89	97	105	75	90	83	89	83	83	80	79	103	89	87	104	97
A. Matvarer, tobakk, sjokolade	78	86	97	73	82	79	78	77	70	77	69	91	62	67	76	75
B. Vin, spirituosa	168	174	155	82	142	104	168	117	171	91	153	185	298	234	323	270
Bekledning og tekstilvarer	105	101	139	166	169	178	113	96	109	131	128	157	94	111	147	112
Isenkram og husgeråd....	113	142	150	89	121	136	107	142	126	106	106	117	82	93	142	105
Diverse	250	219	262	180	177	213	232	196	274	266	271	449	193	186	210	168
Byene i alt	112	115	133	108	119	120	111	101	111	112	112	152	102	104	127	110
Landdistrikter.....	108	118	128	121	127	141	145	130	117	125	133	162	111	111	132	117
Forstadsstrøk	149	141	161	146	158	177	178	170	149	184	153	211	134	137	162	157
Bygdene i alt	114	122	133	125	132	147	150	136	122	133	136	170	114	115	136	123
Byer og bygder i alt	114	119	135	117	127	134	131	119	118	124	125	163	109	111	133	118
Landsdel 7. Nordland, Troms og Finnmark.																
Nærings- og nyt.mid. ...	98	92	108	89	94	105	102	98	114	111	101	122	96	91	108	97
A. Matvarer, tobakk, sjokolade	106	98	120	101	106	117	112	111	125	123	110	136	98	96	113	101
B. Vin, spirituosa	55	60	44	19	34	39	51	31	55	44	57	49	92	72	86	78
Bekledning og tekstilvarer	180	181	229	240	227	230	214	168	185	185	165	248	167	208	194	175
Isenkram og husgeråd...	247	260	266	192	219	239	185	329	311	259	218	388	175	205	233	189
Diverse	358	287	320	366	361	422	399	389	417	403	502	936	374	364	381	830
Byene i alt	147	137	161	152	154	168	158	150	166	161	158	235	142	147	158	185
Landdistrikter.....	135	134	160	167	159	166	157	141	129	145	140	181	125	129	149	158
Forstadsstrøk	203	111	174	157	154	206	166	163	204	146	164	247	148	166	197	186
Bygdene i alt	143	132	162	166	159	171	159	144	138	146	143	189	129	134	155	162
Byer og bygder i alt	146	135	163	162	158	171	159	147	150	153	150	209	135	140	158	172

Trafikk, inntekter og utgifter ved Telegrafverket og Postverket.

Telegrafverket.	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des
						1942						
Antall telegr. (i 1000)												
til innlandet	289	322	350	363	476	434	459	450	458	509	414	64
til utlandet	10	9	10	10	11	10	9	8	8	8	8	
fra utlandet	9	8	8	9	8	10	8	8	9	9	8	
Tils.	308	339	368	382	495	454	476	466	475	526	430	6
Antall telefonsamtaler (i 1000)	1 860	1 876	2 192	2 069	2 138	2 305	2 372	2 343	2 402	2 462	2 198	2 3
Inntekter (i 1000 kr.)												
Stasj. bruttoinntekt	5 113	4 125	4 948	5 269	4 581	8 921	6 155	4 775	5 077	6 228	4 827	5 84
Herav Oslo telefon	1 362	1 395	1 383	1 390	1 402	1 421	1 420	1 305	1 351	1 475	1 459	1 38
Nettoinntekt	5 058	4 070	4 902	5 209	4 506	8 953	6 115	4 735	5 095	6 193	4 797	5 80
Driftsutgifter	3 753	3 557	4 177	3 556	3 691	8 504	3 469	3 667	4 564	3 799	3 599	4 73
						1943						
Antall telegr. (i 1000)												
til innlandet	408	436	473	547	614							
til utlandet	8	8	9	8	8							
fra utlandet	8	8	10	8	8							
Tils.	424	452	492	563	630							
Antall telefonsamtaler (i 1000)	2 158	2 091	2 418	2 320	2 379							
Inntekter (i 1000 kr.)												
Stasj. bruttoinntekt	5 794	5 231	5 619	6 493	5 453							
Herav Oslo telefon	1 094	1 830	1 447	1 452	1 395							
Nettoinntekt	5 789	5 191	5 530	6 453	5 408							
Driftsutgifter	3 968	3 521	5 565	3 765	4 139							
Postverket.												
						1942						
Sendte bokførte sendinger fra postkontorene (i 1000)	1 116	1 145	1 341	1 066	1 127	1 289	1 130	1 102	1 272	1 534	1 437	1 72
Inntekter (i 1000 kr.)	4 555	4 550	4 692	4 094	3 950	4 837	4 252	3 958	4 628	5 339	4 625	6 10
Driftsutg. —»—	3 901	3 075	4 102	3 847	3 361	5 487	3 562	3 302	3 568	3 818	3 162	4 21
Overskudd —»—	654	1 475	590	247	589	÷ 650	690	656	1 060	1 521	1 463	1 89
						1943						
Sendte bokførte sendinger fra postkontorene (i 1000)	1 346	1 397	1 649	1 424	1 571	1 483	1 354					
Inntekter (i 1000 kr.)	4 893	4 555	5 445	4 717	4 794	5 381	4 579					
Driftsutg. —»—	4 355	3 324	3 860	3 650	3 898	6 149	3 934					
Overskudd —»—	538	1 231	1 585	1 067	896	[1] ÷ 768	645					

[1] 1 000 000 kr. er avsatt til fornyelsesfond.

Tilvirking av øl i 1942 og 1943 i forskjellige klasser.

Måneder	Inntil 2.50 volumpst. alkohol		Fra 2.50–4.75 volumpst. alkohol		Fra 4.75–7.00 volumpst. alkohol	
	1943	1942	1943	1942	1943	1942
	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.
Januar	34 886	22 069	0	15 160	0	0
Februar	35 034	21 790	0	15 281	0	0
Mars	45 807	29 090	0	17 373	0	0
April	46 144	48 897	31	599	0	0
Mai	51 713	53 473	0	0	0	0
Juni	58 749	53 110	0	0	0	0
Juli		53 511		0		0
August		44 373		0		0
September		36 942		0		0
Oktober		35 952		0		0
November		33 317		0		0
Desember		47 145		31		0
I alt		479669		48 444		0

Tilvirking av brennevin, gjær- og sulfittsprit og etylleter i 1942 og 1943.

Måneder	Alminnelig brennevin		Gjær- og sulfittsprit		Etylleter	
	1943	1942	1943	1942	1943	1942
	Liter à 100 pst.	Liter à 100 pst.	Liter à 100 pst.	Liter à 100 pst.	Kg.	Kg.
Januar	8 445	45 572	568 191	397 442	2 630	3 22
Februar	16 063	36 176	575 452	344 247	3 415	3 17
Mars	19 146	18 433	503 638	389 463	5 752	2 01
April	9 528	6 637	293 269	377 079	5 919	2 13
Mai	0	0	397 426	233 808	5 349	95
Juni	0	0	606 179	444 422		5 24
Juli		0		400 302		1 53
August		0		404 036		5 87
September		0		586 791		3 30
Oktober		0		667 065		2 79
November		0		671 502		3 75
Desember		0		552 386		3 58
I alt		106 818		5468543		37 59

Nettotilvekst av boliger i 1. kvartal 1943.

I tabellen nedenfor er under A ført opp nettotilveksten av boliger for de kommuner som i en årrekke har sendt inn oppgaver, under B for de kommuner som er tatt med i statistikken fra 1. januar 1923, og under C for de kommuner som først er tatt med fra 1. januar 1929. Om nettotilveksten av rom se Økonomiske månedstall, rubrikk 16.

	A. 26 byer og 1 herred (alle over 5 000 innb. etter folketellingen 1920).								B. 20 byer (2000—5000 innb.) og 13 større landk. med bymessig bebyggelse.						C. 21 byer under 2 000 innb.
			Herav:								Herav:				
	Alle kommuner.	Oslo.	Bergen.	Trondhjem.	Stavanger.	Drammen.	Kristiansand.	Arendal.	Byer.	Landkommuner.	Bergen.	Stavanger.	Drammen.	Kristiansand.	Arendal.
1923	2 922	655	289	164	47	107	28	1 009	159	495	233	76	82		
1924	2 469	498	575	144	24	59	13	776	106	412	165	65	99		
1925	2 227	1 009	198	57	1	78	31	568	74	378	131	82	66		
1926	1 637	680	73	18	62	47	43	457	72	375	134	76	61		
1927	1 391	331	175	55	61	60	44	433	160	377	161	67	71		
1928	1 920	429	210	57	98	74	33	645	177	458	190	32	125		
1929	2 847	999	506	85	70	69	34	707	93	455	182	140	84		36
1930	3 056	1 179	426	61	117	44	18	695	99	424	163	225	112		65
1931	3 083	1 275	361	156	108	69	32	576	152	463	140	38	144		49
1932	4 616	2 167	792	135	158	110	42	738	195	445	167	48	121		27
1933	3 652	1 413	586	61	161	121	26	688	148	605	141	60	108		60
1934	4 234	1 962	546	161	170	73	21	774	189	488	116	52	116		61
1935	4 926	1 963	490	165	223	92	13	1 401	201	604	133	96	118		55
1936	7 307	3 152	592	302	232	138	46	2 061	288	641	137	64	121		58
1937	5 689	2 428	688	132	179	113	78	1 394	287	490	97	32	161		79
1938	6 070	2 467	340	98	127	61	37	1 181	176	644	72	48	164		107
1939	7 473	3 104	618	316	229	165	90	1 799	313	1066	182	87	306		87
1940 [1]	3 831	2 661	–	82	10	146	82	636	119	894	139	88	237		28
1941 [1]	1 176	1 032	–	÷ 25	÷ 1	24	1	106	3	96	39	10	40		8
1942 [1]	80	÷ 24	–	3	2	7	–	73	12	32	9	9	10		8
2. kv. 1936	1 830	894	116	178	66	17	–	448	41	135	28	15	14		5
3. » »	1 758	490	161	36	48	30	9	745	34	174	24	12	38		13
4. » »	2 436	1 144	237	71	58	61	24	529	12	204	52	9	50		36
1. kv. 1937	2 031	888	133	24	47	40	15	547	76	114	28	8	31		23
2. » »	1 884	1 033	221	54	72	39	14	323	56	160	39	15	67		7
3. » »	843	224	121	19	36	25	–	258	118	111	23	3	42		17
4. » »	831	185	108	35	24	9	49	266	87	108	18	5	21		32
1. kv. 1938	778	390	46	28	20	4	5	117	34	124	23	3	23		11
2. » »	1 330	606	109	16	30	–	–	521	178	141	28	1	28		11
3. » »	890	333	79	18	20	21	5	172	80	188	36	3	26		28
4. » »	2 072	1 238	104	36	57	26	27	381	65	227	22	13	22		57
1. kv. 1939	1 110	444	44	38	13	37	7	235	35	215	32	18	33		7
2. » »	1 694	758	119	144	96	23	28	341	82	254	45	5	59		2
3. » »	1 878	349	151	79	34	30	24	786	68	227	27	28	49		9
4. » »	2 781	1 553	204	55	86	75	81	1 427	128	356	29	32	84		47
1. kv. 1940 [1]	1 267	676	–	46	16	114	81	228	48	181	46	30	65		9
2. » » [1]	1 490	1 151	–	19	2	22	1	198	32	88	21	–	16		–
3. » » [1]	633	409	–	4	3	3	61	45	13	122	49	1	45		8
4. » » [1]	441	325	–	13	÷ 11	7	9	71	29	43	18	1	11		–
1. kv. 1941 [1]	555	603	–	6	3	÷ 12	1	88	26	67	8	3	8		–
2. » » [1]	170	165	–	–	÷ 3	3	–	108	18	41	13	4	5		–
3. » » [1]	259	185	–	2	3	12	1	32	÷ 2	20	6	–	6		2
4. » » [1]	192	189	–	÷ 33	÷ 4	7	–	29	6	32	8	6	6		6
1. kv. 1942 [1]	27	5	–	÷ 2	÷ 3	1	–	23	–	11	3	3	–		4
2. » » [1]	49	1	–	4	5	–	–	33	–	10	2	2	–		1
3. » » [1]	÷ 17	÷ 30	–	–	÷ 2	3	–	11	6	8	3	–	1		–
4. » » [1]	21	–	–	1	2	3	–	6	7	3	1	–	–		–
1. kv. 1943 [1]	58	36	–	–	2	1	–	10	÷ 2	6	–	–	1		–

[1] 8 krigsherjede byer (Bergen, Molde, Kristiansund, Steinkjer, Namsos, Narvik, Sandø og fra og med 2. kv. 1942 også Vardø) ikke regnet med.

«Statistiske Meddelelser». Innhold: Offisielle månedsoppgaver til belysning av den økonomiske situasjon her hjemme og i utlandet. Kvartal oppgaver over offentlige emisjoner, drukkenskapsforseelser, folkemengdens bevegelse og emigrasjonen m. m. Artikler om økonomiske og andre forhold.

Tidsskriftet utkommer med 12 hefter om året i kommisjon hos H. Aschehoug & Co., Oslo. — Abonnement kan tegnes på alle postkontorer og i bokhandelen.

Pris 6 kr. pr. år.

«Vareomsetningen med utlandet», som utkommer i månedshefter, inneholder detaljerte oppgaver over mengden av inn- og utførte viktigere varer. — Abonnement kan tegnes på alle postkontorer og i bokhandelen.

Pris: pr. hefte kr. 0.60, pr. årgang kr. 5.00.

Statistisk Årbok koster kr. 2.50 pr. årgang.

Av etternevnte verker er Byråets beholdning meget liten. Man ville være takknemlig for å få overlatt eksemplarer av disse årganger.

Folketællingen 1835, 1845, 1855, 1865, 1900, VI hefte, 1910, I hefte.

Folkemængdens bevægelse 1801—1835, 1856—1865, 1868, 1869.

Sundhedstilstanden og medicinalforholdene 1859—1865, 1866, 1879, 1886 og 1892—1896 (3 hefter).

Fiskeristatistik 1869, 1891, 1901, 1902, 1907.

Fiskerforsikringen 1909.

Tabeller vedkommende handel og skibsfart 1835, 1838, 1841, 1844, 1847, 1860.

Handelsstatistik 1880, 1882, 1885, 1887, 1890, 1891, 1892, 1894, 1898, 1899, 1900, 1902, 1905 og særlig for årene 1911, 1912, 1913, 1915 og 1921.

Skibsfartsstatistik 1871, 1886, 1890, 1891 samt 1922.

Bergverksstatistik 1883—1885, 1891—1893, 1896—1898, 1899—1900.

Sparebankstatistik 1885, 1898, 1921.

Fattigstatistik 1896—1897.

Fabrikstatistik 1890.

Kriminalstatistik 1861, 1862, 1883, 1884.

Kommunale finanser 1866—67.

Beretninger om den økonomiske tilstand ved utgangen av aarene 1827 og 1835, og i femaarene 1836—1840, 1841—1845, 1846—1850, 1851—1855, 1856—1860, 1861—1865, 1866—1870, 1876—1880, 2det bind.

Jordbrukstællingen 1907, hefte 1 og 2.

Statistisk Aarbok 1881—1884, 1890, 1901, 1902, 1905, 1906, 1907, 1908, 1913, 1918, 1920.

Poststatistik 1857, 1866, 1881, 1918.

Spedalske i Norge 1860, 1891—1895.

Private aktiebanker 1917.

Økonomiske månedstall.

År og måneder[1]	1. Norges Bank a) Diskonto	b) Seddelomløp	c) Folioinnskudd	d) Utlån	e) Beholdning av gull og valuta	f) Renteb. verdipapirer, norske[2]	2. Bankklarering. Oslo. Pr. måned	3. Private aksjebanker Innskudd a) I alt	b) Folio	c) Utlån	d) I regn. med utenl. banker[3]	e) Rediskonteringer (innenlands)	4. Sparebanker a) Innskudd	b) Utlån
	Pst.	Mill. kr.												
1929.....	5.57	306.2	91.6	257.2	213	19.4	250	1 019	129	1 220	+ 25.4	89	2 287	1 992
1930.....	4.54	304.6	70.6	219.5	218	16.2	267	1 025	132	1 128	÷ 10.0	55	2 234	935
1931.....	4.65	291.4	65.0	192.2	176	31.7	240	948	116	1 077	÷ 10.2	58	2 150	892
1932.....	4.63	307.5	83.1	261.2	175	26.5	195	852	101	1 007	÷ 3.4	41	2 114	887
1933.....	3.67	300.3	77.8	231.2	148	29.1	213	801	84	966	÷ 5.5	36	2 051	810
1934.....	3.50	316.5	70.5	265.6	175	33.0	200	800	100	921	+ 12.1	31	1 980	782
1935.....	3.50	322.8	76.6	212.6	231	28.2	239	864 [5]	119 [5]	964	+ [5] 16.6	[5] 2	1 990	759
1936.....	3.54	371.9	96.3	206.7	321	43.7	265	840	128	947	+ 20.1	2	1 863	712
1937.....	4.00	412.4	100.8	158.8	414	66.8	311	939	137	991	+ 1.1	2	1 890	687
1938.....	3.50	440.9	143.7	104.1	421	110.7	328	1 011	143	1 011	+ 16.4	1	1 971	681
1939.....	3.83	484.4	146.7	179.3	306	127.2	354	984	177	1 148	÷ 1.0	20	1 926	698
1940.....	3.50						375	1 401	569	969	+ 3.2	1	1 820	608
1941.....	3.00						611	1 844	903	723	+ 7.8	0	2 066	507
1942.....	3.00						585							
1943.....	3.00						597							
1941								[4]	[4]	[4]	[4]	[4]	[4]	[4]
Juli	3						605	1 687	813	815	+ 8.5	0.0	1 524	432
Aug.	3						562	1 699	825	791	+ 9.3	0.0	1 549	425
Sept.	3						658	1 723	843	753	+ 10.8	0.0	1 553	417
Okt.....	3						700	1 788	897	725	+ 9.6	0.0	1 574	414
Nov.	3						590	1 844	939	705	+ 8.9	0.0	1 581	406
Des.	3						687	1 792	880	696	+ 7.7	0.0	1 608	402
1942														
Jan.....	3						666	1 898	976	662	+ 4.9	0.0	1 621	385
Feb.	3						528	1 950	1 013	682	+ 3.8	0.0	1 648	379
Mars	3						591	1 956	1 009	650	+ 4.3	0.0	1 655	374
April	3						535	1 945	988	650	+ 8.3	0.1	1 679	365
Mai	3						540	1 984	1 014	625	+ 7.9	1.0	1 699	354
Juni.....	3						612	2 037	1 048	623	+ 7.7	0.0	1 721	344
Juli	3						618	2 042	1 043	616	+ 7.2	0.0	1 747	337
Aug.	3						520	2 075	1 070	611	+ 7.4	0.0	1 775	337
Sept.	3						588	2 044	1 038	607	+ 6.7	0.0	1 802	326
Okt	3						605	2 092	1 088	600	+ 7.2	0.0	1 824	325
Nov.	3						594	2 096	1 090	602	+ 7.0	0.0	1 847	320
Des.	3						628	2 095	1 069	605	+ 6.9	0.0	1 868	320
1943														
Jan.	3						610	2 136	1 084	597	+ 6.8	0.0	1 900	311
Feb.....	3						591	2 195	1 119	587	+ 6.0	0.0	1 920	306
Mars	3						667	2 260	1 175	581	+ 4.6	0.0	1 956	303
April	3						554	2 321	1 230	573	+ 3.8	0.0	1 979	297
Mai	3						624	2 348	1 244	567	+ 4.0	0.0	1 994	287
Juni.....	3						654	2 317	1 210	556	+ 3.9	0.0	2 012	282
Juli	3						602	2 357	1 230	534	+ 2.8	0.0	2 040	277
Aug.....	3						518	2 416	1 279	521	+ 2.4	0.0	2 071	271
Sept.	3						579	2 418	1 272	513	+ 1.8	0.0	2 098	268
Okt.	3						575	2 430	1 275	533	+ 0.9	0.0	2 134	264
Nov.	3						592	2 476	1 311	525	+ 1.0	0.0	2 163	260
Des.....	3						601	2 478	1 313	520	+ 0.9	0.0	2 184	264
1944														
Jan.....							553	2 550	1 366	516	÷ 0.7	0.0	2 240	255

[1] Årsoppgavene i rubr. 1 a—d er gjennomsnittstall, i rubr. 1 e—f, 3 a—e og 4 a—b ultimotall. Månedsoppgavene i rubr. 1 b—d er gjennomsnittstall, i rubr. 1 a, 1 e—f, 3 a—e og 4 a—b ultimotall. [2] 1929—1930 rentebærende verdipapirer i innenlandsk mynt. [3] + = tilgodehavende, ÷ = gjeld. [4] Månedstallene omfatter bare større banker og sparebanker. [5] Fra og med desember 1935 er statistikken for de likv. og adm. banker sluttet. Tallene gjelder fra da av bare de frie banker. For november var de tilsvarende oppgaver 303 108 940, + 8.4 og 2. For innskudd i alt gjelder oppgavene også før desember 1935 bare frie banker.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	5. Private aksjebanker og sparebanker				6. Omsetn. på Oslo Børs		7. Omsetning av verdipapirer med utlandet[1]		8. Emisjon av aksjer	9. Aksjeindeks[2]					
	Beregnede tall for alle banker				a)	b)				a)	b)	c)	d)	e)	f)[3]
	a) Innskudd	b) Utlån ekskl. pantelån	c) Egne verdipapirer	d) I kasse og i Norges Bank	Aksjer.	Obligasjoner	Kjøp	Salg		Industri	Skipsfart	Hvalfangst	Banker	Forsikring	Total
	Mill. kr.				1000 kr.		Mill. kr.								
	[4]	[4]	[4]	[4]											
1929...	3 890	2 248	1 067	73.4	20 139	10 509	94	80	46.3	–	–	–	–	–	–
1930...	3 738	2 144	1 084	53.1	13 582	20 070	173	159	111.7	–	–	–	–	–	–
1931...	3 304	2 006	1 096	63.6	7 495	30 005	145	172	17.8	–	–	–	–	–	–
1932...	3 097	1 949	994	80.3	4 660	31 165	61	65	33.4	43.4	44.6	45.4	98.2	122.1	54.8
1933...	3 024	1 839	1 031	68.7	6 717	36 112	106	63	10.9	55.1	49.2	61.9	112.0	135.2	64.1
1934...	2 834	1 771	953	60.7	6 190	35 852	59	83	23.4	58.7	56.0	72.9	112.9	147.0	70.1
1935...	2 829	1 731	917	57.6	24 620	26 959	92	114	11.8	68.5	68.4	104.1	129.9	179.6	83.7
1936...	2 757	1 706	888	53.0	40 851	21 468	305	343	41.1	88.2	93.6	144.0	114.2	171.6	100.1
1937...	2 767	1 709	866	58.4	64 078	16 435	354	334	51.9	101.4	154.5	186.1	120.3	178.8	126.9
1938...	2 955	1 688	953	102	15 350	17 583	336	277	11.6	91.7	135.1	129.9	127.8	186.8	117.8
1939...	2 969	1 755	977	85	15 196	15 429			23.8	94.7	149.4	125.9	124.6	197.5	123.3
1940...	2 954	1 749	942	162	14 541	23 376			2.2	102.4	175.2	145.7	106.6	171.7	132.7
1941...	3 608	1 377	1 327	753	40 572	56 693			66.0	145.8	251.5	167.2	125.3	192.1	177.7
1942...	4 304	1 081	2 337	715	26 732	54 144				161.9	300.3	189.1	138.1	230.4	203.3
1943...	5 029	928	3 095	882	18 705	64 623				167.5	337.9	216.9	144.5	260.2	220.2
1941															
Aug....	3 698	1 349	1 438	800	6 058	3 177			2.0	160.6	284.3	193.7	135.6	203.0	196.7
Sept...	3 730	1 300	1 432	894	2 458	3 914			52.2	159.9	293.4	191.3	132.3	204.7	197.3
Okt. ..	3 822	1 267	1 412	1 031	2 900	3 814			4.0	148.2	285.0	183.0	133.8	207.2	190.5
Nov. ..	3 921	1 233	1 421	1 114	1 608	4 478			0.0	147.4	282.5	181.0	136.4	209.3	190.4
Des....	3 902	1 220	1 797	725	2 426	3 597			1.5	146.1	275.5	178.9	133.4	209.4	187.1
1942															
Jan....	4 028	1 164	1 988	670	2 727	4 268			0.0	151.3	284.2	183.2	135.2	211.6	192.4
Feb....	4 116	1 177	2 017	718	2 034	3 662			0.5	156.6	280.7	177.3	133.8	216.3	193.2
Mars ..	4 130	1 137	2 151	654	1 680	4 211			5.0	152.6	275.5	175.6	133.2	220.2	191.7
April ..	4 150	1 126	2 250	575	1 853	970			0.2	154.5	277.0	174.2	133.3	222.3	192.8
Mai ...	4 216	1 086	2 221	724	1 535	1 529			0.9	156.5	285.8	182.2	134.9	221.0	195.1
Juni...	4 299	1 071	2 256	797	2 809	4 156			3.5	159.8	298.6	189.4	136.4	223.4	201.6
Juli ...	4 337	1 055	2 356	762	1 287	1 926			0.0	161.1	298.5	187.3	137.8	230.5	202.0
Aug. ..	4 406	1 049	2 501	698	1 779	981			0.9	168.8	302.4	190.8	142.6	234.8	208.3
Sept...	4 409	1 033	2 453	762	3 132	1 736			0.3	175.2	320.8	198.1	142.5	241.0	216.9
Okt. ...	4 486	1 024	2 507	808	1 976	3 635			0.0	175.6	323.2	196.7	142.9	247.7	217.5
Nov. ..	4 521	1 020	2 679	686	3 099	14 256			0.2	170.5	331.3	206.9	143.5	250.7	217.4
Des....	4 553	1 031	2 668	727	2 821	12 814			0.1	160.7	325.5	207.1	141.5	245.4	211.1
1943															
Jan....	4 637	1 013	2 720	741	2 402	3 515			3.1	167.4	328.9	208.5	145.0	249.0	216.0
Feb....	4 723	996	2 877	682	2 248	6 310			2.2	161.7	324.9	205.6	141.5	249.3	211.5
Mars ..	4 836	986	3 020	666	1 458	6 928			3.2	163.2	322.9	201.9	141.4	250.2	212.2
April ..	4 928	970	3 060	751	1 133	3 043			0.4	160.5	318.1	197.1	141.7	249.6	210.4
Mai ...	4 976	951	3 166	741	1 477	4 018			0.0	164.2	326.7	205.3	142.1	253.2	214.6
Juni...	4 967	933	3 286	612	1 352	3 924				169.6	330.8	207.1	144.1	259.5	219.0
Juli ...	5 044	905	3 286	745	1 269	6 902				168.5	333.2	210.3	144.3	262.4	220.1
Aug. ..	5 145	883	3 223	935	1 619	17 408				167.5	347.5	228.6	144.4	266.5	223.7
Sept...	5 181	871	3 102	1 118	1 846	2 042				168.4	349.3	232.9	145.5	266.9	225.0
Okt....	5 239	886	3 076	1 177	1 331	5 084				172.8	355.6	234.1	146.0	268.0	228.4
Nov. ..	5 322	873	3 144	1 226	1 434	3 152				173.0	357.5	232.8	147.9	271.6	229.9
Des. ..	5 353	873	3 181	1 194	1 137	2 297				172.8	359.3	238.4	150.5	276.3	231.3
1944															
Jan....	5 498	858	3 313	1 201	1 771	4 403				175.9	361.5	242.0	152.4	281.6	233.9

[1] Årsoppgavene er innhentet i forbindelse med tellingen av landets gjeld og tilgodehavender i utlandet. Månedstallene bygger på oppgaver fra større banker og meglere. Oppgavene omfatter også nye obl.lån og avbetaling på obligasjonsgjeld. [2] Veid geometrisk gjennomsnitt av kjøperkursen i pst. av innbetalt. Se Stat. Medd. 1932 nr. 2 og 3 side 76. [3] Innbefatter også handel, transport m. v. [4] Årsoppgavene er gjennomsnitt av månedstallene.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	10. Kurs på obligasjoner[1]	11. Øyeblikkelig rente på obligasjoner[2]	12. Betalingsforhold a) Konkurser	b) Akkordforhandl.	c) Eksekusjoner. Etter Creditreform	d) Vekselprotester[3]	13. Valutakurser på Oslo Børs a) London £ = (18.1595 kr.)	b) Hamburg (100 Rmk. = 88.89 kr.)	c) Paris (100 frcs. = 14.62 kr.)[4]	d) New York (1 $ = 3.7315 kr.)	e) Stockholm (100 kr. = 100 kr.)	f) København (100 kr. = 100 kr.)	14. New York $ pr. £ (4.8666 = 1 £) Gj.snittstall
	Pst.		Antall			Pst.	Gjennomsnittstall i kr.						
1929	95.9	5.21	822	228	12 518	–	18.200	89.33	14.73	3.748	100.46	100.07	4.857
1930	99.1	5.05	723	185	10 013	2.5	18.169	89.24	14.72	3.738	100.43	100.10	4.862
1931	99.8	5.01	621	210	9 774	2.7	18.096	96.28	15.97	4.050	100.92	100.29	4.535
1932	99.6	5.02	755	333	11 275	2.6	19.463	133.10	22.01	5.583	102.99	104.83	3.506
1933	101.1	4.95	583	200	9 528	2.0	19.743	142.41	23.53	4.816	103.23	89.42	4.237
1934	[1] 96.4	[1] 4.67	482	158	7 138	1.6	19.900	156.57	26.12	3.975	102.85	89.25	5.039
1935	101.4	4.44	387	169	6 292	1.4	19.900	164.54	27.02	4.082	102.85	89.25	4.902
1936	99.6	4.52	337	115	5 881	1.3	19.900	162.58	24.70	4.025	102.85	89.25	4.971
1937	[1]101.0	[1] 4.46	286	88	5 277	1.2	19.900	162.99	16.55	4.043	102.85	89.25	4.944
1938	103.9	4.33	294	128	4 874	1.3	19.900	164.78	11.93	4.090	102.84	89.25	4.889
1939	98.6	4.58	316	101	5 365	1.4	19.110	174.09	11.09	4.315	103.65	88.07	4.437
1940	87.8	4.50	243	81	4 010	2.1	[6]17.606	177.72	[6] 9.86	4.400	105.23	85.41	3.835
1941	98.2	3.67	111	20	3 089	0.4	17.750	176.75	9.80	4.400	105.10	85.40	4.032
1942	101.8	3.54	53	2	1 569	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	91.86	4.035
1943	102.3	3.52	86	3			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
1941													
Sept.	[5] 99.8	[5] 3.61	8	2	174	0.4	17.750	176.75	10.20	4.400	105.10	85.40	4.033
Okt.	100.8	3.57	8	1	218	0.4	17.750	176.75	10.04	4.400	105.10	85.40	4.033
Nov.	101.4	3.55	5	2	173	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	85.40	4.034
Des.	101.6	3.54	2	0	175	0.4	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	85.40	4.035
1942													
Jan.	101.1	3.56	4	1	172	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	87.51	4.035
Feb.	101.6	3.54	4	0	149	0.2	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Mars	101.9	3.53	6	0	116	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
April	101.6	3.54	4	0	149	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Mai	101.8	3.54	5	0	116	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Juni	101.8	3.54	3	0	152	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Juli	102.1	3.53	2	0	145	0.4	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Aug.	102.3	3.52	8	1	146	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Sept.	102.1	3.53	5	0	95	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Okt.	102.1	3.52	4	0	123	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Nov.	101.5	3.55	5	0	87	0.3	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Des.	101.7	3.54	3	0	119	0.4	17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
1943													
Jan.	102.4	3.52	5	0	72		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Feb.	101.8	3.54	6	0	76		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Mars	101.8	3.54	4	1	104		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
April	102.1	3.53	8	0	112		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Mai	102.3	3.52	10	0	103		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Juni	102.5	3.51	12	0	113		17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Juli	101.8	3.54	3	0			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Aug.	101.8	3.54	4	0			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Sept.	102.1	3.53	10	2			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Okt.	102.8	3.50	3	0			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Nov.	102.8	3.50	9	0			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
Des.	103.0	3.50	12	0			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035
1944													
Jan.	101.8	3.44	6	0			17.750	176.75	10.00	4.400	105.10	92.25	4.035

[1] Til des. 1933 gj.snitt av 5 pst. statsobl. 1915 I og II, 1922 og hypotekb.obl. 1915/16/17; fra jan. 1934 gj.snitt av $4^1/_2$ pst. statsobl. 1931 I og II, 1933, hypotekb.obl. 1914 og kom.b.obl. 1933; fra jan. 1937 gj.snitt av $4^1/_2$ pst. statsobl. 1931 I, 1936 I og II, kom.b.obl. 1933 og 1934 og hypotekb.obl. 1936; fra januar 1944 gj.snitt av $3^1/_2$ pst. statsobl. 1941 II, 1942, 1942 II, 1943, kom.b.obl 1938, 1942, 1943 og hypotekb.obl. 1942. Mulig kursgevinst eller kurstap er ikke tatt i betraktning. [3] Protesterte aksepter i pst. av alle forfalne aksepter i et utvalg av banker. Tallet for 1930 er gjennomsnitt for siste halvår. [4] Pari 72.00 kr. pr. 100 frcs. før 25. juni 1928. [5] Renten på obligasjonene er redusert fra 4.5 til 3.6 pst. fra 1. juni 1940. [6] 7 mnd.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	15. Utenrikshandel i alt a) Innførsel	15. Utenrikshandel i alt b) Utførsel	15. Utenrikshandel i alt c) Innførselsoverskudd	16. Boligbygging. Nettotilvekst av rom [1]	17. Produksjonsindeks for industrien. Beregnet for samme antall arbeidsdager i hver måned. 1938 = 100. Hele industrien	Produksjonsmiddelindustri i alt	Produksjonsmiddelindustri for eksportmarked	Produksjonsmiddelindustri for hjemmemarked	Konsumsjonsindustri i alt	Konsumsjonsindustri for eksportmarked	Konsumsjonsindustri for hjemmemarked	Eksportindustri i alt	Hjemmeindustri i alt
	Mill. kr.												
1929.....	1 073	752	321	14 295									
1930.....	1 065	684	381	14 646									
1931.....	861	467	395	14 867									
1932.....	690	569	122	20 168									
1933.....	665	558	107	16 783	73.8	68.6	76.5	63.6	84.7	103.9	80.2	81.5	70.0
1934.....	737	578	159	19 355	78.6	75.6	85.3	69.4	84.9	92.7	83.1	86.6	74.7
1935.....	825	605	220	21 533	82.2	77.3	83.5	73.5	92.3	111.2	87.9	88.6	79.1
1936.....	927	685	242	28 962	91.0	86.8	92.0	83.6	99.6	119.8	95.0	97.1	88.0
1937.....	1 293	823	469	23 641	100.3	97.3	96.0	98.1	106.7	128.4	101.7	102.0	99.6
1938.....	1 193	787	406	21 721	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1939.....	1 366	808	559	24 081	106.6	104.7	99.8	108.2	110.4	119.0	108.4	103.3	108.1
1940.....	948	612	336	[3] 9 929	94.6	91.4	73.7	102.6	101.1	79.6	106.0	74.7	103.9
1941.....	[2] 1 119	[2] 575	[2] 544	[3] 2 998	94.6	95.9	74.8	109.1	91.9	72.4	96.3	74.3	104.1
1942.....				[3] 493	83.0	86.5	62.8	101.8	75.6	56.0	80.1	61.5	93.4
1943....					81.3	84.9	63.2	98.9	73.6	53.3	78.2	61.4	90.8
1941													
Jan.....					96.6	96.4	83.1	104.8	97.0	70.0	103.2	80.4	104.2
Feb.				[3] 1 240	96.9	95.4	75.0	108.2	99.9	74.6	105.6	74.8	107.1
Mars					94.9	93.0	68.4	108.5	98.6	68.9	105.4	68.4	107.3
April					94.6	94.3	66.3	111.6	95.2	45.9	106.4	62.4	109.6
Mai				[3] 469	100.6	100.3	78.1	114.0	101.2	61.1	110.4	74.8	112.6
Juni					106.7	105.3	86.1	117.0	110.1	87.5	115.3	86 3	116.4
Juli					71.7	74.1	68.8	77.4	66.9	78.2	64.2	70.5	72.3
Aug.				[3] 663	90.6	95.9	67.1	114.0	79.2	76.5	79.9	68.8	100.7
Sept.					97.6	101.6	78.3	116.1	89.4	83.8	90.7	79.2	106.2
Okt.					96.4	99.9	77.3	114.7	88.7	77.5	91.2	77.3	105.5
Nov.				[3] 626	97.1	101.0	75.3	117.8	88.8	78.3	91.2	75.8	107.4
Des.....					91.1	93.0	73.9	105.4	87.3	65.9	92.1	72.4	100.2
1942													
Jan.....					87.9	92.8	69.4	108.1	77.2	62.3	80.7	68.0	97.5
Feb.				[3] 84	88.0	91.5	64.4	109.1	80.4	76.4	81.2	66.5	98.3
Mars					82.9	84.7	52.3	105.7	79.1	72.2	80.6	55.8	95.9
April					71.8	72.5	35.1	96.6	70.1	24.7	80.5	33.2	90.4
Mai				[3] 333	88.5	91.1	56.5	113.5	82.8	33.3	94.2	52.2	105.9
Juni					86.8	88.8	57.7	108.9	82.5	51.6	89.6	56.5	101.3
Juli					68.6	68.1	61.9	72.1	69.6	86.3	65.6	66.3	69.6
Aug.....				[3] 32	83.2	87.8	67.9	100.6	73.7	51.3	78.9	64.8	92.1
Sept. ..'.					84.9	89.3	69.2	102.3	75.6	68.1	77.3	69.0	92.6
Okt.					84.3	90.2	72.0	102.0	71.9	55.3	75.7	68.8	91.8
Nov.				[3] 108	86.0	94.0	73.1	107.7	71.5	49.8	76.5	68.7	95.6
Des.....					82.7	87.1	74.5	95.2	73.3	40.6	80.9	68.3	89.6
1943													
Jan.....					82.7	90.0	72.9	101.2	67.2	42.5	72.8	67.2	90.2
Feb.....				[3] 162	88.2	93.0	74.5	105.1	77.7	72:3	78.9	74.0	94.9
Mars					87.7	89.9	74.0	100.1	82.9	91.5	81.0	77.3	92.6
April					86.3	90.3	76.7	99.1	77.7	40.7	86.1	70.1	94.1
Mai				[3] 20	88.3	92.4	71.6	105.9	79.7	42.8	88.1	66.3	98.9
Juni.....					88.1	91.3	70.7	104.6	81.3	60.4	86.0	68.8	97.4
Juli					62.8	62.2	54.7	67.1	63.9	69.6	62.5	57.4	65.3
Aug.				0	77.2	80.0	51.3	98.7	70.9	52.8	75.1	51.6	89.5
Sept.					79.0	84.8	56.0	103.3	66.9	36.8	73.7	52.4	91.9
Okt.					82.4	87.2	56.6	107.0	72.3	47.6	77.9	55.0	95.7
Nov.					80.3	83.8	52.8	103.8	72.9	47.3	78.6	51.7	94.1
Des.....					72.2	73.4	46.7	90.6	69.7	35.6	77.6	44.7	85.5

[1] Nettotilvekst av rom (inkl. kjøkken) i alle byer med 2 000 innb. og over og i 14 større landkommuner med bymessig bebyggelse. [2] Foreløpige tall. [3] 8 krigsherjede byer (Bergen, Molde, Kristiansund, Steinkjer, Namsos, Narvik og Bodø og fra og med 2. kv. 1942 Vardø) ikke regnet med.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	Produksjonsindeks (forts.).									18. Produksjon ved elektrisitetsverk på 1000 kW og over			
	Malm- og metall-utvinning	Jern- og metall-industri	Kjemisk og elektro-kjemisk industri	Tre-masse-, cellu-lose- og papir-industri	Tekstil-industri	Skotøy-fabrikker	Herme-tikk-fabrikker	Annen nærings- og nytelses-middel-industri	Andre indu-strier	El.verk knyttet til elektrokj. og -metallurg. ind.	El.verk knyttet til annen ind.	El.verk vesentlig knyttet til den alm. el.forsyning	I alt
										Mill. kWh.			
1929.....													
1930.....													
1931.....													
1932.....													
1933.....	60.8	54.3	80.5	96.9	91.9	87.7	103.6	79.7	81.0				
1934.....	72.7	58.2	78.4	107.0	103.2	91.4	66.1	81.5	87.7				
1935.....	73.5	63.5	83.6	104.5	101.7	96.0	103.7	85.5	90.9				
1936.....	81.6	75.2	85.4	113.4	110.6	98.8	122.8	92.0	100.5				
1937	87.8	93.7	87.6	125.9	115.3	106.2	118.7	96.3	106.5	4 213	585	4 208	9 006
1938.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	4 717	592	4 329	9 638
1939.....	102.6	107.1	106.7	110.5	114.1	111.5	95.9	105.9	104.4	5 022	653	4 535	10 210
1940.....	69.7	107.6	80.1	75.5	94.1	114.4	85.1	110.3	94.6	3 871	540	4 285	8 696
1941.....	57.8	122.6	76.7	78.2	73.8	80.9	77.6	108.5	91.3	3 468	606	4 888	8 962
1942.....	52.2	115.8	71.2	59.5	68.7	58.9	65.0	86.7	77.0	3 623	615	5 378	9 616
1943.....	57.7	112.8	72.2	53.9	72.1	69.8	64.8	82.9	71.4	4 257	651	6 048	10 956
1940													
Des.....	70.5	124.3	93.1	91.4	72.0	113.1	44.9	122.3	100.3	331	54	483	868
1941													
Jan.....	63.8	120.8	85.0	89.9	75.4	113.7	72.2	104.2	90.4	331	56	490	877
Feb.	57.5	125.0	79.3	74.4	84.9	100.3	126.1	107.7	90.9	274	47	425	746
Mars	53.6	124.8	69.2	70.2	88.6	90.8	102.1	116.0	86.5	274	50	437	761
April	55.5	123.3	55.9	72.8	87.7	76.0	7.0	124.8	95.4	221	45	387	653
Mai	63.0	127.7	56.9	94.7	89.7	100.8	8.3	123.8	101.4	250	57	403	710
Juni.....	67.2	131.3	79.6	92.8	77.4	94.1	64.9	144.2	101.6	295	50	384	729
Juli	56.7	86.5	81.9	59.6	8.4	40.0	105.4	94.0	64.5	310	44	326	680
Aug.....	53.0	125.5	88.2	65.7	42.4	69.4	113.8	99.3	83.4	307	49	361	717
Sept.....	57.0	127.0	85.5	80.5	85.8	70.3	107.8	97.7	98.4	311	52	402	765
Okt.....	55.9	127.7	84.4	81.9	87.1	66.8	96.1	95.7	93.9	308	53	445	806
Nov.	57.5	130.9	76.7	82.0	88.4	78.8	78.0	92.4	98.4	288	53	414	755
Des.....	53.1	121.1	77.2	73.6	69.6	69.4	50.0	102.6	90.4	300	50	415	765
1942													
Jan.....	53.9	125.2	72.2	72.1	79.6	60 7	57.4	82 6	80.3	308	55	465	828
Feb.....	51.7	127.3	63.2	59.5	80.0	53.6	138.3	82.1	83.8	259	46	412	717
Mars.....	43.6	125.0	49.4	41.8	73.1	48.8	162.1	88.4	76.9	250	44	390	684
April	47.3	113.5	11.0	30.4	68.9	51.3	9.6	91.7	69.3	141	46	357	544
Mai	50.4	129.2	72.0	40.3	76.0	67.6	5.9	105.6	85.4	282	46	426	754
Juni.....	46.2	120.7	76.2	58.8	74.4	71.7	22.0	102.2	80.8	277	52	448	777
Juli	50.8	78.8	71.4	69.3	29.8	34.8	142.6	84.5	60.1	301	48	390	739
Aug.....	53.9	111.4	83.5	65.6	54.2	64.3	41.9	90.9	77.7	343	50	387	780
Sept.....	56.0	112.5	83.2	68.4	69.6	61.8	89.9	75.0	84.4	343	53	430	826
Okt.....	55.6	111.9	85.4	76.7	75.0	63.1	53.7	71.5	81.2	357	59	533	949
Nov.	59.1	123.8	91.3	68.5	78.3	72.8	37.8	75.0	76.8	358	62	586	1 006
Des.....	57.6	110.8	95.4	62.9	65.6	56.1	19.0	90.4	67.6	403	55	553	1 011
1943													
Jan.....	56.4	120.0	93.4	59.7	72.0	62.8	32.0	73.6	66.4	410	58	582	1 050
Feb.	57.5	121.7	94.1	60.9	80.3	61.6	129.7	80.1	75.4	364	57	518	939
Mars	61.1	117.7	91.0	58.2	77.0	71.2	196.4	85.8	69.1	416	62	565	1 043
April	67.0	114.4	96.0	55.5	76.1	65.8	16.0	95.4	72.5	395	51	512	958
Mai	61.9	122.1	94.4	54.4	77.3	74.8	8.3	96.6	74.9	400	55	498	953
Juni.....	65.0	120.6	92.4	46.4	78.7	78.5	102.7	98.5	68.4	374	51	404	829
Juli	47.2	74.8	68.1	47.4	39.4	39.3	133.3	78.7	51.8	372	47	382	801
Aug.	53.6	107.9	50.8	52.6	72.7	72.9	37.1	79.8	74.3	296	47	421	764
Sept.....	56.4	113.4	54.2	56.9	77.2	79.0	7.8	72.2	76.6	306	53	471	830
Okt.	55.9	119.2	59.1	54.0	78.2	81.8	46.0	72.6	81.1	332	58	542	932
Nov.	57.9	116.4	42.0	52.8	76.4	83.5	43.0	75.7	79.9	289	55	570	914
Des.....	52.5	105.1	31.0	47.9	60.0	66.6	24.9	85.7	66.4	303	57	584	944

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	19. Innveid mjølkemengde[1]	20. Arbeidsledighet blant fagforeningsmedlemmer				21. Arbeidsledighetsoppgaver			22. Sysselsettingen						
		a) 10 fag	b) Jern- og metallarb.	c) Byggningsarb.	d) Skotøyarb.	A. Fra de off. arb.kontorer. Arb.-søkende menn og kvinner[2]	B. Fra alle kommuner. Helt arbeidsløse[3]		A. Sysselsatte arb.løshetstrygdede[4] i alle kommuner	B. Sysselsettingsindeks 1938 = 100					
										I alt[5]	Industri	Bygg	Statens anlegg	Handel	Landtransport
	1000 tonn	Pst. av medlemstallet					a) I alt	b) I industrien							
1929	408.9	15.4	10.3	23.6	10.8	–	–	–	–						
1930	427.7	16.6	13.6	23.8	9.1	–	–	–	–						
1931	460.6	22.3	20.1	30.4	12.6	28 027	–	–	–						
1932	483.2	30.8	30.3	37.4	18.0	34 309	–	–	–						
1933	500.5	33.4	29.7	45.9	11.6	36 703	–	–	–						
1934	522.9	30.7	28.7	41.0	11.2	36 876	–	–	–						
1935	536.1	25.3	21.8	33.9	8.6	36 776	–	–	–	91	92	81	102	82	88
1936	602.9	18.8	12.7	26.7	8.1	33 517	–	–	–	94	97	103	97	86	93
1937	636.3	20.0	12.1	30.4	6.8	29 881	–	–	–	100	102	98	103	94	97
1938	710.2	22.0	14.5	31.9	7.7	30 296	–	–	–	100	100	100	100	100	100
1939	792,6	18.3	13.4	25.2	7.0	28 251	–	–	–	106	103	114	99	103	102
1940	653.1	23.1	13.8	34.3	8.7	29 099	–	–	–	103	98	136	124	98	97
1941	524.8	11.4	5.3	17.5	8.0		19 181	5 168	546 472	104	100	139	127	94	104
1942							4 747	2 032	549 016	95	95	107	111	88	112
1941															
Mars	48.05	18.3	9.3	28.8	7.1	–	42 514	11 264	511 371	98	95	114	120	93	100
April	50.64	16.6	6.7	26.8	7.1	–	33 556	8 113	519 487						
Mai	55.02	10.0	5.1	14.8	6.3	–	16 571	4 155	549 549						
Juni	50.52	7.5	4.2	11.4	6.0	–	8 446	2 385	573 809	109	102	162	148	93	102
Juli	45.93	8.2	4.2	11.5	10.7		8 882	4 736	568 918						
Aug.	39.16	7.8	4.1	10.9	6.9		6 201	1 796	573 095						
Sept.	37.64	7.6	3.7	11.8	10.5		5 650	1 375	576 582	107	101	152	133	94	107
Okt.	33.69	8.2	3.5	12.9	10.3		6 664	1 764	569 894						
Nov.	28.45	7.8	2.7	12.7	8.5		8 132	2 123	556 690						
Des.	30.53	10.1	2.9	15.6	12.6		10 374	3 500	546 610	102	101	126	107	94	107
1942															
Jan.....	32.93						13 202	5 995	535 808						
Feb.....	30.33						13 761	6 848	537 074						
Mars	33.12						13 879	5 438	536 416	95	95	105	104	90	107
April	39.74						5 962	2 428	540 447						
Mai	41.67						2 636	1 254	549 324						
Juni.....	46.08						1 424	597	558 930	97	94	121	125	89	114
Juli	45.05						916	381	562 732						
Aug.	36.16						1 054	350	558 345						
Sept.	32.50						888	214	561 411	94	96	106	113	87	113
Okt.	27.25						1 095	261	547 066						
Nov.	23.35						1 088	245	546 250						
Des.	23.80						1 054	369	534 385	92	95	95	100	87	115
1943															
Jan.....	24.75						1 236	445	532 038						
Feb.....	23.23						903	242	540 126						
Mars	27.02						630	137	549 098	91	95	83	115	86	116
April	31.20						359	76	545 036						
Mai	38.84						331	61	545 919						
Juni.....	44.81						198	42	547 935	89	94	83	116	81	119
Juli	41.48						183	29	546 728						
Aug.	35.74						243	37	542 134						
Sept.	30.16						240	36	540 289	86	92	75	108	81	118
Okt.....	24.83						337	49	531 725						
Nov.	20.72						267	30	532 041						
Des.....							321	61	527 539						

[1] Ved meierier, ysterier og kondenseringsfabrikker. Månedstallene omfatter alle meierier og ysterier som gir rapporter svarende til vel 90 pst. av meierienes samlede mjølkemengde. [2] Pr. 15. i hver måned. Fra 1940 ved månedens utgang. Tallene for månedene etter april er beregnet da oppgaver ikke forelå for alle kontorer. For oktober, november, desember 1940 bygger oppgavene på de nye arbeidsløshetsmeldinger for det såvidt mulig tilsvarende antall kontorer. [3] Ved månedens utgang. [4] Hushjelp, fiske, sel- og hvalfangst, jordbruk og skogbruk faller utenfor trygden. [5] Unntatt sjøfart og hvalfangst.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	23. Indeks for detaljomsetningen[3] 1938 = 100			24. Norges Grossistforbunds indeks for engrosomsetningen 1938 = 100			25. Priser på landbruksprodukter[1]					
							a)	b)	c)	d)	e)	f)
							Havre	Høy	Poteter	Smør	Oksekjøtt 1. kl.	Flesk
	Bygder	Byer	Riket	Næringsmiddelbransjen	Andre bransjer	Totalindeks	Kr. pr. 100 kg			Kr. pr. kg		
1929.....							18.65	10.01	7.46	2.85	1.70	1.53
1930.....							13.04	7.76	7.24	2.50	1.80	1.21
1931.....							11.82	5.76	8.48	2.18	1.38	0.97
1932.....							14.35	5.97	6.80	2.16	1.01	1.02
1933.....							13.39	8.36	5.43	2.09	1.01	0.96
1934.....							11.94	8.30	5.95	2.25	1.30	0.89
1935.....							14.35	7.99	8.71	2.30	1.34	1.11
1936.....							15.18	8.15	7.51	2.41	1.35	1.24
1937.....	96	93	95	95	107	100	17.41	8.71	8.84	2.58	1.66	1.32
1938.....	100	100	100	100	100	100	18.00	[1] 6.64	[1] 10.59	[1] 2.81	[1] 1.60	[1] 1.39
1939.....	105	104	105	108	135	116	17.83	7.42	9.21	2.97	1.44	1.50
1940.....	127	114	120	108	148	123	20.33	13.04	13.89	3.26	1.65	1.78
1941.....	138	111	123	124	187	149	25.92	15.41	14.17	3.65	2.25	2.40
1942.....	132	103	115	125	140	131	30.00	16.25	17.89	3.65	2.31	2.55
1943.....							32.00	16.86	19.45	3.65	2.31	2.55
1941												
Mai	147	122	133	134	207	163	23.00	15.33	13.17	3.65	2.30	2.35
Juni.....							28.00	15.33	13.17	3.65	2.31	2.55
Juli	144	104	121	131	181	151	28.00	15.33	24.00	3.65	2.31	2.55
Aug.							28.00	15.33	15.00	3.65	2.31	2.55
Sept.....	137	113	123	123	186	148	28.00	15.33	15.00	3.65	2.31	2.55
Okt.....							28.00	15.33	13.50	3.65	2.31	2.55
Nov.	155	123	137	123	156	136	28.00	16.00	14.50	3.65	2.31	2.55
Des.....							28.00	16.00	14.50	3.65	2.31	2.55
1942												
Jan.....	115	98	105	115	140	125	28.00	16.00	14.90	3.65	2.31	2.55
Feb.....	116	97	105				28.00	16.00	15.50	3.65	2.31	2.55
Mars	134	106	117	126	127	127	28.00	16.00	15.50	3.65	2.31	2.55
April	123	96	107				28.00	16.00	15.80	3.65	2.31	2.55
Mai	136	105	118	127	166	142	28.00	16.00	16.50	3.65	2.31	2.55
Juni.....	140	108	121				28.00	16.00	17.50	3.65	2.31	2.55
Juli	141	96	115	147	136	141	32.00	16.50	30.00	3.65	2.31	2.55
Aug.....	138	95	113				32.00	16.50	21.75	3.65	2.31	2.55
Sept.....	125	99	110	125	144	133	32.00	16.50	17.00	3.65	2.31	2.55
Okt.	132	105	116				32.00	16.50	16.50	3.65	2.31	2.55
Nov.	122	100	110	109	128	117	32.00	16.50	16.50	3.65	2.31	2.55
Des.....	157	126	139				32.00	16.50	17.17	3.65	2.31	2.55
1943												
Jan.....	107	97	101	107	124	114	32.00	16.50	17.50	3.65	2.31	2.55
Feb.....	107	93	99				32.00	16.83	17.83	3.65	2.31	2.55
Mars	128	108	117	120	115	119	32.00	17.50	18.50	3.65	2.31	2.55
April	124	98	109				32.00	17 50	19.10	3.65	2.31	2.55
Mai	130	108	118				32.00	17.50	20.10	3.65	2.31	2.55
Juni.....	126	104	114				32.00	17.50	20.80	3.65	2.31	2.55
Juli	131	94	110		Opphørt		32.00	16.50	29.50	3.65	2.31	2.55
Aug.	128	98	111				32.00	16.50	21.50	3.65	2.31	2.55
Sept.	121	102	111				32.00	16.50	17.00	3.65	2.31	2.55
Okt.	127	110	117				32.00	16.50	16.67	3.65	2.31	2.55
	A[2]	B[2]	C[2]									
Nov.	73	68	61				32.00	16.50	17.17	3.65	2.31	2.55
Des.....	78	72	81				32.00	16.50	17.67	3.65	2.31	2.55

[1] Oppgaver fra Landbrukets Priscentral. Prisene gjelder partisalg fra produsent for prima vare levert avsetningsstedet og er utregnet i gjennomsnitt for en rekke byer. Til og med 1937 gjelder oppgavene 20 byer, fra og med 1938 6 byer. [2] Indeksen for detaljomsetningen er ikke ferdigregnet for de senere måneder. Fra juni 1940 utarbeider Byrået en særskilt ukentlig indeks for en del større byer på grunnlag av oppgaver fra en rekke større forretninger. Tallene under A, B og C angir omsetningen i prosent av gjennomsnittet for juli—desember 1939 for bransjene Matvarer (A), Manufakturvarer (B) og Skotøy (C).
[3] Indeksen er omregnet med nye vekter.

Økonomiske månedstall (forts.).

26. Indekstall for leveomkostninger

År[10] og måneder	a) Norge[1]		b) Sverige[2]		c) Danmark[5]		d) England[6]		e) Tyskland[7]		f) Frankrike, Paris[8]		g) U. S. A.[9]	
	Total uten skatt	Matvarer	Total[3]	Matvarer[4]	Total[3]	Matvarer	Total	Matvarer	Total	Matvarer	Total	Matvarer	Total	Matvarer
1929.....	96.8	96.1	108	117	101	105	163	153	154	156	556	590	100	107
1930.....	94.1	92.3	105	108	96	96	157	144	149	146	572	593	97	102
1931.....	89.1	84.9	101	100	91	84	145	128	137	130	589	642	87	84
1932.....	87.2	81.5	100	99	90	82	141	123	122	114	535	567	78	70
1933.....	86.0	79.4	98	95	93	86	139	119	119	111	516	532	75	68
1934.....	86.2	80.2	99	97	97	91	142	123	123	118	522	544	79	75
1935.....	88.1	84.1	100	102	100	100	143	126	124	123	490	491	83	82
1936.....	90.4	87.5	101	104	102	100	146	129	125	124	497	514	85	84
1937.....	96.8	96.1	104	109	105	103	155	140	126	125	606	629	89	88
1938.....	100.0	100.0	106	112	107	105	156	141	127	124	692	732	87	82
1939.....	101.3	101.7	108	115	109	106	155	137	127	125			85	78
1940.....	118.2	122.3	124	135	136	127	182	159	132	131			86	81
1941.....	138.5	146.1	140	151	158	163	199		136	134			89	
1942.....	146.8	152.3	152	167	164	169	200		140	139				
1943.....	150.4	154.0	153											
1941														
Mai.....	136.9	146.3		155			200		133	130			87	82
Juni.....	138.9	147.6		150			200		134	131			89	
Juli.....	139.5	148.0	140	151	161	163	199		136	134			89	
Aug.	140.5	148.9		151			199		136	133			89	
Sept.	141.4	149.1		151			199		133	128			91	
Okt	141.9	148.5	141	151	162	165	199		132	126				
Nov	142.9	149.4		151			200		133	126				
Des.	143.7	150.3		158			199		133	126				
1942														
Jan.	144.3	150.4	145	160	162	166	199		134	127				
Feb.	144.7	150.3		163			199		136	130				
Mars	145.1	150.5		162			198		136	131				
April	145.8	151.4	151	162	161	168	199		137	132				
Mai	146.8	152.7		163			198		138	134				
Juni.....	147.3	153.3		164			199		139	136				
Juli	147.8	153.8	152	167	165	170	200		140	139				
Aug.	147.8	153.7		167			199		139	136				
Sept.	147.5	152.4		164			199		135	129				
Okt.....	147.8	152.5	153	162	166	170			135	128				
Nov.	148.2	152.7		163					135	129				
Des.....	148.8	153.3		163										
1943														
Jan.....	149.0	153.4	153	163	167	170			137	131				
Feb.....	149.2	153.3		164					137	132				
Mars	149.6	153.8		164					138	133				
April	150.1	154.4	153	164	167	169			138					
Mai	150.4	154.6		163					139					
Juni.....	150.6	154.8		163					139					
Juli	151.1	155.1	153	162	165	166			142					
Aug.	151.2	154.8		160					141					
Sept.	150.6	153.2							138					
Okt.	150.7	153.2	153		167	166								
Nov.	151.1	153.4												
Des.	151.4	153.9												
1944														
Jan.....	151.5	154.0	154		167	166								

[1] Pr. 15. hver måned. 1938 = 100. [2] 1935 = 100. [3] Inkl. skatter. [4] Inkl. lys og brensel. [5] Indeksen angir nivået i begynnelsen av januar, april, juli og oktober. 1935 = 100. [6] Pr. 1. i måneden etter. Juli 1914 = 100. [7] Oktober 1913, januar, april og juli 1914 = 100. Gj.snitt pr. måned. [8] 1. halvår 1914 = 100. [9] Basis 1923 = 100. Årsindekstallene er gjennomsnittstall. Månedstallene gjelder pr. 15de. [10] Tallene for årene gjelder, med unntak av Norge, bare juli måned.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	27. Indekstall for engrospriser										28. Gullbeholdning i			
	a) Norge		b)	c)	d) England		e)	f)	g) U. S. A.		a)	b)	c)	d)
	Stat. Sentralb.[1]	Øk. Revue [2]	Sverige. Kom. Koll.[3]	Danmark. Stat. Dept.[4]	Board of Trade [5]	Economist [6] (Ny)	Tyskland. Stat. Reichsamt [7]	Frankrike. Stat. Gén.[6]	B. L. S.[8]	Irving Fisher[8]	Englands Bank	Den tyske Riksbank	Frankrikes Bank	Reservebankene. U. S. A.
											Ved utgangen av år og måned			
											Mill. £	Mill. Rmk.	Milliard Frcs.	Mill. $
1929	97.0	148		108	–	127	137	627	96.5	96.3	146.1	2 283	41.67	2 857
1930	89.5	138		93	100	107	125	554	86.4	86.3	148.3	2 216	53.58	2 941
1931	79.3	123		82	88	90	111	502	71.2	71.4	121.3	984	68.86	2 988
1932	79.7	125		84	86	86	96	427	64.9	61.6	120.6	806	83.02	3 149
1933	79.5	124		90	86	86	93	398	66.0	64.6	191.7	392	76.95	3 569
1934	81.0	126		98	88	90	98	376	75.0	76.6	192.8	79	82.12	5 355
1935	83.1	132	100	100	89	94	102	339	80.0	83.0	200.6	82	66.30	7 791
1936	87.4	138	102	105	95	100	104	411	80.8	83.7	314.2	66	60.36	9 112
1937	101.6	161	114	119	109	114	106	581	86.3	90.7	327.2	70	58.93	9 461
1938	100.0	156	111	112	101	99	106	653	78.6	81.2	327.2	71	[9] 87.27	12 123
1939	101.7	159	115	118	103	102	107		77.1	80.9	0.2	78	97.27	15 453
1940	133.2	212	146	172	137	134	110		78.5	83.6	0.2	78	84.62	19 921
1941	162.9	245	172	203	153		112		87.3	93.4	0.2	77	84.60	20 764
1942	172.3		189	213	160		114		98.5		0.2			
1943	174.9			214			116							
1941														
Feb.	152.9	235	164	198	150	143	112		81	85.7	0.2	77		20 366
Mars	157.4	238	168	198	151	144	112		82	87.1	0.2	78		20 436
April	157.6	245	170	200	151	144	112		83	89 5	0.2	78		20 533
Mai	163.5	245	171	201	151	146	112		85	91.8	0.2	78		20 615
Juni.....	165.4	245	173	202	152	144	112		87	93.3	0.2	78		20 583
Juli	166.5	246	173	205	153	146	112		89	95.4	0.2	78	84.60	20 603
Aug.	167.3	249	174	207	153	147	113		90	96.9	0.2	77	84.60	20 571
Sept.....	168.7	251	175	208	154		113		92	98.4	0.2	77	84.60	20 712
Okt.....	168-5	252	176	207	154		112		92	98.3	0.2	77	84.60	20 841
Nov.	169.4	253	178	208	155		112		92	99.0	0.2	77	84.60	20 822
Des.....	170.0	253	179	210	156		113		93	100.0	0.2	77	84.60	20 764
1942														
Jan.....	170.2	254	182	211	156		114		95	102.0	0.2	77	84.60	20 002
Feb.....	170.6	254	183	212	159	152	113		97	103.0	0.2	77	84.60	20 846
Mars	171.0	254	184	212	159	152	114		97	104.0	0.2	77	84.60	20 821
April	171.1	255	186	212	160	153	114		98	106.0	0.2	77	84.60	20 824
Mai	171.5	255	187	212	161	153	114		99	106.0	0.2	77	84.60	20 799
Juni.....	172.3		188	213	160	153	114		98	107.0	0.2	77	84.60	20 853
Juli	172.4		193	213	160	154	115		99		0.2	77	84.60	20 828
Aug.	172.9		192	214	159	152	115		99		0.2	77	84.60	20 809
Sept.....	173.0		192	214	159		115		99		0.2	77	84.60	20 810
Okt.....	174.0		193	214	160		115		100		0.2	77	84.60	20 814
Nov.	174.3		195	214	161		115		100		0.2	77	84.60	20 809
Des.....	174.5		195	215	161		115		101		0.2	76	84.60	20 889
1943														
Jan.....	174.1		196	214	162		116		102		0.2	77	84.60	20 952
Feb.	174.3		197	214	162		116		103		0.2	77	84.60	20 859
Mars	174.5		197	214	162		116		103		0.2	77	84.60	20 832
April	174.6		197	214	163		116		104		0.2	77	84.60	20 662
Mai	175.2		197	214	164		116		104		0.2	77	84.60	20 628
Juni.....	175.2		197	214	164		116		104		0.2	77	84.60	20 610
Juli	175.4		196	214	165		117		103		0.2	77	84.60	20 519
Aug.	175.2		195	214	163		117		103		0.2	77	84.60	20 453
Sept.	175.0		195	215			116		103		0.2	77	84.60	20 344
Okt.....	175.0		195	215			116				0.2	77	84.60	20 293
Nov.	175.3		195	215			116				0.2	77		
Des.....	175.5		195	215			116				0.2	77		
1944														
Jan.....	175.5													

[1] Pr. 15. i måneden. 1938 = 100. [2] Utgangen av måneden. Des. 1913—juni 1914 = 100. [3] Gj.snitt pr. måned. Basis 1935 = 100. [4] Basis 1935 = 100. [5] Basis 1930 = 100 [6] Utgangen av måneden. Basis 1913 = 100. [7] Gj.snitt pr. måned. Basis 1913 = 100. [8] Gj.snitt pr. måned. Basis 1926 = 100. [9] 1 franc = 0.02475 gr fint gull.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	29. Sverige a) Seddelomløp [1]	b) Privatbankenes utlån [1, 2]	c) Aksjeindeks [3]	d) Arb.-ledighet	e) Produksjonsindeks. S.I.F.	f) Godstransp. Statsb. (ekskl. Lappl.-malm)	g) Innførsel	h) Utførsel	i) Utførsel av: Papirmasse	Papir og papp	30. Danmark a) Seddelomløp	b) Privatbankenes utlån [1, 2]	c) Aksjeindeks	d) Arb.-ledighet	e) Produksjonsindeks
	Mill. kr.		1924 = 100	Pst.	1935 = 100	Pr. mnd. 1 000 t.	Mill. kr.		1 000 tonn (tørr vekt)		Mill. kr.		Juli 1914 = 100	Pst.	1935 = 100
1929.....	569	4 420	165	10.2	–	916	1 783	1 812	1 789	478	367	1 867	101	15.5	8
1930.....	594	4 634	145	11.8	–	831	1 662	1 550	1 641	436	360	1 883	96	16.5	8
1931.....	583	4 695	106	16.7	–	748	1 428	1 122	1 567	484	346	1 868	83	17.9	8
1932.....	598	4 316	62	22.2	–	641	1 155	947	1 292	472	332	1 647	70	31.7	7
1933.....	648	3 906	61	23.4	–	691	1 095	1 079	1 916	516	375	1 670	83	28.8	8
1934.....	708	3 795	76	18.0	91	[4] 768	1 305	1 302	1 999	555	386	1 687	98	22.1	9
1935.....	786	3 828	86	15.1	100	814	1 476	1 297	2 103	608	386	1 748	101	19.7	10
1936.....	893	3 992	111	12.6	108	854	1 633	1 514	2 280	606	399	1 927	110	19.3	10
1937.....	980	4 090	130	10.8	120	965	2 124	2 000	2 560	663	417	1 968	114	21.9	10
1938.....	1 061	4 338	124	10.9	117	885	2 082	1 843	1 982	473	441	1 977	105	21.4	10
1939.....	1 422	4 956	122	9.2	124	1 042	2 499	1 889			600	2 117	103	18.5	11
1940.....	1 482	4 465	[3] 77	11.8	113	1 266	2 005	1 328			741	1 916	97	23.9	9
1941.....	1 700	4 294	90	11.3	104	1 545	1 674	1 345			842	1 754	115	14.9	9
1942.....	2 016	4 387	108	7.5	108	1 781	1 770	1 313			983	1 878	122	9.1	9
1943.....	2 266	4 714					1 818	1 150			1 359	1 598	127	6.3	9
1941															
Jan.....	1 417	4 402	85	17.2	106	[5] 1 177	126	85			703	1 847	97	34.8	8
Feb.....	1 425	4 434	81	16.5	106	1 279	78	47			703	1 827	99	34.3	8
Mars	1 422	4 409	80	15.1	105	1 434	107	87			707	1 776	101	26.8	8
April	1 403	4 405	83	13.1	105	1 383	177	112			719	1 812	112	18.3	9
Mai	1 398	4 410	85	10.6	104	1 366	177	133			745	1 798	115	11.3	9
Juni.....	1 449	4 368	86	9.4	104	1 171	127	135			748	1 825	115	3.8	9
Juli	1 440	4 308	90	7.8	100	1 513	118	115			736	1 813	118	4.7	9
Aug.	1 495	4 288	92	7.5	100	1 616	136	130			740	1 791	124	5.9	9
Sept.....	1 553	4 278	97	7.3	102	1 629	160	138			746	1 818	129	6.6	9
Okt.....	1 568	4 216	102	8.3	103	2 156	165	128			792	1 788	127	8.8	9
Nov.	1 551	4 264	98	10.0	104	2 233	140	123			791	1 767	125	9.8	9
Des.....	1 700	4 294	97	13.0	106	1 607	155	119			842	1 754	117	13.1	9
1942															
Jan.....	1 607	4 254	101	13.7	104	1 445	155	86			798	1 728	118	21.9	8
Feb.	1 598	4 248	100	12.5	106	1 426	73	42			802	1 675	119	21.6	8
Mars	1 649	4 258	106	11.1	106	1 572	50	54			815	1 669	120	17.8	8
April	1 638	4 225	108	8.1	107	1 682	99	99			835	1 660	121	8.6	8
Mai	1 629	4 221	110	6.0	107	1 658	184	125			830	1 639	123	4.1	9
Juni.....	1 705	4 211	108	4.9	109	1 590	190	142			844	1 703	125	3.2	9
Juli	1 702	4 145	112	4.3	110	1 778	165	137			839	1 768	128	3.8	8
Aug.	1 755	4 148	116	4.0	110	1 874	203	120			834	1 800	126	4.0	9
Sept.....	1 832	4 290	113	4.3	110	1 925	180	121			847	1 838	124	4.6	9
Okt.....	1 863	4 277	111	4.8	110	2 278	154	152			915	1 837	121	5.3	9
Nov.....	1 831	4 325	105	5.9	111	2 375	157	116			917	1 844	120	5.9	9
Des.....	2 016	4 387	106	10.3	111	1 760	160	122			983	1 878	119	8.8	9
1943															
Jan.....	1 913	4 355	105	8.4	110	1 581	164	77			939	1 821	121	15.4	9
Feb.....	1 916	4 421	104	7.4	111	1 800	147	74			950	1 817	119	9.5	9
Mars	1 931	4 448	107	6.4	110	2 010	152	84			964	1 814	120	6.6	9
April	1 923	4 519	107	6.0	111	1 736	131	95			1 001	1 817	121	6.0	9
Mai	1 918	4 574	107	4.4	110	1 880	143	127			1 022	1 809	124	3.1	9
Juni.....	1 969	4 560	106	4.4	109	1 604	147	132			1 058	1 758	126	2.5	9
Juli	1 969	4 504	106	3.9	108	1 891	186	112			1 075	1 701	128	2.7	9
Aug.	2 045	4 525	107	3.5	106	1 960	136	101			1 165	1 674	129	3.3	9
Sept.....	2 133	4 539	112	3.5	107	1 922	162	101			1 193	1 656	133	4.4	9
Okt.....	2 142	4 552	112	4.5	108	2 580	167	87			1 269	1 646	138	5.0	9
Nov.	2 085	4 689	111	5.8	109		153	83			1 285	1 643	136	5.9	9
Des.....	2 266	4 714	113				130	77			1 359	1 598	136	10.9	9

[1] Ved utgangen av år og måned. [2] Inkl. rediskonteringer. [3] Rederi- og industriaksjer. Fra 1940 basis 1937 = 100. Tidligere 1924 = 100. Omregningsforhold 1940 = 77 = 99. [4] Ny serie fra og med januar 1934. I den gamle serie var tallet for 1934 818. [5] Enkelte nye baner er kommet med fra juli 1940

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	Danmark (forts.)				31. Tyskland [5]											
	f) Innførsel	g) Utførsel av innenl. varer	h) Utførsel av flesk	i) Utførsel av smør	a) Pengemengde i omløp [1]	b) Gireringer [2]	c) Seddelbankenes utlån [3]	d) Storbankers utlån [4]	e) Dagslånsrente	f) Aksjeindeks	g) Antall arb.-ledige [6]	h) Produksjonsindeks [7]	i) Lastede jernb.-vogner	k) Innførsel	l) Utførse
	Mill. kr.		1 000 tonn		Mill. RM.				Pst.	1924-26 = 100	1000	1928 = 100	Mill. stkr.	Mill. RM.	
1929	1 696	1 610	228	158	6 657	–	3 274		7.68	134	1 915	101.4	46.4	13 440	13 488
1930	1 634	1 515	306	169	6 379	–	2 989		5.07	109	3 139	87.1	41.1	10 395	12 036
1931	1 392	1 257	376	174	6 638	25.9	4 644		8.37	–	4 520	68.5	34.4	6 727	9 599
1932	1 089	1 079	390	158	5 642	21.9	3 136		6.23	–	5 575	54.0	30.6	4 667	5 739
1933	1 214	1 151	294	150	5 715	21.0	3 557		5.11	67	4 804	61.5	31.8	4 204	4 871
1934	1 294	1 170	223	149	5 972	23.1	4 355		4.68	77	2 719	80.9	35.6	4 452	4 167
1935	1 275	1 206	200	138	6 373	26.7	4 700		[8] 3.43	90	2 151	95.4	37.7	4 159	4 270
1936	1 433	1 327	177	146	6 964	29.7	5 584		2.94	100	1 550	107.6	41.2	4 221	4 770
1937	1 670	1 569	182	152	7 499	35.6	6 191		2 78	112	892	118.8	37.3	5 468	5 911
1938	1 624	1 528	181	156	10 404	44.1	8 289		2.62	109	407	128.0	29.3	5 449	5 257
1939	1 742	1 575	190	148	[9] 11 798		11422		2.48	103					
1940	1 374	1 508	143	108	14 033				1.95	125					
1941	1 312	1 266			19 325				1.78	149					
1942	1 207	1 039			24 375				1.83	155					
1943	1 228	1 299								158					
1941															
Jan.	108	112	10.3	5.6	13 694				1.73	143					
Feb.	73	81	6.9	4.3	13 976				1.68	145					
Mars	104	98	9.4	4.6	14 188				1.83	143					
April	151	116	8.8	4.6	14 689				1.67	143					
Mai	131	130			15 210				1.78	145					
Juni	99	120			15 565				1.93	151					
Juli	124	105			16 031				1.63	156					
Aug.	113	89			16 502				1.73	157					
Sept.	102	104			16 918				1.94	160					
Okt.	115	115			17 432				1.76	150					
Nov.	88	98			17 793				1.75	149					
Des.	104	98			19 325				1.98	149					
1942															
Jan.	98	69			18 987				1.92	152					
Feb.	54	54			19 443				1.75	154					
Mars	31	81			19 774				1.95	154					
April	85	99			20 047				1.96	155					
Mai	124	114			20 548				1.71	156					
Juni	159	120			20 936				1.90	156					
Juli	123	74			21 344				1.75	155					
Aug.	119	87			21 808				1.68	155					
Sept.	103	72			22 037				1.83	155					
Okt.	110	75			22 600				1.80	156					
Nov.	95	94			23 052				1.75	156					
Des.	106	100			24 375				1.96	156					
1943															
Jan.	94	77			23 664				1.84	158					
Feb.	104	87			24 266				1.82	158					
Mars	120	98			24 697				1.94	158					
April	96	91			25 422				1.81	158					
Mai	121	134			25 922				1.91	158					
Juni	96	126			26 650				1.90	158					
Juli	124	104			27 596				1.86	158					
Aug.	89	102			29 029				1.89	158					
Sept.	99	104			30 099				1.93	158					
Okt.	105	134			30 922					158					
Nov.	89	125			31 772					158					
Des.	91	117								158					

[1] Ved utgangen av år og måned. [2] Årsoppgavene er gjennomsnitt av månedstallene. [3] Veksel- og lombardlån. [4] Veksler og debitorer i løp. regn. [5] Fra og med mars 1935 omfatter oppgaven også Saar. [6] Fra 31/7 1933 er ikke medregnet antall beskjeftigede i arbeidsleire. [7] Ny beregning. Eksklusive nærings- og nytelsesmiddelindustri [8] Ny serie fra og med januar 1935. [9] Bare Riksbanksedler. Tallet for august var 10 907; for pengemengden 13 223.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	32. Storbritannia									33. Frankrike				
	a) Seddel-omløp[1]	b) 9 clearing bankers utlån	c) Dagslåns rente[2]	d) Aksjeindeks[3]	e) Arbeidsledighet[4]	f) Produksjonsindeks	g) Godstransp. på jernbaner[5]	h) Innførsel	i) Utførsel av innenl. varer.	a) Seddel-omløp[1]	b) Aksjeindeks	c) Arb.-ledige som mottar understøttelse 1000	d) Produksjonsindeks.	e) Lasted jernbanevogner
	Mill. £		Pst.	1924 = 100	Pst.	1924 = 100	10 000 tonn	Mill. £		Milliard frcs.	1913 = 100		1928 = 100	Gj.sn. antall 1000, daglig
1929....	370	1 198	4.58	139	10.5	110.6		1 112	730	68.6	506	1	109.4	65.1
1930....	369	1 230	2.36	112	16.2	98.7		959	568	76.4	437	2	110.2	65.4
1931....	364	1 131	2.92	87	21.3	84.3		799	389	85.7	308	55	97.6	53.9
1932....	371	1 167	1.65	84	22.1	84.8		652	365	85.0	245	274	75.7	47.3
1933....	392	1 033	0.66	103	20.0	90.5		629	367	82.6	232	276	84.3	45.2
1934....	405	995	0.81	125	16.8	101.7		685	396	83.4	194	345	78.0	42.8
1935....	425	1 087	0.73	140	15.6	108.4		702	426	81.2	186	426	74.0	40.1
1936....	467	1 160	0.75	161	13.1	117.9		793	441	89.3	180	432	77.5	40.9
1937....	505	1 228	0.75	151	11.0	124.3		954	522	93.8	227	351	84	41.7
1938....	505	1 163	0.75	123	12.9	109.8		859	471	110.9				
1939....	555	1 272	1.06	114	10.6			846	439	151.3				
1940....	617		1.00	95				1 084	415	218.4				
1941....	752		1.00	101						270.1				
1942....	923		1.02	113						382.8				
1941														
Jan.....	599		1.00	98						–				
Feb.....	603		1.00	96						–				
Mars ...	612		1.00	92						–				
April ...	623		1.00	93						232.0				
Mai	630		1.00	93						–				
Juni....	639		1.00	95						240.0				
Juli	658		1.00							242.0				
Aug. ...	665		1.00							244.1				
Sept. ...	671		1.00							249.0				
Okt. ...	693		1.00	107						255.7				
Nov. ...	710		1.00	109						260.8				
Des. ..	752		1.00	110						270.1				
1942														
Jan. ...	742			112						273.3				
Feb. ...	750			107						278.4				
Mars ...	775			106						282.8				
April ..	771			106						291.7				
Mai	789			107						296.9				
Juni....	796			111						304.4				
Juli	824		1.00	109						315.6				
Aug.....	829		1.00	111						323.5				
Sept. ...	838		1.05	115						334.4				
Okt.....	851		1.05	120						348.9				
Nov.....	870		1.00	126						364.8				
Des.....	923		1.00	126						382.8				
1943														
Jan.....	908		1.08	131						387.7				
Feb.....	917		1.10	132						397.3				
Mars ...	935		0.91	132						405.4				
April ...	953		1.03	133						413.6				
Mai	945		1.08	134						419.5				
Juni....	946		1.07	132						427.0				
Juli	968		1.03	133						440.3				
Aug.....	975		1.13	140						448.3				
Sept. ...	987		1.10	142						468.0				
Okt.....	999		1.00	141						475.9				
Nov. ...	1 045													

[1] Utgangen av år og måned. Sedler i omløp utstedt av Englands Bank og staten. Fra november 1928 ble statssedlene overtatt av banken. [2] Månedstallene er gj.snitt for en uke i midten av måneden. Årsoppgavene gj.snitt av månedstallene. [3] Månedstallene gjelder midten av måneden. Årsoppgavene gj.snitt av månedstallene. [4] Blant forsikrede arbeidere. [5] Ekskl. brensel og mineraler.

Økonomiske månedstall (forts.).

År og måneder	Frankrike (forts.).		34. De Forente Stater												
	f) Innførsel	g) Utførsel	a) Pengemengde i omløp [1]	b) Debitering [2,3]	c) Kreditt til næringslivet [1]	d) Rente for «Call loans» [1,4]	e) Aksjeindeks [5]	f) Produksjonsindeks [6]	g) Ind. for beskj. i industri [6]	h) Indeks for lastede jernbanevogner [6]	i) Stålprod. i pst. av kapasitet	k) Automobilproduksjon [3]	l) Innførsel	m) Utførsel
	Mill. frcs.		Mill. $	100 mill. $	Mill. $	Pst.	1926 = 100	[9]	[10]		Pst.	1000 st.	Mill. $	
1929....	58 282	50 072	4 865	779	9 344	7.61	190	110	106	107	89	447	4 416	5 208
1930....	52 345	42 831	4 890	552	8 749	2.94	141	91	92	92	63	280	3 061	3 879
1931....	42 200	30 421	5 647	402	7 327	2.73	87	75	78	74	38	199	2 091	2 424
1932....	29 826	19 684	5 676	269	5 982	2.05	46	58	66	55	20	114	1 323	1 611
1933....	28 431	18 474	5 806	266	4 774	1.16	66	69	73	58	34	161	1 449	1 675
1934....	23 061	17 822	[7] 5 536	277	4 581	1.00	81	75	86	62	37	228	1 655	2 133
1935....	20 945	15 473	5 882	313	[8] 3 404	0.75	91	87	91	64	49	330	2 048	2 282
1936....	25 397	15 453	6 543	350	4 192	0.92	127	103	99	75	69	372	2 416	2 448
1937....	42 316	23 935	6 550	361	4 877	1.00	131	113	109	78	72	401	3 084	3 345
1938....	45 981	30 586	6 851	311	3 863	1.00	99	88	91	62	40	208	1 961	3 094
1939....			7 598	325	4 400	1.00	105	108	100	70	65	297	2 318	3 177
1940....			8 731		4 993	1.00	98	123	108	76	81	372	2 187	3 352
1941....			11 160			1.00		156						
1942....			15 410			1.00		181						
1941														
Jan.....			8 593	376		1.00	94	139	118	85	97	501	229	325
Feb.....			8 781	327		1.00	88	141	119	85	97	486	234	303
Mars ...			8 924	410		1.00	88	143	119	86	100	508	268	358
April ...			9 071	387		1.00	86	140	122	87	98	462	288	385
Mai			9 354	399		1.00	86	151	125	90	99	519	297	385
Juni....			9 612	421		1.00	88	157	128	93	98	521	280	338
Juli....			9 732	409		1.00	93	162		95		444	278	359
Aug			9 994	391		1.00		161				148	283	455
Sept. ...			10 163			1.00		160				234	263	417
Okt. ...			10 364			1.00		164				382	292	336
Nov. ...			10 496			1.00		167					276	482
Des.....			11 160			1.00		168					338	635
1942														
Jan.....			11 300			1.00		171					256	474
Feb.....			11 485			1.00		172					239	475
Mars ...			11 566			1.00		172					252	603
April ...			11 767			1.00		173					223	674
Mai			12 074			1.00		174					[11] 191	[11] 525
Juni ...			12 383			1.00		176					220	619
Juli			12 739			1.00		178					214	629
Aug.....			13 200			1.00		183					184	702
Sept. ...			13 703			1.00		187					190	718
Okt.....			14 210			1.00		191					206	776
Nov. ...			14 805			1.00		195					168	785
Des.....			15 410			1.00		197					358	807
1943														
Jan.....			15 590			1.00		199					228	698
Febr....			16 088			1.00		202					234	679
Mars ...			16 250			1.00		203					248	931
April ...			16 660			1.00		205					266	1 136
Mai			17 114			1.00		203						
Juni....			17 421			1.00		202						
Juli			17 955			1.00		205						
Aug.....			18 529			1.00								
Sept. ...			18 818			1.00								
Okt. ...			19 090			1.00								
Nov. ...						1.00								

[1] Ved utg. av år og måned. [2] Debitering på individuelle konti i banker i 141 byer (inkl. New York). Årsoppg. er gj.snitt av månedstallene. [4] Ved fornyelse. [5] Gj.snitt for år og måned. [6] Månedstallene korrigert for sesongsvingninger. [7] Fra 1934 ikke gullmynt. [8] Ny serie. [9] Gj.snitt 1935–39 = 100. [10] Gj.snitt 1923–25 = 100. [11] Fra og med mai 1942 gjelder oppgavene generalhandelen, tidligere spesialhandelen.

Skilsmisser 1939—1942.

Som nevnt i forrige oversikt (artikkelen Skilsmisser 1929—32 i Stat. Medd. nr. 4 for 1935) har den årlige stigning i tallet på skilsmissene vært mindre etter loven av 1909 enn før denne lov. I de første årene etter hundreårsskiftet tiltok tallet på skilsmisser med over 10 pst. pr. år. Fra omkring 1910 og helt opp til no har det vært en jevn relativ stigning på 3.5 pst. pr. år. Går en ut frå gjennomsnittstallet for årene 1935—39, altså de siste fem år før krigen, nemlig 1 085 skilsmisser, setter dette tall inn for 1937 og regner med denne gjennomsnittlige stigningsprosent på 3.5, skulde vi hatt 1 203 skilsmisser i 1940, 1 245 i 1941 og 1 289 i 1942. Men i 1940 gikk tallet sterkt ned, nemlig til 980. Siden er det steget igjen, til 1 204 i 1942. Stigningen er atskillig sterkere enn tilveksten i tallet på gifte kvinner.[1] Tallet på gifte kvinner i den heimehørende befolkning var 383 000 i 1910, 428 000 i 1920, 476 000 i 1930 og for tiden omkring 550 000. Dette tall vokser derfor bare med omkring 1.2 pst. pr. år. Stigningen i tallet på skilsmisser er altså relativt sett omkring 3 ganger så sterk som stigningen i den gifte kvinnelige befolkning. Lovforandringen i 1937 ser ikke ut til å ha hatt noen større innflytelse på stigningen i tallet på skilsmisser.

I og for seg er det ikke helt riktig å bestemme skilsmissehyppigheten ved å sette tallet på skilte i forhold til tallet på gifte (minus separerte). I de allerfleste tilfelle går det jo nemlig en kortere eller lengere tids separasjon forut for skilsmissen. De skilte kommer altså i de fleste tilfelle fra en engere grunnmasse, de separerte. Og tallet på separerte kan tilta eller avta i forhold til den gifte befolkning. Det riktige må derfor være å sette tallet på separasjoner i forhold til tallet på gifte. Men no kjenner en ikke tallet på de faktiske separasjoner. Separasjonstilbøyeligheten kan en derfor bare måle ved å sette tallet på separasjoner i henhold til loven (§§ 41 og 42) i forhold til tallet på gifte. Og det eneste mål for skilsmissetilbøyeligheten blant de separerte, en kan få (sett bort fra beregninger omkring folketellingsårene), framkommer ved å sette tallet pa skilte etter lovlig separasjon i forhold til flere eller færre forutgående års separasjoner. I forrige oversikt er det vist at en her kan nøye seg med å ta de 5 foregående års separasjoner. Hvor skilsmissen skjer ved sivil dom etter lovens §§ 45—53, er det ikke nødvendig at det er gått noen separasjon foran, og det er derfor det riktigste å begrense seg til dem som er skilt etter lovens § 43, 1ste ledd ved denne beregning av skilsmissehyppigheten.

Det er anledning til å sammenlikne de to rekkene fra 1926 av. Tallene er offentliggjort etter hvert i den årlige tabell over skilsmissene i Statistiske Meddelelser. Men det er nødvendig å regne om tallene for separa-

[1] Separerte blir ikke regnet med til de «gifte» i folketellingene.

sjonshyppigheten for årene etter 1930. Tallet på gifte kvinner, som ligger til grunn for disse beregninger, var nemlig funnet på den måte at en til de gifte etter tellingen ved utgangen av 1930, hvert år la til de nygifte og trakk fra tallet på døde kvinner og menn, tallet på utvandrede gifte kvinner og tallet på skilte.[1] En kom på denne måte opp i tallet 573 000 ved utgangen av 1940. Jamført med den beregnede befolkning for dette tidspunkt ligger tallet for høyt når en tar i betraktning ekteskapshyppigheten i de ulike aldersklasser etter de forutgående folketellinger. Etter disse erfaringer skulde 550 000 være et rimeligere tall. En har derfor regnet om på grunnlag av dette tallet og tilsvarende reduserte tall for tidligere år. En får da følgende tall for separasjons- og skilsmissehyppigheten.

År	Separasjoner i promille av bestående ekteskap	Skilsmisser i pst. av gjennomsnittet av 5 forutgående års separasjoner	År	Separasjoner i promille av bestående ekteskap	Skilsmisser i pst. av gjennomsnittet av 5 forutgående års separasjoner
1926	2.12	54.5	1934	2.10	65.3
1927	1.98	44.0	1935	2.05	60.3
1928	1.97	59.9	1936	2.11	62.8
1929	2.05	54.4	1937	2.13	67.1
1930	2.15	59.3	1938	2.39	69.1
1931	2.12	60.0	1939	2.36	62.4
1932	1.97	59.1	1940	1.75	55.0
1933	1.96	51.4	1941	1.89	57.2
			1942	1.96	57.0

I forrige oversikt ble det bemerket at det ikke var noen nøye sammenheng med tidene: «De forandringer som konjunkturene bringer må også virke i forskjellig retning. Virkningene vil endog til dels være individuelle. Forverring av livskårene kan løsne eller festne ekteskapsbåndet alt etter ektefellenes karakter. Selvstendige faktorer som boligforholdene, den permanente arbeidsløshet og alkoholpolitikken spiller inn og kompliserer årsaksforholdet». En har no flere år å dømme etter. Konjunkturene gikk nedover til 1927. Så var det oppgang til 1930. I 1931 var det lang arbeidsstans og konjunkturene i alminnelighet gikk nedover til 1933. I 1934 var det noen oppgang. I 1935 kom det et tilbakeslag i enkelte næringsgrener. Så var det sterk oppgang til 1937, et tilbakeslag i 1938, men oppgang igjen i 1939. Siden 1940 har vi hatt ekstraordinære forhold på mange måter. Går en no gjennom de to rekkene i tabellen foran, vil en finne at det nok er tegn til en liknende bølgebevegelse med stigning i gode og fall i dårlige år. Men det er mer eller mindre sterke avvikelser i enkelte år, særlig hos skilsmissepromillen, som f. eks. viser sterk nedgang i 1929 og 1939 og oppgang i 1931.

En annen ting, som en vil legge merke til, er at skilsmissehyppigheten

[1] For separerte er det ikke fullstendige oppgaver.

i det hele tatt vokser mer enn separasjonshyppigheten i denne årrekken. En kan få en klarere forestilling om dette ved å legge sammen tallene for årene 1934—1938 og beregne hvor mange prosent de ligger over tallene for årene 1928—1932. Det ligger gjennomsnittlig 6 år mellom disse to perioder. Det viser seg da at skilsmissehyppigheten er økt med 10.9 pst., mens separasjonshyppigheten bare er økt med 5.1 pst. i løpet av disse 6 år. Økingen i skilsmissehyppigheten er større enn det som en skulde vente etter de før nevnte erfaringer for hele tidsrommet etter 1909. Når skilsmissene øker med 3.5 pst. pr. år og ekteskapene med 1.2 pst., skal nemlig skilsmissehyppigheten (i forhold til separasjoner) stige med 8.7 pst. i løpet av 6 år når separasjonsmassen, som hyppigheten beregnes etter, er steget med 13.1 pst. I årene 1928—32 var det gjennomsnittlig 968.4 separasjoner i henhold til lovens §§ 41 og 42. I årene 1934—38 var det 1 092. Dette betyr en stigning på 12.8 pst. Tallet på skilsmisser etter lovens § 43, 1. punktum var gjennomsnittlig 541.8 og 649.2. Stigningen er her 19.8 pst. Andre skilsmisser steg fra 336.6 til 416.2 pr. år eller med hele 23.7 pst. Tallet på skilsmisser etter forutgående lovlig separasjon er alså steget forholdsvis lite fra 1928—32 til 1934—38. De økonomiske forhold ble alt i alt bedret mye i disse årene. Men det vilde være forhastet å slutte at skilsmissehyppigheten er sterkere påvirket av konjunkturene enn separasjonshyppigheten.

Rettslig sett kan skilsmissene deles i følgende tre hovedgrupper:

I. Ekteskapsoppløsning i forbindelse med straffedom i henhold til loven om straffelovens ikrafttreden (l. nr. 11 av 22 mai 1902 § 11) har ikke vært meget brukt. Omkring 1930 var det gjennomsnittlig 5 tilfelle pr. år. Sak om oppløsning var mest praktisk i forbindelse med påtale for forbrytelse mot straffelovens § 209 (hor). Straffelovens § 209 ble opphevet ved lov nr. 9 av 4 juli 1927. Siden 1939 har det ikke vært noen av denne slags skilsmisser.

II. Skilsmisser ved sivil dom etter §§ 45—53 i loven om inngåelse og oppløsning av ekteskap (lov nr. 2 av 31 mai 1918, jfr. l. nr. 13 av 25 juni 1937). Etter disse bestemmelser kan en ektefelle forlange skilsmisse ved dom når forbindelsen er blitt utålelig fordi den annen ektefelle har unndratt seg samlivet uten grunn (§ 45), har vært forsvunnet i tre år (§ 46),[1] har inngått nytt ekteskap (§ 47), har gjort seg skyldig i ekteskapsbrudd eller straffbar utuktig omgjengelse (§ 48), har påført saksøkeren smitte ved venerisk sykdom (§ 49), har strebt saksøkeren etter livet m. v. (§ 50), har vært dømt til lengere tids frihetsstraff eller til tvangsarbeid o. likn. (§ 51),

[1] Etter forordn. av 5 januar 1942 kan gjenværende ektefelle forlange skilsmisse av departementet dersom den annen har tatt opphold i utlandet og er frakjent statsborgerretten.

har gjort seg skyldig i visse sedelighetsforbrytelser (§ 52) eller lider av sinnssykdom (§ 53). I disse tilfelle er det ikke nødvendig at ektefellene er separert. I virkeligheten er det forholdsvis sjelden at de er det. Det hender undertiden at saken blir reist av begge parter. Men den egentlige tvistgjenstand har da vært spørsmålet om hvem som skal ha barna eller hvor stort underholdningsbidraget skal være, mens begge har vært enig om selve skilsmissen. Det er blitt forholdsvis mange av disse skilsmisser i de siste årene. Gjennomsnittet for 1939—42 er 185 mot 42 pr. år 1929—32. De fleste skjer i henhold til lovens § 48 (140 pr. år 1939—42) og § 53 (34 pr. år 1939—42).

III. Skilsmisse ved bevilling eller sivil dom etter lovens § 43 (tidligere §§ 43 og 44). Dette er den vanlige veg for separerte ektefeller. Hvis begge ektefeller begjærer skilsmisse, kan de oppnå å bli skilt etter bare et års lovlig separasjon. Skilsmissen skjer da ved bevilling av Justisdepartementet (lovens § 43, 1. punktum). Derimot må den lovlige separasjon vare i to år hvis en enkelt av ektefellene skal få skilsmisse (lovens § 43, 2. punktum). I så fall må den aktive ektefelle gå til domstolene hvis han ikke kan få den annen part med på å søke bevilling av departementet. Skilsmissene etter § 43, 2. punkt deler seg altså i skilsmisser ved bevilling og skilsmisser ved sivil dom. De deler seg også i skilsmisser med en og skilsmisser med to ansøkere idet også her begge ektefeller kan gå sammen om begjæringen. Før lovforandringen i 1937 var det ikke nødvendig å gå til domstolene i disse tilfelle, departementet avgjorde alle sakene. Hvor det bare har vært faktisk separasjon, må separasjonen ha vart i tre år før det kan bli noen skilsmisse. Også her kan en enkelt av partene kreve skilsmisse, men det forhindrer ikke at begge kan gå sammen om søknaden (§ 43 3. punktum). Også her kreves etter novellen i 1937 domstolsbehandling hvis ikke begge ektefeller er enige om å gå til departementet. Etter forordning av 6 november 1940 kan departementet også avgjøre saken på begjæring av en enkelt av ektefellene når den annen ektefelle er i utlandet eller hans oppholdssted er ukjent og særlige grunner tilsier det.

Separasjonsbetingelsene omhandler loven i paragrafene 41 og 42. Hvis begge ektefeller er enige, kan de bli separert hos fylkesmannen (§ 41). Har en ektefelle forsømt sin underholdningsplikt i vesentlig grad, ført et lastefullt liv eller vært hardt straffet, kan den annen ektefelle oppnå separasjon gjennom sivil sak. Også departementet kan treffe avgjørelse hvis begge ektefeller skulde være enige om dette (§ 42, 1. ledd, jfr. 3. ledd). Framgangsmåten er den samme når en ektefelle krever separasjon på grunn av en utålelig uenighet eller uoverensstemmelse mellom ektefellene (§ 42, 2. ledd, jfr. 3. ledd).

Skilsmissene etter lovens § 43 (1929—32 §§ 43 og 44) deler seg da opp slik (gjennomsnittstall for hver periode):

Separasjon av	Skilsmisse etter lovens § 43							
	Etter 1 års l. sep. av departementet (l. § 43, 1. p., jfr. 3. l.)		Etter 2 års l. sep. (l. § 43, 2. p., jfr. 3. l.)			Etter faktisk (minst 3 års) sep. (l. § 43, 3. p., jfr. 3. l.)		
			av dep.tet		av domstolene	av dep.tet		av domstolene
	1929—32	1939—42	1929—32	1939—42	1939—42	1929—32	1939—42	1939—42
Fylkesmannen (l. § 41)	188	244	243	[1] 222	42	–	–	–
Departementet på grunn av grove forgåelser hos en av ektefellene (l. § 42, 1. l.)	7	1	54	16	8	–	–	–
Domstolene do.	–	3	–	2	6	–	–	–
Departementet på grunn av usamdrektighet (l. § 42, 2. l.)	9	7	42	29	9	–	–	–
Domstolene do.	–	21	–	[2] 16	20	–	–	–
Faktisk separasjon	–	–	–	–	–	297	[4] 177	95
I alt pr. år	204	276	339	[3] 285	85	297	[4] 177	95

[1] Herav 5 iflg. l. § 43 i. f [2] Likeså 1. [3] Likeså 6. [4] Likeså 15.

Bevegelsen har gått i retning av kortere separasjonsfrister. Skilsmisser etter 1 års separasjon er steget med 35.3 pst., skilsmisser etter 2 års separasjon med 9.2 pst., mens skilsmisser etter 3 års separasjon er gått ned med 8.4 pst. Dette stemmer med det vi nevnte før om stigningen i skilsmissehyppigheten blandt de separerte.

Stort sett går også bevegelsen i retning av de mer moderne skilsmisseformer. Etter forrige oversikt kan en stille opp følgende grupper:

			Opp- eller nedgang, pst.
1.	Separasjon etter l. § 41,	skilsmisse etter l. § 43, 1 p.	29.8
2.	— » § 42. 2. l.,	—»— § 43, 1. og 2. p.	100.0
3.	— » § 41,	—»— § 43, 2. p.	8.6
4.	— faktisk,	—»— § 43, 3. p.	÷ 8.4
5.	— etter l. § 42, 1. l.	—»— § 43, 1. og 2. p.	÷ 41.0

I forrige oversikt er det bare stilt opp tre trinn, idet gruppene nr. 2 og 3 er stilt på like linje, og likeså gruppene nr. 4 og 5. Det som da faller i øynene, er den sterke stigning i tallet på skilsmisser med forutgående separasjon etter lovens § 42, siste ledd, altså hvor en ektefelle har søkt departementet på grunn av usamdrektighet mellem ektefellene. Det er ikke så sterk stigning i de mest moderne tilfelle hvor begge ektefeller er enige om separasjon og følgelig kan få bevilling av fylkesmannen og så allerede etter 1 års forløp går sammen til departementet for å få skilsmisse (lovens §§ 41 og 43, 1. p.).

Men denne oppstilling gir vel et noe overdrevet bilde av forskyvningen mot moderne skilsmisseformer. Etterat det er blitt lov at den ektefelle som vil drive gjennom skilsmisse mot den annens vilje må gå til domstolene med saken, er det vel ikke noen større grunn til å gå omvegen gjennom separasjonen. Såsant den aktive part kan bruke en av §§ 45—53 i ekteskapsloven, er det dette som blir den direkte veg. Denne betraktning fører til at en for framtiden må ta hensyn også til bevegelsen i tallet på skilsmisser etter lovens §§ 45—53. Som før nevnt, er det nettop en sterk stigning i tallet på skilsmisser etter disse lovbestemmelser, tallet steg fra 42 pr. år omkring 1930 til 185 pr. år omkring 1940. Fra 1924 til 1936 steg tallet på skilsmisser ved sivil dom (etter §§ 45—53) med gjennomsnittlig $2^2/_3$ pr. år. Men etter 1936 er stigningen voldsom, fra 60 i 1936 til 113 i 1937, 265 i 1938 og 310 i 1939. Hadde stigningen fortsatt i samme tempo som før, skulde en ha hatt 73 skilsmisser pr. år etter §§ 45—53 omkring 1940. Regner en med at de andre 185 ÷ 73 = 112 vilde ha gått vegen om § 43, 3. punktum eller om § 43, 2. punktum, jfr. § 42, 1. ledd hvis ikke lovforandringen var kommet, vilde tallet på skilsmisser i gruppene 4 og 5 i oppstillingen (tatt under ett) ha steget med 17.3 pst. mot en stigning på 26.6 pst. i de mer moderne skilsmisser med separasjon etter lovens §§ 41 og 42, 2. ledd (under ett).

Skilsmisselovgivningen legger stor vekt på om ektefellene er enige i å løse båndet eller om den ene holder igjen. Når de moderne skilsmisser blir hyppigere, vil dette vise seg i at det blir forholdsvis flere tilfelle hvor begge ektefeller går sammen om søknadene. For å vise dette er det best å holde seg til skilsmisser etter lovens § 43 (1929—32 §§ 43 og 44) på grunnlag av separasjon etter §§ 41 og 42. En oppgir også her tallet i årlig gjennomsnitt.

					1929—32	1939—42
Begge	begjært	separasjon,	begge	begjært skilsmisse	230	319
	—»—	, en	—»—	.....	201	189
En	—»—	, begge	—»—	.....	20	48
	—»—	, en	—»—	.....	92	93
				I alt....	543	649

Tallet på de tilfelle, hvor begge har vært sammen om separasjonen, men den ene går fra når det gjelder skilsmissen, er gått ned, mens tallet på de tilfelle, hvor begge går sammen både om separasjon og skilsmisse, er steget. Og mens tallet på de tilfelle, hvor den ene ektefelle er alene hele tiden, er praktisk talt uforandret, er det en sterk stigning i tallet på tilfelle hvor den ene ektefelle, som har vært alene om separasjonen, får den annen med seg når det gjelder skilsmissen. Her kommer jo med en del av de nevnte tilfelle hvor separasjonen er skjedd etter lovens § 42, 2. ledd, altså på grunn av usamdrektighet hos ektefellene. Men også

innenfor denne engere gruppe er det blitt forholdsvis flere tilfelle hvor skilsmissen er begjært av begge ektefeller i forening. Tallet på disse tilfelle er nemlig steget fra 11 til 40, mens tallet på tilfelle hvor bare den ene ektefelle søkte om skilsmisse, er steget fra 40 til 62.

Også her må en ta i betraktning virkningene av lovforandringen i 1937. Det er etter tabellen foran 282 tilfelle hvor en enkelt har begjært skilsmisse. Regner vi med 112 tilfelle som er flyttet over til domstolsbehandling etter §§ 45—53, blir dette et tillegg på 40 pst. Forskjellen mellom stigningen i fellessøknader og enkeltsøknader blir da sterkt redusert.

I det tilfelle hvor det bare er den ene av ektefellene som har begjært skilsmisse, kan det ha sin interesse å se hvor ofte det er mannen og hvor ofte det er hustruen. Her kan vi ta med skilsmisser etter faktisk separasjon.

	Årlig tall skilsmisser			
	1929—32		1939—42	
	Begjært av		Begjært av	
	mannen	hustruen	mannen	hustruen
Separasjon etter lovens § 41	108	93	106	83
—»— § 42, 1. ledd	15	37	15	15
—»— § 42, 2. ledd	24	16	39	24
Faktisk separasjon	116	162	113	93
I alt	263	308	273	215

Som en ser er det overalt blitt forholdsvis flere tilfelle hvor det er mannen som søker skilsmisse. Prosenten av disse tilfelle er steget fra 46 til 56. Dette gjelder selv der hvor tallet på hustrubegjæringer faktisk er gått fram, nemlig hvor separasjonen skjedde etter lovens § 42, 2. ledd.

Begjæringer fra mennene er særlig forholdsvis hyppige hvor saken går til domstolene. En vil se dette av følgende:

	Årlig tall skilsmisser (etter l. § 43) 1939—42 gitt av			
	domstolene		departementet	
	Begjært av		Begjært av	
	mannen	hustruen	mannen	hustruen
Separasjon etter lovens § 41	27	15	79	68
—»— § 42, 1. ledd	10	6	5	9
—»— § 42, 2. ledd	21	8	18	16
Faktisk separasjon	58	37	55	56
I alt	116	66	157	149

Hvor skilsmissen er gitt av departementet er hustrubegjæringene nesten likeså tallrike som mannsbegjæringene, endog avgjort hyppigere hvor det er separasjon etter lovens § 42, 1. ledd, altså på grunn av grove krenkelser fra den annen ektefelles side. Men mannsbegjæringene er overalt i stort flertall hvor skilsmissen er gitt av domstolene.

Også hvor domstolene har gitt skilsmisse etter §§ 45—53 er mannsbegjæringene i større flertall enn i departementssakene. Men de utgjør her allikevel ikke mer enn 57 pst. av alle fellesbegjæringene eller omtrent det samme som for alle saker etter lovens § 43.

Siden 1937 krever loven enighet mellom ektefellene også i en tredje gruppe av tilfelle, nemlig hvor saken skal bringes inn for departementet istedenfor å gå til domstolene (lovens § 42, 3. ledd for separasjoner og § 43. 3. ledd for skilsmisse). Om dette har en følgende oppgaver for skilsmissesakene:

	Årlig tall skilsmisser (etter l. § 43) 1939—42		
	I alt	Med domstolsbehandling hvis ikke begge ektefeller er enig om å søke departementet[1]	Herav tilfelle hvor det var enighet om dette
Separasjon søkt av begge, skilsmisse av begge	319	75	75
—»— begge, —»— en	189	184	142
—»— en, —»— begge	48	16	16
—»— en, —»— en	93	92	48
Faktisk separasjon, skilsmisse søkt av begge	65	65	65
—»— , —»— en	204	189	111

[1] Her er også trukket fra de saker hvor en enkelt ektefelle har søkt departementet i henhold til forordn. av 6. november 1940. I årene 1940—42 er det i alt 86 av disse tilfelle, hvorav 65 tilfelle hvor hustruen har søkt og 21 tilfelle hvor mannen har søkt.

Hvor begge ektefeller søker skilsmisse, er det rimelig at de også er enige om å gå til departementet med saken. Det er ikke noe unntak fra dette. Hvor skilsmisse bare er begjært av den ene av ektefellene, er det en del forskjell etter som begge har vært enige i separasjonen eller ikke. Hvor begge har vært sammen om separasjonen, har det også vært lettest å bli enig om å bringe skilsmissesaken inn for departementet. Det er skjedd i 77.2 pst. av disse tilfelle. Derimot er det bare skjedd i 58.7 pst. av de tilfelle hvor det var faktisk separasjon og 52.2 pst. av de tilfelle hvor en enkelt hadde søkt om separasjon etter lovens § 42.

De forskyvninger innenfor massen av skilsmisser, som er påvist i det foregående er ikke noe nytt. De har gått for seg i lengere tid. De gammeldagse former for skilsmisse trer mer og mer i bakgrunnen for de moderne, korte separasjonsfrister blir mer og mer hyppige på bekostning av lange, fellessøknader hyppigere på bekostning av enkeltsøknader og mannssøknader

hyppigere på bekostning av hustrusøknader. En viser om dette til forrige oversikt, Statistiske Meddelelser 1935, side 304 flg.

Regner en skilsmissene med separasjon etter lovens §§ 41 og 42, 2. ledd som de moderne skilsmisser, vil en relativ stigning i tallet på disse skilsmisser av seg selv føre til at det blir forholdsvis flere skilsmisser med kort separasjonstid, forholdsvis flere fellessøknader om skilsmisse og, omenn i mindre grad, forholdsvis flere mannssøknader blandt enkeltsøknadene. Men de forskyvninger som har gått for seg i retning av korte separasjonsfrister, fellessøknader og mannssøknader beror ikke bare på den relative stigning i tallet på de moderne skilsmisser. Forskyvningen går nemlig for seg også innenfor de moderne og de gammeldagse skilsmisser tatt hver for seg. En vil se det av følgende beregninger for skilsmissene etter lovens § 43. (1929—32 §§ 43 og 44):

	Fellessøknader i pst. av alle søknader		Mannssøknader i pst. av alle enkeltsøknader		Pst. skilsmisser etter 1 års separasjonsfrist	
	1929/32	1939/42	1929/32	1939/42	1929/32	1939/42
Separasjon etter l. § 41	53.4	62.8	53.7	56.1	43.6	48.0
—»— l. § 42, 2. ledd....	21.8	39.2	60.0	64.5	1.8	2.7
Andre enn skilsmisser med separasjon etter l. § 41	9.8	20.7	41.7	57.3	0.4	0.6
Andre enn skilsmisser med sep. etter l. §§ 41 og 42, 2. ledd	8.1	16.5	39.5	56.1	0.2	0.1

Prosenten er steget overalt unntagen hvor det gjelder den korteste separasjonsfrist for andre skilsmisser enn dem med separasjon etter lovens §§ 41 og 42, 2. ledd. Etter tabellen på side 214 er også antallet av skilsmisser etter l. §§ 42, 1. ledd og 43, 1. punktum gått ned fra 7 til 4 pr. år. Men det er bare tilsynelatende at bevegelsen her går den omvendte veg. En må huske på at en del av de skilsmisser, som vilde ha kommet i denne gruppe hvis ikke loven var blitt forandret i 1937, no skjer gjennom saksanlegg etter §§ 45—53, uten at separasjonsfrist overhodet er nødvendig.

Som oftest er tendensene til å gå over til moderne skilsmisse mer utbredt i enkelte aldersklasser enn i andre. Også familiens størrelse kan få betydning her. En kan f. eks. regne ut hvor mange prosent av alle skilsmisser etter lovens § 43 det var som falt på skilsmisser med separasjon etter § 41 og på skilsmisser med separasjon etter § 42, 2. ledd i de ulike aldersklasser i hver av de to perioder 1929—32 og 1939—42. Jo mer prosenten er steget, desto større har forskyvningen vært. Regner en etter de førnevnte trinn, må en gå ut fra at skilsmisser med separasjon etter lovens § 42, 2. ledd står tilbake for skilsmisser med separasjon etter lovens § 41 med hensyn til karakteren av moderne skilsmisser. En sterk stigning i skilsmisser med separasjon etter lovens § 41 kan bevirke at skilsmissene med

separasjon etter lovens § 42, 2. ledd, ikke stiger så sterkt som det h e l e antall skilsmisser selv om de stiger sterkere enn de skilsmisser som blir tilbake når en trekker fra skilsmissene med separasjon etter lovens § 41. «Moderniseringen» av skilsmissene måles derfor best ved å sette skilsmisser med separasjon etter lovens § 42, 2. ledd i forhold til denne r e s t. Da en ikke har noe grunnlag for en fordeling av de skilsmisser som er «flyttet over» på §§ 45—53, er en nødt til å holde disse utenfor beregningen.

	Hustruens skilsmissealder (år)					
	Høyst 29		30—44		Minst 45	
	1929–32	1939–42	1929–32	1939–42	1929–32	1939–42
Skilsmisser med sep. etter l. § 41 i prosent av alle skilsmisser	62.7	66.7	49.8	56.6	42.0	41.9
Skilsmisser med sep. etter l. § 42, 2. ledd i prosent av andre skilsmisser enn dem med sep. etter l. § 41	15.3	36.3	12.0	24.4	11.9	20.6

Stigningen i prosenten av de mest moderne skilsmisser (hvor separasjonen er skjedd etter lovens § 41) har altså vært størst i aldersklassen 30—44 år. Stigningen i prosenten av skilsmisser med separasjon etter lovens § 42, 2. ledd har derimot vært størst blant de yngste og avtar med stigende alder.

Det er å merke at det førstnevnte forhold, at tendensen mot de mest moderne skilsmisser er sterkest i alderen 30—44 år, gjelder uansett hvorledes de skilsmisser som er «flyttet over» på §§ 45—53 har fordelt seg. En kan vise dette ved å gjøre tilsvarende beregninger for to ekstreme alternativer. Den ene gangen går en ut fra at i n g e n av de overflyttede vilde ha gått vegen om § 41, den annen gang regner en med at a l l e vilde ha gått denne vegen. Under første forutsetning får en l a v e r e prosenttall i alle aldersklasser i 1939—42 enn i 1929—32. Det blir 52.2 pst. for alderen til høyst 29, 47.9 pst. for alderen 30—44 og 37.2 pst. for alderen over 45 år. Som en ser er nedgangen i prosenten fra 1929—32 til 1939—42 m i n s t i alderen 30—44 år. Under den annen forutsetning får en prosenttallene 74.0, 63.3 og 48.6 for de tre aldersklasser 1939—42. Oppgangen i prosenten er, som en vil se, s t ø r s t i alderen 30—44 år.

Mindre sikkert er det om stigningen i prosenten av skilsmisser med separasjon etter lovens § 42, 2. ledd vilde ha vært størst blant de yngste om «overflytningen» på §§ 45—53 ikke hadde funnet sted. Det gjelder hvis en går ut fra at a l l e de «overflyttede» vilde ha gått vegen om § 42, 2. ledd. For da får en prosenttallene 65.4, 46.7 og 35.0 for de tre aldersklasser i 1939—42. Men hvis i n g e n av de «overflyttede» hadde gått denne vegen, vilde en ha fått tallene 19.7, 17.2 og 16.9 pst. I så fall vilde prosenten ha steget mest i aldersklassen 30—44 også her; men det vilde da i det

hele tatt vært liten forskjell mellom aldersklassene. Holder en det for mest sannsynlig at de «overflyttede» vilde ha fordelt seg forholdsmessig som de andre på de ulike separasjonsvegene, kommer en til tallene i tabellen foran.

No som før gjelder det at de moderne skilsmisser er forholdsvis tallrikst i de yngre aldersklasser. Prosenten av disse skilsmisser synker med stigende alder. Men forholdet var tidligere lite utpreget for skilsmisser med separasjon etter lovens § 42, 2. ledd. Utviklingen i de siste 10 år ser ut til å ha ført til en større ulikhet mellom aldersgruppene også med hensyn til disse skilsmisser.

Det er en viss sammenheng mellom skilsmissealderen og ekteskapsvarigheten. De som skiller seg i ung alder, har gjennomgående ikke så mange års ekteskap bak seg som de gamle. Det er derfor ikke så rart at en finner at prosenten av skilsmisser med separasjon etter lovens § 41 er steget mest i de middelslange ekteskap. Prosenten var nemlig hvor ekteskapet hadde vart i:

	1929—32	1939—42	Stigning
1— 5 år	68.4	72.3	3.9
6—10 »	50.5	58.4	7.9
11—15 »	48.5	53.3	4.8
16—20 »	47.0	48.5	1.5
Minst 21 »	38.3	39.9	1.6

Her er ikke tatt hensyn til den nevnte «overflytning» av skilsmisser til §§ 45—53. No som før gjelder det at prosenten avtar med stigende ekteskapsvarighet.

På liknende måte finner en at prosenten av skilsmisser med separasjon etter lovens § 42, 2. ledd, beregnet som foran, er steget mest hvor ekteskapet var kortest. Tallene er for de enkelte varighetsgrupper:

	1929—32	1939—42	Stigning
1— 5 år	18.9	41.7	22.8
6—10 »	12.8	27.1	14.3
11—15 »	11.1	22.6	11.5
16—20 »	9.9	31.3	11.4
Minst 21 »	11.9	19.4	7.5

Heller ikke her er det tatt hensyn til «overflytningen» av skilsmisser til §§ 45—53. Som følge av den sterkere stigning i de lavere gruppene er ulikheten mellom gruppene blitt mer utpreget enn før.

Med ekteskapsvarigheten stiger også barnetallet. En kunde derfor vente å finne den sterkeste stigning i tallet på skilsmisser med separasjon etter

lovens § 41 der hvor det var et mindre antall, 2 à 3, barn. Men tallene viser noe annet. Prosenten av disse skilsmisser var nemlig:

	1929—32	1939—42	Stigning
0 barn	59.2	64.9	5.7
1—2 »	50.9	54.3	3.4
3—5 »	41.5	43.2	1.7
Minst 6 »	39.9	28.2	÷ 11.7

Det er hos de barnløse at stigningen er sterkest. Den avtar med stigende barnetall og går over til nedgang hos de mest barnerike. Regner en med at ingen av de nevnte «overflyttede» skilsmisser vilde ha gått vegen om § 41, vilde prosenttallene ha gått ned henholdsvis 4.4, 5.2, 6.1 og 16.1. Regner en med det annet alternativ, at alle vilde ha gått denne vegen, vilde tallene ha gått opp henholdsvis 11.2, 10.6, 12.0 og 7.7. Beregningen er derfor forholdsvis sikker. Barna er et selvstendig bånd mellom ektefellene. Og det ser ut til at etter som det blir forholdsvis færre barnerike ekteskap, blir de som er det, gjennomgående mer gammeldags i sin oppfatning av ekteskap og skilsmisse.

En finner heller ikke som en skulde vente, at prosenten av skilsmisser med separasjon etter lovens § 42, 2. ledd, er steget mest blant de barnløse. Tallet på disse skilsmisser var i prosent av alle skilsmisser (etter lovens § 43) unntatt skilsmisser med separasjon etter § 41:

	1929—32	1939—42	Stigning
0 barn	14.0	25.3	11.3
1—2 »	13.0	26.8	13.8
3—5 »	11.3	22.3	11.0
Minst 6 »	7.2	20.3	13.1

Tar en hensyn til at de absolutte tallene er så små her så at tilfeldigheter har lett for å spille inn, må en nærmest si at stigningen i prosenten er den samme overalt. Men tar en i betraktning overflytningen, finner en at beregningen er usikker. Etter som en går ut fra forskjellige alternativer, får en stikk motsatte resultater, på den ene side at stigningen i prosenten tar til med stigende barnetall, på den annen side at stigningen i prosenten tar av når barnetallet stiger.

Skilsmissesakene etter lovens § 43 går, som nevnt, etter lovforandringen i 1937 til domstolsbehandling hvis ikke ektefellene kan bli enige om å overlate avgjørelsen til departementet. En kan vente seg at prosenten av saker

som er avgjort av domstolene, må være særlig stor hvor uenighet mellom ektefellene dukket opp allerede på det første trinn av ekteskapsoppløsningen og særlig hvor forholdet mellom dem var blitt særlig utålelig på grunn av den enes vandel. Det har derfor interesse å se hvorledes prosenten varierer med separasjonsmåten. En følger så vidt mulig den førnevnte (side 214) trinnrekke. En forutsetter at de skilsmisser som er «flyttet over» til §§ 45—53 vilde ha fordelt seg på de ulike separasjonsgrupper etter samme forhold som de gjenværende. Men en vil regne ut prosenten for t o sumtall (for alle separasjonsgrupper u n d e r e t t), et hvor saker etter §§ 45—53 uten separasjon er tatt med og et hvor disse saker ikke er tatt med.

Separasjonsbestemmelser	Alle 1939—1942	Hustruens skilsmissealder (år)			Ekteskapsvarighet (år)			Barnetall		
		Høyst 29	30—44	Minst 45	1—5	6—15	Minst 16	0	1—2	Minst 3
L. § 41	9.3	6.1	9.3	14.0	6.7	8.7	13.0	7.6	9.6	12.9
» § 42, 2. ledd	30.0	19.4	30.0	40.2	25.0	27.4	36.3	28.4	26.3	41.7
» § 43, 2. ledd (fakt. sep.)	34.8	25.5	32.7	41.9	28.0	31.9	39.0	26.5	37.5	38.7
» § 42, 1. ledd	42.5	60.7	43.4	30.6	50.0	53.1	31.5	53.6	46.0	30.6
Alle saker etter l. § 45—53 uten separasjon ikke regnet med	20.4	13.0	19.6	29.3	12.6	19.2	27.0	15.1	21.3	28.0
Alle do. regnet med	33.2	32.0	31.9	37.4	31.4	32,0	36.0	28.3	33.8	40.7

Som en måtte vente, stiger prosenten etter som en følger rekken oppover fra de mest moderne til de mest gammeldagse skilsmisser. Den er særlig lav hvor begge ektefeller har vært enige om å gå til fylkesmannen med separasjonen. Videre er det hovedregelen at prosenten stiger med stigende skilsmissealder, ekteskapsvarighet og barnetall. Det er et bestemt unntak, nemlig hvor separasjonen skjer etter lovens § 42, 1. ledd, altså hvor den ene ektefelle har forlangt separasjon på grunn av grove forgåelser hos den annen ektefelle. Her ser det ut til at motviljen mot å gå sammen tvert om har vært størst hos de yngste, de som bare har vært gift kort tid og de som har ingen eller få barn.

Det ble ikke holdt noen folketelling i 1940. En er derfor foreløbig avskåret fra å se hvorledes skilsmissehyppigheten har beveget seg i den gifte befolkning fordelt etter alder, ekteskapsvarighet, barnetall og livsstilling. En kan regne ut den prosentvise endring i tallet på skilsmissene i de forskjellige grupper. Men dette har ikke så stor interesse. Når tallet er steget sterkere i en gruppe enn i en annen, vet en ikke om dette kommer av at den første gruppe er vokst mer enn den siste eller om det kommer av en ulike øking i det relative antall skilsmisser.

Når no skilsmisser stiger sterkt i en gruppe, kan det ligge nær å tro at det også er en forskyvning i retning mot de mest moderne skilsmisseformer. Det er jo denne slags skilsmisser som stiger sterkest i tall. En slik sammenheng er det også for barnetallsgruppene når en tar skilsmisser med separasjon etter § 41 som representant for de moderne:

Barnetall	Pst. opp- eller nedgang fra 1929—32 til 1939—42 i antallet av skilsmisser		Endring i prosenten av skilsmisser med separasjon etter l. § 41
	Skilsmisser uten separasjon ikke tatt med	Skilsmisser uten separasjon tatt med	
0	24.9	48.0	5.7
1—2	11.9	32.9	3.4
3—5	÷ 11.2	8.4	1.7
Minst 6	÷ 20.3	÷ 5.8	÷ 11.7

Annerledes forholder det seg når det gjelder alderen og ekteskapsvarigheten:

	Pst. opp- eller nedgang fra 1929—32 til 1939—42 i antallet av skilsmisser		Endring i prosenten av skilsmisser med separasjon etter l. § 41
	Skilsmisser uten separasjon ikke tatt med	Skilsmisser uten separasjon tatt med	
Hustruens skilsmissealder (år):			
Høyst 29	8.4	38.7	4.0
30—44	4.0	22.9	6.8
Minst 45	29.0	45.6	÷ 0.1
Ekteskapsvarighet (år):			
1— 5	27.5	62.4	3.9
6—10	÷ 1.2	17.4	7.9
11—15	÷ 20.5	÷ 5.3	4.8
16—20	14.4	32.9	1.5
Minst 21	54.2	73.7	1.6

Her er forholdet snarere det omvendte. Forskyvningen mot den moderne form har nærmest vært sterkest der hvor tilveksten i tallet av skilsmisser har vært minst, nemlig i mellomalderen med de middelslange ekteskap.

I tabell 3 på side 228 vil en finne skilsmissene fordelt etter mannens livsstilling. Oppgavene har vært bedre denne gangen enn før. Den ubestemte gruppe «arbeidere» er, som en ser, skrumpet sammen. Til gjengjeld er det en overdrevet sterk stigning i de fleste grupper av arbeidere under jordbruk og industri. I det hele tatt må en være forsiktig når en sammenlikner tallene for 1939—42 med tallene for tidligere år for de enkelte stillinger. Den prosentvise stigning fra 1929—32 til 1939—42 har vært

54.2 for jordbruk, skogbruk, fiske og fangst, 53.2 for industri, håndverk og anleggsvirksomhet, 19.1 for handel, annen omsetning og transport og 42.6 for immateriell virksomhet. Men forskjellen mellom næringsvegene beror iallfall for en stor del på den ulike fordeling av ervervspersonene på sosialstilling. Fordelingen etter sosialstilling kan ikke bli ganske nøyaktig etter oppgavene som de er. En har på beste måte foretatt en firedeling i selvstendig næringsdrivende og arbeidende (de siste er det ytterst få av), høyere funksjonærer, lavere funksjonærer og arbeidere. Det viser seg at stigningsprosenten er 20.7 for de selvstendige, 23.0 for høyere funksjonærer, 35.0 for lavere funksjonærer og 34.0 for arbeidere. Selv om en må gi et visst spillerom for disse tallene på grunn av at fordelingen både på livs- og sosialstilling er unøyaktig, og selv om befolkningen i enkelte av disse store lag kan ha vokst noe mer enn i andre lag, er det ikke tvil om at skilsmissehyppigheten i dette tidsrom er steget sterkest i de minst velstilte lag av befolkningen.

Tabell 1. Skilsmisser 1935—1942 fordelt etter rettslig karakter.[1]

	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	Årlig gj.snitt 1939—1942
Skilsmisser etter l. § 43 i alt	907	944	[2]931	[2]972	961	835	924	945	916
Skilsmisser etter l. § 43:									
med separasjon etter l. § 41	495	498	541	583	546	504	497	482	507
—»— l. § 42, 1. ledd	47	55	44	26	37	45	42	21	36
—»— l. § 42, 2. »	56	69	89	105	99	78	98	132	102
med faktisk separasjon	309	322	257	258	279	208	287	310	271
Skilsmisser etter l. § 43:									
med 1 års (minste) separasjon	495	498	541	583	546	504	497	482	507
» 2 » —»—	103	124	133	131	136	123	140	153	138
» 3 » —»—	309	322	257	258	279	208	287	310	271
Skilsmisser etter l. § 43:									
begjært av begge ektefeller	313	324	505	454	455	401	418	453	432
—»— mannen	296	343	236	287	295	225	278	290	272
—»— hustruen	298	277	190	231	211	209	228	202	212
§§ 41 og 43, 1. p.	221	214	259	257	276	248	219	231	244
41 » 43. 2. p. begjært av begge	45	48	142	87	66	74	72	89	75
41 » 43, 2. p. —»— mannen	132	143	79	142	127	96	111	90	106
41 » 43, 2. p. —»— hustruen	97	93	61	97	77	86	95	72	82
§§ 42, 1. og 43, 1. p.	7	8	7	3	4	5	7	1	4
42, 1. » 43, 2. p. begj. av begge	3	2	18	1	9	1	1	5	4
42, 1. » 43, 2. p. —»— mannen	14	13	9	9	9	16	18	10	13
42, 1. » 43, 2. p. —»— hustruen	23	32	10	13	15	23	16	5	15
§§ 42, 2. og 43, 1. p.	8	13	12	10	21	18	33	38	28
42, 2. » 43, 2. p. begj. av begge	3	–	33	26	14	6	11	17	12
42, 2. » 43, 2. p. —»— mannen	23	34	26	34	40	34	32	54	40
42, 2. » 43, 2. p. —»— hustruen	22	22	18	35	24	20	22	23	22
§ 43, 3. p. begjært av begge	26	39	34	70	65	49	75	72	65
—»— —»— mannen	127	153	122	102	119	79	117	136	113
—»— —»— hustruen	156	130	101	86	95	80	95	102	93
§§ 45—53	73	60	[3]113	[3]265	183	130	182	253	187

[1] For årene 1919—1934 se Statistiske Meddelelser 1935, side 303.
[2] Bare bevillinger.
[3] Omfatter også skilsmisser etter lovens § 43, jfr. note 1.

Tabell 2. Skilsmisser ved bevilling (B) og dom (D) 1939—42 ekteskapsvarighet

		Alle skilsmisser						Sk.m. begjært av begge ektef. etter l. § 43, 1. p.			
		I alt	Separasjon etter l. § 41	Sep. etter l. § 42, 2. ledd	Fakt. sep. (l. § 43, 3. l.)	Sep. etter l. 42, 1. ledd	Uten sep. (l. §§ 45—53)	I alt	Sep. etter l. § 41	Sep. etter l. § 42, 2. ledd	Sep. etter l. § 42, 1. ledd
Hustrus skilsmisse-alder (år):											
20—24	B	171	124	19	22	6	–	110	94	13	3
	D	108	5	7	8	2	86	–	–	–	–
25—29	B	572	411	64	92	5	–	296	257	36	3
	D	242	30	13	31	15	153	–	–	–	–
30—34	B	587	414	49	115	9	–	257	238	17	2
	D	252	30	15	58	10	139	–	–	–	–
35—39	B	546	342	49	142	13	–	173	150	20	3
	D	238	37	17	56	9	119	–	–	–	–
40—44	B	440	249	47	123	21	–	119	104	12	3
	D	248	36	30	71	14	97	–	–	–	–
45—49	B	271	157	25	75	14	–	80	73	6	1
	D	174	24	19	58	8	65	–	–	–	–
50—54	B	157	72	20	56	9	–	27	23	3	1
	D	97	17	10	35	3	32	–	–	–	–
55—59	B	92	44	10	33	5	–	22	20	1	1
	D	49	5	6	30	1	7	–	–	–	–
Minst 60	B	112	50	9	47	6	–	16	15	1	–
	D	57	6	8	29	3	11	–	–	–	–
Ekteskapsvarighet (år):											
1—2	B	128	113	13	–	2	–	121	107	12	2
	D	79	5	2	1	–	71	–	–	–	–
3—5	B	598	448	59	85	6	–	324	289	32	3
	D	254	35	22	32	8	157	–	–	–	–
6—10	B	791	515	84	179	13	–	296	261	30	5
	D	358	50	25	82	19	182	–	–	–	–
11—15	B	496	305	43	131	17	–	158	140	16	2
	D	248	28	23	63	15	119	–	–	–	–
16—20	B	391	212	40	123	16	–	90	79	8	3
	D	191	31	15	58	6	81	–	–	–	–
Minst 21	B	544	270	53	187	34	–	111	98	11	2
	D	335	41	38	140	17	99	–	–	–	–
Barnetall:											
0	B	1 044	737	78	216	13	–	511	468	40	3
	D	412	61	31	78	15	227	–	–	–	–
1—2	B	1 438	897	165	335	41	–	492	425	56	11
	D	733	95	59	201	35	343	–	–	–	–
3—5	B	392	199	41	130	22	–	81	69	10	2
	D	264	33	27	71	14	119	–	–	–	–
Minst 6	B	74	30	8	24	12	–	16	12	3	1
	D	56	1	8	26	1	20	–	–	–	–
I alt	B	2 948	1 863	292	705	88	–	1 100	974	109	17
	D[1]	1 465	190	125	376	65	709	–	–	–	–
	Sum	4 413	2 053	417	1 081	153	709	1 100	974	109	17
[1] Herav etter § 43		715	166	116	374	59	–	–	–	–	–

fordelt etter rettslig karakter, hustrus skilsmissealder, og barnetall.

Sk.m. begjært av begge ektefeller ellers						Sk.m. begjært av mannen						Sk.m. begjært av hustruen					
I alt	Sep. etter l. § 41	Sep. etter l. § 42, 2. ledd	Fakt. sep. (l. § 43, 3. l.)	Sep. etter l. § 42, 1. ledd	Uten sep. (l. §§ 45—53)	I alt	Sep. etter l. § 41	Sep. etter l. § 42, 2. ledd	Fakt. sep. (l. § 43, 3. l.)	Sep. etter l. § 42, 1. ledd	Uten sep. (l. §§ 45—53)	I alt	Sep. etter l. § 41	Sep. etter l. § 42, 2. ledd	Fakt. sep. (l. § 43, 3. l.)	Sep. etter l. § 42, 1 ledd	Uten sep. (l. §§ 45—53)
23	12	3	7	1	–	15	9	1	5	–	–	23	9	2	10	2	–
–	–	–	–	–	–	75	3	2	1	2	67	33	2	5	7	–	19
91	49	5	36	1	–	85	51	9	25	–	–	100	54	14	31	1	–
1	–	–	–	–	1	150	19	8	14	–	100	91	11	5	17	6	52
124	73	14	35	2	–	87	43	10	32	2	–	119	60	8	48	3	–
–	–	–	–	–	–	158	19	9	36	4	90	94	11	6	22	6	49
132	74	5	52	1	–	117	57	12	43	5	–	124	61	12	47	4	–
1	–	–	–	–	1	122	22	11	30	5	54	115	15	6	26	4	64
107	45	9	49	4	–	116	61	15	36	4	–	98	39	11	38	10	–
2	1	–	–	–	1	137	23	23	45	7	39	109	12	7	26	7	57
60	21	6	32	1	–	76	40	11	23	2	–	55	23	2	20	10	–
–	–	–	–	–	–	98	18	11	30	5	34	76	6	8	28	3	31
36	12	3	20	1	–	60	27	8	23	2	–	34	10	6	13	5	–
–	–	–	–	–	–	63	12	10	25	3	13	34	5	–	10	–	19
20	6	1	12	1	–	32	9	6	14	3	–	18	9	2	7	–	–
–	–	–	–	–	–	39	5	6	24	1	3	10	–	–	6	–	4
33	10	1	21	1	–	46	19	6	18	3	–	17	6	1	8	2	–
–	–	–	1	–	–	43	6	8	21	2	6	13	–	–	7	1	5
5	4	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2	–	–	–	–
1	–	–	–	–	1	50	2	1	1	–	46	28	3	1	–	–	24
108	61	9	37	1	–	73	44	7	21	1	–	93	54	11	27	1	–
1	–	–	–	–	1	162	23	11	16	3	109	91	12	11	16	5	47
173	97	16	59	1	–	153	74	25	54	–	–	169	83	13	66	7	–
1	–	–	–	–	1	209	31	17	49	12	100	148	19	8	33	7	81
119	62	6	48	3	–	103	54	9	37	3	–	116	49	12	46	9	–
1	1	–	–	–	–	148	14	19	35	9	71	99	13	4	28	6	48
86	38	5	39	4	–	116	58	14	39	5	–	99	37	13	45	4	–
–	–	–	–	–	–	96	23	12	31	1	29	95	8	3	27	5	52
135	40	10	81	4	–	189	86	23	68	12	–	109	46	9	38	16	–
1	–	–	1	–	–	220	34	28	94	13	51	114	7	10	45	4	48
204	107	11	85	1	–	166	81	15	67	3	–	163	81	12	64	6	–
3	1	–	1	–	1	246	40	23	48	9	126	163	20	8	29	6	100
311	155	25	125	6	–	322	170	48	95	9	–	313	147	36	115	15	–
2	–	–	–	–	2	455	60	40	120	21	214	276	35	19	81	14	127
98	36	10	47	5	–	120	55	11	49	5	–	93	39	10	34	10	–
–	–	–	–	–	–	146	26	19	41	7	53	118	7	8	30	7	66
13	4	1	7	1	–	26	10	4	8	4	–	19	4	–	9	6	–
–	–	–	–	–	–	38	1	6	17	1	13	18	–	2	9	–	7
626	302	47	264	13	–	634	316	78	219	21	–	588	271	58	222	37	–
5	1	–	1	–	3	885	127	88	226	38	406	575	62	37	149	27	300
631	303	47	265	13	3	1519	443	166	445	59	406	1 163	333	95	371	64	300
2	1	–	1	–	–	452	107	83	226	36	–	261	58	33	147	23	–

Tabell 3. Skilsmisser 1939—42 fordelt etter mannens livsstilling og alder.

Mannens livsstilling[1]	1939—42					1929—32
	Alle	Mannens alder				Alle
		Under 30 år	30—39	40—49	Minst 50 år	
Gårdbrukere og småbrukere	123	8	29	35	51	97
Andre selvst. i jordbr., skogbr. og fiskeri	76	8	32	20	16	58
Høyere funksj. ved jordbr., skogbr. og fiskeri	14	–	5	8	1	12
Andre —»— —»—	2	–	–	1	1	4
Jordarbeidere	104	19	52	21	12	50
Andre arb. ved jordbr., skogbr. og fiskeri	65	11	28	18	8	28
Jordbruk, skogdrift og fiskeri i alt	384	46	146	103	89	249
Håndverksmestre	52	1	24	13	14	43
Andre selvst. ved industri og håndverk	26	3	6	8	9	17
Høyere funksj. —»—	6	1	2	2	1	5
Fabrikkarbeidere	600	101	245	178	76	301
Håndverksarbeidere	82	14	27	25	16	77
Håndv. sosialst. uoppgitt	454	63	162	130	99	359
Anleggsarbeidere	159	36	57	51	15	115
Andre arb. ved industri og håndverk	81	17	26	21	17	36
Industri, håndverk og anleggsarb. i alt	1 460	236	549	428	247	963
Grosserere, kjøpmenn og landhandlere	135	6	50	39	40	128
Andre selvst. ved handel og transport	143	6	49	50	38	130
Høyere funksj. —»—	104	3	45	36	20	92
Andre « —»—	392	52	161	117	62	277
Styrmenn, maskinister	80	6	35	30	9	107
Sjømenn	285	75	114	57	39	325
Sjåfører	242	46	121	66	9	153
Andre arb. ved handel og transport	244	41	87	73	43	153
Handel, transport m. v. i alt	1 625	235	662	468	260	1 365
Læger og tannlæger	48	–	19	19	10	43
Andre selvst. ved immateriell virksomhet	61	2	26	17	16	34
Høyere funksj. —»—	170	15	64	43	48	151
Andre » —»—	166	10	68	60	28	86
Arbeidere ved immateriell virksomhet	24	2	9	6	7	15
Immateriell virksomhet i alt	469	29	186	145	109	329
Direktører, disponenter	96	1	38	39	18	57
Arbeidere	287	55	109	86	37	348
Ufullstendig betegnelse i alt	384	56	147	125	55	405
Uoppgitt	92	5	20	30	37	51
I alt	4 413	607	1 710	1 299	797	3 352

[1] «Forhenværende» regnet med til vedkommende stilling.

Seksualinngrep etter lov om adgang til sterilisering m. v. av 1. juni 1934.[1]

Før loven av 1934 var det adgang for legene til å foreta seksualinngrep av medisinske grunner i henhold til straffelovens § 47 om «nødstilstand».[2] Den slags legebehandling kunde også fortsette etter loven av 1934. Men denne lov åpnet en videre adgang til å foreta seksualinngrep når medisinaldirektøren eller et sakkyndig råd ga tillatelse til det.

Siden loven trådte i kraft, har medisinaldirektoratet (Sinnshygienekontoret i Innenriksdepartementets helseavdeling) ført kortregister over tilfellene. Byrået har fått anledning til å ta opp statistikk etter disse kortene. Sinnshygienekontoret har velvillig bistått med å lage ekstrakssjonsskjemaet og har hatt denne artikkel til gjennomsyn.

Det er to slags seksualinngrep. De lempeligere måter (vasektomi, tubektomi, begrenset røntgenbehandling) opphever bare forplantningsevnen, mens de seksuelle funksjoner ellers ikke blir forandret.[3] I det følgende kaller en denne slags inngrep kort og godt for steriliseringe. Et videre inngrep er kastrering (ad operativ veg eller ved røntgenbehandling) som også virker til å oppheve eller nedsette kjønnsdriften.

Når det gjelder personer som er mindreårige (under 21 år) eller sinnsyke eller som har mangelfullt utviklede sjelsevner, var det et sakkyndig råd som ga adgang til seksualinngrep etter loven. Ellers var det medisinaldirektøren. Denne krets av personer hadde ikke full selvbestemmelsesrett etter loven. De kunde ikke selv begjære seksualinngrep uten med samtykke av verjer eller en særskilt oppnevnt kurator.

No vil en inndeling av massen etter dette juridiske moment, om personer kan bestemme for seg selv alene eller ikke, ha mindre betydning for statistikken enn en inndeling etter sinnstilstanden. Men det viser seg her at når en følger denne juridiske spaltning, får en faktisk massen oppdelt etter sinnstilstanden. Det var nemlig ingen av de mindreårige som ikke var enten sinnsyke eller i hvert fall hadde mangelfullt utviklede sjelsevner. Vi beholder derfor de to grupper: 1. personer som ikke har full selvbestemmelsesrett etter inngrepsloven, det vil si personer i enhver alder som faktisk er sinnsyke eller har mangelfullt utviklede sjelsevner og 2. personer med full selvbestemmelsesrett, det vil si personer som har fylt 21 år og ikke har noen av de nevnte mangler.

---

[1] Opphevet ved lov nr. 1 til vern om folkeretten av 23. juli 1942 som trådte i kraft 29. desember s. å. [2] Jfr. Ot. prp. nr. 17 for 1934 med bilag 2 a. I og for seg kan stl. § 47 begrunne inngrep også av andre hensyn enn medisinske. [3] Jfr. professor R. Vogt i bilag 2 b til Ot. prp. nr. 17 for 1934.

Personer som er sinnsyke eller som har særlig mangelfullt utviklede sjelsevner stod også forsåvidt i en særstilling etter loven som begjæringen om seksualinngrep kunde fremsettes av andre enn den lidende selv. Forutsetningen for dette var for det første at det «ikke er håp om helbredelse eller vesentlig bedring». Dessuten måtte det foreligge noen av følgende positive grunner. Det måtte være grunn til å anta: 1. (økonomiske:) «at vedkommende ikke vil bli i stand til ved eget arbeid å sørge for seg eller avkom», 2. (eugeniske:) «at en sykelig sjelstilstand eller en betydelig legemlig mangel vilde bli overført på avkom» eller 3. (kriminalprofylaktiske:) «at han på grunn av en abnorm kjønnsdrift vil begå sedelighetsforbrytelser». For disse personer kunde verjer eller kuratoren komme med begjæring om inngrep. Dette kunde også politimesteren der hvor vedkommende bodde eller oppholdt seg eller anstaltbestyreren gjøre hvis vedkommende var i fengsel, oppdragelsesanstalt ell. likn. Det krevdes da dessuten samtykke fra verje eller kurator.

Når det er gitt samtykke til seksualinngrep, vil det selvsagt gå noen tid før medisinaldirektøren får melding om at inngrepet er utført. Først når denne meldingen er kommet, blir individualkortet for den behandlede gjort ferdig og satt inn i kartoteket. Den masse som er tatt med i statistikken her, er da alle personer som det var kort for i kartoteket den 30. september 1942.[1] De eldste kortene skriver seg fra fjerde kvartal 1934. Undersøkelsen omfatter altså 8 år.

Alle saker som departementet har hatt til behandling i dette tidsrom, er 847. Trekker en fra de 43 «svevende» saker pr. 30. september 1942, blir det igjen 804 saker. Av disse saker gjaldt 191 personer med full selvbestemmelsesrett. Tallet av personer i disse saker er en mindre (altså 190) fordi to av sakene gjelder samme person (en mann fikk avvist begjæringen om kastrering av medisinske grunner, men ble seinere sterilisert). De 613 saker som gjaldt personer uten full selvbestemmelsesrett omfatter 607 personer (3 steriliserte kvinner hadde tidligere hatt sak fore, i 2 tilfelle var saken første gang lagt hen, i det tredje tilfelle forelå det ikke noen lovformelig begjæring, 1 kvinne ble først sterilisert, seinere kastrert, for en annen kastrert kvinne var det først gitt samtykke til sterilisering, men det er ukjent om inngrepet ble utført, 1 mann ble kastrert etter egen begjæring etter at en tidligere begjæring fra politimesteren var avslått). Av de 607 personer er det endelig en som også kommer med blant de 190 førstnevnte med full selvbestemmelses-

[1] En har hatt anledning til å gå gjennom kartoteket seinere, nemlig den 25. februar 1943. Det var da kommet til 50 saker som ble behandlet etter den gamle lov. I disse saker var det 43 personer som det var utført inngrep på, 36 steriliserte kvinner, hvorav 6 fullmyndige, og 3 steriliserte og 4 kastrerte ufullmyndige menn. Dessuten var det gitt samtykke til inngrep på 23 personer, nemlig til sterilisering av 10 fullmyndige og 9 ufullmyndige kvinner, til kastrering av 1 ufullmyndig kvinne, til sterilisering av 1 fullmyndig mann og til kastrering av 2 ufullmyndige menn. I disse tilfelle var det ikke pr. $^{25}/_{2}$ 43 kommet noen melding om at inngrepet var utført.

rett (en kvinne hadde først søkt som sinnsyk, men inngrepet ble ikke utført da hun seinere vegret seg. Hun søkte da igjen som helbredet og ble sterilisert).

De 804 saker omfatter etter dette i alt 796 personer. Når en går ut fra tallet på tilfelle som har vært fore, vil en altså få 8 dobbelttellinger. Men i 7 av disse tilfelle førte den første sak ikke til noe (kjent) inngrep. Statistikken i det følgende over inngrepene omfatter derfor bare en dobbelttelling, nemlig den forannevnte kvinne som først ble sterilisert og seinere kastrert. Alle personer som er meldt behandlet (minst en gang) pr. 30. september 1942 er i virkeligheten 622, 157 menn og 465 kvinner.

Av de 804 saker, som kartoteket omfatter, er det 181 som ikke kommer med i statistikken her fordi det ikke er kommet så langt som til et inngrep, som er meldt utført. Det er for det første 7 tilfelle (3 menn og 2 kvinner med full selvbestemmelsesrett, 1 mann og 1 kvinne uten full selvbestemmelsesrett) hvor det er ukjent om inngrepet er utført. Reelt sett står disse sakene i samme stilling som de førnevnte 43 «svevende» sakene. Forskjellen er bare at i de 7 sakene, det gjelder her, har departementet gitt opp å få noen melding. Videre er det 26 tilfelle (1 mann og 13 kvinner med og 12 kvinner uten full selvbestemmelsesrett) hvor saken er avvist fordi det var medisinske grunner nok til å utføre inngrepet uavhengig av loven.

Så er det tre klasser av tilfelle som står ganske nær hverandre med hensyn til grunnene for avgjørelsen. Det er 1. tilfelle hvor saken er henlagt, 2. hvor samtykke er avslått og 3. hvor inngrepet ikke er utført. Det beror mest på hvor tidlig grunnen dukker opp om avgjørelsen skal få den ene eller den annen form. Rent formelle mangler fører selvsagt til at saken blir henlagt. De hyppigste grunnene er at en som selv har fremsatt begjæringen seinere ombestemmer seg, eller at hans verje eller kurator setter seg i mot det, eller at en som ikke selv har begjært inngrep, gjør motstand, eller at den annen ektefelle blir tatt i stedet. Dette kan hende på alle stadier av saksbehandlingen.

Saken ble henlagt i 57 tilfelle (10 menn og 8 kvinner med, 8 menn og 31 kvinner uten full selvbestemmelsesrett), samtykke ble avslått i 25 tilfelle (6 menn og 7 kvinner med, 7 menn og 5 kvinner uten full selvbestemmelsesrett), inngrepet ble ikke utført i 66 tilfelle (8 menn og 15 kvinner med, 14 menn og 29 kvinner uten full selvbestemmelsesrett).

Det kan ligge nær å slå sammen alle disse tilfelle hvor saken ikke er ført fram, siden de viktigste grunnene slekter så sterkt på hverandre, og jamføre dem med tallet på tilfelle hvor inngrepet er utført:

	Med full selvbestemmelsesrett			Uten full selvbestemmelsesrett		
	I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Inngrep utført.....	118	83	35	505	383	122
Saken ikke ført fram ...	73	45	28	108	78	30

At saken ikke fører fram, hender forholdsvis hyppigst for personer med full selvbestemmelsesrett. For disse personer hender det i nesten 40 pst. av tilfellene, men derimot i ikke engang 20 pst. av tilfellene hvor det gjelder personer uten full selvbestemmelsesrett. Videre ser en at det skjer oftere at saken ikke fører fram når det gjelder menn enn når det gjelder kvinner, særlig hvor det gjelder personer med full selvbestemmelsesrett.

De viktigste av de tilfelle hvor saken ikke er ført fram, er naturligvis de hvor samtykke er avslått. Dette er som nevnt i det hele 25 saker. Det skjedde forholdsvis ofte hvor det gjaldt personer med full selvbestemmelsesrett og hvor saken altså ble avgjort av medisinaldirektøren alene. Av slike personer ble det i alt sterilisert 83 kvinner og 32 menn, mens samtykke ble nektet for 7 kvinner og 6 menn. (Det er dessuten her 3 kastrerte menn.) Av personer uten full selvbestemmelsesrett er det derimot sterilisert 362 kvinner og 59 menn, mens samtykke bare ble nektet for 4 kvinner og 1 mann. Men samtykke ble også forholdsvis ofte avslått hvor det ble begjært kastrering av menn uten full selvbestemmelsesrett, nemlig i 6 tilfelle, mens det ble utført 63 kastreringer av slike personer. Av kvinner uten full selvbestemmelsesrett ble det kastrert 21, mens samtykke ble nektet i 1 tilfelle. I det hele tatt var det forholdsvis hyppigere at samtykke ble nektet hvor saken gjaldt en mann enn hvor den gjaldt en kvinne. Det er nemlig i alt 157 inngrep på menn og 13 tilfelle hvor samtykke ble avslått, mens det er 466 inngrep på kvinner og 12 tilfelle hvor samtykke ble nektet. Av tallene like foran ser en også at avslag er forholdsvis hyppigere hvor det gjelder kastrering enn hvor det gjelder sterilisering. No er det forholdsvis langt flere kastrerte menn enn det er kastrerte kvinner. Men avslag er allikevel hyppigere for menn selv om en holder seg bare til de steriliserte eller bare til de kastrerte. Dette kan en også se av tallene foran.

Hvor det gjelder personer uten full selvbestemmelsesrett, finner en at det som regel er enten politiet eller naturlig verje (far, mor, foreldre) som har fremsatt begjæringen. Det er i det hele 9 slike tilfelle med avslag hvor en vet hvem begjæringen er kommet fra. Herav var det 4 tilfelle hvor begjæringen kom fra politiet og 4 tilfelle hvor den kom fra den naturlige verje, derimot bare 1 tilfelle hvor den kom fra vedkommende selv og ingen tilfelle hvor den kom fra noen anstaltbestyrer. Til dette svarer i det hele 482 inngrep, derav 104 hvor begjæringen kom fra politiet, 177 hvor den kom fra naturlig verje, 174 hvor den kom fra vedkommende selv og 27 hvor den kom fra en anstaltbestyrer. Politiet fikk forholdsvis hyppigst avslag når det dreide seg om kastrering av menn, nemlig i 3 tilfelle, mens antallet av menn som ble kastrert etter begjæring av politiet var 14.

Aldersfordelingen for personer i saker hvor samtykke ble avslått er ikke påtagelig forskjellig fra aldersfordelingen for de personer som det ble gjort inngrep på. Samtykke ble avslått for 8 kvinner under 25 år og 14 kvinner over 25 år. De tilsvarende tall for inngrep er 219 og 247. For menn er tallene henholdsvis 3—10 og 46—111. Det var riktignok forholdsvis mange tilfelle hvor

samtykke ble avslått for kvinner med full selvbestemmelsesrett under 25 år, nemlig 3 mot bare 13 inngrep, men tallene er jo små her.

Vi går så over til å se nærmere på personene i de saker hvor det er melding om at inngrep er foretatt, kort og godt de behandlede. Undersøker vi dem som en fellesmasse for alle årene 1934—42 under ett, får vi strengt tatt et litt foreldet bilde. Det har nemlig i de 8 årene foregått noen forskyvninger i sammensetningen av denne masse. Dette kan en se av den tabell som følger.

Steriliserte og kastrerte i de enkelte kvartaler og år 1934—1942.

		1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942
I.	Alle behandlede:									
	1. kvartal	–	7	8	12	19	24	20	50	37
	2. »	–	17	6	13	22	27	9	52	24
	3. »	–	9	7	16	19	27	14	22	26
	4. »	2	12	6	18	21	22	30	25	–
	I alt	2	45	27	59	81	100	73	149	87
	Bygder	1	18	16	34	35	55	45	84	50
	Oslo	–	14	6	12	28	26	18	27	17
	Andre byer	–	5	3	12	16	16	9	34	20
	Heimstavnsløse, heimstavn ukjent + utlendinger	1	8	2	1	2	3	1	4	–
II.	Uten full selvbestemmelsesrett: Steriliserte	2	27	19	37	57	69	45	101	64
	» kvinner	1	19	15	33	52	55	43	90	54
	» menn	1	8	4	4	5	14	2	11	10
	Kastrerte	–	13	–	8	12	5	10	28	8
	» kvinner	–	2	–	3	4	2	2	7	1
	» menn	–	11	–	5	8	3	8	21	7
III.	Med full selvbestemmelsesrett: Steriliserte	–	3	8	14	11	26	18	20	15
	» kvinner	–	–	6	11	6	16	14	17	13
	» menn	–	3	2	3	5	10	4	3	2
	Kastrerte	–	2	–	–	1	–	–	–	–
	» menn	–	2	–	–	1	–	–	–	–

Tallet gikk ned i 1936. Det var likeledes nedgang under krigen i 1940, men den blir veid opp av de høye tallene i første halvår av 1941. Ellers kan en si at tallene gjennomgående stiger jevnt, eller relativt avtagende fra 1936 av. Bevegelsen har vært noe forskjellig i de ulike landsdeler. Tallet på behandlede pr. kvartal var nemlig når en fordeler de behandlede etter heimstavnen:

	1935—1936	1938—1939	1940—1942
Riket	9.0	22.6	28.1
Bygder	4.3	11.3	16.3
Oslo	2.5	6.7	5.6
Andre byer	1.0	4.0	5.7
Heimstavnsløse m. v.	1.2	0.6	0.5

Ser en bort fra de heimstavnsløse, har stigningen i det hele tatt vært minst i Oslo. Men det er forholdsvis mange av de behandlede som kommer fra Oslo. Oslo har omtrent 10 pst. av den voksne befolkning (over 15 år) i riket, men byen hadde 1935—36 nesten 30 pst. og ennå i 1940—42 20 pst. av de behandlede. Ellers er de behandlede forholdsvis jevnt fordelt etter den voksne befolkning.[1]

Stigningen i tallene har vært noenlunde den samme for personer m e d og personer u t e n full selvbestemmelsesrett. Likeledes har stigningen vært den samme for steriliserte og kastrerte kvinner uten full selvbestemmelsesrett. Men stigningen er sterkere for alle steriliserte enn for alle kastrerte: i 1935—36 var det 79 pst. steriliserte, i 1940—42 85 pst. Dette henger sammen med den forholdsvis sterke stigning i tallet av behandlede kvinner. Det var bare 58 pst. kvinner blant de behandlede i 1935—36, men i 1940—42 er det 78 pst. Tar en ut særskilt mennene, vil en finne at steriliseringene er gått ned fra 57 til 47 pst., det er altså antallet av kastrerte som er steget forholdsvis mest. (Se om dette emne også side 246.)

Hele massen av behandlede i riket og landsdelene i de 8 år, det gjelder her, fordeler seg nå slik etter rettsevne, kjønn og inngrepets art:

Heimstavn, rettsevne etter inngrepsloven	Alle			Kvinner			Menn		
	Alle	Steriliserte	Kastrerte	Alle	Steriliserte	Kastrerte	Alle	Steriliserte	Kastrerte
Alle behandlede:									
Riket	623	536	87	466	445	21	157	91	66
Bygder	338	294	44	261	253	8	77	41	36
Oslo	148	131	17	113	109	4	35	22	13
Andre byer	115	91	24	81	72	9	34	19	15
Utlendinger	3	2	1	1	1	–	2	1	1
Heimstavnsløse, heimst. ukjent	19	18	1	10	10	–	9	8	1
Personer uten full selvbestemmelsesrett									
Riket	505	421	84	383	362	21	122	59	63
Bygder	264	220	44	204	196	8	60	24	36
Oslo	123	107	16	97	93	4	26	14	12
Andre byer	99	76	23	72	63	9	27	13	14
Heimstavnsløse, heimst. ukjent	19	18	1	10	10	–	9	8	1
Personer med full selvbestemmelsesrett									
Riket	118	115	3	83	83	–	35	32	3
Bygder	74	74	–	57	57	–	17	17	–
Oslo	25	24	1	16	16	–	9	8	1
Andre byer	16	15	1	9	9	–	7	6	1
Utlendinger	3	2	1	1	1	–	2	1	1

[1] Den var (heimehørende 1. desember 1930) i tusen: riket 2013, bygdene 1394, Oslo 210, andre byer 408. Etter beregninger i Byrået er den voksne befolkning steget med 13 pst. til utgangen av 1939. Den voksne befolkning i Oslo var etter de kommunale tellinger (se Statistisk Årbok for Oslo By) steget med 12 pst. til 15 september 1937.

Som en ser er det langt flere personer uten full selvbestemmelsesrett enn det er personer med full selvbestemmelsesrett, videre langt flere kvinner enn menn og langt flere steriliserte enn kastrerte. Etter tallene for riket i sin helhet er det 81.1 pst. ufullmyndige og 18.9 pst. fullmyndige, 74.8 pst. kvinner og 25.2 pst. menn, 86 pst. steriliserte og 14 pst. kastrerte.

Det er forholdsvis flere ufullmyndige blant kvinnene enn blant mennene. Av kvinnene er nemlig 82.2 pst. ufullmyndige, av mennene 77.7 pst. Kvinnene utgjør 75.8 pst. av de ufullmyndige og 70.3 pst. av de fullmyndige, mennene altså henholdsvis 24.2 og 29.7 pst.

Steriliseringen er den hyppigste form for inngrepet både hos menn og kvinner. Men fordelingen mellom de to former er vidt forskjellig hos de to kjønn. Det er overhodet forholdsvis sjelden at kvinner blir kastrert. Bare 4.5 pst. av kvinnene ble kastrert, mens 95.5 pst. ble sterilisert. Av mennene ble derimot 42 pst. kastrert, mens 58 pst. ble sterilisert. Hos mennene er altså kastrering ikke langt fra likeså hyppig som sterilisering. Følgelig er kvinnene i overvekt blant de steriliserte og mennene blant de kastrerte. Det er 83 pst. kvinner og 17 pst. menn blant de steriliserte, men 75.9 pst. menn og 24.1 pst. kvinner blant de kastrerte.

Det ble nevnt at det er forholdsvis færre kvinner blant de fullmyndige enn blant de ufullmyndige. Det er derfor ikke så rart at det er forholdsvis få kastrerte blant de fullmyndige. Det er nemlig bare 2.5 pst. kastrerte, og altså 97.5 pst. steriliserte blant de fullmyndige, mens det er 16.6 pst. kastrerte og 83.4 pst. steriliserte blant de ufullmyndige. Fra den annen side sett er det bare 3.4 pst. fullmyndige og 96.6 pst. ufullmyndige blant de kastrerte, men 21.5 pst. fullmyndige og 78.5 pst. ufullmyndige blant de steriliserte.

Men rettsevnen (sinnstilstanden) har her en selvstendig betydning ved siden av kjønnet. Det ser en av følgende fordelingstall:

	Sterilisert	Kastrert
	Pst.	Pst.
Menn med full selvbestemmelsesrett	91.4	8.6
» uten —»—	48.4	51.6
Kvinner med full selvbestemmelsesrett	100.0	0.0
» uten —»—	94.5	5.5

Personer som ikke har full selvbestemmelsesrett blir forholdsvis oftere kastrert enn personer med full selvbestemmelsesrett, enten det nå er menn eller kvinner. Da prosenten av kastrerte er høyere for menn enn for kvinner uansett rettsevnen og høyere for ufullmyndige enn for fullmyndige uansett kjønnet, finner en den største motsetning mellom menn uten full selvbestemmelsesrett som oftere blir kastrert enn sterilisert og kvinner med full selvbestemmelsesrett som allesammen er blitt sterilisert.

De to masser steriliserte og kastrerte er derfor vidt forskjellig sammensatt. Av de steriliserte er 67.5 pst. ufullmyndige kvinner, 15.5 pst. fullmyndige kvin-

ner, 11 pst. ufullmyndige menn og 6 pst. fullmyndige menn. Blant de kastrerte er det 72.4 pst. ufullmyndige menn, 24.1 pst. ufullmyndige kvinner, 3.5 pst. fullmyndige menn og ingen fullmyndige kvinner.

Det er altså flest ufullmyndige blant de kastrerte, nemlig 96.5 pst. Av de kastrerte kvinner er som sagt alle ufullmyndige; av de kastrerte menn er det 95.5 pst. Blant de steriliserte i det hele tatt er det 78.5 pst. ufullmyndige, blant de steriliserte kvinner 81.3 pst. og blant de steriliserte menn 64.8 pst.

Det er også flest menn blant de kastrerte, nemlig som nevnt 75.9 pst. Av de fullmyndige kastrerte er alle menn, av de ufullmyndige kastrerte er 75 pst. menn. Blant de steriliserte i det hele tatt er det 17 pst. menn, blant de steriliserte fullmyndige 27.8 pst. og blant de steriliserte ufullmyndige 14 pst.

På samme måte som en deler opp de steriliserte og kastrerte etter kjønn og rettsevne, kan en også dele opp menn og kvinner etter inngrepets art i forbindelse med rettsevnen og på samme måte også de fullmyndige og de ufullmyndige etter inngrepets art i forbindelse med kjønnet. Men fordelingstallene har her mindre interesse i seg selv. Hvis en derimot jamfører dem med de tall som en skulde vente etter sannsynlighetsregningen, får en bedre overblikk over hvorledes formen for inngrepet er knyttet sammen med kjønn og rettsevne. Som et eksempel kan en ta fordelingen av de fullmyndige og de ufullmyndige. De faktiske tallene og den prosentvise fordeling er her følgende:

	Fullmyndige			Ufullmyndige		
	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	I alt
	Faktiske tall					
Steriliserte	83	32	115	362	59	421
Kastrerte	–	3	3	21	63	84
I alt ..	83	35	118	383	122	505
	Prosenttall					
Steriliserte	70.4	27.1	97.5	71.6	11.7	83.3
Kastrerte	–	2.5	2.5	4.2	12.5	16.7
I alt ..	70.4	29.6	100.0	75.8	24.2	100.0

De faktiske tallene viser at det begge steder, både blant de fullmyndige og blant de ufullmyndige, er flere steriliserte enn kastrerte kvinner, mens forholdet veksler for mennene med det det er flere kastrerte enn steriliserte menn blant de ufullmyndige. Går vil til prosenttallene, får vi vite mer. Vi ser da at det relativt sett er fler steriliserte kvinner blant de ufullmyndige enn blant de fullmyndige. Dette skyldes nærmest at det relativt sett er så mange færre steriliserte menn blant de ufullmyndige, noe som igjen henger sammen med den relativt store betydning som kastreringen av ufullmyndige menn har. Men heller ikke disse tallene viser oss klart at kastreringen er i relativ overvekt over steriliseringen også blant de fullmyndige menn. For å se dette ganske klart må en jamføre med de tallene som en kan vente seg etter sannsyn-

lighetsregningen. Da det blant de 118 ufullmyndige er 115 steriliserte og videre 35 menn, skulde en ha ventet $\frac{115}{118} \cdot \frac{35}{118} \cdot 118$ eller (avrundet) 34 steriliserte menn hvis det hadde vært helt tilfeldig om menn ble kastrert eller sterilisert. På liknende måte skulde vi ha ventet $\frac{3}{118} \cdot \frac{35}{118} \cdot 118$ eller 1 kastrert mann. Vi har altså underskudd på steriliserte og overskudd på kastrerte. Men en kan ikke tolke dette som en ekstra tilbøyelighet til å kastrere framfor å sterilisere også fullmyndige menn. Det henger øyensynlig sammen med at det ikke blir kastrert fullmyndige kvinner. De «ventede» tall 34 og 1 kan også uttrykkes i prosent av totaltallet. En får da de teoretiske prosenttall 28.9 for steriliserte menn og 0.9 for kastrerte menn. Den faktiske hyppighet for fullmyndige steriliserte menn, som er 27.1 pst., ligger lavere enn den teoretiske, mens den faktiske hyppighet for fullmyndige kastrerte menn, som er 2.5 pst., ligger høyere enn den teoretiske. Forholdet blir da helt parallelt med det som en finner for de ufullmyndige. Det er her 11.7 pst. steriliserte menn mot ventet 20.2 pst., og det er 12.5 pst. kastrerte menn mot ventet 4.0 pst. Det henger igjen sammen med tilsvarende overskudd av steriliserte kvinner. Blant de fullmyndige var det 70.4 pst. steriliserte kvinner mot ventet 68.6 pst., mens det ikke var noen kastrerte kvinner mot ventet 1.7 pst. Blant de ufullmyndige er det 71.7 pst. steriliserte kvinner mot ventet 63.2 pst. og bare 4.2 pst. kastrerte kvinner mot ventet 12.7 pst. Det går altså igjen overalt at steriliserte kvinner er i overvekt i forhold til kastrerte, mens kastrerte menn er i overvekt i forhold til steriliserte.

Liknende kryssforhold, som betinger hverandre gjensidig, er det mellom fullmyndighet og ufullmyndighet hos menn og kvinner blant steriliserte og kastrerte, tatt hver for seg. Blant de steriliserte er det 15.5 pst. fullmyndige kvinner mot ventet 17.7 pst., mens det er 67.5 pst. ufullmyndige kvinner mot ventet 65.3 pst. På den annen side er det 6 pst. fullmyndige menn mot ventet 3.7 pst. og 11 pst. ufullmyndige menn mot ventet 13.2 pst. Blant de kastrerte er det 0 pst. fullmyndige kvinner mot ventet 11 pst., mens det er 24.1 pst. ufullmyndige kvinner mot ventet 23 pst. Av fullmyndige menn er det 3.4 mot ventet 2.3 pst., av ufullmyndige menn er det 72.4 mot ventet 73.6 pst. Som en ser er ufullmyndige kvinner overalt i overvekt i forhold til fullmyndige samtidig med at fullmyndige menn er i overvekt i forhold til ufullmyndige.

Endelig har vi kombinasjonene av inngrepsart og rettsevne hos de to kjønn. Blant kvinnene er det 77.7 pst. steriliserte ufullmyndige mot ventet 78.5 pst., mens det er 17.8 pst. steriliserte fullmyndige mot ventet 16.9 pst. På den annen side er det ingen kastrerte fullmyndige mot ventet 0.9 pst. og 4.5 pst. kastrerte ufullmyndige mot ventet 3.6 pst. Blant mennene er det 37.6 pst. steriliserte ufullmyndige mot ventet 45.2 pst. og 20.4 pst. steriliserte fullmyndige mot ventet 12.7 pst. Det er 1.9 pst. kastrerte fullmyndige mot ventet 9.6 pst. og

40.1 pst. kastrerte ufullmyndige mot ventet 32.5 pst. Steriliserte fullmyndige er altså overalt i overvekt i forhold til steriliserte ufullmyndige samtidig med at kastrerte ufullmyndige er i overvekt i forhold til kastrerte fullmyndige.

Da en i alle tre tilfelle finner igjen de samme overskudds- og de samme underskuddskombinasjoner i hver av de to grupper som hele massen er delt opp i, må en vente å finne dem igjen i massen i sin helhet. En kommer da fram til den korteste karakteristikk av massen.

I hele massen er det 10.6 pst. kastrerte menn mot ventet 3.5 pst. På den annen side er det bare 3.4 pst. kastrerte kvinner mot ventet 10.4 pst. Det er altså forholdsvis langt flere kastrerte menn enn ventet samtidig med at det er forholdsvis langt færre kastrerte kvinner enn ventet. Av kastrerte ufullmyndige er det 13.5 pst. mot ventet 11.4 pst., av kastrerte fullmyndige 0.5 pst. mot ventet 2.6 pst. I begge tilfelle går tallene den motsatte veg for steriliseringen. Av steriliserte menn er det 14.6 pst. mot ventet 21.7 pst., av steriliserte kvinner 71.4 pst. mot ventet 64.4 pst. Av steriliserte ufullmyndige er det 67.6 pst. mot ventet 69.7 pst., av steriliserte fullmyndige 18.4 pst. mot ventet 16.4 pst. Av fullmyndige menn er det videre 5.6 pst. mot ventet 4.8 pst., av ufullmyndige menn 19.6 pst. mot ventet 20.4 pst. Av fullmyndige kvinner er det 13.3 pst. mot ventet 14.1 pst., av ufullmyndige kvinner 61.5 pst. mot ventet 60.7 pst.

Fordelingen i de u l i k e l a n d s d e l e r ligger i det store og hele nær opp til fordelingen i riket. Mest avviker fordelingen i b y e n e u t e n f o r O s l o . En merker seg her først og fremst det forholdsvis store antall kastrerte kvinner uten full selvbestemmelsesrett på den ene side og det lille antall steriliserte kvinner med full selvbestemmelsesrett på den annen side. Begge disse grupper utgjør 7.8 pst. av totaltallet av behandlede i byene utenfor Oslo, mens prosenttallene i riket er 3.4 for kastrerte kvinner uten full selvbestemmelsesrett og 13.3 for steriliserte kvinner med full selvbestemmelsesrett. I Oslo er det forholdsvis mange steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett, nemlig 62.8 pst., mot 58.1 pst. i riket.

Behandlede pr. million av den voksne befolkning[1] stiller seg slik:

	Riket	Bygder	Oslo	Andre byer
Menn	157	107	368	184
Kvinner	424	353	904	345

Det er altså relativt sett mange flere kvinner enn menn.

En merker at det i Oslo er et stort tall av behandlede og i byene utenfor Oslo forholdsvis lite tall av behandlede k v i n n e r . De behandlede er fordelt på landsdelene etter heimstavn, ikke etter oppholdssted.

[1] Det er regnet med følgende avrundede tall (i millioner) som er 5—6 pst. større enn tallene etter tellingen i 1930: Riket 1.0 menn, 1.1 kvinner, bygdene 0.72 menn, 0.74 kvinner, Oslo 0.095 menn, 0.125 kvinner, andre byer 0.185 menn, 0.235 kvinner.

De behandlede som ikke har full selvbestemmelsesrett, altså personer som er sinnsyke eller som har mangelfullt utviklede sjelsevner, er fordelt etter som de har begjært behandlingen selv eller ikke[1].

	Alle		Fylt 21 år		Under 21 år	
	Alle	Begjært behandlingen selv	Alle	Begjært behandlingen selv	Alle	Begjært behandlingen selv
Riket.						
Alle	482	174	336	145	146	29
Steriliserte	404	152	274	125	130	27
Kastrerte	78	22	62	20	16	2
Kvinner	366	134	244	108	122	26
Steriliserte	346	130	234	105	112	25
Kastrerte	20	4	10	3	10	1
Menn	116	40	92	37	24	3
Steriliserte	58	22	40	20	18	2
Kastrerte	58	18	52	17	6	1

Av alle behandlede er det 36 pst. eller vel tredjeparten som har begjært behandlingen selv (med samtykke av verje eller kurator). Prosenten er naturligvis atskillig lavere for personer under 21 år, altså for de mindreårige. Det er bare 20 pst. av disse som har begjært behandlingen selv, mens det er 43 pst. av de behandlede over 21 år som har begjært behandlingen selv. Forholdsvis særlig sjelden er det at de mindreårige selv begjærer kastrering. Ellers gjelder det i det hele at egenbegjæringene er forholdsvis hyppigere når det gjelder sterilisering enn når det gjelder kastrering. Det var 38 pst. av de steriliserte som hadde begjært behandlingen selv, men bare 28 pst. av de kastrerte. Mellom kvinner og menn er skilnaden ikke så stor. Prosenten er litt større for kvinner. Men dette kommer av at det er forholdsvis flere steriliserte blant kvinnene. Tar en for seg de steriliserte over 21 år, er det 50 pst. av mennene og 45 pst. av kvinnene som har begjært behandlingen selv, blant de kastrerte over 21 år er det 33 pst. av mennene og 30 pst. av kvinnene.

Prosenten av egenbegjæringer kommer høyest opp for eldre personer som er på en anstalt.

	Behandlede med opphold i anstalt		Andre behandlede	
	Alle	Begjært behandlingen selv	Alle	Begjært behandlingen selv
Steriliserte kvinner over 21 år	122	58	112	47
» menn —»—	27	16	13	4
Kastrerte menn —»—	45	17	7	–
Steriliserte kvinner under 21 år	67	13	45	12
» menn —»—	6	–	12	2

[1] Av de 505 tilfelle er det 23 hvor det ikke er gitt opp hvem som har begjært behandlingen. Disse tilfelle er ikke tatt med her.

Prosenten er 48 for behandlede på anstalt og 42 for behandlede utenfor anstalt blant steriliserte kvinner over 21 år, 59 respektive 31 for steriliserte menn over 21 år og 38 respektive 0 for kastrerte menn over 21 år. For de mindreårige er det omvendt, her er prosenten høyest for personer utenfor anstalt, nemlig 27 for steriliserte kvinner under 21 år mot 19 for personer på anstalt, og 17 for steriliserte menn under 21 år mot 0 for personer på anstalt. Men tallene er så små at tilfeldigheter kan spille inn.

Det er i alt 308 tilfelle hvor det er andre enn den behandlede selv som har begjært inngrepet. Disse andre var i 177 tilfelle verje eller kurator, i 104 tilfelle politimesteren (herav i et tilfelle ved siden av anstaltstyrer, i et tilfelle ved siden av verje), i 27 tilfelle anstaltstyreren. De tilfelle hvor verje eller kurator har begjært inngrepet er omtrent likeså tallrike som de tilfelle hvor behandlede selv har begjært inngrepet. De 177 tilfelle gjelder 137 kvinner (129 steriliserte og 8 kastrerte) og 40 menn (17 steriliserte og 23 kastrerte). De 104 tilfelle hvor politimesteren har begjært inngrep gjelder 76 kvinner (69 steriliserte og 7 kastrerte) og 28 menn (14 steriliserte og 14 kastrerte). De 27 tilfelle hvor anstaltstyrer har begjært inngrepet gjelder 19 kvinner (18 steriliserte og 1 kastrert) og 8 menn (5 steriliserte og 3 kastrerte).

Begjæringene fra de forskjellige myndigheter (verje eller kurator, politimester og anstaltstyrer) fordeler seg etter dette forholdsvis noenlunde jevnt på kvinner og menn, steriliserte og kastrerte.

Blant de behandlede som ikke har full selvbestemmelsesrett er det forholdsvis mange som opphold seg på en eller annen anstalt. Det er ikke sikkert at opplysningene er helt fullstendige, det kan være noen tilfelle som ikke er kommet med.

	Alle behandlede	Med oppgitt anstaltsopphold	Fylt 21 år	Med oppgitt anstaltsopphold	under 21 år	Med oppgitt anstaltsopphold
Alle i riket	505	296	356	211	149	85
Steriliserte	421	231	289	158	132	73
Kastrerte	84	65	67	53	17	12
Kvinner	383	207	259	134	124	73
Steriliserte	362	197	248	130	114	67
Kastrerte	21	10	11	4	10	6
Menn	122	89	97	77	25	12
Steriliserte	59	34	41	28	18	6
Kastrerte	63	55	56	49	7	6

I den største gruppen, de steriliserte kvinner, er det litt over halvparten av de behandlede som var på anstalt. Det er forholdsvis litt flere av de unge enn av de eldre. Blant mennene er det omvendt, her er det forholdsvis flest av

de eldre som var på anstalt. Særlig er det forholdsvis mange, 87.5 pst. av de eldre, 85.7 pst. av de unge, kastrerte menn som var på anstalt.

Om det er mange eller få på anstalter beror først og fremst på sinnstilstanden hos de behandlede. De åndssvake, som er forholdsvis yngre, er forholdsvis sjeldnere på anstalt, de sinnsyke, som er forholdsvis eldre, er forholdsvis hyppigere på anstalt. Vil en undersøke hva den nevnte skilnad mellom menn og kvinner beror på, må en derfor dele dem etter sinnstilstand og mangler i det hele. En kan da ta ut de to hovedgruppene:

		Steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett		Steriliserte menn uten full selvbestemmelsesrett	
		Under 25 år	Over 25 år	Under 25 år	Over 25 år
Åndssvake	i anstalt	68	60	7	8
	utenfor »	80	62	11	6
Åndssvake og annet	i »	20	6	–	9
	utenfor »	2	6	3	3
Sinnsyke	i »	6	19	–	4
	utenfor »	1	6	–	2
Annet[1]	i »	12	7	1	5
	utenfor »	3	4	–	–
I alt	i »	106	92	8	26
	utenfor »	86	78	4	11

Når en setter aldersgrensen så høyt som til 25 år, blir skilnaden ikke så stor. Prosenten av behandlede som var på anstalt er 55.2 for kvinner under 25 år, 54.1 for eldre kvinner, 66.7 for menn under 25 år og 70.3 for eldre menn. Forskjellen mellom kjønnene ligger mest i at det er forholdsvis få r e n e åndssvake blant de unge kvinner og forholdsvis mange på anstalt blant resten av de unge kvinner (ånds- og evnesvake, sinnsyke m. v.).

Av de 134 kvinner over 21 år som var på anstalt, var de fleste, nemlig 78 på sykehus. Herav var 33 (deriblant 3 kastrerte) på sinnsykehus, 23 på sykehus for psykopater og nervelidende[2] (herav 1 kastrert), 22 på andre sykehus. Videre var det 22 på kvinneklinikken, mødre- og barselheimer, 14 på arbeidsanstalter og arbeidsheimer, 10 på pleieheimer, 7 i husvilleherberger og 3 i fengsel.

Av de 73 kvinner under 21 år var også de fleste, nemlig 47, på sykehus. Det var 25 (hvorav 4 kastrerte) på sinnsykeasyl, 18 på sykehus for psykopater og nervelidende og 4 (hvorav 1 kastrert) på andre sykehus. Så kommer skoleheimer med 18 (hvorav 1 kastrert), arbeidsanstalter og arbeidsheimer med 4, pleieheimer 2, mødre- og barselheimer 1, fengsel 1.

For mennene spiller naturligvis fengslet en forholdsvis større rolle. Av de 77 over 21 år var 51 (19 steriliserte og 32 kastrerte) på sinnsykehus, 1 (steril.) på nerveanstalt, 1 (steril.) på annet sykehus, 13 (4 steriliserte og 9 kastrerte) i fengsel, 8 (2 steriliserte og 6 kastrerte) på arbeidsanstalt eller arbeidsheim og

[1] Evnesvake, sjelelig svekkede, epileptikere, psykopater. [2] Psykiatrisk klinikk, Ullevål VI avd., Rikshospitalets nerveavd., Bergens politikammers observasjonsavd.

3 (1 sterilisert og 2 kastrerte) på pleieheim. Av de 12 menn under 21 år var 4 (1 sterilisert og 3 kastrerte) på sinnsykehus, 3 (2 steriliserte og 1 kastrert) på nerveanstalt, 2 (1 sterilisert og 1 kastrert) i fengsel, 2 (steriliserte) på skoleheim og 1 (kastrert) på pleieheim.

Av de 118 behandlede med full selvbestemmelsesrett var det bare 16 som oppholdt seg på anstalt. Det var 10 steriliserte kvinner, 1 på sinnsykehus, 1 på psykiatrisk sykehus, 4 på andre sykehus, 3 på kvinneklinikker, 1 i fengsel. Så var det 5 steriliserte menn, 3 på sinnsykehus, 1 på blindeskole og 1 i fengsel, og 1 kastrert mann på alminnelig sykehus.

I tidligere tabeller er de behandlede fordelt på de forskjellige landsdeler etter sin heimstavn. Da forholdsvis mange oppholder seg på anstalt, kunde en vente at fordelingen etter bosted måtte bli en ganske annen. Men i virkeligheten viser det seg at heimstavn og bopel svært ofte faller sammen. Det er nokså mange som ikke har noe fast bosted eller som bostedet er uoppgitt for. Dette er nemlig tilfelle med 180 av de 623 behandlede (derav 83 med heimstavn på landet, 83 med heimstavn i byene, 8 uten heimstavn og 6 med uoppgitt heimstavn). Av de 443 behandlede med oppgitt fast bosted var 303 bosatt på landet og 138 i byene. Av de 303 på landet hadde 252 eller over 80 pst. heimstavn på landet, 232 eller nesten 80 pst. endog i samme herred som de bodde i. Særlig blant de behandlede på landet som hadde full selvbestemmelsesrett var det forholdsvis mange som bodde der hvor de hørte heime. Av 54 kvinner var det 51 som hadde heimstavn i bostedskommunen og bare 1 hadde heimstavn i en by. Av 16 menn hadde 15 heimstavn i bostedskommunen og bare 1 i en by. Enda mer stedbundne var de behandlede i byene. Det var i alt 138 behandlede som hadde bopel i byene. Herav var 133 fra samme by som de bodde i, bare 4 fra landet, og de tilgrensende herreder, og 1 fra utlandet.

Den nøyaktige fordeling av de behandlede i hele riket etter enkelte aldersår fremgår av tabellen neste side.

Minstealderen er 13 år. Tallet stiger sterkt opp til 18-års alderen. Så holder det seg i det hele høyt til 24-års alderen. I slutten av 20-årene er det mindre, men så kommer det en ny topp omkring 30-års alderen. Siden faller det raskere etter som alderen stiger. Den eldste var 68 år.

Men aldersfordelingen er nokså forskjellig for kvinner og menn og for personer uten og personer med full selvbestemmelsesrett. Den første topp i alderskurven omkring 20-års alderen skyldes mest de steriliserte kvinner som ikke har full selvbestemmelsesrett. Det er altså forholdsvis mange unge blant dem. Under 21 år var 31.5 pst. av dem, under 25 år 53.1 pst. og under 30 år 73.5 pst. I hele befolkningen over 13 år er det bare om lag 20 pst. i alderen 13—20 år, om lag 30 pst. i alderen 13—24 år og om lag 40 pst. i alderen 13—29 år. Også blant de kastrerte kvinner uten full selvbestemmelsesrett er det forholdsvis mange unge, nemlig 47.6 pst. under 21 år, 66.7 pst. under 25 år og 71.4 pst. under

Alder (år)	Alle behandlede	Personer uten full selvbestemmelsesrett				Personer med full selvbestemmelsesrett		
		Kvinner		Menn		Kvinner	Menn	
		Steriliserte	Kastrerte	Steriliserte	Kastrerte	Steriliserte	Steriliserte	Kastrerte
13.....	2	1	–	–	1	–	–	–
14.....	5	4	–	1	–	–	–	–
15.....	11	8	1	2	–	–	–	–
16.....	17	15	–	2	–	–	–	–
17.....	25	16	3	4	2	–	–	–
18.....	35	26	3	3	3	–	–	–
19.....	24	18	2	3	1	–	–	–
20.....	30	26	1	3	–	–	–	–
21.....	30	20	4	2	3	1	–	–
22.....	29	21	–	1	3	4	–	–
23.....	22	14	–	1	4	3	–	–
24.....	35	23	–	–	4	5	3	–
25.....	19	15	–	1	3	–	–	–
26.....	23	18	–	2	–	3	–	–
27.....	20	15	–	1	–	3	1	–
28.....	22	12	1	1	3	3	2	–
29.....	22	14	–	3	1	3	1	–
30.....	34	15	–	1	4	11	3	–
31.....	28	16	1	4	–	7	–	–
32.....	18	6	1	2	1	8	–	–
33.....	24	10	–	4	1	7	2	–
34.....	11	6	–	1	3	–	1	–
35.....	22	9	2	2	–	6	3	–
36.....	23	10	–	2	1	6	4	–
37.....	10	6	–	2	1	–	1	–
38.....	19	5	1	3	3	5	2	–
39.....	11	4	–	3	1	1	1	1
40.....	10	6	–	–	1	2	1	–
41.....	7	–	–	1	3	2	1	–
42.....	4	1	1	–	–	1	1	–
43.....	9	2	–	2	2	1	2	–
44.....	3	–	–	1	1	–	1	–
45.....	4	–	–	–	3	1	–	–
46.....	3	–	–	–	3	–	–	–
47.....	1	–	–	–	–	–	1	–
48.....	2	–	–	–	1	–	1	–
49.....	1	–	–	–	–	–	–	1
50.....	2	–	–	–	2	–	–	–
52.....	2	–	–	1	1	–	–	–
53.....	1	–	–	–	–	–	–	1
58.....	1	–	–	–	1	–	–	–
59.....	1	–	–	–	1	–	–	–
68.....	1	–	–	–	1	–	–	–
Alle	623	362	21	59	63	83	32	3

30 år. Av steriliserte menn uten full selvbestemmelsesrett er det forholdsvis mange mindreårige, nemlig 30.5 pst. Men tallet på dem synker ikke jevnt nedover fra 20-års alderen slik som hos de steriliserte kvinnene. Det går ned i slutten av 20-års alderen, men så kommer en ny topp i begynnelsen av 30-års alderen.[1] Derfor ble det bare 37.3 pst. steriliserte menn (uten full selvbestemmelsesrett)

[1] Jvfr. side 246.

under 25 år og 50.8 pst. under 30 år, mens de tilsvarende tall for steriliserte kvinner var 53.1 og 73.5. De kastrerte menn uten full selvbestemmelsesrett er jevnere fordelt på de forskjellige aldersår, bare 11.1 pst. er under 21 år og 33.3 pst. under 25 år. De er altså gjennomgående gamle jamført med befolkningen. Dette er enda mer tilfelle når vi kommer til de behandlede som hadde full selvbestemmelsesrett. Yngstealderen er her etter loven 21 år. Men i hovedgruppen, de steriliserte kvinner, treffer en topptallene først når en kommer opp i 30-års alderen. Av hele gruppen var 15.7 pst. i alderen 21—29 år mens vel 20 pst. av hele befolkningen over 21 år var i denne alder. Noe liknende er forholdet med steriliserte menn hvor bare 9.4 pst. av gruppen var i alderen 21—29 år. Av de få kastrerte menn med full selvbestemmelsesrett var den yngste ikke mindre enn 39 år gammel.

Variasjonene i de absolutte tall er så sterke jamført med variasjonene i tallene for hele befolkningen at kurven for hyppighetstallene i det store og hele viser de samme trekk som kurven for de absolutte tall. Holder en seg til aldersgrupper på 5 år, når de absolutte tall for steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett toppen i alderen 18—22 år (111), mens hyppighetstallet når toppen i alderen 20—24 år da det er 839 pr. million av befolkningen.[1] Kastrerte kvinner uten full selvbestemmelsesrett er det mest av i alderen 17—21 år, og da er også hyppigheten størst, 100 pr. million av befolkningen. Kurven for steriliserte menn uten full selvbestemmelsesrett er som nevnt totoppet. Det er 15 i alderen 17—21 år, 14 i alderen 29—33 år og 12 i alderen 35—39 år. Hyppigheten er størst i alderen 29—33 år, nemlig 133 pr. million av befolkningen. Kastrerte menn uten full selvbestemmelsesrett har tallet 143 i alderen 21—35 år. Det er det største tall her, og til det svarer også den største hyppighet, 143 pr. million av befolkningen. Den absolutte og den relative topp faller likeledes sammen for steriliserte kvinner med full selvbestemmelsesrett, nemlig i aldersgruppen 29—33 år da hyppigheten er 321 pr. million og for steriliserte menn med full selvbestemmelsesrett, nemlig i gruppen 35—39 år da hyppigheten er 121 pr. million.

Fordelingen på alder er i det hele tatt ganske forskjellig for de to k j ø n n. Når kvinnene kommer opp i omkring 45-års alderen, er det ikke lenger noe behov for inngrep. Og inngrepshyppigheten tar sterkt av allerede fra 20-års alderen av. Hos mennene tar den derimot til helt til henimot 40-års alderen. Omkring 20-års alderen er inngrepshyppigheten hos mennene bare en femtedel av hyppigheten hos kvinnene. I begynnelsen av 40-års alderen er den derimot dobbelt så stor som hos kvinnene. En vil se dette av følgende beregning. Hyppighetstallene er ikke helt sikre fordi grunnlaget for beregningen av befolkningen pr. 1. januar 1938 ikke er helt nøyaktig.

[1] Etter beregnede tall pr. 1. januar 1938.

Alder	Absolutte tall			Pr. million av befolkningen	
	Alle	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
13—15	18	14	4	171	47
16—20	131	110	21	783	144
21—25	135	110	25	840	185
26—30	121	98	23	798	189
31—35	103	79	24	685	222
36—40	73	46	27	420	264
41—45	27	9	18	94	198
46—50	9	–	9	–	120
51—55	3	–	3	–	47
56—60	2	–	2	–	35
61—65	–	–	–	–	} 12
66—70	1	–	1	–	}
Løpende femår med maksimum ...	[1] 148	[1] 126	[2] 30	[1] 940	[2] 291

[1] 18—22 år. [2] 35—39 år.

Etter beregningen på side 238 er det 424 kvinner og 157 menn pr. million av hele den voksne befolkning (over 15 år). Her ser en at topptallene for femårige aldersgrupper går opp til over det dobbelte, nemlig 940, for kvinner og nesten det dobbelte, nemlig 291, for menn. Pr. million kvinner i alderen 13—45 år blir det 585. Tilsvarende tall for menn er 180. Regner en med menn i alderen 13—60 år, blir forholdstallet 159.

Fordelingen etter alder later til å være svært forskjellig i bygdene og byene. Etter de absolutte tallene gjelder dette iallfall for de behandlede uten full selvbestemmelsesrett (sinnsyke, åndssvake m. v.). Trekker en fra behandlede med heimstavn i utlandet og behandlede uten oppgitt heimstavn, får en følgende tall:

Alder (år)	Steriliserte og kastrerte uten full selvbestemmelsesrett							
	Kvinner				Menn			
	Riket	Bygder	Oslo	Andre byer	Riket	Bygder	Oslo	Andre byer
13—20	118	50	35	33	25	9	11	5
21—29	154	86	40	28	28	14	7	7
Minst 30	101	68	22	11	60	37	8	15
Alle	373	204	97	72	113	60	26	27

Bygdene har forholdsvis fler og fler av de behandlede jo høyere alderen blir. Med Oslo er det omvendt. Byene utenfor Oslo har samme tendens som Oslo når det gjelder kvinner, men samme tendens som bygdene når det gjelder menn.

De motsatte tendenser kommer enda tydeligere fram når en tar hensyn til fordelingen av hele befolkningen. De yngste aldersår er nemlig forholdsvis fåtallig besatt i byene, særlig aldersgruppen 13—20 år i Oslo. Regner en med

folketallet etter tellingen i 1930 med tillegg av 5—6 pst., får en følgende hyppighetstall:

Alder (år)	Behandlede pr. million av befolkningen					
	Kvinner			Menn		
	Bygder	Oslo	Andre byer	Bygder	Oslo	Andre byer
13—20	313	1881	695	51	667	114
21—29	585	1394	528	90	307	169
Minst 30	337	585	167	111	163	163

Befolkningstallene er usikre, så resultatene kan ikke bli nøyaktige. Men forskjellen mellom landsdelene er utvilsom. I byene er det forholdsvis flest behandlede kvinner i yngre alder. Særlig store tall er det her i Oslo. Men forholdstallet synker sterkt med stigende alder. I bygdene stiger det til opp i 20-års alderen, men synker seinere. Hyppighetstallet for menn stiger i bygdene stadig med stigende alder. I Oslo går det ned likesom for kvinnene, bare i enda sterkere grad. I byene utenfor Oslo er det sterk stigning opp til 20-års alderen, men ikke seinere.

Som før berørt er aldersfordelingen forskjellig innenfor de ulike grupper som fremkommer når en deler opp de behandlede etter den sjelelige og legemlige tilstand. Åndssvakhet er som regel medfødt, mens sinnsyke ofte er ervervet. Hvor forskjellig aldersfordelingen kan bli, ser en av tabellen neste side.

Motsetningen ligger mellom åndssvake med eller uten andre «feil» på den ene side og andre behandlede (sinnsyke, evnesvake, epileptikere, psykopater) på den annen side. I den største av inngrepsgruppene, steriliserte kvinner, er det f. eks. 55 pst. under 25 år blant de rene åndssvake, 56 pst. blant alle åndssvake og bare 38 pst. blant resten. Motsetningen er størst blant mennene hvor det overhodet bare er et fåtall av de sinnsyke og andre ikke andssvake som er yngre enn 25 år. Når aldersfordelingskurven for steriliserte menn uten full selvbestemmelsesrett er utpreget totoppet (se side 243), kommer dette nettopp av at det blant disse menn er så få åndssvake over 21 år og få sinnsyke m. v. utenfor alderen 30—39 år (eller nøyere 32—36 år).

Da åndssvakhet som regel er medfødt, er det anledning til å gripe inn overfor åndssvake på et tidlig tidspunkt av deres liv. En kunde tenke seg at myndighetene vilde finne dette mest rasjonelt, slik at det etter hvert ble forholdsvis flere unge åndssvake blant de behandlede. Til denne tid er det imidlertid ikke noen tydelig tendens til en slik forskyvning. Tar en f. eks. for seg de steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett var det 17 åndssvake (med eller uten andre «feil») under 21 år av 68 steriliserte i årene 1934—37, 32 åndssvake under 21 år av 107 steriliserte 1938—39 og 52 åndssvake under 21 år av 187 steriliserte 1940—42.

Alder (år)	Åndssvakhet		Åndssvakhet og annet		Annet	
	Alle	Umyndiggjorte	Alle	Umyndiggjorte	Alle	Umyndiggjorte
	1. Steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett					
Under 16	11	–	2	–	–	–
16—20	77	–	11	–	13	–
21—24	60	6	9	–	9	–
25—29	54	1	4	–	16	1
30—34	39	2	4	–	10	2
35—39	23	2	4	–	7	–
40—44	6	–	–	–	3	1
Under 25	148	6	22	–	22	–
Over 25	122	5	12	–	36	4
I alt	270	[1]11	34	–	58	[2]4
	2. Kastrerte kvinner uten full selvbestemmelsesrett.					
Under 21	7	–	2	–	1	–
21—25	3	1	1	–	–	–
Over 25	–	–	1	–	6	1
I alt	10	1	4	–	7	1
	3. Steriliserte menn uten full selvbestemmelsesrett.					
Under 21	14	–	4	–	–	–
21—25	3	1	–	–	1	–
Over 25	13	1	13	2	11	3
I alt	30	2	17	2	12	3
	4. Kastrerte menn uten full selvbestemmelsesrett.					
Under 21	2	–	6	–	–	–
21—25	4	1	7	1	2	–
Over 25	10	2	12	2	20	5
I alt	16	3	25	3	22	5

[1] Oppgaver mangler for 12. [2] Oppgaver mangler for 3.

Tabellen foran inneholder også oppgaver over u m y n d i g g j o r t e. Dette kan en oppfatte som «kvalifiserte» tilfelle. Men totaltallet er så lite at det ikke får noen betydning om en tar hensyn til dem ved jamføringen eller ikke. Som en ser er det forholdsvis flere umyndiggjorte blant mennene enn blant kvinnene og som regel også forholdsvis flere blant de kastrerte enn blant de steriliserte.

Fordelingen etter e k t e s k a p e l i g s t i l l i n g varierer svært meget med rettsevnen og inngrepets art, som en allerede ser det av følgende absolutte tall (for hele riket):

	Alle (med oppgave)	Ugifte	Gifte	Før gifte
Steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett	360	299	50	11
Kastrerte kvinner —»— —»—	21	20	1	–
Steriliserte menn —»— —»—	59	38	17	4
Kastrerte menn —»— —»—	63	52	6	5
Steriliserte kvinner med full selvbestemmelsesrett	83	5	74	4
Steriliserte menn —»— —»—	32	5	26	1
Kastrerte menn —»— —»—	3	3	–	–

Blant de behandlede u t e n full selvbestemmelsesrett er det de u g i f t e som er i flertall, blant de behandlede m e d full selvbestemmelsesrett er det derimot de g i f t e (når en ser bort fra de få kastrerte menn). En ser også at det er forholdsvis fler ugifte blant de kastrerte enn blant de steriliserte.

Fordelingen etter ekteskapelig stilling varierer jo sterkt med alderen. No har vi sett at det er forholdsvis mange unge blant de behandlede. Av denne grunn må en vente seg en forholdsvis stor prosent ugifte når en jamfører de behandlede med hele befolkningen. For befolkningen i hele riket var prosenttallene etter tellingen i 1930: for kvinner i alderen 15—45 år 55.8 pst. ugifte, 41.8 pst. gifte og 2.4 pst. før gifte, for menn i alderen 15—60 år: 50.7 pst. ugifte, 46.7 pst. gifte og 2.6 pst. før gifte. For de behandlede blir tallene:

	Uten full selvbestemmelsesrett				Med full selvbestemmelsesrett		
	Kvinner		Menn		Kvinner	Menn	
	Steriliserte	Kastrerte	Steriliserte	Kastrerte	Steriliserte	Steriliserte	Kastrerte
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Ugifte.....	83.1	95.2	64.4	82.5	6.0	15.6	100.0
Gifte.....	13.8	4.8	28.8	9.5	89.2	81.3	–
Før gifte	3.1	–	6.8	8.0	4.8	3.1	–

Går en til de enkelte aldersår, blir jamføringen med hele befolkningen mindre sikker. Men jamføringen bekrefter at det er en høy prosent ugifte blant de behandlede uten full selvbestemmelsesrett og en høy prosent gifte blant de steriliserte med full selvbestemmelsesrett. For den største av gruppene, de steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett, får en f. eks. følgende pst. u g i f t e :

	13—20 år	21—25 år	26—30 år	31—35 år	36—40 år	41—45 år
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett	96.5	92.5	75.0	68.1	51.6	33.3
Kvinner i befolkningen i riket 1930	98.4	75.3	46.6	31.4	26.1	23.8

Prosenten av ugifte blant de steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett er etter dette forholdsvis størst i 30-års alderen. For de aller yngste er prosenten av gifte så liten at tilfeldigheter har lett for å spille inn.

Det ser også ut til å være forholdsvis mange «førgifte» (separerte, skilte og enker) blant de steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett. I alderen 26—35 år var det 3.4 pst. mot 2.2 pst. i hele befolkningen, i alderen 36—45 var det 11.8 pst. mot 6 pst. i befolkningen. Tallene, som en har regnet ut, tyder gjennomgående på at det samme er tilfelle også i de andre grupper, selv om resultatene her blir mindre sikre siden tallene er så små.

Det ser ikke ut til at det er noen større skilnad mellom de ulike landsdeler med hensyn til fordelingen etter ekteskapelig stilling. Blant de steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett var det 78.4 pst. ugifte i bygdene, 88.2 pst. i Oslo og 87.3 pst. i de andre byer. Holder en seg til aldersgruppen 26—35 år er tallene henholdsvis 66.7, 83.3 og 87.5. Prosenten av ugifte er altså større i byene enn på landet. Men det samme er tilfelle innenfor befolkningen i sin helhet. For kvinner i alderen 15—45 år er tallene her: bygdene 53.5 pst., Oslo 62 pst. og andre byer 59.1 pst.

For de behandlede kvinner er det oppgave over antallet av fødsler (levendefødte). Antallet vil først og fremst avhenge av vielsesalderen og ekteskapets varighet når det gjelder de gifte kvinner. Men vielsesalderen og ekteskapsvarigheten er det dessverre ikke oppgaver over. Vi må her nøye oss med fordelingen etter alderen ved inngrepet. Vi får da følgende oversikt (for behandlede med oppgitt ekteskapelig stilling):

Alder	Gifte					Før gifte				Ugifte			
	Alle	Med antall fødsler				Alle	Med antall fødsler			Alle	Med antall fødsler		
		0	1—2	3—5	Over 5		0	1—2	3—5		0	1—2	3—5
	Steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett.												
Alle.....	50	4	16	21	9	11	–	7	4	[1]297	194	85	18
13—20.....	3	–	3	–	–	1	–	1	–	110	102	8	–
21—25.....	5	1	3	1	–	2	–	2	–	84	54	30	–
26—30.....	15	2	5	7	1	3	–	2	1	54	[2]21	24	9
31—35.....	14	1	2	[2]8	3	1	–	1	–	32	13	14	5
36—40.....	11	–	1	5	5	4	–	1	3	16	4	9	3
41—45.....	2	–	2	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1
	Steriliserte kvinner med full selvbestemmelsesrett.												
Alle.....	74	2	21	31	20	4	1	2	1	5	4	1	–
13—20.....	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
21—25.....	9	–	7	2	–	–	–	–	–	4	3	1	–
26—30.....	22	–	7	12	3	–	–	–	–	1	1	–	–
31—35.....	27	1	4	11	11	1	–	1	–	–	–	–	–
36—40.....	11	1	3	4	3	3	1	1	1	–	–	–	–
41—45.....	5	–	–	2	3	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kastrerte kvinner uten full selvbestemmelsesrett.												
Alle.....	1	–	–	1	–	–	–	–	–	20	17	3	–
13—20.....	–	–	–	–	–	–	–	–	–	10	10	–	–
21—25.....	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	3	1	–
26—30.....	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–	–
31—35.....	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	2	2	–
36—40.....	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–	–
41—45.....	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–

[1] Dessuten 2 uten oppgaver over antall fødsler. [2] Herav 1 hvor antall fødsler er satt = antall barn i live.

Folketellingen i 1930 har oppgaver over barnetallet (levendefødte) i bestående ekteskap. Men jamføringen blir usikker. Aldersfordelingen er noe forskjellig. Blant de behandlede gifte kvinner er det ingen over 45 år. Pr. million gifte (med fullstendige oppgaver) i 1930 var det i alderen (år):

	13—20	21—25	26—30	31—35	36—40	41—45
Steriliserte gifte kvinner uten full selvbestemmelsesrett	882	167	246	197	172	36
Steriliserte gifte kvinner med full selvbestemmelsesrett	–	302	361	382	172	89

Antallet av de alleryngste gifte kvinner i befolkningen vil kunne variere forholdsvis sterkt fra år til år. Ser en bort fra gruppen 13—20 år, er det relativt flest behandlede omkring 30-års alderen. Jamført med de gifte kvinner i befolkningen skulde en da vente et forholdsvis lite antall fødsler. Til gjengjeld gjelder oppgavene for de behandlede alle fødsler, også i tidligere ekteskap og utenfor ekteskap, mens folketellingens oppgaver bare gjelder fødsler i det siste ekteskap. Den prosentvise fordeling etter antallet av fødsler er for de forskjellige masser:

	I alt	0 barn	1—2 barn	3—5 barn	Over 5 barn
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Gifte i befolkningen etter tellingen i 1930	100	14	33	31	22
Steriliserte gifte kvinner uten full selvbestemmelsesrett	100	8	32	42	18
Steriliserte gifte kvinner med full selvbestemmelsesrett	100	3	28	42	27

Etter disse tallene kan en i hvert fall ikke si at det er noe å merke ved de behandlede gifte kvinners fordeling etter fødsler, det skulde da være at det er forholdsvis få barnløse blant dem.

Blant de ugifte er det rimelig å gå ut fra allerede på forhånd at det er forholdsvis mange som har født barn. Det er ikke mindre enn 35 pst. av de steriliserte uten full selvbestemmelsesrett, 20 pst. av de steriliserte med full selvbestemmelsesrett og 15 pst. av de kastrerte uten full selvbestemmelsesrett. Tar en bare med ugifte over 21 år, er prosenten så pass høy som 51 for de steriliserte uten full selvbestemmelsesrett og 30 for de kastrerte.

Ser en særskilt på de g i f t e kvinner, er det forholdsvis flere fødsler blant de behandlede m e d full selvbestemmelsesrett enn blant de behandlede u t e n full selvbestemmelsesrett. Av de behandlede u t e n full selvbestemmelsesrett er det 61. Herav var det 4 som ikke hadde hatt fødsler, 10 med 1, 13 med 2, 9 med 3, 12 med 4, 4 med 5, 6 med 6, 2 med 7 og 1 med 8 fødsler. Av de behandlede m e d full selvbestemmelsesrett er det 78, hvorav 3 som ikke hadde hatt fødsler, 7 med 1, 16 med 2, 9 med 3, 12 med 4, 11 med 5, 6 med 6, 4 med 7, 7 med 8, 1 med 9, 1 med 10 og 1 med 11 fødsler. Regner en ut antallet av fødsler pr. gift kvinne, får en:

	Gifte kvinner i alderen (år)						
	Alle	Under 21	21—25	26—30	31—35	36—40	41—45
Kvinner uten full selvbestemmelsesrett	3.10	1.25	1.71	2.95	3.47	4.47	1.50
» med —»—	4.09	–	2.25	3.86	4.75	3.64	6.60

Også når en tar hensyn til alderen gjelder det at det er flest fødsler blant kvinner m e d full selvbestemmelsesrett.

Fruktbarheten er for tiden større i bygdene enn i byene (se N. O. S. IX, 62, side 6*). Med dette stemmer det at antallet av fødsler pr. gift kvinne blant de behandlede er større i bygdene enn i byene. For kvinner u t e n full selvbestemmelsesrett er tallene: 3.38 i bygdene, 2.55 i Oslo og 2.38 i de andre byer, for kvinner m e d full selvbestemmelsesrett henholdsvis 4.57, 2.67 og 3.50. Men forskjellen blir noe overdrevet når en ikke tar hensyn til aldersfordelingen siden det er forholdsvis flere av de eldre i bygdene. Å jamføre alle de enkelte aldersgrupper blir tallene for små til. Men tar en ut gifte kvinner med full selvbestemmelsesrett i alderen 31—40 år, får en en gruppe som er noe mer bestemt og som har noenlunde store tall i alle de tre landsdeler (28 i bygdene, 8 i Oslo og 5 i de andre byer). For denne aldersgruppe blir det 4.71 fødsler pr. kvinne i bygdene, 3.13 i Oslo og 4 i de andre byer.

Det er videre oppgaver over tallet av a b o r t e r (hvor også dødfødte er regnet med).[1] Tallene for alle gifte og før gifte kvinner i riket kan tyde på at det er sammenheng mellom antallet av aborter og antallet av fødsler:

	Antall fødsler												I alt
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Gifte og før gifte kvinner i alt ...	7	17	29	19	24	15	12	6	8	1	1	1	140
Herav med aborter	3	5	8	7	5	4	2	–	2	–	–	–	36

Prosenten av kvinner som har aborter, er 43 for kvinner uten fødsler, 28 for kvinner med 2—3 barn, 28 for kvinner med 3—5 barn og 14 for kvinner med 6—11 barn. Men tallene er jo små. Deler en de gifte kvinner opp etter rettsevnen (sinnstilstanden), blir resultatet også tilsynelatende forskjellig for de to grupper (av kastrerte kvinner er det bare en gift med 3 fødsler og 4 aborter).

	Steriliserte gifte kvinner u t e n full selvbestemmelsesrett					Steriliserte gifte kvinner m e d full selvbestemmelsesrett				
	Antall fødsler				I alt	Antall fødsler				I alt
	0	1–2	3–5	Minst 6		0	1–2	3–5	Minst 6	
Gifte og før gifte kvinner i alt	4	23	25	9	61	3	23	32	20	78
Derav med aborter	3	9	4	2	18	–	4	12	2	18

[1] En må regne med at disse oppgaver er ufullstendige da det i mange tilfelle ikke er opplyst noe om aborter.

Det er bare blant de gifte kvinner uten full selvbestemmelsesrett (sinnsyke og personer med mangelfulle sjelsevner) at abortprosenten avtar med stigende antall fødsler. Blant gifte kvinner med full selvbestemmelsesrett er prosenten høyest hos kvinner med middelstort antall fødsler. Også disse resultater trenger selvsagt å bli bekreftet.

Av steriliserte ugifte kvinner uten full selvbestemmelsesrett er det 303, hvorav aborter er oppgitt for 20. Det er 197 uten fødsler, hvorav 10 med aborter, 60 med 1 fødsel, hvorav 7 med aborter, 27 med 2 fødsler, hvorav 1 med abort, 16 med 3 fødsler, hvorav 2 med aborter, 1 med 4 og 2 med 5 fødsler, alle 3 uten aborter. Prosenten av kvinner med aborter er her 5 for kvinner uten fødsler, 10 for kvinner med 1—3 fødsler og 0 for kvinner med mer enn 3 fødsler.

Av steriliserte ugifte kvinner med full selvbestemmelsesrett er det bare 5, alle uten fødsler, 1 med oppgitt abort. De kastrerte ugifte kvinner uten full selvbestemmelsesrett er 20, hvorav 17 uten fødsler, 2 med 1 og 1 med 2 fødsler, alle uten oppgitt abort.

Forholdet mellom fødsler og aborter kan være noe forskjellig i de ulike landsdeler. Dette gir følgende tabell[1] opplysning om.

	Behandlede kvinner i alt	Uten fødsler			Med fødsler			
		I alt	Herav med aborter	Antall aborter	I alt	Herav med aborter	Antall fødsler	Antall aborter
	Gifte og før gifte kvinner.							
Riket	141	7	3	3	134	34	519	89
Bygder	98	4	1	1	94	22	400	53
Oslo	26	2	1	1	24	7	68	22
Andre byer	16	1	1	1	15	5	47	14
Uten oppgitt heimstavn, utlandet	1	–	–	–	1	–	4	–
	Ugifte kvinner.							
Riket	327	218	11	11	109	10	180	13
Bygder	163	89	9	9	74	5	118	5
Oslo	87	70	–	–	17	–	26	–
Andre byer	67	51	2	2	16	5	29	8
Uten oppgitt heimstavn, utlandet	10	8	–	–	2	–	7	–

Særlig merker en seg at det er få behandlede med oppgitte aborter blant de ugifte kvinner i Oslo. På den annen side er det forholdsvis flere i småbyene enn på landet. Blant de gifte kvinner er forholdene mer jamne landet rundt når en holder seg til antallet av personer. Derimot er det avgjort mange aborter i forhold til antallet av fødsler i byene. Tilfelle med mer enn 5 aborter forekommer overhodet bare i Oslo (1 med 2 fødsler og 6 aborter, 1 med 3 fødsler og 9 aborter).

[1] Her er behandlede uten oppgitt ekteskapelig stilling regnet som ugifte, uoppgitt antall fødsler satt = ingen fødsler og uoppgitt antall aborter satt = ingen aborter.

Fordelingen av de behandlede etter antall barn i live (ved inngrepet) faller stort sett sammen med fordelingen etter antallet av fødsler. Forskjellen mellom antallet av fødsler og antallet av barn i live er nemlig gjennomgående liten. Forskjellen betinges jo først og fremst av tallet av dødsfall. Men på den annen side er det noen flerfødsler. Da en vel ikke har fått oppgaver over alle disse (det er bare 5 tilfelle, hvor det fremgår av at antallet av barn i live er større enn antallet av fødsler), begår en egentlig en liten feil når en setter antallet av døde barn lik antallet av fødsler minus antallet av barn i live. Men praktisk har dette ikke noen betydning.

Slår en sammen alle kvinner som har hatt fødsler (og regner med antallet av barn i live hvor dette er større enn antallet av fødsler), blir det i riket i alt 687 levendefødte barn hvorav 72 døde. Det er altså 10.5 pst. døde. Etter dødelighetstabellene vil en gruppe av levendefødte være redusert med 10.5 pst. gjennom dødsfall først etter omkring 20 års levetid. Da det her gjelder yngre kvinner, må barnas gjennomsnittsalder være langt lavere, og dødeligheten blant barna i denne befolkningsgruppe har altså vært forholdsvis stor.

Dødeligheten var tilsynelatende større for steriliserte med full selvbestemmelsesrett enn for steriliserte uten full selvbestemmelsesrett. Holder en seg til de gifte kvinner (i riket) for å gjøre jamføringen mer nøyaktig, hadde de steriliserte uten full selvbestemmelsesrett 185 fødte og 16, eller 8.6 pst. døde, de steriliserte med full selvbestemmelsesrett 321 fødte og 37, eller 11.6 pst. døde. De tilsvarende tall for bygdene er 138, 11 og 8 pst. for steriliserte uten full selvbestemmelsesrett og 249, 27 og 10.8 for steriliserte med full selvbestemmelsesrett. Skal det være noen resong i dette, kan en ikke tenke seg noen annen grunn enn at barna til de sinnsyke og sjelelig mangelfulle forholdsvis oftere har vært satt bort i gode heimer.

Naturligere er det at dødsprosenten er større for ugifte enn for gifte mødre. Holder en seg til steriliserte uten full selvbestemmelsesrett, har de gifte som nevnt 185 fødte og 16, eller 8.6 pst., døde, mens de ugifte har 173 fødte og 17, eller 9.8 pst., døde. For bygdene er tallene 138, 11 og 8 pst. for de gifte, 116, 13 og 11.2 pst. for de ugifte. Men tallene er så små at det hele kan bero på tilfeldigheter. I byene hadde de ugifte forholdsvis få døde, 1 på 26 i Oslo, 1 på 24 i de andre byer. Det kan komme av at en ikke har fått med alle barn som er i live, eller at barna her har vært forholdsvis ofte satt bort i gode heimer.

Etter alminnelige erfaringer skulde dødsprosenten stige med tallet av fødsler. For alle de fødte i riket under ett var den som sagt 10.5. For kvinner med 1—3 fødsler (i alt 295 fødte) var den 9.2, for kvinner med 1—5 fødsler (i alt 478 fødte) var den 9.8. Men forskjellen mellom prosenttallene for disse masser er ikke så stor at ikke det hele kunde bero på tilfeldigheter.

Barn i live er også oppgitt for de behandlede menn. Det er få ugifte menn som det er oppgitt har barn i live (i det hele tatt bare 4 med 1 barn hver). Men det er vanskeligere å få pålitelige tall for ugifte menn. En jamføring mellom menn og kvinner bør derfor begrenses til de gifte. Barnetallet varierer blant

annet med alderen, heimstavnen og inngrepets art. Vi så f. eks. at det var flere fødsler blant steriliserte kvinner med full selvbestemmelsesrett enn blant kvinner uten full selvbestemmelsesrett. Det samme er også tilfelle med antall barn i live. Gjennomsnittstallet pr. kvinne er f. eks. 3.6 i den første gruppe og 2.9 i den siste gruppe. Det samme gjelder ikke for menn. Her er tallene 2.8 og 3.1. For ikke å få for små tall, holder vi dette moment utenfor.

	Alle behandlede gifte og før gifte i riket					Gifte og før gifte over 35 år i riket					Gifte og før gifte over 35 år i bygdene				
	Pst. med antall barn i live				Gjen.snittl. antall barn	Pst. med antall barn i live				Gjen.snittl. antall barn	Pst. med antall barn i live				Gjen.snittl. antall barn
	0	1–2	3–5	Over 5		0	1–2	3–5	Over 5		0	1–2	3–5	Over 5	
Kvinner ...	6.4	36.9	40.4	16.3	3.2	6.4	21.3	38.3	34.0	4.1	9.1	15.2	33.3	42.4	4.6
Menn	8.5	50.7	25.5	15.3	2.8	7.3	41.5	29.3	21.9	3.3	4.8	42.9	33.3	19.0	3.2

Etter tabellen er det ikke tvil om at det gjennomgående er flere barn i heimene hos de gifte kvinner enn hos de gifte menn. Allerede topptallet er mindre hos mennene, nemlig 9 barn i live, mot 11 hos kvinnene.

Da de behandlede er forholdsvis yngre folk, vil det være forholdsvis mange små barn blant de barn som er i live. En kan få en forestilling om dette ved å dele opp de behandlede som har barn, etter barnas minimumsalder. Blant de behandlede kvinner var det i alt 221 tilfelle med fullstendige opplysninger. I 141, eller omtrent $^2/_3$ av alle tilfelle, var minimumsalderen under 2 år. Videre var det 60 med en minimumsalder på 2—6 år, 16 med en alder på 7—13 år og bare 4 med en minimumsalder på over 14 år. De tilsvarende tall for menn er 51, 23, 18, 5 og 5. Her var det altså ikke fullt halvparten som hadde barn under 2 år.

Forholdet later ikke til å være meget forskjellig for ugifte og gifte. Tar en f. eks. for seg de steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett, er det blant de gifte og før gifte 61.5 pst. med barn under 2 år, 32.7 pst. med barn på mellom 2 og 7 år og 5.8 pst. med barn som alle er over 7 år. For de ugifte er de tilsvarende prosenttall 67.7, 26.9 og 5.4.

De behandlede kvinner, som har fylt 15 år, fordeler seg på følgende måte etter erverv[1].

Erverv	Alle behandlede	Steriliserte uten full selvbestem-melsesrett	Steriliserte med full selvbestem-melsesrett	Kastrerte uten full selvbestem-melsesrett
Uten fast arbeid[2]	161	141	10	10
Heimeværende	86	80	1	5
Husmødre	110	47	62	1
Arbeidere	86	76	5	5
Funksjonærer m. v.	6	4	2	–
I alt	449	348	80	21

[1] Utenfor tabellen er 17 med ukjent erverv eller under 15 år. [2] Herunder arbeidsledige og arbeidslediges hustruer.

Inndelingen etter erverv er høyst usikker. Særlig vil det være forholdsvis mange tilfelle hvor det er oppgitt en rent nominell stilling, en stilling som vedkommende har hatt for mange år tilbake.

Det er en del forskjell mellom de ulike inngreps- og rettsevnegruppene. Særlig merker en seg det forholdsvis store antall husmødre blant de steriliserte med full selvbestemmelsesrett. De utgjør her 77.5 pst. av hele antallet mot bare 13,5 pst. blant de steriliserte uten full selvbestemmelsesrett og 4.8 pst. blant de kastrerte.

En kan jamføre totaltallet med antallet av kvinner (over 15 år) i de tilsvarende befolkningsgrupper (tallene i 1930 + et tillegg på 6 pst. for seinere tilvekst). Da inndelingen ikke er ganske den samme, blir hyppighetstallene ikke så svært nøyaktige. Men skilnaden mellom tallene for de ulike gruppene blir som regel så stor, at det som er mest karakteristisk kommer tydelig fram. Størst er hyppigheten, som en måtte vente, i gruppen uten fast arbeid, nemlig 1839 pr. million. Så kommer gruppene heimeværende og arbeidere med henholdsvis 486 og 378. Tar en hensyn til at arbeidsledigheten gjennomgående har vært større i den periode det gjelder enn i 1930, ligger det siste tallet for lavt, og en kan ikke sikkert si om hyppigheten er større i den ene av disse gruppene enn i den annen. I gruppen husmødre er tallet 234, hos funksjonærene 94. Til funksjonærene er her forresten regnet en og annen som hører til andre grupper i folketellingen (selvstendig næringsdrivende, selvstendig arbeidende, erverv ved egne midler). Tar en alle disse med, blir hyppighetstallet enda lavere, nemlig 39. Høyst usikker er grensen mellom gruppene uten fast arbeid og heimeværende. Slår en disse to gruppene sammen, får de et felles hyppighetstall på 934.

Mennene (over 15 år) fordeler seg slik etter erverv:[1]

	Alle behandlede	Steriliserte uten full selvbestemmelsesrett	Kastrerte uten full selvbestemmelsesrett	Steriliserte med full selvbestemmelsesrett	Kastrerte med full selvbestemmelsesrett
Uten fast arbeid[2] ..	40	21	14	5	–
Heimeværende	23	11	12	–	–
Arbeidere[3]	73	20	32	21	–
Funksjonærer m. v.	18	5	4	6	3
I alt	154	57	62	32	3

Det er neppe noen vesentlig skilnad mellom de ulike inngreps- og rettsevnegrupper. Tallene er så små at en må regne med store variasjoner på grunn av tilfeldighetene. Selv ikke den ting at alle kastrerte med full selvbestemmelsesrett (homoseksuelle, ekshibisjonist) er funksjonærer kan en legge noen videre vekt på.

Skal en jamføre med folketallet, er det her mer enn når det gjaldt kvinnene nødvendig å slå sammen de heimeværende og de stillingsløse. For disse grup-

[1] Utenfor tabellen er 5 med ukjent erverv eller under 15 år. [2] Herunder pensjonerte. [3] Herunder formenn.

per får en da hyppighetstallet 778. For arbeidere blir tallet 155, for funksjonærer, selvstendige og rentenister m. v. 41. Forholdet mellom disse grupper er, som en vil se, det samme som hos kvinnene.

Fordelingen på erverv i de større landsdeler viser ikke noen større eiendommeligheter sett bort fra det som følger med den ulike fordeling av ervervene på land og by.

Denne livsstillingsstatistikk gir et altfor lyst bilde. Den stilling, som er gitt opp, er, som nevnt, ofte bare nominell. Dette ser en av oppgavene over forsørger forholdet. De viser følgende:

	Arbeidere		Funksjonærer m. v.	
	I alt (med oppgave)	Herav forsørger seg selv helt	I alt (med oppgave)	Herav forsørger seg selv helt
Kvinner.				
Steriliserte uten full selvbestemmelsesrett	63	12	2	–
Kastrerte uten —»—	4	–	–	–
Steriliserte med —»—	5	4	2	2
Menn.				
Steriliserte uten full selvbestemmelsesrett	19	1	4	–
Kastrerte uten —»—	31	–	4	–
Steriliserte med —»—	22	16	7	5
Kastrerte med —»—	–	–	3	3

Blant de behandlede uten full selvbestemmelsesrett finnes det, som en ser, i det hele tatt bare et fåtall som forsørger seg selv helt.

Fordelingen av de selvforsørgede etter ekteskapelig stilling, alder og rettsevne i alminnelighet har vesentlig bare interesse for de steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett, hvor antallet er noenlunde stort og allikevel lite i forhold til totaltallet. Av 50 gifte var det ingen som forsørget seg selv. Men av de 47 som livsstillingen var gitt opp for, var 44 husmødre. Av 11 før gifte var det 1 som forsørget seg selv. Av de før gifte var 6 under 31 år (hvorav 1 umyndig). Ingen av dem forsørget seg selv. Av de 5 eldre var det 4 myndige, og en av dem var det som forsørget seg selv. Av de 299 ugifte var 11 som forsørget seg selv. Av 110 ugifte under 21 år var det 2. Av 140 i alderen 21—30 år var det 6. Alle disse var myndige. Antallet av umyndige i denne aldersgruppe ligger mellom 9 og 19 (det er nemlig 10 uten oppgave). Av 49 i alderen over 31 år var det 3 som forsørget seg selv, 2 myndige og 1 umyndig. Det var i det hele bare 3 à 4 umyndige her.

I de tilfelle hvor den behandlede ikke har forsørget seg selv (helt), er det som regel det offentlige som er forsørgeren. Det var tilfelle med 277 av 349 forsørgede kvinner og 112 av 126 forsørgede menn. Det er 14 menn som forsørges privat, alle av sine foreldre (i 4 tilfelle av moren). Det er forholdsvis langt flere kvinner som blir forsørget av private. I alt var det 72. Forsørger

var for 13 mannen, for 35 faren, for 2 moren, for 8 andre privatpersoner, for 14 private organisasjoner og stiftelser.

Nokså mange av de ugifte kvinner uten fast arbeid hadde selv forsørgelsesbyrde. For den største av gruppene, steriliserte kvinner uten full selvbestemmelsesrett, var forholdet følgende:

	Behandlede (med oppgave i alt)	Med antall barn i live			
		0	1–2	3–5	Over 5
Husmødre (gifte og før gifte).....	47	5	18	17	7
Ugifte arbeidere.....	78	39	30	9	–
Ugifte kvinner uten fast arbeid ...	214	158	51	5	–

Vel en fjerdepart av de ugifte uten stilling hadde altså barn i live. Blant de ugifte som var i arbeid, var det halvparten. Av de 56 ugifte uten stilling som hadde barn i live, hadde 52 oppgave over barnas alder. Minimumsalderen var for 35 under 2 år, 13 2—7 år, 3 7—14 og 1 over 14 år. Av de 39 ugifte arbeidersker hadde 26 barn på under 2 år, 12 barn på 2—7 år og 1 ingen barn under 14 år. Blant de kastrerte kvinner uten full selvbestemmelsesrett var det 5 ugifte arbeidersker, hvorav den ene hadde barn i live, og 15 ugifte uten stilling, hvorav 2 hadde barn i live. Av ugifte steriliserte kvinner med full selvbestemmelsesrett var det 3 i arbeid, hvorav ingen med barn i live, og 1 uten arbeid, med barn i live.

Av de ugifte menn er det, som før nevnt, få som har oppgitt å ha barn i live. Det er overhodet bare 3 av 34 arbeidere med oppgaver (derav 2 av 5 steriliserte med full selvbestemmelsesrett) og 1 av 24 uten fast arbeid (med oppgave).

Til grunn for fordelingen etter sinnstilstand m. v. ligger følgende diagnoseskjema:

1. Åndssvake: a) Idioter, b) Imbesille, c) Debile.
2. Evnesvake.
3. Psykopater: a) Asosiale typer, b) Ikke asosiale.
4. Sinnsyke: a) Schizofrene, b) Manisk-depressive, c) Andre former.
5. Epileptikere.
6. Seksuelt abnorme (utenfor de øvrige grupper).
7. Sjelelig normale.

Sondringen mellom de forskjellige grader av åndssvakhet og evnesvakhet går prinsipielt etter intelligensens styrke. Det er her oppstilt følgende grupper: Idioter med en intelligenskvotient på 0—35 (intelligensalder 0—5 år), imbesille med 36—56 (alder 6—8 år), debile med 57—75 (alder 9—11 år) og evnesvake med 76—90 (alder over 12 år).

Åndssvake og evnesvake er ikke regnet som sinnsyke hvis det ikke kommer til en annen sjelelig forstyrrelse. Det vil forekomme tilfelle hvor det ikke er

klart om den ånds- eller evnesvake bør regnes for sinnsyk eller ei. Særlig vil dette være tilfelle når vedkommende skal skrives ut fra en anstalt, men det først skal foretas et seksualinngrep.

Alkoholisme er bare ført opp i et enkelt tilfelle. Men da denne tilstand ikke har noen særskilt rubrikk på kortet, kan det ha vært flere tilfelle som ikke er blitt ført opp.

Med hensyn til sinnstilstanden er det naturligvis først og fremst stor skilnad mellom de behandlede m e d og u t e n full selvbestemmelsesrett. De behandlede m e d full selvbestemmelsesrett er enten helt normale eller deres sykelige eller avvikende trekk er lite fremtredende. For de behandlede uten full selvbestemmelsesrett gjelder det at de ofte har vært under sakkyndig legebehandling og at deres sjelelige eiendommeligheter i alminnelighet er forholdsvis lette å erkjenne.

Framfor alt må en merke at opplysningene ikke er like pålitelige for de ulike slags mangler. Det blir alltid opplyst hvis vedkommende er sinnsyk eller mangelfullt sjelelig utviklet. Gjelder det seksualinngrep etter egen begjæring blir det også alltid opplyst om vedkommende er sjelelig svekket. Særlig hvor flere mangler er til stede samtidig er det vel ikke så sjelden at undersøkeren ikke bryr seg om dem som har mindre betydning. Dette får f. eks. betydning hvor sinnsykdom støter til ånds- eller evnesvakhet. I følgende tabell finner en f. eks. 34 behandlede som er både sinnsyke og ånds- eller evnesvake, mens en skulde vente 56 etter sannsynlighetsregningen, videre 1 som både er sinnsyk, seksuelt abnorm og ånds- eller evnesvak, mens en skulde vente 4 og 3 som er både sinnsyke og seksuelt abnorme mot ventet 5. Videre skulde en ventet 4 tilfelle av kombinasjonen psykopati + sinnsyke som faktisk ikke forekommer. Om disse kombinasjoner uttaler Sinnshygienekontoret:

Å n d s - e l l e r e v n e s v a k h e t + s i n n s y k d o m . «Hvor en mangelfullt sjelelig utviklet på grunn av sjelelige komplikasjoner anses som sinnsyk, er det forholdsvis sjelden blitt tale om sterilisering idet patientens tilstand og eventuelle internering i anstalt ikke har medført risiko for at vedkommende skulde sette barn i verden.[1] Ved sinnsykdom av annen natur, som f. eks. schizofreni, har spørsmålet om mulig tilstedeværende evnesvakhet eller åndssvakhet vært av liten praktisk betydning for behandling av steriliseringssaken, og sammenhengen kan for øvrig være vanskelig å påvise.»

S i n n s y k d o m + s e k s u e l l a b n o r m i t e t . «Kombinasjonen forekommer neppe så svært ofte for så vidt angår de slags seksuelle abnormiteter som har betydning i disse saker.»

«At p s y k o p a t i + s i n n s y k d o m forekommer sjelden i materialet, skyldes antagelig det forhold at patientene i disse saker er rubrisert e n t e n

[1] Nærmere undersøkelser for de enkelte inngrepsgrupper viser også at det egentlig bare er blant de s t e r i l i s e r t e k v i n n e r at kombinasjonen er forholdsvis sjelden. Her er det 17 mot ventet 34 tilfelle. Blant kastrerte kvinner er det 3 mot ventet 4, blant steriliserte menn 8 mot ventet 8 og blant kastrerte menn 6 mot ventet 8.

som sinnsyke eller som psykopater. Å utrede en mulig tilstedeværende kombinasjon har ikke hatt noen nevneverdig praktisk interesse.»

En forholdsvis sjelden kombinasjon er videre åndssvakhet + sjelelig svekkelse. Om den uttaler Sinnshygienekontoret at den «forekommer relativt sjelden også i virkeligheten, og det har ikke hatt noen praktisk betydning for disse sakene å utrede en sådan mulig tilstedeværende kombinasjon, som for øvrig er vanskelig å påvise.»

Om en del andre kombinasjoner, som ikke forekommer, men hvor det forventede tall er så lavt (i høyden 2), at det kan bero på tilfeldigheter at de ikke forekommer, sier kontoret:

«Noe liknende (som om psykopati + sinnsykdom) gjelder psykopati + sjelelig svekkelse. Sinnsyke epileptikere er det sjelden aktuelt å sterilisere, idet de gjerne er internert for livstid. Kombinasjonen epilepsi + seksuell abnormitet forekommer neppe særlig hyppig.»

På den annen side er det en kombinasjon som er forholdsvis hyppigere enn ventet, nemlig psykopati forbundet med evnesvakhet og seksuell abnormitet. Her er det 5 tilfelle mot 1 ventet. Kontoret finner det rimelig at denne kombinasjon forekommer hyppig da den i praksis ofte vil danne grunnlag for å reise sak om seksualinngrep.» Som en vil se av tabellen, har den især betydning hvor det gjelder kastrering av menn.

	Alle behandlede uten full selvbestemmelsesrett	Kvinner		Menn	
		Sterilisserte	Kastrerte	Sterilisserte	Kastrerte
A. Persontelling.					
Alle behandlede uten full selvbestemmelse	505	362	21	59	63
Åndssvake: Idioter	26	16	1	4	5
Åndssvake: Imbesille	208	171	8	20	9
Åndssvake: Debile	92	84	–	6	2
Evnesvake	11	9	–	2	–
Ånds- eller evnesvake som samtidig er: psykopater	19	15	–	3	1
Ånds- eller evnesvake som samtidig er: sinnsyke	34	17	3	8	6
Ånds- eller evnesvake som samtidig er: epilektikere	11	8	1	2	–
Ånds- eller evnesvake som samtidig er: seksuelt abnorme	30	4	2	5	19
Ånds- eller evnesvake som samtidig er: psykopater og seks. abnorme	5	1	–	–	4
Ånds- eller evnesvake som samtidig er: sinnsyke og seks. abnorme	1	–	–	–	1
Psykopater: Asosiale	1	–	–	1	–
Psykopater: Ikke asosiale	1	1	–	–	–
Psykopater som samtidig er: epilektikere	1	1	–	–	–
Psykopater som samtidig er: seksuelt abnorme	2	–	–	–	2
Sinnsyke: Schizofrene	25	16	3	2	4
Sinnsyke: Manisk-depressive	5	4	–	1	–
Sinnsyke: Andre	9	4	1	1	3
Sinnsyke som samtidig er: seksuelt abnorme	3	–	–	–	3
Sinnsyke som samtidig er: sjelelig svekket	3	2	1	–	–
Epileptikere	6	3	–	1	2
Epileptikere som samtidig er sjelelig svekket	1	1	–	–	–
Sjelelig svekkede	10	5	1	3	1
Sjelelig svekkede som samtidig er seksuelt abnorme	1	–	–	–	1

	Alle behandlede uten full selvbestemmelsesrett	Kvinner		Menn	
		Steriliserte	Kastrerte	Steriliserte	Kastrerte
B. Tilstandstelling.					
Alle tilstander	622	412	28	77	105
Åndssvakhet: Idioti	27	16	2	4	5
Åndssvakhet: Imbesillitet	236	178	11	25	22
Åndssvakhet: Debilitet	143	110	1	18	14
Evnesvakhet	31	21	1	3	6
Psykopati: Asosial	[1] 23	[1] 14	–	3	6
Psykopati: Ikke asosial	6	4	–	1	1
Sinnsyke: Schizofren	37	22	3	5	7
Sinnsyke: Manisk-depressiv	5	4	–	1	–
Sinnsyke: Annen slags	38	17	5	6	10
Epilepsi	19	13	1	3	2
Seksuell abnormitet	42	5	2	5	30
Sjelelig svekkelse	15	8	2	3	2

[1] Herunder 1 tilfelle hvor psykopatiens form ikke er oppgitt.

Inngrepets art er tydeligvis for en del betinget av tilstanden. Blant de seksuelt abnorme menn er det f. eks. forholdsvis mange kastrerte. Rene evnesvake, psykopater og manisk-depressive menn eller kvinner er overhodet ikke blitt kastrert.

Den relative fordeling av de ulike slags sinns- og legemsmangler kan regnes ut på forskjellige måter. En kan regne ut hvor mange prosent hver sjelelig eller legemlig mangel utgjør av alle mangler (pst. av tilstander i tabellen neste side). Så kan en regne ut hvor mange pst. de forskjellige typer av personer utgjør av alle personer, slik at hver person bare er med en gang, i tilfelle som «blandet type» (pst. av personer, tallene utenfor parentes i tab.). For det tredje kan en sette tallet av tilstander i prosentforhold til alle personer (pst. av personer, tallene i parentes i tab.). En får da vite hvor mange av de behandlede var åndssvake, psykopater osv. uansett om de hadde andre mangler ved siden av. (Se tab. neste side.)

I det store og hele er de ånds- og evnesvake i avgjort flertall. Denne forstandsmangel er påvist hos fra 70 til 90 pst. av de behandlede. Prosenten er høyere blant de steriliserte enn blant de kastrerte. Forskjellen mellom de steriliserte og de kastrerte i dette stykke er størst når en holder seg til de rene typer idet det er forholdsvis mange blandede typer blant de kastrerte. Til gjengjeld er det forholdsvis mange sinnsyke blant de kastrerte kvinner og forholdsvis mange seksuelt abnorme blant de kastrerte menn. Innenfor gruppen ånds- og evnesvake er idiotene forholdsvis tallrikere blant de kastrerte enn blant de steriliserte. I pst. av alle ånds- og evnesvake utgjør nemlig idiotene 4.9 hos de steriliserte kvinner, 13.3 hos de kastrerte kvinner, 8 hos de steriliserte menn og 10.6 hos de kastrerte menn.

	Alle behandlede uten full selvbestemmelsesrett	Kvinner		Menn	
		Steriliserte	Kastrerte	Steriliserte	Kastrerte
Pst. av personer.					
Ånds- og evnesvake	66.7 (76.5)	77.3 (89.8)	42.9 (71.5)	54.2 (84.7)	25.4 (74.6)
Psykopater	0.4 (5.7)	0.3 (5.0)	– (–)	1.7 (6.8)	– (11.1)
Sinnsyke	7.7 (15.8)	6.6 (11.9)	19.0 (38.1)	6.8 (20.3)	11.1 (27.0)
Epileptikere	1.2 (3.8)	0.8 (3.6)	– (4.8)	1.7 (5.1)	3.2 (3.2)
Sjelelig svekkede	2.0 (3.0)	1.4 (2.2)	4.8 (9.5)	5.1 (5.1)	1.6 (3.2)
Seksuelt abnorme	– (8.3)	– (1.4)	– (9.5)	– (8.5)	– (47.6)
Blandede typer	22.0	13.6	33.3	30.5	58.7
Pst. av tilstander.					
Ånds- og evnesvakhet	70.3	78.9	53.6	64.9	44.7
Psykopati	4.7	4.4	–	5.2	6.7
Sinnsyke	12.8	10.4	28.6	15.6	16.2
Epilepsi	3.1	3.2	3.6	3.9	1.9
Seksuell abnormitet	6.7	1.2	7.1	6.5	28.6
Sjelelig svekkelse	2.4	1.9	7.1	3.9	1.9

Tallene for landsdelene ble så små at det er vanskelig å si noe bestemt om dem. Men en kan nevne at det er forholdsvis få sinnsyke blant de steriliserte kvinner med hjemstavn i Oslo. Det var i det hele (rene og blandede) 3 av 93 eller 3.2 pst., mens det i de andre byene var 11 av 63 eller 17.5 pst. og i bygdene 28 av 196 eller 14.3 pst.

Av behandlede med full selvbestemmelsesrett er det ifølge tabellen på side 234 118. Av disse er 83 steriliserte kvinner, 32 steriliserte menn og 3 kastrerte menn. Det alt overveiende antall er her karakterisert ved en enkelt tilstand. Det er overhodet bare 4 blandingstyper, alle steriliserte kvinner (lett evnesvakhet + ikke asosial psykopati 1, lett evnesvakhet + epilepsi 1, lett evnesvakhet + nervøsitet 1 og epilepsi + sjelelig svekkelse 1). Det overveiende flertall er blitt betegnet som «sjelelig normale». Dette er i alt 74, 54 steriliserte kvinner og 20 steriliserte menn. De viktigste mangler som forekommer er lettere evnesvakhet med 9 rene tilfelle (12 med de blandede), nervøsitet, depresjon o. l. 9 (10), tidligere sinnsyke 9 (9) og epilepsi 6 (8). Hos de steriliserte kvinner er det lettere evnesvakhet 7 (10), tidligere sinnsyke 8 (8), nervøsitet m. v. 6 (7) og epilepsi 3 (5). Hos de steriliserte menn er det nervøsitet m. v. 3 (3), epilepsi 3 (3) og lettere evnesvakhet 2 (2). De 3 kastrerte menn var alle seksuelt abnorme. De sjeldnere rene typer blant alle behandlede er følgende: asosial psykopati 1 (mann), ikke asosial psykopati 1 (kvinne), seksuell abnormitet 3 (menn), kronisk hjernesykdom 1 (mann) og alkoholisme 1 (mann). Dessuten forekommer 1 tilfelle av ikke asosial psykopati i forbindelse med lettere evnesvakhet (kvinne) og 1 tilfelle av sjelelig svekkelse i forbindelse med epilepsi (kvinne).

Med hensyn til alders fordelingen er det nevnt før (side 246) at det er forholdsvis mange yngre blant de åndssvake. Holder vi oss til de behandlede uten full selvbestemmelsesrett, finner vi at det var følgende prosent behandlede over 25 år:

	Steriliserte Kvinner	Kastrerte Kvinner	Steriliserte Menn	Kastrerte Menn
Ånds- og evnesvake	39.4	13.3	56.0	51.1
Sinnsyke	69.8	75.0	91.7	76.5
Sjelelig svekkede	62.5	100.0	100.0	100.0
Alle	44.1	21.4	64.9	69.2

Psykopater, epileptikere og seksuelt abnorme er det vanskeligere å si noe om da tallene her er mer springende.

Blant de sinnsyke er det forholdsvis mange gifte og før gifte. Således var det 41.9 pst. gifte og før gifte av de sinnsyke steriliserte kvinner mot bare 18.2 pst. av alle steriliserte kvinner, 58.3 pst. av de sinnsyke steriliserte menn mot 24.4 pst. av alle steriliserte menn og 35.3 pst. av de sinnsyke kastrerte menn mot 15.4 pst. av alle kastrerte menn. En enda større prosent gifte og før gifte finner en blant de psykopatiske menn, 100 pst. blant de steriliserte og 42.9 pst. blant de kastrerte. Derimot var det ingen gifte eller før gifte blant de kvinnelige psykopater.

En finner derfor også mange husmødre blant de sinnsyke steriliserte kvinner, nemlig 35.7 pst., mens bare 12.7 pst. av alle steriliserte kvinner var husmødre. Det var også forholdsvis mange av dem som det var gitt opp fast arbeidsstilling for. Ikke mindre enn 40.5 pst. av de sinnsyke steriliserte kvinner var arbeidere eller funksjonærer, mens dette bare var tilfelle med 24.9 pst. av alle steriliserte kvinner. Forholdsvis få arbeidere og funksjonærer var det derimot naturlig nok blant de ånds- og evnesvake, nemlig 20.9 pst. På den annen side hadde de sinnsyke forholdsvis få uten oppgitt fast arbeid og heimeværende, nemlig 23.8 pst., mens prosenten for de ånds- og evnesvake var 68.5 og for alle steriliserte kvinner 62.3. Allikevel var alle de 12 steriliserte kvinner som forsørget seg selv helt ånds- eller evnesvake. Formodentlig kommer dette av at den oppgitte stilling forholdsvis ofte er rent nominell når det gjelder de sinnsyke. Det var også forholdsvis mange imbesille blant disse selvforsørgere, nemlig 7 (4 var debile og 1 debil + psykopat).

Tallene for de kastrerte kvinner er forholdsvis små, men peker i samme retning. De sinnsyke har 50 pst. i fast arbeidsstilling og 50 pst. uten (ingen husmødre), de ånds- og evnesvake 20 pst. i fast arbeidsstilling og 80 pst. uten (ingen husmødre).

En finner det samme igjen hos mennene. Av de ånds- og evnesvake steriliserte menn var det bare 36 pst. som hadde fast arbeidsstilling, mens det var 83.3 pst. av de sinnsyke. Av de ånds- og evnesvake kastrerte menn hadde 44.7 pst. fast arbeidsstilling, mens det var 76.5 pst. av de sinnsyke.

Går vi så over til de behandlede med full selvbestemmelsesrett, blir tallene her for små til at vi kan få fastslått om det er noen avvikelser mellom tilstandsgruppene med hensyn til fordelingen etter alder m. v., når en skal holde de enkelte inngreps- og rettsgrupper skilt. Det som en kan nevne her

er aldersforskjellen mellom de tidligere sinnsyke og de lettere evnesvake blant de steriliserte kvinner. Av de tidligere sinnsyke var nemlig 62.5 pst. over 31 år, av de lettere evnesvake bare 25 pst. Det var 56.3 pst. blant alle de steriliserte kvinner. Omtrent den samme (57.2) var prosenten for nervøse, deprimerte o. l. Derimot var de «normale» forholdsvis eldre idet prosenten her var 61.8.

Av de behandlede som ikke hadde full selvbestemmelsesrett, altså de som var sinnsyke eller hadde mangelfullt utviklede sjelsevner, var det forholdsvis mange som hadde begått forbrytelser, særlig naturligvis sedelighetsforbrytelser. Av 122 menn uten full selvbestemmelsesrett var det ikke mindre enn 65, altså over halvparten, som hadde begått forbrytelser, herav 47 sedelighetsforbrytelser (alene eller sammen med andre forbrytelser). Av 383 kvinner var det 18 som hadde begått forbrytelser, hvorav 9 (eller 10 med en som forbrytelsens art ikke var gitt opp for). De nøyaktige hyppighetstall er 53.3 pst. for mennene og 4.7 pst. for kvinnene. Hyppighetstallene for hele befolkningen i et år som 1930 nådde i det høyeste opp til 0.8 pst. for menn og 0.08 pst. for kvinner, nemlig i aldersgruppen 21—25 år.[1]

Det var ikke bare forholdsvis mange som hadde overtrådt straffeloven, men de fleste av dem var også folk som hadde gjort seg skyldig i flere forbrytelser. Dette var nemlig tilfelle med 16 av 24 steriliserte menn, 29 av 41 kastrerte menn, 8 av 14 steriliserte kvinner og 3 av 4 kastrerte kvinner.

En oversikt over de enkelte forbrytelser er gitt neste side. En har brukt de samme betegnelser som i kriminalstatistikken. Det dreier seg formodentlig i alle tilfelle om straffelte personer. De personer som det heter om at de har vært «anklaget», «forfulgt», «mistenkt» eller «siktet» for en forbrytelse, er ikke tatt med. I a-rubrikkene er hver person bare ført opp en gang, under den vektigste av de forbrytelser han har begått (tatt i den rekkefølge de er ført opp i). I b-rubrikkene er hver person tatt med under hvert slags forbrytelser han har begått, men bare en gang under hvert slags.

Som en måtte vente er det forholdsvis mange sedelighetsforbrytelser. Etter kriminalstatistikkens tall for alle straffelte er det i disse årene bare 5 pst. av de straffelte menn og 3 pst. av de straffelte kvinner som er ført opp under sedelighetsforbrytelser som den vektigste forbrytelse. Men blant de behandlede er det 90 pst. av de kastrerte menn som har begått sedelighetsforbrytelser, 75 pst. av de kastrerte kvinner, nesten 40 pst. av de steriliserte menn og over 20 pst. av de steriliserte kvinner. Blant de steriliserte er det flest vinningsforbrytelser (tyverier m. v.), deres kriminalitet ligger i det hele tatt langt nærmere den normale. De groveste sedelighetsforbrytelser finner en mest hos de kastrerte menn. Om lag 40 pst. av sedelighetsforbryterne her har begått voldtekt eller voldtektsforsøk, mens det etter kriminalstatistikken bare dreier seg om et par pst. av alle de straffelte sedelighetsforbrytere.

---

[1] Se *Kriminalstatistikk 1931 og 1932*, side 1.

Forbrytelser	Menn				Kvinner			
	Kastrerte		Steriliserte		Kastrerte		Steriliserte	
	a	b	a	b	a	b	a	b
	Hver person ført opp én gang	Hver person ført opp under hvert slags forbr. han har begått	Hver person ført opp én gang	Hver person ført opp under hvert slags forbr. han har begått	Hver person ført opp én gang	Hver person ført opp under hvert slags forbr. han har begått	Hver person ført opp én gang	Hver person ført opp under hvert slags forbr. han har begått
Voldtekt, forsøk på voldtekt..	15	15	–	–	–	–	–	–
Utuktig omgjengelse med barn og mindreårige	10	12	2	2	–	–	1	1
Utuktige handlinger med barn og mindreårige	7	9	3	3	2	2	–	–
Blodskam	1	3	–	–	–	–	2	2
Utuktig omgjengelse med dyr.	1	4	3	3	1	1	–	–
Offentlig krenkelse av ærbarhet	1	4	1	1	–	–	–	–
Andre eller ikke nærmere angitte sedelighetsforbrytelser .	3	6	–	–	–	–	–	–
Sedelighetsforbrytelser i alt ...	38	53	9	9	3	3	3	3
Voldsforbrytelser (inkl. ildspåsetting)	1	4	3	3	–	–	[1]3	[1]3
Vinningsforbrytelser (inkl. innbrudd)	2	9	12	14	1	1	7	7
I alt	41	66	24	26	4	4	[2]14	[2]14

[1] Barnedrap. [2] Herav 1 med uoppgitt art.

Etter tabellen på side 260 er det forholdsvis mange seksuelt abnorme blant de kastrerte menn. Hos de seksuelt abnorme treffer en utelukkende sedelighetsforbrytelser, enten det dreier seg om kastrerte eller steriliserte, menn eller kvinner. En gruppe som inneholder forholdsvis mange seksuelt abnorme, vil derfor allerede av denne grunn inneholde forholdsvis mange sedelighetsforbrytere.

Går vi no nærmere inn på kriminalitetsprosenten (prosent behandlede som har begått forbrytelser), finner vi at den er 65.1 for kastrerte menn, 40.7 for steriliserte menn, 19 for kastrerte kvinner og 3.9 for steriliserte kvinner. Regner en bare med sedelighetsforbrytelser var tallene henholdsvis 60.3, 15.3, 14.3 og 1.7 (eller 1.9 når en regner med en forbrytelse av ukjent art). Det er særlig skilnaden mellom kastrerte og steriliserte som blir så meget større når en holder seg til sedelighetsforbryterne, enn når en regner med alle.

Forholdsvis flest forbrytere er det blant de seksuelt abnorme. Det var 27 av de 30 blant de kastrerte menn, alle 5 blant de steriliserte menn, begge 2 av de kastrerte kvinner og 2 av de 5 blant de steriliserte kvinner. Her var det som sagt også forholdsvis flest sedelighetsforbrytere. Nærmest etter dem kommer[1] de asosiale psykopater: kastrerte menn: 1 av 2, steriliserte

[1] Her og i det følgende er det tatt med også de blandede typer i hver gruppe hvor de kan regnes med.

menn: alle 3, steriliserte kvinner: 1 av 13. Også blant de åndssvake og evnesvake, når en ser bort fra idiotene, er det forholdsvis mange: kastrerte menn: 30 av 42, steriliserte menn: 20 av 46, kastrerte kvinner: 3 av 13, steriliserte kvinner 13 av 309. Prosenten av forbrytere er også større blant de debile og evnesvake enn blant de imbesille. For de første er den 84 blant de kastrerte og 50 blant de steriliserte, for de siste 61 blant de kastrerte og 38 blant de steriliserte. Derimot var det ingen forbrytere blant de 16 steriliserte kvinner og de 4 steriliserte menn, som var idioter, og bare 1 blant de 2 kastrerte kvinner og 1 blant de 5 kastrerte menn. Også blant de sinnsyke var kriminalitetsprosenten gjennomgående lav. Her var det 11 forbrytere blant 17 kastrerte menn, 4 blant 12 steriliserte menn, 0 blant 8 kastrerte og 43 steriliserte kvinner. De sinnsyke og idiotene står naturligvis forholdsvis ofte under tilsyn. Det skal jo en viss foretaksomhet til for å begå forbrytelser som idiotene ikke har.

Det er forsåvidt også karakteristisk at en ikke finner noen forbrytere blant de manisk-depressive sinnsyke.

I befolkningen er kriminaliteten forholdsvis størst blant de yngre, opp til 25 år gamle. Det samme er tilfelle blant de kastrerte menn, hvor 18 av 24 eller 75 pst. av de under 25 år gamle hadde begått forbrytelser, mens 23 av 39 eller 59 pst. av de over 25 år gamle hadde begått forbrytelser. Deler en de kastrerte menn opp i grupper etter sinnstilstanden, finner en samme forhold mellom yngre og eldre i alle de større gruppene, ånds- og evnesvake, sinnsyke og seksuelt abnorme. Derimot finner en det omvendte forhold blant steriliserte menn. Her var det bare 6 eller 26 pst. av 23 under 25 år mot 9 eller 64 pst. av 14 over 25 år. Holder en seg særskilt til de ånds- og evnesvake, var det 6 eller 27 pst. av 22 under 25 år og 14 eller 50 pst. av 28 over 25 år. Dette kan jo bero på tilfeldigheter siden tallene er så små. Men merkelig nok finner en forholdet igjen hos kvinnene: større kriminalitet hos de yngre enn hos de eldre kastrerte og større kriminalitet hos de eldre enn hos de yngre steriliserte. Det er 4 eller 29 pst., som har begått forbrytelser, blant 14 kastrerte under 25 år, og 0 av 7 kastrerte over 25 år, mens det er 6 eller 3.4 pst. av 175 steriliserte under 25 år og 8 eller 5.8 pst. av 138 steriliserte over 25 år.

Vil en jamføre kriminalitetsprosenten hos gifte og ugifte, holder en seg best til aldersklassen over 25 år. Blant de kastrerte menn finner en da 8 eller 73 pst. av 11 gifte og før gifte mot 16 eller 59 pst. av 27 ugifte. Men blant de steriliserte er forholdet igjen det omvendte: det er 9 eller 43 pst. av 21 gifte og før gifte og 9 eller 64 pst. av 14 ugifte. Blant de kastrerte kvinner er det i det hele tatt bare 1 gift (uten forbrytelser). Blant de steriliserte kvinner var det 3 eller 6 pst. av 50 gifte og før gifte og 5 eller 5 pst. av 103 ugifte. Etter den alminnelige kriminalstatistikk skulde en ha ventet forholdsvis flest forbrytere blant de ugifte. Men tallene er små, og resultatene høyst usikre. Fordelingen etter livsstilling ble nærmest den samme for forbrytere som for ikke-forbrytere. Det er f. eks. ikke noen særlig høy kriminalitetsprosent blant de

stillingsløse. Enda mindre blir tallene for de enkelte landsdeler, og en har derfor latt være å foreta noen jamføring mellom dem.

Loven av 1934 hadde følgende bestemmelser om de grunner som gir adgang til å få tillatelse til inngrep: § 3. «På en person som selv begjærer det, kan et seksualinngrep tillates foretatt når begjæringen har en aktverdig grunn.» § 4. «På sinnsyke og personer med særlig mangelfullt utviklede sjelsevner kan seksualinngrep tillates foretatt .... når det .... er grunn til å anta at vedkommende ikke vil bli i stand til ved eget arbeid å sørge for seg og avkom, eller at en sykelig sjelstilstand eller en betydelig legemlig mangel vilde bli overført på avkom, eller at han på grunn av en abnorm kjønnsdrift vil begå sedelighetsforbrytelser.»

I virkeligheten vil forholdet ofte være det at en rekke grunner støter sammen, og det kan være vanskelig å angi nøyaktig hvor stor betydning den enkelte grunn har i forhold til de andre. Helhetstilstanden kan være slik at tillatelse må gis uten at en kan peke på en eller flere grunner som kunde være avgjørende om de stod alene. Dette vil særlig ofte være tilfelle hvor det gjelder tvangssterilisering. De tvangskastrerte er gjennomgående klarere tilfelle. Sinnshygienekontoret har derfor anbefalt å begrense undersøkelsen på dette punkt til de kastrerte. En har imidlertid tatt med også de frivillig steriliserte. Her kan en jo gå ut fra at det gjelder personer som vet «hvor skoen trykker» og som vel i alminnelighet ikke har noen interesse av å hindre eller lede vill den kritiske undersøkelse som går foran tillatelsen.

Vi skal først se på grunnene til kastrering av personer uten full selvbestemmelsesrett. Her har vi først «frykt for forbrytelser» (at vedkommende etter lovens ord «på grunn av en abnorm kjønnsdrift vil begå sedelighetsforbrytelser»). Dette er ikke bare en grunn til å foreta seksualinngrep overhodet, men en spesiell kastreringsgrunn. Ved siden av denne grunn finner en ofte nevnt «hyperseksualitet» (unormalt sterk kjønnsdrift). Dette er ikke noen grunn etter loven, ordrett lest. Hyperseksualitet behøver ikke føre til forbrytelser. Frykt for forbrytelser må være begrunnet i at kjønnsdriften tar en slik retning at den fører vedkommende i konflikt med loven. Men en høy grad av hyperseksualitet vil naturligvis inneholde et generelt faremoment. «Medisinske» grunner skulde en ikke vente å finne heller. Medisinske grunner gir jo adgang til seksualinngrep uten spesiell tillatelse. Men lovoppfatningen var tidligere streng, og det kan fremdeles være usikkert hvor grensen skal trekkes i det enkelte tilfelle. Det er ikke sikkert at tilfellet er så opplagt at saken kan bli avvist fordi tillatelse ikke er nødvendig. Det kan hende det må en spesialundersøkelse til, og det vil da være likeså greit å gi resultatet i form av en «tillatelse». «Eugeniske» grunner behøver ikke føre til kastrering, siden formålet her blir fullt tilgodesett ved sterilisering. Kortene inneholdt heller ikke fullstendige opplysninger om alle tilfelle, men oppgavene på kortene er blitt supplert ved undersøkelse i saksdokumenter ellers. I samme

stilling står hensynet til at vedkommende er «uskikket til å sørge for seg og avkom». Som regel har man ikke brydd seg om å føre dette opp på kortene, det er en grunn til inngrep som vil være til stede i de fleste tilfelle. Men det er ikke noen spesiell kastreringsgrunn. Hvor denne grunn spiller noen avgjørende rolle vil man nøye seg med sterilisering. En har derfor ikke tatt med denne grunn i følgende tabell.

Grunner	Menn	Kvinner
A. Antall personer.		
Eugeniske + hyperseksualitet + frykt for forbrytelser	24	2
» + » + medisinske	4	4
» + » + frykt for forbr. + medisinske	1	–
» + frykt for forbrytelser + medisinske	1	–
» + hyperseksualitet	–	7
» + frykt for forbrytelser	5	1
» + medisinske	3	2
Hyperseksualitet + frykt for forbrytelser	14	–
» + medisinske	2	1
Frykt for forbrytelser + medisinske	1	–
Frykt for forbrytelser	3	–
Medisinske	5	4
I alt behandlede	63	21
B. Antall grunner.		
Eugeniske	38	16
Hyperseksualitet	45	14
Frykt for forbrytelser	49	3
Medisinske	17	11

Det er tre slags grunner som forekommer hos de fleste behandlede. Hos mennene er det frykt for forbrytelser, i 78 pst. av alle tilfelle, hyperseksualitet i 71 pst. og eugeniske grunner i 60 pst. av tilfellene. Hos kvinnene er det eugeniske grunner i 76 pst., hyperseksualitet i 67 pst., og medisinske grunner i 52 pst. av tilfellene. Frykt for forbrytelser er det sjeldnere grunn til for kvinnene. Til gjengjeld er medisinske grunner forholdsvis hyppige hos kvinnene.

Det er derfor forholdsvis sjelden at den enkelte grunn forekommer alene, i 8 tilfelle for menn og i 4 tilfelle for kvinner. I de fleste av disse tilfelle har det vært medisinske grunner som har vært avgjørende. Hos mennene finnes det ført opp 4 grunner i 1 tilfelle, 3 grunner i 29 tilfelle, 2 grunner i 25 tilfelle og 1 grunn i 8 tilfelle, hos kvinnene 3 grunner i 6 tilfelle, 2 grunner i 11 tilfelle og 1 grunn i 4 tilfelle.

Kombinasjoner av to forskjellige slags grunner forekommer i følgende antall tilfelle: Hos mennene hyperseksualitet + frykt for forbrytelser 39, eugeniske + frykt for forbrytelser 31, eugeniske + hyperseksualitet 29, eugeniske + medisinske 8, hyperseksualitet + medisinske 6, frykt for forbrytelser + medisinske 1. Hos kvinnene eugeniske + hyperseksualitet 13, eugeniske + medisinske 6, hyperseksualitet + medisinske 5, eugeniske + frykt for forbrytelser 3, hyperseksualitet + frykt for forbrytelser 2. Kombinasjonene med medisinske

grunner er overalt sjeldne i forhold til hva en skulde vente etter sannsynlighetsregningen. I de fleste tilfelle hvor tre eller alle fire grunner er forenet, er også medisinske grunner med. Unntaket er kombinasjonen eugeniske grunner + hyperseksualitet + frykt for forbrytelser, og denne kombinasjon er også hyppigere enn ventet både for menn og kvinner.

Ser en på fordelingen etter grunnene av de forskjellige slags behandlede, åndssvake, sinnsyke osv., finner en som regel at fordelingen ikke avviker så svært fra den en fant for alle de behandlede sett under ett. Det som faller mest i øynene er at kastrering av epileptikere bare er foretatt av medisinske grunner og at frykt for forbrytelse er forholdsvis sterkt framtredende grunn for kastrering av seksuelt abnorme.

For de steriliserte som hadde full selvbestemmelsesrett[1] var det anført følgende grunner for inngrepet:

Grunner	Menn	Kvinner
A. Antall personer.		
Medisinske	3	31
Eugeniske	9	18
Andre «aktverdige grunner»	17	22
Medisinske + eugeniske	–	5
Eugeniske + «andre aktverdige»	3	6
Medisinske + «andre aktverdige»	–	1
I alt behandlede	32	83
B. Antall grunner.		
Medisinske	3	37
Eugeniske	12	29
Andre «aktverdige grunner»	20	29

[1] Det var 3 menn — alle seksuelt abnorme — som lot seg kastrere av medisinske grunner.

Årsaksforholdet er gjennomgående enklere her enn for de behandlede uten full selvbestemmelsesrett. I de fleste tilfelle er det bare ført opp en enkelt grunn. Hyperseksualitet og frykt for forbrytelser fører til kastrering og vil vel dessuten ikke bli angitt av personer som vil la seg behandle frivillig. Disse grunner forekommer derfor ikke her. Medisinske grunner er forholdsvis sjeldne blant menn. Det nye her er det som loven har kalt «annen aktverdig grunn». Disse grunner forekommer forholdsvis hyppigst blant menn.

«Andre aktverdige grunner» er gitt opp for 20 av de steriliserte menn. Dårlig økonomi var gitt opp i 6 tilfelle. I 9 tilfelle var mannen sykelig, invalid eller nervøs, i 3 tilfelle var det kona som var sykelig, i 5 tilfelle har svangerskapene tatt for sterkt på henne. Dårlige forhold i ekteskapet eller heimen er det i 5 tilfelle, alkoholmisbruk, morfinmisbruk, tyvaktighet m. v. i 5 tilfelle. Så er det 29 liknende tilfelle blant kvinnene. Dårlig økonomi er forholdsvis hyppigere her, det er nemlig 18 tilfelle. I 12 tilfelle gjelder det gifte kvinner som er sykelige, utslitte, døve eller blinde, i 7 tilfelle er grunnen stadige fødsler,

i 2 tilfelle angst for graviditet og i 1 tilfelle spesielt at hun «ikke tåler å bruke uterinstift». I 8 tilfelle er det forskjellige feil hos mannen, han er sykelig, alkoholiker, «bruker alt på seg selv». Dårlige forhold i heimen (kona er uskikket eller har vanskelig for å stelle barn) er nevnt i 11 tilfelle, uordentlig livsførsel («kan ikke stå seg mot maskuline tilnærmelser») i 2 tilfelle. Alle disse kvinner er gifte eller før gifte. Hos de 5 ugifte er «annen aktverdig» grunn ikke nevnt.

På kortene finnes endelig et spørsmål om operasjonens forløp. Men her er det nokså mange tilfelle hvor det ikke er opplyst noe. I det alt overveiende antall av tilfelle hvor det er opplysninger, heter det at operasjonen er forløpet «ukomplisert», «reaksjonsløst» eller «normalt». Det er meldt om «komplikasjoner» eller lette «reaksjoner» i 22 tilfelle. Av komplikasjonene kan en særlig nevne et tilfelle hvor en 40-årig arvelig belastet imbesill mann, som var mistenkt for seksuell omgang med mindreårig imbesill datter, ble kastrert og døde av åndedrettslammelse etter spinalanestesi. Det er ellers ikke notert noen dødsfall som følge av operasjonene. 15 av disse tilfelle gjelder tvangssteriliserte kvinner (254 tilfelle med opplysninger, 362 tilfelle i alt), 2 tilfelle gjelder frivillig steriliserte kvinner (57 tilfelle med opplysninger, 83 tilfelle i alt), 5 tilfelle tvangskastrerte menn (av 46 tilfelle med opplysninger, 63 tilfelle i alt). Derimot er det ikke meldt om komplikasjoner eller reaksjoner for 32 (eller i alt 59) tvangssteriliserte menn, 12 (32) frivillig steriliserte menn, 11 (21) tvangskastrerte kvinner og 2 (3) frivillig kastrerte menn.

Lønninger og arbeidsstyrke ved Statens anlegg i 1942.

I tabell 1 finnes kvartalsoppgavene over lønningene ved Statsbanenes og Telegrafverkets anlegg, i tabell 2 kvartalsoppgavene over lønningene ved havneanleggene, i tabell 3 oppgaver for budsjettåret 1941/42 over lønninger ved veganleggene, tabell 4 gjelder den samlede arbeidstid, og tabell 5 gjelder arbeidsstyrken og samlet utbetalt lønn. Den gjennomsnittlige timefortjeneste er beregnet på grunnlag av det samlede tall arbeidstimer og det samlede beløp som er utbetalt i lønn til vedkommende slags arbeidere. Lønningsstatistikken omfatter bare ordinært arbeid.

De tidligere oppgaver, som går tilbake til 4. kvartal (2. halvår) 1920 er også tatt inn i Statistiske Meddelelser. Da planen for statistikken er uforandret, kan oppgavene for så vidt jevnføres. Men det er forskjellige og ulike store anlegg som kommer med til forskjellige tider.

For å følge bevegelsen i lønningene fra før krigen til no har en i nedenstående tabell regnet gjennomsnittslønningene for Statsbanene, Telegrafverket og Havneanleggene om til relative tall med basis 1. kvartal 1939 = 100.

Lønnsbevegelsen for 1939—1942.

År / Kvartal	Statsbanene			Telegrafverket				Havnevesenet			
	Alm. arbeidere		Håndverkere	Distriktene		Kabelanleggene		Alm. arbeidere		Spesial- og fagarbeidere	
	Akkordarbeidere	Dagarbeidere		Akkordarbeidere	Dagarbeidere	Akkordarbeidere	Dagarbeidere	Månedslønnede	Timelønnede	Månedslønnede	Timelønnede
1939 1. kv.	100.0	100.0	100.0	–	100.0	–	100.0	–	100.0	100.0	100.0
2. »	106.8	98.7	102.4	[1] 100.0	95.1	[2] 100.0	107.6	[1] 100.0	100.8	102.5	96.6
3. »	105.7	98.7	101.8	93.2	91.6	102.6	103.5	97.9	96.7	108.3	101.4
4. »	105.7	99.3	103.5	111.4	93.0	101.7	100.0	102.1	96.7	105.7	99.3
1940 1. kv.	107.4	100.0	103.5	116.8	97.2	108.7	108.8	82.8	105.8	106.4	103.4
2. »	101.7	95.3	98.2	116.8	101.4	113.9	105.8	104.8	102.5	108.9	105.5
3. »	102.8	104.0	100.0	118.8	95.1	106.5	103.5	95.2	105.0	107.0	106.2
4. »	109.1	106.0	101.8	128.2	96.5	103.5	104.7	103.5	103.3	106.4	107.6
1941 1. kv.	111.4	106.7	101.8	–	97.2	108.7	101.2	99.3	102.5	105.1	104.1
2. »	117.6	106.0	112.4	126.2	97.2	106.9	109.4	105.5	103.3	108.9	103.4
3. »	134.0	107.3	121.2	138.3	97.9	107.8	105.3	100.0	103.3	107.0	105.5
4. »	135.8	112.7	127.6	159.1	100.0	108.2	107.0	102.8	104.1	109.6	101.4
1942 1. kv.	142.0	114.7	128.8	134.2	104.2	106.9	121.6	95.9	105.8	124.8	105.5
2. »	135.8	113.3	121.2	136.9	109.8	107.8	122.2	106.9	103.3	108.9	111.0
3. »	139.2	115.3	129.4	145.0	108.4	106.5	111.7	104.1	101.7	105.7	107.6
4. »	144.3	116.7	134.7	145.6	106.3	107.4	112.3	105.5	102.5	113.4	104.8

[1] Basis 2. kvartal, da det i 1. kvartal bare var et ubetydelig tall av arbeidstimer.
[2] Intet arbeid i 1. kvartal.

Alle lønninger er steget i forhold til før krigen, men stigningen har vært temmelig ujevn. Også bevegelsen fra kvartal til kvartal er ujevn, men dette henger delvis sammen med variasjonen i arbeidsmengden og det forskjellige tall av anlegg som var i gang. Stigningen i lønningene var størst ved Statsbanene og der mest for akkordarbeidere og minst for dagarbeidere. Det er særlig fra midten av 1941 at lønningene viser stigning. Ved Telegrafverket var stigningen størst for akkordarbeidere i distriktene, men variasjonene i arbeidstimer og anlegg er her så store at tallene gir et usikkert bilde av lønnsbevegelsen. For dagarbeidere i distriktene var det bare i 1942 det var noen lønnsstigning, i årene før var lønningene litt falt eller uforandret. For arbeidere ved kabelanleggene ligger lønningene i 1940, 1941 og 1942 høyere enn før krigen, men de har holdt seg temmelig uforandret i disse år unntagen for dagarbeiderne, hvor lønningene steg en del i 1942. Også lønningene for arbeiderne ved Havneanleggene ligger noe over før krigen, men forandringene er små. Det er bare de månedslønnede spesial- og fagarbeidere som viser en noe større stigning i 1942.

For veganleggene gjelder oppgavene budsjettårene. Fra 1938/39 til 1941/42 viser den gjennomsnittlige timefortjeneste i ordinært arbeid for alle statsveganlegg følgende bevegelse:

	Akkord		Timelønn	
	Absolutte tall	Relative tall	Absolutte tall	Relative tall
	Kr.		Kr.	
1938/39	1.27	100.0	1.08	100.0
1939/40	1.30	102.4	1.12	103.7
1940/41	1.56	122.8	1.23	113.9
1941/42	1.74	137.0	1.44	133.3

Oppgavene viser jevn stigning fra år til år.

Utviklingen siden 1930 går fram av nedenstående oversikt som viser den gjennomsnittlige timefortjeneste etter oppgavene for 4. kvartal:

		1930	1933	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Statsbanene:	Akkordarbeidere	1.59	1.47	1.50	1.60	1.79	1.83	1.86	1.92	2.39	2.54
	Håndverkere . .	1.47	1.43	1.47	1.51	1.65	1.74	1.76	1.74	2.17	2.29
	Dagarbeidere .	1.27	1.20	1.23	1.27	1.44	1.49	1.49	1.59	1.69	1.75
Telegrafverket:	Dagarbeidere .	1.09	1.07	1.06	1.14	1.25	1.34	1.33	1.38	1.43	1.52
Havnevesenet:	Månedslønnede .	1.16	1.11	1.10	1.27	1.23	1.39	1.48	1.50	1.49	1.53
	Timelønnede . .	0.92	0.75	0.85	0.86	1.05	1.17	1.17	1.25	1.26	1.24

Fra 4. kvartal 1941 til 4. kvartal 1942 steg alle lønninger unntagen for timelønnede arbeidere i Havnevesenet.

En jevnføring av (de veide) gjennomsnittslønningene for årene 1941 og 1942 (for Vegvesenet budsjettårene 1940/41 og 1941/42) viser følgende bevegelse:

			Gjennomsnittslønninger 1941 Kr.	1942 Kr.
Statsbanene		Akkordarbeidere	2.22	2.48
		Håndverkere	1.99	2.19
		Dagarbeidere	1.62	1.72
Telegrafverket	Distriktene	Dagarbeidere	1.41	1.53
	Kabelanleggene	Akkordarbeidere	2.49	2.48
		Dagarbeidere	1.81	2.00
Havnevesenet	Alminnelige arbeidere	Månedslønnede	1.48	1.50
		Timelønnede	1.25	1.24
	Spesial- og fagarbeidere	Månedslønnede	1.70	1.73
		Timelønnede	1.51	1.55
Vegvesenet[1]		Akkordarbeidere	1.42	1.79
		Dagarbeidere	1.18	1.51

Lønningene viser stigning fra 1941 til 1942 unntatt for akkordarbeidere ved kabelanleggene og timelønnede arbeidere i Havnevesenet.

Av tabell 1 ser en at lønningene ved Statsbanene falt i 2net kvartal, men steg i 3dje og 4de. Lønningene for Telegrafverkets arbeidere viser ingen bestemt tendens i årets løp.

Tabell 1. Lønninger ved Statsbanenes og Telegrafverkets anlegg i 1942.

	Alminnelige arbeidere								Håndverkere			
	Akkordarbeidere				Dagarbeidere							
	Anlegg	Timer	Høyeste og laveste gj.snitts-fortjeneste pr. time	Total gj.sn.-fortj. pr. time	Anlegg	Timer	Høyeste og laveste gj.snitts-fortj. pr. time	Total gj.sn.-fortj. pr. time	Anlegg	Timer	Høyeste og laveste gj.snitts-fortj. pr. time	Total gj.sn. fortj. pr. time
Ordinært arbeid. Norges Statsbaner.			Kr.	Kr.			Kr.	Kr.			Kr.	Kr.
1. kvartal	9	3 083 989	2.68–1.77	2.50	8	448 183	1.80–1.35	1.72	9	337 869	2.33–1.64	2.1
2. —	9	2 243 463	2.74–1.94	2.39	8	408 545	1.81–1.20	1.70	10	276 280	2.21–1.54	2.0
3. —	10	2 755 616	2.75–1.72	2.45	8	425 332	1.89–1.43	1.73	9	344 672	2.34–1.81	2.2
4. —	10	2 786 814	2.77–1.73	2.54	9	369 358	1.85–1.43	1.75	10	362 762	2.42–1.54	2.2

	I. Distriktene[2]								II Kabelanleggene			
	Akkordarbeidere				Dagarbeidere				Akkord		Dagarbeid	
Telegrafverket.									Timer	Fortj.	Timer	Fortj
1. kvartal	5	46 775	2.74–1.89	2.00	12	286 336	1.91–1.24	1.49	27 610	2.47	40 523	2.0
2. —	7	57 247	2.84–1.53	2.04	12	362 747	1.93–1.35	1.57	22 955	2.49	41 593	2.0
3. —	6	102 091	3.18–1.93	2.16	12	378 977	2.01–1.34	1.55	24 484	2.46	45 288	1.9
4. —	7	96 485	3.17–1.70	2.17	12	393 376	1.98–1.33	1.52	25 021	2.48	44 506	1.9

[1] Oppgave over fortjenesten ved 40 representative anlegg.

[2] Telegrafverkets distrikter (Inspektørkretser). Oppgaven fra Oslo Telefonanlegg, hvor det mest er faste arbeidere, og Impregneringsanstalten, som ikke kan regnes som anlegg, er ikke tatt med. Derimot er Drammens Telefonanlegg, som hører under Drammens distrikt, men sender inn særoppgave, tatt med.

Tabell 2. Lønninger ved havneanlegg i 1942.

		1. kvartal		2. kvartal		3. kvartal		4. kvartal	
		Timer	Gj.snitts-fortj. pr. time	Timer	Gj.snitts-fortj. pr. time	Timer	Gj.snitts-fortj. pr. time	Timer	Gj.snitts-fortj. pr. time
I. Alminnelige arbeidere			Kr.		Kr.		Kr.		Kr.
. og 2. distr.[1]	Månedslønnede	1 839	1.48	4 015	1.60	3 322	1.55	2 416	1.53
	Timelønnede	4 357	1.20	15 017	1.24	28 797	1.22	23 990	1.22
distr.	Månedslønnede	2 071	1.20	1 334	1.34	709	1.33	518	1.52
	Timelønnede	1 424	1.26	9 116	1.24	32 201	1.21	14 306	1.22
distr.	Månedslønnede	3 575	1.46	5 402	1.58	5 562	1.50	5 653	1.53
	Timelønnede	3 354	1.38	19 533	1.26	28 004	1.26	16 537	1.29
distr.	Månedslønnede	–	–	–	–	–	–	–	–
	Timelønnede	–	–	4 858	1.29	3 477	1.25	1 708	1.21
Alle anlegg	Månedslønnede	7 485	1.39	10 751	1.55	9 593	1.51	8 587	1.53
	Timelønnede	9 135	1.28	48 524	1.25	92 479	1.23	56 541	1.24
II. Spesial- og fagarbeidere.									
. og 2. distr.	Månedslønnede	2 924	1.84	11 436	1.85	15 731	1.75	10 144	1.90
	Timelønnede	1 381	1.58	7 323	1.92	15 432	1.71	13 533	1.63
distr.	Månedslønnede	3 101	1.64	14 920	1.61	21 578	1.55	11 102	1.66
	Timelønnede	989	1.47	5 792	1.47	12 293	1.48	12 801	1.44
distr.	Månedslønnede	4 588	1.62	23 110	1.74	29 593	1.69	21 554	1.79
	Timelønnede	7 112	1.53	13 728	1.52	16 649	1.51	12 766	1.51
distr.	Månedslønnede	3 756	2.74	7 152	1.63	3 830	1.68	3 254	1.69
	Timelønnede	–	–	2 299	1.46	6 197	1.47	3 021	1.43
Alle anlegg	Månedslønnede	14 369	1.96	56 618	1.71	70 732	1.66	46 054	1.78
	Timelønnede	9 482	1.53	29 142	1.61	50 571	1.56	42 121	1.52
III. Yngre arbeidere og gutter.									
lle anlegg. Timelønnede		734	0.47	1 137	0.84	370	0.82		

[1] 1. distrikt: Fra Svenskegrensen til Kristiansand. 2. Fra Kristiansand til og med Sogn og Fjordane Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylker. 4. Nordland og Troms fylker. 5. Finn nark fylke.

Havnevesenets lønninger for alminnelige arbeidere i 1942 var temmelig uforandrede for de timelønnede i årets løp. For de månedslønnede lå 1ste kvartal meget lavere enn de tre andre kvartaler. For spesial- og fagarbeidere var bevegelsen ujevn i årets løp.

For Vegvesenet gjelder oppgaven fortjenesten på ordinært arbeid ved 40 representative anlegg. Nødsarbeid som i tidligere år, blir ikke lenger utført. En har også som i tidligere år fått en oppgave for alle statsveganlegg, særskilt for ordinært arbeid og ekstraordinært, det siste ligger meget høyere.

Tabell 3. Lønninger ved Vegvesenet (40 veganlegg med ordinær arbeidsdrift) fylkesvis. Budsjettåret 1941/42.

Fylker	Anlegg	Akkord			Timelønn		
		Timer	Høyeste og laveste gj.fortj. pr. time ved anleggene i fylket	Gjennomsnittsfortjeneste pr. time	Timer	Høyeste og laveste gj.fortj. pr. time ved anleggene i fylket	Gjennomsnittsfortjeneste pr. time
			Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
Østfold	2	20 195	1.62–1.51	1.58	984	1.50–1.49	1.49
Akershus	2	95 899	1.96–1.78	1.86	3 451	1.40–1.38	1.39
Hedmark	2	60 920	1.43–1.42	1.42	17 050	1.29–1.20	1.25
Opland	2	62 802	1.78–1.49	1.63	2 167	1.34–1.13	1.30
Buskerud	2	60 714	1.76–1.56	1.63	6 082	1.40–1.16	1.31
Vestfold	2	46 823	2.16–1.51	2.01	9 224	1.40–1.32	1.33
Telemark	2	44 616	1.75–1.67	1.69	7 800	1.41–1.22	1.37
Aust-Agder	2	50 415	1.78–1.67	1.71	7 686	1.63–1.29	1.32
Vest-Agder	2	25 888	1.86–1.57	1.72	5 777	2.13–1.54	2.11
Rogaland	3	83 908	2.39–1.36	1.75	13 616	1.35–1.10	1.21
Hordaland	3	316 472	1.98–1.15	1.94	36 538	1.58–1.12	1.56
Sogn og Fjordane	3	254 633	1.51–1.42	1.44	29 339	1.14–1.07	1.09
Møre og Romsdal	3	445 175	1.70–1.38	1.62	94 393	1.45–1.12	1.32
Sør-Trøndelag	2	49 939	1.73–1.67	1.70	4 918	1.43–1.30	1.35
Nord-Trøndelag	2	23 949	2.25–1.89	2.07	315	1.72–1.19	1.34
Nordland	2	141 657	2.96–2.51	2.74	15 289	2.13–1.94	2.08
Troms	2	81 877	2.07–1.32	1.47	1 600	1.29	1.29
Finnmark	2	118 373	2.65–1.96	2.28	84 518	2.12–1.88	1.90
Tilsammen	40	1 984 255	2.96–1.15	1.79	340 747	2.13–1.07	1.51
Alle statsveganlegg:							
Ordinært arbeid		4 001 010		1.74	947 383	–	1.44
Ekstraord. arbeid		5 356 035		2.28	1 509 205		1.80

Tabell 4. Arbeidstimer.

		Statsbanenes anlegg [1]	Havnevesenet [2]	Telegrafverket		Vegvesenet [4]
				Distriktene [3]	Kabelanleggene	
		1 000 t.	1 000 t.	1 000 t.	1 000 t.	1 000 t.
1941.	1ste kvartal	3 739.6	95.0	257.2	74.7	22 347.2
	2net —	5 424.5	304.7	321.7	73.7	
	3dje —	5 355.5	456.5	469.8	71.8	
	4de —	5 372.4	270.8	446.7	71.9	
1942.	1ste —	3 870.0	41.2	333.1	68.1	11 813.6
	2net —	2 928.3	146.3	420.0	64.5	
	3dje —	3 525.6	227.5	481.1	69.8	
	4de —	3 518.9	160.3	489.9	69.5	

[1] Bud og flisegutter ikke tatt med. [2] Arbeidstimer for alm. arbeidere, spesial- og fagarbeidere, yngre arbeidere og gutter. [3] Drammens Telefonanlegg er regnet med, derimot ikke Oslo Telefonanlegg og Impregneringsverket. [4] Oppgaver for budsjettårene. Disse oppgaver over arbeidstimer gjelder alle statsveganlegg (hovedveganlegg).

Ved de 40 representative anlegg var lønningene for akkordarbeidere steget fra kr. 1.42 i 1940/41 til 1.79 i 1941/42, for timelønnede fra kr. 1.18 til 1.51. Ved alle statsveganlegg var den tilsvarende bevegelse for akkordarbeidere fra kr. 1.56 til 1.74, for timelønnede fra kr. 1.23 til 1.44.

Tallet på arbeidstimer — tabell 4 — er falt fra 1941 til 1942 unntagen for Telegrafverket (distriktene). Fallet var størst ved Vegvesenet.

Sum av utbetalt arbeidslønn — tabell 5 — viser likeså sterkt fall unntagen for Telegrafverket hvor det var stor stigning. Fallet var også her særlig stort for Vegvesenet.

Tabell 5. Arbeidsstyrke og samlet utbetalt lønn i 1942.

	Arbeidsstyrke i alt ved utgangen av:				Gj.snittlig arbeidsstyrke i kvartalet beregnet etter ukerapportene				Samlet utbetalt arbeidslønn			
	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.
									1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Jernbaneanleggene.												
stfoldbanens omb.	110	96	99	97	115	98	99	97	108.4	54.4	119.0	109.5
ristiansand—Moi.	2 288	2 374	2 380	2 267	2 328	2 336	2 346	2 280	2 962.9	1 838.7	2 991.4	3 202.0
i—Stavanger	1 070	1 202	1 056	716	1 092	1 134	1 190	755	966.8	987.5	1 456.5	907.4
rdangerbanen	23	23	–	25	–	–	–	–	22.5	13.1	29.0	34.0
åmsbanen	75	88	99	55	75	81	93	80	71.0	59.4	132.7	117.3
nb. Rørosbanen:												
Flomskadeutbed. Røros-banen	210	388	–	–	157	276	–	–	142.5	197.2	–	–
Koppang—Tynset	–	8	9	–	3	6	33	9	2.1	–	24.0	32.1
Tynset—Støren	262	293	465	222	310	255	526	294	285.0	216.3	581.9	447.6
ondheim stasjon	–	–	350	562	–	–	110	498	–	–	118.0	299.2
rdlandsbanen:												
Mo—Bodø	–	1 381	1 679	2 386	–	953	1 462	2 268	–	382.9	975.3	1 488.0
Grong—Mo	3 841	3 229	–	–	3 782	3 131	–	–	5 058.0	3 209.0	–	–
Mosjøen—Mo	–	–	2 530	1 964	–	–	2 711	2 092	–	–	2 841.9	2 241.6
Sum	7 879	9 082	8 667	8 294	7 862	8 270	8 570	8 373	9 619.2	6 958.5	9 269.7	8 878.7
II. Vegvesenet.												
(Budsjettåret 1941/42).												
le statsveganlegg (Hoved-veganlegg)	–	–	–	–	–	–	–	–	[1] 23 259.9		–	–
II. Havnevesenet.												
dinært arbeid[2].	–	–	–	–	–	–	–	–	66.0	223.5	336.9	257.6
Telegrafverket.												
a. Telegrafdistriktene	–	–	–	–	–	–	–	–	520.0	685.4	806.3	807.2
b. Kabelanleggene	–	–	–	–	–	–	–	–	152.8	144.1	146.8	147.7

[1] Beregnet etter oppgavene over arbeidstimer og den gjennomsnittlige timelønn. Tilsvarende tall 40/41 33 131.5. [2] Inkl. feriegodtgjørelse.

Lønninger for kommunale arbeidere og hushjelp 1943.

Oppgaver over lønninger for kommunale arbeidere i en rekke byer og noen landkommuner samles inn om høsten hvert år, utskrift av de nye meldinger til trygdekassene i oktober måned sendes inn fra trygdekassene i 18 byer.

Utdrag av oppgavene over timelønninger for kommunale arbeidere høsten 1943 er gjengitt i tabell 1. Det er så å si ingen forandring i lønningene fra året før. I Hamar ble dyrtidstillegget forhøyet fra 8 til 16 øre timen, i Bodø ble lønningene forhøyet med 5 øre, i Kristiansund og Elverum ble lønnen for en gruppe arbeidere forhøyet. I de andre kommuner var lønningene uforandret.

Tabell 1.

Kommuner	Timelønninger for kommunale arbeidere høsten 1943							
	Bruleggingsarbeid		Gaterenhold		Vann- og kloakkvesen		Elektrisitetsvesen	
	Fagarb.	Alm. arb.	Fagarb.	Alm. arb.	Fagarb.	Alm. arb.	Montører	Hjelpemontører (Hjelpearb.) (Alm. arb.)
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Bykommuner:								
Oslo	1.71		1.58		1.58		1.71	1.58
Bergen	1.59	1.52	1.59	1.52	1.59	1.52	1.59—1.71	1.52
Trondheim	1.65		1.55		1.55		1.79	1.55
Stavanger	1.67		1.67		1.67		1.91—2.03	–
Drammen	1.71		1.59		1.71		1.80—1.91	1.65
Halden	1.52		1.52		1.52		1.46—1.75	1.52
Sarpsborg	1.80	1.53	1.80	1.53	1.80	1.53	1.88	1.53
Fredrikstad	1.66		1.66		1.66		–	
Hamar	1.66		1.66		1.66		–	
Kongsberg	1.45		1.45		1.45			
Tønsberg	1.63		1.63		1.63			
Larvik	1 67	1.50	1.67	1.50	1.67	1.50	1.73	1.50
Skien	[1] 1.58		[1] 1.58		[1] 1.58		[1] 1.68	[1] 1.58
Notodden	–		–		1.74		–	
Arendal	1.61		1.61		1.61		1.81	1.61
Kristiansand	1.58	1.48	1.58	1.48	1.58	1.48	1.73—2.08	1.48—1.58
Haugesund	[2] 1.69—1.71		[2] 1.69—1.71		[2] 1.69—1.71		1.91—2.00	–
Ålesund	1.60		1.60		1.60		1.73—1.83	–
Kristiansund	1.75		1.75		1.75		1.68—1.88	1.38
Bodø	1.43		1.43		1.43		1.65	–
Tromsø	1.46		1.30		1.46		1.77	1.46
Hammerfest	–		1.71		1.71		–	
Landkommuner:								
Aker	–		1.69	1.56	1.69	1.56	1.69	1.56
Lillestrøm	1.73	1.53 (vegvesen)					1.73—1.88	1.53
Elverum	1.25 (vegvesen)				1.65—1.50		1.67	1.30
Tinn	1.77 (stein-, jord- og fjellarb.)						1.98	–

[1] Topplønninger. [2] Arbeidere uten og med forsørgelsesbyrde.

I tabell 2 er satt opp månedslønningene for hushjelp med kost og losji i de 5 største byer og gjennomsnittslønningene for 18 byer for aldersgruppene 17—19 år, 20—24 år og 25—54 år. For gjennomsnittslønningene er også føyd til relative tall i forhold til 1938 = 100.

Tabell 2.

Byer / Aldersgrupper	Månedslønninger for hushjelp med kost og losji, oktober								
	Absolutte tall, kr.								
	1934	1935	1936	1938	1939	1940	1941	1942	1943
Oslo 17–19 år	30	32	34	40	42	41	50	62	73
Oslo 20–24 »	39	39	42	49	51	48	59	71	81
Oslo 25–54 »	48	47	51	58	60	55	65	83	95
Bergen 17–19 »	24	24	27	30	31	28	39	46	52
Bergen 20–24 »	31	31	32	35	37	36	44	53	63
Bergen 25–54 »	38	39	40	42	45	40	49	59	63
Trondheim 17–19 »	23	23	21	27	29	29	42	56	64
Trondheim 20–24 »	27	28	28	33	34	37	53	66	74
Trondheim 25–54 »	31	31	30	36	35	38	54	63	67
Stavanger 17–19 »	23	24	25	29	30	29	42	50	52
Stavanger 20–24 »	29	29	32	34	34	40	47	55	64
Stavanger 25–54 »	33	34	35	37	38	40	47	56	69
Drammen 17–19 »	25	32	33	35	40	39	45	53	73
Drammen 20–24 »	34	36	38	47	50	46	51	64	82
Drammen 25–54 »	40	47	49	53	56	50	62	64	88
Gj.snitt for 18 byer 17–19 »	26	27	29	34	35	34	43	54	62
Gj.snitt for 18 byer 20–24 »	33	34	35	41	43	41	51	62	71
Gj.snitt for 18 byer 25–54 »	40	40	42	47	49	45	55	68	77
	Relative tall i forhold til 1938 = 100								
Gj.snitt for 18 byer 17–19 år	76	79	85	100	103	100	126	159	182
Gj.snitt for 18 byer 20–24 »	80	83	85	100	105	100	124	151	173
Gj.snitt for 18 byer 25–54 »	85	85	89	100	104	96	117	145	164

Fra 1942 til 1943 var det en stor lønnsstigning både i gjennomsnittslønningene og i lønningene i de fem største byer. Gjennomgående dreier stigningen for alle aldersgrupper under ett seg om 15 pst. Da utskriftene fra trygdekassene gjelder nyansatte, kan en neppe gå ut fra at gjennomsnittslønningene gir et fullstendig uttrykk for lønnsnivået for hushjelp 1943.

Lønningene lå høsten 1943 gjennomgående høyest i Oslo, Trondheim og Drammen. Lavest lå de i Ålesund, Kristiansund, Haugesund og Arendal.

Priser på faste eiendommer 1942.

Beregningene over den gjennomsnittlige skyldmarksverdi bygger på oppgavene over tinglyste eiendomsoverdragelser og viser skyldmarksverdien for vanlige jordbrukseiendommer i fri omsetning. Oppgavene over de tinglyste eiendomsoverdragelser som omfatter alle omsatte eiendommer må derfor først gjennomgås for utsortering av de salg som ikke skal være med før beregningene over skyldmarksverdiene kan bli utført.

Av eiendommer som ikke tas med, nevner en først og fremst alle som er uten jordbruk. Videre alle eiendommer med under 24 øre i skyld, da disse eiendommer er så små at jordbruket ikke kan være hovedsaken ved driften av dem. Likedan blir alle salg hvor særskilte forhold gjør at prisen blir vesentlig høyere eller vesentlig lavere enn vanlig, ikke tatt med ved beregningene. Av slike forhold skal en nevne særlig stor husverdi, industribebyggelse, tomteverdier, med fosse-, jakt- og fiskeretter o. l. Foruten eiendommer som består bare av skog, blir også eiendommer med mye skog, dvs. mer skog enn vanlig i distriktet holdt utenfor beregningene. Eiendommer med særlig liten husverdi er heller ikke tatt med. Videre kan en eiendom bli holdt utenfor på grunn av at den ligger avsides, fordi det ikke er veg til den, fordi den er særlig tungbrukt eller også fordi den har vært vanskjøttet så verdien er forringet.

Andre årsaker som gjør at en eiendom blir holdt utenfor beregningene over skyldmarksverdien, er de personlige og økonomiske forhold. Således blir alle salg mellom slektninger eller hvor andre personlige forhold spiller inn, holdt utenfor. Likedan eiendommer som er utlagt på skifte, solgt ved tvangsauksjon eller ekspropriert m. v.

Bevegelsene i eiendomsprisene viser gjennom lengere tidsrom en stadig stigning. Denne prisstigning har flere årsaker. Ved beregningene over skyldmarksverdiene som omfatter den samlede verdistigning, kan en ikke skille ut de enkelte årsaker og deres virkning på endringene i skyldmarksverdiene.

Men en vil understreke at det er en del årsaker som virker til prisstigning i det lange løp, mer eller mindre uavhengig av svingningene i pengeverdien. Således fører oppstykkingen av jordbrukseiendommene i flere mindre jordbruk automatisk til stigning i skyldmarksverdien ved at den gjennomsnittlige skyldmarksverdi ligger betydelig høyere for små enn for større eiendommer. Se nærmere tabell side 282. Nedgangen i eiendomsstørrelsen har ikke vært jevn og det enkelte år kan vise ikke så små avvik fra gjennomsnittene i de nærmeste år. For de eiendommer som danner grunnlaget for beregningene over skyldmarksverdiene har det vært en sterk nedgang fra omkring 1900 til ca. 1910. Eiendomsstørrelsen gikk da ned fra om lag 2.50 skyldmark til 2.00 skyldmark. Gjennomsnittsstørrelsen holdt seg

deretter omtrent uforandret til 1930. Så kom det en ny sterk nedgang som har brakt eiendomsstørrelsen ned til om lag 1.50 skyldmark i de siste år. Med oppstykkingen av eiendommer tenker en ikke på utparselleringen til villaeiendommer og andre tomtebruk. Disse eiendommer er for små til å bli med i beregningene over skyldmarksverdien, og de har heller ikke noe med jordbrukseiendommer å gjøre.

En annen viktig årsak til verdistigning er den sterkere drift av jorden og oppføringen av bedre og hensiktsmessigere bygninger. Derved øker avkastingen av eiendommene og betinger en høyere omsetningsverdi.

Bygging av nye veger og jernbaner eller igangsetting av nye transportruter kan få meget stor betydning for jordbruket i et distrikt ved at fraktene blir lavere, omsetningen lettere og etterspørselen øker. Oppkomsten av nye tettbygde steder virker i samme retning.

Av alle disse årsaker vil en særlig nevne den sterke utvikling av rutebiltrafikken etter 1920. Den omfatter nå omtrent hver grend i landet og virkningen av den på omsetningsforholdene i landbruket har hittil vært uhyre stor.

Ved siden av disse årsaker fører naturligvis svingninger i pengeverdien slik som f. eks under og etter verdenskrigen med seg sterke prissvingninger i eiendomsverdiene.

Ved Prisdirektoratets kunngjøring nr. 22 av 8. oktober 1940 ble det fastsatt prisbestemmelser for faste eiendommer. Ved salg av fast eiendom ble det da forbudt å ta eller kreve høyere pris enn rimelig bedømt etter prisforholdene for faste eiendommer i vedkommende distrikt i tidsrommet 1. januar—8. april 1940. Har en eiendom vært omsatt i tiden 1. januar 1939—8. april 1940 er det forbudt å ta høyere pris enn den som da ble betalt. Det er dog adgang til å regne tillegg for verdiøking ved forbedringer eller endringer og for tilvekst av skog og avling. Det må videre trekkes fra for nedgang i verdi på grunn av skader, dårlig vedlikehold, hogst, innhøstet avling m. v. Disse regler gjelder også ved tvangssalg, ekspropriasjoner og odelsløsninger.

Eiendomsprisene steg uavbrutt fra 1913 til 1920, da maksimum ble nådd med kr. 7 763 pr. skyldmark mot kr. 2 664 i 1913. Stigningen var særlig sterk i årene 1916, 1917 og 1918. Etter 1920 har eiendomsprisene gått ned, når 1924 unntas, helt til 1932, da skyldmarksverdien var beregnet til kr. 3 936. Nedgangen var særlig sterk i 1926 og den har vekslet til dels betydelig i styrke fra år til annet. Fra 1932 har eiendomsprisene steget sterkest i årene 1935 og 1936, noe mindre i 1937, 1938 og 1939. I 1938 var prisen kr. 5 617 pr. skyldmark. I 1939 steg prisen med 4.66 pst. og har i årene 1940, 1941 og 1942 steget med 7.23, 8.90 og 8.06 pst. I 1942 var prisen kr. 7 418 pr. skyldmark eller 132 når prisen i 1938 = 100. Den absolutte pris pr. skyldmark i 1942 var som en ser ikke mye lavere enn prisen i 1920.

Følgende oppgave viser bevegelsen i eiendomsprisene i rikets bygder siden 1913:

		Endring fra foreg. år:			Endring fra foreg. år:			Endring fra foreg. år:
1913.....	**100**		1923.....	238	÷ 3.2 pst.	1933.....	149	+ 0.89 pst.
1914.....	104	+ 4.4 pst.	1924.....	245	+ 3.1 »	1934.....	159	+ 6.95 »
1915.....	112	+ 7.2 »	1925.....	243	÷ 1.0 »	1935.....	176	+ 10.27 »
1916.....	127	+ 13.6 »	1926.....	211	÷ 13.1 »	1936.....	191	+ 8.88 »
1917.....	190	+ 49.6 »	1927.....	193	÷ 8.5 »	1937.....	200	+ 4.29 »
1918.....	270	+ 41.7 »	1928.....	191	÷ 0.8 »	1938.....	211	+ 5.62 »
1919.....	289	+ 7.3 »	1929.....	185	÷ 3.3 »	1939.....	221	+ 4.66 »
1920.....	291	+ 0.8 »	1930.....	171	÷ 7.8 »	1940.....	237	+ 7.23 »
1921.....	267	÷ 8.2 »	1931.....	159	÷ 6.7 »	1941.....	258	+ 8.90 »
1922.....	246	÷ 8.0 »	1932.....	148	÷ 7.15 »	1942.....	278	+ 8.06 »

Gjennomsnittspriser pr. skyldmark for årene 1934—1942 og femåret 1938—1942.

Bygdene fylkesvis	Gjennomsnittspriser pr. skyldmark									
	1938—1942	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942
	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner
Østfold	6 306	4 895	5 013	5 238	5 887	5 889	5 951	6 194	6 814	7 286
Akershus.....	7 038	4 849	5 284	5 930	6 036	6 199	6 661	6 985	7 666	8 276
Hedmark	5 576	4 167	4 398	4 604	4 670	4 914	5 225	5 761	6 314	7 067
Opland.....	6 059	3 763	4 176	4 580	4 734	5 380	5 615	6 164	6 531	6 997
Buskerud	6 856	5 087	5 256	5 620	5 653	6 138	6 251	6 811	7 501	8 152
Vestfold	6 650	4 567	4 783	5 543	5 634	6 114	6 271	6 634	6 965	7 732
Telemark	6 076	4 302	4 328	4 572	5 177	5 615	5 748	5 753	6 575	7 148
Aust-Agder.....	6 490	4 613	4 892	5 154	5 528	5 890	5 934	6 240	6 846	7 923
Vest-Agder.....	6 733	4 810	5 578	6 020	6 284	6 288	6 276	6 386	7 451	8 364
Rogaland	7 489	4 321	5 694	6 324	6 351	6 631	7 265	7 553	8 061	9 090
Hordaland	5 683	3 789	4 414	4 694	5 011	5 237	5 215	5 715	6 170	6 781
Sogn og Fjordane	5 361	3 469	4 025	4 208	4 479	4 621	4 907	5 200	5 796	6 167
Møre og Romsdal	5 311	3 455	3 909	4 312	4 500	4 748	5 105	5 287	5 540	6 421
Sør-Trøndelag ...	5 760	3 634	4 391	4 590	5 036	5 197	5 493	5 831	6 275	6 854
Nord-Trøndelag..	5 467	3 504	3 815	4 039	4 586	4 938	5 021	5 343	6 107	6 635
Nordland	5 018	3 248	3 594	3 903	4 561	4 603	4 759	5 212	5 727	5 960
Troms	5 859	3 865	4 522	4 792	4 951	5 240	5 197	5 718	6 551	6 730
Riket (Finnmark unntatt)	6 279	4 247	4 683	5 099	5 318	5 617	5 879	6 304	6 865	7 418

De oppførte gjennomsnittspriser er både for de enkelte fylker og for riket beregnet ved å dividere salgssummen med den samlede matrikkelskyld for de eiendommer som er tatt med.

Fra 1941 til 1942 steg eiendomsprisene mest i Møre og Romsdal med 15.90 pst. og i Aust-Agder med 15.73 pst. I Hedmark, Buskerud, Vest-Agder og Rogaland steg de med mellom 11 og 13 pst. I de andre fylker til og med Nord-Trøndelag med fra 6.40 til 9.90 pst. I Nordland og Troms fylker med henholdsvis 4.07 og 2.73 pst.

For å kunne dømme sikrere om prisutviklingen i de enkelte distrikter bør en imidlertid se flere år i sammenheng. I det følgende skal en derfor se på prisbevegelsen i de enkelte fylker. Settes prisen i 1938 = 100 har den fylkesvis steget følgende til i 1942:

Østfold	23.7 pst.	Telemark	27.3 pst.	Møre og Romsdal ..	35.2 pst.
Akershus	33.5 »	Aust-Agder ...	34.5 »	Sør-Trøndelag	31.9 »
Hedmark	43.8 »	Vest-Agder....	33.0 »	Nord-Trøndelag	34.4 »
Opland	30.1 »	Rogaland	37.1 »	Nordland	29.5 »
Buskerud	32.8 »	Hordaland	29.5 »	Troms	28.4 »
Vestfold	26.5 »	Sogn og Fjordane	33.5 »	Riket (unnt. Finnmark)	32.1 »

For hele riket under ett er det 32.1 pst. stigning siden 1938. De fylkesvise tall viser at stigningen veksler noe fra sted til sted så en tydelig kan skille ut større områder med noenlunde samme utvikling. Østfold, Vestfold, og Telemark har således en stigning mellom 24 og 27 pst. I Akershus, Opland og Buskerud ligger stigningen på mellom 30 og 33.5 pst. Hedmark fylke har 43.8 pst. stigning. Det skiller seg derved helt ut idet stigningen er betydelig sterkere enn i noe annet fylke. Fylkene fra Aust-Agder til Nord-Trøndelag har stort sett stigning mellom 32 og 35 pst. Rogaland med 37.1 og Hordaland med 29.5 er unntak herfra. Nordland og Troms med 29.5 og 28.4 pst. stigning danner til slutt et særskilt område.

I tabellen neste side er skyldmarksverdien regnet ut for eiendommer av ulike størrelse. Oppdelingen viser at skyldmarksverdien er størst for de minste eiendommene og at den stort sett faller jevnt etter som eiendommen blir større og større. For fylkestallene er denne regelmessighet ikke så utpreget som for rikstallene, fordi beregningene her bygger på for få oppgaver til å gi helt sikre gjennomsnittstall. Særlig gjelder dette for de større eiendommer.

Sammenlikning av de klassevise rikstall for 1941 og 1942 viser stigning for alle eiendomsstørrelser, unntatt klasse 6, men stigningen er uregelmessig og uten bestemt tendens. Ser en bort fra de uregelmessigheter som de få omsetninger av store eiendommer medfører viser en klassevis sammenlikning mellom 1938 og 1942 at det gjennomgående har vært større prisstigning for de store enn for de små eiendommer, men det er ingen jevn stigning fra klasse til klasse.

I 1932 ble omsatt 18 243 eiendommer i landdistriktene til en verdi av ca. 122 mill. kr., i 1935 omsatt 20 986 eiendommer til ca. 145 mill. kr. og i 1939 omsatt 29 147 eiendommer til ca. 202 mill. kr. I byene ble det i 1932 omsatt 3 901 eiendommer til ca. 88 mill. kr., i 1935 omsatt 4 143 eiendommer til ca. 90 mill. kr. og i 1939 omsatt 5 383 eiendommer til ca. 152 mill. kr.

Fra 1940 av har krigen virket sterkt på tallet av omsetninger av eiendommer. På grunn av direkte krigshandlinger var det svært liten omsetning av eiendommer en tid av året 1940. Dette året ble det derfor bare omsatt 19 502 eiendommer i landdistriktene og 3 455 eiendommer i byene til henholdsvis ca. 171 og 114 mill. kr. I 1941 steg omsetningen igjen til 24 545 eiendommer i landdistriktene og 4 010 eiendommer i byene til henholdsvis ca. 222 og 141 mill. kr., men i 1942 gikk omsetningen ned til

Gjennomsnittspriser pr. skyldmark for jordbrukseiendommer av ulike størrelse.

År Fylker	Klasse 1 0.24-0.50 skyld- mark	Klasse 2 0.51-1.00 skyld- mark	Klasse 3 1.01-3.00 skyld- mark	Klasse 4 3.01-5.00 skyld- mark	Klasse 5 5.01-10.00 skyld- mark	Klasse 6 10.01-20.00 skyld- mark	Klasse 7 20.01 skyld- mark og mere	Alle klasser av jord- bruk
1942.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Østfold	15 632	12 513	8 917	7 954	8 511	5 533	5 392	7 286
Akershus	11 892	11 976	9 686	8 516	6 903	6 499	–	8 276
Hedmark	9 771	7 913	7 570	6 158	5 219	3 789		7 067
Opland	9 950	8 707	6 094	6 391	6 037	5 018		6 997
Buskerud	13 732	10 071	8 166	7 846	7 792	5 335	–	8 152
Vestfold	11 605	11 752	8 368	6 084	6 774	5 887	7 732	7 732
Telemark	9 604	9 005	7 046	6 256	5 667	5 254		7 148
Aust-Agder	13 620	10 131	8 056	6 295	6 228		–	7 923
Vest-Agder	11 960	9 450	7 533	–	–		–	8 364
Rogaland	12 203	9 816	9 332	3 949	5 521			9 090
Hordaland	9 382	8 002	5 867	9 063	–			6 781
Sogn og Fjordane	8 418	7 824	5 978	6 224	5 006	–	–	6 167
Møre og Romsdal	8 975	6 164	5 140	7 576	–			6 421
Sør-Trøndelag	9 821	7 788	6 093	6 804	4 500			6 854
Nord-Trøndelag	9 986	6 931	7 117	5 291	5 592			6 635
Nordland	7 766	5 409	4 704					5 960
Troms	7 182	6 474	6 229					6 730
1941.								
Østfold	12 643	10 425	8 173	7 396	5 276	5 266		6 814
Akershus	12 402	10 227	8 730	7 880	6 242	6 513		7 666
Hedmark	10 986	7 613	6 135	5 743	5 230	5 564		6 314
Opland	9 389	7 955	5 708	5 837	5 242	–		6 531
Buskerud	12 015	9 100	7 755	7 270	5 880	6 567		7 501
Vestfold	11 710	9 829	7 604	6 573	6 252	5 832	–	6 965
Telemark	9 829	7 459	6 515	4 975	–		–	6 575
Aust-Agder	10 108	7 947	6 823	–	6 806			6 846
Vest-Agder	10 398	7 722	6 680	–	–		–	7 451
Rogaland	12 313	11 196	8 682	5 142	–	–	–	8 061
Hordaland	10 441	7 623	4 819	–	–		–	6 170
Sogn og Fjordane	9 250	5 520	4 712		–	-		5 796
Møre og Romsdal	8 095	6 368	3 972	–	–	–	–	5 540
Sør-Trøndelag	8 636	8 163	6 079	4 619	5 678	–	–	6 275
Nord-Trøndelag	9 748	7 862	5 176	5 379		–		6 107
Nordland	6 265	6 081	4 188					5 727
Troms	6 923	6 440	5 000	–				6 551
Riket								
Finnm. unntatt 1937	7 207	6 395	5 629	5 127	4 787	4 331	4 262	5 318
—»— 1938	7 913	6 612	5 898	5 023	4 896	4 728	3 610	5 617
—»— 1939	8 561	7 017	5 985	5 689	5 034	4 534	4 131	5 879
—»— 1940	8 930	7 658	6 295	6 313	5 752	5 228	5 464	6 304
—»— 1941	9 977	8 145	6 770	6 380	5 864	5 837	5 866	6 865
—»— 1942	10 213	8 704	7 456	6 777	6 433	5 599	6 153	7 418

24 506 eiendommer i landdistriktene og 3 355 eiendommer i byene til henholdsvis ca. 202 og 96 mill. kr.

Alle salg av faste eiendommer i landdistriktene i årene 1938—1942.

Bygdene fylkesvis	Salg					Beløp				
	1938	1939	1940	1941	1942	1938	1939	1940	1941	1942
						1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Østfold	1 295	1 318	994	1 210	1 177	11 833	13 115	11 403	16 179	13 755
Akershus	3 633	4 122	3 104	3 700	3 419	56 388	71 219	57 087	69 288	48 325
Hedmark	2 576	2 445	1 344	2 140	2 155	15 487	14 461	11 842	19 091	15 265
Opland	1 556	1 657	1 122	1 472	1 411	9 307	10 226	9 078	12 045	11 126
Buskerud	1 591	1 711	1 438	1 776	1 684	11 810	11 564	11 917	23 671	15 095
Vestfold	1 656	1 718	1 081	1 303	1 358	13 097	14 360	12 029	13 605	12 711
Telemark	952	1 024	777	846	911	6 890	5 289	6 116	7 343	9 108
Aust-Agder	753	700	585	598	593	3 890	4 399	4 716	4 928	5 310
Vest-Agder	767	815	617	704	628	4 400	5 090	4 161	5 538	4 397
Rogaland	1 700	1 855	1 378	1 480	1 456	9 577	10 512	9 181	9 703	7 298
Hordaland	2 343	2 346	1 705	2 094	2 223	8 780	10 630	9 345	10 542	12 970
Sogn og Fjordane	811	803	524	706	654	4 073	3 901	2 816	3 646	21 052
Møre og Romsdal	1 508	1 658	1 098	1 444	1 531	4 299	4 840	3 673	5 319	6 632
Sør-Trøndelag	1 458	1 534	985	1 248	1 217	8 574	7 998	9 304	8 930	6 957
Nord-Trøndelag	1 006	1 051	565	804	753	4 960	5 200	3 069	4 102	3 851
Nordland	2 228	2 207	999	1 469	1 565	4 340	4 361	2 444	4 066	4 311
Troms	1 391	1 388	758	912	1 033	3 065	3 322	2 114	2 611	2 231
Finnmark	971	795	428	639	738	1 655	1 196	864	1 539	1 313
Bygder i alt	28 195	29 147	19 502	24 545	24 506	182 425	201 683	171 159	222 146	201 707

Alle salg av faste eiendommer i byene i årene 1938—1942.

Byene fylkesvis	Salg					Beløp				
	1938	1939	1940	1941	1942	1938	1939	1940	1941	1942
						1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Østfold	325	373	188	242	192	5 302	5 734	4 273	6 676	4 929
Akershus	43	20	24	26	32	534	276	318	474	462
Oslo	649	669	400	348	233	64 525	67 472	47 294	55 624	34 148
Hedmark	37	40	29	23	26	1 492	1 317	669	563	436
Opland	78	88	38	81	48	1 514	1 533	914	1 853	1 623
Buskerud	327	313	233	270	199	4 598	4 227	3 336	4 172	3 340
Vestfold	349	429	212	333	291	5 474	7 119	4 377	8 009	6 220
Telemark	390	406	261	377	299	3 738	3 172	2 776	4 420	3 395
Aust-Agder	268	211	180	191	203	2 517	2 579	2 842	2 340	1 872
Vest-Agder	388	448	253	254	161	7 194	7 804	8 095	8 431	4 209
Rogaland	757	737	588	514	371	10 165	12 258	10 001	8 926	5 743
Hordaland	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bergen	585	632	389	460	336	17 923	19 112	13 437	20 548	12 705
Sogn og Fjordane	10	10	12	4	10	70	22	134	24	127
Møre og Romsdal	260	252	167	219	295	4 414	4 205	3 609	4 104	5 038
Sør-Trøndelag	275	322	236	278	220	9 376	10 673	8 081	10 640	6 605
Nord-Trøndelag	65	43	54	84	90	989	487	1 077	820	1 493
Nordland	161	211	86	166	241	1 505	1 848	941	1 872	2 561
Troms	111	99	60	74	53	2 016	1 525	1 419	1 376	793
Finnmark	87	80	45	66	55	913	565	309	615	588
Byer i alt	5 165	5 383	3 455	4 010	3 355	144 259	151 928	113 902	141 487	96 287

I følgende tabell er satt opp særskilt skyldsatte landeiendommer (bruksnummere) etter skattefogdenes oppgaver og deres matrikkelskyld. Videre har en med oppgaver over den gjennomsnittlige skyldmarksverdi for femåret 1938—1942 og for året 1942. Til slutt har en satt opp verdien av landeiendommene fylkesvis beregnet på dette grunnlag. For hele landet er verdien etter dette grunnlag beregnet til 3 062 mill. kr. som gjennomsnitt for 1938—1942 og 3 647 mill. kr. etter gjennomsnittsverdien for 1942. For femåret 1937—1941 var verdien beregnet til 2 871 mill. kr. I tillegg til denne verdioppgave kommer så den merverdi som ligger i skog til mer enn husbehov, industrianlegg, stor hus- og tomteverdi, fosse-, jakt- og fiskeretter o. l. da eiendommer med slike herligheter holdes utenfor beregningene.

Landeiendommene, matrikkelskyld, skyldmarksverdi og beregnet verdi fylkesvis.

Fylker	Særkilt skyldsatte landeiendommer (bruksnummer) ved utgangen av 1938		Skyldmarksverdi		Landeiendommenes samlede verdi[1] etter skyldmarkens gjennomsnittlige salgsverdi	
	Antall	Matrikkelskyld	1938–1942	1942	1938–1942	1942
		Mark	Kroner	Kroner	1000 kr.	1000 kr.
Østfold	27 896	37 621	6 306	7 286	237 238	274 107
Akershus	66 796	44 678	7 038	8 276	314 444	369 755
Hedmark	52 736	52 420	5 576	7 067	292 294	370 452
Opland	38 079	49 865	6 059	6 997	302 132	348 905
Buskerud	36 219	35 971	6 856	8 152	246 617	293 236
Vestfold	32 053	26 908	6 650	7 732	178 938	208 053
Telemark	24 588	28 884	6 076	7 148	175 499	206 463
Aust-Agder	19 137	17 557	6 490	7 923	113 945	139 104
Vest-Agder	22 803	15 252	6 733	8 364	102 692	127 568
Rogaland	32 309	23 035	7 489	9 090	172 509	209 388
Hordaland	43 643	27 902	5 683	6 781	158 567	189 203
Sogn og Fjordane	20 506	25 535	5 361	6 167	136 893	157 474
Møre og Romsdal	30 586	27 518	5 311	6 421	146 148	176 693
Sør-Trøndelag	29 780	29 677	5 760	6 854	170 940	203 406
Nord-Trøndelag	20 532	29 589	5 467	6 635	161 763	196 323
Nordland	32 207	17 399	5 018	5 960	87 308	103 698
Troms	18 493	6 842	5 859	6 730	40 087	46 047
Finnmark	14 055	4 053			23 747	27 277
Riket	562 418	500 706	6 279	7 418	3 061 761	3 647 152

[1] Bortsett fra skog til mer enn husbehov og andre herligheter.

Gjennomsnittspriser for faste eiendommer i landdistriktene herredsvis, beregnet etter salg i årene 1938—1942.[1]

Herreder	Medregnede salg	Matrikkelskyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Østfold.				
Trøgstad	46	156.11	1 060	6 792
Askim	26	138.39	865	6 248
Spydeberg	30	76.42	535	7 003
Skiptvet	42	86.96	607	6 979
Rakkestad	35	196.63	1 071	5 449
Degernes	13	50.35	354	7 033
Eidsberg	56	239.38	1 361	5 686
Mysen	–	–	–	·
Rødenes	–	–	–	·
Rømskog	–	–	–	·
Aremark	16	41.07	272	6 625
Øymark	15	46.52	341	7 339
Idd	14	24.55	181	7 377
Berg	29	114.88	693	6 034
Skjeberg	31	134.85	878	6 511
Hvaler	19	15.50	155	10 013
Borge	9	47.46	259	5 453
Torsnes	–	–	–	·
Varteig	–	–	–	·
Tune	29	57.34	446	7 774
Rolvsøy	6	17.37	96	5 498
Glemmen	8	27.02	184	6 810
Kråkerøy	–	–	–	–
Onsøy	28	54.03	384	7 104
Råde	31	63.82	404	6 336
Rygge	11	23.46	157	6 684
Jeløy	8	28.36	218	7 701
Våler	34	164.30	959	5 836
Hobøl	39	115.08	630	5 471
Fylket	590	1 970.45	12 425	6 306
Akershus.				
Vestby	55	217.36	1 279	5 882
Kråkstad	17	69.70	504	7 236
Ski	15	34.80	237	6 822
Ås	21	119.04	709	5 953
Frogn	17	74.23	487	6 555
Nesodden	5	16.21	122	7 514
Oppegård	–	–	–	–
Aker	56	97.49	1 175	12 049
Bærum	32	100.34	745	7 427
Asker	30	75.84	714	9 421
Aurskog	20	25.52	216	8 457
Blaker	9	8.90	61	6 885
Søndre Høland	30	47.79	298	6 240
Nordre Høland	43	66.69	504	7 563
Setskog	–	–	–	–
Enebakk	25	78.79	514	6 525
Fet	25	52.36	351	6 704
Rælingen	14	23.45	161	6 847

Herreder	Medregnede salg	Matrikkelskyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Akershus. (Forts.).				
Sørum	35	129.66	801	6 180
Skedsmo	22	69.52	539	7 753
Lillestrøm	–	–	–	–
Lørenskog	10	12.78	122	9 546
Nittedal	26	98.95	739	7 465
Gjerdrum	18	55.17	289	5 236
Ullensaker	49	113.47	742	6 540
Nes	138	193.23	1 270	6 570
Eidsvoll	36	100.61	756	7 519
Nannestad	35	90.92	506	5 561
Hurdal	9	5.53	66	11 935
Feiring	–	–	–	–
Fylket	801	1 988.22	13 993	7 038
Hedmark.				
Ringsaker	143	329.05	1 849	5 618
Nes	20	129.21	459	3 549
Vang	69	91.76	656	7 153
Furnes	52	79.38	491	6 184
Løten	40	82.01	417	5 079
Romedal	33	91.50	432	4 719
Stange	53	218.73	919	4 202
Sør-Odal	39	34.81	226	6 482
Nord-Odal	45	55.82	321	5 749
Vinger	51	65.03	404	6 216
Eidskog	53	50.74	310	6 113
Brandval	46	49.70	328	6 602
Grue	41	78.00	505	6 470
Hof	18	29.78	170	5 695
Åsnes	34	40.23	230	5 714
Våler	50	45.84	313	6 817
Elverum	79	85.57	558	6 523
Trysil	31	30.38	196	6 439
Åmot	23	44.78	268	5 983
Stor-Elvdal	21	8.67	73	8 476
Sollia	–	–	–	
Ytre Rendal	11	10.11	67	6 608
Øvre Rendal	24	17.43	117	6 736
Alvdal	17	12.34	79	6 386
Folldal	18	15.59	90	5 790
Tynset	34	50.94	250	4 908
Tolga	15	10.52	65	6 188
Os	13	8.63	55	6 318
Kvikne	18	20.97	132	6 300
Engerdal	–	–	–	–
Fylket	1 096	1 796.02	10 015	5 576

[1] Beregningene over gjennomsnittsprisen pr. skyldmark bygger på salg av vanlige jordbrukseiendommer i fri omsetning. Salg av eiendommer med mye skog, industrianlegg, stor husverdi eller tomteverdi, med fosse-, jakt- og fiskeretter e. l. holder en utenfor beregningene. En holder også utenfor alle salg mellom slektninger eller hvor andre personlige forhold kan ha spilt inn. Eiendommer utlagt på skifte eller solgt ved tvangsauksjon m. v. er heller ikke tatt med. For enkelte herreder med få salg har en ikke beregnet noen gjennomsnittspris.

(Forts.)

Herreder	Medregnede salg	Matrikkelskyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Opland.				
Dovre	15	13.72	80	5 865
Lesja	13	13.42	67	4 963
Skjåk	8	8.78	53	6 060
Lom	25	34.21	144	4 215
Vågå	17	18.44	92	4 973
Heidal	15	15 07	79	5 220
Sel	22	19.73	142	7 190
Nord-Fron	59	63.00	310	4 916
Sør-Fron	33	40.29	233	5 787
Ringebu	39	33.50	196	5 860
Øyer	13	27.11	179	6 595
Østre Gausdal	27	24.19	143	5 891
Vestre Gausdal	34	29.64	182	6 154
Fåberg	65	79.80	497	6 233
Biri	28	62.87	331	5 263
Snertingdal	20	21.65	126	5 834
Vardal	42	85.43	655	7 669
Østre Toten	37	71.92	444	6 173
Vestre Toten	31	47.12	351	7 442
Eina	4	2.68	15	5 428
Kolbu	13	27.29	182	6 655
Lunner	22	41.01	272	6 630
Jevnaker	9	23.19	127	5 457
Gran	29	41.79	259	6 193
Brandbu	34	63.81	333	5 222
Søndre Land	29	15.60	127	8 148
Fluberg	24	11.66	95	8 165
Nordre Land	35	50.20	263	5 232
Torpa	41	48.71	329	6 755
Sør-Aurdal	46	38.08	266	6 982
Etnedal	42	27.81	171	6 149
Nord-Aurdal	66	64.69	393	6 075
Vestre Slidre	31	47.41	266	5 604
Øystre Slidre	30	50.11	277	5 520
Vang	15	21.92	114	5 215
Fylket	1 013	1 285.85	7 791	6 059
Buskerud.				
Hole	24	31.47	189	6 017
Tyristrand	7	6.14	46	7 487
Norderhov	65	138.27	1 091	7 890
Ådal	26	19.32	168	8 711
Flå	5	18.10	122	6 767
Nes	42	48.67	371	7 628
Gol	15	22.55	146	6 494
Hemsedal	12	12.06	98	8 093
Ål	45	73.35	384	5 232
Hol	16	20.92	158	7 550
Sigdal	65	101.88	658	6 455
Krødsherad	19	15.15	120	7 921
Modum	93	151.35	1 034	6 834
Øvre Eiker	113	246.51	1 603	6 503
Nedre Eiker	34	65.00	437	6 722
Lier	88	141.50	1 015	7 170
Røyken	26	79.26	521	6 579
Hurum	27	50.96	361	7 075
Ytre Sandsvær	25	57.70	371	6 431
Øvre Sandsvær	22	38.72	275	7 098
Buskerud. (Forts.)				
Flesberg	22	22.25	172	7 744
Rollag	13	24.21	159	6 587
Uvdal	30	20.26	144	7 087
Nore	23	26.14	172	6 593
Fylket	857	1 431.74	9 816	6 856
Vestfold.				
Strømm	10	32.50	265	8 159
Skoger	19	88.11	638	7 242
Sande	42	107.96	662	6 135
Hof	22	33.83	228	6 740
Botne	29	140.49	973	6 929
Våle	47	201.05	1 014	5 046
Borre	17	33.75	261	7 732
Ramnes	39	86.05	532	6 183
Andebu	52	103.48	718	6 935
Stokke	83	167.34	1 147	6 855
Sem	78	181.50	1 220	6 722
Nøtterøy	52	94.28	829	8 792
Tjøme	21	26.81	260	9 696
Sandar	96	206.56	1 493	7 226
Tjølling	28	86.15	480	5 568
Stavern	–	–	–	–
Brunlanes	42	63.05	393	6 229
Hedrum	61	123.55	817	6 615
Lardal	30	92.50	497	5 374
Fylket	768	1 868.96	12 428	6 650
Telemark.				
Drangedal	44	53.49	328	6 136
Sannidal	15	27.34	156	5 697
Skåtøy	29	29.25	204	6 976
Bamble	25	68.74	327	4 763
Eidanger	18	35.85	241	6 727
Siljan	–	–	–	–
Gjerpen	58	87.74	587	6 687
Solum	42	74.52	482	6 467
Holla	25	41.54	312	7 503
Lunde	41	49.79	353	7 085
Bø	63	68.01	411	6 040
Sauherad	53	62.34	376	6 026
Heddal	20	22.61	134	5 942
Tinn	11	9.74	56	5 729
Hovin	–	–	–	–
Gransherad	7	2.65	25	9 358
Hjartdal	8	9.90	73	7 338
Seljord	53	63.41	316	4 979
Kviteseid	10	8.00	46	5 725
Nissedal	5	7.60	55	7 211
Fyresdal	8	16.58	75	4 550
Mo	7	7.02	50	7 051
Lårdal	9	11.41	62	5 456
Vinje	12	51.01	262	5 127
Rauland	8	8.10	40	4 969
Fylket	576	825.87	5 018	6 076
Aust-Agder.				
Gjerstad	26	27.20	171	6 287
Vegårshei	9	7.13	68	9 471
Søndeled	32	28.55	203	7 112

(Forts.)

Herreder	Medregnede salg	Matrikkelskyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Aust-Agder. (Forts.)				
Dypvåg	9	6.44	47	7 263
Flosta	5	3.32	20	5 934
Holt	35	35.42	256	7 220
Tovdal	–	–	–	·
Gjøvdal	–	–	–	–
Åmli	6	23.60	157	6 669
Mykland	–	–	–	·
Herefoss	–	–	–	–
Froland	9	19.55	105	5 350
Østre Moland	17	32.83	176	5 373
Stokken	–	–	–	–
Tromøy	14	23.08	153	6 607
Hisøy	4	5.55	44	7 838
Øyestad	21	38.55	302	7 831
Fjære	29	38.18	253	6 628
Landvik	6	10.28	61	5 910
Eide	4	9.89	59	5 966
Vestre Moland	12	24.22	142	5 843
Høvåg	11	18.22	101	5 566
Birkenes	7	20.67	117	5 675
Vegusdal	5	12.55	74	5 857
Iveland	10	24.11	136	5 635
Hornnes	15	26.55	203	7 657
Evje	9	13.57	80	5 912
Bygland	4	3.79	24	6 213
Bykle	–	–	–	·
Valle	–	–	–	–
Hylestad	5	1.89	20	10 490
Fylket	316	476.95	3 095	6 490
Vest-Agder.				
Tveit	18	37.56	289	7 682
Oddernes	10	5.66	56	9 837
Randesund	21	27.42	208	7 578
Vennesla	–	–	–	–
Øvrebø	9	11.51	120	10 408
Hægeland	13	12.95	117	9 012
Søgne	28	39.35	281	7 131
Greipstad	10	11.08	87	7 861
Halse og Harkmark	41	45.10	329	7 287
Holum	26	53.97	294	5 456
Laudal	23	22.37	149	6 665
Øyslebø	12	16.90	111	6 553
Finsland	21	32.60	232	7 105
Grindheim	11	12.64	105	8 327
Bjelland	6	12.95	88	6 772
Åseral	6	9.89	61	6 175
Konsmo	12	16.46	98	5 969
Vigmostad	14	19.80	111	5 591
Sør-Audnedal	34	35.45	221	6 236
Spangereid	22	20.94	141	6 748
Lista	33	36.83	213	5 785
Herad	8	7.24	37	5 048
Spind	11	15.86	89	5 618
Austad	14	20.94	92	4 389
Lyngdal	41	53.11	340	6 399
Kvås	16	19.95	124	6 228
Hægebostad	8	7.39	46	6 198
Eiken	6	7.35	43	5 888
Fjotland	12	12.14	99	8 160

Herreder	Medregnede salg	Matrikkelskyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Vest-Agder. (Forts.)				
Feda	10	11.47	74	6 469
Kvinesdal	21	14 40	127	8 823
Hidra	8	8.22	41	4 927
Nes	12	10.45	79	7 574
Bakke	11	7.76	38	4 845
Gyland	14	13.38	83	6 166
Øvre Sirdal	12	7.83	71	9 055
Tonstad	5	3.89	29	7 326
Fylket	581	705.87	4 752	6 733
Rogaland.				
Sokndal	16	15.38	76	4 934
Lund	12	17.20	113	6 584
Heskestad	6	9.72	64	6 533
Bjerkreim	17	21.50	136	6 302
Helleland	14	23.23	117	5 026
Eigersund	38	36 59	261	7 144
Ogna	6	10.22	74	7 270
Nærbø	11	9.77	87	8 936
Varhaug	12	21.39	169	7 878
Klepp	14	18.43	179	9 739
Time	28	44.98	383	8 519
Gjestal	–	–	–	–
Høyland	42	53.16	496	9 336
Madla	11	6.74	102	15 134
Sola	20	20.83	234	11 253
Hetland	36	42.64	476	11 154
Randaberg	8	9.52	108	11 305
Høle	9	10.15	81	7 931
Forsand	11	9.55	87	9 058
Strand	25	19.76	153	7 725
Finnøy	14	13.35	108	8 071
Rennesøy	–	–	–	
Mosterøy	–	–	–	–
Kvitsøy	–	–	–	–
Vikedal	9	9.05	57	6 282
Sandeid	18	24.84	136	5 455
Imsland	5	9.27	44	4 693
Nedstrand	14	32.43	176	5 436
Sjernarøy	12	22.43	156	6 955
Fister	6	6.08	46	7 533
Årdal	–	–	–	–
Hjelmeland	14	13.81	109	7 871
Jelsa	18	18.46	100	5 401
Erfjord	5	2.58	22	8 643
Sand	8	19.48	149	7 630
Sauda	8	10.30	77	7 447
Suldal	11	11.83	78	6 607
Åkra	9	5.68	33	5 726
Skudenes	26	29.25	138	4 722
Stangaland	9	7.80	63	8 051
Avaldsnes	12	10.86	93	8 536
Torvastad	8	14.74	111	7 524
Utsira	–	–	–	–
Skåre	10	12.76	81	6 317
Tysvær	21	24.20	162	6 676
Bokn	–	–	–	–
Skjold	35	55.05	390	7 078
Vats	16	26 54	179	6 745
Fylket	637	800.46	5 994	7 489

(Forts.)

Herreder	Medregnede salg	Matrikkelskyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
Hordaland.		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Varaldsøy	–	–	–	–
Strandebarm	9	12.63	71	5 582
Kvinnherad	20	25.55	116	4 542
Skånevik	10	14.34	69	4 804
Etne	24	32.67	210	6 436
Fjelberg	–	–	–	–
Ølen	30	51.87	288	5 557
Vikebygd	14	11.69	73	6 213
Sveio	20	18.55	113	6 092
Valestrand	11	13.79	61	4 387
Bremnes	7	4.93	24	4 959
Moster	–	–	–	
Bømlo	–	–	–	–
Stord	11	15.49	86	5 576
Fitjar	8	4.52	24	5 332
Tysnes	20	23.61	122	5 158
Fusa	–	–	–	
Hålandsdal	–	–	–	
Strandvik	–	–	–	–
Os	16	10.28	60	5 879
Samnanger	6	3.66	24	6 530
Fana	24	27.56	201	7 285
Austevoll	4	2.41	14	5 734
Sund	–	–	–	
Fjell	–	–	–	–
Askøy	10	6.15	79	12 876
Laksevåg	–	–	–	–
Haus	20	24.32	158	6 477
Bruvik	4	6.01	22	3 644
Hosanger	9	11.70	51	4 316
Modalen	–	–	–	–
Hamre	7	7.45	42	5 660
Åsane	11	11.56	84	7 240
Alversund	10	9.42	52	5 541
Meland	9	7.66	40	5 199
Herdla	12	5.60	48	8 494
Hjelme	–	–	–	
Manger	–	–	–	–
Hordabø	12	10.05	46	4 587
Sæbø	–	–	–	–
Lindås	26	25.61	124	4 824
Austrheim	7	7.42	37	5 040
Masfjorden	12	15.42	65	4 241
Røldal	–	–	–	–
Ullensvang	5	5.63	43	7 620
Kinsarvik	–	–	–	
Odda	–	–	–	
Eidfjord	–	–	–	–
Ulvik	6	6.89	31	4 565
Granvin	6	6.89	38	5 515
Kvam	12	11.33	66	5 861
Jondal	8	11.75	55	4 693
Evanger	4	7.10	26	3 676
Voss	24	19.18	124	6 460
Vossestrand	11	12.61	57	4 526
Fylket	506	542.32	3 082	5 683
Sogn og Fjordane.				
Jostedal	5	7.73	44	5 692
Luster	14	9.92	63	6 371
Hafslo	35	32.93	184	5 591
Årdal	–	–	–	

Herreder	Medregnede salg	Matrikkelskyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
Sogn og Fjordane. (Forts.)		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Lærdal	5	9.78	49	5 010
Borgund	–	–	–	–
Sogndal	11	10.66	77	7 223
Aurland	4	4.91	27	5 397
Leikanger	8	13.71	76	5 558
Balestrand	–	–	–	–
Vik	10	12.89	51	3 923
Kyrkjebø	–	–	–	–
Lavik	7	4.38	31	7 043
Brekke	–	–	–	–
Gulen	12	16.49	61	3 686
Solund	6	2.64	13	4 924
Hyllestad	11	23.07	79	3 403
Askvoll	5	3.33	21	6 156
Fjaler	11	19.21	80	4 185
Gaular	13	17.01	83	4 883
Jølster	4	2.25	15	6 756
Førde	10	6.12	45	7 416
Naustdal	7	6.65	35	5 331
Vevring	–	–	–	–
Kinn	9	5.85	41	6 959
Bru	9	7.48	45	5 969
Eikefjord	–	–	–	–
Bremanger	8	7.40	56	7 572
Selje	11	8.20	45	5 524
Sør-Vågsøy	–	–	–	
Nord-Vågsøy	–	–	–	–
Davik	7	10.02	47	4 641
Eid	7	10.72	50	4 622
Hornindal	–	–	–	
Gloppen	–	–	–	
Breim	–	–	–	–
Innvik	4	2.94	16	5 595
Stryn	8	13.37	74	5 520
Fylket	267	307.46	1 648	5 361
Møre og Romsdal.				
Vanylven	17	17.59	88	4 978
Syvde	9	5.80	28	4 802
Sande	9	6.37	33	5 149
Rovde	5	4.38	20	4 452
Herøy	17	12.49	65	5 223
Ulstein	4	2.58	19	7 171
Hareid	–	–	–	
Vartdal	–	–	–	–
Volda	8	8.92	41	4 619
Dalsfjord	–	–	–	–
Ørsta	10	5.31	31	5 753
Hjørundfjord	6	4.41	25	5 742
Sunnylven	–	–	–	–
Norddal	14	19.77	76	3 854
Stranda	11	10.32	54	5 262
Stordal	5	2.38	12	5 134
Sykkylven	25	22.24	100	4 510
Ørskog	17	12.50	73	5 824
Skodje	27	23.20	114	4 903
Vatne	11	9.87	45	4 552
Borgund	69	51.51	343	6 655
Giske	9	11.18	59	5 295
Vigra	8	8.31	37	4 400
Haram	25	18.40	95	5 182

(Forts.)

Herreder	Medregnede salg	Matrikkelskyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
Møre og R.dal. (Forts.)		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Tresfjord	–	–	–	–
Vestnes	16	9.07	54	5 976
Voll	–	–	–	–
Eid	3	11.54	49	4 218
Grytten	8	8.85	40	4 497
Hen	12	13.24	67	5 079
Veøy	14	9.44	44	4 660
Eresfjord og Vistdal	4	4.18	25	6 005
Nesset	13	17.85	108	6 073
Bolsøy	34	49.74	308	6 198
Fræna	18	19.55	92	4 698
Nord-Aukra	6	3.06	19	6 209
Sør-Aukra	12	7.32	42	5 680
Sandøy	–	–	–	–
Bud	6	4.07	27	6 627
Hustad	18	11.55	69	5 954
Kvernes	5	5.11	28	5 524
Grip	–	–	–	–
Bremsnes	16	8.67	60	6 936
Kornstad	7	6.89	32	4 659
Eide	8	5.24	29	5 506
Frei	12	7.17	46	6 448
Gjemnes	12	11.87	57	4 768
Øre	19	26.41	136	5 164
Straumsnes	7	6.57	36	5 495
Tingvoll	18	8.38	55	6 563
Øksendal	–	–	–	–
Ålvundeid	4	2.12	14	6 604
Sunndal	7	17.47	68	3 887
Stangvik	11	6.13	32	5 277
Åsskard	10	5.95	38	6 387
Surnadal	25	19.66	92	4 667
Rindal	29	20.51	109	5 331
Aure	18	19.31	105	5 440
Stemshaug	–	–	–	–
Valsøyfjord	7	7.48	35	4 738
Halsa	10	7.26	34	4 704
Tustna	11	9.83	46	4 714
Edøy	–	–	–	
Hopen	–	–	–	–
Brattvær	14	7.37	37	5 068
Fylket	752	663.58	3 524	5 311
Sør-Trøndelag.				
Osen	6	7.02	20	2 877
Roan	10	8.99	47	5 206
Stoksund	4	3.78	22	5 851
Åfjord	15	22.64	96	4 240
Jøssund	6	20.95	78	3 745
Nes	–	–	–	
Bjugn	–	–	–	
Stjørna	21	16.41	108	6 558
Agdenes	–	–	–	–
Ørland	17	25.64	141	5 480
Sør-Frøya	–	–	–	–
Nord-Frøya	13	7.58	39	5 185
Hitra	–	–	–	–
Kvenvær	4	3.17	12	3 686
Fillan	7	5.87	23	3 876
Sandstad	–	–	–	–
Heim	6	3.20	21	6 538
Hemne	4	6.64	34	5 166
Snillfjord	–	–	–	

Herreder	Medregnede salg	Matrikkelskyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
Sør-Tr.lag. (Forts.)		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Vinje	–	–	–	–
Rissa	18	29.32	167	5 694
Lensvik	4	5.19	26	5 087
Stadsbygd	6	11.55	54	4 684
Orkdal	45	88.12	497	5 637
Orkland	15	25.71	159	6 187
Orkanger	–	–	–	–
Meldal	13	20.27	112	5 540
Rennebu	44	24.83	136	5 462
Opdal	38	43.04	237	5 512
Røros	–	–	–	–
Brekken	5	4.81	33	6 809
Glåmos	9	5.92	46	7 847
Røros landsogn	5	3.51	22	6 168
Ålen	6	4.53	22	4 827
Haltdalen	9	6.59	39	5 941
Singsås	10	6.77	40	5 846
Budal	–	–	–	–
Støren	10	9.74	56	5 729
Soknedal	15	12.46	52	4 179
Horg	15	19.28	101	5 240
Hølonda	4	3.96	20	4 978
Flå	6	11.19	52	4 632
Melhus	16	40.55	172	4 238
Skaun	12	16.24	120	7 373
Børsa	15	39.23	238	6 067
Geitastrand	–	–	–	
Buvik	–	–	–	–
Byneset	9	30.20	171	5 646
Leinstrand	10	30.97	194	6 255
Strinda	43	81.09	562	6 929
Malvik	8	8.81	94	10 670
Klæbu	7	8.56	66	7 669
Tiller	9	15.77	103	6 508
Selbu	33	20.23	137	6 777
Tydal	8	4.35	28	6 448
Fylket	589	785.83	4 526	5 760
Nord-Trøndelag.				
Meråker	6	7.88	34	4 372
Hegra	17	14.74	79	5 349
Skatval	10	21.33	95	4 462
Stjørdal	15	10.47	80	7 661
Lånke	11	16.15	83	5 135
Leksvik	30	16.22	103	6 347
Frosta	35	24.58	141	5 735
Åsen	10	15.72	84	5 340
Skogn	27	53.15	322	6 064
Frol	22	14.64	105	7 202
Verdal	67	73.47	378	5 142
Ytterøy	7	7.54	43	5 688
Mosvik	5	3.20	15	4 656
Verran	5	2.26	16	7 235
Inderøy	16	31.80	133	4 167
Røra	12	8.37	53	6 350
Sandvollan	8	7.36	31	4 239
Sparbu	14	20.07	90	4 481
Ogndal	8	13.33	64	4 830
Egge	9	10.07	75	7 424
Beitstad	16	29.10	161	5 541
Malm	–	–	–	

(Forts.)

Herreder	Medregnede salg	Matrikkel-skyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
Nord-Tr.lag. (Forts.)		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Namdalseid	4	2.04	11	5 397
Kvam	7	18.16	81	4 466
Stod	9	40.87	223	5 463
Snåsa	18	13.47	101	7 515
Nordli	4	3.90	24	6 179
Sørli	–	–	–	.
Grong	–	–	–	.
Harran	–	–	–	.
Namsskogan	–	–	–	.
Røyrvik	–	–	–	.
Høylandet	–	–	–	–
Overhalla	21	28.29	176	6 219
Vemundvik	3	2.91	24	8 190
Klinga	3	1.86	13	6 720
Fosnes	5	4.81	18	3 773
Otterøy	4	2.06	16	7 536
Flatanger	8	6.12	32	5 281
Nærøy	9	6.94	39	5 622
Vikna	5	2.89	20	6 886
Leka	–	–	–	.
Gravvik	–	–	–	–
Kolvereid	9	11.40	51	4 455
Foldereid	8	6.89	31	4 543
Fylket	482	577.30	3 156	5 467
Nordland.				
Bindal	27	18.65	72	3 886
Sømna	15	10.01	46	4 549
Brønnøy	11	5.42	30	5 601
Vega	13	9.66	45	4 672
Velfjord	10	7.67	28	3 657
Tjøtta	7	6.65	28	4 173
Vevelstad	4	4.40	19	4 318
Vefsn	10	9.44	48	5 032
Grane	–	–	–	.
Drevja	–	–	–	.
Hattfjelldal	–	–	–	.
Alstahaug	–	–	–	.
Leirfjord	–	–	–	.
Stamnes	–	–	–	.
Herøy	–	–	–	.
Nordvik	–	–	–	–
Dønnes	17	5.96	24	4 084
Nesna	19	13.23	48	3 639
Hemnes	–	–	–	–
Sør-Rana	11	10.23	39	3 842
Elsfjord	–	–	–	.
Korgen	–	–	–	–
Nord-Rana	10	5.15	20	3 825
Lurøy	13	6.39	24	3 790
Træna	–	–	–	–
Rødøy	14	7.14	31	4 396
Meløy	23	9.64	48	5 013
Gildeskål	8	4.01	20	4 938
Beiarn	4	2.02	8	4 010
Bodin	21	19.14	95	4 948
Skjerstad	4	2.56	17	6 641
Fauske	16	11.71	57	4 859
Saltdal	10	6.11	28	4 501
Sørfold	8	3.16	13	4 187
Nordfold	8	2.60	13	5 154
Kjerringøy	–	–	–	.
Leiranger	–	–	–	–

Herreder	Medregnede salg	Matrikkel-skyld	Kjøpesum	Gjennomsnittspris pr. skyldmark
Nordland. (Forts.)		Mk. Øre	1000 kr.	Kroner
Steigen	12	7.93	29	3 601
Hamarøy	17	11.53	56	4 850
Tysfjord	–	–	–	–
Ankenes	8	6.43	39	6 118
Evenes	4	2.80	12	4 179
Ballangen	–	–	–	–
Lødingen	8	3.34	22	6 677
Tjeldsund	9	5.00	28	5 600
Vågan	19	14.34	90	6 287
Gimsøy	11	5.22	32	6 106
Borge	35	18.18	96	5 282
Valberg	–	–	–	–
Buksnes	30	20.18	114	5 643
Hol	21	16.18	83	5 112
Flakstad	16	9.34	44	4 684
Moskenes	–	–	–	–
Værøy	–	–	–	–
Røst	8	3.97	22	5 531
Hadsel	89	47.52	243	5 121
Bø	54	22.72	132	5 812
Øksnes	32	13.00	79	6 084
Langenes	–	–	–	–
Sortland	43	25.34	152	5 986
Dverberg	15	6.84	34	4 930
Bjørnskinn	20	9.91	53	5 384
Andenes	8	3.32	25	7 524
Fylket	786	462.78	2 322	5 018
Troms.				
Kvæfjord	13	14.90	77	5 198
Skånland	7	3.69	20	5 472
Sandtorg	7	4.18	28	6 579
Trondenes	4	2.59	20	7 896
Bjarkøy	5	3.79	18	4 807
Ibestad	–	–	–	.
Andørja	–	–	–	–
Gratangen	10	4.32	23	5 265
Astafjord	4	1.68	9	5 446
Lavangen	5	1.90	11	5 658
Salangen	5	2.28	12	5 310
Dyrøy	–	–	–	–
Sørreisa	7	2.69	23	8 420
Tranøy	–	–	–	.
Berg	–	–	–	.
Torsken	–	–	–	.
Hillesøy	–	–	–	–
Lenvik	23	13.99	92	6 593
Målselv	16	7.67	37	4 859
Øverbygd	–	–	–	–
Bardu	5	2.31	14	5 886
Malangen	6	3.67	15	4 208
Balsfjord	7	3.58	22	6 250
Tromsøysund	34	18.04	116	6 418
Lyngen	13	5.96	35	5 826
Kåfjord	8	3.28	20	6 112
Storfjord	–	–	–	–
Ullsfjord	8	3.61	18	5 014
Karlsøy	18	8.78	53	6 019
Helgøy	4	1.41	11	8 014
Skjervøy	10	3.69	20	5 495
Nordreisa	–	–	–	–
Kvænangen	4	2.60	10	3 880
Fylket	241	127.24	745	5 859

Tømmerfløtingen i de norske vassdrag i året 1942.

Materialet til fløtingsstatistikken er som i de tidligere år vesentlig innhentet fra de enkelte fløtingsforeninger. Bare i tilfelle det i et vassdrag ikke er dannet fellesfløtingsforening eller en ikke kan få oppgave på annen måte, blir det innhentet oppgave gjennom lensmannen i vedkommende distrikt.

De detaljerte oppgaver over lenser i vassdragene blir tatt med bare hvert femte år. Oversikten var sist tatt med i 1940.

Siden 1922 er fløtingsstatistikken bygd på oppgavene over mengden av tømmer innmeldt (merkt) til fløting i vassdragene, mens det tidligere ble brukt oppgaver over framfløtt tømmer. Samtidig med endringen i grunnlaget for statistikken ble oversiktstabellen gjort utførligere. Spesialoppgavene for de enkelte vassdrag er derimot kortet sterkt inn. Interesserte viser en derfor til de trykte rapporter som foreligger for de større vassdrag.

I det skjemaet som er brukt, er spesifiseringen for stokketallet og kubikkmassen uforandret siden 1937. For de andre oppgaver har en derimot omarbeidd skjemaet fullstendig i 1939 og 1940. De økonomiske spørsmål er helt omarbeidd med tanke på å kunne gi de gjennomsnittlige utgifter ved fløtingen, hvordan disse utgifter fordeler seg og dessuten arbeidstiden i dagsverk (eller timeverk) ved fløtingen. Oversiktstabellen over stokketall og kubikkmasse i hvert enkelt vassdrag er uforandret siden 1937.

En oppdeling av det innmeldte kvantum til fløting etter treslag er gitt for så få vassdrag at en foreløpig ikke har villet bearbeide materialet videre i denne retning.

For årene 1936—1941 var fløtingskvantumet oppgitt til:

1936 .	3 372 237 m³	1939 .	2 222 711 m³
1937 .	4 183 960 »	1940 .	3 356 964 »
1938 .	5 630 359 »	1941 .	2 998 913 »

I 1942 var det innmeldt 2 571 959 m³. Dette er 73.5 pst. av gjennomsnittet for 10-års-perioden 1931—1940 som er 3 500 068 m³ og ca. 61 pst. av det årlige gjennomsnitt siden 1886 som er på ca. 4.2 millioner m³.

Vinteren 1941/42 var usedvanlig kald og med lite snø. Våren var sønnafjells stort sett kald og tørr, så vårflommen var ubetydelig eller uteble helt. Utsiktene for fløtingen var derfor dårlige. Telemark og Agder fikk noe regn i siste halvdel av mai; ellers var det mindre nedbør enn vanlig sønnafjells. Først på slutten av sommeren kom det her såpass med regn at vassføringen ble gunstig for fløtingen. Det var derfor store vanskeligheter for fløtingen og

da denne til dels måtte forseres fram, ble den også betydelig dyrere enn vanlig. Tømmeret hadde imidlertid fått god tørk og det sammen med at kvantumet var lite hjalp godt til at fløtingen ble gjennomført tilfredsstillende. Nordafjells foregikk fløtingen under meget gunstige forhold.

Tilgangen på arbeidshjelp har på flere steder vært for knapp.

Det tømmer og den ved som ble innmeldt til fløting i 1942, fordeler seg slik på de enkelte landsdeler[1] i relative tall:

Tømmer:	Østlandet og Oplandene	Sørlandet	Vestlandet	Trøndelagen	Nord-Norge	Riket
Stokker	81.4	12.4	0.1	5.5	0.6	100.0
m^3 .	77.8	15.9	0.1	4.6	1.6	100.0
Ved	45.0	20.6		17.5	16.9	100.0

Gjennomsnittsstørrelsen pr. stokk innmeldt tømmer var i 1942 0.137 m^3 mot 0.131 m^3 i 1941 og 0.133 m^3 de to årene før. Årsaken til denne stigning må en søke i bestemmelsene om fordelingen mellom skurtømmer og sliperi- og cellulosetømmer som ble fastsatt for driftsåret 1941/42. Bestemmelsene gikk ut på at 60 pst. av tømmeret skulde være skurtømmer. Under vanlige forhold har det tidligere vært betydelig mer av sliperi- og cellulosetømmer enn skurtømmer. Selv om en må regne med at den lokale sagbruksvirksomhet har hatt større omfang i de siste år enn før, er det klart at et slikt vedtak om forholdet mellom skurtømmer og annet tømmer også må virke på gjennomsnittstørrelsen av det fløtte tømmer. Det framgår av en seinere oppgave at kubikkmassen pr. stokk av skurtømmeret har vært over dobbelt så stor som for annet tømmer.

Den sterke nedgang i gjennomsnittsstørrelsen pr. stokk innmeldt til fløting som skjedde fra 1938 til 1939 skyldes endring i klasseinndelingen for sliperi- og cellulosetømmer. Forholdet er nærmere omtalt i beretningene for årene 1939—1941.

Landsdelsvis var gjennomsnittsstørrelsen i m^3 pr. stokk fløtt tømmer siden 1938:

	Østlandet og Oplandene	Sørlandet	Vestlandet	Trøndelagen	Nord-Norge	Riket
1938	0.148	0.201	0.200	0.112	0.156	0.150
1939	0.129	0.182	0.225	0.113	0.167	0.133
1940	0.128	0.199	0.180	0.111	0.119	0.133
1941	0.124	0.199	0.229	0.110	0.128	0.131
1942	0.128	0.172	0.229	0.112	0.400	0.137

Gjennomsnittsstørrelsen av det fløtte tømmer har gått sterkt ned i de siste 50 år. I femåret 1886—1890 var gjennomsnittsstørrelsen av tømmeret 0.240 m^3 pr. stokk, i 1901—1905 0.210 m^3, i 1916—1920 0.168 m^3 og 1931—1935 0.154 m^3. Denne nedgang som bl. a. blir bestemt av kappings-

[1] Østlandet og Oplandene omfatter fylkene Østfold, Akershus, Hedmark, Opland, Buskerud og Vestfold. Sørlandet omfatter fylkene Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder. Vestlandet omfatter fylkene Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Trøndelagen omfatter fylkene Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. Nord-Norge omfatter fylkene Nordland, Troms og Finnmark.

måten som igjen er en følge av betalings- og klasseinndeling, er også i høy grad en følge av treforedlingsindustriens utvikling. Da disse forskjellige årsaker har virket med vekslende styrke fra vassdrag til vassdrag, vil en riktig vurdering av gjennomsnittstallene være vanskelig å gjennomføre. Dette gjelder både sammenlikning mellom de enkelte landsdeler det samme år og mellom eldre og nyere oppgaver.

Etter inndelingen på skjemaet skulde en også kunne regne ut gjennomsnittsstørrelsen pr. stokk vassdragsvis særskilt for skurtømmer og sliperi- og cellulosetømmer. Spesifisering mangler dog for svært mange vassdrag og den mangler for de fleste større vassdrag. De fleste år har således bare vel fjerdeparten vært spesifisert. For 1942 er dog tredjeparten fordelt. Følgende gjennomsnittstall blir derfor bare tilnærmet riktige.

Gjennomsnittlig kubikkmasse pr. stokk:

År	Skurtømmer	Sliperi- og cellulose-tømmer
1938	0.2082 m³	0.1143 m³
1939	0.2066 »	0.0950 »
1940	0.2062 »	0.0984 »
1941	0.2054 »	0.0904 »
1942	0.2014 »	0.1084 »

Ved endringen av skjemaet i 1939 vilde Byrået søke å få bedre oversikt over fløtingsutgiftene, fordelingen av disse og den medgåtte arbeidstid ved fløtingen. Det foreligger no oppgaver for 4 år, men for de to første år — 1939 og 1940 — mangler det oppgaver over utgiftene i enkelte bivassdrag. Nettoutgiften for disse år må derfor sannsynligvis økes med 3 à 3.5 pst. I enkelte mindre vassdrag er det av ulike årsaker ikke oppført utgifter til administrasjon. Eventuelt tillegg for dette er dog så lite at det er uten vesentlig betydning for den samlede gjennomsnittlige fløtingsutgift.

Utgiftene til de to poster: Vedlikehold m. v. og Opprensking og nyanskaffelser er flere steder oppført under ett. Fordeling mellom de to poster er da utført etter samme forhold som for de vassdrag hvor fordelingen foreligger.

I disse fire år har tømmermengden vært til dels betydelig mindre enn vanlig før om årene, og det har også vært til dels store vanskeligheter med vassføringen. Hvor mye dette har gjort til å fordyre fløtingen, kan en ikke uttale noe om.

For 1942 har Byrået fått spesifisert fløtningsutgiftene særskilt for tømmer og for ved. Oppgave over fløtingsutgiftene foreligger for 1942 for over 96 pst. av tømmeret og for ca. 60 pst. av veden. For tidligere år var det oppgaver over utgiftene for mellom 91 og 95 pst. av kvantummet.

Gjennomsnittlige fløtingsutgifter for hele riket i øre pr. m³ virke:

År	Administrasjon	Arbeidslønninger ved fløtingen	Vedlikehold, nyanskaffelser og amortiseringer	Opprenskings- og utbedringsarbeider	Assuranse, trygd og skatter	Andre utgifter	Sum	Diverse inntekter	Nettoutgifter
For fløting av tømmer:									
1939 .	23.9	129.3	29.8	10.9	7.0	23.8	224.7	5.9	[1] 218.8
1940 .	15.5	120.0	17.5	6.3	6.6	22.1	188.0	3.7	[1] 184.3
1941 .	19.0	145.0	23.2	10.5	7.8	25.7	231.2	7.9	223.3
1942 .	25.4	183.5	21.8	6.1	12.5	38.8	288.1	7.1	281.0
For fløting av ved:									
1942 .	15.5	288.7	14.2	2.5	0.8	3.6	325.3	–	325.3

[1] Utgifter for enkelte bivassdrag mangler.

Bygging av nye veger, nye og gode lastebiltyper og spredningen av sagbruksvirksomheten utover i skogdistriktene har ført til store endringer i transportforholdene og har virket sterkt på forutsetningene for tømmerfløtingen. Denne er derfor opphørt i flere vassdrag. En liste over vassdrag hvor fløtingen er opphørt er tatt inn i beretningen om fløtingen i 1939. Se Statistiske Meddelelser 1940, nr. 10 og 11. Siden er det meldt at fløtingen også er opphørt i nr. 29 Bjørkosvassdraget og nr. 79 Voldselv og Moldelv. For en rekke mindre vassdrag er det tvilsomt om det blir mer fløting, men de er inntil videre tatt med i oversiktstabellen.

Spesialoppgaver over fløtingen i 1942 for en del av de større vassdrag.

Nr. 2. I Haldens vassdrag ble det i 1942 innmeldt til fløting 843 217 stokker = 89 534 m³ tømmer og 339 m³ kubb. Av tømmeret var 62 229 stokker = 10 245 m³ skurtømmer.

Ved de forskjellige steder er det tatt inn følgende mengder fløtt last:

	Sagtømmer m³	Sliperi- og cellulosetømmer m³	Props m³	Sum m³
1. Ovenfor Skulerud	–	–	–	–
2. — Tistedal	143	14 764	31	14 938
3. I Tistedal og ved Halden .	10 102	61 723	545	72 370
4. Til Fredrikstad m. fl. steder .		1 657	569	2 226

Årets tømmermengde utgjør bare vel 60 pst. av gjennomsnittet for de 10 år 1933—1942 som er 148 370 m³.

1. Fra Østelven er det utskilt ved Skulerud lense 19 265 m³, hvorav 1 344 m³ sagtømmer, 17 665 m³ sliperi- og cellulosetømmer og 256 m³ props.

2. Fra Vestelven er det utskilt ved Skulerud lense 5 807 m³, hvorav 75 m³ sagtømmer, 5 711 m³ sliperi- og cellulosetømmer og 21 m³ props.

3. I vassdraget nedenfor de hovedlenser, som er nevnt under 1 og 2, er framfløtt 64 462 m³, hvorav 8 826 m³ sagtømmer, 54 768 m³ sliperi- og cellulosetømmer og 868 m³ props. Tømmer over Otteid og Holmgil brygge er regnet med.

Ved Otteid ble i alt overført 332 804 stokker = 34 519 m³. Det er ikke opplyst hvor mye av dette tømmer er fra svenske skoger. Ved Holmgil brygge ble det ikke overført tømmer i 1942. Heller ikke er det i året fløtt tømmer til Sverige ved Krogfoss.

Det var liten snømengde og lite nedbør om våren. Vårflommen uteble derfor helt. Fløtingsforholdene var derfor meget vanskelige. Særlig ble fløtingen sinket sterkt i Østelven. Fløtingen er dog fullført og det ligger bare igjen 1 969 stokker søkketømmer.

Alle fløtingsutgifter beregnet pr. m³ og distriktsvis har vært følgende:

	1938	1939	1940	1941	1942
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Fra Mangenvassdraget levert i Skjervangen	110	136	142	140	154
» Østelven til Femsjøens utløp	311	327	350	402	442
» Vestelven til —»—	347	423	403	472	495
» Hovedvassdr. til —»—	149	157	175	199	241
» Otteid til —»— inkl. mosing m. v.	91	103	110	120	138
» Skulerud lense til —»— —»—	170	204	200	223	264
» Femsjøens utløp til Iddefjord	82	87	99	102	125

Nr. 3. Glommas distrikt. I 1942 ble i alt merkt til fellesfløting 7 720 018 stokker = 1 015 117 m³. Av privatfløting foreligger det oppgaver for 57 818 stokker = 12 249 m³. Fra Sverige var det med 383 518 stokker = 42 516 m³.

Sammendrag vassdragsvis.

	m³		Antall stokker	
	1942	1941	1942	1941
Glomma med bivassdrag ovenfor Rena	78 098	110 662	529 458	797 744
Rena med bivassdrag	147 774	188 890	1 084 373	1 400 969
Glomma med bivassdrag mellom Rena og Flisa	100 806	117 250	764 202	929 956
Flisa med bivassdrag[1]	159 170	198 091	1 375 451	1 784 564
Glomma m. bivassdrag mellom Flisa og Roverud[1]	97 923	112 178	817 778	947 128
—»— » Roverud og Fetsund	48 470	59 290	379 264	533 133
Odalsvassdraget	101 300	111 062	808 865	934 158
Mjøsvassdraget (inkl. Vorma med bivassdrag)	291 039	276 410	1 806 597	1 773 956
Vassdraget mellom Fetsund og Øieren[2]	14 939	15 748	73 746	80 414
Nordfløtingen	1 039 519	1 189 581	7 639 734	9 182 022
Øieren—Fredrikstad	23 847	21 932	138 102	137 836

[1] Svensk tømmer medregnet. [2] Inklusive privat fløting.

	Antall kubikkmeter				
Nordfløtingen:					
I årene 1941—1945 henholdsvis	1 189 581	1 039 519	–	–	–
» 1936—1940 —»—	1 262 258	1 627 546	2 123 137	724 089	1 210 203
» 1931—1935 —»—	787 467	575 494	1 314 139	1 675 600	1 592 285
» 1926—1930 —»—	1 428 511	1 548 606	1 615 111	2 000 301	2 165 260
» 1921—1925 —»—	2 631 521	205 497	848 866	1 697 162	1 711 627
» 1916—1920 —»—	1 849 008	2 534 419	999 863	1 343 251	895 218

Ved avslutningen av fløtingen i Glomma i 1941 lå det i alt igjen 201 709 stokker, hvorav 3 424 lå igjen i nedre Glomma. Ved slutten av fløtingen i 1942 lå det igjen 127 286 stokker, hvorav 6 106 lå igjen i nedre Glomma.

Etter «Generalrapport over fløtingen i Glomma 1942» viser et sammendrag av merkeeiernes oppgaver over tømmer følgende fordeling:

	Stokker	m³
1. Til avlevering ovenfor Fetsund . . .	1 245 020	196 227
2. » passasje forbi Fetsund	6 320 968	834 420
3. » Leira	2 438	490
4. » Nittelva	13 490	2 203
5. » Nedre Glomma	138 102	23 924

Ved Fetsund lense ble det i 1942 i alt ekspedert 6 402 964 stokker, hvorav 5 627 132 stokker ble ekspedert over Øyeren.

Ved Glennetangen lense i nedre Glomma ble det i 1942 sortert og moset 5 705 403 stokker. Dette er ca. 78.5 pst. av gjennomsnittet for tiårsperioden 1933—1942 som er 7 266 215 stokker.

Gjennom tunnelen Isnesfjorden—Visterflo er sloppet 3 101 987 stokker. Sammenliknet med tiårsgjennomsnittet 1933—1942 som er 3 968 090 stokker utgjør tallet for 1942 bare vel 78 pst. av dette.

Våren 1942 kom seint og vårflommen uteble praktisk talt helt, men tømmeret fikk god tørk. Vassmengden var overalt liten utover våren og sommeren, men da det gjennom mange år har vært gjort store utbedringsarbeider, kunde fløtingen fullføres. Ut på sommeren og høsten var det rikelig nedbør så fløtingen foregikk under gunstig vassføring,

Fløtningsomkostningene i Glomma har vært følgende pr. m³ i gjennomsnitt:

	1938	1939	1940	1941	1942
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Til Lillestrøm	140.32	176.99	187.64	199.79	225.39
» Sarpsborg	216.26	286.27	257.44	265.45	308.89
» Fredrikstad	265.81	344.09	323.98	335.09	387.05

Nr. 9. Drammensvassdraget. Etter oppgaver fra Fellesfløtningsforeningen og Tømmermålingen antar en at det i 1942 var innmeldt til fløting 3 271 752 stokker = 407 405 m³ tømmer og 13 322 m³ ved. Tømmeret fordeler seg således på vassdragene: Etna og Dokka 299 746 stkr., Lomsdalselv 98 692 stkr., Bjoneelv 76 659 stkr., Randsfjorden ellers 557 438 stkr., Randselven 26 403 stkr., Ådal og Valdres med Urula 758 672 stkr., Soknadal 211 949 stkr., omkring Tyrifjorden 164 772 stkr., Snarumselv, Krødsherad og Hallingdalselv 524 300 stkr., Sigdal og Eggedal 293 047 stkr., Drammenselv (Vikersund til Mjøndalen) 125 934 stkr., Bingselv 33 573 stkr. og Eikernvassdraget 100 567 stkr.

Etter kontrollmålinger utført av Drammensvassdragets Tømmermåling er middeldimensjonen 0.125 m³ pr. stokk sams tømmer.

I årene 1941 og 1942 var det behandlet følgende stokketall ved lensene:

	1941	1942
Hadelands Vassbunn	588 938	473 060
Molvald hengsle	806 318	641 238
Bergsjø »	1 708 687	1 405 788
Glesnehengslet	500 420	417 733
Stenberg hengsle	1 734 156	1 270 372

Etter Fellesfløtningsforeningens beretning for 1942 var det framfløtt til inntak ved brukene ovenfor Stenberg hengsle 1 580 496 stokker.

Fløtingsutgiftene pr. tylft framfløtt tømmer til Bergsjø og Stenberg hengsler inklusive mosing og sopping har vært følgende:

Vassdrag	1938		1939		1940		1941		1942	
	Til Bergsjø	Til Stenberg	Til Bergsjø	Til Stenberg	Til Bergsjø	Til Stenberg	Til Bergsjø	Til Stenberg	Til Bergsjø	Til Stenberg
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Fra Randsfjordsv. (ovenfor Frogshengslet)	236	333	261	368	288	374	304	397	320	429
» Ådalsvassdraget	280	373	309	414	342	427	354	447	371	480
» Sognedalsvassdraget	235	330	269	373	292	380	311	395	330	439
» Tyrifjord med Henåen	212	304	238	353	254	352	259	370	286	395
» Hallingdal, Krøderen og Snarumselv	–	297	–	310	–	338	–	345	–	401
» Sigdal og Eggedal	–	305	–	327	–	343	–	354	–	397
Gjennomsnitt....	235	317	274	346	301	370	307	384	325	423

Nr. 13. Numedalslågens fløtingsvassdrag:

a. I Øvre Lågen — ovenfor Kongsberg — var i 1942 innmeldt til fløting 209 371 stokker = 27 818 m³. Herav gikk 19 388 stokker = 2 398 m³ i særfløting i Tunhovdfjorden.

De gjennomsnittlige fløtingsutgifter har vært følgende i øre pr. m³:

Rode nr.	1938	1939	1940	1941	1942
5	100.05	96.65	120.88	77.17	[1] 171.58 / 15.81
4	49.88	71.60	67.95	79.58	104.85
3	31.76	42.46	41.85	42.80	50.22
2	18.66	26.38	28.20	32.49	33.48
1	18.01	27.15	26.81	35.50	39.02

[1] På grunn av særfløting i Tunhovdfjorden er rode 5 delt i 2, ovenfor og nedenfor Tunhovddammen.

b. I Nedre Lågen — nedenfor Kongsberg — var det, utenom tømmeret fra Øvre Lågen, innmeldt i alt 437 176 stokker = 65 708 m³ tømmer og 1 007 m³ ved. Herav var 121 386 stokker = 26 732 m³ skur-tømmer og 315 790 stokker = 38 976 m³ sliperi- og cellulosetømmer. Ved Lågerøen hengsle ble i alt behandlet 612 064 stokker.

Fløtingsutgiftene for tømmer ekspedert ved Lågerøen hengsle har vært følgende:

	1938	1939	1940	1941	1942
Fra 1. rode kr. pr. m³	1.78	1.88	2.02	2.22	2.50
» 2. — » » »	1.57	1.65	1.79	1.92	2.22
» 3. — » » »	1.53	1.60	1.75	1.84	2.14
» 4. — » » »	1.45	1.53	1.67	1.72	2.02
» 5. — » » »	1.40	1.48	1.61	1.64	1.92
» 6. — » » »	1.34	1.40	1.54	1.56	1.82

Nr. 16. Skiensvassdraget. I 1942 ble det innmeldt til fløting 1 120 186 stokker = 184 394 m³ tømmer og 7 660 m³ ved. Av dette var 900 763 stokker = 153 835 m³ tømmer og 1 365 m³ ved innmeldt til fellesfløting. Resten var privatfløting.

Etter beretningen for fløtingen i Skiensvassdraget 1942 gjengir en følgende:

a. I Bøelv eller Seljordsvassdraget ble det innmeldt til fløting i 1942 50 252 stokker = 10 595 m³. Vårflommen i dette vassdrag var kort og liten. Samtidig ble tømmerfordelingen og dermed merkingen forsinket. Likeså var det vanskeligheter med fløtermannskap. Det lyktes dog utover høsten å få fram det vesentligste av tømmeret på regnflommene. I 1942 ble det 400 m³ inneliggende tømmer.

b. I Heddals vassdrag var i 1942 innmeldt til fløting 42 077 stokker = 8 004 m³. Til tross for de dårlige vassforhold gikk fløtingen i dette distrikt meget bra. I 1941 var det 1 880 m³ inneliggende tømmer. I 1942 ble 1 200 m³ liggende igjen.

c. I Tinns vassdrag ble det i 1942 innmeldt til fløting 207 331 stokker = 30 153 m³. Det var ikke godt med fløtingsvann fra våren av, men ut på sommeren ble forholdene ganske gunstige så vassdraget var utfløtt i løpet av august. I 1941 var det inneliggende 550 m³ tømmer og i 1942 ble 750 m³ inneliggende.

d. I Hjukseelv var det i 1942 innmeldt til fløting 8 657 stokker = 1 062 m³.

e. I Ulefossvassdraget, Vestvannenes eller Vestfjellenes vassdrag, ble det i 1942 innmeldt til fløting 458 467 stokker = 77 763 m³ tømmer og 1 365 m³ ved. I dette vassdrag ble fløtingen fullført under ganske gode vassforhold. Følgende spesifikasjon viser opptellingen av sams last — stubb og lakter ikke medregnet — ved Ulefossvassdragets lenser i m³:

Dalen lense 15 597, Lastein—Hanghommen 3 841, Lårdal 3 905, Hanghommen—Strømstad 4 478, Strømstad—Groa 5 432, Sundkilen 4 271, Sundkilen lense 7 784, Kilen lense 5 916, Groa—Kårstein 1 084, Kårstein—Hogga 1 417, Hogga—Kjeldal 2 281, Kjeldal—Lunde 459, Skoe lense 11 560, Eikaelven lense 4 949, Østeråen (utenfor lensa) 216, Lunde—Steinfoss 1 238, Steinfoss—Vrangfoss 1 343, Vrangfoss—Eidsfoss 153, Eidsfoss—Ulefoss 1 839.

f. I Skiens hovedvassdrag (Nordsjø, Sauerelv og Heddalsvann) ble det innmeldt og flåtelagt 129 044 stokker = 25 102 m³, og på strekningen Løveid—Skien ble det innmeldt 4 935 stokker = 1 156 m³.

Utenfor fellesfløtingen var det i Falkumelv innmeldt 155 135 stokker = 19 979 m³ tømmer og 6 295 m³ ved. Resten av privatfløtingen omfatter 64 288 stokker = 10 580 m³ tømmer og 700 m³ ved.

Fra fløtingsberetningen gjengis følgende utdrag av prisene for fløtingen i Skiensvassdraget i 1942, som gjelder sammensatte priser for fløting av barket gran og furutømmer i øre pr. m³ i 1942:

	Fra					
	Heggslensa	Tinnålensa	Hjukselensa	Gvarvlensa	Ulefoss	Nordsjø
Levert ved:						
Lensa	185	155	202	200	–	–
Ulefoss	231	201	248	239	–	–
Løveid ovenfor kanalen	263	233	280	271	100	155
Skien ovenfor kanalen	332	302	349	340	169	224
Bøle (Ekornrød)	368	338	385	376	205	260

Nr. 20. I Kragerø — eller Kammerfosselvens — vassdrag ble det i 1942 innmeldt til fløting 199 550 stokker = 31 669 m³ tømmer og 250 m³ ved fordelt på følgende måte:

Tørdalsvassdraget 93 503 stokker = 14 857 m³, Kjosenvassdraget 37 925 stokker = 5 747 m³, Krokenvassdraget 19 665 stokker = 3 264 m³ tømmer og 250 m³ ved, Tokevann 37 164 stokker = 5 888 m³ og Hovedelven 11 293 stokker = 1 913 m³.

Ved Børøy lense var inntatt 9 556 stokker, ved Solumtekst 55 808 stokker, ved Stortekst 38 152 stokker og oppflåting ved Kammerfoss omfattet 70 478 stokker.

Gjenliggende tømmer da fløtingen sluttet i 1942 er oppgitt til 1 537 stokker i Tørdalsvassdraget, 277 stokker i Kjosenvassdraget og 159 stokker i Krokenvassdraget. I Tokevann og Hovedelven er det ikke utført noen opptelling av gjenliggende tømmer.

De gjennomsnittlige fløtingsomkostninger fra de enkelte deler av vassdraget til og med Kammerfoss oppflåting har vært følgende i øre pr. m³:

	1938	1939	1940	1941	1942
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Tørdalsvassdraget	239.2	283.8	264.8	275.6	350.9
Kjosenvassdraget	252.5	286.7	262.9	313.6	342.4
Krokenvassdraget	241.7	264.0	278.3	316.9	332.7
Tokevann	146.4	188.4	194.5	202.0	239.4
Hovedelven	118.6	154.5	162.8	161.7	190.9
Oppflåtingen	84.2	97.7	112.4	104.6	126.8

Nr. 27. I Arendals — eller Nidelvs — vassdrag ble det i 1942 innmeldt til fløting 455 895 stokker = 77 612 m³.

Dette fordeler seg slik på distriktene: Fyresdal 118 728 stokker = 21 580 m³, Skafså, Vrådal, Nissedal og Treungen 178 231 stokker = 28 903 m³, Åmli 77 096 stokker = 13 274 m³, Birtedal og Gjøvdal 26 691 stokker = 4 553 m³, Froland og Øyestad 55 149 stokker = 9 302 m³.

Fra 1941 lå det igjen 68 356 stokker. I 1942 ble det liggende igjen 52 962 stokker. Derav 5 262 i tverrelvene og 47 700 i hovedvassdraget.

Ovenfor Åmot er inntatt 31 184 stokker. Ved Messel bom er inntatt 92 078 stokker og ved Asdal bom er utskilt 329 440 stokker.

Følgende utdrag fra oversikten over fløtingsavgifter viser summen av fløtings- og reguleringsavgifter fra enkelte distrikter til Messel bom i øre pr. m³:

	1938	1939	1940	1941	1942
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Elvene ovenfor Snarteland bom	157.5	155.5	160	170	191
Fyrisvann	130.5	128.5	133	143	160
Vråvann til Tveitsund	148.5	149.5	157	167	187
Nisserdam	97.5	98.5	101	110	125
Åmot—Lifoss	79.5	80.5	83	91	102
Nelaug	72.5	73.5	76	84	93
Gjøv, øvre del	131.5	132.5	137	147	167

Nr. 36. I Tovdalsvassdraget ble det i 1942 framfløtt 111 800 stokker = 22 167 m³. Herav var 76 882 stokker = 16 208 m³ skurtømmer

Ved Flaksvatn bom ble det behandlet 75 785 stokker og ved Myra, Knarestad ble behandlet 62 929 stokker.

Nr. 37. I Otra ble det i 1942 framfløtt 138 381 stokker = 30 664 m³. Herav var 69 688 stokker = 17 163 m³ skurtømmer. Ved Straumen bom ble behandlet 74 670 stokker, ved Vennesla bom 120 402 stokker og og ved Stray bom 21 338 stokker.

Fra den trykte beretning gjengis følgende oppgave over fløtingsutgiftene i øre pr. m³:

Til Vennesla bom fra	1938	1939	1940	1941	1942
Sarvfoss—Gyhølen	–	–	–	–	–
Gyhølen—Flårennen	270	250	265	270	395
Flårennen—Heknefoss	200	200	215	220	300
Heknefoss—Osestryken	170	170	185	185	255
Osestryken—Straumen	150	155	170	175	225
Straumen—Standardfoss	125	130	145	150	190
Standardfoss—Fennefoss	75	75	80	90	110
Fennefoss—Sågestølskvisla	50	55	60	60	75
Sågestølskvisla—Vennesla bom	15	20	20	20	30

Nr. 61. I Nea (Nidelv) ble i Selbuvassdraget innmeldt til fløting i 1942 86 295 stokker = 10 631 m³. Herav til hovedvassdraget 57 236 stokker = 6 844 m³, Garbergelv 7 202 stokker = 1 056 m³, Gulsetelv 13 327 stokker = 1 761 m³ og til Selbusjøen 8 530 stokker = 970 m³,

Nr. 91. I Namsen ble til fløting i 1942 innmeldt 300 293 stokker = 33 076 m³. Dette fordeler seg med 93 495 stokker = 11 174 m³ på Sandøla, 49 879 stokker = 5 304 m³ på Høylandsvassdraget (Søråen og Nordåen), på Namsen (hovedvassdraget) 148 485 stokker = 15 755 m³ og Meosen 8 434 stokker = 843 m³.

Tømmermengde ved fellesfløtingen og utgifter pr. m³ tømmer levert ved firmaenes bommer i Namsos og omegn har i gjennomsnitt vært følgende:

	1938	1939	1940	1941	1942
Tømmermengde i m³	100 597	86 176	69 360	38 257	33 076
Utgifter pr. m³ i kr.	1.50	1.62	2.11	2.97	3.01

Nr. 115. Pasvikelv. I 1942 ble innmeldt til fløting 51 196 hele trær som er anslått til i alt ca. 32 000 m³ skurtømmer. Dessuten er fløtt 144 m³ ved. Av tømmeret er 16 196 trær = 10 000 m³ fra Norge og 35 000 trær = 22 000 m³ fra Finnland. Det oppførte tall kubikkmeter motsvarer kubikkmassen av tømmeret og ikke av hele træet.

Oversikt over alle hovedvassdragene.

Løpe-nr.	Hovedvassdrag	Innmeldt til fløting 1942					1941	Gjennomsnitt 1936—40
		Stokker i alt	Fast mål i m³			Ved og kubb m³	m³	m³
			I alt	Av dette: skurtømmer	Av dette: sliperi- og celluloselast m. v.			
1	Grensevassdrag:							
	a. Trysilelv (Klara) . .	1 250 000	[1] 128 581	–	–	–	162 757	142 930
	b. Töckfors	115 000	[2] 13 038	163	12 875	–	8 805	22 761
	d. Børja	15 145	1 582	1 214	368	658	5 230	4 610
	e. Vingers (Møkern m. fl.)	238 350	[3] 23 103	4 763	18 340	–	25 133	28 714
	f. Rotna og Røgden . .	251 716	[4] 13 658	1 487	12 171	–	10 283	26 316
	g. Vurusjø	–	–	–	–	–	968	–
	h. Ljørja	167 256	[5] 13 434	3 160	10 274	210	22 675	21 736
	i. Lenglingen—Rengen .	19 073	[5] 1 906	784	1 222	101	3 504	9 160
	k. Murusjø (Nordli) . .	4 724	[5] 453	110	343	96	2 838	9 117
2	Haldens	843 217	[6] 89 534	10 245	79 289	339	121 879	145 602
	Enningdalselv	–	–	–	–	–	–	590
3	Glomma	7 777 836	[7] 1 063 366	–	–	–	1 211 513	1 431 032
4	Mossevassdrag	5 387	545	545	–	–	850	767
6	Nordmarkens	86 952	20 529	19 064	1 465	3 823	39 221	36 687
7	Sørkedalens	90 497	21 484	19 312	2 172	4 393	35 240	33 161
9	Drammensvassdrag . . .	3 271 752	407 405	–	–	13 322	514 919	709 406
11	Bremsa og Grytja . . .	–	–	–	–	680	–	4 320
13	Numedalslågen	646 547	93 526	–	–	1 007	100 906	146 218
14	Farrisvann	482 495	64 433	35 552	28 881	–	73 662	86 275
15	Hallevann	10 678	1 478	874	604	–	2 228	2 948
16	Skiensvassdrag	1 120 186	184 394	–	–	8 360	214 252	237 183
17	Herrevassdrag	72 974	12 050	–	–	1 744	19 495	19 869
18	Bjerkeset	9 507	1 736	285	1 451	–	–	1 565
19	Fossingvassdrag	9 852	1 568	607	961	–	1 729	3 089
20	Kragerøvassdrag	199 550	31 669	–	–	250	29 928	36 372
21	Gjerstad og Søndeled . .	101 715	18 169	8 226	9 943	480	18 920	15 202
22	Vegårshei	67 265	10 574	4 800	5 774	–	12 557	14 616
23	Givingelv	358	118	22	96	–	–	–
24	Krokvågbekk	680	224	49	175	–	427	186
	Vennevatnvassdrag . . .	–	–	–	–	–	51	122
25	Molandsvann, østre . . .	7 210	1 442	400	1 042	–	1 009	1 412
26	Longumvann med Salterød	–	–	–	–	–	1 183	375
27	Arendals vassdrag . . .	455 895	77 612	–	–	–	95 563	100 830
28	Holdalsbekk	–	–	–	–	–	–	102
30	Urå	4 128	1 032	780	252	139	1 280	1 349
31	Stikkselv og Kalvildelv . .	13 037	2 853	656	2 197	–	4 458	2 299
32	Sangereidelv	324	67	67	–	–	83	7
33	Fjelldalselv	168	34	34	–	194	451	344
34	Østre Vallesverbekk	–	–	–	–	–	–	–
35	Isefjærbekk	–	–	–	–	45	–	119
36	Tovdalselv	111 800	22 167	16 208	5 959	–	29 476	32 916
37	Otra	138 381	30 664	17 163	13 501	–	26 908	29 327
38	Mandalselv	14 699	4 550	4 240	310	–	3 476	3 480

[1] Av dette 16 719 m³ svensk tømmer. Alt til Sverige. [2] Alt til Sverige, men delvis tilbake over Otteid. [3] Til Sverige 5 650 m³. [4] Til Sverige fløtt i Rotna 6 522 m³ og i Røgdelven 5 846 m³. [5] Alt til Sverige. [6] Fra Sverige ved Otteid 34 519 m³. [7] Av dette fra Sverige 42 516 m³.

Oversikt over alle hovedvassdragene (forts.).

Løpe-nr.	Hovedvassdrag	Innmeldt til fløting 1942					1941	Gjennomsnitt 1936—40
		Stokker i alt	Fast mål i m³			Ved og kubb m³	m³	m³
			I alt	Av dette: skurtømmer	Av dette: sliperi- og celluloselast m. v.			
41	Suldalslågen	9 000	2 200	2 200	–	–	1 630	1 033
42	Vosseelv	3 623	698	698	–	–	666	749
46	Surna	6 700	2 265	2 265	–	–	2 000	2 018
48	Søaelv	1 800	600	600	–	–	1 050	414
	Fjelna	–	–	–	–	–	–	–
	Rusteelv	–	–	–	–	–	170	92
49	Bergselv, Haga og Holden elv, Snildalselv	4 500	1 500	1 500	–	–	1 640	2 200
54	Rødsjøelv og Nordelv	7 760	812	654	158	629	1 098	61
55	Fisdalselv og Osaelv	–	–	–	–	120	168	58
57	Orkla	37 779	5 826	–	–	–	5 752	4 252
58	Børsa	–	–	–	–	–	–	422
59	Vigda	–	–	–	–	–	–	1 078
61	Nea	86 295	10 631	–	–	–	17 467	34 922
62	Homla	4 599	515	426	89	–	3 033	5 905
63	Sørdalselv og Arnevikelv	150	20	20	–	42	500	142
64	Stordalselv	–	–	–	–	306	460	220
65	Nørreelv	200	30	30	–	68	100	59
66	Norddalselv	3 200	350	175	175	136	1 080	780
67	Oldenelv	2 720	340	340	–	306	2 828	3 631
68	Bredoselv	7 600	760	570	190	–	522	1 058
69	Steinsdalselv	1 260	180	–	–	367	852	476
70	Storelv ell. Hofstaddalselv	–	–	–	–	–	–	64
71	Stjørdalselv	43 313	4 263	1 751	2 512	–	9 681	21 083
72	Skogn og Åsens vassdrag	11 000	1 200	800	400	–	700	1 317
73	Levangerelv	–	–	–	–	–	–	550
74	Verdalselv	144 088	12 331	7 950	4 381	–	20 846	22 887
75	Figga	14 290	1 318	717	601	–	1 060	1 196
76	Snåsa med Ogna	[1] 36 647	5 200	–	–	–	[1] 6 940	49 744
77	Molleelv	–	–	–	–	–	–	603
78	Follaelv	–	–	–	–	–	5 428	7 985
80	Mossa og Kaldalselv	18 167	2 236	1 568	668	5 787	7 004	5 509
81	Tangstadelv og Rautindelv			Mangler				317
82	Jøssundvassdr.	2 820	313	200	113	–	658	1 466
	Lauvsnesvassdr.	7 677	652	303	349	–	–	–
	Øksdøla	7 024	781	515	266	–	283	–
83	Salsvann	27 383	2 956	1 931	1 025	–	4 650	7 125
84	Statlandselv	3 072	328	261	67	–	375	290
85	Årgårdselv	99 579	10 876	7 357	3 519	–	4 079	14 956
86	Olsengelv	24 175	2 234	1 330	904	–	1 563	669
87	Aursunna	47 324	5 743	3 889	1 854	510	8 348	10 428
88	Bogna (Bonga)	51 853	5 192	3 133	2 059	575	7 660	12 185
89	Sævikelv	–	–	–	–	–	143	87
90	Vetterhuselv	–	–	–	–	–	–	376
91	Namsen	300 293	33 076	–	–	–	38 257	85 382
92	Opløelv	–	–	–	–	–	612	2 999
93	Kongsmoelv (Foldalselv)	9 864	1 134	484	650	468	3 641	2 965
	Bjørå	–	–	–	–	–	–	783
95	Åelv	7 561	664	664	–	1 016	2 908	3 435
96	Terråkelv	2 658	240	240	–	–	468	128

[1] Oppgave bare for Ogna.

Oversikt over alle hovedvassdragene (forts.).

Løpe-nr.	Hovedvassdrag	Innmeldt til fløting i 1942					1941	Gjennomsnitt 1936—40
		Stokker i alt	Fast mål i m³			Ved og kubb m³	m³	m³
			I alt	Av dette: skurtømmer	Av dette: sliperi- og celluloselast m. v.			
97	Urvolleelv	–	–	–	–	949	854	291
98	Eideelv	4 496	350	350	–	281	2 792	1 686
99	Sausvassdraget (Velfjord)	2 300	175	150	25	212	833	272
	Nepåsvassdraget (Velfjord)	1 200	150	150	–	153	–	–
103	Vefsna	17 520	2 427	2 306	121	2 399	4 302	23 195
104	Bjerkaelv	–	–	–	–	–	–	57
105	Røså	4 550	906	906	–	117	3 636	3 787
106	Ranaelv	–	–	–	–	–	–	2 368
107	Beiarelv	–	–	–	–	3 910	5 976	201
108	Saltdalselv	1 323	510	510	–	–	462	481
109	Målselv	7 990	2 565	2 565	–	–	896	1 314
110	Reisaelv	[1] 4 875	2 098	–	–	–	1 533	1 733
111	Nordbottenelv	–	–	–	–	–	261	12
112	Altaelv	–	–	–	–	–	18	31
114	Tanaelv	–	–	–	–	–	2 636	1 829
115	Pasvikelv	[1] 51 196	[2] 32 000	32 000	–	144	2 000	46 724
	Sum:	18 735 778	2 517 623	–	–	54 336	2998913	3 753 246

[1] Trær. [2] Fra Finnland 35 000 trær med ca. 22 000 m³ tømmer.

Sammendrag	Tømmer og smålast		Ved m³	I alt m³
	Stokker	m³		
1942:				
I. Østlandet og Oplandene (nr. 1 a—h, 2—15)	15 252 828	1 955 696	24 432	1 980 128
II. Sørlandet (nr. 16—40)	2 327 729	400 923	11 212	412 135
III. Vestlandet (nr. 41—42)	12 623	2 898	–	2 898
IV. Trøndelagen (nr. 1 i—k, 43—94)	1 036 929	116 021	9 511	125 532
V. Nord-Norge (nr. 95—115)	105 669	42 085	9 181	51 266
Riket 1942	18 735 778	2 517 623	54 336	2 571 959
» 1941	22 753 318	2 980 064	18 847	2 998 913
» 1940	25 104 011	3 348 597	8 367	3 356 964
» 1939	16 625 390	2 219 187	3 524	2 222 711
» 1938	37 335 679	5 608 716	21 643	5 630 359
» 1937	27 906 408	4 169 061	14 899	4 183 960
» 1936—1940 i årlig gjennomsnitt	25 732 752	3 741 333	11 914	3 753 246
» 1931—1935 —»—	20 892 751	3 236 968	13 359	3 250 327
» 1926—1930 —»—	28 454 965	4 571 703	46 137	4 617 840
» 1921—1925 —»—	23 952 030	–	–	4 075 829
» 1916—1920 —»—	29 520 624	–	–	4 954 814
» 1911—1915 —»—	26 300 412	–	–	4 515 037
» 1906—1910 —»—	27 317 352	–	–	4 955 269
» 1901—1905 —»—	23 152 140	–	–	4 865 830
» 1896—1900 —»—	20 059 200	–	–	4 463 000
» 1891—1895 —»—	14 316 000	–	–	3 472 000
» 1886—1890 —»—	13 572 000	–	–	3 260 000
I gjennomsnitt årlig for 55-års perioden 1886—1940	23 022 427	–	–	4 201 910

Skogbrann i 1942.

Oppgavene til denne statistikken blir hvert år innhentet gjennom ordførerne i bygdene. Fullstendige oversikter over skogbrann har en fra og med 1913. Inntil 1923 ble statistikken utarbeidd av Landbruksdepartementets skogkontor, og den ble trykt i Skogdirektørens beretninger.

Opplysninger om skogbrann i eldre tider finner en i Skogvesenets Historie, utgitt ved Skogdirektøren, s. 174 flg.

I 1942 var det 332 skog- og lyngbranner mot 415 i 1941 og 298 i 1940. Det brannskadde areal var 42 469 dekar. Herav var 1 450 dekar veksterlig barskog, 1 650 dekar mindre veksterlig barskog og fjellskog, 18 276 dekar lauvskog og kratt, 20 469 dekar vesentlig lyng- og mosemark og 624 dekar uoppgitt. Den samlede skade var kr. 112 350 mot kr. 142 762 i 1941 og kr. 95 064 i 1940. Sløkkingsomkostningene var kr. 35 091.

Den månedsvise fordeling av oppgavene om når skogbrannene begynte viser at det var flest branner i mai. Det var 121, dvs. vel 36 pst. av alle. Deretter kommer april med 64 branner eller vel 19 pst., juli med 63 branner eller 19 pst., juni med 40 branner eller 12 pst. og august med 26 branner eller 8 pst. For 11 branntilfelle, dvs. 3.3 pst., er ikke tidspunktet oppgitt.

Fordelingen av branntilfellene etter størrelsen av det brente areal viser at det var 221 branner med inntil 5 dekar brent areal, eller 66.6 pst., 60 branner eller 18.1 pst. var på mellom 5 og 25 dekar, 28 branner eller 8.4 pst. var på mellom 25 og 100 dekar, 16 branner eller 4.8 pst. var på mellom 100 og 1 000 dekar og 7 branner eller 2.1 pst. var på over 1 000 dekar.

20 branntilfelle med et areal av 15 140 dekar og en oppgitt skade av kr. 71 915 skyldes krigsoperasjoner og -øvelser.

I statens skoger har det i 1942 vært 28 branntilfelle og brent om lag 15 114 dekar. Skaden er anslått til ca. kr. 69 890. For 9 av branntilfellene i statens skoger er det ikke oppgitt noe areal og heller ingen skade m. m.

I de seinere år har tallet på skog- og lyngbranntilfelle, omfanget av brannskaden m. v. for riket vært følgende:

År	Skogbranner	Brannskadd areal	Skaden i verdi	Sløkkings-omkostninger
		Dekar.	Kroner.	Kroner.
1918	129	14 804	140 210	22 006
1919	108	2 001	51 255	21 447
1920	60	18 790	402 755	51 671
1921	178	7 268	227 846	136 992
1922	83	3 462	32 227	19 630
1923	83	2 282	38 535	24 390
1924	13	700	1 500	1 200
1925	157	4 536	52 590	31 806
1926	78	6 641	18 000	10 096
1927	78	9 409	10 645	6 364
1928	95	2 926	21 468	11 977
1929	132	3 945	36 257	16 441
1930	136	11 230	31 085	19 139
1931	69	601	6 756	6 039
1932	141	6 953	29 318	15 872
1933	390	19 051	88 182	56 908
1934	212	7 174	56 062	36 459
1935	303	3 591	30 925	44 385
1936	211	12 519	36 080	22 156
1937	234	46 859	34 958	29 024
1938	214	5 385	26 088	23 521
1939	191	6 641	42 670	26 526
1940	298	17 748	95 064	50 930
1941	415	20 948	142 762	99 566
1942	332	42 469	112 350	35 091

Skogbrannene månedsvis og etter det brente areal.

Fylke	Antall i alt	I april	I mai	I juni	I juli	I august	I september	I november	Ikke oppgitt	Inntil 5 dekar	5–25 dekar	25—100 dekar	100—1 000 dekar	Over 1 000 dekar
Østfold	26	–	12	2	6	6	–	–	–	20	4	2	–	–
Akershus	52	13	20	3	11	1	–	2	2	49	3	–	–	
Hedmark	26	4	9	6	4	1	2	–	–	16	8	2	–	
Opland	9	3	3	1	–	2	–	–	–	9	–	–	–	
Buskerud	13	2	5	–	2	2	1	–	1	11	2	–	–	
Vestfold	13	2	1	1	7	2	–	–	–	13	–	–	–	
Telemark	32	8	10	4	6	1	1	–	2	17	11	3	1	
Aust-Agder	38	12	18	4	3	1	–	–	–	24	10	2	2	
Vest-Agder	48	9	24	5	3	5	–	1	1	25	6	7	6	4
Rogaland	5	1	1	2	–	–	–	–	1	1	3	–	1	
Hordaland	19	9	10	–	–	–	–	–	–	15	–	2	2	
Sogn og Fjordane	2	–	–	2	–	–	–	–	–	1	1	–	–	
Møre og Romsdal	2	1	1	–	–	–	–	–	–	1	1	–	–	
Sør-Trøndelag	2	–	1	–	1	–	–	–	–	1	–	1	–	
Nord-Trøndelag	8	–	6	1	1	–	–	–	–	4	3	1	–	
Nordland	2	–	–	1	–	1	–	–	–	1	1	–	–	
Troms	3	–	–	–	3	–	–	–	–	2	–	1	–	–
Finnmark	32	–	–	8	16	4	–	–	4	11	7	7	4	3
Riket 1942	332	64	121	40	63	26	4	3	11	221	60	28	16	7

Skogbrann i året 1942, fylkesvis.

	Branner	Brannskadd areal	Skaden i verdi	Slokkings-omkostninger	Årsaken til brannen				Hva slags skog er brent									
					Lynnedslag	Uforsiktig omgang med ild (kaffekoking, sigaretter o. l.)	Jernbanen, elektriske ledninger m. v.	Ukjent	Barskog: veksterlig		Barskog: mindre veksterlig og fjellskog		Lauvskog og kratt		Vesentlig lyng- og mosemark		Uoppgitt	
		Dekar	Kr.	Kr.					Branner	Dekar	Branner	Dekar	Branner	Dekar	Branner	Dekar	Branner	Dekar
Østfold	26	217	3 120	456	1	13	[1] 3	9	5	89	14	121		–	7	7	–	
Akershus	52	87	1 000	1 608	–	20	1	31	6	17	11	27	8	13	26	30	1	–
Hedmark	26	242	1 435	2 427	2	19	2	3	11	40	9	106		–	5	95	1	1
Opland	9	19	630	525		4	1	4	1	4	1	2		–	2	7	5	6
Buskerud	13	43	900	841		8	4	1	4	8	3	29	1	1	4	5	1	
Vestfold	13	9	455	1 991	–	11	–	2	3	2	5	5	3	1	2	1	–	–
Telemark	32	994	3 035	3 624	1	23	2	6	9	98	7	50	8	92	6	741	2	13
Aust-Agder	38	808	7 320	6 212		24	[2] 7	7	4	41	8	318	8	20	10	28	8	401
Vest-Agder	48	23 129	20 240	8 061		13	[3] 7	28	6	363	6	670	15	3 365	18	18 529	3	202
Rogaland	5	314	1 665	677		4		1	1	34	1	20	1	250	2	10	–	–
Hordaland	19	956	1 665	663		11	[4] 2	6			1	92	2	7	15	856	1	1
Sogn og Fjordane	2	9	50	150		–		2						–	2	9		–
Møre og Romsdal	2	10	–	–		2	–					–		–	2	10		–
Sør-Trøndelag	2	80	100	37	1		1	–		–	1	80		–	–	–	1	–
Nord-Trøndelag	8	88	100	449		6		2	3	53	1	15	1	10	3	10		
Nordland	2	12	–	239		2	–				–	–	1	10	1	2		
Troms	3	40	500	–		1	[5] 1	1	–	–	1	35	–	–	2	5		
Finnmark	32	15 412	70 135	7 131		9	[6] 11	12	2	701	3	80	19	14 507	8	124		
Riket	332	42 469	112350	35 091	5	170	[7] 42	115	55	1 450	72	1 650	67	18 276	115	20 469	23	624

[1] 2 krigsårsak. [2] 1 krigsårsak. [3] 4 krigsårsak. [4] 1 krigsårsak. [5] 1 krigsårsak. [6] 11 krigsårsak. [7] Herav ved krigsårsak 20 branner med et areal av 15 140 dekar til en verdi av 71 915 kroner.

Elg, villrein, hjort, rådyr og bever felt i 1942.

Oppgaver over felte elg, villrein, hjort, rådyr og bever blir hvert år gitt av lensmennene. Foruten hvor mange dyr i alt blir det oppgitt hvor mange av disse dyr som er felt ulovlig. Dessuten blir det opplyst hvor mange hjorter det er felt med hjemmel i jaktlovens § 21 (skadedyr).

I alt ble det felt i 1942:

	Elg			Villrein			Hjort			Rådyr	Bever
	Okse	Ku	Sum	Bukk	Simle	Sum	Kronhjort	Kolle	Sum		
Østfold	6	8	14	–	–	–	–	–	–	164	
Akershus	84	65	149	–	–	–	–	–	–	158	–
Hedmark	219	144	363	7	1	8	–	–	–	83	
Opland	131	58	189	24	4	28	–	–	–	90	–
Buskerud	68	67	135	6	5	11	–	–	–	8	
Vestfold	50	33	83	–	–	–	–	–	–	5	
Telemark	53	42	95	17	13	30	–	–	–	4	–
Aust-Agder	108	80	188	41	42	83	–	–	–	–	18
Vest-Agder	30	26	56	7	5	12	–	–	–	–	
Rogaland	–	–	–	1	1	2	–	–	–	–	
Hordaland	–	–	–	57	59	116	12	6	18	–	
Sogn og Fjordane	–	–	–	6	12	18	19	14	33	–	
Møre og Romsdal	–	–	–	8	4	12	5	9	14	1	
Sør-Trøndelag	15	9	24	14	6	20	13	5	18	–	
Nord-Trøndelag	162	73	235	–	–	–	1	1	2	–	
Nordland	3	2	5	–	–	–	–	–	–	–	
Troms	18	5	23	–	–	–	–	–	–	–	
Finnmark	2	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–
Tilsammen 1942	949	612	1 561	188	152	340	50	35	85	513	18
— 1941	990	653	1 643	171	76	247	41	33	74	148	2
— 1940	133	77	210	–	–	–	28	32	60	55	47
— 1939	948	721	1 669	219	68	287	315	216	531	426	67
— 1938	947	781	1 728	205	53	258	318	160	478	322	93
— 1937	645	540	1 185	188	60	248	354	239	593	267	84
Gj.snittlig pr. år:											
1934—1938	755	608	1 363	146	53	199	338	213	551	349	91
1929—1933	650	503	1 153	85	53	138	293	144	437	93	139
1924—1928	615	497	1 112	176	181	357	111	74	185	[1] 59	[2] 291
1919—1923	208	180	388	412	376	788	152	90	242	–	
1914—1918	574	544	1 118	698	679	1 377	167	133	300	–	
1909—1913	727	611	1 338	561	483	1 044	208	129	337	–	
1904—1908	691	564	1 255	–	–	1 391	–	–	265	–	
1899—1903	462	377	839	–	–	552	–	–	237	–	
1894—1898	524	475	999	–	–	870	–	–	139	–	
1889—1893	610	513	1 123	–	–	591	–	–	145	–	–

[1] Middel av 1927 og 1928. [2] Middel av 1925—1928.

I 1942 ble 13 elger, 1 hjort og 2 rådyr felt ulovlig. 47 elger, 3 hjorter og 1 rådyr er oppført som felt i medhold av jaktlovens § 21 som skadedyr. 57 elger og 7 rådyr er felt etter offentlig foranstaltning fordi de var syke eller skadd, eller omkommet på en eller annen måte utenom jakt. Oppgaven over ulovlig felte dyr omfatter bare dem som er meldt til myndighetene.

Det foreligger ikke oppgave over jakten i Statens skoger.

Priser på tømmer og ved i 1942.

Materialet til denne statistikk har en fått ved oppgaver fra fylkesskogkontorene. Statistikken er utarbeidd årlig siden 1920. Framgangsmåten ved beregningene er beskrevet nøyere i Statistiske Meddelelser 1939 nr. 5, s. 218. På samme sted er det tatt inn en oversikt over prisene for årene 1920 til 1938.

Både i 1940, 1941 og 1942 var det maksimalpriser på tømmer og ved. Når prisene allikevel veksler fra fylke til fylke med de samme maksimalpriser skyldes dette forskjellig vurdering av dimensjonsklassene for tømmer og at vedprisene er fastsatt sonevis.

De maksimalpriser som ble satt for tømmer i 1941 gjelder for de fleste sortimenter uforandret for 1942. Men det er fastsatt et tillegg for tømmer som leveres på vassdrag med inntil kr. 1.50 pr. m^3 sams. Tillegget for levering på fabrikktomt innenfor 3 km. fra jernbanestasjon eller kai ble samtidig senket fra kr. 2.50 til kr. 1.50 pr. m^3.

For midtmålstømmer (sliperi- og cellulosetømmer) var den i 1941 fastsatte basispris for Østlandet og Sørlandet kr. 19.00 pr. m^3 for gran og kr. 16.00 pr. m^3 for furu. For Trøndelag og Namdalen var prisen kr. 17.00 pr. m^3 for gran.

For toppmålstømmer (skurtømmer) var tillegget til grunnprisen for 1941 både for gran og furu på Østlandet og Sørlandet fastsatt til 125 pst. for klasse I, 130 pst. for klasse II og 120 pst. for klasse III. For Trøndelag og Namdalen var tillegget for 1941 til tabellens grunnpriser fastsatt til 110 pst.

Prisene for grankubb og sulfatkubb for 1942 ble fastsatt ved Prisdirektoratets kunngjøring nr. 320 av 2. juni 1942. For sevjebarket grankubb ble prisen pr. m^3 løst mål fastsatt til kr. 19.00 mot kr. 17.00 for 1941. For øksebarket grankubb og sulfatkubb ble prisen fastsatt til kr. 18.00 pr. m^3 løst mål mot kr. 16.00 for 1941.

I samband med de nye priser for kubb meldte Prisdirektoratet at det, når tømmerprisene for kommende driftsår skulde fastsettes, vilde gå med på et tillegg for sevjebarket grantømmer fra Østlandet og Sørlandet på 10 pst. til de priser som da blir fastsatt. Tillegget vilde bli gjort gjeldende både for toppmålstømmer og midtmålstømmer.

Pris- og omsetningsbestemmelser for lauvtretømmer fra produsent ble fastsatt ved Prisdirektoratets kunngjøring nr. 238 av 31. januar 1942.

Prisene på ved ble fastsat ved Prisdirektoratets kunngjøring nr. 336 av 20. juli 1942. Prisene ble fastsatt uforandret fra 1941 og de sonevise priser ble opprettholdt. For barved var prisene for 60 cm. lang ved i 1. og 4. sone henholdsvis kr. 36.00 og kr. 33.00 pr. favn og for bjørkeved henholdsvis kr. 47.50 og kr. 43.00 pr. favn. Samtidig ble det fastsatt priser pr. favn i 80 cm, 1 m og 3 meters lengder. I tillegg til de nevnte priser kommer betaling for opplasting m. v. og tillegg for levering før 1. januar 1943.

For Vestlandet og Nord-Norge har fylkesmennene fullmakt til å fastsette prisene på tømmer og ved.

Gjennomsnittspriser* på tømmer, ved og gjerdefang i 1942 levert elvekant, jernbanestasjon, kai e. l.

Fylker	Bartrevirke									Lauvtrevirke					
	Pr. m³								Pr. favn ved à 2.4 m³ løst mål	Pr. m³ tømmer				Pr. favn ved à 2.4 m³ løst mål	
	Skurtømmer		Skurslip (furu)	Sevjebarket grankubb[1]	Sulfatkubb[1]	Sliperi- og cellulosetømmer		Gjerdefang		Bøk og eik	Bjørk	Osp	Annet lauvtømmer	Bjørk, eik og bøk	Annen lauvved
	Gran	Furu				Gran	Furu								
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Østfold	22.20	22.00	18.50	20.75	16.00	19.76	16.64	16.66	35.00	65.00	45.00	45.00	–	46.00	35.00
Akershus	22.25	22.25	20.00	19.50	–	20.50	17.50	–	36.00	–	48.00	37.00	–	47.50	38.00
Hedmark	23.00	23.00	20.00	19.00	–	20.50	17.50	14.00	34.00	–	–	–	–	44.65	36.10
Opland	23.81	24.25	19.50	19.00	18.00	20.00	17.00	–	34.52	–	45.00	–	–	44.40	–
Buskerud	23.50	24.50	20.00	19.00	18.00	20.00	17.40	–	35.17	–	51.95	38.00	50.00	46.17	37.11
Vestfold	22.14	21.64	19.00	–	–	18.64	16.00	–	35.00	50.00	45.00	30.00	30.00	46.00	36.00
Telemark	24.00	24.00	19.50	–	–	18.62	16.00	–	34.17	45.00	35.00	–	–	44.67	26.84
Aust-Agder	25.00	25.00	–	–	–	22.25	17.50	–	35.39	45.00	35.00	36.00	–	45.52	27.61
Vest-Agder	–	25.00	–	–	–	22.25	–	29.40	36.00	45.00	35.00	36.00	–	47.98	29.00
Rogaland	–	39.50	–	–	–	–	–	30.00	43.42	78.00	48.61	32.40	–	54.79	40.43
Hordaland	37.00	38.00	–	–	–	–	–	30.00	45.00	90.00	45.00	40.00	–	55.00	36.00
Sogn og Fjordane	–	36.00	–	–	–	–	–	28.00	45.00	90.00	45.00	40.00	–	55.00	36.00
Møre og Romsdal	–	27.77	–	–	–	–	–	50.00	42.00	–	45.00	–	38.00	54.00	38.00
Sør-Trøndelag	19.19	–	–	–	–	16.50	–	–	35.00	–	–	–	–	45.00	37.00
Nord-Trøndelag	20.16	20.16	–	–	–	17.00	–	–	33.90	–	–	–	–	44.37	33.91
Nordland	18.94	27.50	–	–	–	16.00	–	31.50	33.00	–	44.08	35.00	–	45.00	33.00
Troms	–	26.00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	45.00	33.00
Finnmark	–	16.75	–	–	–	–	–	9.25	36.00	–	–	–	–	36.93	–
Riket 1942	22.92	23.43	19.74	19.21	17.52	19.87	17.22	16.03	34.80	63.93	43.75	37.26	40.61	47.12	34.18
— 1941	22.28	22.52	18.24	17.17	16.18	18.55	15.64	16.65	34.66	60.78	45.43	26.95	30.00	45.14	33.70
1940	19.98	19.11	15.10	12.58	11.00	16.04	11.67	7.24	25.37	43.58	32.43	25.12	–	35.55	26.72

* Ved utregning av fylkes- og rikspris er fogderiprisene tillagt vekt i forhold til avvirkningen, henholdsvis i barskog og lauvskog.

[1] Omsettes i løst mål.

Dyrevernnemndenes virksomhet i 1942.

Fylker	Overtredelse av lovens § 2 ordnet ved: Reduksjon av besetning	Anskaffelse av fôr	Utbedring av dyrs oppholdsrom	Andre forholdsregler	Påbudt avlivet[1] Hester	Kyr	Andre husdyr	Tillatelser til salg av hest (l. § 8) Over 20 år	Sykdom, unoter	Utleie av hester Utleie til arbeidsbruk (best. §§ 1 og 2)	Utleieforretninger (§ 3) Antall	Hester til utleie	Straffelte personer
Riket	150	255	157	144	65	93	[2] 134	44	20	420	68	807	[3] 41
Bygder	145	248	134	129	60	92	129	42	17	374	45	251	[3] 33
Byer	5	7	23	15	5	1	5	2	3	46	23	556	8
Bygder.													
Østfold	16	13	4	11	-	15	37	2	-	33	6	34	3
Akershus	9	28	11	9	3	5	13	2	3	118	9	53	3
Hedmark	27	20	59	29	10	16	19	1	2	64	8	34	9
Opland	10	-	10	6	4	1	25	1	1	11	5	24	1
Buskerud	8	11	8	3	5	3	1	1	1	92	9	42	-
Vestfold	1	8	5	3	2	4	1	3	-	11	5	44	2
Telemark	6	53	6	8	2	-	4	4	3	17	1	14	
Aust-Agder	3	1	3	2	2	1	4	4	1		1	-	
Vest-Agder	1	1	2	1	3	3	1	3	-	-	-	-	
Rogaland	3	26	1	8	3	2	2	4	3	1	-	-	1
Hordaland	7	5	1	4	2	7	2	4	1	-	-	-	
Sogn og Fjordane	5	8	-	7	1	1	1	1	1	3	1	2	
Møre og Romsdal	2	1	-	7	-	3	1	-	-	1	-	2	-
Sør-Trøndelag	13	15	7	5	6	3	3	2	1	-	-	-	5
Nord-Trøndelag	8	6	1	3	7	17	1	5	-	3	-	-	1
Nordland	17	36	6	16	4	8	6	3		-	-	-	2
Troms	7	2	7	5	5	1	1	1	-	-	-	-	1
Finnmark	2	14	3	2	1	2	7	1	-	20	-	2	5
Byer:													
Østfold	-	-	3	1	1	-	-	-	-	5	3	9	2
Akershus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Oslo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	10	500	5
Hedmark	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	20	
Opland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Buskerud	-	5	3	3	-	-	-	-	1	25	5	26	
Vestfold	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Telemark	1	-	2	-	1	-	-	-	1	2	3	-	1
Aust-Agder	1	-	10	4	1	-	4	1	-	-	-	-	
Vest-Agder	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rogaland	-	-	-	4	2	-	-	-	1	-	-	-	
Bergen	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sogn og Fjordane	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Møre og Romsdal	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sør-Trøndelag	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nord-Trøndelag	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nordland	2	-	1	1	-	1	1	-	-	-	1	1	
Troms	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Finnmark	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	

[1] Tallet på dyr. [2] Herav 34 griser, 19 kalver, 34 får, 2 geiter, 5 hunder, 4 katter, 22 høner, 14 kaniner. [3] Herav: 12 personer er husdyrretten tatt fra 8 for alltid og 4 for en viss tid.

Overformynderiene 1942.

Fylker	Antall overformynderier	Alle forvaltede eller kontrollerte midler[1] pr. 31—12—1942				Antall[1] umyndige med midler som ikke er regnet med i verdioppgavene (l. 22-4-27 nr. 3 § 63)
		for umyndige	for andre privatpersoner	for offentlige legater og fond	tilsammen	
Bygder.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Østfold	29	3 231 605	356 381	66 144	3 654 130	356
Akershus	30	25 473 072	5 758 820	1 271 505	32 503 397	83
Hedmark	30	5 352 507	502 896	107 138	5 962 541	101
Opland	35	3 155 687	580 983	87 780	3 824 450	135
Buskerud	24	4 305 935	80 174	49 485	4 435 594	185
Vestfold	19	2 931 914	161 269	109 905	3 203 088	121
Telemark	25	3 752 836	177 785	82 081	4 012 702	54
Aust-Agder	31	1 833 181	51 091	573	1 884 845	133
Vest-Agder	37	1 777 717	61 743	45 809	1 885 269	240
Rogaland	48	1 925 740	169 906	1 645	2 097 291	177
Hordaland	55	3 013 256	232 549	17 986	3 263 791	684
Sogn og Fjordane	38	1 654 520	44 644	26 264	1 725 428	177
Møre og Romsdal	65	1 392 161	77 736	23 985	1 493 882	55
Sør-Trøndelag	55	1 905 183	51 151		1 956 334	151
Nord-Trøndelag	45	1 154 329	44 229	–	1 198 558	222
Nordland	63	1 282 991	51 065	5 803	1 339 859	511
Troms	33	641 125	23 032		664 757	841
Finnmark	20	350 207	16 096		366 303	
Bygder 1942	682	65 133 966	8 441 550	1 896 103	75 471 619	4 226
Bygder 1941	682	60 872 288	8 496 840	1 752 898	71 122 026	4 245
Bygder 1940	682	57 576 894	9 354 511	1 479 528	68 410 933	4 579
Bygder 1939	682	57 249 916	7 939 044	1 357 063	66 546 023	5 345
Bygder 1938	682	57 999 690	7 491 237	1 274 941	66 765 868	5 336
Byer.						
Østfold	4	1 717 816	1 049 832	–	2 767 648	54
Akershus	3	212 442	15 200	10 000	237 642	4
Oslo	1	13 486 131	29 216 577	44 853 464	87 556 172	32
Hedmark	2	362 959	48 009	49 998	460 966	10
Opland	2	961 470	121 723	–	1 083 193	18
Buskerud	3	2 214 120	1 245 926	10 375 082	13 835 128	9
Vestfold	7	1 147 053	169 931	–	1 316 984	50
Telemark	7	1 142 984	87 032	59 347	1 289 363	37
Aust-Agder	5	594 841	361 293	–	956 134	12
Vest-Agder	4	876 829	22 007	30 303	929 139	8
Rogaland	7	4 134 991	181 486	439 130	4 755 607	75
Bergen	1	5 020 420	5 518 850	15 113 050	25 652 320	49
Sogn og Fjordane	1	95	–	–	95	
Møre og Romsdal	3	1 003 742	227 165	8 490	1 239 397	–
Sør-Trøndelag	1	1 544 095	670 203	109 699	2 323 997	225
Nord-Trøndelag	3	157 272	37 106	–	194 378	21
Nordland	6	529 927		–	529 927	11
Troms	2	328 045	–	7 173	335 218	20
Finnmark	3	87 964	22 952		110 916	
Byer 1942	65	35 523 196	38 995 292	71 055 736	145 574 224	635
Byer 1941	65	38 536 656	38 567 513	70 043 959	147 148 128	720
Byer 1940	65	37 914 484	39 270 890	66 905 273	144 090 647	638
Byer 1939	65	40 391 660	38 751 792	65 102 782	144 246 234	727
Byer 1938	65	42 478 065	37 180 339	63 863 350	143 521 754	925
Riket 1942	747	100 657 182	47 436 842	72 951 839	221 045 843	4 861
Riket 1941	747	99 408 944	47 064 353	71 796 857	218 270 154	4 965
Riket 1940	747	95 491 378	48 625 401	68 384 801	212 501 580	5 217
Riket 1939	747	97 641 576	46 690 836	66 459 845	210 792 257	6 072
Riket 1938	747	100 477 755	44 671 576	65 138 291	210 287 622	6 261

[1] Verdioppgavene omfatter hvert år enkelte midler som ikke forvaltes av overformynderiene (l. 22—4—27 nr. 3 § 63). For 11 herreder har en satt inn tall for tidligere år (i alt kr. 751 332) idet oppgave mangler for 1942.

Sivil rettspleie i 1942.

Oversikt for årene 1928—37 er trykt i Statistiske Meddelelser nr. 7 og 8 for 1938.

I 1942 er saksantallet ved forliksrådene sunket videre og er no bare 43 pst. av tallet i 1939. Utenfor Oslo er det særlig sterk nedgang i antallet av uteblivelsesdommer, mens det er liten nedgang i tallet på de saker som ble henvist til retten. Annerledes i Oslo hvor det er tallet på forlikte saker som er gått mest ned. Domsvirksomheten i forliksrådene har tatt sterkt av i forhold til domsvirksomheten i herreds- og byrettene. I 1939 utgjorde forliksrådsdommene 24 pst. av alle dommer i 1. instans, i 1942 ikke fullt 15 pst. I 1939 kom det inn til herreds- og byrettene 6 966 saker (÷ ankesaker), mens 6 303 saker ble henvist fra forliksrådene til herreds- og byrettene, i 1942 er tallene 6 615 og 4 280.

Ved herreds- og byrettene er saksantallet steget siden 1940 og er ikke gått vesentlig ned jamført med 1939 når en ser bort fra Oslo hvor saksantallet er gått ned også etter 1940, fordi en hel del saker er ført over til husleieretten. Stigningen siden 1940 skyldes enkelte grupper av saker. Antallet av avsluttede odelssaker har tredoblet seg siden 1940 og antallet av mortifikasjonssaker m. v. har fordoblet seg. Som regel er det forholdsvis stigning i saksantallet i de domssokn hvor husleielovens 7. kapitel er satt i kraft. Ved utgangen av 1942 var disse bestemmelser innført i alle kjøpsteder (helt eller delvis). Utenfor kjøpstedene var det tilfelle i 151 kommuner med om lag 800 000 innbyggere (1930). Med kjøpstedene blir det 194 kommuner med vel $1^1/_2$ mill. innbyggere. Lovens 7. kap. var ikke satt i kraft i 553 kommuner med omkring $1^1/_4$ mill. innbyggere. De saker som er gått sterkest ned i tall er vekselsakene. Antallet av de avsluttede vekselsaker var 723 i 1939, 640 i 1940 og 136 i 1942. Disse forandringer i saksmassen har særlig bevirket en forskyvning i forholdet mellom domsavgjørelser og rettslige forlik. I 1939 ble 72 pst. av domssakene (÷ ankesaker) avsluttet ved dom og 6 pst. ved rettsforlik. I 1942 var tallene 67 og 11. Prosenten av uteblivelsesdommer var 9.6 i 1939, 10.4 i 1940 og bare 7.4 i 1942. Husleiesakene vil ha kort varighet. Det er derfor heller ikke rart at prosenten av de kortvarigste sakene (med inntil 3 måneders varighet) steg fra 14.3 i 1940 (16.8 i 1939) til 28.6 i 1942.

Som en vil se av tabell 2, er saksantallet ved husleierettene steget. Men stigningen er begrenset til Oslo og Aker, hvor sakstallet steg fra 1 177 i 1941 til 1 464 i 1942. Her har det vært sterk stigning i tallet på avgjorte saker om tilsidesettelse av oppsigelse av leie. Tallet på omstøtte oppsigelser steg fra 236 (herav 90 ved dom, 146 ved forlik) til 428 (141, 287) og tallet på opprettholdte oppsigelser fra 67 (37,30) til 169 (107,62). Derimot er det nedgang i tallet på saker om husleiens størrelse. Tall på avgjerder hvor leien ble satt ned var 250 i 1941 og 145 i 1942, tall på avgjerder hvor leien ikke ble satt ned 376 i 1941 og 81 i 1942.

Også tallet på saker til behandling ved Høyesterett og lagmannsrettene er gått opp i 1942. Men det er nedgang i tallet på avsluttede saker ved Høyesterett.

Tabell 1. Herreds- og byrettene 1942.[1]

I. Forliksrådene og herreds- og byrettene samlet.	
Avsluttede saker (÷ankes.)	13 927
Do. underrettene do.	6 334
Do. pst.	45.5
Do. forliksrådene	7 593
Do. pst.	54 5
Avvist, forlikt og hevet ellers	6 359
Do. pst.	45.7
Pådømt	7 568
Do. pst.	54.3
II. Herreds- og byrettene.	
1. Saksantall.	
a. Domssaker (inkl. ankes.).	
Til behandling i året	9 491
Innkommet i året	6 758
Avsluttet i året	6 476
Bygder og ladest.	
Til behandling i året	5402
Innkommet i året	3 776
Avsluttet i året	3 515
Oslo.	
Til behandling i året	1 525
Innkommet i året	1 084
Avsluttet i året	1 099
Øvrige kjøpst.	
Til behandling i året	2 564
Innkommet i året	1 898
Avsluttet i året	1 862
b. Ankesaker.	
Til behandling i året	263
Innkommet i året	143
Avsluttet i året	142
2. Avgjørelsens art i de avsl. domssaker (ekskl. ankes.).	
Avvist ved dom eller kjenn.	54
Forlikt[2]	1 734
Hevet ellers	307
Pådømt	4 239
Bygder og ladest.	
Avvist ved dom eller kjenn.	37
Forlikt	844
Hevet ellers	160
Pådømt	2 374
Oslo.	
Avvist ved dom eller kjenn.	5
Forlikt	348
Hevet ellers	51
Pådømt	677
Øvrige kjøpst.	
Avvist ved dom eller kjenn.	12
Forlikt	542
Hevet ellers	96
Pådømt	1 188

(Forts. II.)	
3. Sakens art i de avslutt. domss. (ekskl. ankes.).	
Odelssaker	311
Mortif.s og saker til erv. av eiendomsdom	417
Dødsformodn.saker	20
Ektesk.s, farsk.- og bidr.s. og andre nedst.s.	1 817
Saker om off. tj.h. (tvm. l. kap. 30)	–
Verjemålssaker	398
Fiskerisaker	6
Saker om arbeidstvister	17
Vekselsaker	136
Andre saker	3 212
Sum	6 334
4. Dommens art i «andre saker» («ordin. s.»).	
Dom under saksforb.	25
Utebl.d. do.	105
» under hovedforh.	27
Dom do.	1 632
Sum	1 789
Bygder og ladest.	
Dom under saksforb.	13
Utebl.d. do.	56
» under hovedforh.	13
Dom do.	839
Oslo.	
Dom under saksforb.	3
Utebl.d. do.	21
» under hovedforh.	9
Dom do.	229
Øvrige kjøpst.	
Dom under saksforb.	9
Utebl.d. do.	28
» under hovedforh.	5
Dom do.	564
5. Farskaps- og bidragssaker.	
Farskap fastslått	257
Bare bidragspl. do.	139
Hverken farsk. eller do.	149
Uten realitetsavgjørelse	33
Sum	578
Bygder og ladest.	
Farskap fastslått	192
Bare bidragspl. do.	103
Hverken farsk. eller do.	121
Uten realitetsavgjørelse	26
Oslo.	
Farskap fastslått	27
Bare bidragspl. do.	13
Hverken farsk. eller do.	10
Uten realitetsavgjørelse	–
Øvrige kjøpst.	
Farskap fastslått	38
Bare bidragspl. do.	23
Hverken farsk. eller do.	18
Uten realitetsavgjørelse	7

(Forts. II.)		
6. Skilsmisse- og separasjonssaker.		
Ekteskap oppløst		479
Herav etter ekteskapsl. § 43		228
Separasjoner etter ekteskapsl. § 42		312
Forlikte separasjons- og skilsmissesaker		172
7. Saksbehandlingenes varighet i «andre saker» («ordin. s.») med domsavsl.[3]		
Inntil 3 md.		466
Over 3 md.—6 md.		474
» 6 » —1 år		492
» 1 år —2 »		169
» 2 »		31
Tilsammen		1 632
Inntil 3 md.	pst.	28.6
Over 3 md.—6 md.	»	29.0
» 6 » —1 år	»	30.1
» 1 år —2 »	»	10.4
» 2 »	»	1.9
Bygder og ladest.		
Inntil 3 md.		191
Over 3 md.—6 md.		251
» 6 » —1 år		276
» 1 år —2 »		105
» 2 »		16
Inntil 3 md.	pst.	22.8
Over 3 md.—6 md.	»	29.9
» 6 » —1 år	»	32.9
» 1 år —2 »	»	12.5
» 2 »	»	1.9
Oslo.		
Inntil 3 md.		24
Over 3 md.—6 md.		72
» 6 » —1 år		100
» 1 år —2 »		26
» 2 »		7
Inntil 3 md.	pst.	10.5
Over 3 md.—6 md.	»	31.4
» 6 » —1 år	»	43.7
» 1 år —2 »	»	11.3
» 2 »	»	3.1
Øvrige kjøpst.		
Inntil 3 md.		251
Over 3 md.—6 md.		151
» 6 » —1 år		116
» 1 år —2 »		38
» 2 »		8
Inntil 3 md.	pst.	44.5
Over 3 md.—6 md.	»	26 8
» 6 » —1 år	»	20.6
» 1 år —2 »	»	6.7
» 2 »	»	1.4

[1] Bare saker som er behandlet etter den nye ordning. Ingen sak ved Svalbard herredsrett (regnet med under bygder). [2] 688 forlik innen retten og 1 046 utenrettslige forlik. [3] Se under 4. Uteblivelsesdommer og dommer under saksforberedelsen ikke tatt med.

Tabell 2. Husleierettene.

a. Saksantallet.

	Saker til behandling i året	Herav					
		Avvist ved dom eller kjennelse	Forlikt: Rettslig	Forlikt: Utenrettslig	Hevet ellers	Pådømt (i sin helhet)	Utsatt til neste år
1942 Oslo & Aker	1 464	–	308	143	311	324	378
Trondheim	96		34	15	–	38	9
Kristiansund	22	–	7			14	1
Sum	1 582		349	158	311	376	388
1941 »	1 352	6	269	130	140	370	437
1940 »	876	2	215		90	296	273

b. Avgjerd etter kap. 7 i lov om husleie i 1942.

	Oslo & Aker		Trondheim		Kr.sund	
	Dom	Forlik[1]	Dom	Forlik[1]	Dom	Forlik[1]
A. Saker om husleiens størrelse.						
1. Antall leieforhold hvor leien ble satt ned	112	33		1		
2. Antall leieforhold hvor leien ikke ble satt ned	69	12	3	7	–	–
B. Saker om tilsidesettelse av oppsigelse av leie.						
1. Antall oppsigelser som er omstøtt	141	287	24	22	10	–
2. Antall oppsigelser som er opprettholdt	107	62	10	4	4	7

[1] Forlik i retten.

Tabell 3. Forliksrådene 1942.

Riket.						Bygder og ladesteder			Kjøpsteder.		
Avsluttet i året	Avvist, hevet eller bortfalt	Forlikt	Henvist til retten	Pådømt ved utebl.-dom	Pådømt ellers	Avsluttet i året	Pådømt	Avsluttet ellers	Avsluttet i året	Pådømt	Avsluttet ellers
11 873	2 599	1 665	4 280	2 599	730	7 180	1 759	5 421	4 693	1 570	3 123

Tabell 4. Saksmengden ved de forskjellige slags retter. 1940—1942.

	Høyesterett[1]		Lagmannsrettene. Ankesaker[2,3]			Herreds- og byrettene Ny rett.g.ord. (inkl. ankes.)			Husleierettene			Forliksrådene.	
	Til behandling i året	Avsluttet	Til behandling i året	Pådømt	Avsluttet ellers	Til behandling i året	Pådømt	Avsluttet ellers	Til behandling i året	Pådømt	Avsluttet ellers	Avsluttet i året	Pådømt
1942	405	113	1 281	528	145	9 491	4 334	2 142	1 582	376	818	11 873	3 329
1941	361	141	1 137	452	147	9 101	4 422	1 946	1 352	370	545	17 049	5 783
1940	374	150	989	395	140	8 506	4 185	1 727	876	296	307	21 173	8 120

[1] Saker etter gammel og ny ordning. [2] Saker etter gammel, midlertidig og ny ordning. [3] Dessuten var det i 1942 228 kjæremål til behandling (etter den nye retterg.ord.), hvoråv 183 var avgjort eller bortfalt, i 1941 243 og 209 og i 1940 224 og 177.

Åpnede konkurser og akkordforhandlinger 1933—1943.

		1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943
Åpnede konkurser.												
I alt.	Riket	583	482	387	337	286	294	316	243	111	53	86
	Herav etter akkordforh.	95	68	69	51	42	44	30	37	6	2	–
	Byer	237	207	190	146	143	142	155	141	56	28	49
	Bygder	346	275	197	191	143	152	161	102	55	25	37
Aksjeselskap.	Riket	151	129	112	95	68	84	86	74	24	11	15
	Byer	102	87	82	59	43	60	53	54	18	11	10
	Bygder	49	42	30	36	25	24	33	20	6		5
Åpnede akkordforhandlinger.												
I alt.	Riket	200	158	169	115	88	128	101	81	20	2	3
	Byer	86	76	88	48	48	66	52	32	13	1	3
	Bygder	114	82	81	67	40	62	49	49	7	1	–
Aksjeselskap.	Riket	34	46	49	37	23	44	35	27	5	1	
	Byer	26	30	41	21	14	27	21	16	3	–	
	Bygder	8	16	8	16	9	17	14	11	2	1	–

Livsstillingsfordeling for konkursboer (fratrukket konkursboer etter forutgående akkordforhandling) og akkordforhandlingsboer 1940—1943.

	1940	1941	1942	1943
A. Selvstendige næringsdrivende	258	114	37	82
1) Handel	221	91	24	40
Bygder A/S	24	7	1	3
Bygder Andre	70	33	5	10
Byer A/S	54	20	9	8
Byer Andre	73	31	9	19
2) Industri, gruver og håndverk	27	9	9	34
Bygder A/S	1	1	–	2
Bygder Andre	15	4	7	14
Byer A/S	4	2	1	3
Byer Andre	7	2	1	15
3) Gårdbrukere, skogeiere, gartnere, småbrukere m. v.	2	5		4
4) Skipsfart og hvalfangst		–		–
5) Privatbanker	–	–	–	–
6) Sparebanker	–	–	–	–
7) Andre selvstendige næringsdrivende	8	9	4	4
B. Offentlige og private funksjonærer og arbeidere	5	3	5	6
C. Ukjent stilling	24	8	11	1

1) Omfatter bare den egentlige v a r e h a n d e l (ikke vekselerer, bankierer, viserguttkontorer, vognmenn o. l.).

2) Omfatter slikt som sandtak og steinbrott, torv- og isdrift, reparasjonsverksteder, monteringsfirmaer o. l. Derimot ikke konsulenter, rute- og drosjebileiere, private jernbaner eller sporveger o. l.

3) Omfatter videre hønserier, oppdrettere av hester, svin og rev, reinsdyreiere, planteskoler o. l. Meierier og ysterier hører derimot under industri.

Sysselsetting.

Statistisk Sentralbyrås kvartalsvise indeks over sysselsatte med basis gjennomsnitt for året 1938 = 100 viser for juni 1943 et hovedindekstall for alle grupper på 89 poeng og for september 1943 på 86 poeng mot 97 poeng i juni 1942 og 94 poeng i september 1942. Fra juni 1942 til 1943 var fallet altså 8 poeng og fra september 1942 til 1943 likeså 8 poeng, mens fallet fra juni til september 1943 var 3 poeng.

Indekstallet for industrien var 94 i juni 1943 og 92 i september. Fra juni 1942 til juni 1943 var det uforandret, fra september 1942 til 1943 var det falt 4 poeng og fra juni til september 1943 2 poeng.

På grunn av den tvungne utskrivning til arbeidsinnsats er arbeidertallene noe usikre. Som regel kan en vel gå ut fra at de utskrevne er regnet som om de fremdeles hører til bedriften. De er da kommet med i arbeidertallet på vedkommende bedrift, mens de egentlig skulde vært ført opp på det nye arbeidssted. En del dobbelttelling kan også forekomme hvis arbeiderne er flyttet over til andre bedrifter som er med i statistikken. Men antagelig er dette ikke skjedd i noen større grad da de mest er flyttet over til de ekstraordinære anlegg, og for anleggsgruppen er statistikken ikke fullstendig. Da det ikke var gitt noen særskilte direktiver for hvorledes bedriftene skulde føre de utskrevne, må en gå ut fra at det er gjort forskjellig slik at oppgavene blir uensartede og derfor noe usikre. Dertil kommer at oppgavekortene for handelsgruppen er lite skikket til å gi klare opplysninger om dette punkt.

Bevegelsen innen de enkelte industrigrupper fra september 1942 til september 1943 er svært ujevn. Gruppene malm- og metallutvinning, jord- og steinindustri, jern- og metallindustri og polygrafisk industri viser stigning fra september 1942 til september 1943; stigningen var stor i gruppen malm- og metallutvinning. De andre grupper viser fall. Fallet var meget sterkt i hermetikkindustrien, kjemisk og elektrokjemisk industri og treindustrien.

Fra juni til september 1943 viste industrien under ett bare 2 poengs fall og i de fleste grupper var det ingen eller helt ubetydelige forandringer. Men gruppene kjemisk og elektrokjemisk industri og hermetikkindustri viste et meget sterkt fall.

Timeverksindeksen for industrien var 89 i juni og 87 i september 1943 og 94 i juni og 93 i september 1942, altså et fall på 5 poeng fra juni 1942 til 1943 og 6 poeng fra september 1942 til 1943. Fra juni til september 1943 er den falt 2 poeng.

Bevegelsen fra september 1942 til 1943 var ujevn. Gruppene malm- og metallutvinning og elektrisitetsverk viste stigning. Gruppene hermetikkindustri, kjemisk og elektrokjemisk industri, treindustri, lær- og gummivareindustri, polygrafisk industri, tremasse-, cellulose- og papirindustri, gassverk og nærings- og nytelsesmiddelindustri viste fall. I de andre grupper var det bare ubetydelige forandringer. Fallet var størst i gruppene hermetikkindustri, kjemisk og elektrokjemisk industri og treindustri.

Kvartalsvis sysselsettingsindeks.

Grupper	Indeks for arbeidertall Basis gj.sn. for 1938 = 100							Indeks for utførte timeverk Basis gj.sn. for 1938 = 100						
	1942				1943			1942				1943		
	Mars	Juni	Sept.	Des.	Mars	Juni	Sept.	Mars	Juni	Sept.	Des.	Mars	Juni	Sept.
Alle grupper unnt. hvalfangst og sjøfart	95	97	94	92	91	89	86	-	-	-	-	-	-	
Industri	95	94	96	95	95	94	92	94	94	93	95	94	89	87
Malm- og metallutvinning	86	80	85	90	95	95	96	87	79	83	94	96	90	90
Jord- og steinindustri	90	101	93	90	83	98	98	64	74	69	68	62	68	70
Jern- og metallindustri	121	122	117	121	121	121	121	119	122	107	115	115	110	110
Kjemisk og elektrokj. ind.	111	124	118	122	119	119	96	102	111	109	114	114	109	88
Olje- og fettindustri	129	101	97	103	114	99	99	143	108	101	110	125	99	98
Gassverk	112	104	103	105	101	99	98	110	95	99	100	97	85	92
Elektrisitetsverk	99	105	110	103	105	110	109	110	117	115	113	115	117	120
Treindustri	105	108	112	108	102	99	97	102	109	110	106	100	96	95
Trem.-, cell.- og papirind.	65	68	71	74	70	65	64	73	77	80	88	81	72	73
Lær- og gummivareind.	75	77	79	75	76	72	73	81	85	81	84	81	71	69
Tekstilindustri	91	84	83	86	87	84	80	84	83	80	87	85	79	81
Bekledn.- og rensingsind.	75	70	68	67	68	66	66	61	63	61	64	64	62	62
Nærings- og nytelsesmiddelind. unnt. hermetikkind.	90	93	94	88	89	90	91	88	91	89	85	82	81	83
Hermetikkindustri	97	36	99	56	96	93	67	100	37	102	59	103	99	64
Polygr. ind. og bokbinderier	96	96	95	108	105	100	99	98	97	97	99	91	85	86
Byggevirksomhet	105	121	106	95	83	83	75	105	126	105	93	87	78	74
Statens anleggs- og vedl.h.arb.	104	125	113	100	115	116	108	-	-	-	-	-	-	
Statsbanene	182	220	207	201	182	201	199	161	189	176	166	156	165	158
Vegvesenet	84	100	86	72	97	92	82	-	-	-	-	-	-	-
Havnevesenet	19	73	77	21	17	52	60	19	76	81	24	24	100	117
Telegraf og telefon	106	116	121	123	117	117	127	107	114	122	124	112	108	124
Handelsvirksomhet	90	89	87	87	86	81	81	-	-	-	-	-	-	
Funksjonærer	82	81	79	79	77	70	71	-	-	-	-	-	-	
Arbeidere	107	104	103	102	103	102	98	-	-	-	-	-	-	
Hotell- og rest.virksomhet	108	108	103	99	100	96	89	-	-	-	-	-	-	
Landtransport	107	114	113	115	116	119	118	-	-	-	-	-	-	
Statsbanene	125	127	127	130	133	137	132	-	-	-	-	-	-	
Sporvegsdrift	112	117	120	124	123	124	131	-	-	-	-	-	-	
Lasting og lossing	50	67	62	62	63	62	65	-	-	-	-	-	-	
Automobiltransport	104	104	105	104	104	104	106	-	-	-	-	-	-	

Fra juni til september 1943 var de fleste grupper uforandret eller omtrent uforandret, men i hermetikkindustri og kjemisk og elektrokjemisk industri var det et sterkt fall. Ved gassverk var det en del stigning.

Indekstallet for bygge- og anleggsvirksomheten var i juni og september 1943 83 og 75, i juni og september 1942 121 og 106, altså et fall fra juni 1942 til 1943 på 38 poeng og fra september 1942 til 1943 på 31 poeng. Fra juni til september 1943 var fallet 8 poeng.

For Statens anleggs- og vedlikeholdsarbeider var indekstallene i juni og september 1943 116 og 108, i juni og september 1942 125 og 113, altså et fall på 9 poeng fra juni 1942 til 1943 og på 5 poeng fra september 1942 til 1943. Fra juni til september 1943 var fallet 8 poeng. Der var i dette kvartal nedgang ved Statsbanene og Vegvesenet og stigning ved Havnevesenet og Telegraf- og Telefonvesenet.

For Handelsvirksomhet var indekstallene i juni og september 1943 81 og i juni og september 1942 89 og 87, altså et fall på 8 poeng fra juni 1942 til 1943 og 6 poeng fra september 1942 til 1943. En kan — slik som oppgavekortene er formet — neppe anta at den reduksjon i handelens funksjonærer og arbeidere som er skjedd ved utskrivningen til arbeidsinnsats er kommet fram i disse tall.

Indekstallene for Hotell- og restaurantvirksomhet var 96 i juni og 89 i september 1943 mot 108 i juni og 103 i september 1942, altså en nedgang på 12 poeng fra juni 1942 til 1943 og 14 poeng fra september 1942 til 1943. Fra juni til september 1943 var fallet 7 poeng.

Indekstallene for Landtransport var 119 i juni og 118 i september 1943, mot 114 i juni og 113 i september 1942, altså en stigning på 5 poeng fra juni 1942 til 1943 og fra september 1942 til 1943. Fra juni til september 1943 var det 1 poengs nedgang. Nedgangen var ved Statsbanene, ellers var det stigning.

Kjøttkontrollen i 3. kvartal 1943.

I 3. kvartal 1943 var tallet på kontrollerte slakt ved alle landets kjøttkontrollstasjoner:

	Hest	Storfe	Svin	Sau	Geit	Spekalv	Gjøkalv
Juli	72	738	232	67	7	3 200	181
August	79	1 151	161	250	33	2 031	185
September	145	3 466	276	3 515	200	3 084	297
3. kvartal 1943	296	5 355	669	3 832	240	8 315	663
—»— 1942	315	8 299	1 595	3 707	198	7 228	236
—»— 1941	305	6 870	4 158	2 669	103	4 706	441
—»— 1940	1 592	67 743	33 617	109 591	2 028	34 594	12 507
—»— 1939	790	47 343	62 043	146 314	3 419	33 802	12 860

Meieridriften i juli måned 1943.

		Kg	I fornold til juli[1] 1942	1937—39
1.	Innveid mjølkemengde	41 480 048	92	68
2.	Tilbakelevert skummet mjølk	5 214 487	84	22
3.	—»— myse	606 464	51	21

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

		Produksjon: I alt	Produksjon: I forhold til juli[1] 1942	Produksjon: I forhold til juli[1] 1937—1939	Produksjon: Av ostprod.	På lager[2] I alt	På lager[2] I forhold til juli[1] 1942	På lager[2] I forhold til juli[1] 1937—1939
		kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør		1 133 915	93	81		264 077	210	–
Sveitserost		10 680	43	21	2.0	25 568	42	8
Edamerost	helfeit	9 093	896	24	1.7	9 854	424	13
	halvfeit	–		–		–		
	kvartfeit	–				48	9	
	mager	15 703	102		3.0	35 286	132	
Gaudaost	helfeit	5 547	73	1	1.1	15 315	114	1
	halvfeit	–		–		863	40	0.3
	kvartfeit	130	6	–		1 070	8	
	mager	260 713	107		49.5	463 798	144	
Nøkkelost	helfeit	250	34	1		865	29	0.9
	halvfeit	–				240	59	0.1
	kvartfeit	–				65	0.6	0.03
	mager	91 331	45	193	17.4	183 287	38	113
Normannaost		12 998	46	–	2.5	25 334	62	
Pultost		31 240	56	93	5.9	90 986	153	96
Kjernemjølksost		27 851			5.3	1 240		
Gammalost		396	30	6	0.1	595	11	7
Andre ostsorter		20 259	170	53	3.9	5 482	147	7
	Sum hvit ost	486 191	81	54	92.4	859 896	82	27
Reveost		–				–		
Kasein		40 067	43	16	7.6	–	–	–
Geitmysost	ekte	39 442	96	74	7.8	23 923	70	69
	blandet	219 485	91	54	43.6	46 926	72	38
Fløtemysost	helfeit	–				–		
	halvfeit	31 287	14	36	6.2	22 801	45	92
Mysost		189 094	118	176	37.6	44 951	144	185
Prim	for salg	17 865	108	53	3.5	11 784	111	152
	» oppkoking	6 388	123	83	1.3	14 266	58	31
	Sum brun ost	503 561	74	73	100	164 651	75	63

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i juli 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 296 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport).

August.

		Kg	I forhold til aug.[1] 1942	1937—39
1.	Innveid mjølkemengde	35 740 846	99	64
2.	Tilbakelevert skummet mjølk	4 536 522	91	23
3.	—»— myse	527 170	71	21

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

	Produksjon:				På lager[2]		
	I alt	I forhold til aug.[1] 1942	1937—1939	Av ostprod.	I alt	I forhold til aug.[1] 1942	1937—1939
	kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør	955 837	95	83	–	215 304	171	
Sveitserost	8 897	103	20	2.6	19 447	28	6
Edamerost helfeit	240	22	0.4	0.1	1 080	94	1
Edamerost halvfeit	–				–	–	
Edamerost kvartfeit	–			–	33		
Edamerost mager	1 547	30		0.5	13 585	123	–
Gaudaost helfeit	981	59	0.3	0.3	21 590	185	1
Gaudaost halvfeit	685			0.2	1 425	60	0.5
Gaudaost kvartfeit	–		–		800	7	
Gaudaost mager	212 894	137		62.3	516 331	167	
Nøkkelost helfeit	115				1 101	41	1
Nøkkelost halvfeit	–			–	240	20	0.07
Nøkkelost kvartfeit	–	–			178	2	0.09
Nøkkelost mager	37 339	32	115	10.9	164 325	32	113
Normannaost	11 766	59		3.5	25 184	61	
Pultost	10 363	68	27	3.0	82 738	132	88
Kjernemjølksost	15 522		–	4.5	578		
Gammalost	–			–	565	12	8
Andre ostsorter	7 877	41	17	2.3	4 408	50	6
Sum hvit ost	308 226	89	40	90.2	853 608	80	27
Reveost	–				–		
Kasein	33 636	46	18	9.8	–	–	–
Geitmysost ekte	44 325	116	83	14.7	40 026	73	74
Geitmysost blandet	116 465	73	38	38.6	35 526	67	36
Fløtemysost helfeit	–				–		
Fløtemysost halvfeit	10 745	8	13	3.6	13 254	18	52
Mysost	118 365	214	130	39.2	34 020	114	133
Prim for salg	5 741	114	18	1.9	14 981	120	173
Prim » oppkoking	5 965	92	109	2.0	19 891	95	46
Sum brun ost	301 606	76	53	100	157 698	64	61

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i august 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 292 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport.)

September.

	Kg	I forhold til sept. 1942	1937—39
1. Innveid mjølkemengde . .	30 162 803	93	58
2. Tilbakelevert skummet mjølk	3 567 515	82	19
3. —»— myse	471 740	89	21

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

	Produksjon:				På lager[2]		
	I alt	I forhold til sept.[1]		Av ostprod.	I alt	I forhold til sept.[1]	
		1942	1937—1939			1942	1937—1939
	kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør	788 966	83	69	–	171 852	136	
Sveitserost	3 712	61	9	1.7	31 857	51	11
Edamerost: helfeit	2 002	129	3	0.9	3 021	130	2
Edamerost: halvfeit	–				–		
Edamerost: kvartfeit	–	–			–		
Edamerost: mager	460	20	–	0.2	2 923	32	
Gaudaost: helfeit	634		–	0.3	20 387	266	1
Gaudaost: halvfeit	–			–	1 386	63	0.5
Gaudaost: kvartfeit	–		–		760	6	
Gaudaost: mager	113 465	106	–	53.0	403 935	182	
Nøkkelost: helfeit	–			–	607	27	0.7
Nøkkelost: halvfeit	–				240	14	0.07
Nøkkelost: kvartfeit	–		–		165	2	0.09
Nøkkelost: mager	59 040	57	138	27.6	166 661	41	112
Normannaost	7 355	40		3.4	22 329	71	
Pultost	8 427	145	13	3.9	77 771	140	72
Kjernemjølksost	6 376			3.0	1 196		
Gammalost	–				–		
Andre ostsorter	7 989	54	20	3.7	4 317	124	8
Sum hvit ost	209 460	80	24	97.7	737 555	89	24
Reveost	–	–	–		–	–	–
Kasein	4 822	17	4	2.3	–	–	–
Geitmysost: ekte	29 932	96	64	18.3	51 170	78	80
Geitmysost: blandet	31 651	47	14	19.4	16 465	59	28
Fløtemysost: helfeit	–	–	–		–		
Fløtemysost: halvfeit	6 674	6	6	4.1	8 947	14	44
Mysost	93 401	216	76	57.1	49 025	377	207
Prim: for salg	737	18	2	0.5	230	3	3
Prim: » oppkoking	1 014	–	–	0.6	28 158	146	80
Sum brun ost	163 409	66	31	100	153 995	78	74

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i september 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 292 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport.)

Oktober.

	Kg	I forhold til oktober[1] 1942	1937—39
1. Innveid mjølkemengde	24 825 137	91	49
2. Tilbakelevert skummet mjølk	2 632 712	83	15
3. —«— myse	202 755	57	9

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

	Produksjon: I alt	I forhold til okt.[1] 1942	1937—1939	Av ostprod.	På lager:[2] I alt	I forhold til okt.[1] 1942	1937—1939
	kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør	585 901	81	57	-	169 518	154	
Sveitserost	1 267	139	4	1.1	32 684	67	11
Edamerost helfeit	683	41	1	0.6	2 785	57	2
Edamerost halvfeit	–				–		
Edamerost kvartfeit	–				–		
Edamerost mager	3 193	102		2.8	4 961	127	
Gaudaost helfeit	–				16 918	233	1
Gaudaost halvfeit	–				1 096	104	9
Gaudaost kvartfeit	–				395	7	
Gaudaost mager	47 791	83		42.3	224 432	129	
Nøkkelost helfeit	–				423	18	0.5
Nøkkelost halvfeit	–				240	14	0.08
Nøkkelost kvartfeit	–				143	2	0.09
Nøkkelost mager	30 465	48	105	26.9	125 524	54	96
Normannaost	3 121			2.8	23 610	125	–
Pultost	4 954	151	7	4.4	27 365	56	33
Kjernemjølksost	4 566			4.0	144		–
Gammalost	688	177	5	0.6	688	366	6
Andre ostsorter	4 073	34	9	3.6	2 090	17	3
Sum hvit ost	100 801	70	13	89.1	463 498	81	16
Reveost	–				–		
Kasein	12 311	105	10	10.9	–		
Geitmysost ekte	15 351	87	50	18.1	47 751	64	71
Geitmysost blandet	15 561	31	6	18.3	19 533	81	35
Fløtemysost helfeit	–				–		
Fløtemysost halvfeit	1 084	24	1	1.3	7 637	14	30
Mysost	47 526	84	40	56.1	14 331	72	67
Prim for salg	4 865	113	13	5.7	349	4	4
Prim » oppkoking	390			0.5	19 106	128	75
Sum brun ost	84 777	64	16	100	108 707	55	53

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i oktober 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 300 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport.)

November

		Kg	I forhold til nov.[1] 1942	1937—39
1.	Innveid mjølkemengde	20 724 300	89	43
2.	Tilbakelevert skummet mjølk	1 982 831	89	13
3.	—»— myse	73 199	50	3

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

	Produksjon:				På lager:[2]		
	I alt	I forhold til nov.[1] 1942	1937—1939	Av ostprod.	I alt	I forhold til nov.[1] 1942	1937—1939
	kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør	414 112	72	40	–	142 169	145	–
Sveitserost	–	–	–	–	21 728	70	8
Edamerost helfeit	395	23	1	0.8	1 442	53	1
Edamerost halvfeit	–	–	–	–	–	–	–
Edamerost kvartfeit	–	–	–	–	–	–	–
Edamerost mager	1 680	35	–	3.2	2 530	39	–
Gaudaost helfeit	646			1.3	8 266	166	1
Gaudaost halvfeit	–	–		-	780	58	
Gaudaost kvartfeit	–	–	–	–	375	8	–
Gaudaost mager	11 712	80	–	22.6	105 305	146	–
Nøkkelost helfeit	320	–	–	0.6	143	7	
Nøkkelost halvfeit	–	–	–	–	250	17	
Nøkkelost kvartfeit	–	–	–	-	126	1	
Nøkkelost mager	23 989	73	73	46.2	92 761	46	76
Normannaost	2 659	182	–	5.1	22 392	218	–
Pultost	2 049	37	3	3.9	21 109	69	28
Kjernemjølksost	1 805	–	–	3.5	350	–	–
Gammalost	1 916	428	9	3.7	2 000	357	11
Andre ostsorter	2 580	21	6	5.0	754	9	1
Sum hvit ost	49 751	67	7	95.9	280 311	73	11
Reveost	–	–	–	-	–	–	–
Kasein	2 137	21	1	4.1	–	–	–
Geitmysost ekte	3 332	63	57	8.5	45 372	69	93
Geitmysost blandet	6 588	21	3	16.8	20 488	80	34
Fløtemysost helfeit	–		–	–	–		–
Fløtemysost halvfeit	320	28		0.8	5 640	17	24
Mysost	22 498	88	17	57.4	11 426	42	52
Prim for salg	5 380	99	12	13.8	199	3	3
Prim » oppkoking	1 052			2.7	12 395	62	61
Sum brun ost	39 170	57	8	100	95 520	53	53

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i november 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 305 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport.)

Desember.

	Kg	I forhold til desember[1] 1942	1937—39
1. Innveid mjølkemengde	19 927 399	84	39
2. Tilbakelevert skummet mjølk	1 833 154	75	10
3. —»— myse	38 674	45	2

4. Produksjon og lager av smør, ost og mysost:

	Produksjon: I alt	I forhold til des.[1] 1942	I forhold til des.[1] 1937—1939	Av ostprod.	På lager:[2] I alt	I forhold til des.[1] 1942	I forhold til des.[1] 1937—1939
	kg	pst.	pst.	pst.	kg	pst.	pst.
Smør	355 360	65	35		89 787	94	
Sveitserost	–				19 738	89	8
Edamerost helfeit	–				1 309	37	2
Edamerost halvfeit	–				–		
Edamerost kvartfeit	–				–		
Edamerost mager	2 310	62		5.8	6 039	112	
Gaudaost helfeit	520	37		1.3	5 777	165	1
Gaudaost halvfeit	–				766	51	
Gaudaost kvartfeit	–				70	2	
Gaudaost mager	11 987	152		30.3	64 205	181	
Nøkkelost helfeit	–				361	28	1
Nøkkelost halvfeit	–				230	27	
Nøkkelost kvartfeit	–				106	5	
Nøkkelost mager	10 877	31	21	27.5	64 737	43	45
Normannaost	1 465	95		3.7	7 966	122	
Pultost	3 488	25	8	8.8	31 384	93	38
Kjernemjølksost	4 628			11.7	829		
Gammalost	2 270	66	8	5.8	3 016	89	11
Andre ostsorter	270	3	1	0.7	1 357	34	2
Sum hvit ost	37 815	48	5	95.6	207 890	75	8
Reveost	–				–		
Kasein	1 749	38	1	4.4	–	–	–
Geitmysost ekte	380	39	47	1.1	36 604	61	96
Geitmysost blandet	12 509	27	5	35.7	18 176	64	27
Fløtemysost helfeit	–				–		
Fløtemysost halvfeit	284	52		0.8	4 264	24	12
Mysost	18 768	57	15	53.6	17 521	89	48
Prim for salg	1 944	34	6	5.6	30	1	
Prim » oppkoking	1 139	232	18	3.2	12 200	123	50
Sum brun ost	35 024	40	7	100	88 795	62	42

[1] Beregnet for de samme meierier og ysterier i desember 1942 og 1943. [2] Omfatter bare meierienes egne beholdninger ved utgangen av måneden.

Oppgaven omfatter 306 meierier og ysterier med selvstendig drift. (Underavdelinger og mottakerstasjoner er tatt med i vedkommende sentralmeieris rapport.)

Drukkenskapsforseelser i 2. kvartal 1943.

	Bygdene	Byene	Byene uten Oslo	Oslo	Byer med br.vins-omsetn.	Samme uten Oslo	Byer uten br.vins-omsetn.
1943. 2. kv. ...	765	5 553	3 303	2 250	4 456	2 206	1 097
— 1. » ..	665	4 631	3 124	1 507	3 827	2 320	804
1942. 4. » ...	427	3 387	2 036	1 351	2 721	1 370	666
— 3. » ...	504	3 778	2 339	1 439	3 105	1 666	673
— 2. » ...	631	3 634	2 309	1 325	2 914	1 589	720
— 1. » ...	638	3 603	2 256	1 347	2 998	1 651	605
1941. 4. » ..	688	3 674	2 255	1 419	3 001	1 582	673
— 3. » ...	715	4 292	2 778	1 514	3 387	1 873	905
— 2. » ...	752	4 278	2 912	1 366	3 201	1 835	1 077

	1943		1942		1943		1942
	2. kv.	1. kv.	2. kv.		2. kv.	1. kv.	2. kv.
Byer.							
Halden	30	23	38	Egersund	13	16	19
Sarpsborg	59	39	68	Sandnes	76	24	20
*Fredrikstad	79	117	68	Stavanger	283	317	252
*Moss	26	31	27	Skudeneshavn	1	–	–
Son	2	4	2	Kopervik	6	–	–
Hølen	2		2	Haugesund	28	17	10
Hvitsten	–	–		*Bergen	520	581	371
Drøbak	3	2	–	Florø	1	5	3
*Oslo	2 250	1 507	1 325	Ålesund	63	33	52
*Hamar	34	31	21	Molde	17	6	5
*Kongsvinger	5	5	3	Kristiansund	39	37	37
*Lillehammer	16	12	9	*Trondheim	725	633	483
*Gjøvik	16	24	8	Levanger	10	6	6
*Hønefoss	6	15	9	Steinkjer	7	6	9
*Drammen	90	140	91	Namsos	37	17	1
Holmsbu	–	–	–	Brønnøysund	1	–	–
*Kongsberg	14	21	8	Mosjøen	9	7	1
Svelvik	–	–	–	Mo	11	5	10
Holmestrand	6	1	2	*Bodø	30	40	32
*Horten	19	24	23	*Narvik	24	20	37
Åsgårdstrand	1	–	–	Svolvær	6	3	4
*Tønsberg	94	105	88	Harstad	39	22	20
Sandefjord	64	37	16	*Tromsø	152	142	78
*Larvik	45	66	29	Hammerfest	10	5	23
Kragerø	9	12	4	Vadsø	8	–	3
Langesund	16	9	3	Vardø	11	5	2
Stathelle	3	1	2	Byene	5 553	4 631	3 634
Brevik	4	5	2	**Bygdegrupper.**			
Porsgrunn	112	58	51	Østfold	85	59	50
*Skien	97	105	51	Vestfold	4	7	11
Notodden	17	15	5	Aker—Follo	143	188	144
Risør	3	6	7	Rest Akershus	77	58	48
Tvedestrand	3	–	1	Hedmark, Opland	87	87	63
*Arendal	71	89	74	Buskerud	23	18	32
Grimstad	8	12	3	Telemark	86	40	20
Lillesand	12	2	5	Aust-Agder–Rogaland	70	51	54
*Kristiansand	143	119	79	Hordaland—Møre og Romsdal	82	53	64
Mandal	46	42	15	Trøndelag	44	37	57
Farsund	13	3	5	Nord-Norge	64	67	88
Flekkefjord	8	2	12	Bygdene	765	665	631
Sogndal	–	–	–				

* Betyr at byen har (lovlig) brennevinssalg. (A/S Vinmonopolet har for tiden ikke utsalg i Bodø og Narvik). Det har vært brennevinssalg i Skien fra 4. januar, i Hønefoss og Lillehammer fra 3. mai og i Kongsvinger fra 6. mai.

Drukkenskapsforseelser i 3. kvartal 1943.

	Bygdene	Byene	Byene uten Oslo	Oslo	Byer med br.vins-omsetn.	Samme uten Oslo	Byer uten br.vins-omsetn.
1943. 3. kv. ...	598	4 351	2 558	1 793	3 639	1 846	712
— 2. » ...	765	5 553	3 303	2 250	4 529	2 279	1 024
— 1. » ...	665	4 631	3 124	1 507	3 867	2 360	764
1942. 4. » ...	427	3 387	2 036	1 351	2 740	1 389	647
— 3. » ...	504	3 778	2 339	1 439	3 139	1 700	639
— 2. » ...	631	3 634	2 309	1 325	2 932	1 607	702
— 1. » ..	638	3 603	2 256	1 347	3 013	1 666	590
1941. 4. » ..	688	3 674	2 255	1 419	3 018	1 599	656
— 3. » ..	715	4 292	2 778	1 514	3 406	1 892	886

	1943		1942		1943		1942
	3. kv.	2. kv.	3. kv.		3. kv.	2. kv.	3. kv.
Byer.				Egersund	9	13	10
Halden	18	30	32	Sandnes	50	76	10
Sarpsborg	15	59	28	Stavanger	242	283	245
*Fredrikstad	64	79	91	Skudeneshavn	–	1	
*Moss	29	26	30	Kopervik	1	6	–
Son	–	2	1	Haugesund	29	28	16
Hølen[1]	×	2		*Bergen	544	520	412
Hvitsten	–	–	–	Florø	–	1	–
*Drøbak	1	3	5	Ålesund	37	63	58
*Oslo	1 793	2 250	1 439	Molde	11	17	–
*Hamar	37	34	8	Kristiansund	32	39	26
*Kongsvinger	4	5	4	*Trondheim	548	725	511
*Lillehammer	15	16	12	Levanger	9	10	9
*Gjøvik	17	16	24	Steinkjer	4	7	6
*Hønefoss	6	6	2	Namsos	25	37	5
*Drammen	76	90	103	Brønnøysund	–	1	–
Holmsbu	–	–	3	Mosjøen	4	9	3
*Kongsberg	5	14	12	Mo	2	11	2
Svelvik	–	–	–	*Bodø	15	30	16
*Holmestrand	5	6	3	*Narvik	14	24	28
*Horten	16	19	21	Svolvær	1	6	5
Åsgårdstrand	3	1	–	Harstad	20	39	23
*Tønsberg	53	94	50	*Tromsø	109	152	81
*Sandefjord	30	64	26	Hammerfest	25	10	8
*Larvik	21	45	24	Vadsø	2	8	3
Stavern[2]	–	×	×	Vardø	1	11	6
Kragerø	34	9	9	Byene	4 351	5 553	3 778
Langesund	11	16	20				
Stathelle		3	–	**Bygdegrupper.**			
Brevik	4	4	7	Østfold	51	85	42
Porsgrunn	54	112	63	Vestfold	21	4	3
*Skien	48	97	67	Aker—Follo	161	143	141
Notodden	7	17	6	Rest Akershus	47	77	22
Risør	2	3	2	Hedmark, Opland	78	87	80
Tvedestrand	4	3	1	Buskerud	27	23	8
*Arendal	59	71	86	Telemark	48	86	25
Grimstad	9	8	6	Aust-Agder–Rogaland	46	70	49
Lillesand	6	12	5	Hordaland—Møre og Romsdal	55	82	48
*Kristiansand	130	143	84	Trøndelag	29	44	39
Mandal	27	46	10	Nord-Norge	35	64	47
Farsund	2	13	7	Bygdene	598	765	504
Flekkefjord	12	8	4				
Sogndal	–	–	–				

* Betyr at byen har (lovlig) brennevinssalg. (A/S Vinmonopolet har for tiden ikke utsalg i Bodø og Narvik). Det har vært brennevinssalg i Skien fra 4. januar, i Hønefoss og Lillehammer fra 3. mai, i Kongsvinger fra 6. mai, Drøbak fra 1. juli, Holmestrand fra 1. juli og Sandefjord fra 16. juli. [1] Opphevet som by fra 1. juli 1943. [2] Kjøpstad fra 15. juli 1943.

Nettotilvekst av boliger i 3. kvartal 1943.

I tabellen nedenfor er under A ført opp nettotilveksten av boliger for de kommuner som i en årrekke har sendt inn oppgaver, under B for de kommuner som er tatt med i statistikken fra 1. januar 1923, og under C for de kommuner som først er tatt med fra 1. januar 1929. Om nettotilveksten av rom se Økonomiske månedstall, rubrikk 16.

	A. 26 byer og 1 herred (alle over 5 000 innb. etter folketellingen 1920).								B. 20 byer (2000—5000 innb.) og 13 større landk. med bymessig bebyggelse.					C. 21 byer under 2 000 innb.
	Alle kommuner.	Herav:							Byer.	Landkommuner.	Herav:			
		Oslo.	Bergen.	Trondheim.	Stavanger.	Drammen.	Ålesund.	Aker.			Bærum.	Glemmen.	Strinda.	
1923	2 922	655	289	164	47	107	28	1 009	159	495	233	76	82	
1924	2 469	498	575	144	24	59	13	776	106	412	165	65	99	
1925	2 227	1 009	198	57	1	78	31	569	74	378	131	82	66	
1926	1 637	680	73	18	62	47	43	457	72	375	134	76	61	–
1927	1 391	331	175	55	61	60	44	433	160	377	161	67	71	
1928	1 920	429	210	57	98	74	33	645	177	459	190	32	125	–
1929	2 847	999	505	85	70	69	34	707	93	455	182	14	84	35
1930	3 056	1 179	425	51	117	44	18	695	99	424	153	22	112	55
1931	3 083	1 275	361	156	108	69	32	575	152	453	140	38	144	49
1932	4 615	2 167	792	135	158	110	42	738	195	445	157	48	121	27
1933	3 552	1 413	596	61	161	121	26	688	148	505	141	60	108	60
1934	4 234	1 952	545	161	170	73	21	774	199	489	116	52	116	61
1935	4 925	1 963	490	165	223	92	13	1 401	201	504	133	26	115	55
1936	7 307	3 152	592	302	232	138	46	2 051	228	641	137	44	121	58
1937	5 589	2 428	588	132	179	113	78	1 394	237	490	97	32	151	79
1938	5 070	2 467	340	98	127	51	37	1 191	176	644	72	45	154	107
1939	7 473	3 104	518	316	229	165	90	1 799	313	1066	135	87	306	87
1940 [1]	3 831	2 561	–	82	10	146	82	535	119	394	130	32	137	28
1941 [1]	1 176	1 032	–	÷ 25	÷ 1	24	1	106	3	96	39	10	11	8
1942 [1]	80	÷ 24	–	3	2	7	–	73	12	32	9	5	1	8
1. kv. 1937	2 031	986	138	24	47	40	15	547	76	111	26	9	31	23
2. » »	1 884	1 033	221	54	72	39	14	323	56	160	29	16	57	7
3. » »	843	224	121	19	36	25	–	258	118	111	23	2	42	17
4. » »	831	185	108	35	24	9	49	266	87	108	19	5	21	32
1. kv. 1938	778	390	48	28	20	4	5	117	34	124	16	–	23	11
2. » »	1 330	506	109	16	30	–	–	521	37	111	18	23	28	11
3. » »	890	333	79	18	20	21	5	172	40	182	16	9	26	28
4. » »	2 072	1 238	104	36	57	26	27	381	65	227	22	13	77	57
1. kv. 1939	1 110	444	44	38	13	37	7	235	35	215	32	18	33	7
2. » »	1 694	758	119	144	96	23	28	341	52	254	45	9	59	2
3. » »	1 878	349	151	79	34	30	24	786	50	222	27	28	69	31
4. » »	2 791	1 553	204	55	86	75	31	437	176	375	31	32	145	47
1. kv. 1940 [1]	1 267	676	–	46	16	114	21	222	49	181	46	30	65	9
2. » » [1]	1 490	1 151	–	19	2	22	1	198	32	48	21	–	16	–
3. » » [1]	633	409	–	4	3	3	51	44	13	122	49	÷ 1	45	8
4. » » [1]	441	325	–	13	÷ 11	7	9	71	25	43	14	3	11	11
1. kv. 1941 [1]	555	503	–	6	3	2	–	26	÷ 7	3	9	–	–	
2. » » [1]	170	155	–	–	÷ 3	3	–	19	6	41	16	4	–	–
3. » » [1]	259	185	–	2	3	12	1	32	÷ 2	20	6	–	6	2
4. » » [1]	192	189	–	÷ 33	÷ 4	7	–	29	6	32	8	6	5	6
1. kv. 1942 [1]	27	5	–	÷ 2	÷ 3	1	–	23	–	11	3	3	–	4
2. » » [1]	49	1	–	4	5	–	–	33	–	10	2	2	–	÷ 1
3. » » [1]	÷ 17	÷ 30	–	–	÷ 2	3	–	11	5	8	3	–	1	5
4. » » [1]	21	–	–	1	2	3	–	6	7	3	1	–	–	–
1. kv. 1943 [1]	58	36	–	–	2	1	–	10	÷ 2	7	1	–	1	5
2. » » [1]	÷ 6	÷ 16	–	÷ 4	1	9	–	6	÷ 5	4	2	–	–	÷ 1
3. » » [1]	÷ 6	–	–	÷ 11	–	–	–	10	–	2	1	–	–	–

[1] 8 krigsherjede byer (Bergen. Molde, Kristiansund, Steinkjer, Namsos, Narvik, Bodø og fra og med 2. kv. 1942 også Vardø) ikke regnet med.

Sammendrag av månedsoppgaver innsendt til Bank- og Sparebank-inspeksjonen fra private norske aksjebanker.[1]

	Nov. 1942	Des. 1942	Jan. 1943	Febr. 1943	Mars 1943	April 1943	Mai 1943
	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker
Aktiva.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Kassebeholdning	51 520	48 049	44 400	41 287	48 194	52 225	55 952
Innestående i Norges Bank	437 352	470 666	500 687	455 577	420 623	496 498	483 613
Utenlandske sedler og mynter	528	580	517	512	500	502	508
I mellomregn. med innenlandske banker og sparebanker	199 926	201 415	206 787	206 048	203 462	211 949	202 073
I mellomregning med utenlandske banker — nostro	30 757	30 636	30 522	30 313	30 176	30 119	29 956
I mellomregning med utenlandske banker — loro	551	424	493	981	518	667	781
Debitorer i utenlandsk mynt	28 231	28 303	28 306	28 345	28 544	28 546	28 534
Ihendehaverobligasjoner o. l.	1 561 273	1 532 778	1 525 550	1 637 034	1 756 790	1 767 262	1 841 185
Aksjer	35 846	33 746	31 995	31 686	31 289	30 783	30 514
Pantobligasjoner	150 017	151 484	150 681	151 120	153 459	153 281	154 955
Innenlandske veksler, vekselobligasjoner og sjekker	186 941	188 285	183 793	181 742	180 372	175 301	173 358
Forskj. debit., kassekred. m. v.	414 339	416 102	413 017	405 009	400 236	396 631	393 050
Utenl. veksler og sjekker	2 490	2 513	2 429	2 543	2 578	2 833	3 105
Løpende remburser	13 444	30 620	21 066	18 519	17 547	12 825	14 974
Bankbygning eller aksjer i fast eiendom og inventar	22 375	22 762	22 426	22 428	22 453	22 595	22 886
Overtatt fast eiendom	762	769	768	817	815	823	822
Ikke innbetalt aksjekapital	–	–	–	–	–	–	–
Rekambioveksler m. v.	411	379	544	374	417	551	374
I regning med eget hovedkontor, filial eller avdeling	7 665	1 893	6 579	8 209	5 513	7 983	6 663
Omkostninger m. v.	29 877	8 696	2 838	4 846	7 169	9 404	11 567
Andre debetposter	13 832	16 240	11 530	12 666	12 288	11 446	12 326
Tilsammen aktiva	3 188 137	3 186 340	3 184 928	3 240 056	3 322 943	3 412 224	3 467 196
Passiva.							
Aksjekapital	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316
Fond	78 949	79 579	82 582	82 536	82 536	82 536	82 536
Ansvarlig lånekapital	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Innskudd fra almenheten — på anfordring	1 089 599	1 068 859	1 083 740	1 118 648	1 174 779	1 230 113	1 244 062
Innskudd fra almenheten — på oppsigelse ell. bestemt tid	1 006 182	1 025 719	1 052 359	1 076 033	1 085 639	1 090 363	1 103 483
I mellomregn. med innenlandske banker og sparebanker	601 537	596 881	594 345	593 358	597 290	614 440	634 034
I mellomregning med utenlandske banker — nostro	4 149	3 875	3 728	3 730	3 730	3 729	3 738
I mellomregning med utenlandske banker — loro	20 208	20 237	20 469	21 587	22 333	23 259	22 952
Kreditorer i utenlandsk mynt	43 009	44 420	44 540	44 759	45 195	44 963	44 979
Postremisser	27 139	43 698	29 076	31 279	32 334	32 668	31 392
Forskjellige kreditorer	58 798	60 447	55 105	53 587	59 558	68 194	72 588
Løpende remburser	14 918	31 712	21 609	18 536	17 708	13 617	16 584
Aksepter — for egen regning	–	–	–	–	–	–	–
—»— — for andres regn.	1 256	1 456	2 167	2 832	2 610	1 926	1 156
Rediskonterte veksler, vekselobligasjoner m. v. — innenl.	–	–	–	–	–	–	–
Rediskonterte veksler, vekselobligasjoner m. v. — utenl.	163	163	163	163	163	163	163
Pantegjeld i bankbygning og overtatt fast eiendom	322	249	250	250	250	475	475
I regning med eget hovedkontor, filial eller avdeling	1 058	1 291	648	466	864	1 488	442
Renter, diskonto m. v.	58 197	23 177	8 146	11 175	17 817	24 444	28 924
Andre kreditposter	8 337	10 261	11 685	6 801	5 821	5 530	5 372
Tilsammen passiva	3 188 137	3 186 340	3 184 928	3 240 056	3 322 943	3 412 224	3 467 196

[1] Disse banker representerer 97 pst. av alle aksjebankers forvaltningskapital.

Sammendrag av månedsoppgaver innsendt til Bank- og Sparebank-inspeksjonen fra private norske aksjebanker,[1]

	Juni 1943	Juli 1943	Aug. 1943	Sept. 1943	Okt. 1943	Nov. 1943	Des. 1943
	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker	63 banker
Aktiva.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Kassebeholdning	82 037	44 692	47 179	58 906	47 391	54 325	51 594
Innestående i Norges Bank	328 565	475 509	602 116	747 057	810 292	845 706	825 776
Utenlandske sedler og mynter	563	561	499	560	497	497	525
I mellomregn. med innenlandske banker og sparebanker	206 764	209 183	221 391	215 571	222 114	233 609	234 920
I mellomregning med utenlandske banker — nostro	29 942	29 817	29 810	29 801	29 762	29 963	30 623
I mellomregning med utenlandske banker — loro	1 017	740	685	750	919	620	842
Debitorer i utenlandsk mynt	28 560	28 562	28 566	28 561	28 562	28 739	28 750
Ihendehaverobligasjoner o.l.	1 947 577	1 921 936	1 869 511	1 742 551	1 688 540	1 729 378	1 753 332
Aksjer	30 263	30 326	29 766	30 540	29 675	29 519	30 172
Pantobligasjoner	154 399	155 333	158 394	159 602	162 748	166 231	167 975
Innenlandske veksler, vekselobligasjoner og sjekker	167 359	161 815	161 756	159 551	158 585	156 510	157 122
Forskj. debit., kassekred. m. v.	387 955	371 229	358 512	353 221	373 472	367 932	362 947
Utenl. veksler og sjekker	3 185	2 689	2 480	2 612	2 489	2 558	3 090
Løpende remburser	12 316	12 484	14 285	13 435	27 790	20 546	16 484
Bankbygning eller aksjer i fast eiendom og inventar	22 651	22 628	22 635	22 638	22 647	22 647	22 762
Overtatt fast eiendom	818	814	812	807	804	799	747
Ikke innbetalt aksjekapital	–	–	–	–	–	–	–
Rekambioveksler m. v.	530	668	507	531	640	685	243
I regning med eget hovedkontor, filial eller avdeling	4 727	5 329	7 003	4 942	6 347	3 867	3 291
Omkostninger m. v.	13 746	16 094	18 476	22 584	25 275	28 996	8 612
Andre debetposter	12 985	9 756	9 888	11 691	11 998	11 927	13 885
Tilsammen aktiva	3 435 959	3 500 165	3 584 271	3 605 911	3 650 547	3 735 054	3 713 692
Passiva.							
Aksjekapital	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316	169 316
Fond	82 536	82 536	82 536	82 536	82 341	82 341	82 629
Ansvarlig lånekapital	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Innskudd fra almenheten — på anfordring	1 210 207	1 230 470	1 278 857	1 271 890	1 274 797	1 311 472	1 312 546
Innskudd fra almenheten — på oppsigelse ell. bestemt tid	1 106 995	1 126 458	1 136 610	1 145 783	1 155 069	1 164 515	1 165 580
I mellomregn. med innenlandske banker og sparebanker	625 787	658 498	676 860	686 799	704 400	736 614	733 663
I mellomregning med utenlandske banker — nostro	3 731	3 732	3 731	3 731	3 731	3 744	4 182
I mellomregning med utenlandske banker — loro	23 355	24 040	24 386	25 015	25 995	25 836	26 416
Kreditorer i utenlandsk mynt	44 985	44 969	44 947	45 054	44 819	45 029	44 337
Postremisser	36 851	28 892	27 994	30 480	30 428	31 315	49 627
Forskjellige kreditorer	69 706	67 511	70 328	71 055	66 734	74 759	70 563
Løpende remburser	14 073	14 054	15 562	14 520	29 070	21 570	17 410
Aksepter — for egen regning	–	–	–	–	–	–	–
—»— — for andres regn.	1 214	1 501	1 757	1 613	1 288	1 346	1 592
Rediskonterte veksler, vekselobligasjoner m. v. — innenl.	–	–	–	–	–	–	
Rediskonterte veksler, vekselobligasjoner m. v. — utenl.	163	163	163	163	163	163	163
Pantegjeld i bankbygning og overtatt fast eiendom	475	475	419	415	415	415	398
I regning med eget hovedkontor, filial eller avdeling	–	13	583	2 208	497	793	46
Renter, diskonto m. v.	36 130	41 488	44 063	49 196	55 258	59 788	25 680
Andre kreditposter	5 435	1 049	1 159	1 137	1 226	1 038	4 544
Tilsammen passiva	3 435 959	3 500 165	3 584 271	3 605 911	3 650 547	3 735 054	3 713 692

[1] Disse banker representerer 97 pst. av alle aksjebankers forvaltningskapital.

Geografisk fordeling av innskuddene i private aksjebanker

Bankenes beliggenhet	Antall banker siste måned	Innskudd ved utgangen av: Nov. 1942 63 banker	Des. 1942 63 banker	Jan. 1943 63 banker	Febr. 1943 63 banker	Mars 1943 63 banker	April 1943 63 banker	Mai 1943 63 banker
		1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Oslo	12	1 197 251	1 191 933	1 211 529	1 247 957	1 290 859	1 341 967	1 354 474
Østfold, Buskerud, Vestfold	15	131 222	131 638	135 102	136 803	140 904	140 971	145 468
Hedmark, Opland	7	49 082	49 445	51 365	52 361	52 733	53 671	55 087
Telemark, Agder	7	56 583	55 849	56 746	57 575	59 703	59 548	60 272
Vestlandet	14	518 859	520 599	539 414	550 118	570 521	572 064	575 741
Trøndelag, Nordland, Troms	8	142 784	145 114	141 943	149 867	145 698	152 255	156 503
I alt	63	2 095 781	2 094 578	2 136 099	2 194 681	2 260 418	2 320 476	2 347 545

Bankenes beliggenhet	Antall banker siste måned	Innskudd ved utgangen av: Juni 1943 63 banker	Juli 1943 63 banker	Aug. 1943 63 banker	Sept. 1943 63 banker	Okt. 1943 63 banker	Nov. 1943 63 banker	Des. 1943 63 banker
		1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Oslo	12	1 330 375	1 364 819	1 409 688	1 398 486	1 401 971	1 420 232	1 423 395
Østfold, Buskerud, Vestfold	15	145 403	147 207	150 641	148 987	152 435	154 640	153 775
Hedmark, Opland	7	55 465	56 681	58 118	58 204	58 302	59 125	59 434
Telemark, Agder	7	60 927	62 368	62 711	63 427	64 077	65 090	63 194
Vestlandet	14	573 000	574 585	579 086	591 740	596 722	617 681	613 925
Trøndelag, Nordland, Troms	8	152 032	151 268	155 223	156 829	156 359	159 219	164 403
I alt	63	2 317 202	2 356 928	2 415 467	2 417 673	2 429 866	2 475 987	2 478 126

Sammendrag av månedsoppgaver innsendt til Bank- og

	Nov. 1942 157 banker	Des. 1942 157 banker	Jan. 1943 157 banker	Febr. 1943 157 banker	Mars 1943 157 banker
					Ved ut-
Aktiva.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
1. Kassebeholdning	24 911	27 433	31 264	28 639	30 546
2. Innestående i og i regning med innenlandske banker i alt	414 078	416 636	401 380	389 072	408 919
a. Norges Bank	132 602	141 207	127 110	121 342	129 837
b. Private aksjebanker	240 189	235 760	233 116	227 719	239 092
c. Andre sparebanker	41 287	39 669	41 154	40 011	39 990
3. Innestående i og i regn. med utenl. banker	1 974	1 287	1 296	1 303	1 307
4. Egne verdipapirer	975 172	976 784	1 031 775	1 071 292	1 092 260
5. Pantobligasjoner i faste eiendommer	401 599	395 063	391 350	392 124	390 159
6. Beholdning av veksler	15 215	13 765	14 689	13 942	13 467
7. Utlån mot vekselobl. og gjeldsbevis	254 335	250 201	245 555	241 612	236 881
8. Utlån på kassekreditt	50 218	55 293	51 090	50 778	52 806
9. Faste eiendommer og inventar	22 716	22 529	22 601	22 622	22 634
10. Omkostningskonto	15 717	8 176	2 146	3 030	4 862
11. Andre debetposter	19 796	19 002	8 910	12 309	14 235
Forvaltningskapital	2 195 731	2 186 169	2 202 056	2 226 723	2 268 076
Passiva.					
1. Sparebankenes fond (grunnfond og andre)	198 348	198 875	199 440	199 473	198 992
2. Innskudd i alt	1 846 941	1 868 061	1 899 631	1 919 914	1 955 765
a. Innskudd på folio	326 067	318 933	321 006	325 433	340 920
b. Innskudd på alm. sparebankvilkår og på oppsigelse	1 520 874	1 549 128	1 578 625	1 594 481	1 614 845
3. I regning med innenlandske banker i alt	71 368	71 856	72 222	71 749	73 262
a. Private aksjebanker	17 468	18 260	15 786	14 956	14 849
b. Andre sparebanker	53 900	53 596	56 436	56 793	58 413
4. I regning med utenlandske banker	1	1	1	1	1
5. Andre kreditorer i løpende mellomregning	11 977	11 565	12 073	11 877	12 302
6. Egne lån og rediskonteringer	–	–	–	–	–
7. Konto for renter, diskonto m. v.	53 000	25 594	7 479	9 833	13 703
8. Andre kreditposter	14 096	10 217	11 210	13 876	14 051
Forvaltningskapital	2 195 731	2 186 169	2 202 056	2 226 723	2 268 076

Anm. De sparebanker som tas med, representerer ca. 80 pst. av alle sparebankers forvaltningskapital.

Geografisk fordeling av

Sparebankenes beliggenhet	Antall banker siste måned	Nov. 1942 157 banker	Des. 1942 157 banker	Jan. 1943 157 banker	Febr. 1943 157 banker	Mars 1943 157 banker
						Innskudd ved
		1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Oslo	3	356 638	355 810	365 456	368 882	376 748
De andre østlandsbyer	12	178 492	181 449	181 482	181 332	185 029
Østlandsbygdene	34	325 465	327 202	333 225	340 116	342 524
Oplandet : Byer	3	28 435	29 171	29 551	29 691	30 530
—»— : Bygder	17	131 353	132 929	136 360	138 965	141 557
Sørlandet : Byer	14	120 165	121 669	123 734	125 041	127 261
—»— : Bygder	12	62 881	64 450	64 598	64 862	65 361
Vestlandet : Byer	9	219 948	225 086	229 497	229 973	234 254
—»— : Bygder	25	145 201	147 250	149 164	152 577	155 052
Trøndelagen : Byer	5	93 649	95 462	97 656	98 430	100 406
—»— : Bygder	10	68 234	69 850	71 123	71 468	72 023
Nord-Norge : Byer	5	53 303	53 951	55 873	54 775	56 739
—»— : Bygder	8	63 177	63 782	61 912	63 802	68 281
I alt: Byer	51	1 050 630	1 062 598	1 083 249	1 088 124	1 110 967
— : Bygder	106	796 311	805 463	816 382	831 790	844 798
I alt	157	1 846 941	1 868 061	1 899 631	1 919 914	1 955 765

Sparebankinspeksjonen fra større sparebanker.

gangen av:

April 1943	Mai 1943	Juni 1943	Juli 1943	Aug. 1943	Sept. 1943	Okt. 1943	Nov. 1943	Des. 1943	
157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	
1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	
28 753	28 691	30 372	26 932	28 741	29 487	30 842	30 775	32 726	1
424 103	429 947	426 256	467 154	519 807	545 926	562 714	578 168	564 446	2
134 180	133 431	133 913	156 467	204 368	223 949	228 449	233 401	223 684	a
249 839	253 894	249 894	266 553	272 915	278 152	286 933	297 946	301 416	b
40 084	42 622	42 449	44 134	42 524	43 825	47 332	46 821	39 346	c
1 306	1 310	1 313	1 324	1 386	1 391	1 391	1 395	1 398	3
1 118 883	1 146 767	1 159 000	1 182 298	1 173 654	1 178 915	1 205 747	1 231 315	1 240 873	4
387 305	385 843	381 326	378 261	376 053	374 548	374 257	372 875	369 965	5
13 303	12 934	12 852	12 270	11 723	11 711	11 102	11 140	11 235	6
233 116	227 099	221 667	217 860	215 267	211 618	208 709	204 943	200 974	7
50 314	47 386	47 471	46 435	43 875	45 041	44 168	43 585	51 675	8
22 593	22 625	22 605	22 608	22 589	22 591	22 553	22 545	22 284	9
6 285	6 666	7 591	8 663	9 525	12 354	14 133	15 460	8 121	10
14 696	14 361	37 388	19 359	17 346	20 492	21 697	23 752	22 716	11
2 300 657	2 323 629	2 347 841	2 383 164	2 419 966	2 454 074	2 497 313	2 535 953	2 526 413	
198 991	198 989	199 000	198 389	198 389	198 389	198 587	198 581	198 924	1
1 979 060	1 994 249	2 011 550	2 039 973	2 070 570	2 097 929	2 134 293	2 162 424	2 184 247	2
344 685	340 461	341 115	341 914	358 509	373 515	390 690	408 785	396 510	a
1 634 375	1 653 788	1 670 435	1 698 059	1 712 061	1 724 414	1 743 603	1 753 639	1 787 737	b
75 218	77 925	78 940	80 520	83 078	82 419	84 446	86 056	85 951	3
15 793	17 365	17 929	16 853	17 151	15 263	16 234	15 307	17 236	a
59 425	60 560	61 011	63 667	65 927	67 156	68 212	70 749	68 715	b
1	1	1	1	1	1	1	1	1	4
12 624	12 791	13 104	13 002	13 316	14 576	14 233	16 672	17 644	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
20 465	24 495	30 924	36 804	39 851	43 286	49 659	53 605	25 964	7
14 298	15 179	14 322	14 475	14 761	17 474	16 094	18 614	13 682	8
2 300 657	2 323 629	2 347 841	2 383 164	2 419 966	2 454 074	2 497 313	2 535 953	2 526 413	

innskuddene i sparebanker.

utgangen av:

April 1943	Mai 1943	Juni 1943	Juli 1943	Aug. 1943	Sept. 1943	Okt. 1943	Nov. 1943	Des. 1943
157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker	157 banker
1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
380 590	381 704	390 402	399 026	404 357	404 692	414 081	425 334	422 772
187 295	188 356	191 438	193 460	194 462	196 255	202 706	203 540	206 189
347 544	350 525	352 712	355 164	364 883	374 264	377 465	382 506	386 736
31 014	30 886	30 043	30 696	31 064	32 266	32 114	32 557	33 081
141 748	143 365	143 376	147 952	147 721	150 519	156 636	158 393	160 195
130 460	135 465	137 433	136 014	138 640	141 861	141 385	142 744	143 174
66 339	66 729	67 524	69 686	69 780	70 601	72 259	73 457	73 509
237 307	235 611	237 840	241 269	246 048	249 565	251 905	253 445	260 031
156 509	158 140	156 414	157 712	159 815	161 634	163 107	164 934	167 169
101 204	103 077	103 965	106 125	107 700	109 253	111 514	112 237	115 096
73 210	73 676	74 225	76 157	77 458	77 856	79 376	80 348	81 679
56 695	55 467	56 734	55 765	57 614	57 470	58 983	58 977	60 497
69 145	71 248	69 444	70 947	71 028	71 693	72 762	73 952	74 119
1 124 565	1 130 566	1 147 855	1 162 355	1 179 885	1 191 362	1 212 688	1 228 834	1 240 840
854 495	863 683	863 695	877 618	890 685	906 567	921 605	933 590	943 407
1 979 060	1 994 249	2 011 550	2 039 973	2 070 570	2 097 929	2 134 293	2 162 424	2 184 247

Engrosprisindeksen september 1943—januar 1944.

Statistisk Sentralbyrås beregninger over engrosprisnivået pr. 15 september viste et generalindekstall på 175.0 mot 175.2 for måneden før. Nedgangen skyldtes sesongfall i potetprisene. I oktober holdt indekstallet seg uforandret 175.0, mens det i november gikk opp til 175.3 og i desember til 175.5. Fra desember til januar var det så stillstand igjen.

Fra august til og med januar har stigningen i alt bare vært 0.2 pst. Det er gummiprodukter som er steget mest i dette tidsrommet med 4.1 pst. Deretter kommer vegetabilske nytelsesmidler med 0.9 pst., kjemiske og tekniske varer med 0.5 pst., animalske næringsmidler og jern og metaller og jern- og metallvarer med 0.4 pst. og tekstilvarer med 0.2 pst. Vegetabilske næringsmidler er falt 0.9 pst. De andre gruppene er uforandret.

Industrivarer i alt er steget 0.3 pst. — råvarer og halvfabrikata 0.1 pst. og helfabrikata 0.4 pst. De vegetabilske jordbruksvarene i alt er gått ned 2.3 pst. på grunn av sesongfall i potetprisene fra august til september. De animalske jordbruksvarene er uforandret. Kolonialvarene er steget 0.8 pst.

Statistisk Sentralbyrås engrosprisindeks.
1938 = 100.

	Gjennomsnitt									1943				1944
	1936	1937	1938	[1]1939	[2]1939	1940	1941	1942	1943	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.
Animalske næringsmidler .	85.2	95.0	100.0	101.3	101.8	119.9	140.0	147.0	148.1	148.0	148.0	148.0	148.6	148.6
Vegetabilske næringsmidler	93.6	108.1	100.0	99.7	99.8	118.0	149.6	161.9	161.5	160.0	160.0	160.8	160.8	160.8
Vegetabilske nytelsesmidler			100.0		101.9	114.8	123.3	126.6	126.8	126.6	126.6	127.7	127.7	127.7
Fôrstoffer og gjødning ...	83.6	94.3	100.0	99.0	98.9	115.1	129.3	132.6	133.7	133.3	133.3	133.3	133.3	133.5
Brensel og oljer	82.6	101.2	100.0	104.8	104.2	191.2	287.1	313.1	313.8	314.1	314.1	314.1	314.1	314.1
Jern og metaller og jern- og metallvarer	78.7	104.1	100.0	103.0	102.9	139.3	153.5	153.9	157.9	158.0	158.0	158.7	158.7	158.7
Stein-, leirvarer o. l.	99.0	101.9	100.0	104.3	103.9	123.0	137.2	142.2	143.6	144.0	144.0	144.0	144.0	144.0
Trevarer	75.4	97.2	100.0	104.8	104.2	130.5	138.5	147.3	154.3	154.8	154.8	154.8	154.8	154.8
Tremasse, cellulose og papir	81.5	113.5	100.0	92.8	92.1	119.1	119.9	123.8	133.9	136.3	136.3	136.3	136.3	136.3
Tekstilvarer	96.3	105.0	100.0	102.7	102.4	135.6	174.3	184.6	189.8	189.7	189.7	190.0	190.0	190.0
Huder, lær og skotøy	95.3	108.6	100.0	99.5	100.0	128.5	141.0	151.3	152.0	152.6	152.6	152.6	152.6	152.6
Gummiprodukter			100.0		110.6	123.8	134.6	151.9		172.5	172.5	179.5	179.5	179.5
Kjemiske og tekniske varer	95.0	104.2	100.0	105.2	106.8	161.4	210.6	224.5	239.1	239.0	239.0	240.2	240.2	240.2
Generalindeks	87.4	101.6	100.0	101.5	101.7	133.2	162.9	172.3	174.9	175.0	175.0	175.3	175.5	175.5
Jordbruksvarer:														
Animalske	85.6	94.4	100.0	98.6	99.2	117.6	142.7	148.9	150.4	150.4	150.4	150.4	150.4	150.4
Vegetabilske	86.9	109.5	100.0	91.0	90.6	100.5	104.7	108.0	110.3	107.8	107.8	109.0	109.0	109.0
I alt	86.0	99.3	100.0	96.1	96.6	112.5	131.4	136.7	138.5	137.7	137.7	138.1	138.1	138.1
Fôrstoffer og gjødning ...	83.6	94.3	100.0	99.0	98.9	115.1	129.3	132.6	133.7	133.3	133.3	133.3	133.3	133.5
Kolonialvarer	103.6	106.3	100.0	113.4	113.2	137.2	189.5	205.2	200.8	200.5	200.5	202.1	202.1	202.1
Industrivarer:														
Råvarer og halvfabrikata	82.3	106.1	100.0	102.8	103.0	154.6	177.3	182.5	186.7	187.2	187.2	187.4	187.4	187.4
Helfabrikata	90.2	101.2	100.0	103.2	102.6	131.6	173.3	187.9	191.1	191.3	191.3	191.7	192.0	192.0
I alt	86.9	103.2	100.0	103.0	102.8	142.1	175.1	185.5	189.1	189.4	189.4	189.7	189.9	189.9
Innførselsvarer	89.0	103.5	100.0	104.5	105.7	[3] 157.4	–	–	–	–	–	–	–	–
Innenlandske varer	86.5	100.5	100.0	99.8	99.7	[3] 119.1	–	–	–	–	–	–	–	–

[1] Gammel beregning. [2] Ny beregning. [3] Gj.sn. januar—november 1940.

Leveomkostninger og detaljpriser august 1943—januar 1944.

Statistisk Sentralbyrås beregninger over leveomkostningene pr. 15. august viste et hovedindekstall på 151.2 mot 151.1 måneden før. I september gikk indekstallet ned til 150.6 på grunn av sesongfall i prisene på poteter og grønnsaker. I oktober gikk tallet litt opp igjen til 150.7, i november til 151.1, i desember til 154.4 og i januar 1944 til 151.5. Alt i alt har stigningen fra juli 1943 til og med januar 1944 bare vært 0.3 pst.

Utgiftene til matvarer er gått ned 0.7 pst. i samme tidsrommet. Gruppen poteter, grønnsaker, mel, gryn o. l. er gått ned 6.4 pst. på grunn av sesongfallet i prisene på poteter og grønnsaker i september måned. Utgiftene til kolonialvarer er steget 0.8 pst. og fisk 0.2 pst. De andre matvaregruppene er uforandret.

Utgiftene til drikkevarer og tobakk er uforandret med indekstall 132.4.

Brenselsutgiftene er steget 1.5 pst., fra 302.8 til 307.2.

Bekledningsposten er gått opp 1.5 pst., fra 190.5 til 193.4 og posten «andre utgifter» 2.2 pst., fra 139.3 til 142.3.

Husleie og gass og elektrisitet er uforandret.

Tabell 1. Beregnede årlige leveomkostninger for en arbeiderfamilie på vel 4 personer (4.46) med et utgiftsbudsjett på ca. 3600 kr. i 1938.

Varesort	Gjennomsnitt 1938	1943					1944	Indekstall 1938 = 100					
		Aug.	Septbr.	Oktbr.	Novbr.	Desbr.	Jan.	1943					1944
								Aug.	Septbr.	Oktbr.	Novbr.	Desbr.	Jan.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.						
I. Matvarer:													
Kjøtt og kjøttvarer	281.67	418.84	418.84	418.84	418.84	418.84	418.84	148.7	148.7	148.7	148.7	148.7	148.7
Flesk	64.73	115.67	115.67	115.67	115.67	115.67	115.67	178.7	178.7	178.7	178.7	178.7	178.7
Fisk og fiskeboller . .	126.63	274.41	275.42	275.29	274.66	275.17	275.04	216.7	217.5	217.4	216.9	217.3	217.2
Melk, smør, ost og egg	568.07	824.84	824.84	824.84	824.84	824.84	824.84	145.2	145.2	145.2	145.2	145.2	145.2
Poteter, grønnsaker, mel, gryn o. l. . . .	187.03	325.99	299.62	299.62	300.74	307.85	310.66	174.3	160.2	160.2	160.8	164.6	166.1
Brød	270.91	319.94	319.94	319.94	319.94	319.94	319.94	118.1	118.1	118.1	118.1	118.1	118.1
Kolonialvarer .	161.00	289.64	289.64	289.64	291.25	291.73	292.05	179.9	179.9	179.9	180.9	181.2	181.4
Matvarer ellers . . .	37.77	58.47	57.86	57.86	57.94	58.13	58.17	154.8	153.2	153.2	153.4	153.9	154.0
Matvarer i alt	1697.81	2627.80	2601.83	2601.70	2603.88	2612.17	2615.21	154.8	153.2	153.2	153.4	153.9	154.0
II. Drikkevarer og tobakk	131.28	173.87	173.87	173.87	173.87	173.87	173.87	132.4	132.4	132.4	132.4	132.4	132.4
III. Lys og brensel:													
1. Kull, koks, ved og petroleum[1]	95.19	290.81	291.38	292.42	292.42	292.42	292.42	305.5	306.1	307.2	307.2	307.2	307.2
2. Gass og elektrisitet	105.04	106.60	106.60	106.60	106.60	106.60	106.60	101.5	101.5	101.5	101.5	101.5	101.5
IV. Bekledning . .	505.89	968.78	971.10	972.44	975.24	976.91	978.61	191.5	192.0	192.2	192.8	193.1	193.4
V. Husleie . .	494.30	465.63	465.63	465.63	465.63	465.63	465.63	94.2	94.2	94.2	94.2	94.2	94.2
VI. Andre utgifter a	569.44	710.44	714.36	715.12	721.28	722.61	723.12	124.8	125.4	125.6	126.8	126.9	127.0
VI. Andre utgifter b	450.89	628.76	632.68	633.44	640.14	640.93	641.44	139.4	140.3	140.5	142.0	142.1	142.3
Hovedsum a	3598.95	5343.93	5324.77	5327.78	5338.92	5350.21	5355.46	148.5	148.0	148.0	148.3	148.7	148.8
Hovedsum b	3480.40	5262.25	5243.09	5246.10	5257.78	5268.53	5273.78	151.2	150.6	150.7	151.1	151.4	151.5

[1] Fra og med oktober 1940 er kull og koks erstattet med ved.

a. Med fagforeningskontingent. b. Uten fagforeningskontingent.

Tabell 2. Priser i småsalg i gjennomsnitt for en del av Rikets byer fra desember 1942 til januar 1944, sammenlignet med gjennomsnittet for 1938.

Varesort	Mengde-enhet	Gjennom-snitt 1938	Des. 1942	Jan. 1943	Aug. 1943	Sept. 1943	Okt. 1943	Nov. 1943	Des. 1943	Jan. 1944	Stigning fra 1938 til jan. 1944
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Pst.
A. Matvarer og drikkevarer.											
Oksekjøtt, ferskt, mellomstek	Kg	269	388	388	390	390	390	390	390	390	45.0
— » høyrygg	–	233	338	338	338	338	338	338	338	338	45.1
— » bibringe	–	213	312	312	312	312	312	312	312	312	46.5
Kalvekjøtt, ferskt, gjøkalv, stek		283	362	362	364	364	364	364	364	364	28.6
— — — bryst	–	242	315	315	315	315	315	315	315	315	30.2
— — spekalv, forpart	–	176	230	230	230	230	230	230	230	230	30.7
— — — bakpart	–	192	256	256	256	256	256	256	256	256	33.3
Sauekjøtt, ferskt, forpart	–	221	351	351	351	351	351	351	351	351	58.0
— » stek	–	242	385	385	385	385	385	385	385	385	59.1
Kjøttdeig, alminnelig	–	241	344	344	344	344	344	344	344	344	42.7
Karbonadedeig	–	307	434	434	434	434	434	434	434	434	41.4
Middagspølser, ferske	–	209	321	321	321	321	321	321	321	321	53.6
— røykte	–	189	292	292	292	292	292	292	292	292	54.5
Skinkestek	–	247	415	415	415	415	415	415	415	415	68.0
Flesk, ferskt, norsk, sideflesk	–	220	408	408	408	408	408	408	408	408	85.5
— saltet, — —	–	229	443	443	443	443	443	443	443	443	93.7
Torsk, nyslaktet	–	78	155	153	148	148	148	148	148	148	89.7
— sløyd, uten hode		56	127	126	122	122	122	122	123	122	117.9
— saltet	–	64	164	164	159	159	158	158	158	158	146.9
Hyse (kolje), fersk, nyslaktet	–	65	134	134	130	130	130	130	130	130	100.0
— — røykt	–	90	191	190	197	197	197	197	197	197	118.9
Sei, nyslaktet	–	55	132	131	127	127	127	127	128	128	132.7
— sløyd, uten hode	–	50	126	124	123	123	123	123	122	122	144.0
Kveite, stor, oppskåret	–	235	437	440	447	447	447	447	447	447	90.2
Makrell, fersk (ikke småmakrell)	–	88	–	–	148	–	–	–	–	–	–
Sild, fersk (ikke småsild)	–	57	120	120	108	112	113	111	112	112	96.5
Spekesild, norsk, $^{10}/_{12}$ stk. pr. kg	–	87	198	198	193	191	188	187	187	187	114.9
Klippfisk, Møre		100	245	245	247	247	246	246	246	246	146.0
— Sørlandet	–	123	223	221	223	223	222	222	222	222	80.0
Uer, saltet	–	63	129	129	126	126	126	126	126	126	100.0
Fiskeboller, prima	–	98	192	194	200	202	203	203	203	204	108.2
Melk, nysilt, i løst mål	Liter	31	41	41	41	41	41	41	41	41	32.3
— — på flasker	–	33	44	44	44	44	44	44	44	44	33.3
— skummet	–	10	19	19	19	19	19	19	19	19	90.0
Kondensert melk, usukret	$^1/_1$ boks	55	83	83	83	83	83	83	83	83	50.9
Smør, meierismør	Kg	360	505	505	505	505	505	505	505	505	40.3
— fjellsmør	–	328	464	464	464	464	464	464	464	464	41.5
Margarin, mellomste prisklasse		168	240	240	240	240	240	240	240	240	42.9
— billigste —	–	138	215	215	215	215	215	215	215	215	55.8
Ost, norsk sveitser, imit.	–	353	467	467	467	467	467	467	467	467	32.3
— gauda K 20	–	–	243	243	243	243	243	243	243	243	–
— geitemysost B. G. 28	–	227	333	333	333	333	333	333	333	333	46.7
— nøkkelost K 20	–	–	246	246	246	246	246	246	246	246	–
— kumysost	–	80	167	167	167	167	167	167	167	167	108.8
— pultost	–	140	214	214	214	214	214	214	214	214	52.9

Tabell 2 (forts.). Priser i småsalg i gjennomsnitt for en del av Rikets byer fra desember 1942 til januar 1944, sammenlignet med gjennomsnittet for 1938.

Varesort	Mengde-enhet	Gjennomsnitt 1938	Des. 1942	Jan. 1943	Aug. 1943	Sept. 1943	Okt. 1943	Nov. 1943	Des. 1943	Jan. 1944	Stigning fra 1938 til jan. 1944
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Pst.
Egg, norske, friske	Kg	199	382	382	382	382	382	382	382	382	92.0
Hvetemel, finsiktet	–	42	52	52	52	52	52	52	52	52	23.8
— 95 % formaling	–	–	41	41	41	41	41	41	41	41	
Bakemel		–	40	40	40	40	40	40	40	40	–
Byggmel, norsk	–	39	42	42	42	42	42	42	42	42	7.7
Havremel, norsk, finsiktet	–	54	57	57	58	58	58	58	58	57	5.6
Potetmel, superior ell. lign.		71	128	137	142	142	142	142	142	142	100.0
Alm. husholdningsbrød (rug)		45	52	52	52	52	52	52	52	52	15.6
Hveteloff, lys	–	84	114	114	114	114	114	114	114	114	35.7
— mørk		–	99	99	99	99	99	99	99	99	–
Kneipbrød		48	62	62	62	62	62	62	62	62	31.3
Grovbrød		43	52	52	52	52	52	52	52	52	20.9
Havregryn, norske, pressede		47	67	67	67	67	67	67	67	67	42.6
Byggryn, hele, norsk formaling		45	45	45	45	45	45	45	45	45	0
Risengryn, prima		78	170	170	170	202	206	208	208	208	166.7
Semulegryn (av hvete)	–	65	72	72	72	72	72	72	72	71	9.2
Makaroni pr. pk. à ¼ kg	¼ kg	36	41	41	41	41	41	41	41	41	13.9
Poteter	3 kg	52	87	87	106	90	90	90	93	94	80.8
Hodekål	Kg	32	29	35	41	33	32	32	35	38	18.8
Gulrøtter	–	33	47	52	40	43	44	45	48	50	51.5
Bønner, brune		64	178	178	178	178	178	178	178	178	178.1
Erter, gule		58	184	183	185	185	184	183	183	183	217.2
Kaffeerstatning, Norcaf			326	326	326	326	326	329	331	332	
— Trio		–	325	325	325	325	325	330	332	333	
— Rika		–	328	328	328	328	328	331	332	333	–
Farin	–	65	170	166	162	162	163	163	163	163	150.8
Raffinade		75	192	192	192	192	192	192	192	192	156.0
Sjokolade, alm., norsk, koke nr. 3		283	376	376	377	377	377	377	377	377	33.2
Kakao, norsk (pr. pk. à 1 kg)		276	368	368	368	368	368	368	368	368	33.3
Sirup, lys	–	49	146	146	147	147	147	147	147	147	200.0
Salt, kjøkkensalt	–	16	32	32	32	32	32	32	32	32	100.0
Landsøl (detaljpris i alm. utsalg)	½ fl.	35	44	44	44	44	44	44	44	44	25.7
Selters —»—	–	31	39	39	39	39	39	39	39	39	25.8
B. Lys og brensel.											
Petroleum, Water white	5-liter	116	390	391	391	391	392	392	392	392	237.9
Kull, husholdnings-	100 kg	450	1 166	1 157	1 177	1 177	1 177	1 178	1 178	1 178	161.8
Koks, nr. 2	Hl	334	750	760	776	776	776	776	776	782	134.1
— » 3	–	320	719	727	730	730	730	730	730	731	128.4
Granved, hel, 60 cm lang	Mf.	2 798	6 574	6 640	7 124	7 182	7 241	7 241	7 241	7 241	158.8
— hogd		3 322	7 490	7 563	8 107	8 107	8 107	8 107	8 107	8 107	144.0
Bjørkeved, hel, 60 cm lang		3 516	7 966	7 977	8 543	8 557	8 617	8 617	8 617	8 617	145.1
— grovhogd		4 007	8 682	8 705	9 343	9 343	9 343	9 343	9 343	9 343	133.2

Tabell 2 (forts.). Priser i småsalg i gjennomsnitt for en del av Rikets byer fra januar 1943 til januar 1944, sammenlignet med gjennomsnittet for 1938.

Varesort	Mengde-enhet	Gjennomsnitt 1938	Jan. 1943	Aug. 1943	Sept. 1943	Okt. 1943	Nov. 1943	Des. 1943	Jan. 1944	Stigning fra 1938 til jan. 1944
C. Bekledningsartikler og skotøy.		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Pst.
Blått kamgarn, norsk, vekt ca. 550 gr	M.	1 258	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988	58.0
Helullent ensfarget kjoletøy, 90 cm bredt, vekt ca. 110 gr	»	453	949	955	955	969	969	969	969	113.9
Cell.ull kjoletøyer (Vistra), trykt, 70 cm, vekt 85 gr	»	214	426	430	430	430	432	432	433	102.3
Cell.ull kjoletøyer (Vistra), ensfarget, 70 cm., vekt 110 gr	»	259	450	455	455	459	464	464	469	81.1
Helullent norsk kåpetøy, mønstret, 140 cm bredt, vekt ca. 600 gr	»	903	1 830	1 835	1 841	1 841	1 878	1 879	1 893	109.6
Bleikt lerret, norsk, ca. 140 cm bredt, vekt ca. 240 gr	»	220	493	519	531	536	537	537	538	144.5
Ubleikt lerret, norsk, ca. 140 cm bredt, vekt ca. 240 gr	»	178	348	351	355	355	359	359	362	103.4
Blåtøy, norsk, mønstret, vaskekte, ca. 65 cm bredt, vekt ca. 100 gr	»	115	255	263	268	269	270	272	272	136.5
Staut, 70 cm bredt, vekt ca. 100 gr.	»	100	251	251	259	259	259	259	259	159.0
Håndkledreil, norsk hellin, 55 cm bredt, vekt ca. 180 gr	»	184	366	366	366	366	366	367	367	99.5
Dobbelt ulltеppe, alm. mellomkvalitet, mønstret, vekt ca. 2.4 kg	Stk.	1 806	4 295	4 385	4 410	4 420	4 439	4 443	4 443	146.0
Ullgarn 4-tråders (alm. strømpegarn)	Kg	1 212	2 660	2 677	2 677	2 677	2 677	2 677	2 706	123.3
Dress (konfeksjon) av kamgarn, ca. 500 gr.s vare, utstyr B	Stk.	8 334	18427	18739	18785	18785	18785	18785	18785	125.4
Dress (konfeksjon) av norsk slitestoff, utstyr C	»	6 212	14283	14540	14542	14542	14588	14739	14819	138.6
Vinterfrakk (konfeksjon), dobbeltspent, utstyr C	»	6 646	15923	16146	16189	16189	16189	16201	16230	144.2
Herreregnfrakk av helullent stoff (med bomullsfôr)	»	7 451	15075	15213	15278	15278	15278	15278	15278	105.0
Herrevindjakke (av norsk vindtøy)	»	1 297	2 259	2 268	2 289	2 289	2 289	2 307	2 307	77.9
Overall, dobbelt søm, norsk xxx	»	625	1 465	1 526	1 528	1 530	1 552	1 552	1 552	148.3
Arbeidsskjorte (blåskjorte)	»	478	1 180	1 225	1 225	1 241	1 241	1 256	1 269	165.5
Mansjettskjorte, kulørt, med 2 snipper	»	734	1 875	1 914	1 931	1 931	1 933	1 936	1 936	163.8
Herretrøye, trikotasje av ull	»	644	1 074	1 085	1 085	1 085	1 086	1 089	1 089	69.1
Herrebenklær, — » »	Par	640	1 078	1 084	1 084	1 084	1 084	1 085	1 085	69.5
Herretrøye, — » makko	Stk.	383	741	747	747	750	751	756	756	97.4
Herrebenklær, — » »	Par	382	741	755	755	756	756	760	760	99.0
Dametrøyer, trikotasje av makko, str. 44, uten erme	Stk.	210	385	402	402	402	402	402	406	93.3
Damebenklær, trikotasje av makko, str. 44	Par	295	470	477	477	477	477	477	480	62.7
Damebenklær av kunstsilketrikot, middels kvalitet, uten pynt, norsk, nr. 44	»	429	580	577	577	577	577	577	577	34.5
Underkjole av kunstsilketrikot, middels kvalitet, uten pynt, norsk, nr. 44	Stk.	716	1 095	1 130	1 139	1 138	1 138	1 138	1 138	58.9
Damestrømper av kunstsilke, middels kvalitet, norsk, nr. 9½	Par	317	506	508	508	505	502	502	503	58.7
Damestrømper av ull, fasongstrikt, middels kvalitet, norsk, nr. 9½	»	372	804	804	804	804	804	804	804	116.1
Ullstrømper, lange, maskinstrikte, norske, av 4-tråders garn	»	348	665	665	665	665	674	674	674	93.7
Herresokker av ull, norske	»	237	419	419	419	419	419	419	416	75.5
Alm. bløt herrehatt (hårhatt)	Stk.	1 410	2 164	2 164	2 164	2 164	2 164	2 164	2 164	53.5

Tabell 2 (forts.). Priser i småsalg i gjennomsnitt for en del av Rikets byer fra januar 1943 til januar 1944, sammenlignet med gjennomsnittet for 1938.

Varesort	Mengde-enhet	Gjennomsnitt 1938	Jan. 1943	Aug. 1943	Sept. 1943	Okt. 1943	Nov. 1943	Des. 1943	Jan. 1944	Stigning fra 1938 til jan. 1944
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Pst.
Herrefettlærstøvler, plugget	Par	1 864	3 415	3 437	3 437	3 439	3 439	3 445	3 450	85.1
Bokskalvsko, svarte, alm. snøre, herre nr. 42	»	2 060	3 559	3 595	3 599	3 599	3 600	3 600	3 608	75.2
—»— — —»— dame » 39	»	1 809	3 243	3 306	3 316	3 316	3 316	3 316	3 333	84.2
Gummisko, grå, nr. 32	»	320	474	500	500	504	504	504	506	58.1
Herrekalosjer, alm. svarte, norske	»	507	878	902	915	922	924	924	924	82.2
Damekalosjer, —»— —	»	478	792	800	808	811	816	816	817	70.9
Halvsåling og flikking av: herrestøvler	»	655	981	1 005	1 011	1 011	1 011	1 012	1 010	54.2
—»— —»— : damestøvler	»	499	768	791	791	792	792	793	790	58.3
D. Diverse.										
Kassedivan, prima kvalitet, enkelt	Stk.	5 646	11220	11428	11434	11580	11622	11672	11787	108.7
—»— —»— dobbelt	»	9 633	18153	18764	18877	18899	19030	19044	19044	97.7
Jernseng med kjedebunn, norsk fabrikat, buede fotstykker, ca. 80 cm bred og 190 cm lang	»	4 194	6 133	6 133	6 162	6 162	6 162	6 162	6 162	46.9
Enkelt spisestuemøblement i eik (buffet, dekketøyskap, bord og 6 stoler)	»	58128	102661	108230	108961	108961	109396	109761	109761	88.8
Bjørk røykebord, polert, rundt ell. firk., 70 cm	»	5 339	8 636	8 651	8 651	8 751	8 751	8 875	8 875	66.2
Budalstol, umalt, uten arm	»	698	1 185	1 195	1 195	1 195	1 195	1 195	1 195	71.2
Kjøkkenbord, umalt, 90 cm × 60 cm, uten skuff	»	1 394	2 351	2 509	2 517	2 526	2 526	2 617	2 617	87.7
Emaljert oppvaskbalje, 46 cm lang	»	613	1 001	1 001	1 001	1 009	1 009	1 013	1 013	65.3
Norsk aluminium kasserolle med ører, 8 l	»	560	799	799	799	801	801	801	802	43.2
Norsk aluminium kaffekjele, 3 l	»	560	756	756	756	756	756	756	756	35.0
Galvanisert bøtte, 12-toms	»	233	386	390	392	395	395	397	397	70.4
Aluminiumspann, 3 l	»	433	579	579	579	579	579	579	579	33.7
Inoksyd. gryte, 28 cm i diameter	»	749	1 146	1 146	1 146	1 146	1 146	1 146	1 146	53.0
Jøtul jernpanne (stekepanne), 230 mm	»	477	694	694	694	694	694	694	694	45.5
Galvanisert koksboks nr. 7	»	420	658	669	681	681	681	681	681	62.1
Husholdningsvekt, 10 kg, nr. 1233	»	651	922	924	924	924	924	924	924	41.9
Bordkniver, engelske, med rustfritt blad og hvitt celluloid skaft	Dusin	1 862	2 513	2 513	2 513	2 513	2 513	2 513	2 513	35.0
Spiseskjeer, rustfritt stål	»	1 161	1 841	1 841	1 841	1 841	1 841	1 841	2 056	77.1
—»— , sølvplett 20 gr	»	2 383	3 093	3 093	3 093	3 093	3 093	3 093	3 093	29.8
Alm. glatte, hvite steintøytallerkener, flate, ca. 23 cm i diameter	»	579	905	950	950	950	950	950	953	64.6
Alm. glatte, hvite steintøykopper	»	584	843	868	868	868	868	868	868	48.6
» » ølglass uten stett	»	475	594	643	643	643	643	649	649	36.6
Vrimaskiner, Empire 302	Stk.	3 317	4 420	4 420	4 420	4 420	4 420	4 420	4 420	33.3
Sink vaskebrett nr. 3	»	142	251	254	254	256	259	259	261	83.8
Øks, Mustad nr. 12, med skaft	»	473	821	821	821	821	821	821	821	73.6
Hammer, alminnelig størrelse	»	302	540	542	542	545	545	545	553	83.1
Elektriske lamper, 25 watt, klar pære	»	109	127	127	127	127	127	127	127	16.5
Grønnsåpe	Kg	77	116	119	127	127	127	127	127	64.9
Soda	»	21	31	32	32	32	32	32	32	52.4
Lut	Liter	35	44	44	44	45	45	45	45	28.6
Alminnelig karbad	-	89	115	115	115	115	115	115	115	29.2
Hårklipping, herre	-	146	192	192	192	192	192	192	192	31.5
—»— dame	-	125	163	168	168	169	169	169	169	35.2
Barbering	-	47	66	68	69	70	70	70	70	48.9

Detaljomsetningen i september 1943.[1]

Indeks for Rikets byer og landdistrikter.
1938 = 100.

	1942							1943								
	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Riket i alt	121	115	113	110	116	110	139	101	99	117	109	118	114	110	111	111
Landdistrikter	142	143	140	124	132	124	158	107	107	130	126	132	127	134	130	121
Forstadsstrøk	135	133	131	128	134	118	158	108	111	124	121	125	125	123	124	123
Bygdene i alt	140	141	138	125	132	122	157	107	107	128	124	130	126	131	128	121
Byene i alt	108	96	95	99	105	100	126	97	93	108	98	108	104	94	98	102
Herav:																
Nærings- og nytelsesmidler	95	99	95	100	101	98	110	101	93	109	99	106	102	101	101	102
A. Matvarer	100	101	100	100	106	97	111	86	83	92	89	93	96	99	100	98
1. Kolonialvarer	95	95	102	96	101	91	111	81	79	88	83	88	90	88	92	86
2. Kjøtt og pølsevarer	84	92	71	87	105	107	114	75	63	72	80	73	79	97	84	90
3. Delikatesseforretn.	118	109	96	100	99	89	95	93	88	93	92	104	114	122	116	115
4. Bakervarer	135	137	141	143	149	140	152	142	135	152	138	135	127	131	137	138
5. Frukt og grønnsaker	159	198	164	178	194	159	144	94	98	148	154	160	156	187	170	202
B. Nytelsesmidler	77	89	73	100	84	100	105	150	125	163	126	145	116	99	95	111
1. Tobakk	100	93	92	98	97	94	126	93	100	109	107	100	87	86	86	89
2. Sjokolade, drops	81	95	94	103	97	77	125	66	74	82	71	72	62	60	58	57
3. Vin, spirituosa	65	87	63	100	76	104	94	174	133	185	132	163	127	102	96	118
Bekledning og tekstilvarer[2]	115	74	69	72	87	78	101	64	69	82	71	86	83	61	69	79
A. Klær og tekstilvarer	108	71	65	70	86	77	100	62	68	80	69	77	82	61	71	82
1. Metervarer, bånd o. a.	90	64	60	64	77	65	83	54	52	64	53	61	63	46	47	55
2. Konfeksjon, trikotasje o. a.	124	78	71	76	95	88	116	71	82	94	82	91	98	74	94	108
B. Skotøy	145	99	81	80	95	91	102	69	74	97	86	116	116	89	83	83
Isenkram og husgeråd[2]	154	120	159	145	143	140	176	125	124	146	123	149	140	107	140	127
1. Isenkram og sportsart.	163	139	176	155	153	151	166	148	138	161	137	160	160	131	152	150
2. Steintøy og glassvarer	112	86	99	117	118	108	199	75	104	129	103	102	119	80	117	107
Diverse	164	149	167	188	189	207	398	168	164	190	183	194	181	150	168	188

[1] Byrået har regnet om indeksen idet de enkelte bransjer ved beregningen av gruppe- og hoved-indekstallene er tillagt vekter etter deres omsetning i «Bedriftstelling i Norge 1936». [2] De store magasiner er bare tatt med i beregningen for hovedgruppene, fordi deres omsetning ikke kan fordeles på de enkelte bransjer.

Indeks for Oslo.

	1942							1943							
	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Oslo i alt ..	88	76	78	83	89	87	110	81	73	84	73	88	80	65	66	71
Nærings- og nytelsesmidler	76	80	79	85	87	85	97	85	73	84	75	84	82	70	72	73
A. Matvarer	77	81	83	85	89	82	98	74	63	69	68	73	79	69	71	69
1. Kolonialvarer	80	78	89	84	88	82	99	74	66	71	68	74	80	70	77	71
2. Kjøtt og pølsevarer	64	76	61	77	80	74	90	59	43	44	53	55	66	53	46	51
3. Delikatesseforretn..	72	64	60	57	56	54	65	59	58	62	61	68	70	66	58	57
4. Bakervarer	99	124	118	135	144	135	148	136	112	143	129	120	110	98	108	115
5. Frukt og grønnsaker	103	113	117	109	126	96	95	74	76	106	89	100	101	126	110	105
B. Nytelsesmidler	67	75	62	86	78	95	93	134	115	148	105	130	96	72	75	91
1. Tobakk	96	77	79	41	89	89	112	87	100	101	104	93	78	75	76	71
2. Sjokolade, drops .	116	122	107	107	102	81	127	77	85	89	72	73	61	44	47	39
3. Vin, spirituosa ..	60	74	58	94	75	96	88	143	118	157	105	137	100	71	75	95
Bekledning og tekstilvarer[1]..	85	52	47	51	67	59	70	49	47	52	47	63	49	33	28	39
A. Klær og tekstilvarer .	75	44	37	45	63	56	66	44	43	48	42	49	52	36	30	38
1. Metervarer, bånd o. a.	62	46	40	53	56	47	58	36	33	40	36	44	44	29	27	32
2. Konfeksjon, trikotasje o. a..... ..	85	44	36	42	70	62	73	50	50	54	47	54	58	41	33	43
B. Skotøy	111	76	52	50	63	64	67	44	45	62	59	84	75	62	51	54
Isenkram og husgeråd[1].....	146	102	150	141	124	136	178	122	109	129	106	143	114	94	125	95
1. Isenkram og sport	109	107	148	144	102	139	160	147	88	103	90	108	111	106	96	88
2. Steintøy og glassvarer.	231	189	163	189	194	200	418	154	284	319	236	248	239	165	188	195
Diverse.....	145	112	136	148	156	176	340	147	151	175	137	179	160	134	135	169

[1] De store magasiner i Oslo er bare tatt med i beregningen for hovedgruppene, fordi deres omsetning ikke kan fordeles på de enkelte bransjer.

Indeks for landsdelene.

	1942							1943								
	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Landsdel 1. Østfold, Akershus, Oslo.																
Nærings- og nyt.mid.	77	81	80	85	88	85	98	85	74	85	77	85	83	72	74	74
A. Matv., tobakk, sjokolade	79	82	83	83	89	82	99	74	66	72	71	75	79	71	73	70
B. Vin, spirituosa.....	60	75	58	93	76	96	89	145	119	160	107	141	102	77	78	97
Bekledning og tekstilvarer	88	54	49	54	70	60	72	49	48	54	49	64	51	36	31	43
Isenkram og husgeråd ..	148	104	152	144	129	136	177	125	110	129	109	141	116	95	126	99
Diverse.....	148	114	141	153	161	180	347	150	155	179	140	179	161	133	138	172
Byene i alt	90	77	79	84	90	87	111	81	74	85	75	88	81	67	68	73
Landdistrikter.....	135	136	136	124	130	118	153	101	103	116	116	122	119	130	123	115
Forstadsstrøk.....	130	129	129	123	131	112	146	103	109	114	116	125	122	122	122	109
Bygdene i alt	132	133	133	123	130	115	149	102	106	115	116	124	121	126	123	112
Byer og bygder i alt	100	91	93	94	100	94	120	87	82	92	85	97	91	81	82	82
Landsdel 2. Opland, Hedm., Buskerud.																
Nærings- og nyt.mid.	109	114	103	106	107	98	104	94	89	106	103	106	94	99	92	92
A. Matv., tobakk, sjokolade	116	117	109	106	108	92	102	69	71	78	88	88	80	86	83	79
B. Vin, spirituosa.....	80	104	77	112	103	133	123	264	215	297	208	231	188	180	147	184
Bekledning og tekstilvarer	124	80	86	74	106	87	120	67	58	95	72	89	91	82	73	77
Isenkram og husgeråd...	136	109	181	122	128	136	150	115	110	122	115	131	134	113	95	102
Diverse.....	103	106	124	119	128	150	384	142	118	129	109	113	110	117	119	123
Byene i alt	113	102	104	98	108	101	137	91	84	105	95	103	97	96	88	91
Landdistrikter.....	163	163	163	141	155	144	181	120	122	144	140	148	140	148	141	135
Forstadsstrøk	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bygdene i alt	163	163	163	141	155	144	181	120	122	144	140	148	140	148	141	135
Byer og bygder i alt	143	138	139	124	136	127	164	109	107	130	123	131	123	127	120	118
Landsdel 3. Vestfold.																
Nærings- og nyt.mid.	82	90	77	79	77	71	84	74	69	81	72	76	74	80	76	60
A. Matv., tobakk, sjokolade	83	89	77	76	76	67	82	63	65	70	69	67	70	77	74	56
B. Vin, spirituosa.....	77	100	71	111	90	115	103	173	117	184	108	164	114	110	88	100
Bekledning og tekstilvarer	118	76	93	87	91	82	109	59	59	81	77	80	82	72	71	77
Isenkram og husgeråd....	165	191	161	161	164	140	185	120	141	139	123	145	134	125	132	133
Diverse.....	159	139	249	184	235	239	416	197	211	211	144	149	165	153	235	270
Byene i alt	101	99	96	93	95	88	113	81	80	93	82	87	86	88	88	79
Landdistrikter.....	119	127	126	107	111	101	132	94	92	124	112	112	115	135	125	105
Forstadsstrøk	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bygdene i alt	119	127	126	107	111	101	132	94	92	124	112	112	115	135	125	105
Byer og bygder i alt	107	107	105	97	100	92	119	85	84	103	91	95	95	102	99	87
Landsdel 4. Telem., Aust- og Vest-Agder.																
Nærings- og nyt.mid.	99	107	103	106	113	105	112	93	91	115	104	106	100	114	112	102
A. Matv., tobakk, sjokolade	103	110	107	107	118	105	116	82	89	107	100	99	95	112	112	100
B. Vin, spirituosa.....	52	76	46	88	49	100	56	230	109	214	142	186	154	137	109	120
Bekledning og tekstilvarer	163	113	108	78	124	115	145	82	88	99	96	98	104	83	97	98
Isenkram og husgeråd...	206	190	204	153	163	163	190	129	121	148	135	144	144	127	128	152
Diverse.....	150	148	176	183	215	220	399	168	160	186	145	172	158	143	180	194
Byene i alt	125	118	118	110	127	121	149	100	98	120	108	113	109	110	115	113
Landdistrikter.....	127	154	147	111	112	114	125	89	87	120	108	112	112	133	136	113
Forstadsstrøk	120	131	140	114	129	113	138	101	97	115	119	113	111	115	114	101
ygdene i alt	125	149	145	111	115	113	127	91	89	119	110	112	112	130	132	111
b ygder i alt	125	130	129	111	122	118	141	96	94	120	109	113	110	118	122	112

Indeks for landsdelene (forts.).

	1942							1943								
	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Landsdel 5. Rogaland, Hordaland, Bergen, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal.																
Nærings- og nyt.mid. ...	123	126	123	127	135	136	143	129	122	141	127	131	126	126	122	127
A. Matvarer, tobakk, sjokolade	128	128	129	128	141	137	148	118	117	132	121	122	121	124	121	123
B. Vin, spirituosa	75	108	73	118	87	131	94	226	166	222	176	207	169	135	128	160
Bekledning og tekstilvarer	137	84	84	87	93	87	126	76	91	113	96	113	119	76	125	137
Isenkram og husgeråd....	154	122	139	136	156	139	166	110	122	145	119	136	141	90	131	131
Diverse	154	147	171	198	184	193	394	168	154	195	158	181	170	143	170	188
Byene i alt	134	120	122	128	134	133	173	122	120	143	125	135	132	116	131	139
Landdistrikter	120	116	121	116	116	102	141	95	88	117	111	113	110	112	116	109
Forstadsstrøk	118	122	114	115	125	109	148	100	98	117	103	108	111	107	119	129
Bygdene i alt	119	118	119	116	118	104	143	96	91	117	109	112	110	111	117	114
Byer og bygder i alt	127	119	121	123	127	119	159	110	106	131	118	124	122	114	125	127
Landsdel 6. Sør- og Nord-Trøndelag.																
Nærings- og nyt.mid. ...	83	89	83	83	80	79	103	89	87	104	97	99	95	86	82	86
A. Matvarer, tobakk, sjokolade	79	78	77	70	77	69	91	62	67	76	75	75	74	74	67	67
B. Vin, spirituosa	104	168	117	171	91	153	185	298	234	323	270	286	262	168	189	232
Bekledning og tekstilvarer	178	113	96	109	131	128	157	94	111	147	112	152	158	111	122	135
Isenkram og husgeråd....	136	107	142	126	106	106	117	82	93	142	105	148	131	114	101	121
Diverse	213	232	196	274	266	271	449	193	186	210	168	172	178	120	190	212
Byene i alt	120	111	101	111	112	112	152	102	104	127	110	121	119	97	103	111
Landdistrikter	141	145	130	117	125	133	162	111	111	132	117	128	130	138	122	117
Forstadsstrøk	177	178	170	149	184	153	211	134	137	162	157	155	165	162	157	164
Bygdene i alt	147	150	136	122	133	136	170	114	115	136	123	132	135	141	127	123
Byer og bygder i alt	134	131	119	118	124	125	163	109	111	133	118	128	129	119	116	119
Landsdel 7. Nordland, Troms og Finnmark.																
Nærings- og nyt.mid. ...	105	102	98	114	111	101	122	96	91	108	97	110	105	111	109	123
A. Matvarer, tobakk, sjokolade	117	112	111	125	123	110	136	98	96	113	101	115	111	118	118	134
B. Vin, spirituosa	39	51	31	55	44	57	49	92	72	86	78	91	80	79	63	68
Bekledning og tekstilvarer	230	214	168	185	185	165	248	167	208	194	175	187	204	187	179	183
Isenkram og husgeråd...	239	185	329	311	259	218	388	175	205	233	189	234	237	194	340	236
Diverse	422	399	389	417	403	502	936	374	364	381	830	602	578	466	439	417
Byene i alt	168	158	150	166	161	158	235	142	147	158	185	178	176	166	165	170
Landdistrikter	166	157	141	129	145	140	181	125	129	149	158	167	151	140	141	135
Forstadsstrøk	206	166	163	204	146	164	247	148	166	197	186	169	171	157	132	178
Bygdene i alt	171	159	144	138	146	143	189	129	134	155	162	168	154	143	140	141
Byer og bygder i alt	171	159	147	150	153	150	209	135	140	158	172	173	164	153	151	153

Trafikk, inntekter og utgifter ved Telegrafverket og Postverket.

Telegrafverket.	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
						1942						
Antall telegr. (i 1000)												
til innlandet	289	322	350	363	476	434	459	450	458	509	414	640
til utlandet	10	9	10	10	11	10	9	8	8	8	8	8
fra utlandet	9	8	8	9	8	10	8	8	9	9	8	9
Tils.	308	339	368	382	495	454	476	466	475	526	430	657
Antall telefonsamtaler (i 1000)	1 860	1 876	2 192	2 069	2 138	2 305	2 372	2 343	2 402	2 462	2 198	2 333
Inntekter (i 1000 kr.)												
Stasj. bruttoinntekt	5 113	4 125	4 948	5 269	4 581	8 921	6 155	4 775	5 077	6 228	4 827	5 842
Herav Oslo telefon	1 362	1 395	1 383	1 390	1 402	1 421	1 420	1 305	1 351	1 475	1 459	1 381
Nettoinntekt	5 058	4 070	4 902	5 209	4 506	8 953	6 115	4 735	5 095	6 193	4 797	5 802
Driftsutgifter	3 753	3 557	4 177	3 556	3 691	8 504	3 469	3 667	4 564	3 799	3 599	4 733
						1943						
Antall telegr. (i 1000)												
til innlandet	408	436	473	547	614	595	614	552	554	604	525	
til utlandet	8	8	9	8	8	7	7	6	7	7	7	
fra utlandet	8	8	10	8	8	8	7	7	8	8	7	
Tils.	424	452	492	563	630	610	628	565	569	619	539	
Antall telefonsamtaler (i 1000)	2 158	2 091	2 418	2 320	2 379	2 418	2 545	2 478	2 398	2 461	2 409	
Inntekter (i 1000 kr.)												
Stasj. bruttoinntekt	5 794	5 231	5 619	6 493	5 453	9 678	7 167	5 386	5 447	6 751	5 354	
Herav Oslo telefon	1 094	1 830	1 447	1 452	1 395	1 436	1 437	1 303	1 369	1 434	1 451	
Nettoinntekt	5 789	5 191	5 530	6 453	5 408	9 626	7 117	5 336	5 471	6 706	5 309	
Driftsutgifter	3 968	3 521	5 565	3 765	4 139	8 107	3 728	3 903	5 262	3 996	4 026	
Postverket.												
						1942						
Sendte bokførte sendinger fra postkontorene (i 1000)	1 116	1 145	1 341	1 066	1 127	1 289	1 130	1 102	1 272	1 534	1 437	1 723
Inntekter (i 1000 kr.)	4 555	4 550	4 692	4 094	3 950	4 837	4 252	3 958	4 628	5 339	4 625	6 109
Driftsutg. —»—	3 901	3 075	4 102	3 847	3 361	5 487	3 562	3 302	3 568	3 818	3 162	4 214
Overskudd —»—	654	1 475	590	247	589	÷ 650	690	656	1 060	1 521	1 463	1 895
						1943						
Sendte bokførte sendinger fra postkontorene (i 1000)	1 346	1 397	1 649	1 424	1 571	1 483	1 351	1 324	1 544	1 658	1 776	2 032
Inntekter (i 1000 kr.)	4 893	4 555	5 445	4 717	4 794	5 381	4 579	4 434	4 571	5 033	5 494	[2] 9 106
Driftsutg. —»—	4 355	3 324	3 860	3 650	3 898	6 149	3 934	3 650	4 008	4 246	3 537	4 571
Overskudd —»—	538	1 231	1 585	1 067	896	[1] ÷ 768	645	784	563	787	1 957	[2] 4 535

[1] 1 000 000 kr. er avsatt til fornyelsesfond. [2] Herav er kr. 1 680 000 refusjon for befordring av okkupasjonsmaktens portofri post i terminen 1940/41—1943/44.

Tilvirking av øl i 1942 og 1943 i forskjellige klasser.

Måneder	Inntil 2.50 volumpst. alkohol		Fra 2.50–4.75 volumpst. alkohol		Fra 4.75–7.00 volumpst. alkohol	
	1943	1942	1943	1942	1943	1942
	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.
Januar	34 886	22 069	0	15 160	0	0
Februar	35 034	21 790	0	15 281	0	0
Mars	45 807	29 090	0	17 373	0	0
April	46 144	48 897	31	599	0	0
Mai	51 713	53 473	0	0	0	0
Juni	56 897	53 110	0	0	0	0
Juli	58 759	53 511	0	0	0	0
August	48 151	44 373	0	0	0	0
September	38 220	36 942	0	0	0	0
Oktober	39 567	35 952	0	0	0	0
November	36 909	33 317	0	0	0	0
Desember	51 231	47 145	0	31	0	0
I alt	543318	479669	31	48 444	0	0

Tilvirking av brennevin, gjær- og sulfittsprit og etylleter i 1942 og 1943.

Måneder	Alminnelig brennevin		Gjær- og sulfittsprit		Etylleter	
	1943	1942	1943	1942	1943	1942
	Liter à 100 pst.	Liter à 100 pst.	Liter à 100 pst.	Liter à 100 pst.	Kg.	Kg.
Januar	8 445	45 572	568 191	397 442	2 630	3 228
Februar	16 063	36 176	575 452	344 247	3 415	3 177
Mars	19 146	18 433	503 638	389 463	5 752	2 012
April	9 528	6 637	293 269	377 079	5 919	2 135
Mai	0	0	397 426	233 808	5 349	950
Juni	0	0	450 583	444 422	1 723	5 245
Juli	0	0	606 179	400 302	0	1 530
August	26 840	0	531 704	404 036	1 612	5 877
September	10 168	0	633 901	586 791	7 545	3 304
Oktober	1 239	0	570 322	667 065	4 132	2 799
November	1 856	0	670 763	671 502	3 762	3 751
Desember	27 680	0	642 021	552 386	2 990	3 585
I alt	120 965	106 818	6 443 449	5468543	44 829	37 590

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X. **Trykt 1944.**

Nr. 70. Forsikringsselskaper 1942. *(Sociétés d'assurances.)*
— 71. Norges handel 1942. *(Commerce.)*
— 72. Kommunenes gjeld m. v. 1943. *(Dette etc. des communes.)*
— 73. Veterinærvesenet 1942. *(Service vétérinaire.)*
— 74. Telegrafverket 1942—43. *(Télégraphes et téléphones de l'État.)*
— 75. Postverket 1943. *(Statistique postale.)*
— 76. Syketrygden 1942. *(Assurance-maladie nationale.)*
— 77. Skattestatistikk 1943—44. *(Répartition d'impôts.)*
— 78. Norges industri 1942. *(Statistique industrielle.)*
— 79. Arbeidslønninger i industrien i 1942. *(Salaires des ouvriers industriels.)*
— 80. Norges kommunale finanser 1940—41. *(Finances des communes.)*
— 81. Skolestatistikk 1941—42. *(Instruction publique.)*
— 82. Meieribruket 1942. *(Industrie laitière.)*
— 83. Norges elektrisitetsverker 1937 og 1938. *(Usines d'électricité.)*

Rekke X. **Trykt 1945.**

Nr. 84. Forsikringsselskaper 1943. *(Sociétés d'assurances.)*
— 85. Norges Fiskerier 1942. *(Grandes pêches maritimes.)*
— 86. Fagskolestatistikk 1941/42—43/44. *(Écoles professionnelles.)*
— 87. Norges bergverksdrift 1943. *(Mines et usines.)*

Statistisk Sentralbyrå har dessuten bl. a. gitt ut disse verker:

Statistisk Årbok for Norge, siste årgang 1942. *(Annuaire statistique de la Norvège.)*

Statistisk-økonomisk oversikt, siste årgang 1939. *(Aperçu de la situation économique en 1939.)*

Statistiske Meddelelser. Trykkes månedsvis. *(Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.)*

Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedsvis. *(Bulletin mensuel du commerce extérieur.)*

Fortegnelse over Norges Officielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. *(Catalogue de la Statistique Officielle.)*

Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. *(Résumé rétrospectif 1914 et 1926.)*

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges Handel» er Byråets beholdning meget knapp, og Byrået er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk Årbok 1914—1916, 1919, 1920, 1926—1930, 1934 og 1938—1940.

Norges Handel 1911—1915, 1921 og 1929.

2. juni 1945.

GRØNDAHL & SØNS BOKTRYKKERI. OSLO